دافغانستان کالنۍ ۲٤ کال

دلوی اوتوانا خدای په نامه دافغانستان کالنۍ ددی کښې سره سم پخپل (۲٤) مطبوعاتی کال پل ږدی.

دغه خپرونه چه ددولت دکالینوفعالیتونه اودمملکت دنورو حیاتی چارو معرف ده، په هره کښه کښې یولړ ضروری معلومات اومطالب لری چه دعلاقه لرونکو توجه ئې ځان ته راګرځولی ده.

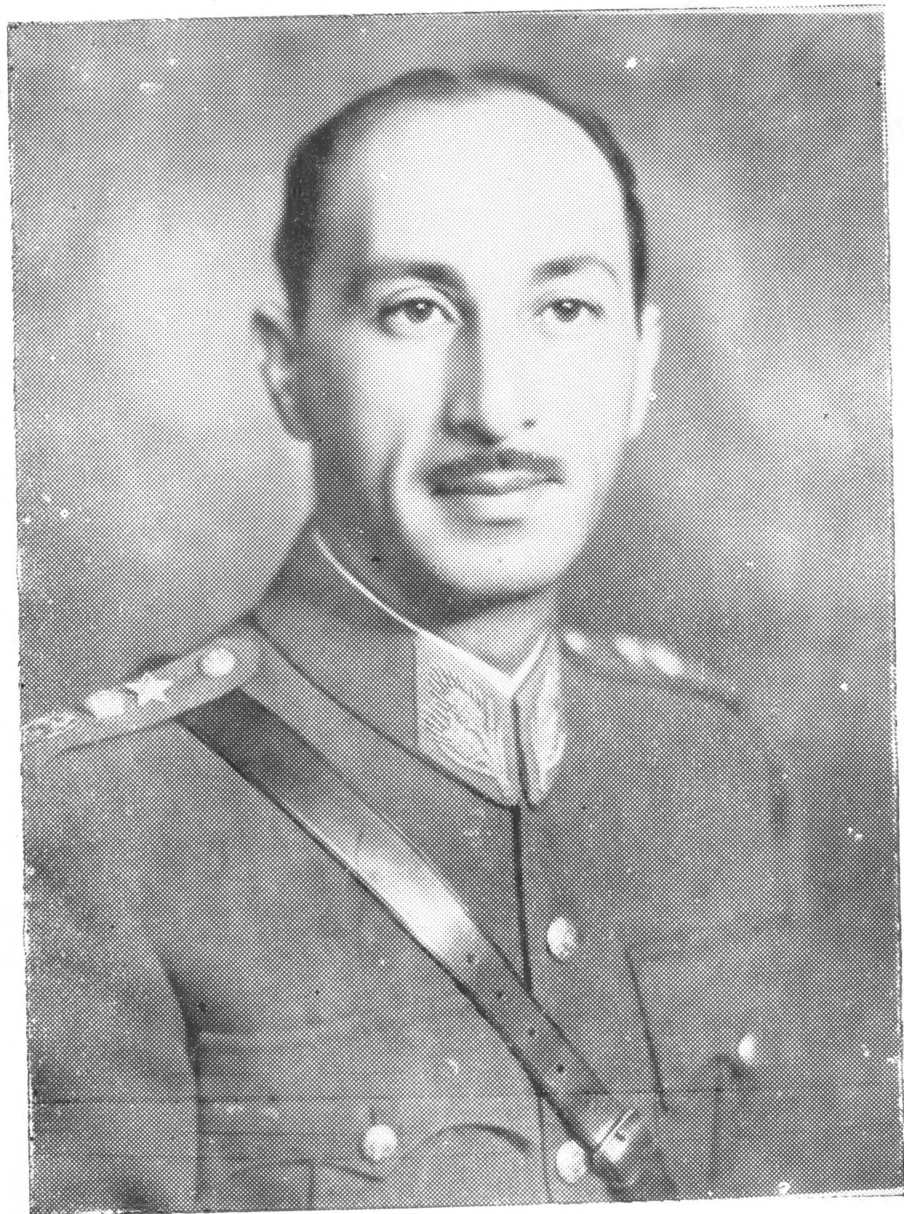
مونږ کوښښ کړی دی چه دغه مطالب کرا نو لوستونکو ته داسې وړاندی کړو چه له ډیرونه ډیر دګټنې اواستفادی وړوی.

له همدی کبله په دی کښه کښې ترخپلې وسعی پورې له لنډوالی څخه کار اخستل شویدی، په تیره بیا ددولت دکارونو په برخه کښې دمطالبو دلنډیز په خپرونی باندی له ډیرو تفصیلاتو اوجزئیاتو څخه مخنیوی شویدی آرزو موجوده دې لپاره چه دغه خپرونه په ډیره ښه اوغوره شکل او صحافت باندی وړاندې کړو، خومتاسفانه چه دځینو نارسائیو له کبله مو خپلې هیلی پوره سرته ونشو رسولای.

هیله لروچه ددغو نارسائیو دلری کولو سره سم په یووخت دغې خپرونی ته ښه او منلی شکل ورکړو ترڅوچه دعلاقه لرونکو قناعت او خوښونی ته لاپسې نژدی شی.

دی کښې شك نشته چه ددې خپرونې موفقیت تریوی اندازی ددولت دارګانو په همکاری پوری اړه لری انتظار کیږی دغه همکاری ورو سته اوپسې ښه صورت مینده کړی اوداداری دکوښښونو سره مرستیال وګرځی

(اداره)

معظم تولواك

قسمتی از ارشادات ذات شاهانه

بمناسبت عید فطر:

... امیدواریم ملت ما در انجام همه مسؤلیتهای اجتماعی خاصه در ادای وظایفیکه به پیشگاه خدای بزرگ متعال دارند، همیشه موفق و کامیاب باشند.

بمناسبت عید اضحی:

... در این ایام ،مسلمانان از اطراف جهان بسوی خانهٔ خدارو میاورند ودر کمال بندگی وعشق دعوت حق رالبیك میگویند و بفرمان الهی موظف اند که آیینهٔ دل را از غبار کدورت پاك گردانند. این آیین ستوده مظهر بزرگ محبت و یگانگی ومثال کامل ازخودگذری و فداکاری است. ملت ما هرقدر این وظایف رانکوتر انجام دهند، بسعادتیکه جهان بشریت طالب آن است، نزدیك تر میگردند.

به بزرگان ولایت جنوبی:

.. حکومت شما برای آرامی وترقی قوم بتمام قوه مصروف بوده

خو شبختانه پیشرفتهای هم درجمیع امور موفقانه محسوس است. وظیفهٔقوم آنست که هرچه ازدست‌شان درباب سعادت وپیشرفت وطن میایددریغ نکنند

درمورد پلان‌پنجسالهٔ کشور:

پلان پنجساله راکه درین اواخر حکومت بغرض آبادی وپیشرفت کشور طرح نموده به‌نگاه‌ما نتایج سودمندی بارمیاورد. دراین‌پلان‌توسیع معارف حفظ صحت عامه ،تقویهٔ بنیان مالی واقتصادی کشور ،استفاده ازثروتهای طبیعی، انکشاف زراعت وصنایع وترمیم وتمدید جاده‌ها پیشبینی گردیده، امیدواریم باعملی شدن این پلان، به‌توفیق‌الهی‌وهمت هموطنان آرزوهای که برای سربلندی وبزرگی ملت خود داریم، تاحدی برآورده شود .

والاحضرت شهزاده احمد شاه دافغانی سره میاشت
دټولنې افتخاری رئیس

دوالاحضرت شهزاده احمدشاه

لەوىناوڅخه

دسرى مياشتى افتتاحيه وينا :

بيوزلو سرەمرسته او خوا خوږى ، داسلام دپاك دين دمهمو شعايرو څخه ده . [هغه كسان چه خوارانو اوغمځپلو سره كومك كوى ، اوهغو دمصايبو په تخفيف كښىزيار باسى ، لوى اخلاقى اوا جتماعى كارسرته رسوى] دسرى مياشتى خيريه ټولنه چه ددغه لوړ او سپيڅلى مقصد دپاره د وجود ډگر ته راوتلى ده ، دغه نيك وظايف ئى هم دننه پەهيواد كښى اوهم ئى په دباندنى ملكونو كښى په ښەتوگه سرته رسولى دى .

دا موسسه سره ددى ټولو موفقيتونو چه دهغى پەبرخه شوى دى ، غواړى چه په دغه لاره كښى نورهم زيات ، توفيقات ومومى اودخدماتو ساحه ئى لاپسى پراخه شى . ددى موسسى دغه نيكى آرزوگانى زياتره دگرانو وطندارانو په مادى اومعنوى مرستو پورى ، تړلى دى .

[دپاك خداى هغه كسان خوښيږى ، چه پەاجتماعى كارونو كښى برخەاخلى .]

دنوى كال تبريكى پيام:

داډير دخوشحالى او اميدوارى ځاى دى چه افغانى سرى مياشتى ټولنه كال په كال په تدريجى ډول اوپه كلكو گامونو ، مخ پروړاندى درومى اوخپلو اساس هدفونوته نژدى كيږى اوزمونږ خلك هم اوس ددى موسسى په اساس نصب العينونو او ملى اوبين المللى تكاليفو ښه ترا پوهيدلى او په پراخه حوصله ، دهغى سره دمادى اومعنوى مرستى كولو دپاره چمتو شويدى .

ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم

د دربار وزارت

تشکیل :

د دربار وزیر — ع،ج سردار احمد علی

معین — ع،ص حاجی امین الله

د سلطنتی تشریفاتو د ریاست کفیل

ع،ص سردار محمد علی

د حرمسرای ناظم:

ع ، ص محمد آصف

د محاسبی لوی مدیر:

ع میر امام الدین

د حضور د دواخانی لوی مدیر او د

داکتر معاون: ع ،میر عبدالغنی

د تنظیماتو مدیر:

ص محمد زمان

د لوازمو مدیر:

ص شیر احمد

د پانهو مدیر:

ص محمد عظیم

ع،ج سردار احمدعلی

د نقلیه مدیر	ص میر اکبر
د خزانی «	ص عبدالباقی
د کارخانی ناظر	ص محمدعثمان
فراشباشی	ص خوشدل

د هما یونی د مبارک حضور مصاحبان :

ع،ص سردار خلیل الله

ع،ص سردار عبدالرزاق

دارالتحریر شاهی

تشکیل :

دشاهانه ذات دحضور د سرمنشی کفیل	ع'ص حافظ نور محمد
دلمړی ځانګی آمر	ص'غلام محمد

ښاغلی حافظ نور محمد دکار په حال کښې

د دوهم ځانګی مدیر	ع'عبدالقدوس
ددماموریتونو اوپانهومدیر	ع'محمد دلاور
د عرایضو مدیر	ص'عبدالنبی
دکتابخانې مدیر	ص'محمدهمایون

اعطای نشانها

ذواتیکه درسال ۳۵ بدریافت نشانهای مختلف نایل شده اند :

اول: قرار پیشنهاد صدارت اعظمی حسب اعتبار نامه نمبر ۲۱۶ بر ۳۵۹ مؤرخ ۲۳ ر ۱ ر ۳۵ برای ع، ج دوکتور عبدالمجید نشان معارف اول.

دوم: قرار اعتبار نامه نمبر ۴۷۳ ر ۲۵٦٤ مؤرخ ۷ ر ۵ ر ۳۵ برای بناغلی دی، اس، کاله غندمشر اول اتاشه نظامی سفارت کبرای هند درکابل نشان استور درجه دوم.

سوم: برای هیأتی که جهة مطالعه وتدقیق مسایل عسکری بهند، مصر، چکو سلوا کیه واتحاد شوروی اعزام شده ووظایف خودرا بحسن صورت انجام داده اند :

۱ــ فرقه مشر ع، ش عبدالرازق رئیس هیأت قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۵ بر ۳۸۱۱ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه دوم.

۲ــ فرقه مشر ع، ش عبدالرازق قوماندان هوائی قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۷ بر ۳۸۱۳ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه دوم.

۳ــ فرقه مشر ع، ش خان محمد قوماندان فرقه ۷ قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱٦ ر ۳۸۱۲ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه دوم.

٤ــ کندکمشر ش محمد قدیر ــ قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۸ ر ۳۸۱٤ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه سوم.

۵ــ کندکمشر ش قمرالدین قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۹ ر ۳۸۱۵ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۷ نشان استور درجه سوم.

٦ــ تولیمشر غ عبدالله قرار اعتبار نامه نمبر ۸۲۰ ر ۳۸۱٦ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه سوم.

چهارم: قرار اعتبار نامه نمبر ۸۸۰ر۳۷ ۴۰۴ مؤرخ ۲۸ر۷ر۳۵ برای کندکمشر سوارش محمد سرور نشان استور درجه سوم.

پنجم: قرار اعتبار نامه نمبر ۸۹۹ بر ٤۰۸٤ مؤرخ ز ۳۰ر۷ر۳۵ برای تولیمشر غ سردار عبدالولی مربوط فرقه نمبر ۸ کئنیل قوماندان کندك لوای نمبر ۷۲ نشان عزت

ششم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲٦۷۹ ر ۲۲ر۷ ر۳۵ برای ص سلطان محمود غازی، عضو تفتیش ریاست اداری صدارت نشان عزت.

هفتم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲٦۸۰ ر ۲۲ ر۷ ر۳۵ برای ع،ص سردار محمد فاروق سراج رئیس المپیك نشان صداقت.

هشتم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲۷۲۹ ر ۱۳ ر ۸ر۳۵ برای بناغلی محمد علم غواص مدیر روزنامه اصلاح نشان درجه سوم معارف.

بیرغ په افغانستان کې

لههغه وخته چه دافغانستان نوم دتاریخ په کرښو کښې وینو نو ور سره ور سره ددی ملك زوړښار ښایسته نوم بخدي‌زمونږ توجه‌ځان‌ته را اړوی چه‌نوم ئې دلوړو بیرغونو سره غبرګ د تاریخ په پاڼولیکل شو یدی.

دزردشت‌او اوستانه‌مخکښې‌دافغانستان‌دپهلوانانو‌اوحکمرانانود بیرغونو ذکر خراسانی فردوسی چه ددنیا یومشهور او رزم سرا شاعر دی کړی اوتل ئې په خپلو قصیدو او قطعاتو کښې یادکړی دی‌اودلمړی ځل دپاره د«زال» دزابلستان دحکمدار دبیرغ پدی ډول تعریف کوی :

برون آمد از گرد فرخنده‌زال	بخورشیدرخشان‌براورده یال
د ر فشش چو سیمرغ و لاسپید	کشیده‌سرش‌سوی تابنده شید

رستم دزال‌ځوي چه د افغانستان دډیرو مشهورو افسانوی‌قهرمانانو نه دی دفردوسی پـه قول ده بـه اژدها پیکر بیرغ درلوداود «زری ز مر ی سر» به ئې په‌نیزه کښې جگاوه.فردوسی د افغانستان دپهلوانانو دبیرغونو صفت تر « فرا مرز » درستم دځوي پورې رارسولی اودده بیرغ ئې د ده دپلار دبیرغ په شېر بالله .

پس ا و نبر د ه فرا مرز بود	که‌بافروبابر زوبا ا رز بود
ابا کوس وپیل وسپا ه گرا ن	همه جنگجو یا ن و کـنـدران
ز کشمیرو ا ز کا بل ونیمروز	همه سرفرازا ن گیتی فروز
در فشش بسان د لاو ر پد ر	که‌کس‌را نبودی زرستم گذر
سرش هفت همچون سراژ د ها	تو گفتی ز بند آمد سستی رها

دفردوسی دقصیدونه معلومیږی چه دهغه وخت د افغانستان د بیلو بیلو ولایتو سرداران بیل بیل بیرغونه در اودل چه د جنګ په ورځو به ئې جګول لکه چه «اشکش» دکوچیانو اوبلوڅو دسردار بیرغ په یو عسکری رسم ګذشت کښې داسې ښئی :

پس ګستهم «اشکش» تیزهش	که بالای ودل بود بامغزخوبش
سپاهی زګردان کوچ وبلوچ	سګالیده جنګ مانند قوچ
که کس درجهان پشت ایشان ندید	برهنه یك انګشت ایشان ندید
درفش برآورده پیکر پلنګ	همی‌ازدرفشش ببارید چنګ

خرنګه چه‌دتاریخ دمخونو او ددوی‌دعنعناتونه خرګندیږی د افغانستان آریانیانو داوستا نه مخکښې بیرغ پیژانده‌له هغی‌سرودنه چه ددرنا،ریشیانو دآریا د «یاما دافغانستان داریا ئیانو د لمړی پادشاه د لور په نامه ویلی اوپه «هری» او «رنګشه» چه دمهاباراته یوه برخه ده ښکاره کیږی چه په نوموړې سرودکښې دیاما اورته داسی خطاب کوی :

ته چه‌دنړی په‌هره‌خواکښې د طاوس دښکو دبیرغ سره ګـرځی ته د«وندآیا» په‌غره‌کښې اوسیږی اوهرې خواته دې الوتونکی مرغان، اوزې وری، زمری او برونه پښه دی تا دزنګ ددایمی آواز په مینځ‌کښې درې سریزه نیزه په لاس‌کښې نیولې ئی - امر اوسپوږمی دستادنیزې دڅوکو دبیرغونو علامې دی -

په اوستائی دوره کښې دمیلاد(ع)نه زرکاله‌پخوادافغانستان اوسیدونکو عسکری لښکرته سپاده ویل ـ په‌دی‌وخت کښې عسکری ټولګیو بیرغونه او نوری بیلو نکی‌عسکری نښې درلودی‌ـ «درفشه زمونږ د مملکت دزند په ژبه کښې بیرغ اوجنډی‌ته ویل ـچه‌تر اوسه همغه کلمه درفش پاتی ده‌ـ «اور» او«درفشام یعنی هغه‌لوړ بیرغونه چه بیلو نکی نښې دی‌او ستا هغه بخدی‌دپخوانی افغانستان‌وپایتخت خاص بولی.

په دې ترتیب دافغانستان اریائیانو دویدي او مخکښې داوستائی ددورې نه بیرغ پیژانده اوچه عنعنات دبیرغونو نسبت آریاد یاما لورته کړیدي نو بی شکه پخپله یا د شاه چه د آریانا «افغانستان» دپاد شاهی لمړنی موسس وو ـ مخصوص بیرغونه اوجنډې درلودې ـ داویلې شو چه د مملکت په هر گوټ کښې دعسکرو اوپهلوانانو ټولگیو ـ بیرغونه او بیلونکې نښې درلودې.

لکه څرنگه چه ځینې مؤرخین لیکي ـ شنې نښې داسلام نه مخکښې خسرو زر د شتیانو پارسیانو ته مخصوصې وې ـ که د اخبره رښتیاوګڼو دا گمان کولای شو چه زردشتي افغانستان په هغه وخت کښې دخپلو بیرغو د پاره شین رنگ خوښاوه ـ په دې نشو قانع کیدې چه دافغانستان ددولتیانو « غربی یونان په دوره کښې دد ریم ق ـ م پیړی نه راپدې خوا بیرغ وجود نه درلوداو په ملي اویا اقلاً دیخوانی یونان په ددونه استعمالیده ـ خو هغه څه چه د افغانستان د کوشانی اویفتلي پادشاهانو دطلائی او سپینوازو دپیسو نه له لمړې بیرغونه تر پنځمې پیړي پورې څرگندیږي دهغې سلسلې پادشاهانو بیرغونه په لاندې ډول وو:

هغه بیرغ چه دافغانستان اسلامي دوره په دوهمه هجري پیړۍ «کال ۱۲۹ ق گڼې دیولوی سیاسي پښتون جگ کړشو په لاندې ډول وودې بیرغ نیږه څوارلس گزه اوزه ده اوڅوگزه د خامتاټو ره ټوټه ئې ترې تاو کړې وه اوهغه بیرغ ته ئې «رایت ظل» وایه ، ددې بیرغ جگوونکې په مرو کښې مشهورابومسلم خراساني وو ـ په کوم وخت کښې چه داسړې دعربو دامپراطورۍ دغوز ولو عزم اوپه بني مروان باندې ئې تعصب وکړاو دبني عباس دکور دسیاسي استفادې په اثرهٔ په افغانسان کښې دیومستقل دولت نه جوړولو شروع وکړه نوموړې بیرغ دبني عباس د خلافت دلمړي مدعي «ابراهیم امام» له خوا دابو مسلم دپاره خراسان ته ولیږل شو اولومړی خپل شعار په توره جامه اولونگئ کې کښېښود اودا بیرغ ئې د۱۲۹ هجري کال دروژې د ۲۷ ورځ په مرو کښې وچت کړې وو ـ شك نشته چه دهغې ورځې نه وروسته ترڅو چه ابو مسلم

ژوندی وو په اسلامی افغانستان کښې بیرغ په هم دغه قسم پاتی شو. دابو مسلم دمرګ ور وسته د۱۳۹ هجری کال دشعبان په ۲۵ نیټه بیا هم د اسلامی افغانستان حاکمانو چه په لمړنیو وختو کښې دعربو دخلفاؤ له خوا مقرر شول مخصوص بیرغ ئې دلود. کوم وخت فضل بن یحیی برمکی دهارون خلیفه دحضور نه په «۱۷۰-۱۹۰ق» کلو موقتا په مفتوحه افغانستان کښې په آبائی حکومت مقرر شو لو هارون وفرمایل. دخراسان نیزه اورایت دفضل په نامه وتړلی او هم دی هغوته فرمان ورکړشی.

دهارون دمرګ او دامین دخلافت نه وروسته دافغانستان مشهور سړی دطاهر ذوالیمینین دمحمد امین دخلافت درسیدو او مامون ته دامیری رسیدو سره دمرو نه بغداد ته دسپه سالار په صفت و لیږل شو او فضل بن صهل سرخسی خراسانی دمامون وزیر په یو مناسب وخت کښې نجومی بیرغ تړی او طاهر ئې ورکړ او ونې ویل. دا بیرغ په داسی وقت کښې تړل شویدی چه تقریباً شپیته کاله باید راټیټ نشی او لکه خرنګه چه ئې ویلی و وهم هغې وشول - چه لومړی بیرغ د یعقوب بن لیث سیستانی دنیو لو تر وخته پوری ۵٦ کاله دطاهر په کورنۍ کښې په لویدیز افغانستان کښې لوړ اور پیده. طاهر او دهغه خلیفه ګانه په لویدیز افغانستان کښې تر ۲۰-۲٤۹ پوری مستقل حکومت وکړ او پر سیره په نوموړی بیرغ کله کله ئې دبغداد نه هم اخیست. خرنګه چه دمامون دخلافت نه ور وسته (۲۳۰ - ۲۱۳) معتصم خلیفه (۲۲۷-۲۱۸) امیر عبدالله دطاهر ذوالیمینین لځوی بخراسان امیر ته ۲۳۰ - ۲۱۳ (عهد لـوا) ور ولیږه او کله چه فضل بن سهل په وزارت او امیری اواختیار درلود ذوی الریاستین په لقب د مامون له خوا مقرر شو متوکل هغه ته یو بیرغ وزاوچت کړل چه دنیزی سرتی دوه شعبی لرلی. هم ددی پښتون وزیر په وخت کښې وو چه مامون الرشید خلیفه دهغه په تحریک دعباسیانو شعار چه تور وو دزردشتیانو په نښنه رنګ بدل کړ نه یو هیږو چه دبیرغ او یکړی درنګ دی بدلون به په اسلامی افغانستان کښې څه تاثیر کړی وی

دافغانستان دبیرغونو دخرنگوالی تفصیلات دصفاری پښتني کورنی ۲۵۳ـ ۲۹۱
په وخت کښې اوس پلاس کښې نشته غیرلدی چه افغانی سامانی پادشاهانو
۲۷۹ـ ۳۷۹ـ چه دصفاریانو ځای نیولی وو کله کله به ئی داسلامی خلافت
له ځایه دطاهری امیرانو په شان به بیرغونه اخیستل او دا بیرغونه
چه د یسر • مذهبی او معنوی خوا در لوده او چتول ـ لکه چه خلیفه
مکتفی ۲۸۹ ـ ۲۹۵ امیر احمدبن اسمعیل سامانی ته ئی ۲۹۵ ـ ۳۰۱ لوا
اوعهد ولیږل ـ البته دبیرغ نوښې توری وې •

د (۳۸۷)او(۵۹۸) قمری کلودافغانستان د غزنوی شهنشاهی په د ورو
کښې دسلطان محمود غزنوی دشاهی رسالې نظامی بیرغونه له۳۸۷ نه تر
۴۲۱ کاله پوری دیوه زمری او دځو تورو داشکالو درلو دونکی وو ـ
سلطان مسعود د سلطان محمود زوی له ۴۳۱ نه تر۴۲۱ پوری مخصوص
شاهی بیرغ درلود چه دغورپه جنگ کښې به د شاه مخې ته ایستل کیده •
په نورو اوقاتو کښې به دغه بیرغ له سلطانی چتره سره غبرگ په حرکت
کښې و • نظامی جنرالانو هم بیرغونه دراودل هغه وخت چه سلطان مسعود
خپل صاحب ته دسپه سالاری رتبه و رکړه وئی ویل چه هغه ته دې کوس
فراخ نشانونه منجوق (دبیرغ ماهیچه) او غلامان ورکړل شی دغه قسم
تلك نومی هندوته په غزنی کښې دهندوانو دسپه سالاری په رتبه په چو اهرو
ښایسته غاړ کی چتره طبل او منجوق ورکړل شول اوهندوستان ته د تگ
په وخت کښې ئی خلعت کوس او علم یوړل • التونتاش د خوارزم
نائب الحکومه او عسکری قوماندان دجیحون بلی غاړې ته دلشکر کشی
په وخت کښې به خپل بیرغ دعسکرو په مینځ کښې د راؤ • دمسعود د
دشاهی گارډ تولیمشرانو دسرای غلامانو اوسرهنگانو به هم هر یوه دزمری
علامه وکښله • دافغانی ولایانو نائب الحکومه گانو هم بیرغونه د سلطنت
له مرکزه ځخه وړل مثلاً هغه وخت چه د هستان نسااودفراوه د حکومتو
فرمانونه د سلطان مسعود له حضوره د داؤد طغرل او بیغوی سلجوقی
په عنوانو صادر شول دوشاخه خولی لوا په افغانی دود گنډلی جامې یویو
آس رستام او دترکانو له رواج سره سم «کمربزر» هم ورسره وو ـ

علاوه پردغو شیانو د هغې زمانی په رواج برابر دبغداد د خلافت له مرکز څخه به هم دافغانستان دغزنوی سلاطینو دپاره لوا، عهد او کرامات رسیدل فعلاً په یقینی صورت سره نشو ویلی چه د افغانستان د غزنوی ددورو بیرغونو څه «رنگ» درلود؟ هو! په دوهمې هجری پېړۍ کښې دابا مسلم په عصر کښې د افغانستان دبیرغو او رسمی د ریشیو رنگ تور او د غه رنگه دمامون دعصر دلیږې پورې په استثنا سره دنورو عباسی خلفاؤ رسمی شعار هم تور ؤ او تور رنگ تقریبا مذهبی شعار بلل کیده ــ دغزنی په دربار کښې توره قبا، توره دوشاخه خولۍ داوی حاجب (ددرباروزیر) رسمی لباس بلل کیده. دغه راز د سلطان د دربار رسولدارانو او تشریفاتی مامورینو په رسمی او قاتواو دخلیفة المسلمین دسفیرانو د منلو په وختو کښې تور لباس اغوست او توری خولۍ به ئې په سر کړې. باید وویلشی چه دافغانستان ملی او نظامی بیرغونه دابا مسلم له وخته څخه د غوریانو تر وخته پورې تور وو. پدې ترخ کښې کولی شو چه یوازې دافغانستان د سلطنتی بیرغو رنگونه مستثنا کړو او وواېو چه د افغانستان سلطنتی بیرغونه سره وو ځکه په هغه وخت کښې دافغانستان دشاوخوا مملکتو دشاهی چترو او بیرغو رنگ سورؤ ځکه هغه وخت چه دسلطان مسعود دعسکری قوماندان التونتاش اودماوراء جیحون دوا کدار ترمنځ جگړه ونښته دابولفضل په قول سره دعلی تگین دماوراء جیحون دواکدار د سرې جنډې څخه معلومیده چه دی په هسکه غونډۍ ولاړ ؤ. د « فرشته » مورخ هم دغوری سلاطینو ددورې چه دغزنوی سلاطینو جانشین وو دشاهی بیرغو رنگ سور ښودلی دی اوواېی کوم وخت چه سلطان قطب الدین غوری له ۶۰۲ نه تر ۶۰۷ کاله پورې خلخ غوری محمد بختیاری ئې دهند د «بهار» په علاقه کښې حاکم مقرر کړو نو سور بیرغ ئې چه دهغه وخت دپاچایانو دپاره مخصوص ؤ ورکړ. د افغانستان دغوری سلطانانو په دوره کښې له ۵٤۳ نه تر ۶۰۹ کاله پورې نده معلومه چه ددوی ملکی او نظامی

بیرغونو څه رنګ درلود؟ مګر فرضاً ویلی شو چه البته د غزنوی
سلاطینو د بیرغو رنګونه به ئې ساتلي دي او لکه چه پورته وویل شوه
چه د افغانستان د غوری سلاطینو علامه سور رنګ وو نو البته د غه
«رنګ» به ئې د سلطان بارګاه په څېر په چترو او بیرغو کښې هم
استعمالاوه ـ د غوریانو د (۵۴۳) او ۵۵۱ کلو د سلطنت موسس سلطان
علاؤ الدین جهانسوز وروسته له جنګه او ماتې او د سلطان سنجر
سلجوقي د دستګیر توب نه پس بیا د افغانستان سلطنت ته ورسید او طبل و علم ئې
د سلجوقي شاهانو نه لاس ته راوړل لیکن فعلاً څه معلومات په لاس کښې
نلرو چه د سلجوقي شاهانو او د (۴۷۰) او (۶۲۸) کلو د افغانستان
د خوارزم شاهي دورې د بیرغو رنګ څه ډول و؟ ـ د لته د مغولو
او چغتائیانو د دورې د بیرغو بحث زموږ مقصد ندی او د صفوي او د هند
د ګورګانیانو د دورو بحث هم زمونږ د بحث له موضوع څخه وتلی شوی دی
بلکه د لته غواړو چه د (۶۴۳) او (۷۹۱) قمري کلو د افغانستان
د سوریه شاهانو او د (۸۰۷) او (۹۱۲) کلو د افغانستان د تیموریه شاهانو
د سلسلې بیرغو نه وڅېړو: لومړنی سلسله ئې سر بېره پر دې بیرغو کله ئې
ځینې بیرغونه د چنګیز له اخلافو څخه اخستل چه پدې لړ کښې د هلاکو له
مرګه وروسته آباقاخان په (۶۴۳) و (۶۷۷) کلو کښې د ملک شمس الدین
محمد بن ابی بکر کرت حکومت په هرات کښې تصدیق کړ او بیرغ ئې ورته
ورکړ • ملک شمس الدین کهین کرت د لومړني ملک شمس الدین زوی
هم د خپل پلار په قسم د آباقاخان له خوا بیرغ او طبل موندل • مغلي ارغون هم
له شمس الدین کهین سره د آباقاخان رویه وکړه او طبل و بیرغ ئې ورته
ولیږل • د وروستني سلسلې یعنې د افغانستان د تیموري شاهانو د بیرغو
په باب کښې دومره پوهیږو چه د میرزا الغبیګ او د میرزا علاؤ الدوله د (۸۵۰)
او (۸۵۳) کلو په مشهور جنګ کښې د افغانستان د بادشاه په ښی خوا کښې
د میرزا عبداللطیف او په کیڼې خوا کښې ئې د میرزا عبدالعزیز د الغ بیګ
د زامنو چتر او زرنګاره بیرغ ځړېده و او دواړو ترمنځ د میرزا علاؤ الدوله

دلواء ما هیچه ځایږده . د افغانستان د(۱۱۲۱) او (۱۱۴۵) کلو
دهوتکی شاهانو دبیرغو په باره کښې ځکه څه نشو ویلی چه ماخذ نلري
(۱۱٦۰) او(۱۲۵۸) کلو دابدالی سلاطینو په دوره کښې د افغانستان
نشان لکه چه داحمدشاه بابا د(۱۱٦۰) او(۱۱۸٦) کلو او دشاه شجاع
د(۱۲۱۹) او(۱۲۲۳) یاد(۱۲۵۵) او(۱۲۵۸) ؟ کلو له سکو څخه را
ښکاره ږي دغنمو وږی ، توري او ستاري وي نو ځکه ویلی شو چه
له دغو شکلو او یاد دغو شکلو دیوه شکله څخه په افغانی بیرغو کښې کار
اخستل کیده لیکن داخبره نده معلومه چه د هغو بیرغو رنګ څه رنګه
ؤ ؟ هو ! صرف ویلی شو چه د هغه وخت په غیر منظمو عسکرو کښې
کوس وهل کېده او بیرغ جګېده مګر د پاچا شخصي او منظمو عسکرو
مخصوص بیرغونه درلودل دمحمد زیو په دوره کښې په ۱۲۵۹ کال د امیر
دوست محمد خان پر تخت کښېناستو نه دضیاء الملت والدین امیر عبدالرحمن خان
دسلطنت تر اوړیو ورځو پورې عسکري بیرغونو مختلف رنګونه
درلودل او زیاتره شنه او سره بیرغونه په عسکري قطعاتو کښې ځړېدل ـ
په(۱۲۷۹) او(۱۲۸۳) یا په (۱۲۸۵) او(۱۲۹٦) کلو دامیر شیرعلی خان
دسلطنت په دوره کښې په نظامی مثلث شکلو سرو او شنو بیرغو کښې بعضې کلمه ،
دخدای (ج) ورسول (ص) او دخلفای راشده نومونه سره له قرآنی آیتو چه
جهاد او فتحې ته راجع وو دسپینو کرښو په ذریعه لیکل کېدل ـ امیر عبدالرحمن خان
په (۱۲۹۷) او(۱۳۱۹) کلو کښې د بیرغ رنګ تور او نشان ئې ، محراب ومنبر
توپک ، توره ، توپ دغنمو وږی کړل چه د سپینو کرښو په ذریعه به ئې لیکل
او هم ئې دغه نشان په افغانی مسکوکاتو کښې رواج کړ ، د نوموړی امیر
په وخت کښې د بیرغ او علم ترمنځ څه فرق نه کېده یوازې دغه علم ؤ چه په
عسکري قطعو او شاهی مقاماتو کښې به ځړېده ـ نور دولتی دائر هم د ګمرکي
په استثناء د دغه علم له ځړولو او ځګولو څخه محروم وو ـ سراج الملة والدین
امیر حبیب الله خان په (۱۳۱۹) او(۱۳۳۷) کلو کښې عسکری بیرغ «دعلم»
«او عقاب» په نامو مخصوص کړ چه علم ئې خاص دلواء دپاره او عقاب ئې

دکڼېك دپاره وو. دعقاب اودعلم ترمنځ نور څه فرق موجود نه ؤ غیر د دې څخه چه دعقاب ټوټه دعلم له ټوټې څخه وړوکې وه دباد شاه خصوصي بیرغ سور اودپادشاه نوم په سپین رنګ لیکل کیده ۰ امیر حبیب اللهخان ددولتي دائرو پرځای خپل مشرور ورته خپلې بنډۍ اونورو خپلو مشرانو ته اجازه ورکړې وه چه په خپلو شخصي منازلو کښې دې دشنه رنګ بیرغونه وځړوي اوددغو شخصي بیرغونښانونه لهمیاشتي، شق القمر، افغانۍ ښې لرو نکې خولۍ، افسري خولۍ، اروپائي برارونکي خولۍ او افغاني جغه لرو نکو خولیونه عبارت وو. په ۱۳۳۷ کال داستقلال له اعلان نه وروسته شخصي بیرغونه منع شول اوعقاب هم لهعسکري علم څخه لرې شو. دولتي بیرغونه چه ممملکت په دائرو اویا دهیوادنه بهاندې پهافغاني نمایندګیو کښې ځړېدل هم له تورو ټوټو، دمحراب اومنبر دنشان نه عبارت ؤ چه دبیرغو په دوو څنډو کښې به ئې دوه نورو اړه بیرغونه ځړېدل چه ترنشان لاندې ئې دوه متقاطعې تورې اوپهیوه هګۍ شکلې دائره کښې بهدلمر اشعې پهسپینو کرښو سره رسم شوې وې. عسکري علم هم یوه توره ټوټه وه چه لاندې علائم پکښې موجود وو: دعلم دیوه مخ په څلور وڅنډو کښې دجبرائیل، میکائیل اسرافیل اوعزرائیل نومونه وو . پهفوقاني ضلع کښې ئې (بسم الله الرحمن الرحیم) دبیرغ پهلاندنۍ مستطیلهٔ قاعده کښې (دولت علیه مستقل افغانستان) دبیرغ پهمنځنۍ برخه پهیوې دایره کښې (الله اکبر) دمرکز کیڼې خواته ددوو نیمو دائرو یعنې دقوسینو ترمنځ پدې ډول آیتونه لیکل شوي وو چه په پورتنۍ نیمه دائره کښې (انافتحنالك فتحاً مبیناً) په لاندنۍ نیمه دائره کښې (ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله) دقوسینو ترمنځ محراب، منبر اودهغو په دوو څنډو کښې دوه واړه بیرغونه اوترنشان لاندې دوه متقاطعې تورې او داټول ئې دلمر دوړانګې دیوې بیضوي دائرې په دننه کښې وه دمرکز ښۍ خواته ئې دقوسینو ترمنځ دغه آیتونه داسې لیکل شوي وو:

په پورتنۍ نیمه دائره کښې (وینصرك الله نصراً عزیزاً) پهلاندنۍ نیمه دائره کښې (صفاً کانهم بنیان مرصوص) ددې قوسینو په مرکز کښې په طغرائي

خط سره د بادشاه نوم لیکل شوی ؤ ـ د علم په بله خوا کښې د هغې تو تې
په څلورو څنډو کښې د خلفای راشدین نومونه ـ په پورته حصه کښې ئې
طیبه کلمه په لاندې برخه کښې ئې (واعلموا ان الجنة تحت ظلال السیوف)
د توکري په منځ کښې د (الله) او د (محمد) معظم نومونه ـ د مرکز د ښي
خوا په دوو نیمو دائرو کښې دغه آیت شریف (انهم لهم المنصورون وان جند
نا لهم الغالبون یا ایها الذین آمنوا ان تنصروا الله ینصرکم) او د دغو داوړو نیمو
دائرو په منځ کښې په طغرائي لیك سره د بادشاه نوم ـ د مرکز کیڼې خواته
د توسینو په منځ کښې دغه آیتونه لیکل شوي وو: (نصر من الله وفتح قریب
وبشر المومنین ینصرکم ویثبت اقدامکم) د دغو دواړو نیمو دائرو په منځ کښې
د محراب و منبر وړوکی نشان او د دغه په ډډو څنډو کښې نیزه، بیرغ برچه
تبر، توپك، توره، توپانچه، او تر نشان دلاندې تله، ستوري او د لمر وړانګې
رسم کېدلې مګر دا ټولې او ټول نشانونه په توره توته کښې په سپین رنګ
سره لیکل کېدل ـ یوازې د پادشاه شخصي بیرغ سور او نشانونه ئې زر دوزي
کېدل ـ علم مبارك له غزنه څخه پورته داردو تر قرار ګاه پورې ځګېده ـ
د پادشاه علم یوازې په عسکري مراسمو کښې راکښل کېده پادشاه شخصي
بیرغ هم درلود چه په یوې خوا کښې به ئې په طغرائي خط سره د پادشاه نوم
لیکل کېده او په بله خوا کښې به ئې افغاني جغه لرونکې خولۍ، د لمر وړانګې
او د خولۍ تر تصویر دلاندې دوه متقاطعې توري په سپین رنګ سره رسم
کېدلې ـ په ۱۳۴۶ قمري کال کښې د افغانستان د جنډې تور رنګ په توره
سره اوښته بدل شول او نور خصوصیات ئې برخپل حال پاتې شوه په ۱۳۴۷ کال
کښې حکومت پیشنهاد وکړ چه د محراب ومنبر د نشان په عوض کښې دې
د لمر دغره شکل د افغانستان په بیرغ کښې ومنل شي خو دغه نظریه رده شوه
بیا په هغه کال کښې اغتشاشیانو دخپلو بیرغو د پاره تور رنګ غوره کړ
مګر اعلیحضرت سعید شهید محمد نادر شاه علیه الرحمه ژر تر ژره اغتشاشیانو او ددوی
تورو بیرغو ته خاتمه ورکړه او په مجدد صورت سره د ملي بیرغ رنګ توره
سور او شین شو او نشان ئې محراب ومنبر او د غنمو وږی په سپین رنګ سره
غوره شوه.

د ملي شورى

تشکيل :

رئيس	ع،ج،س،ا محمد نوروز
لمړی معين	ښاغلی مولوی صالح محمد

ښاغلی محمدنوروز دملي شورا رئيس دکارپه وخت کښې

دوهم معين	ښاغلی حاجی فقير محمد «شفا»
لمړی منشی	»محمدرحيم « شيدا»
دوهم منشی	»محمد کبير «عبرت»
دليکنی دلوی مدير کفيل	»محمدداؤد
دمحاسبی او لوازمو لوی مدير	»محمد نعيم
دکميسيو نودمدير کفيل	» زين العابدين «جمالی»
داوراقو مدير	»فيض محمد
دتبليغاتو او نشرياتو دمدير کفيل	»حفيظ الله «منبر»

اجراآت سال دوم دورۀ نهم

مجلس شورا یملی

اجراآت شورا یملی در ۱۳۳۵ بدو حصه منقسم می شود که یکی آن مربوط بامور داخلی شورا و دیگر آن مربوط بامور دولت میباشد :

الف: مربوط بامور داخلی شورا:

۱- تصویب مؤرخ ۱۲ جوزای مجلس عمومی راجع بسه فقره: اول کمیسیونهای هشت گانۀ شورا که عبارت انداز کمیسیون وضع تفسیر و تغییر قوانین کمیسیون امور داخله، سمع شکایات وامور قبایل، کمیسیون امور مالی بودجه و اقتصاد، کمیسیون امور خارجه، کمیسیون امور عدلیه، کمیسیون امور دفاع ملی، کمیسیون معارف، صحیه و مطبوعات، کمیسیون مخابرات، فوائد عامه معادن وزراعت، تایید شده است که برای سال ۱۳۳۵ نیز مانند سال ۱۳۳٤ کار کنند. دوم همان اعضای محترم سابق ورؤ ساو معاونین ومنشی های کمیسیون های هشت گانۀ مذکور مانند سال ۱۳۳٤ در سال ۱۳۳۵ نیز اجرای وظیفه بدارند. سوم راجع به روزهای کار مجلس عمومی و کمیسیون ها که مانند سال ۳٤ روزهای کار مجلس عمومی یکشنبه، دوشنبه، وسه شنبه وایام کار کمیسیون های هشت گانه شنبه، چهارشنبه و پنجشنبه تعیین و تایید شده وضمناً اضافه گردیده که هرگاه در روزهای کار معینۀ مجلس عمومی کار نباشد کمیسیونهای هشت گانه کار کرده میتوانند.

۲- تصویب مؤرخ ۲۸ جوزا ۳۵ مجلس عمومی از اثر مطالعه راجع به فیصله مؤرخ ۱۹ جوزا کمیسیون قوانین به پذیرفته شدن استعفای بناغلی عصمت الله وکیل سرکانی از عضویت دو کمیسیون یعنی کمیسیون امور قوانین و کمیسیون امور داخله وهکذا از اثر مطالعه فیصله ۱٤ جوزای کمیسیون امور خارجه قبول شدن استعفای بناغلی عبدالحق وکیل بگرام از وظیفه منشی گری کمیسیون امور خارجه درحالیکه عضویت مذکور در آن کمیسیون باقی مانده و پذیرفته شدن بناغلی هدایت الله وکیل کوزکنر بوظیفه منشی گری کمیسیون امور خارجه بر علاوه وظیفه معاونت مذکور در ان کمیسیون.

۳ـ تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی راجع بمطالعه و تائید فیصله تاریخی ۹ سرطان ۳۴ کمیسیون تدقیق وثایق درمورد اعتبار نامه ها سه نفر و کلا که عبارت انداز بناغای حاجی محمدسلیم وکیل جوند وبناغای محمداسلم وکیل شهرك وبناغای دادمحمد وکیل کرچی تلات .

٤ـ تصویب مورخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی راجع به انفکاك بناغلی غلامجان وکیل اندراز عضویت کمیسیون امور قوانین و شامل بودن مشارالیه تنها بعضویت کمیسیون امور معارف، صحیه و مطبوعات ـ وشمولیت بناغلی محمداکبر وکیل دایکندی بعضویت کمیسیون امور مخابرات، فواید عامه، زراعت و معادن و صنایع ازاثر پیشنهاد دار الانشاء شور اباساس درخواست نامه های دو نفر وکلای موصوف .

۵ ـ تصویب مؤرخ ۲۳ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی از اثر قرار های ۳ کمیسیون که عبارت از کمیسیون امور مالی وبودجه و کمیسیون زراعت مخابرات، فواید عامه معادن وصنائع وکمیسیون معارف صحیه ومطبوعات بوده مبنی براینکه (پلان پنج سالهٔ اقتصادی را از تاریخ ۱۷ جوزا الی تاریخ صدور فیصله های شان از مطالعه گزارش داده یاد داشت های در اطراف آن اخذ وهر ۳ کمیسیون در اثر مفاهمه واینکه موضوعات پلان یك بدیگر ارتباط دارد یك تعداد وکلا را از هر کمیسیون تعیین و پیشنهاد داده اند که اعضای انتخابی هر ۳ کمیسیون یك کمیسیون مشترك را تشکیل و نمایندگان داحضارو رات نموده تحقیق وتدقیقات لازمه تکمیل و بعداً فیصله خود را صادر و بمجلس عمومی تقدیم دارند مجلس عمومی در نتیجه غور و نظریات کمیسیون های سه گانه را معقول دانسته و تشکیل یك کمیسیون مشترك بیست وشش نفری را تایید نمود .

٦ ـ تصویب مؤرخ ۸ برج اسد ۳۵ مجلس عمومی از اثر قرار کمیسیون مشترك پلان پنجساله اقتصادی راجع به تایید انتخاب و تعیین بناغای دوکتور فقیرمحمد «شفا» معین دوم شورا بحیث رئیس کمیسیون مشترك مذکور .

۷ـ تصویب مؤرخ ۸ برج اسد ۳۵ مجلس عمومی راجع به پذیرفته شدن ښاغلی محمد عظیم وکیل جدران بعضویت کمیسیون امور مالی و بودجه باساس درخواست خودش وقرار کمیسیون مذکور .

۸ ـ تصویب مؤرخ ۲۶ سنبله ۳۵ مجلس عمومی از اثر مکتوب نمبر ۱۹۱۵ر۳۰ اسد ۳۵ مدیریت اداری ولایت جنوبی وفیصله ۳ر۳۱ سنبله ۳۵ کمیسیون امور تدقیق وثایق راجع به تعیین یك هیأت که عبارت بوده از ښاغلی جان محمد وکیل زرمت وښاغلی هدایت الله وکیل کوز کنر وښاغلی محمد محسن وکیل موسی قلعه برای کشف حقایق موضوع اتهام ښاغلی خان وکیل جاجی میدان در شورای ملی بفقره قتل یك نفر مغان نام.

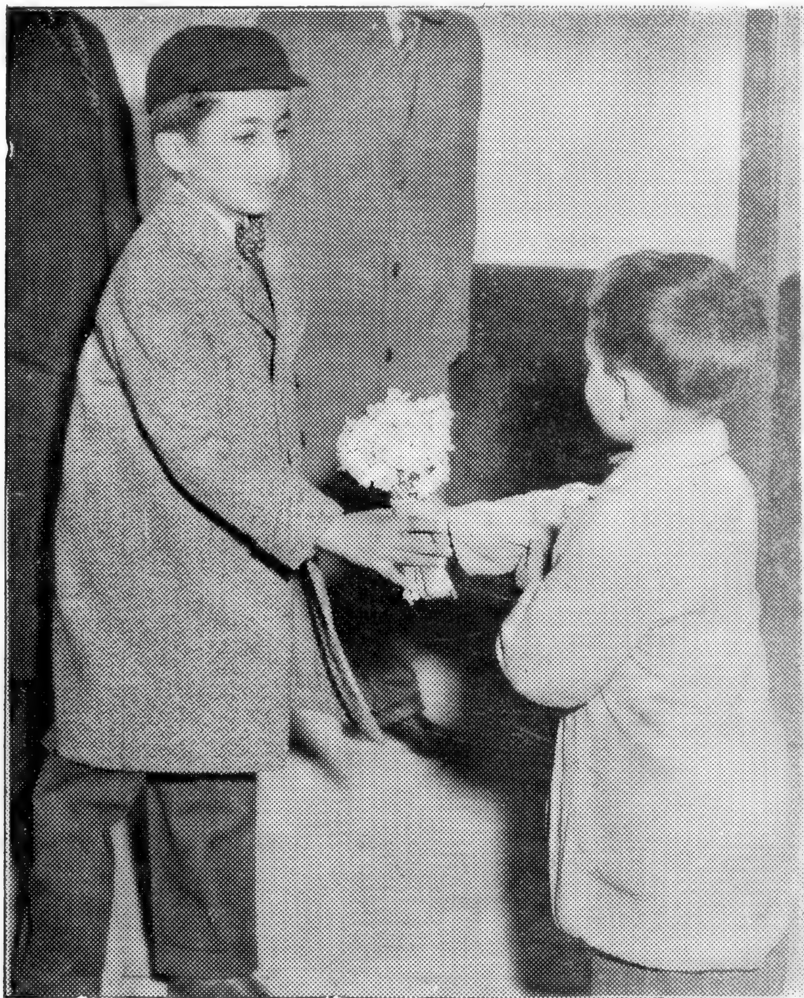
۹ـ تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی ازاینکه اصولنامهٔ پروژه خرد ضابطان مکتبی قوای بری وهوایی منضمه مکتوب ۳۵۱۹ر۲۰ جدی ۱۳۳۴ مدیریت ذاتیه ریاست اردوی وزارت دفاع ملی مصوبه مجلس عالی وزرا وفیصله مورخ ۱۳ سنبله ۳۵ کمیسیون امور قوانین وقرار مورخ ۲۳ سنبله کمیسیون امور دفاع ملی مورد مطالعه قرار داده وچون درماده (۱۹) پروژه آن معاشات خرد ضابطان به افغانی تعیین وگنجانیدن مقدار معاش از حیث تحول بصورت قانون مغایر تکنیك قانون واشکال پذیر بود وهم بعضی وکلا در مجلس اظهارات دیگری نمودند بنابران تصویب بعمل آمد که پروژه مذکور بیك کمیته ده نفری که از کمیسیون قوانین وکمیسیون دفاع ملی مشترك باشد محول شود تادرموضوع غور نموده بعد از تکمیل با نظریهٔ خویش بهمجلس عمومی تقدیم دارند .

۱۰ـ تصویب مورخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی ازاثر مطالعهٔ فیصله تاریخی ۲۰ سنبله ۱۳۳۵ کمیسون تدقیق وثایق درموضوع وکالت شورای ملی اهالی ارزگان و اوراق مربوطه که بین دو نفر یکی خدای رحیم ودیگری عبدالجلیل درموضوع انتخاب شد بحیث وکیل عرایض بهشورا رسیده بود .

درنتیجه غور مجلس عمومی چنین تصویب بعمل آمد که باستثنای خدای رحم

درمجلس شورای ملی یکی از وکلا درمورد بعضی از فقرات توضیحات میخواهد

والاحضرت شهزاده محمد داؤد پښتونیار درنخستین روز شمول درښوونځی
از یکی از متعلمان دستهٔ گل میپذیرند

وعبدالجلیل مذکور اصولا شخص دیگری بوکالت اهالی ارزگان مطابق لایحه انتخابات ، انتخاب شود .

۱۱ـ تصویب مؤرخ ۱۵ میزان مجلس عمومی باثر مطالعه فیصله تاریخی ۶ میزان ۳۵ کمیسون امور تدقیق وثایق شوراو مکتوب ۲۰۷۳ مؤرخ ۱۹ر۶ر۳۵ مدیریت قلم مخصوص وزارت داخله و اعتذاریهٔ مریضی و ضرورت بناغای سلطان محمد وکیل شورای ملی مرکز حکومتی اعلی فراه ضمیمهٔ آن که وکیل موصوف بهآن نسبت ازوظیفهٔ وکالت استعفا نموده ازطرف مجلس عمومی پذیرفته شده که عوض مذکور شخص دیگری اصولا انتخاب شود .

۱۲ـ تصویب مؤرخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی از اثر پیشنهاد دارالانشای شورا ازاینکه اگرچه ابتدای رخصتی سنوی ازاول عقرب مقرراست با آن برای وارسی مسائل لازمی وضروری وکلای شورای ملی تادهم برج عقرب بمرکز حضور داشته باشند .

۱۳ـ تصویب مورخ ۷ عقرب ۳۵ مجلس عمومی بعد آنکه پروژه اصولنامه مبنار والی و اوراق مربوط آن در مجالس منعقده اول پنجم وششم برج عقرب مطالعه گردید ازباعثیکه ازطرف مجلس دربارهٔ بعضی مواد آن یادداشت های اخذ گردید لذا مجلس عمومی یک کمیسیون موقت مرکب از پانزه نفر تعین وتصویب نمود که با احضار نماینده دولت در مواد یاد داشت شده وباطراف آن غور وتدقیق نموده پروژه را بعد از تکمیل با نظریه وقرار خویش بمجلس عمومی تقدیم دارند .

ب ـ مربوط بامور دولت:

۱ـ تصویب مؤرخ ۲۰ جوزا ۳۵ مجلس عمومی : راجع به پروتوکول امتداد مدت اعتبار معاهده بی طرفی وعدم تجاوز متقابله بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی مورخ ۲۴ جون ۱۹۳۱ که بداخل دوماده برای مدت ده سال دیگر بتاریخ ۲۵ قوس ۱۳۳۵ ـ ازطرف بناغلی سردار محمد نعیم وزیر خارجه افغانستان بناغلی گرومیکو معین وزارت خارجه دولت شوری در کابل بامضا رسیده است پروتوکل مذکور

بتاریخ ۱۶ جوزا ۳۵ ـ از طرف کمیسیون خارجه تصویب شدو بتاریخ ۲۰ جوزا به تصویب مجلس عمومی شورای ملی رسید .

۲ ـ تصویب مورخ ۲۰ جوزا ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمهٔ اصولنامه استماع دعاوی درمورد جلوگری از اتلاف حقوق صغار پس از تصویب ۱۱۸۶ ر ۱۵ ر ۱۲ ر ۳٤ مجلس وزرا و تصویب ٤ حمل ۳۵ مجلس اعیان وصدور فیصله ۱۳ جوزای ۳۵ کمیسیون امور اداری عدلیه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۳ ـ تصویب مورخ ۲۰ جوزای ۳۵ مجلس عمومی ضمیمه وتوقیف خانه‌ها درخصوص کسانیکه درمقررات جزائی وجنائی از محاکم شرعی و اصولی ومجالس مشوره محکوم بجریمه نقدی میشوند اگر پول جریمه مذکوراز محکوم به تحصیل نرسیده ودرعین زمان فوت نماید از تحصیل آن صرف نظر شود ـ بعد تصویب ۸۱۶ ر ۱٤ ر ۸ ر ۳٤ مجلس وزراء وتصویب ۱۹ عقرب ۳٤ مجلس اعیان بمجلس عمومی تصویب شده است .

٤ ـ تصویب مؤرخ ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی راجع بموافقه مجدد اساسی بین افغانستان وملل متحدوسازمانهای بین المللی کار وارزاق و زراعت ، عرفانی ، علمی وتربیوی ، هوانوردی ملکی ، اتحادیه مواصلات ومخابرات بین المللی وسازمان صحی ومترولوژی جهان که بتاریخ ۲۰ ثور ۱۳۳۵ درکابل منعقد شده ومحتوی شش مواداست ـ پس ازتصویب ۱۲۲٦ ر ۲۹ حوت ۳٤ مجلس وزرا وصدور فیصله ۲٦ جوزای ۳۵ کمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۵ ـ تصویب مورخ ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی راجع به تعدیل ماده (٦۲) اساسنامه دافغانستان بانک درموردهیأت مراقبت ذخیره بانکنوت پس ازتصویب ۷۸۷ ر ۷۳۰ ر ۳٤ مجلس وزرا وتصویب تاریخی ٦ عقرب ۳٤ مجلس اعیان وصدور فیصله مورخ ۲٤ جوزای ۳۵ کمیسیون امور قوانین بمجلس عمومی تصویب شده است .

٦ ـ تصویب ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمهٔ ۲ اصولنامه ضابطان احتیاط

در مورد غیرحاضری ضابطان احتیاط پس از تصویب ۱۰۲ر۲۷ حمل ۳۵ مجلس وزرا وتصویب ۲۹ ثور مجلس اعیان وصدور فیصله ۱۳ جوزا کمیسیون امور دفاع ملی وصدور فیصله ۱۷ جوزای کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۷ـ تصویب مؤرخ ۲۸ جوزای ۳۵ مجلس عمومی : راجع بموافقت نامه سرویس هوائی بین حکومت شاهی افغانستان وحکومت اتحاد جماهیر شوروی بداخل ده مواد ـ بعهٔ ۹ مادهٔ دیگر ضمیمهٔ موافقت نامه مذکور ـ وچار ماده پروتوکول علیحده مربوط بموضوع مذکور پس از تصویب ۲ر٤ حمل مجلس وزرا وفیصله تاریخی ۲۳ جوزای کمیسیون امور خارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۸ـ تصویب مورخ ۲ سرطان ۳۵ مجلس عمومی : راجع باصولنامه تریاک که محتوی ۹ مواد است پس از تصویب مجلس عالی وزرا ومجلس اعیان و صدور فیصله مورخ ۱۷ جوزای کمیسیون قوانین وفیصله ۲۳ جوزای ۳۵ کمیسیون زراعت شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۹ـ تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمهٔ ۳ اصولنامه مکلفیت عسکری راجع به اداره کنندگان دستگاه های فنی . پس از تصویب نمبر ۲۳۶۲ر۱۵ دلو ۳۰ مجلس وزرا وصدور فیصله ۸ سرطان کمیسیون قوانین و فیصله کمیسیون دفاع ملی به مجلس عمومی تصویب شده است .

۱۰ـ تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی : تعدیل ماده ۱۱ اصولنامه محاکمات مامورین ملکی راجع به هیأت تحقیق مامور مظنون ولایات وحکومت اعلی مرکب از مامورین میباشد پس از تصویب ۹۲۱،٤ جدی ۳٤ مجلس وزراء و تصویب مورخ ۸ دلو ۳٤ مجلس اعیان و صدور فیصله مورخ ۱۰ سرطان ۱۳۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۱ـ تصویب مورخ ۱۱ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی ، راجع بتعین

ښاغلی میرزا عبد العلی وکیل بگرامی و ښاغلی محمد سرور وکیل جلدك برای سال ۱۳۳۵ جهت مراقبت ذخیره بانکنوت به دافغانستان بانك به اساس ماده (٦١) اساسنامه دافغانستان بانك .

۱۲ـ تصویب مورخ ۲۳ سرطان ۳۵ مجلس عمومی . راجع بنشر چهارصدملیون‌افغانی بانکنوت جدید پس‌ازتصویب نمبر (۹۷) مجلس عالی وزراء وصدور فیصله مورخ ۲۲ سرطان ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه به مجلس عمومی موافقه وتصویب و علاوه شده اینکه ریاست دافغانستان بانك در آینده حتی الامکان بنشرات بانکنوت جدید مبادرت نکرده پولهای مورد ضرورت خود را از مدارك قرضه های مؤسسات تکافو نماید .

۱۳ـ تصویب مؤرخ ۸ اسد ۳۵مجلس‌عمومی. راجع بوضع پروژه‌اصولنامه هوانوردی ملکی‌که محتوی نوزده‌موادا‌ست‌پس ازتصویب مجلس‌عالی وزرا وتصویب بمجلس عالی‌اعیان‌وصدور فیصله های جداگانه‌کمیسیون‌امور قوانین وکمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی پس از موافقه تصویب‌شده‌است.

۱٤ـ تصویب مورخ ۱۳اسد۳۵ مجلس: راجع به مبلغ (هفتادو۹ملیون وشش‌صدوپنجاه وهشت هزاروشش صدودو افغانی و بیست‌وشش پول) مصرف خارج موازنه بودجه ۱۳۳٤که ازطرف مجلس عمومی‌موافقه ومنظورشده‌است پس ازصدور فیصله ۷ اسد ۳۵کمیسیون امور مالی و بودجه شورا به مجلس عمومی تصویب شده‌است .

۱۵ـ تصویب مؤرخ ۲٤ اسد ۳۵ مجلس عمومی : در خصوص چهار مواد موافقت نامه اخذ قرضه یکصد ملیون دالر امریکائی حکومت افغانستان از حکومت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی به تکت پولی دوفیصد وکریدت طویل‌المدت پس ازتصویب مجلس عالی وزرا وصدورفیصله تاریخی ٦سرطان کمیسیون مالی و بودجه وفیصله۱۳ سرطان کمیسیون امورخارجه‌شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱٦ـ تصویب مؤرخ ۲۷ اسد ۳۵ مجلس‌عمومی راجع به بودجه معاشات

و مصارف عادی سال ۱۳۳۵ باقسمت سرمایه گذاری که بودجه دوایر دولت بوضع عادی عبارت از مبلغ و نهصدوسی و شش ملیون وچهارصدو پنجاه و یکهزار و سه صدو شصت وچهار افغانی وهشتاد و شش پول، وقسمت سرمایه گذاری سال ۱۳۳۵ عبارت از مبلغ چهارصدو یك ملیون وسی و پنجهزار و شش صدو پنجاه افغانی و پنجاو پنج پول، بوده بشمول دوازده مواد قانون موازنه عمومی ۲۵ و ده مواد فیصله مورخ ۱٦ اسد ۳۵ کمیسیون مالی و بودجه که در مورد موضوعات بودجه مذکور بوده منظور شده است .

۱۷ـ تصویب مؤرخ ۳۱ اسد ۳۵ مجلس عمومی: راجع به پلان پنجساله اقتصادی مصوبه مجلس عالی وزرا بعد مطالعه قرارمورخ ۱۳۰ سد ۳۵ کمیسیون مشترك تدقیق پلان اقتصادی مذکور ودادن توضیحات مفصل دراطراف آن از طرف شاغلی سردار محمدداؤد صدراعظم افغانستان درمحضر نمایندگان ملت مجلس عمومی به قیدسه مواد تصویب نمود.

۱۸ـ تصویب مورخ ۱۷ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: درخصوص بودجهٔ سال ۱۳۳۵ خزینه تقاعد که عبارت از مبلغ (چارملیون و نهصد وهجده هزاروچهارصدو بیست وسه افغانی وهفتاد هفت پول) واردات ومبلغ (چهارملیون وهشت صدو هشتا دو پنج هزارو نهصدوچهل وچهار افغانی ودو پول) معاشات ومصارف بوده بعد تصویب مجلس عالی وزرا وفیصله تاریخی ۱۷ سنبله ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۹ـ تصویب مؤرخ ۱۹ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: از اثر مطالعه پیام شورای عالی اتحاد جماهر شوروی سوسیالیستی به پارلمانهای جهان در موضوع تقلیل سلاح وتحریم اسلحه ذروی ـ ازانجا که افغانستان همواره آرزومند ایجاد روابط حسنه بین ملل ومردم جهان است و برای حسن تفاهم واستقرار صلح وامن گیتی ازصرف مساعی خودداری نکرده ونخواهد کرد ـ از پیام متذکره شورای عالی اتحاد شوروی حسن استقبال وآرزو شده است که تحریم سلاح اتومی و تقلیل تسلیحات مدهشه مورد توجه تمام ملل بزرگ قرار گیرد تا بشریت از آشوب وعواقب وخیم این مسابقات درامان بماند.

۲۰ـ تصویب مؤرخ ۲٤ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: راجع بوضع اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری که محتوی نه فصل و (۱۲۷) مواد بوده باتعدیل ماده ٤۹ پروژه مذکور بعد تصویب مجلس عالی وزرا و اعیان وصدور فیصله های کمیسیون امور قوانین وکمیسیون امور دفاع ملی شورا بمجلس عمومی تصویب شده است.

۲۱ـ تصویب مؤرخ ۲٦ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: راجع به کنوانسیون ادویهٔ مخدرهٔ تاریخی ۱۹ فروری ۱۹۳۵ منعقده جینوا درمورد تولید خرید، فروش، ورود وصدور ودیگر مقررات مربوط به تریاک طبیعی، مورفین، استیل مورفین، برگ کوکا، ایلکونین کوکائین خام و بنگ هندی پس از صدور ۳۵٦ـ ۱۷ سرطان ۳۵ مجلس عالی وزرا وصدور قرار تاریخی ۲۹ اسد ۳۵ کمیسیون خارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است

۲۲ـ تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی: راجع به تعدیل تبصره ماده (٥٤) اصولنامه استخدام، ترفیع وتقاعد مامورین ملکیه راجع بمامورینیکه آرزو داشته باشند عوض معاش تقاعد زمین بگیرند وکسانیکه استحقاق تقاعد خودرا دراول معاش گرفته باشندزمین برایشان داده نمیشود بعد تصویب ٥۰۱ ۲۸ اسد ۳۵ مجلس وزرا و تصویب مورخ ۱٦ سنبله ۳۵ مجلس اعیان و قرار مورخ ۲۷ سنبله ۳۵ کمیسیون قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است.

۲۳ ـ تصویب مورخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی، درخصوص تعدیل ماده (۸) پروژه اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری بعد تصویب مجلس عالی وزرا وتصویب مجلس عالی اعیان وصدور فیصله کمیسیون دفاع ملی وصدور فیصله کمیسیون قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است.

۲٤ ـ تصویب مورخ ۸ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به تشکیل وزارت پلان بامبلغ بودجه وگراف تشکیل ولایحه وظایف آن پس از تصویب ٥٤٦ ۲۳ سنبله ۳۵ مجلس عالی وزرا وقرار تاریخی ۲ میزان کمیسیون امور مالی وبودجه شورا به مجلس عمومی تصویب و ضمنا علاوه شده است که تشکیل ووظایف وزارت پلان به تشکیلات عمومی شامل و بشورای ملی ارائه شود.

۲٥ ـ تصویب مورخ ۱٥ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به گراف تشکیل وزارت

تجارت که وزارت اقتصاد ملی جدیدا باین نام تبدیل وتعدیل گردیده است بالایحه وظایف وتشکیلات وزارت تجارت که بعد تصویب ۵۵۰ـ ۲۳ سنبله ۳۵ مجلس عالی وزرا وقرار تاریخی ۳ میزان کمیسیون امور مالی وبودجه شورا به مجلس عمومی باایزاد این تبصره درآخر ماده هفدهم آن شخص وزیر تجارت درمسأله مراقبت وکنترل اوضاع ونرخهای بازارها ازحیث اهمیت موضوع شخصا مراقب وهم متوجه باشد) تصویب و وزارت اقتصادملی را ازاول برج عقرب ۳۵ لغو وعلاوه گردیده که تشکیل ولایحه وظایف وزارت تجارت به تشکیلات عمومی کشور شامل وبشورای ملی تقدیم شود.

۲۶ ـ تصویب مورخ ۱۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی تعدیل ماده (۳) ضمیمهٔ مورخ ۳۰ برج اسد ۱۳۳٤ اصولنامه استخدام، ترفیع وتقاعد مامورین ملکیه ازاینکه (کسرات ایام خدمت درصورتیکه ازثلث سال زیاد باشد سالتمام حساب میشود وکسرات کمتر ازثلث سال داخل حساب نمی آید) بعد تصویب ۶۰۷ اول میزان ۳۵ مجلس عالی وزرا و قرار تاریخی ۱۳ میزان کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است :

۲۷ ـ تصویب مورخ ۲۱ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به ۹ ماده موافقه نامه تجارتی تبادل اموال وده مواد موافقه نامه تادیه جات وپروتوکول قیمت ها واندازه مال التجاره بین حکومت شاهی افغانستان وحکومت جمهوری توده ئی پولیند که بتاریخ ۲ آگست ۱۹۵۶ برای مدت ۳ سال بین نمایندگان مملکتین بامضا رسیده بافهرست اجناس اموالیکه افغانستان به پولیند وپولیند بهافغانستان صادر ووارد میکنند پس ازتصویب ۵۰۲ـ۲۸ اسد ۳۵ مجلس وزرا وفیصله تاریخی ۹ میزان کمیسیون امور خارجه وفیصله مورخ ۱۶ میزان ۵م کمیسیون امور مالی وبودجه شورا ازطرف مجلس عمومی تصویب شده است.

۲۸ـ تصویب مورخه ۲۱ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع بقرارداد پنج ملیون دالر قرضهٔ اکزم بانك بکریدت فیصله سه دالر بمدت چهل سال برای حکومت افغانستان وموافقت نامه مبلغ ۹ ملیون وپنجصدوشصت هزاردالر معاونت دولت اتازونی

برای انکشاف حمل و نقل هوایی افغانستان پس از تصویب ۳۲۲-۶ سرطان و ۶۰۵ اول میزان ۳۵ مجلس عالی وزرا و فیصله تاریخی ۱۷ میزان کمیسیون امور مالی و بودجه و فیصله مورخ ۲۰ میزان کمیسیون امور خارجه شورا از طرف مجلس عمومی تصویب شده است .

۲۹ - تصویب مورخ ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به فیصلة ها ئیکه از ریاست عالی تمیز منقوض میگردد بهمان محکمه مرافعه که حکم را صادر نموده ارجاع گردد پس از تصویب ۱۱۸ر۳ر۲ر۳۵ مجلس عالی وزرا و تصویب مورخه ۹ ثور ۳۵ مجلس اعیان و فیصله کمیسیون عدلیه و فیصله کمیسیون قوانین شورا از طرف مجلس عمومی تصویب شد.

۳۰ - تصویب ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به تعدیل ماده (۲) حقوق صادرات اصولنامه تعرفه گمرکات پس از تصویب ۴۷۷ ر ۲۱ ر ۵ ر ۳۵ مجلس عالی وزرا و قرار تاریخی ۲۵ میزان ۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا .

۳۱ - تصویب ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به ربع تفاوت معاش برای مامورینیکه اصولا مستحق ترفیع میشوند ولی بنا بر عدم کمبود ترفیع کرده نتوانند - بنام ضمیمه اصولنامه استخدام، ترفیع و تقاعد مامورین ملکیه پس از تصویب ۴۵۳ ر۱۴ر۵ر۳۵ مجلس عالی وزرا وصدور قرار تاریخی ۲۵ میزان ۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شد.

۳۲ - تصویب مورخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی: راجع بوضع اصولنامه اداری محاکم عدلیه بعد تصویب مجلس عالی وزرا و مجلس اعیان وصدور قرار تاریخی ۱۷ میزان کمیسیون امور عدلی وقرار مورخ ۲۵ میزان امور قوانین شورا که پس از تدقیق آن درجلسات ۲۲ ر ۲۸ر۲۹ میزان اخیرا درجلسه ۳۰ میزان مجلس عمومی باایزاد، اصلاح و تعدیلات که در بعضی مواد پروژه اصولنامه مذکور بعمل آمد تصویب شد.

۳۳ - تصویب مورخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی : راجع به بودجه سال ۱۳۳۵ تصدیهای دولتی و توحید عمومی آن پس ازصدور قرار تاریخی ۲۷ میزان ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه ازطرف مجلس عمومی بودجه مذکور که مجموعا

عبارت ازمبلغ (سه صدوهشتاد ملیون ودوصد وچهارده هزار وسه‌صدو دوافغانی وبیست وهشت پول) بوده تصویب شد، اما مبلغ (یك صد وپنجاه‌هزارافغانی) که بنام بخششی در بودجه ریاست انحصارات دولتی، تکلیف شده است بشماره اول تصویب تنقیص گردیده وهکذا بشماره دوم تصویب قید شده که نسبت افزودی کارها تشکل جدید شعبات لازم منظور است اما معاش اشخاصیکه در چوکی موجوده تزئید شده تزئیدات مذکور منظور نیست.

۳٤ــ تصویب مورخ ۳۰ میزان ۱۳۳۵ مجلس عمومی : پروژه اصولنامه خوردضابطان مکتبی‌قوای بری وهوائی اردوی‌شاهی افغانستان که قرار تصویب ۷میزان ۳۵ مجلس عمومی بکمیتهٔ مختلط از اعضای دوکمیسیون (دفاع‌ملی وامور قوانین) شورا ازاثرصدور یاد داشت های مجلس وبودن موضوع معاش بماده (۱۹) پروژه مذکور محول شده بود اخیراً کمیتهٔ مذکور دراطراف‌آن غور ودرنتیجه ماده (۱۹) پروژه مذکور را حذف وقرارخویش را صادرنمود و مجدداً مورد مطالعه مجلس عمومی قرار گرفته و پروژه مذکور با ستثنای ماده (۱۹) آن تصویب شده است .

قراراتیکه در کمیسیونهای سال دوم دوره نهم شورای ملی فیصله شده

الف : کمیسیون امور خارجه :

اول ــ قرار مورخ ۱٦ جوزا ۳۵ کمیسیون درباره پروتوکول امتدادمدت اعتبار معاهده بی‌طرفی وعدم تجاوز متقابله مورخ ۲٤ جون ۱۹۳۱ بین‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی وافغانستان .

دوم ــ قرارمورخ ۲۳ جوزا ۳۵ راجع به موافقه نامه بین حکومت شاهی افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی در موضوع سرویس هوائی .

سوم‌ــ قرار تاریخی ۲٦ جوزا ۳۵ در موردقرارداد تخنیکی بین افغانستان‌ویوان

چهارم ــ قرار مورخ ۳۱ سرطان ۳۵ در موضوع موافقه نامه قرضه یکصد ملیون دالر از دولت اتحاد جماهیر شوروی .

پنجم ـ قرار مورخ ۵ اسد ۳۵ در موضوع پروژه هوانوردی ملکی .

ششم ـ قرار مورخ ۲۹ اسد ۳۵ درباره کنوانسیون ۱۹ فروری ۱۹۲۵ جینوا راجع بزرع تریاک .

هفتم ـ قرار مورخ ۹ میزان ۳۵ درمورد قرارداد تبادلهٔ اموال و تادیه جات و پروتوکول قیمت ها و اندازه مال التجاره بین حکومت شاهی افغانستان و دولت پولیند .

هشتم ـ قرار مورخ ۲۱ میزان ۳۵ راجع به انکشاف حمل و نقل هوائی در افغانستان و قرارداد قرضه پنج ملیون دالر بین حکومت شاهی افغانستان واکزم بانک امریکا .

ب :ـ کمیسیون اموردفاع ملی :

۱ـ قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ کمیسیون راجع به دوماده مقررات غیر حاضری ضابطان احتیاط .

۲ـ قرار مورخ ۱٤ جوزا ۳۵ در مورد ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه مکلفیت عسکری .

۳ـ قرار مورخ ۱۲ سرطان ۳۵ درمورد تعدیل ماده (۸) اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری .

٤ ـ قرار مورخ ۳۰ سرطان ۳۵ در مورد تعدیل ماده (٤۹) اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری .

۵ـ قرار مورخ ۳۰ سنبله ۳۵ در مورد پروژه قانون خوردضابطان قوای بری و هوائی

ج ـ کمیسیون امور اداری وزارت عدلیه :

۱ ـ قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ راجع به ضمیمه اصولنامه استماع دعوی صغار در محاکم ثلاثه .

۲ـ قرار مورخ ۱٤ میزان ۳۵ در موضوع لایحه پروژه اصولنامه اداری محاکم عدلیه .

۳ـ قرار مورخ ۱۷ میزان ۳۵ درمورد فیصله هائیکه از ریاست عالی تمیز منقوض می گردد .

د- کمیسیون امور فواید عامه- معدن وصنایع- زراعت ومخابرات:

۱- قرار مورخ ۲۳جوزا ۳۵ در موضوع پروژه قانون زرع تریاك .

۲- قرار مورخ ۲۲ سرطان ۳۵ در مورد تدقیق پلان پنجساله اقتصادی .

هـ- کمیسیون وضع - تفسیر وتغییر قوانین:

۱- قرار مورخ ۱۳جوزا ۳۵ درمورد کسانیکه در فقرات جزائی وجنائی ازمحاکم شرعیه ومجالس مشوره محکوم به جریمهٔ نقدی میشوند اگر فوت گردد ازپول جریمهٔ آن صرف نظر شود .

۲- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ درموضوع پروژهٔ قانون هوانوردی ملکی .

۳- قرار مورخ ۱۷جوزا ۳۵ درمورد پروژهٔ قانون تریاك.

٤- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ درمورد دومادهٔ غیر حاضری ضابطان احتیاط .

۵- قرار مورخ ۲٤جوزا ۳۵ درموضوع مادهٔ «٦۲» اساس نامه دافغانستان بانك تحت عنوان « دورهٔ وظیفه » .

٦- قرار مورخ ۸ سرطان ۳۵ درمورد ضمیمهٔ نمبر (۳) اصولنامهٔ مکلفیت عسکری.

۷- قرار مورخ ۱۰ سرطان ۳۵ درموضوع تعدیل ماده «۱۱» اصولنامه محاکمات مامورین .

۸- قرار مورخه ۲۹ اسد ۳۵ درموضوع پروژه جدید اصولنامه ترفیع تقاعد عسکری.

۹- قرار مورخه ۲۹ اسد راجع به فصل نهم قانون ترفیع وتقاعد عسکری .

۱۰- قرار مورخه ۱۳ سنبله ۳۵ راجع به پروژهٔ اصولنامهٔ خورد ضابطان قوای بری وهوائی.

۱۱- قرار مورخه ۱٤ سنبلهٔ ۳۵ راجع به تعدیل مادهٔ (٤۹) پروژهٔ قانون ترفیع وتقاعد عسکری .

۱۲- قرار مورخه ۲۱ سنبله ۳۵ راجع به تدقیق اساس نامهٔ کوپراتیف مامورین .

۱۳- قرار مورخه ۲۷ سنبله ۳۵ راجع به تعدیل ماده «۵٤» اصولنامهٔ ترفیع تقاعد مامورین ملکیه .

۱٤ـ قرار مورخه ۲۷ سنبله ۳۵ راجع به تعدیل ماده «۸» اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری .

۱۵ـ قرار مورخه ۱۱ میزان ۳۵ راجع به تدقیق تعلیمات نامه‌ها .

۱٦ـ قرار مورخه ۱۳ میزان ۳۵ راجع به کسور ایام خدمات مامورین ملکیه .

۱۷ـ قرار مورخه ۲۰ میزان ۳۵ راجع به پروژهٔ اصولنامه اداری محاکم عدلیه .

۱۸ـ قرار مورخه ۲۵ میزان ۳۵ راجع به ماده «۲۳» اصولنامه سابقهٔ مامورین ملکیه درمورد ربع تفاوت معاش مامورین ملکیه .

۱۹ـ قرار مورخه ۲۵ میزان ۳۵ درمورد تعدیل ماده (۲) حقوق صادرات اصولنامهٔ تعرفهٔ گمرکات .

۲۰ـ قرار مورخهٔ ۲۵ میزان راجع به فیصله‌ها ئیکه ، از ریاست تمیز منقوض میگردد .

۲۱ـ قرار مورخه ۲۷ میزان ۳۵ درمورد پروژهٔ اصولنامهٔ ښاروالی .

وـ کمیسیون امور معارف مطبوعات وصحیه :

۱ـ قرار مورخه ۳۱ جوزا ۱۳۳۵ درموضوع قرارداد ثقافتی بین حکومت شاهی افغانستان ودولت جمهور مصر .

۲ـ قرار تاریخی ۲۲ سرطان ۳۵ راجع به تدقیق پلان پنجسالهٔ اقتصادی .

زـ کمیسیون امور مالی ـ بودجه واقتصاد :

۱ـ قرار مورخه ٦ سرطان ۳۵ درموضوع امضای موافقه نامه یکصد ملیون دالر ازدولت اتحاد جماهیر شوروی .

۲ ـ قرار مورخهٔ ۲۲ سرطان ۳۵ درباره نشر چهارصد ملیون بانک نوت جدید .

۳ ـ قرار مورخهٔ ۱۷ اسد ۳۵ راجع به پول‌ها ئیکه به موجب فرامین و احکام درسال ۱۳۳۵ خارج موازنهٔ عمومی صورت گرفته .

٤ ـ قرار مورخه ۱٦ اسد ۳۵ راجع به تدقیق بودجه های دولتی .

۵ ـ قرار مورخه ۱۷ اسد ۳۵ راجع به تدقیق بودجه خزینهٔ تقاعد .

٦ ـ قرار مورخه ۲۵ اسد ۳۵ راجع به تدقیق پلان پنجساله اقتصادی .

۷ـ قرار مورخه ۲ میزان ۳۵ درمورد تشکیل وزارت پلان .

۸ ـ قرار مورخه ۳ میزان ۳۵ راجع به تعدیل تشکیل وزارت اقتصاد ملی بشکل وزارت تجارت.

۹ ـ قرار مورخه ۱۶ میزان ۳۵ راجع به موافقه نامه تجارتی و تادیه جات قیمت واندازه مال التجاره بین حکومت شاهی افغانستان و پولیند.

۱۰ ـ قرار مورخه ۱۷ میزان ۳۵ درمورد موافقه نامه راجع به انکشاف حمل ونقل هوائی درافغانستان باقرار داد قرضهٔ پنج ملیون دالر بین حکومت شاهی افغانستان واکزم بانك امریکا.

۱۱ ـ قرار مورخه ۲۷ میزان ۳۵ درموضوع تدقیق بودجه تصدی های دولتی

ح ـ کمیسیون وثایق:

۱ ـ قرار مورخه ۳۰ سنبلهٔ ۳۵ راجع به تدقیق وثیقه خدایرحیم خان وکیل ورزگان ولایت قندهار وعدم موافقه کمیسیون به وکالات مذکور.

۲ ـ قرار مورخه ٦ میزان ۳۵ درموضوع استعفای حاجی سلطان محمدخان وکیل مرکز اهالی حکومت اعلی فراه.

ط ـ کمیسیون های مشترك :

۱ ـ فیصلهٔ مورخه ۲۹ اسد ۳۵ کمیسیون مشترك تدقیق پلان اقتصادی پنجساله راجع به تدقیق پلان مذکور .

۲ ـ قرار مورخه ۲۹ میزان ۳۵ کمیسیون مشترك قوانین ودفاع ملی که حاوی ازده نفر میشوددر موضوع تدقیق پروژه اصولنامه خوردضا بطان قوای بری وهوائی.

اجراآت مدیریت نشرات وتبلیغات دارالانشای شورای ملی

مدیریت نشرات وتبلیغات دارالانشای شورای ملی در سال دوم دورهٔ نهم یعنی درسال ۱۳۳۵ طبق گذشته دربیشرفت امرمحوله تاجائیکه امکان پذیر بود اهتمام ومسارعت لازم نموده ازسعی وکوششیکه برای انجام وظیفه بکار برده میشود خودداری نکرده استچه رویهمرفته بسلسله امور مربوطه از یکطرف اصولنامه ها وضمائم آنها راکه جدیداً مراحل قانونی آنها طی شده است ترجمه

طبع ، نشر و توسط مقام مربوطه بمهر قوانین همایونی موشح نموده برای استفاده آماده ساخته است (چون در این جا بار دیگر تذکار هریك از اصولنامه های مذکور وضمائم آنها باعث ایزاد کلام میشود لهذا ازذکر آنها انصراف بعمل آمد) وهم وقتاً فوقتاً درانتشار گزارشهای یومیهٔ مجالس شوری اعم ازجمیع فقرات وتصاویریکه درطول سال مذکور ازمجلس گزارش یافته است سبقت نموده است ازجانب دیگر درترتیب رویدادها و نشر مجلهٔ شوری که بعدازهردو ماه یکبار به زبانهای پښتو وفارسی نشر وحاوی تمام گزارش‌های مجلس است توجه بعمل آمده بمطالعهٔ علاقمندان گذاشته شده است .

راجع به توسعه وتنظیم کتابخانهٔ شوری که مدیریت نشرات درسال گذشته داخل اقدامات سریع گردیده در تهیه وخریداری یك تعداد کتب متفرقه شامل کتابهای حقوق وقوانین ملل وغیره ازممالك خارج مانند مصر وایران توسط نمایندگی های افغانی اجراآت لازم بعمل آورده بود یك تعداد ازکتابهای متذکره وارد وبرای استفاده درکتابخانه گذاشته شده است. امید میرود متعاقبا سائر آن کتب مطلوبه ازمراجع مذکور وارد و به معرض استفاده قرار داده شود.

د اعیانو ریاست

تشکیل:

رئیس	ع، ج، س، ع فضل احمد مجددی
لمړی معین	* * * *
دوهم معین	ښاغلی حافظ عبدالغفار

ښاغلی فضل احمد مجددی وقتیکه دراطراف یکی از فیصله‌های مجلس عالی اعیان اظهار نظر میکند

غړی	ښاغلی	محمد امین خوگیانی
»	»	عبدالله جاغوری
»	»	عبدالحکیم مشرقی وال

غړی	ښاغلی	حافظ محمد انور بسمل
»	»	خواجه جانګل
»	»	ایشان امان الدین
»	»	عبدالحکیم بارکزی
»	»	حاجی شرف الدین
»	»	محمدخان سلیمان خیل
»	»	نظرمحمد زرمتی
»	»	محمد میر
»	»	آخند زاده محمد رسول
»	»	عبدالستار
»	»	علی احمد
منشی	»	محمود

امور ریاست اعیان

وظایف اساسی این مجلس تشریک مساعی در تصویب پروژه واصولنامه های موضوعه مملکت با مجلس شورای ملی است که خواه با ثر پیشنهادوزارت خانها و دوایر دولتی ابتداء باین مجلس واصل گردیده و بعداز غور ومداقه تصویب وبه غرض طی مراتب اصولی بریاست شورای ملی فرستاده میشود وخواه بدواً پروژه اصولنامه های مذکور در مجلس شورای ملی به تصویب رسیده سپس به مجلس اعیان رویت داده میشود .

پروژه های که امسال از دوایردولتی بریاست اعیان رسیده (شش پروژه) ومعلوماتیکه ازمجلس شورای ملی بمجلس اعیان رسیده وتصویب شده (١٤)است .

موادیکه در مجلس شورای ملی به تصویب رسیده و پس ازتصویب آن مجلس به غرض طی مراتب اصولی واصل مجلس اعیان گردیده بعد از غور ومداقه مجلس اعیان تصویب گردیده شکل اصولی گرفته است :

(١) بعضی اصلاحاتیکه در لایحهٔ قانون زرع تریاك ازطرف کمیسیون مربوطهٔ آن درریاست شورای ملی آمده وبغرض اخذ نظریه ریاست اطلاع داده بودند مجلس اعیان به‌اصلاحات مندرجه اوراق‌مذکور موافقت نموده درجلسه تاریخی ٢٦ جوزا ازصورت‌موافقت‌خود بمجلس‌شورای‌ملی اطمینان‌داده‌است .

(٢) پروتوکول مدت اعتبار معاهده بیطرفی و عدم تجاوز متقابله بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی که در جلسه تاریخی ٢٧ جوزا ١٣٣٥ پروتوکول متذکره مطابق شرایط معینه اش به مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بود درمجلس اعیان پس از غور و مداقه مجلس در جلسه ٣٧ر٣ر٣٥ عینا مطابق تصویب شورای ملی تائید وتصویب گردیده بریاست شوری اعاده شد .

(٣) تعدیلات وارده در ضمیمه اصولنامه توقیف خانه و محابس بتاریخ ٢٠ جوزا ازطرف مجلس شورای ملی بتاریخ ٢٧ جوزا ٣٥ ازطرف مجلس اعیان موافقه وبه‌شورای ملی اطمینان داده شده .

(٤) موافقه نامه سرویس هوائی بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی درده ماده که پس ازتصویب ریاست شورای ملی بتاریخ ٩ر٤ر ٣٥ بمجلس اعیان رسیده بودلایحه مذکورپس ازغور ومداقه در جلسه شنبه ١٥ سرطان ٣٥ باتفاق آراء تصویب و بریاست شورای ملی عودت داده شد .

(٥) موافقه مجدد اساسی بین افغانستان و ملل متحد و سازمان های بین المللی که به مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بتاریخ ٩ر٤ر٣٥ به مجلس اعیان رسیده درجلسه یوم یکشنبه ١٦سرطان ١٣٣٥ به اتفاق آراء تصویب و امضاء و سواد مصوبهٔ فوق الذکر بریاست محترم شورای ملی فرستاده شده .

(٦) موافقه نامه قرضه یکصد ملیون دالر امریکائی از اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی که پس ازتصویب شورای ملی بتاریخ٣٠ اسد ٣٥ مجلس اعیان رسیده در جلسه شنبه ١٦ سنبله ١٣٣٥ مطرح غور ومداقه قرارگرفته به اتفاق آراء تصویب شده است .

(٧) کنتوانسیون جینوا نسبت ادو یهمخدره مندرجه ١٨ ماده که ازطرف مجلس محترم شورای ملی بهتصویب وبتاریخ ٢٠ر٧ر٣٥ به مجلس اعیان رسیده بود ودرجلسه یوم شنبه١٧ میزان١٣٣٥ تحتغور ومداقه قرار گرفته باتفاق آراء تصویب وامضا وبریاست شورای ملیفرستاده شده.

(٨) تعدیل اصل (٣) ضمیمه اصولنامه ترفیع وتقاعد مامورین ملکی که ازطرف کمیسیون قوانین ریاست شورای ملی بتاریخ ١٣ میزان به تصویب رسیده بود بتاریخ ٢١ میزان بهمجلس اعیان واصل شده بود ضمیمهٔ مذکور درجلسهٔ شنبه ٢٧ میزان٣٥ تصویب شد.

(٩) قرار داد پنجملیون دالرقرضهاکزم بانك و٩ ملیون وپنجصدوشصت دالر طور رایگان ازطرف حکومت امریکا بعد از تصویب شورای ملی درمجلس اعیان بتاریخ ٥ عقرب موافقه وتصویب شد.

(١٠) تعدیلات برخی حصص پنج مواد اصولنامهٔ محاسبات عمومیه که

ازطرف مجلس شورای ملی تصویب شده بود درجلسه یکشنبه ۵ عقرب ۱۳۳۵ درموضوع موافقه وازصورت تصویب مجلس اعیان بشورای ملی اطمینان داده شد

(۱۱) موافقهٔ نامه تجارتی اموال وتادیه وپرو تو کول قیمت و اندازهٔ مال التجاره بین افغانستان وحکومت جمهوری توده‌ئی پولیند که بتاریخ ۲۱ میزان ۳۵ ازطرف شورای ملی به‌تصویب رسیده بود بتاریخ ۶ عقرب به مجلس اعیان واصل و در جلسه یوم شنبه ۱۱عقرب ۱۳۳۵ از طرف مجلس اعیان تصویب وسواد مصوبهٔ مذکور بریاست شورای ملی فرستاده شده.

(۱۲) ضمیمهٔ اصولنامه ترفیع وتقاعد مامورین ملکی نسبت بهربع معاش مامورین که بنا برعدم کمبود ترفیع نمی توانند ازطرف مجلس شورای ملی تصویب و بتاریخ ۱۴عقرب ۳۵ واصل مجلس اعیان گردیده درجلسهٔ یوم شنبه ۱۸عقرب ۳۵ به‌اتفاق آراءعینا به‌تصویب رسیدوسواد مصوبه بریاست شورای ملی ابلاغ شد.

(۱۳) به‌مجلس تعدیل ماده (۳) حصه حقوق صادرات تعرفه گمرکات که ازطرف مجلس شورای ملی به‌تصویب رسیده بود بتاریخ ۱۹ عقرب ۱۳۳۵ به مجلس اعیان واصل ودرجلسه یوم یکشنبه ۱۹عقرب مصوبهٔ مذکور تصویب بریاست شورای ملی ارسال شده.

(۱۴) پروژهٔ اصولنامه خوردضابطان مکتبی قوای بری و هوائی اردوی شاهی افغانستان حاوی (۲۴) ماده که پس از تصویب مجلس شورای ملی واصل شده بود درجلسه یوم شنبه ۲قوس ۳۵ با اتفاق آراءعینا تصویب شد لوائح وپروژه هائیکه ازوزارت خانه‌ها بعدازتصویب مجلس عالی وزراء به‌مجلس اعیان واصل پس ازتصویب مجلس اعیان به‌مجلس شورای ملی جهة طی مراتب فرستاده شده عبارت است:

(۱) حسب پیشنهادوزارت عدلیه ضمیمهٔ اصولنامهٔ استماع دعوی به‌فیصله محاکم ابتدائیه که هرگاه به‌ضرر صغارتمام شود برای جلوگیری ازضرر صغار و غور مزیدآن طور فیصله هاخواه محکوم علیه مرافعه طلب شود یا نشود حتما به‌محکمه مرافعه وهمچنان سلسلتا به‌محکمه تمیز رویت داده شود بتاریخ ۴حمل درمجلس اعیان تصویب گردید.

یکی ازجلسات مجلس عالی اعیان

(۲) به اثر پیشنهاد وزارت دفاع ملی لایحهٔ راجع به دو ماده مقررات غیر حاضری نسبت ضابطان احتیاط بعد از تصویب مجلس عالی وزراء بتاریخ ۲ ثور ۳۵ به مجلس اعیان واصل گردیده در جلسه شنبه ۲۹ ثور ۳۵ مطرح غور ومداقه قرار داده عیناً تائید وتصویب شد.

(۳) بر حسب پیشنهاد وزارت دفاع ملی لایحهٔ راجع به تعدیل ماده (۸) اصولنامهٔ ترفیع وتقاعد عسکری بعد از تصویب مجلس عالی وزراء بتاریخ ۲۶ جوزا به مجلس اعیان واصل گردیده در جلسه شنبه ۸ سرطان ۳۵ مطرح غور مداقه ومذاکره قرار گرفته تعدیل مادهٔ متذکره تائید و تصویب شد.

(٤) لایحهٔ اصولنامهٔ اداری محاکم عدلیه که از طرف وزارت معزی الیها حاوی (۲۸٤) ماده ترتیب ودرجلسهٔ تاریخی ۱۷ر۳ر۳۵ مجلس عالی وزراء موافقه مجلس عالی اعیان واصل گردیده بود در جلسات متعدد تحت غور ومداقه هیئت کمیسیون مجلس قرار گرفته بعد از مفاهمه با نمایندهٔ وزارت جلیلهٔ عدلیه لایحه مذکوره در مجلس عمومی ارائه ودر چند جلسه تحت مطالعه مذاکره قرار گرفت بعد از غورومداقهٔ مزید با تعدیلات لازمه به تائید وتصویب رسیده وبه مجلس شورای ملی فرستاده شد.

(٥) تعدیل مادهٔ (٤۹) اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری در جلسه تاریخی ۲۲ سرطان تصویب شد.

(٦) تعدیل تبصرهٔ اصل (٥٤) اصولنامه ترفیع و تقاعد مامورین ملکی که بتاریخ ۳۱ اسد ۳۵ بعد از تصویب مجلس عالی وزراء در جلسه شنبه ۱٦ سنبله ۳۵ تصویب شد.

در پایان متذکر میشویم که تعداد اعضای مجلس فعلاً (۱۷) نفر است وامسال دو نفر کم شده که یک نفر فوت ویک نفر به تقاعد سوق داده شده وعوض شان تا حال تعیین نگردیده از طرف دیگر تزئیدی در تعداد اعضای مجلس بعمل نیامده است.

اما در نظر است تا در تعداد اعضاء وتشکیلات فعلی این مجلس تجدید نظر بعمل آورده شود.

پهٔ کابل راډیو کښې دخپلواکۍ دجشن په مبارکه شپه کښې

دښاغلي سردار محمد داؤد صدراعظم وینا

دبخښونکي او مهربان خدای په نامه زما گرانو وطندارانو !

خدای ته شکر کوم او تاسې ته دزړه له کومې دوطن دخپلواکۍ دبیرته لاس ته راوستلو دجشن مبارکي وایم :

پدې موقع کښې چه زمونږ دملي خوښیو لوی فرصت دی، زما زړه ستاسې له زړونو سره دوطن دخپلواکۍ گرانه خاطره نوي کړي او تجلیلوي ئې ٠

ښاغلی صدراعظم دوینا په وخت کښې

زما ورونړو !

ستاسي څخه خواهش کوم چه دافغانستان او دافغانستان دخلقو د نیکمرغی دپاره دلوی خدای دربار ته زما په دعا کښي شریك شي .

ترهرڅه لومړی ددی هیواد هر فردته چه په هر گوټ او گوښه کښي وی، دملی وظیفی په حیث دنظری اوعملی یووالی، روحی هم آهنگی اوقلبی همکاری توصیه وړکړم .

زه ستاسی دحکومت دمسئول فرد په حیث ددی مسئولیت په پیژندلو باندی ایمان او عقیده لرم، زما اوزما دملگرو کامیابی دهغو وظایفو په اداکولو کښي چه مونږ ته راسپارل شوی دی دملت همکاری ته اړه ده، په عین زمان کښي زه داخپله وظیفه بولم چه دهغو همکاریو څخه دزړه له کومی تشکر وکړم، چه خلکو له خپل حکومت سره کړیدی؛ ددی ممنونیت له ښرگندولو سره دنوری زیاتی همکاری هیله او امید هم ښرگندوم زما توقعات ټولو خلکو ته متوجه دی، په تیره بیا دوطن له ځوانانو څخه امید لرم، چه دهغه مشترك مسئولیت په وړاندی، چه دخلکو نوری طبقی ئی له ځلمیانو اوخپل حکومت څخه انتظار لرم په قوی روح او په بشپړ شعور دخلکو انتظاراتو اودوطن اړتیاوته داسی ځواب ورکړی، چه هغه د ځلمیتوب دروح او هغه درد سره وړوی چه یوازی اویوازی دیوه وروسته پاتی ملك دیوه دردمند ځلمی زړه ئی حس کولای شي .

د وطن گرانو ځلمیانو ! دی ته ضرورت نشته چه زه تاسی د مملکت احتیاجاتو اود خلکو هغو حقوقوته ملتفت کړم، چه په ځلمی طبقه باندی ئی لری؛ ستاسی سترگی خاصی دی، دنیا وینی، په دنیا کښي خپل وطن هم وینی، نویوه خلاصه سترگه، او یو دردمند زړه کفایت کوی، چه مونږ خپل

مسئولیتونه اووظیفې وپیژنو اوهغه په ځای کړو، زه یوه واربیا یوشی تاسی ته
وایم، اوهغه داچه زمونږ مسئولیت ډیردرونددی، دامسئولیت داوس اوآینده
دپاره مونږته راله غاړی دی، لکه چه نن ورځ مونږ دخپلو نیکه گانو
دفداکاریو دگټې په اثر جشن کوو، او په هغه خوشاله یو او ویاړو،
همداسی په راتلونکی نسل زمونږ او ستاسو اعمالوته گوری.

یو ملت قدر کوی مگر عفونه کوی، هغه څوك چه خلك ئې عفو نکړی
خدای به ئې عفو نکړی؛ زمونږ تیرو خلکو، دنن ورځې خوشالی مونږته
راگټلې ده او خپل حساب ئې پاك راپری ایښی دی.

خوزمونږ وظیفې ترهغو ډیری دی، زمونږ په زمانه اوعصر کښې خپلواکی
یوازی خپله سیاسی معنی نلری، نن ورځ په خپلواك ژوند کښې دژوندانه
ټولی خواوی شامل دی، ددنیا په نننی ژوند کښې روح اومادہ دواړه راځی
زمونږ ژوندون دمادی اومعنی روح اوکارته اړدی دکار قوت بی دروح
له قوته کمزوری دی دروح قوت بی دکار له قوته نیمگړی گڼل کیږی -
بشپړ قوت دروح اوکار دمطلق اتفاق څخه لاس ته راځی.

افغانستان ددنیا دنورو ملکونو په قطار کښې دخپل ژوندون دادامی
دپاره باید دا بشپړ قوت ولری. ددی معنوی اومادی قوت بشپړوالی دحکومت
یوازنی نصب العین دی، دا نصب العین حکومت دمملکت داړتیاؤ له نقطهٔ نظره
په طبیعی ډول غوره کړی دی، اودافغانستان خلکو خپل تصمیم په وروستی
لویه جرگه کښې دیوی ټاکلی وظیفې په حیث حکومت ته سپارلی دی غواړم
چه پدی مبارکه موقع کښې چه دخپلو وطندارانو سره غږیږم د افغانستان
دحکومت په نامه ډاډدرکړم چه زه اوزما همکاران دافغانستان په ملی او بین المللی

چارو کښي دملت دتصمیم په اساس دخپل گران پاچا اعلیحضرت په لار ښودنه دهغو ملي وظائفو په ادا ینه کښي سعی اومجاهده وکړم چه دملت له خوا حکومت ته سپارل شویدی، اوخپلی دی سعی او مجاهدی ته به انشاء الله دوام ورکړو، پروسږکال په همدی موقع کښي ما اوزما همکارانو دخپلو چارو په باب کښي تفصیل ورکړی وؤ سږکال هم هیله لرو چه دوطن خارجی اوداخلی اوضاع دخپلو گرانو وطندارنو سره منځ ته راواچوو. زمونږ لومړنی ملی وظیفه دافغانستان مطلق او بشپړ خپلواکی اودافغانستان وله خاوری څخه دفاع ده، دشاهانه ننگیالی اردو اودوطن خدمتگارانو پدی لار کښي خپلی وظیفی شرافتمندانه پای ته رسولی دی اوپای ته به ئی ورسوی- افغانستان دهیچا سره ددښمنی آرزونلری اودهرچا سره ددوستی آرزو پالنی افغانستان، په سوله بانده عقیده لری اودتجاوز دښمن دی البته سوله بی دملی ناموس اوشرافت څخه څه مفهوم اوقیمت نلری او دمسلمان اوافغان په حیث زمونږ په نزد کښي دملی نوامیسو اوشرافت ساتل ترهرڅه دمخه دی دیوه سوله غوښتونکی اوخپلواك مملکت په حیث زمونږ ستر نصب العین دخلکو دژوند دسویی لوړول اودهغو معنوی اومادی هوسائی او پدی لار کښي باید دناپوهی، ناروغتیا او نیستی په ضد مجادله وکړو، زمونږ آرزو داده چه دامن اوآرامی لمر ځلیدونکی وی اومونږ ددی لمر په رڼا کښي دخپل زحمت خوله لهخوارو سره گډه اوخپل کورونه ودان کړو خپلی اوپه تېرو ملتکو اووچو ستونو ته ورسوو اودخپلو ملی پانگو څخه کار واخلو په دی لار کښي هیځ ملاحظه زما په نزد قیمت نلری زما دحکومت اقتصادی رویه ددی آرزو گانو اواړتیاؤ په بنسټ طرح شویده، پدی حیاتی مفکوره کښي استقلال زمونږ دلوی استقلال جزدی دکال په ترڅ کښي دمملکت اقتصادی اومالی حالت دپاملرنی وړ وؤ، حکومت دوطن دودانی او دمملکت دانکشاف دپاره داسی اقدامات ته لاس اچولی دی چه له شه مرغه ئی گټوری نتیجی ورکړیدی سره له دی چه دپاکستان اقتصادی بلوکاډ موجود او په هغه مملکت کښي زمونږ دترانزیت لاره تړلی وه او ددی

بلوکاړ د ادامې او د نورو فزیکی ناڅاپه او بدو پیښو په اثر زمونږ مالونه
په اجباری او عمدی ډول ډیره موده ځنډول شوی ؤ بیاهم زمونږ دودانولو
پروژی او انکشافی پروگرامونه د وقفی سره مخامخ نشول اوونه ځنډیدل
د ملی عو املو زیاتوالی ، دمالی چارو د صلاح د محصولاتو او مالیو ترتیب
د صادراتی او وارداتی مالو د معقول او منظم جریان د پاره د دولت پر له
پسی کنترول په استعاری چارو کښی جدی مراقبت د حساب له نوی سیستم
څخهاستفادی د خارج اوداخل په مارکیټو کښی د مالو دقیمتو کتنو اوڅارنو
مونږ خپلو مطالبوته نژدی کړو ، دوارداتو او صادراتو او نقلیاتو دسهامی
شرکتو په تاسیس سره پهسلاؤ ملیونه افغانۍ دملت راکدی پیسی په کار
وا چولی شوی، دبیغایدی تولیدو څخه ووتلی ، او حکومت دملی اواجتماعی
چارو پهوړاندی بیولو اوپراخولو کښی په ډیرو تصدیو او آسانتیاسره موثر
رول ولو باوه اودملت پانگی ئی ترخپلی وسی پوری تقویه اوحمایه کړی.
د ۱۳۳۵ کال عادی بودجی اوسرمایه گذاری ثابته کړه چهددولت دلگښتو
اووارداتو ترمنځ بشپړ تعادل موجوددی، اودمالی منابعو له نقطهٔ نظره مونږ
راتلونکی وخت تههیله مند کوی او له بلی خوا دبودجی انکشافی پرمخ
تگ چهدوړاندی تگ ډیر لوی معرفی کونکیدی ثابتوی، هیله لرو چهد
صحیح پلان او منظم عملی پلان پهاساس اودمملکت دلومړنیواړتیا وسره سم اودوخت
پهاقتضا ، دکرهڼی دچارو داصلاح کولو، دشاړو مځکو دودادنولو ، دنباتی
اوحیوانی ناروغیو دمحوکولو ،دبندو اوویالو دجوړولو ، دمعارف دتکامل
اوپراختیا ، اود عامه روغتیا دساتلو، دنقلیاتو دتنظیمولو ،دښارو دپراختیا ،
دمخابراتو ددستگاؤ دتاسیسولو ، دورکشاپو د جوړولو د ملی او بینالمللی
هوائیمیدانو اوسرویسو دپرانستلو اود کانو دانکشاف اونورو خپلو
ضروریاتو، دپاره زیاروباسو .

خارجی هیوادوته زمونږدتجارت پراختیا ، دنویو تجارتی تړونولا سلیک
دپخوانو موافقت نامو نوی کولو اواوږدولو- لهنورو ممالکو سره زمونږ

داقتصادي روابطو زياتوالي، په بين المللي اقتصادي او پولي مهمو کنفرانسو کښې زمونږ ګډون - دراکړې ورکړې زياتوالي، تګ‌اور اتګونو، خبرو اترو او تړونو زمونږ په ملي پراختياؤ او اقتصادي جنبشونو باندې ګټوراو خوندور تاثير کړيدی. اوزمونږ دتجارت موازنه په قناعت بښونکي ډول سره څرګندوي دژوندانه په مختلفو برخو کښې دمملکت عمومي پراختيا - حکومت دمشکلاتو اواړتياو دليرې کولو دوسائلو برابرولو ته متوجه کړ. پدې برخه کښې له خارجي منابعوڅخه، داقتصادي مرستې لاس ته راوړل محسوس کيږي. په همدغه وخت کښې ؤچه زمونږ له دوست دولت شوروي روسيې سره، ديوې اوږدې مودې دمرستې په باب کښې موافقې ته ورسيدو، دافغانستان حکومت دلوئې جرګې دتصميم په اساس اودهغو وظيفو له مخې چه ملت په دغه جرګه کښې حکومت ته سپارلې وې ددغه اقتصادي مرستې ښه هرکلي وکړاوهغه ئې ومنله، همدغه رنګه دفضائي ملکي چارودپراختيا دپاره، زمونږ ددوست هيواد، دامريکا دمتحده ممالکوڅخه ديوې نوې مرستې داخستلو موقع، چه پخوا هم مونږ ددغه دولت له مرستوڅخه کار اخستې دی لاس ته راغله، چه دغه اقتصادي مرسته موهم په ښه هرکلي ومنله، دلوئې جرګې له تصميماتوڅخه يوتصميم دافغانستان د خاورې ددفاع دپاره دمملکت دتقويه کولو فکرؤ، چه هغه هم ددفاع دمادي وسائلو برابرولو ته اړوؤ، ددې نصب العين په تعقيب يعني دمملکت دتسليحاتي تقويې دپاره، له شوروي روسيې او چکوسلواکيې سره دوسلو اوجبه خانې داخستلو تړونونه لاسليک شول، چه هيڅ ډول سياسي قيدو شرط نلري ددغو نظامي لوازموتاديات به ديوه کريدت په حيث دافغانستان دحکومت له خوا په اتوکلو کښې وشي.

له هغو اقداماتوڅخه چه دولت دکال په ترڅ کښې دصنعتي فعاليتو په برخه کښې کړيدي څرګنديږي، چه صنعتي ژوند په مملکت کښې په تدريج سره دپراختيا اوودې په حال کښې دی، له يوې خوا دمملکت دضرورت وړې صنعتي مهمې برخې، چه بايد په آينده کښې روېکار شي، او له بلې خوا سره له ځينو موانعو د داسې پروژو دبشپړ کولو دپاره لکه دسروبي بريښنا. دګلبهار فابريکه

د جبل السراج دسمنتو دفابریکې دپاره وړ تدبیرونه شوي او هیله ده چه په ډېر نژدې راتلونکي وخت کښې دزیاترو دغو صنعتي دستګاؤ له تولیداتو څخه استفاده وشي، دنغلو دبرېښنا، دپلخمرې ددوهمې برېښنا، دکابل پلخمري او هرات دپاره دترمیم ددستګاه دآزوتي سرې دفابریکې او عمومي لابراتوار دپروژې دپاره عملي اقدامات شویدي. سربېره پردې د حکومت له خوا په کابل کښې دیوې چیني جوړولو دفابریکې دپرانستلو او دسګرټو جوړولو یوې فابریکې دپکار اچولو دپاره په خارجي پانګه، منظوري ورکړې شویده او له بلې خوا دمیوو دساتلو-چرمګرۍ، کاپرېل جوړولو او دپلخمرې دسمنتو دفابریکې دپروژو سنجش جاري دي، لاسي صنایع چه دمملکت دضرورت وړو صنایعو له مهمو شیانو څخه دي تر نورو ډېره د حکومت توجه جلب کړې ده او سربېره پردې چه په عمومي پلان کښې ئې لوړ مقام نیولی دی ددغو لاسي صنائعو دیوې برخې پروژو عملي کول دجلا تشکیلاتو په ذریعه دوام لري، هغه پرمخ تګ چه دمملکت دمعدني موادو دپر اختیا په باب کښې شویدي، دزیاد ګیرنې وړدي. دمملکت دجیالوجي سروې اساسات چه د ۱۳۳٤ کال په سر کښې شروع شویدي، په بریالیتوب سره مخ په وړاندې درومي، دمملکت دسترواړې تیاؤ له مخې دکابل دولایت مهمې برخې-جنوبي خوا-غزني-هزاره جات مشرقي، پروان او قندهار (۱۳۵،۰۰۰) کیلو متره مربع پراخه ساحه،

دطبقات الارضي معاینې لاندې راغلې ده، او دهغو دجیالوجي نقشې ترتیب شویدي چه دکانو او صنعت دپراختیا دپاره ډېر اهمیت لري، دهمدې مطلب سره سم دمځکې لاندې اوبو دپلټلو په برخه کښې چه انسان، حیوان او کرهڼې ته پکار دي هم کامیابي حاصله شوې، چه مهمه کامیابي ئې دقندهار دښار دپاره دتحت الارضي اوبو موندل دي دمعدني تیلو دپلټلو وړ برمه کاري دسږکال دجوزا څخه وروسته په مساعده نقطه په سرپل کښې شروع شوی، چه تر اوسه تر ۳۰۰ مترو ډېره ژوره شوې ده او پدې برخه کښې دکار جریان دهیلې سره سم دی او احتمال لري چه له ۵۰۰ مترو څخه تر ۱۵۰۰ مترو پورې ژورځای

ښخه تيل راووځي البته دغه برمه کاري دمځکې دطبقاتو دپېژندلو صفت لري اودکاميابۍ په صورت کښې به دتيلو دانکشاف سررشته مملکت ته عرضه کړي دمملکت دشمالي برخود تېرو دسکرو انکشاف دصنعتي اړتياو دپوره کولو دپاره دپلان سره سم جاري دی اوهيله ده چه دصنايعو په ساتلو کښې کار ورکړي شي، همدغه رنګه دافغانستان دقيمتي تېږو دوايستلو دپاره چه داسعار دلاس ته راوستلو دپاره ښه منبع ګڼله کيږي ترتيبات نيولي شويدي ۰

دمملکت دکرهنې چاروته توجه کول له هغو مهمو مسائلو څخه دي چه حکومت مشغولوي پدې برخه کښې دتحقيقاتو اوکتنو په ترڅ کښې دغله جاتو حبوباتو، سبزيجاتو وښو، ميوه لرونکوونو او نورو دتخم داصلاح کولو په زياته اندازه دکرهنې دوزارت له خوا په مرکز اوولاياتو کښې ترتجربې لاندې دوام لري چه دمثبتو نتيجو دلاس ته راوستلو نه وروسته به دبزګرانو داستفادې دپاره دهغو دزياتولو دپاره اقدام وشي. دکرهنې دآلاتو داصلاح کولو اودکيمياوي سرې داستعمالولو دپاره چه دکرهنې دتوليداتو دډېرولو مهم عامل دی هم اقدامات شويدي ۰

له ناروغتياؤ اوآفاتو څخه دنباتاتو دساتلو دپاره هم ډېر، کار شويدی څرنګه چه په غوربند اوبغلان کښې دونودميږواودانګورو په باغوکښې دآتشك په مقابل کښې مجادله شوی چه نتيجه ئې دهاغه ګيرنې ورده همدغه رنګه زيات ترتيبات نيول شويدي چه په راتلونکو کلو کښې دمجادلې لمن پراخه شي. همداشانې دحيوانې ناروغيواوطفيلياتو په مقابل کښې دمجادلې دپاره دمختلف ناروغيو دواکسينو اودمهمو ناروغتياوسره لکه تباکو اوبلېك ليك، اودځګر دچنجۍ دمجادلې دپاره ددواؤ دلاس ته راوړلو په باب کښې اقدامات شويدي چه دهغو په وجه دخدای په فضل دتباکو د ناروغۍ لمن چه په مملکت کښې پراخه وه لنډه شوې ده ۰ دداخلي څارويو دنسل داصلاح کولو دپاره ديوشمير خارجي نسلي څارويو دواردولو دپاره لکه ميرينوس پسونه، غواوې او آسونه اوچرګې اقدام شوی او ترکښتنې

لاندې دي. لدې امله چه وروستيم دمملکت دټوکرانو په اوبدلو اوخارج ته په صادرولو کښې يوه مهمه صنعتي ماده ده دپيله ورې د پراختيا او دپيله ورې دښه نسل دتخم دبرابرولو دپاره دننه په مملکت کښې پراخ اقدامات شوي دي اوهيله ده چه دمملکت دوريښمو په توليداتو کښې په نژدې راتلونکي وخت کښې دقدر وړ زيا توالي وشي. د معارف په برخه کښې زيار ايستل شوېدی چه دښوونې اوروزنې اساسي پروګرامونه له نويو اصولو اودمملکت له اجتماعي اواقتصادي ايجاباتو سره برابر روي.

د پوهنې په برخه کښې د ابتدائي او منځنيو تعليماتو په باب کښې دپروګرامو شکل له پخواني کلاسيکي ډول څخه ديوه نوي حياتي اوفعال پروګرام په څېر تحول کړيدی چه په هغو کښې عملي کارو د شاګردانو وېښولو اودوړو صحت ته اهميت ورکړی شوېدی. سربېره پردې د عمومي تعليماتو دپاره ۱۲ اساسي ښوونځي دوه نوي منځني ښوونځي اودبې سوادۍ سره دمجادلې دپاره ۵۰ کليوالي ښوونځي اويو شمير دلويانو کورسونه پرانستل شويدي اومخصوص کتابونه ئې خپاره کړيدي.

دعملي اوفني کسانو دروزنې دپاره دکرهنې ښوونځي دتخنيك ښوونځي اومنځني ښوونځي پراخ کړی شويدي. دکرهنې پوهنځي اود انجنيرۍ فاکولته نوي پرانستل شوي او د سيانس په پوهنځي کښې د هواپيژندلو اومځکې پيژندلو څانګې اود ادبياتو په پوهنځي کښې دخارجي ژبو څانګه پراخه شويده. دمعلم دروزنې دپاره ابتدائي دارالمعلمين له ۱۱ ټولګي څخه ۱۲ ټولګي ته لوړ شوي اود پيدا ګوزی نوي کورسونه دسيانس اوادبياتو دپوهنځيو دپاره پرانستل شويدي دپيدا کوژی نوي جوړې شوي موسسې دمعلمينو اودارالمعلمينو داصلاح کولو دپاره په فعاليت پيل کړې اود اوسنيو معلمينو دسويې دلوړولو د پاره دژمي کورسونو جوړ شوي دي . له خارجي مملکتو سره دفرهنګي روابطو دزياتولو دپاره کلتوري هيئتونه زمونږ دوستو مملکتو ته ليږل شوي اوهمدغه رنګه دافغانستان عرفاني هيئتو په بين المللي کنفرانس کښې ګډون کړيدی. دعامه روغتيا په برخه کښې دخدمت دپاره

دافغانستان حکومت په مرکز کښې په صحی فعالیتو سربیره دمملکت ولایاتو ته هم توجه کړیده ، دغه فعالیتونه دعامه روغتیا دلا براتوارو ، دغابښو جوړولو دموسسو دښځو دشفاخانو اودعامه روغتیا دمامورینو دکورسو جوړول او په داخل او خارج کښې دوقایوی اومعالجوی طب ، دفنی کسانو روزنه د مملکت دټولو برخو اړتیاؤ دلری کولو دپاره احتوا کوی ، همدغه رنګه د عامه روغتیا دمرکزې موسسې دپلان اوپروژې دجوړولو او دروغتیا د لویو اراکینو دپاره دلوړو کورسو دپرانستلو دپاره اقدام شویدی .

له بلې خوا په مرکز اوولایاتو کښې په تیره بیا په بیلو بیلو ولایاتو کښې داکسریز ددستګاؤ ددرولو او کوچنیانو اومیندو دساتنې دخانګو دپاره د وسائلو دبرابرولو په باب کښې عملې اقدامات شویدی .

دکابل دزیږنتون شفاخانه پرانخه شوی اودکوی، لوئې تبې ، وچکې او ملاریا دناروغیو دمجادلې دپراختیا او انکشاف په لاره کښې دمملکت په اکثرو برخو کښې زیار ایستل شویدی، پدی ځای کښې لازم بولم چه له خپلو ټولو وطنو الو او ورونو څخه غوښتنه وکړم ، چه دخپل ځان او خپل اولاد دروغتیادساتلو دپاره زیار وباسی، اوتر هغه ځایه پوری چه ممکن ده له دغو وسائلو څخه کار واخلی، خپل صحت ته دخلکو پاملرنه یوازې شپږدی چه په موثر ډول زمونږ هیلې ترسره کولای شي .

صحت اومعارف په خاص ډول په خپله پراختیا کښې د خلکو مرستی ته اړدی په تیره بیادوړوصحت لهساتلو اوتعلیم دپاره چه بی وزلی مخلوق دی دهغوی دپلاراومور اولویانو توجه لازمه ده اوخرګنده خبره ده چه دمملکت راتلونکی حال دهغه درراتلونکو نسلو په صحت پوری تړلی دی د مملکت دچارو یوه مهمه برخه چه په دیرجدیت سره ئې دحکومت توجه ځانته ګرزولی ده دعدلی چارو مادی اومعنوی پراختیاده په بشپړ کال کښې دعدلي دچارو د پرمخ تګ ا ودقضا اوعدلی محکمو دلوړ مقام دشؤنو دساتلو دپاره موثر مالی اقدامات شویدی اوهمدغه رنګه دقضاتو دمعنوی مقام دلوړتیا په برخه

کښې پاملرنه شویده او همداشانې د محکمو دادارې چارو دتنظیم د پاره مقررات او تعلیماتنامې جوړې شویدې دهغه اهمیت په وجه چه مخابراتي وسائل ئې دمملکت په ودانډې تنګ کښې لري حکومت چه دوه کاله پخوا موجوده مخابراتي دستګاوې د ورځې د اړتیا د لرې کولو د پاره کافي نه بللې دیوشمیر مخابراتي دستګاؤ په واردولو ئې لاس پورې کړ تیر کال ددغو دستګاؤ یوشمیر وارد او په هغو ځایو کښې چه پخوا جوړې شوي ؤ دهغو ددرولو کار شروع شو ددریو تلګرافي دستګا و له جملې څخه چه په نظر کښې وي چه په کابل کښې نصب او په کار واچول شي دوه دستګا وې ئې نصب او په کار واچول شوې داتومات تیلفون دستګاه چه په مرکز کښې درول تقریبا په سلو کښې پنځوس مونتاژ ئې خلاص شوی او په بنار کښې دننه دلینغزولو کار نژدې دی چه خلاص شي ، هغه تلګرافي دستګاه وې چه په نظر کښې دي چه په ولایاتو کښې ودرولې شي دهغو دودانیو کار خلاص شوی او دترلاو درولو کار ئې قسما شروع شوی دی په ولایاتو کښې پنځه ویشت نوې پوسته خانې پرانیستل شویدې . دکریر سیستم ترونونه چه کابل په مزار شریف او کابل په سپین بولدك پورې وصل کوي له خارجي کمپنیو سره لاس لیك شول ، دکابل راډیو د پاره دلنډې څپې د یوې قوي دستګاه دواردولو په باب کښې اقدامات شویدې او دهغې داستدیو او برا ډکاست دودانۍ کار شروع شویدی دمخابراتي او پستي دستګاؤ د پاره دفني کسانو دروزنې او دنویو ودانیو دجوړولو موضوع هم دحکومت له نظر څخه لرې نه ده او په دې یوه کال کښې پدې باب کښې هم اقدامات شویدي .

دفوائد عامې دکار او په برخه کښې دکار دفواؤ د یوې قوماندانې دتشکیل دپاره چه دکار منظم تجهیزات لرې دلویو سیاسې لارو ، هوائې میدانو ، بندو او داوبو دذخیرو دجوړولو دپاره دتعلیم او دکار دقوې له حیثه توجه شویده .

سروې ګانې او دانسکشافي ماشینو او آلاتو د اخیستلو ترونونه

دمتخصصینو او انجنیرانو استخدام ددولت داړتیاؤ دلری کولودپاره د مختلفو ودانیو جوړول دفوائدعامی دچارو دترسره کولودپاره دودانیو جوړول لکه دښوونځیو، شفاخانو اوهوټلو دودانیو وداتول هغه فعالیتونه دي چه د کار دډول او نوعیت له مخې شروع شوي اودوام لري.

له دوستو دولتو سره دافغانستان روابط دبي طرفۍ په اساس دوام لري اوددي عنعنوي سیاست دساتلودپاره ددنیا له خلکو او ملتو سره ددوستانه علائقو دپراخولو دپاره زیاراییستل شویدی.

دافغانستان حکومت ددغه سیاست په ساتلو اودوام سره هرهغه گام چه په بین المللی مساحه کښې، دسولې دتقویې دپاره اخستل شوی دی تائید کړیدی. دغه بیغرضانه سیاست حکومت ته موقع ورکړیده چه له ټولو متحا به د و اتو سره خپل ښه روابط وساتی اوخپلی خالصانه آرزوگانې دبشرد نیک مرغۍ اوددنیا دخلکو او ملتو ترمینځ ددوستۍ په باب کښې څرگندی او ثابتی کړي. له دی امله افغانستان وکولای شول چه په بین المللی همکاریو کښې په ښه توگه ډیره برخه واخلی.

ددوستانه روابطو دپراخولو په برخه کښې دافغانستان حکومت داسلامی هیوادو لکه سوډان، المغرب اوتونس دخپلواکۍ هرکلی کړی او دغه هیوادونه ئی په رسمیت سره پیژندلی دی. اوله هغو سره ئی دډیپلوماسی روابطو دټینگولو تیاري په نظر کښې ونیو. دجاپان له دولت سره دلویوسفیر انو په بدلو سره بریالی شو له فنلاند ـ مجارستان اوآیرلند سره ئی د ډیپلوماسي روابط ټینگ کړی. همدغه رنگه ئی دیمن له اسلامی دولت سره دډیپلوماسی روابطو تاسیسول په نظر کښې ونیول ددی کال په ترڅ کښې فرصت پیدا شو چه د ځینو د دوستو دولتو مشران افغانستان ته سفر وکړی، جلالتماب اونو دبرما سیاسی مشر، جلالتماب بولگانین اوجلالتماب خروسچف زمونږ دگاونډی اودوست هیواد شوروی روسی مشران جلالتماب عدنان مندرس اوجلالتماب اتم مندرس دترکیې دجمهوریت مشران اوجلالتماب اسکندر میرزا د پاکستان رئیس جمهور افغانستان ته راغلل افغانستان له هغو

دولتوسره چه دغوگرانو میلمنو دهغو له خوا نمایندگی کوله پخپلو روابطو کښې دښه پیژندگلوی دمفاهمی دروح دتقویه کولو، او د افغانستان او دغو دولتو ترمنځ دښو روابطواونیکو نیتونو دخرگندولو له امله، ښی نتیجی لاس ته راوړی، چه افغانستان هغوته دقدر په نظر گوری، او هغه له خارجی دنیا سره پخپلو روابطوکښې نیك مرغه اوگټورگامونه بولی، له گاونډیو هیوادوسره دافغانستان روابط دمفاهمی د مرستی دضرورت او دښو روابطو دساتلو په اساس ولاړدی، دافغانستان اوشوروی روسیې ترمنځ دعدم تعرض دترړون اوږدول، اوزمونږدگاونډی ملك ایران سره دهیرمند داوبو د ویشلو دموضوع په باب کښې ددوستانه خبرودپاره موافقه کول، دافغانستان اود هغه دگاونډیو دولتوتر منځ دښو روابطو او دوستانه آرزوگانو د موجودیت ستر مثالونه گڼل کیږی ۰

د پښتونستان د خلکو روابط د پاکستان له حکومت سره تراوسه پوری د کشیدگی په حال کښې دی او د پښتونستانیانو ورونوحقوق تراوسه پوری هغسی چه زمونږ د ورونو قناعت په پښتونستان کښې حاصل کړی، تر سره شوی ندی؟. دغو اوضاعو دافغانستان او پاکستان تر مینځ د بهترو روابطو د ټینگیدلو کار له ځینو مشکلاتواوموانعوسره مخامخ ساتلی؟دی چه زمونږ افکارعامه ځانته اړولی اوطبعا اندیښنه مونږفارغ نشی پرېښودلای ۰ په تیره بیا پدی وخت کښې چه مونږ په افغانستان کښې دخپلوا کۍ داسترداد دخاطری له امله جشن کوو زمونږ د پښتونستانو ورونو سیاسی هیلی او مشروع آرزوگانی په ډیرښکاره اوخرگندول زمونږ سترگو ته دریږی اومونږ ځانته متوجه کوی ۰ پدی وروستیووختو کښې جلالتماب سکندرمیرزادپاکستان رئیس جمهور زمونږدگران ټولواك اعلیحضرت معظم همایونی په بلنه کابل ته راغی ۰ هیله ده چه ددغه سفر په پای کښې به دی د دواړو مسلمانانو هیوادو تر مینځ د ښو روابطو د پیداکیدو دپاره دافغانستان په آرزو ښه پوهیدلی

وی همدغه رنگه عقیده لرو چه جلالتماب د پاکستان رئیس جمهور به یقین حاصل کړی وی چه افغانستان د پښتونستان په باب کښې دخپل ځان دپاره کومه غوښتنه نه کوی. دافغانستان له نقطهٔ نظر څخه د اختلافاتو دحل کولو اساس د پښتونستان د خلکو اومشرانو قناعت دی. څکه چه د پښتونستان د خلکو او مشرانو قناعت دافغانستان په نزد داختلافاتو له حل کولوسره مترادف دی. په همدغه ګډه ابلاغیه کښې چه دپاکستان دجلالتماب رئیس جمهور دسفر په پای کښې خپره شوه د دواړو مسلمانو هیوادو ترمینځ دټولو اختلافاتودلری کولو دپاره آرزو څرګنده شویده او د دی آرزو د تر سره کولو دپاره د دواړو دولتو د روابطو دښه کولودپاره، دوستانه خبروا تروته اشاره کوی دافغانستان حکومت تل د قضایاؤ دحل کولو دپاره د مسالمت او خبرو له لاری خپل چمتووالی څرګند کړیدی اوهیله لری چه دپاکستان د جلالتماب رئیس جمهور سفر عملا د دواړو هیوادو دخیر دپاره یونیك او ګټور ګام ثابت شی. دافغانستان حکومت د بین المللی ثابتو اصولو او اساساتو او دخلکو دحقوقو په احترام خپل ټاکلی اوڅرګند موقف دبشری ټولنو ترمینځ دعدالت او مطلق مساوات او ددنیاد ملتونودبشری حقوقو داستر داد دپاره د هرډول توپیر دملا حظی څخه به بیرته ساتلی دی.

ددی بی غرضانه سیاست په اساس ئی دالجزائر دغوښتنو په قضیه کښې چه له بده مرغه تراوسه پوری دشمالی افریقی دقضیو په جمله کښې حل اوفصل شوی نده او همدغه رنگه دفلسطین دعربو د حقوقو په باب کښې خپله پوره همدردی اوملاتړی څرګنده کړی ده. پدی وروستیو وختو کښې دسویز دکانال دملی کولو دپاره زمونږ د دوست او ورور دولت مصر اراده او تصمیم دنا وړو او د توقع په خلاف انعکاساتو سره مخامخ شوی دی د افغانستان حکومت له مصر سره خپله خواخوږی څرګنده کړی، اوددغه دولت دآزادی دحق اود مصر دخلکودملی ارادواوآرزوګانودتطبیقولو او ټاکلو په باب کښې خپله ملاتړی څرګندوی، پدی برخه کښې زمونږ هیله

د شمالی افریقا د آزادی غوښتونکو د مطالباتو د موضوع په شان واحد شکل لری او هیله لرو چه غربی لوی دولتونه د سولی او روغی له لاری دمصر دپیاوړی ملت دثابت حق احترام وکړی او نه دی پریږدی چه دغه قضیه چه جهانی اهمیت لری دټوی دبیځایو او بیموقع تظاهراتو له کبله ناوړو عواقبو ته ورسیږی ۰

دتیر کال په ترڅ کښی افغانستان ددنیا له بین المللی موسسوسره دمرستی په لاره کښی زیاته فعاله برخه اخستی او ددغو موسسو دسیاسی ، اقتصادی فرهنگی او بشری مأمولو مقاصدو درسیدو په لیاره کښی ئی دخپلی وسی پوری گړه مرسته نده سپمولی او خپل تکالیف ئی په ځای کړیدی ۰ افغانستان دهغی عقیدی له مخی چه دملگرو ملتو دموسسی په باب کښی ئی لری ددغی موسسی دمنشور په احترام ئی دیوه هیله من هیواد په حیث دبین المللی سولی او کراری دپاوه تریخواډیره مرسته کړی او په ټولو بین المللی موضوعاتو کښی ئی خپله بیغرضانه علاقه ښرگنده کړیده دملگرو ملتو دموسسی له تخصیصی موسساتو سره دافغانستان روابط ډیر نژدی شوی او نه یوازی دافغانستان نمایندگانو ددغو موسسو په بین المللی مجلسو کښی برخه اخستی ده بلکه ددغو موسسو نمایندگانو ، مامورینو او متخصصینو هم افغانستان ته سفرونه کړی او دحکومت له مختلفو څانگو سره ئی مستقیمی لیدنی او کتنی کړیدی حکومت دهغو گټورو تجربو له مخی چه له دغه ډول همکاریو څخه ئی لاس ته راوړی دی ددغو روابطو دپراخولو تریخوا زیات معتقد شویدی ، افغانستان پدی وختو کښی په بین المللي موفقاتو کښي همکاری کړی ده او دبین المللي مختلفو کنوانسیونو لکه دژنو سید دجرم کنوانسیون دجگړی دزخمیانو او ناروغانو دکنوانسیون دهوادحالاتو دتحقیق دجهانی موسسي دکنوانسیون ، دمخابراتو دبین المللي اتحادئي دکنوانسیون ، دغلامانو دخرڅولو دکنوانسیون پروتوکول تصویب کړی دی چه په اکثرو دغو موافقتنامو پوری دالحاق مراتب هم ترسره شویدی ۰

ګرانو ورونو او وطنوالو !

تردې زیات نه غواړم چه ستاسې وخت ونیسم که څه هم زما دپاره دخوشحالی او خوشۍ ځای دی چه ستاسو سره خبری وکړم دادی غواړم چه دچارو ددغه لنډ یوت څخه وروسته یوځل بیا ددغه ملي اختر مبارکي د زړه له کومې تاسو ته ووایم او ستاسو دهر یوه دصحت او نیکمرغي دپاره دعا وکړم .

پخوا تردې چه خپل صحبت پای ته ورسوم یوځل بیاغواړم چه دعاوکړم : تل دې وی دافغانستان خپلواکي ؛ ښاد دې وی د خپلواکۍ دشهیدانو ارواح . ژوندی دې وي زمونږ ګران ټولواك اعلیحضرت محمدظاهرشاه !!

مختصر بودجه ۱۳۳۵ دولت

مادۀ(۱) پیش بینی بودجه مصارف دوائر شامله موازنه عمومی محتو یه جدول الف مجموعاً عبارت ازمبلغ ۱۸۲۲٤۸۰۱۱۵ـ افغانی بوده و بهقسمتهای متذیله منقسم میگردد:

الف ـ بودجه مصارف عادی وسرمایه گذاری دولت که ازمنابع واردات استمراری تدارك میشود ۹۳۹۰۲٤۱۱۵ـ افغانی

ب ـ بودجه سرمایه گذاری (انکشافی) که ازمدارك واردات واستقراض صورت میگیرد ۳٤٥٦۰۰۰۰ـ افغانی

ماده (۲) تکافوی مبلغ ۱۸۲۲٤۸۰۱۱۵ـ افغانی مصارف ماده اول که درجدول (ب) بودجه سال مالی ۱۳۳۵ تخمین گردیده ازمنابع آتی بعمل می آید:

الف ـ ازمدارك واردات استمراری	۹۳۹۰۲٤۱۱۵ـ افغانی
ب ـ ازمدارك واردات باساس پلان	۳۸۰۰٦۱۲٥۰ر۰ «
ج ـ ازمدارك قرضه خارجی	٥۰۳۳۹٤۷٥۰ر۰ «
	۱۸۲۲٤۸۰۱۱۵ـ «

مجموعۀ مصارف سال ۳۵ وزارتخانها ودوایر دولتی

مصارف

	تفصیلات	افغانی
۱	وزارت دربارشاهی	۱٦۸۹۸٦٦۰
۲	ریاست شورای ملی	٥۷۱۹۰۱۸
۳	« اعیان	۸۱۳٤۱۰
٤	صدارت عظمی	۱۰۷٥۲٦٦۱
٥	وزارت دفاع ملی	۲۸٤٥۹۰۳٦٦
٦	« خارجه	۲۳۰۷۷۲۸٤
۷	« داخله	۹۳٦٥۳٦۸۲

	تفصیلات	افغانی
٨	وزارت عدلیه	٧٤٢٧٩٤٠
٩	« مالیه	١٢٤٥٦٢٩٤١
١٠	« معارف	٩٨٨٣٥٤٠٧
١١	« صحیه	٤٨٣١٩٠٥٣
١٢	« مخابرات	٥٠١٨٣٠٠٧
١٣	« تجارت	١٤٧٢٢١٧١
١٤	« فوایدعامه	٧٠٠٧٢٧٨٤٩
١٥	« زراعت	٥٨٧٦٦٧٨٨
١٦	« معادن وصنایع	٣٦٣٧٩٨٦٤
١٧	ریاست مستقل مطبوعات	٢٣٤١٣٤٨٧
١٨	« قبایل	٤٤٨٢٥٥٤٦
١٩	« پوهنتون	٣٥٦٥٨٤٤١
٢٠	« موسسات صحی	١٤٩٩١٨٢٨
٢١	« فاکولتهٔ طب	٦٤١٩٧٤٥
٢٢	« المپیک	٧٧٤٦٦٨
٢٣	مدیریت عمومی‌هوابازی ملکی	٢٢٠٦٥٣٤
٢٤	« مترولوژی	١٢٣٧٨١٥٦
٢٥	امداد حکومت به موسسات	٤٦٦٢٠٧٢٠
٢٦	تکت پولی اقساط قرضه	٥٧١٨٨١٣٩
		١٨١٩٩٠٧٣٦٥

سرمایه‌گذاری

٢٧	قرضهٔ عامه برای ساختن سرکها	٢٥٧٢٧٥٠
	میزان	١٨٢٢٤٨٠١١٥

الف مجموعه مصارف سال ۱۳۳۵

وزارت ها و دوایر دولتی

توحید پولهای سرمایه گذاری داخله بودجه های وزارتخانها:

۱	وزارت دربار شاهی	۱۷۴۵۶۹۸
۲	ریاست شورای ملی	۱۰۰۰۰۰
۳	« اعیان	۳۰۴۰۰۰
۴	صدارت عظمی	۳۵۸۵۲۴
۵	وزارت دفاع ملی	۳۰۷۱۷۶۷۱
۶	« خارجه	۲۸۲۹۸۵۶
۷	« داخله	۹۵۷۳۸۵۶
۸	« عدلیه	۱۶۴۱۶۰۰
۹	« مالیه	۱۱۶۹۱۳۵۵
۱۰	« معارف	۷۵۴۶۹۷۷
۱۱	« صحیه	۲۴۷۹۳۸۰
۱۲	« مخابرات	۵۵۷۲۵۵۷
۱۳	« اقتصاد ملی	۴۶۳۱۳۰
۱۴	« فوایدعامه	۳۵۸۲۹۱۱۳
۱۵	« زراعت	۴۰۴۴۵۸۵
۱۶	« معادن وصنایع	۱۶۶۰۴۰۶
۱۷	ریاست مطبوعات	۸۷۳۶۶۹۷
۱۸	« قبایل	۵۶۸۳۰۵
۱۹	« پوهنتون	۱۶۳۸۰۹۵
۲۰	« موسسات صحی	۲۰۳۶۷۶۳
۲۱	« فاکولته طب	۳۸۱۲۱۸
۲۲	« المپیك	۱۳۳۹۶۶
۲۳	مدیریت هوا بازی ملکی	۸۷۰۶۶۳
۲۴	« مترولوژی	۱۵۴۰۸۵۵
	میزان	۱۳۲۴۶۵۲۷۰

واردات

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
		قسمت اول حصهٔ (الف)	
		مالیات عواید سرمایه	
١			
	١	مالیات مؤسسات	
	٢	« انفرادی	١٤٢٠٠٠٠٠٠
	٣	« اضافی	
٢	١	« اضافی‌وآسیابی	٢٨٠٠٠٠٠٠
٣	١	« اراضی	٤٠٠٠٠٠٠٠
٤	١	« مواشی	٥١٥٠٠٠٠٠٠
٥	١	« گمرك	
		مالیات استهلاك حصهٔ (ب)	
٦			
	١	« شکر	٤٠٠٠٠٠٠٠
	٢	« پترول وروغنیات	٩٣٠٠٠٠٠
	٣	« تیل‌خاك	٩٦٠٠٠٠
	٤	موتر تیزرفتار وجیپ	١٠٠٠٠٠٠٠
	٥	مالیات نمك	١٢ ٤٠٠٠٠
	٦	« رخت ونخ ماشین‌وطنی	١٠٠٠٠٠٠٠
	٧	« اموال لوکس	٢٠٠٠٠٠
٧	١	« اسعار	٤٥٠٠٠٠٠٠
		صکوك‌و اوراق بهادار	
٨	١	وثایق عدلی وتجارتی	١٨٤٦٠٠٠٠
	٢	پاسپورت وویزه	٢٦٥٠٠٠

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
	٣	حق التصدیق	٢٥٠٠٠
	٤	تذکرهٔ تابعیت	٥٧٠٠٠٠
	٥	سائر محصول صکوک	٧٠٠٠٠٠٠
	٦	محصول ده ویکه حقوق	١٦٨٠٠٠٠
	میزان		٨٧١٥٠٠٠٠٠

قسمت دوم واردات

تصدیهای دولتی

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
	١	ضرابخانه	١٠٠٠٠٠٠٠
	٢	جرایدومجلات	٣٠٠٠٠
	٣	معادن	٦٠٠٠٠٠٠
	٤	انحصارات دولتی	٤٠٠٠٠٠٠٠
	٥	وسایط نقلیه	٢٠٠٠٠٠
	٦	صنایع محبس	٦٠٠٠٠٠
	٧	مطبعه	١٣٠٠٠٠
	٨	شفاخانه‌ها	٥٤٠٠٠٠
	٩	دیپوی ادویه	٥٠٠٠٠٠٠
	١٠	« تعاونی	٥٠٩٥٠٠٠٠
	١١	مسلخ	٢٠٠٠٠٠٠
	١٢	صنایع تجارتی	٤٥٠٠٠
	١٣	فابریکهٔ سپورت صدارت	

حق الامتیاز

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
١٠			
	١	نصوار دهن	٣٥٠٠٠٠٠

	٢	نصوار دماغ	١٥٠٠٠
	٣	تنباکوی چلمی	
	٤	سگرت	١٠٠٠٠٠٠
	٥	موتر	٢٨٠٠٥٠٠٠
	٦	روده	٨٠٠٠٠٠
	٧	روغنیات	٢٠٠٠٠٠
	٨	شیرینی باب	٨٠٠٠٠
١١	١	رادیوواعلانات	
١٢	١	محصول تیلفون، پسته وتلگراف	١٢٠٠٠٠٠٠
		میزان	١٦١٠٩٥٠٠٠

قسمت سوم

١٣		**واردات اموال غیر منقول**	
	١	فروش املاک بصورت نقدوقسط	١٠٦٠٠٠٠
	٢	مستردی تقاوی	٥٠٠٠
	٣	حاصلات املاک واشجار	٤٥٠٠٠٠٠
	٤	حاصلات فابریکه‌ها	٣٠٠٠٠٠
	٥	کرایه اموال منقول وغیر منقول	٤٠٠٠٠٠
	٦	رسم ارضیه	٧٠٠٠٠٠
١٤	١	فروش وواردات اموال منقول	١٨٥٠٠٠٠
١٥		**قیم منقول**	
	١	تکیت پولی	٨٠٠٠
	٢	محصول تبادله خزاین	٦٠٠٠٠

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
	۳	محصول پوستی	۲۸۹۰۰۰۰۰
	٤	مفاد سهم وقرضه	۳۷۷۸۳۰۰۰
۱٦		قسمت چهارم	
	۱	باقیات وارداتی	۱۸٦۰۰۰۰۰
	۲	باقیات مصارفی	۵۵۰۰۰۰
۱۷		جریمه‌جات	
	۱	جرایم وارداتی	۱٦۰۰۰۰۰
	۲	جرایم مالیات وگریزی	۱۳۰۰۰۰۰
			میزان ۲۵۸۳۰۰۰۰

قسمت پنجم

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
۱۸		واردات متفرقه	
	۱	اعانه	۱۱۱۰۰۰۰
	۲	عواید سپورتی	٦۵۰۰۰
	۳	باز گشتی معاش ومصرف	۱٦۰۰۰۰۰
	٤	متفرقه	٤۸۹۳۳۰٦۱
	۵	از درك پیشکی که از بودجه سال ۳٤ برای ۳۵ تادیه گردیده	۵٦۱۱۱۸۹
	٦	موجودی سر سال خزاین	۵٦۸۸۷۱۷٦
	۷	واردات دولت باساس پلان عمومی اقتصادی دردافغانستان بانك	۱۰٦۰۹۸۱۸۹
			۲۲۰۳۰٤٦۱۵

میزان قسمت اول	۸۷۱۵۰۰۰۰۰
« « دوم	۱٦۱۰۹۵۰۰۰
« « سوم	۳۷۷۸۳۰۰۰
« « چهارم	۲۵۸۳۰۰۰۰
	۱۳۱٦۵۱۲٦۱۵

۱۹ قروض

الف قرضهٔ داخلی:

۱ قرضه عامه برای ساختن سرك‌ها	۲۵۷۲۷۵۰
۲ب : قرضه خارجی باساس پلان اقتصادی ۲٤ر۵۹ ملیون دالر	۵۰۳۳۹٤۷۵۰
میزان عمومی	۱۸۲۲٤۸۰۱۱۵

مختصر پلان پنجساله اقتصادی افغانستان

برای رفع پسمانیهای مکرر چند قرن اخیر افغانستان، خرابی وضع اجتماعی واقتصادی کشور نقایص وکمبود های که درهمه رشته های حیاتی، بملاحظه میرسید دولت وارگانهای مسؤل دولتی از چند سال باینطرف باسعی تمام کوشیدند یك سلسله فعالیت‌های منظم، مرتب وجدی دست بزنند وروی یك پلان مرتب که حوایج اولی وضروری را از حوایج ضروری درجه دوم تفریق کند، برای پروگرام های اولی وخیلی ضروری حق اولیت داده شود، ساحه فعالیت وکار وپیمانه کار درمدت معین تثبیت شود، به ترتیب پلان پنجسالهٔ اقتصادی اقدام شد. این پلان مراحل قانونی خودرا طی کرده وبمعرض تطبیق واجراء قرار گرفت اینك رؤس مطالب پلان درذیل تقدیم میشود.

« اداره »

۱- زراعت وآبیاری:

زراعت از نظر اهمیت وقدامت، مهمترین فصل پلان راتشکیل میدهد، زیرا افغانستان یك مملکت زراعتی بوده ۸۵ فیصد نفوس آن احتیاجات اولیه خودرا تماما از راه فعالیت زراعتی ومالداری تهیه می نمایند وهم چنان تمام مواد صادراتی مملکت رااستحصالات زراعتی تشکیل میدهد. اراضی افغانستان دارای استعداد انکشاف زراعتی خیلی زیاد میباشد که هرگاه مساعی وتوجه خاصی بامور زراعتی کشور بعمل آید، استحصالات به پیمانهٔ زیاد بلند رفته ازجانبی درعایدات زارعین افزودی بعمل آمده وازطرفی اندازهٔ صادرات مملکت رونق گرفته اسعار مزید جهت انکشاف اقتصادی مملکت فراهم خواهد شد.

درممالکیکه دارای نفوس فاضله نمیباشد انکشاف صنایع لزوماً باید بعداز اصلاحات وبهبود اوضاع زراعتی بدست گرفته شود ودر صنایع ازآن عده نفوس مملکت استفاده گردد که زراعت به وجود آنان احتیاج نداشته باشد.

درفصل زراعتی پروگرامها و پروژه‌هـای که‌مدنظر گرفته شده عبـارت از پروگرامهای مدافعوی، پروگرامهای اصلاحی وپروژه های توسعوی میباشد یعنی ازیکطرف برای مدافعه ازخطرات امراض و آفاتیکه‌حیوانات وحبوبات مملـکت به‌آن‌مواجه میباشد ، پروگرامهای تربیهٔ افرادفنی‌وتهیهٔ ادویجات ضروری‌مدنظرگرفته‌شده‌وازطرف دیگرجهت‌اصلاح نسل‌حبوبات و نوع نباتات مملـکت تاسیس ستاسیون ها ومراکزتربیه واصلاح نوعیت‌نباتات و جنسیت حیوانات پیش‌بینی گردیده‌است. همچنان برا ی اینـکه‌اکثر حصص اراضی حاصل خیز مملـکت‌مجدداً تحت‌آبیاری وزراعت درآورده شود ، تعمیر بندها وحفرآنهانیز شامل‌فصل زراعت وآبیاری گردیده‌تادرتوسعهٔ ساحهٔ زراعت واراضی زراعتی مملـکت اقدام‌لازمه عملی گردد.

درین قسمت پروگرامهای مهمهٔ زراعتی و آبـیاری ونتایجیکه بدست می‌آید بصورت خیلی‌مختصرقرارآتی‌است:

پروژه	مصارف در ظرف پنجسالهٔ پلان	اراضی جدید تحت زرع
۱ـ وادی‌هیرمند ومربوطات آن	۱۰٦٥ملیون‌افغانی	٥٠٠٠٠٠ جریب
۲ـ پروژه های توسعوی آبیاری‌وزراعتی	٦۲٤ « «	۷٥۹٠٠٠ «

در ظرف تطبیق پلان پنجسالهٔ زراعتی مملـکت طوریکه از ملاحظهٔ اعدادفوق‌واضح‌است بامصرف«دوهزار ودوصدو نودوچهارملیون وسه صدوسی وچهار هزار افغانی» درحدود یك ملیون و دو صد و پنجاه و نه هزار اراضی جدید کـه تقریبا ۷ فیصد اراضی موجودهٔ زراعتی میباشد تحت آبیاری وزراعت درآمده ، از یکطرف دراندازهٔ استحصالات زراعتی مملکت افزودی قابل‌قدری رونما وازطرف دیگرزمینهٔ مساعدی برای اسکان یکعده زیاد از نفوس‌کوچی مملکت فراهم میگردد .

۲ـ مواصلات و نقلیات :

اهمیت انکشاف و توسعهٔ مواصلات و نقلیات در مملکت ما کمتر از انکشاف زراعتی نبوده و در حیات اقتصادی و پیشبرد همه پروژه های آتیهٔ مملکت مواصلات و نقلیات زراعتی اهمیت بسزائی را داراست. اما متأسفانه این موضوع حیاتی نسبت بمقام رشته های امور دیگر عقب مانده و در مورد آن اقدامات قابل توجهی صورت نگرفته است . ازین حیث برای انکشاف آن از دو سال باین طرف پروژه هائی سردست گرفته شده که در انکشاف و تکمیل آن در پنجسال آینده یک حصهٔ بزرگ از احتیاجات کنونی مملکت مرفوع خواهد گردید .

طوریکه در پلان احداث و اصلاح سرکها پیش بینی شده در طی پنجسال تقریبا بطول یکهزار کیلومتر سرکهای مهم مملکت پخته کاری وقیر ریزی خواهد گردید و مبلغ هنگفتی برای ترمیم و حفظ و مراقبت سرکهای موجوده نیز تخصیص داده شده است که در اثر انکشافات و اصلاح راههای مملکت بملیونها دالر از درک مصرف پترول، استهلاک پرزه جات موتر وروغنیات وغیره صرفه خواهد شد . ودرمورد مخابرات نیز سرمایه های هنگفتی تخصیص داده شده که درظرف سالهای آینده بعلاوهٔ تکمیل تعمیرات متعدد و مربوط دستگاهای مخابراتی درقسمت تیلفون و تیلگراف سیم دار و بی سیم با آلات و اداوات مربوطهٔ آن در حصص مختلفه مملکت انکشاف مهمی بنماید .

در حصهٔ نقلیات متجاوز از هژده الی بیست هزار عراده لاری و تیزرفتار در سال با پرزه جات کافی وارد گردید و بغرض ترمیم موتر ها ورکشاپهای متعدد درمناطق مختلف مملکت تاسیس میگردد .

تعداد عراده جات فوق ممکن است عدم کفایت ضروریات حمل و نقل روزافزون مملکت را بنظر وانمود کند ولی درحالیکه سرکها اصلاح گردیده ازموترهای ثقیل الوزن کار گرفته شود وموتر ها درنقاط لازمه ترمیم گردد یقینا حصهٔ زیاد نیازمندی نقلیات مملکت بدینوسیله برآورده خواهد شد. برای تاسیس خطوط هوائی بین المللی وخطوط فضائی داخلی برعلاوهٔ ساختمان میدانهای

طیاره در هرات، کابل، مزارشریف تعمیر میدان هوائی بین‌المللی در قندهار نیز روی دست گرفته شده که در موعد پلان تکمیل خواهد گردید .

۳- خدمات عامه :

الف- **معارف** : چون یکی ازهدفهای مهم پلان عمومی واقتصادی مملکت تربیه و رسانیدن افراد فنی وعلمی درشقوق مختلفه میباشد لهذا توسعه معارف مملکت نیز اهمیت بسزائی‌دارد وانکشاف اقتصادی واجتماعی مملکت مربوط به تربیه ومجهز شدن افراد مملکت بوده تنویر افکارو رهنمائی توده ها اسباب تکامل مملکت را فراهم میسازد ، واز همین رهگذر در پلان عمومی اقتصادی توسعهٔ معارف از مهمترین فصول بشمار میرود. درظرف پنجسال پلان نظر به پروگرام وپروژه های توسعوی‌معارف برتعدادمکاتب ابتدائی موجوده نودباب مکتب جدید افزود خواهد گردید همچنان به تعداد پنجصد باب مکاتب جدید دهاتی، پنجاه کورس اکابر ، دوازده باب مکتب ثانوی در نقاط مختلف مملکت افتتاح خواهدگردید .

درقسمت تدریسات‌عالی، دوفاکولتهٔ جدید- یکی فاکولته انجنیری وزراعت ویکی فاکولته ادویه سازی، تاسیس وبسال اول پلان بکارآغاز خواهد کرد.

ب- **صحت‌عامه** - واضح‌است که صحت بالای‌قوای جسمی وروحی تاثیر بارزی داشته جسم قوی وعقل سالم بالای کار انسان وبدین وسیله بالای‌قوهٔ تولید مملکت موثر است ونظر به احصائیه های موجوده صحی بسی‌امراض‌حیات عامه را تهدید می نماید و از همین رهگذر اصلاحات و بهبود صحت عامه نیز درقطار پروژه های مهمهٔ مملکت تثبیت گردید . باساس تطبیق پلان ها وپروژه های مربوط بصحت عامه پانزده شفاخانهٔ جدید «ده بستره یی» وموسسات اکسریز در ولایات مزارشریف، مشرقی، جنوبی وحکومت اعلی گرشک‌جدیداً تاسیس خواهدگردید. همچنان لابراتوارهای جدید و موسسهٔ جدید صحت عامه برای پیشبرد معلومات دکتورها ، تربیهٔ نرسها - وپرستارهاوغیره در ظرف مدت پلان تاسیس و بکار آغاز خواهد نمود .

٤- صنایع و معادن :

الف - صنایع: نظر بملاحظات اوضاع اقتصادی مملکت، تاسیس واحداث صنایع مخصوصا صنایع روستایی برای بلند بردن سویهٔ حیاتی افراد و تزیید تولیدات و بوجود آوردن مشاغل جدید در اوقات تالی اهمیت قابل قدری را داراست. چون تا حال درمملکت اساسات صنایع گذارده نشده لزوما توسعه وانکشاف صنایع حایز اهمیت درجه دوم میباشد اما متذکر باید شد که انکشاف وتوسعهٔ صنایع فصل مهم پلان عمومی اقتصادی را تشکیل داده درظرف مدت دوران پلان یك عده پروژه های نامکمل بپایهٔ تکمیل رسیده و یك عده پروژه های صناعتی تاسیس وتکمیل خواهد گردید در قسمت تولید برق برای پروژه های صناعتی در ختم پلان پنجساله در حدود یك لك وپنجاه الی یك لك وهفتاد و دو پنجهزار کلیوات برق جدیداً تولید و ملیونها متر پارچه جات و تکه باب نیز تهیه خواهد گردید که در نتیجه ازین ناحیه یك مقدار زیاد اسعار خارجی صرفه خواهد شد .

ب- معادن : برای استفاده از ذخایر پترول مملکت تشکیلاتی تخصیص داده شده تا در برمه کاری و باقی کار های مربوطه اقدام نمایند همچنین بغرض تعقیب تفحصات برمه کاری مذکورو انکشاف استخراج اصولی معادن از قبیل زغال سنگ و نمك وغیره نیز وجوه کافی تخصیص داده شده است تا ازیك طرف بخواست خداوند (ج) پترول استخراج گردیده و از طرف دیگر در استحصالات دیگر معادن افزودی مهمی بعمل آید .

٥- تجارت:

تجارت در افغانستان از حیث اینکه مملکت زراعتی بوده و موادخام آنهم باید درخارج صادر وعوض آن موادطرف احتیاج مملکت وارد گردد اهمیت خاصی دارد اما نظر به اینکه تاکنون انتظام درستی در تجارت وارد نگردیده، استفادهٔ شایانی ازآن بعمل نیامده است باین منظوردرپلان تجارت یك سلسله اقدامات مفید و تشبثات موثری چه درقسمت تجارت خارجی و چه

در قسمت تجارت داخلی، در نظر گرفته شده است .

رؤس این اقدامات عبارت از اصلاح صورت وستاندرد مواد مهمه صادراتی از قبیل پشم، پخته وغیره بذریعهٔ شرکتهای مربوط وتدارك بازار های اصلی وعرضهٔ اموال دران بازارها تشکیل شرکتها واتحادیه های واردات وصادرات وتجارت داخلی، واردات تجارت داخلی در ولایات میباشد . همچنین برای انتظام امور تجارت ورفع منازعات تجارتی ترتیب وتدوین قوانین ومقررات لازمه واصلاح وتشکیل مزید محاکم تجارتی تجویز گردیده است .

۶- پول وبانکداری :

درقسمت بانك سعی بعمل آمده است تا معاملات بانکها از یکطرف مدد فعالیتهای اقتصادی شده و ازطرف دیگر حتی الامکان وظیفهٔ مهم پولی را که تثبیت قوهٔ اشتراء پول ملی میباشد اجراء کند . بروی این مفکوره پیش بینی شده است که بانکها برای دوران تولیدات واستحصالات موجوده واضافی که از تطبیق پلان اقتصادی بدست آید، کریدت های لازمه توزیع بنمایند .

بانك صنعتی بیك سرمایهٔ کافی تاسیس گردید . امکانات اصول کریدت برای مؤسسات مربوطه تامین وباین وسیله کریدت صناعتی مملکت اصلاح خواهد گردید .

بغرض تثبیت اشتراء افغانی، توزیع اسعار بمدارك صحیح و احتیاجات مفید ترو ضروری تر افراد مملکت درنظر گرفته شده است، تا تدریجا الی اخیر دوره تطبیق پلان، کلیهٔ اسعار تحت کنترول مستقیم گرفته شود. تجدید نظر برمقررات اسعار پیش بینی شده است تا اینکه کنترول اسعار به مملکت مؤثر گردد. معاملات تنزیل اسناد ووثایق قیمتی که در مملکت سابقه ندارد تحت اجراء گرفته خواهد شد . برای تنظیم معاملات بانك و حمایهٔ و دایع مشتریان وجلب پس اندازهای افراددر بانکها وتشویق ومطمئن ساختن اشخاص وموسسات بافتتاح حسابات جاری وامانات در بانکها قانون بانکها تجدید میشود.

۷- فینانسمان پلان :

فینا نسمان مهمترین فصل پلان بوده و درین قسمت است که اهمیت اقتصادی و مالی کلیه عوامل مربوط به امکانات عملی و اجرای کار ها و فعالیتها تدقیق و از لحاظ مدت اجراء و نتایج درجات تقدیم و تاء خیر آن در داخل مدت پلان تثبیت شده‌وفینانسمان مصرف آنها بوسیله منابع واردات بعمل آ مده است و پروژه های مربوط به فعالیتهای انکشافی تدقیق شده‌است با در نظر داشتن احوال و عوامل فوق‌الذکر درجات آ نها تعین و مطابق اساسات‌علمی و مقتضیات اجتماعی ومالی واقتصادی تصنیفات آ نها درفینانسمان پلان د ر نظر گرفته شده است .

تصنیف پلان از لحاظ مصرف اساسا به سه قسمت‌جداشده است بشرح ذیل ،

الف ـ فصل حکومتی

ب ـ فصل بلدی

ج ـ فصل خصوصی

فصل حکومتی به ۲ قسمت از هم جدا شده است :

اول ـ مصارف عادی

دوم ـ مصارف انکشافی که شامل قسمتهای ذیل است :

الف ـ زراعت وآبیاری

ب ـ مواصلات و مخابرات

ج ـ خدمات عامه

د ـ معادن

ه ـ متفرقه

فصل بلدی ـ این فصل شامل پروژه های مربوط به انکشافات بلدی میباشد .

فصل صناعتی ـ تمام پروژه های متعلق به فعالیتهای صناعتی دولتی و خصوصی درین فصل گنجانیده شده است .

مصارف عادی و انکشافی دولت در پنجسال پلان طبق آتی است :

به ملیون افغانی

١٣٣٥	١٣٣٦	١٣٣٧	١٣٣٨	١٣٣٩
١٧٧٩ر٤٩٥	١٩٧٠ر٢٧٩	٢٠٧٠ر٢٩٢	٢١٦٢ر٥٢٥	٢٠٧٩ر٣٢١

واردات پلان هم به سه قسمت از هم تفریق و تصنیف گردیده است :

١ ـ واردات حکومت

٢ ـ استقراض و امداد خارجی

٣ ـ سرمایهٔ خصوصی

واردات حکومت را مالیات ومحصولات وعایدات تصدیهای دولتی تشکیل میدهد.

مالیات و محصولاتیکه درین پلان پیش بینی گردیده باستثنای یك قلم آن که عبارت ازمالیهٔ اموال لوکس میباشد همان مالیات ومحصولاتی است که درسابق هم گرفته میشد ، ازین قرار بجای اینکه مالیات ومحصولات جدید وضع گردد ، سعی شده است که سیستم وشرایط مالیات و محصولات موجوده بطوری اصلاح وریفارم گردد که متضمن انکشاف وضع زراعت ـ تجارت ـ صنعت اقتصادی مملکت وتزئید عواید دولت گردیده واداره آن بشکل منظم درآید . بروی این اساس البته نرخ بعضی ازمالیات تقلیل ودر نرخ قسمت دیگر آن تزئید بعمل آمده است. تزئید واردات دولت ازناحیه تصدیهای انحصاری وتجارتی وصناعتی طوری فکر شده که نرخهای اموال مربوطه به احتیاجات اولیه درمملکت پایان آمده وهم بوسیله تزئید مقدار توریدات واستحصالات وعرضه آن باشرایط سهل و نرخ نازل حوائج ملی رفع گردد.

مصرف حکومتی اعم از قسمت عادی و انکشافی ازواردات مالیات واستقراض خارجی ومحصولات خصوصی دولتی بعمل آمده است که سرجمع مبالغ واردات مذکور متوازن بمصارف است.

فیمابین مصارف انکشافات بلدی قسماً ازواردات دولتی که فوقاً توضیح گردیده پیش بینی ومتباقی تاجائیکه ازعواید بلدیه ها تلافی گردد ازعواید

خودآنها درمو ردیکه عواید خودآنها تکافو نکند بقره ه داخلی و خارجی جبران‌شده‌است ۰فینانسمان مصارف‌انکشافات خصوصی مانند صنایع وتجارت وامثال‌فوق بسرمایه‌های خودانهاو کریدت های بانکی داخلی ویااستقراض خارجی‌اتکاءدارد۰

فینانسمان اسعاری پلان:

مصارف اسعاری پلان عمومی اقتصادی مملکت از دومدرك پیش بینی شده‌است: یکی ازمدارك‌داخلی یاعوایداسعاری که‌از ناحیهٔ‌صادرات بدست‌می‌آید ودیگرمدارك خارجی که‌شامل قروض، معاونت‌های خارجی میباشد۰

عوایداسعاری داخلی برای‌مصارف عادی بودجوی‌دولت وتادیهٔ اقساط وتکتانه قروض دولتی مربوط به‌فعالیتهای انکشافی دولت و آن تشبثات خصوصی‌صناعتی که‌کارآن‌درحال جریان است‌وهمچنین برای‌تاءدیات تجارتی وامثال‌آن‌تخصیص داده‌شده ودرمورد مصارف انکشافی جدیدداخل‌پلان چنین فکر شده است که‌ازمدارك خارجی‌و استقراض وکسب‌معاونتهای مالی فینانس گردد۰

سرجمع اسعاری سنوات‌پلان بملیون‌دالرمربوط‌به‌پروژه‌های دولتی‌وخصوصی:

۱۳۳۵	۱۳۳٦	۱۳۳۷	۱۳۳۸	۱۳۳۹
۷۷ر٥٤۱	۸۳ر۹۳٥	۹۸ر٥۲٦	۱۰۳ر۰۲٥	۱۰۱ر۹۱۸

میزان ٤٦٤ر۹٤٥

صدارت عظمیٰ

تشکیل :

صدراعظم — ج،ع،ج،ل،ع والاحضرت سردار محمد داؤد

لمړی معاون — ع،ج،س،ا، علی محمد

دوهم معاون — ع،ج،ل،ع، والاحضرت سردار محمد نعیم

دقلم مخصوص مدیریت :

داکتر محمد حسن (شرق) شپږمه رتبه مامور د پنځمې رتبې کفیل

مامور په (۸) رتبه یو تن

دوزیرانو عالی مجلس :

ع،ج محمد مریدوزیرانو عالی مجلس دمنشی وکیل

مدیر په ٤ رتبه — ص محمد اختر

تاپیست په (٥) رتبه — ص سعید احمد

مامور په (٦) رتبه — یو تن

د تحریراتو مدیریت :

مدیر په خلورمه رتبه — ص غلام جیلانی

مامور په (٦) » — دوه تنه

» » (۸) » — یو تن

» » (۹) » — »

د قوانینو مدیریت :

خلورمه رتبه مامور — ص فقیر نبی (الفی) دمدیر د کفیل په حیث

(٥) «ماموران — دوه تنه

(٦) » » — » »

لسم » مامور — یو تن د تاپیست په حیث

د عارضینو مدیریت :

دخلورمه رتبه مامور	ص داکتر محمد حسن شرق دمدیر دکفیل په حیث
(٦) رتبه ماموران	دوه تنه
(۷) » مامور	یو تن
(۸) » »	» »
(۱۰) » »	» »

دمامورینو مدیریت :

خلورمه رتبه مامور	ص محمد ابو بکر دکفیل په حیث
شپږمه » »	یو تن
اتمه » »	» »

دمحاسبې مدیریت :

(٤) رتبه مامور	ص فضل حق د مدیر په حیث
(٦) » »	(۱) تن
(۷) » ماموران	(۲) تنه
(۹) » »	(۲) »
(۱۰) » »	(۲) »

دپاڼو مدیریت :

(٤) رتبه مامور	ع محمد رفیق د مدیر په حیث
(٦) » »	(۱) تن
(۸) » »	(۳) تنه
(۹) » »	(۳) »
(۱۰) » »	(۲) »

دحفظیې خانګه :

(٦) رتبه مامور	(۱) تن
(۹) » ماموران	(۲) تنه

(۱۰) رتبه مامور (۱) تن

د تبییض خانگه:

(٦) رتبه مامور (۱) تن
(۷) « ماموران (۲) تنه

دمحاکماتو لوی ریاست:

لوی رئیس له رتبی وتلی ....

د تمییز محکمه:

(۲) رتبه مامور ع ص محمد شریف (تره کی) د کفیل په حیث
(۳) « « ....
(٤) « ماموران (۲) تنه ص فیض محمد ....
(٥) رتبه ماموران (۲) تنه ص حبیب الله ...
(۸) « مامور (۱) تن
(۱۰) « « (۱) «

دمرافعی محکمه:

(۱) رتبه مامور ع ص محمد شفیع د رئیس په حیث
(٤) « « ص محمد هاشم د کفیل په حیث
(٥) « ماموران (۲) تنه ص محمد انعام کفیل ـ ص عبدالهادی کفیل
(۸) « مامور (۱) تن
(۱۰) « « (۱) «

د ابتدائی محکمه:

(۲) رتبه مامور ع: ص عبدالسلام د رئیس په حیث
(٤) « ماموران ص نورالدین ـ ص میر غلام محمد
(٥) « « ص میر عباس ...
(٦) « مامور (۱) تن
(۸) « « (۱) «
(۱۰) « « (۱) «

دیوان دارتباط مدیریت:

(٤) رتبه مامور ص فقیرنبی(الفی)دمدیرد کفیل په حیث
(٦) « ماموران (٢) تنه
(٨) « مامور (١) تن
(١٠) « « (١) «

دپلټنې لوی رئیس له رتبې نه‌وتلی (دمحاسباتو دعالی دیوان اودا داری پلټنې لوی آمر) ...

(٨) رتبه مامور (١) تن
(١٠) « « (١) « دتایپست په حیث

دمحاسباتو عالی دیوان:

(١) رتبه مامور ع،ص حبیب‌الله درئیس په حیث
(٣) « « حقوقی متخصص ...
(٣) « « دمدعی العموم په حیث ...

(الف)دارالانشا:

(٣) رتبه مامور ....

ددارلانشاء دتحریراتوخانګه:

(٤) رتبه مامور ص محمد صدیق دکفیل په حیث
(٦) « « (١) تن
(٨) « ماموران (٢) تنه
(٦) « « (٣) «

ددارالانشاء دپاڼوخانګه:

(٦) رتبه مامور (١) تن
(٧) « ماموران (٢) تنه
(٦) « معتمد (١) تن

(ب) توحید :

(۳) رتبه مامور (۱) تن

(۹) » » (۱) »

دتوحید دوارداتو څانګه:

(۵) رتبه مامور ص محمدنعیم

(٦) « ماموران (۲) تنه

دتو حید دمصارفاتو څانګه:

(۵) رتبه مامور ص محمداسحق

(٦) « ما موران (۲) تنه

دتوحید ددولت داموالوددارائی څانګه:

(۵) رتبه مامور . . . .

(٦) « ماموران (۲) تنه

(ج)مراقبین:

(۵) رتبه سرمرا قبان (۱۷) تنه

(٦) « مر ا قبا ن (۳٤) »

(۵) «فنی برآور دیا ن (۲) »

(۵) «صحی فنی‌ماموران (۲) »

(۵) « انګلیسی ترجمان (۱) تن

(د)محاکم:

لمړی محکمه :

(۳) رتبه‌مامور ص میرمحمد

(٤) « غړی (۳) تنه (ص عبدالغفار ـ ص محمد حسین ـ ....)

دوهمه محکمه :

(۳) رتبه‌مامور ع‌محمد سلیم .

(٤) « غړی (۳) تنه‌ـ غلام‌جیلانی کفیل....

دریمه محکمه.

(۳) رتبه مامور — ع عبدالعلی

(٤) « ماموران (۳) تنه (ص سعدالله کفیل ـ ص عبدالرزاق کفیل ـ ....)

دپلټنۍ ریاست:

(۱) رتبه مامور — ع٠ص پاینده محمد د رئیس په حیث

(۳) « « — ع محمدعمر دمعاون په حیث

(٤) « « — ص محمد یوسف (وحدت) دمدیر د کفیل په حیث

(٦) ماموران (۲) تنه

(۸) « « (۲) «

(۱۰) « مامور (۱) تن

لمړی گروپ:

د «الف» کمیسیون:

(۳) رتبه مامور — ع عبدالله (غفار شاد) د گروپ د رئیس په حیث

(٤) « « — ص محمد یوسف د کفیل په حیث

(٥) « « (۱) — ص عبدالغنی « «

د (ب) کمیسیون:

(٤) رتبه مامور — ص محمد زمان و کفیل په حیث

(٥) « « — ص محمد اکبر د کفیل په حیث

(٦) « « (۱) تن

دوهم گروپ:

د (الف) کمیسیون:

(۳) رتبه مامور — ع٠غلام دستگیر د رئیس په حیث

(٤) « « — ص عبدالله رمق

(٥) « « — ص حضرت الدین د کفیل په حیث

د(ب) کمیسیون :

(٤) رتبه مامور — ص حشمت الله

(٥) » » — ص فتح محمد د کفیل په حیث

(٦) » » (۱) تن

دریم گروپ :

د(الف) کمیسیون :

(۳) رتبه مامور — ....

(٤) » — ص عبدالرؤف د کفیل په حیث

(٥) » » — ص محمد انور » »

د(ب) کمیسیون:

(٤) رتبه مامور — ص حبیب الله

(٥) » » — ص غلام نبی، د کفیل په حیث

(٥) » » (۱) تن

څلورم گروپ :

د(الف) کمیسیون :

(۳) رتبه مامور — ع عبدالغفار د رئیس په حیث

(٤) » » — ص عبدالوکیل د کفیل په حیث

(٥) » » — ص عبدالغفور » »

د(ب) کمیسیون:

(٤) رتبی مامور — ص سردار سلطان محمود د رئیس په حیث

(٥) » » — ص غلام دستگیر د کفیل په حیث

(٦) » » (۱) تن

د المپیک ریاست:

(۱) رتبه مامور — ع، ص محمد فاروق (سراج) د رئیس په حیث

د اجرائیی خانگه :

(٤) رتبه مامور — ص عبدالمجید ابدالی

(۱۰)رتبه‌مامور(۲)تنه
(۸) » » (۱) تنه

فنی ځانګه:

(۵)رتبه مامور ص نورمحمد
(۷) » » (۲) تنه
(۱۰) » » (۱) تن

دنشراتو ځانګه:

(٦)رتبه‌مامور(۱)تن
(۱۰) » » (۱) »

دپانو ځانګه:

(۱۰)رتبه‌مامور(۱) تن

دسپورت فابریکه:

(۵)رتبه‌مامور(۱) تن
(۸) » » (۱) »

ریاست دیوان محاسبات

این موسسه که سومین سال تاسیس آن میباشد دارای تشکیلی است که شامل ۹۴ نفر میباشد.

وظایف و صلاحیت دیوان محاسبات حسب آتی است:

۱ــ مراقبه تمام واردات، مصارف، واموال دولت وامانات نقدی و عینی که از طرف دوائر اخذ گردیده است بااسهام وسندات قیمت بها و بالعموم صرف و قبض قیم .

۲ــ کنترول حسابات محاسبین نقدی وعینی ودیگر قیمات .

۳ــ محاکمه محاسبین وعندا للزوم محاکمه آمران اعطای درجه دوم و مامورین تحقق .

٤ــ تدقیق حسابات بلدیه و اردات محلی واصدار فیصله درآن باره .

۵ــ تدقیق وثبت تخصیصه های معاشات ذاتیه .

٦ــ مراقبه وثبت تمام قروض، دیون، وتعهدات دولتی وتمام ضمانت کریدت اسناد قیمت بهای خزانه وپیشکی ها .

۷ــ تدقیق حسابات قطعی وعمومی وتنظیم راپور مطابقت حسابات .

۸ــ در حین ایجاب تقدیم راپور بصدارت عظمی و شورای ملی راجع باصلاح یا تعدیل اصول مالی، حسابی وتحقیق واردات .

۹ــ اجرای وظائفیکه باقانون محاسبه عمومیه بودجه، ودیگرقوانین بدیوان محاسبات سپرده شده است .

۱۰ــ تدقیق معاملات وحساباتیکه از طرف صدراعظم، شورای ملی یامجلس اعیان حواله میشود .

۱۱ــ تدقیق حسابات نهائی وبیلانس های متعلق به اموال وسرمایه‌های متد اول وثابت دولتی که مطابق قانون مخصوصه آن صورت میگیرد .

وارسی امور حسابـی دوائر دولتی باساسی هدایت قانون محاسبات عمومیه حسب ذیل صورت میگیرد :

۱ــ خطای مادی وجود نداشته باشد .

۲ـ در داخل بست وتخصیصات باشد .
۳ـ به فصل و مواد بودجه مطابقت داشته باشد .
٤ـ بقوانین ونظامات و مقررات برابر باشد .
روی چهار اصل فوق وارسی دیوان محاسبات از امور حسابی دوائر دولت به اقسام ذیل منقسم میگردد :
قسمت اول : ویژه قبل ازاجرای تادیات متجاوز از پنجاه هزارافغانی ومقاولات بیشتراز یك صدهزار افغانی دوائرکه درچوکات وظائف اندازه آن محدود گردیده باتخصیصات متداوله مرکزی وولایتی که ازجزیی تاکلی بوقت و زمان معین اجرا میشود .

قسمت دوم : ویژه بعد اجراء حواله های نقدی و مقاولات دوائر که کمتر از اندازه قسمت اول بود وجمع وخرج و باقی وحساب موجودیت اجناس دولت توسط محاسبین خود شان تدقیق وتحت اجرا آمده پس از سپری شدن مدت قانونی اش بضمیمه حسابات موعدی محاسبین بدیوان محاسبات مواصلت میکند.

نتایجی که از وارسی امور دوایر دولتی گرفته شده.

این یك امر مسلم است که موضوع محاسبات دولت واصول تدقیق ومراقبه آن چه از نظر قانون وچه از لحاظ طرزالعمل محتاج اصلاحات وطرف توجه و نگرانی حکومت قرار داشت ـ تا بروی اساسات و پرنسیب های علمی و مقتضیات عصر وزمان و ایجابات محیطی در آن تجدید نظر شده و بشکل بهتر ، عصری تر و آبرومند تری در آورده شود چنانچه بتأسی همین پلان ومفکوره اصلاحی بودکه درآغاز سال ۳۳ ازیکطرف دیوان محاسبات بوجود آمد و از جانب دیگر قانون محاسبات عمومیه در مملکت پهن و هم سیستم دفترداری چه نقدی وچه جنسی بحال موجوده تبدیل گردید .
مسأله تطبیق یك سیستم جدید مخصوصاً تحت اداره قانون جدید در یك مملکت برای نخستین بارکارساده ئی نبوده و خاصةً ازنگاه سویه اشخاص رسیدهٔ کافی در مملکت ما امر مشکلی محسوب میگردد .

ذوانیکه بسلسلهٔ ترفیعات سنوی درسال ۳۵ ترفیع نموده اند

ښاغلي محمد شفیع رئیس محکمهٔ مرافعهٔ ریاست محاکمات صدارت عظمی برتبه اول

ښاغلي محمد عمر معاون ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی برتبه ۲

ښاغلي پیرمحمد مدیر عمومي دیوان محاسبات صدارت عظمي برتبه ۳

دهقان سالخورده مصروف فعالیت است

لهذا ریاست دیوان محاسبات که نقطه نهائی ومرجع تمرکزی ومراقبه کلیه حسابها و اموال دولت است پیش ازپیش مشکلات فوق را درك وجهت ازاله وجلوگیری از خبط وخطا های نظری وعملی توام با تاسیس وموجودیت خود از یکطرف ضرورت تاسیس یك کورس را بغرض تنویر افکار و توسعه معلومات عمومی مامورین مؤظف وبالاخره بمنظور ایجاد وحدت عمل درطرز اجراآت دوائر ، بشمول مامورین دوائر مرکزی و ولایات و مامورین خود دیوان محاسبات احساس وچنانچه بتاسیس آن موفق ودوره های متعدد کورس مذکور را بسر رسانیده واز طرف دیگر ازراه فرستادن هیئت های رهنمائی بشعبات مرکزی ونظر به پیش آمد خوب وهمکاریها آمران دوائر توانست مجاری امور بصورت عمومی بداخل چوکات علمی وقانونی درآورده شود بالخاصه حسابات عینی (جنسی) که از سالهای متوالی این قسمت محاسبه مهم دولت بحال تمرکزی نیامده بود علاوه برین که موجودیت آن بحال مرکزی توام به اسناد موجودی مصرف وباقی صورت گرفت مرام و آرزوی دیرینه ما که مسأله قیمتدار ساختن آن بود برآورده شد این کار بذات خودکار بسیط وساده نبود ثقلت کار واهمیت آنرا در مملکت هرکس فهمیده میتواند در حصهٔ پیشرفت وتطبیق عمل آن باز هم تائید همکاری آمرین ذیعلاقه رانموده و اینکه حساب گرفته شد وتا جائیکه از نگاه مراقبین مؤظف دیده شده نتایج آنرا میتوانیم اطمینان بخش بگوئیم وامید داریم در سالهای ما بعد نظر به حسن نیت وهمکاری کابینه حکومت جوان خوب تر دیده وبرآن متوصل شویم بیشتر چیزیکه جهت اصلاح اموردوائر مفید ومؤثر ثابت گردیده یکی مسأله ویزه های یومی است که قبل از اجراطرف غور ومداقه قانونی دیوان محاسبات قرار گرفته ازسهویات مادی وعدم مطابقت بقوانین و اصول وغیره جلوگیری میگردد ودیگری وارسیهای استثنائی است که بموجب امر مقام منیع صدارت عظمی وملحوظات اصلاحی وقتا فوقتا صورت گرفته ونتائج آن به رادیووجراید نشر گردیده است .

انجمن ریاست:

انجمن ریاست از یکطرف محکمه تمیز (مالی) بوده درحال عدم قناعت یکی ازطرفین درفیصله محکمه مربوطه خود ریاست تمیز آن میباشد که فیصله آخرین خویش را صادر و ازجانب دیگر درقسمت تدوین تعلیمات نامه ها وقانون داخلی دیوان محاسبات وغیره رسیدگی ومزیداً دراطراف نتائج تفتیش هیئت های اعزامی خویش بصفت هیئت تحقیق غور وقرارخویش را صادر مینماید. فقراتیکه درانجمن تصویب شده (نزده فقره) میباشد اینك مختصر سه فقره رادر ذیل به استحضار میرسانیم:

۱ ـ بررسی سامان سرك سازی وقیربزی ښاروالی کابل که توسط هیئت دیوان محاسبات ازحالت متفرق جمع ودر داخل حسابات وباز خو است آورده شده این موضوع بذات خود خیلی گران وقابل اهمیت بوده مراتب به تصویب انجمن رسیده است.

۲ ـ تصویب انجمن راجع به توزیع روغن مخلوطی مغازه کوپراتیف مامورین

۳ ـ موضوعات مالی فقرات تفتیش گذشته مدیریت لوازم وزارت جلیله معارف که طرف فیصله محکمه مالی دیوان محاسبات درحال دفع وجرمدعی العموم و ومدعی علیهما قرار گرفته بغرض اجرا بمرجعش ابلاغ گردیده بعلاوه کورسهای گذشته درامسال یك کورس (۳۲) نفری ازمامورین وزارتخانها وخود ریاست دیوان محاسبات وغیره که در آن شامل شده بودند توسط معلمین لایق تدریس وبعد ازفراغ بمراجع مربوطه سوق داده شده اند که ازرهگذر طرز اداره حساب نقدی وعینی کاری خوب گرفته شده.

دو نفر ازمامورین ریاست دیوان محاسبات که درشق اداره عامه بطور فیلوشپ بترکیه اعزام شده بودند بعدازفراغ برای مدت ششماه دیگر بغرض تحصیل ومطالعات به دیوان محاسبات ترکیه گماشته شده بودند این دو نفر بعداً از فراغ تحصیل واپس بوطن مراجعت و بریاست دیوان محاسبات مصروف انجام وظیفه میباشند.

سه نفر ازمامورین این ریاست بغرض تحصیل درشق اداره عامه بشمول امور بودجه وحساب بطور فیلوشپ ازطرف (آی.سی.۱۰) به تهران برای یکسال اعزام

شده اند. اکنون کورس مجدد دیگر که مامورین جدید الشمول آن بکلوریا دیده وغیره بوده مخصوص خود ریاست دیوان محاسبات افتتاح گردیده تا ازیکطرف بشمول تمام مامورین دیوان محاسبات تحت معلمی متخصص ترکی در تدریس محاسبه دولت به سیستم مضاعف و تفسیر قانون محاسبه عمومیه قرار گرفته ازجانب دیگر مامورین جدید الشمول تحت اثر یك عده معلمین داخلی ازطرز محاسبه عینیات و بودجه دولت ومزایده ومناقصه واعاشه و باربندی وغیره به پردازند.

متخصص مالی وزارت مالیه بعدازوقت رسمی بصفت مشاور حسابی ریاست دیوان محاسبات شامل کار است تا بصورت لازمه دراطراف موضوعات لازمه از نامبرده مشوره مالی وحسابی خویش حاصل و بعد ازغور درساحه عمل بگذاریم.

ریاست تفتیش

الف. اموریکه در سال ۱۳۳٤ تحت دوران بوده ویا دراخیر سال رسیده ومحول بطی مراحل اصولی شده ودر سال ۱۳۳۵ پس ازانجام تفتیش وتحقیق واکمال موضوع مراتب حصول خودرا ازنقطه نظر حصول هدایات واوامر مقام صدارت عظمی وصدور قرارهای کمیسیون تحقیق وثبت نتائج و نظریات وارسال دوسیه‌های انجام شده بمرجع مربوطه تا باساس آن مامورین مسئول وغفلت کار بمحاکمه ومجازات اصولی سوق داده شوندو بمامورینکه دروظیفه خود ابراز صداقت ولیاقت کرده‌اند تحسین وتقدیر نامه اعطا گردد :

۱ ـ امور حکومت محلی سپین بولدك مربوطه ولایت قندهار
۲ـ » » چهاردهی » کابل
۳ـ » شعبه جزا احصائیه محکمه ابتدائیه مرکز حکومت اعلی غزنی
٤ـ » مدیریت عمومی تفتیش وزارت داخله.
۵ـ » » » محاکمات » »
٦ ـ » » » مامورین » »

۷- « حکومت محلی میدان مربوطه ولایت کابل .
۸- « « « پشتون کوټ مربوطه حکومت اعلی میمنه
۹- « شعبه جزا احصائیه، محکمه ابتدائیه مرکز حکومت اعلی میمنه.
۱۰- « اراضی حبیب‌الله ومحمدنسیم در بغلان .
۱۱- « عرائض علیه محمدایوب حاکم سابق خان‌آباد .

ب- اموریکه درسال ۳٤ به بازرسی وتفتیش آن آغاز واوراق آن بریاست تفتیش رسیده ومراحل خود را از قبیل تحقیق وصدور قرار تحقیق و حصول احکام وثبت اوراق بمنظور تامین مراتب تشریح قسمت الف در سال ۳۵ بمراجع مربوطه آن فرستاده شده است :

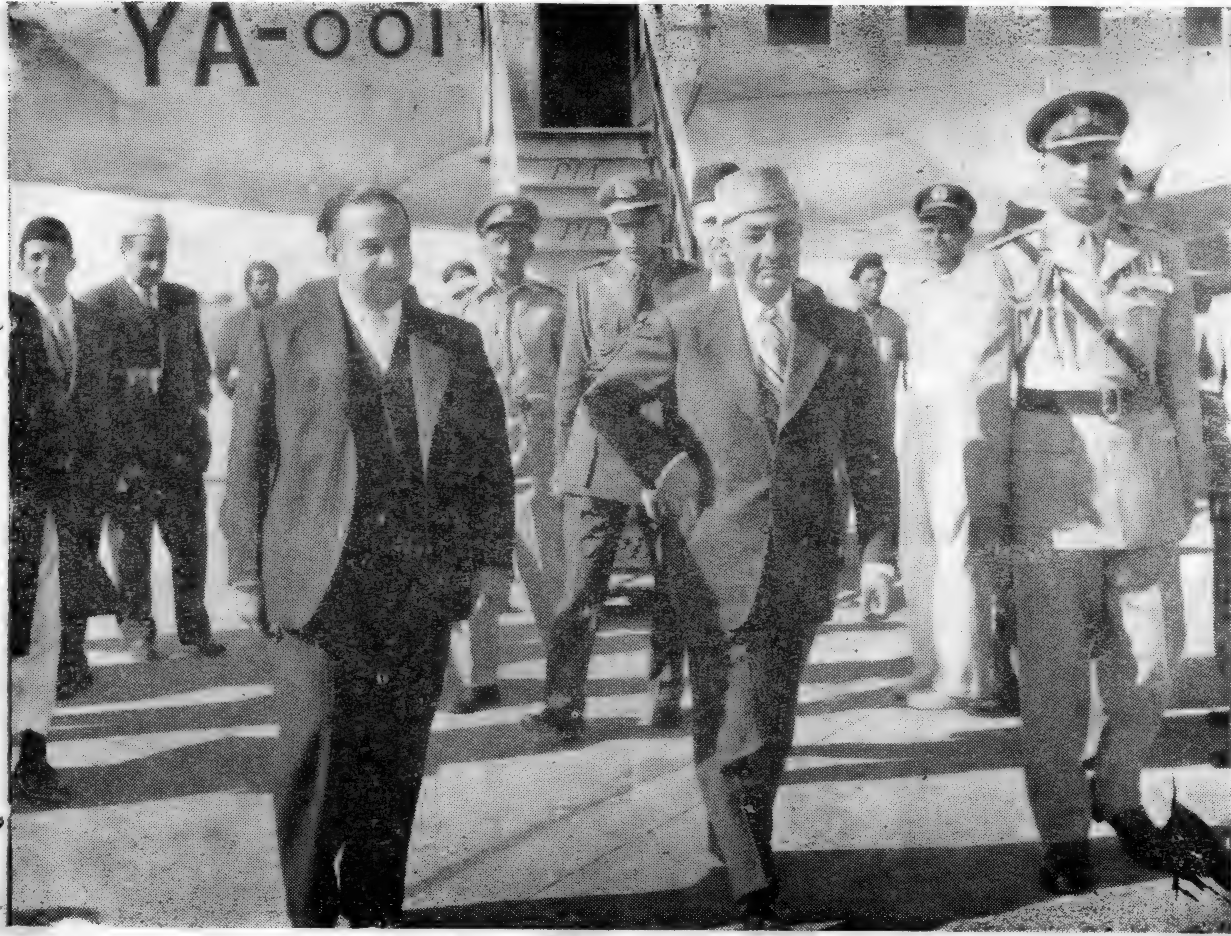
۱- امور حکومت محلی اندخوی مربوطه حکومت اعلی میمنه .
۲- « شعبهٔ جزاء احصائیه محکمه ابتدائیه مرکزولایت مزار شریف .
۳- امور حکومت محلی آقچه مربوطه ولایت مزار شریف .
٤- « « « سرپل « « «
۵- « « « غوربند مربوطه حکومت اعلی شمالی .
۶- « شعبهٔجزاء ، محکمه ابتدائیه، معارف، احصائیه، حکومت کلان کاپیسا مربوطه حکومت اعلی شمالی
۷- امور شعبه جزاء ، محکمه ابتدائیه ، مرکز حکومت اعلی پروان .

ج- اموریکه درسال ۱۳۳٤ تاحال تحت دوران واقع ومراحل اصولی آن انجام نشده است .

۱- تفتیش وبازرسی امور اداری ښاروالی کابل که از سال ۳٤ تحت بازرسی قرار دارد .
۲- تفتیش وبازرسی امور مدیریت ترافیك ښاروالی کابل .
۳- امور علاقه داری شکی مربوطه حکومت سپین بولدك ولایت‌قندهار .
٤- امور بلدیه هرات .
۵- امور خریداری چوبهای کمپنی مریسن کنود سن .
۶- امور دشت ارچی ومسائل املاکی ولایت قطغن .

ښاغلی سردار محمدداؤد صدر اعظم افغانستان وښاغلي صدراعظم چکوسلواکي موقع امضای اعلامیهٔ مشترک درپراګ

از مناظر پذیرائی بناغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم افغانستان در کراچی (پاکستان) بناغلی سهراوردی
صدر اعظم پاکستان با بناغلی صدر اعظم افغانستان دیده میشوند

د ـ تفتیش و بازرسی اموریکه مطابق پروگرام مرتبه سال ۱۳۳۵ صورت گرفته ومراحل خودرا ازقبیل حصول هدایات وصدورقرار های انجمن تحقیق و احکام مقام صدارت عظمی طی کرده و بمامورین قابل تحسین وتقدیر امر اعطای تقدیرنامه وتحسین نامه داده شده و مامورین قابل محاکمه ومجازات بمحاکمه ومجازات سوق داده شده اند واوراق بعد از ثبت و اکمال بمرجع مربوطه فرستاده شده است .

۱ـ امور حکومت محلی گذره مربوطه ولایت هرات بوسیله کمیسون گروپ اول
۲ـ « « شیندند « « « « « « «
۳ـ « « کلان بادغیسات « « « « « « «
٤ـ « « محلی بگرامی مربوطه ولایت کابل بوسیله کمیسیون گروپ چهارم .

٥ـ امور حکومت محلی کلنگار مربوطه حکومت کلان لوگر بوسیله گروپ دوم .

٦ـ امور سال ۳۵ حکومت محلی اندخوی بوسیله کمیسیون منتخبه .
۷ـ « « شعبات مرکز حکومت اعلی میمنه بوسیله کمیسون منتخبه

هـ ـ اموریکه مطابق پروگرام درسال ۳۵ تحت تفتیش قرار داده شده تحت دوران وتحقق است .

۱ـ امور مدیریت مامورین واجرائیه وریاست تفتیش وزارت معارف بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ چهارم .

۲ـ امور حکومت محلی یکاولنگ مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیله کمیسون الف گروپ اول .

۳ـ امور حکومت محلی بهسود مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون گروپ اول .

٤ـ امور حکومت محلی دایکندی مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ اول .

٥ـ امور شعبهٔ جزاء و شعبه حقوق شعبهٔ تحریر احصائیه معارف محکمه

ابتدائیه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ اول .

۶- امور مدیریت جنگلات حکومت کلان با د غیسات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ اول .

۷- امور مدیریت زراعت ولایت هرات بوسیله کمیسون ب گروپ اول .

۸- امور شعبه حقوق ، جزاء ، شعبه احصائیه ، مدیریت اداری ، محکمه ابتدائیه مرکز هرات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ اول .

۹- امورشعبهٔ جزاء وحقوق- احصائیه- محکمه ابتدائیه، مرکز حکومت کلان قلات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ سوم .

۱۰- امور اداری ریاست پوهنتون بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ چهارم.

۱۱- امور مدیریت مامورین وقرار داد های مستخدمین خارجی وشعبهٔ مجلس وزارت معادن و صنائع بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ سوم .

و- اموریکه مستقیماً ازمدیریت اداری ریاست تفتیش اداری تحت وارسی قرار گرفته است .

۱- موضوع تحقیق اوراق تفتیش شرکت اتحادیه پنبه که ازطرف وزارت مالیه بعمل آمده است .

۲- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت مشاهدات مناطق علفچر وللمی زار ولایت مزار شریف .

۳- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات مناطق علفچر وللمی زار ولایت قطغن .

٤ - اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات قنوات ولایت قندهار .

۵- موضوع شکایات حسابی بین سفارت کبرای افغانستان مقیم مسکو ومدیریت محاسبه وزارت خارجه .

۶- اشتراک نماینده ریاست تفتیش داری در بعضی موضوعات محاکماتی درریاست محاکمات ابتدائی .

۷ـ اشتراك نمایندهٔ ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت اعزامی وزارت مالیه بمزار شریف.

۸ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت دعوی علفچر بین یك قسمت اهالی مشرقی وجنوبی.

۹ـ موضوع ادعای ورثه گلان دریوروزارت مالیه

۱۰ـ موضوع دوسیه نسبتی ملا وزیر احمد، قاضی سابق محکمه رستاق

۱۱ـ موضوع عرائض وشکایات یك عده اهالی ارزگان ـ موضوع ازدارالحکومه گی قندهار خاتمه داده شده است.

۱۲ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت تحقیق موضوع حریق لیسه حبیبه که انجام شده.

۱۳ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت منازعه محبوسین ولایت کابل.

۱٤ـ موضوع منازعه اراضی ضیاءالدین نام علیه محمد برات

۱۵ـ « اراضی نواباد محمدمحسن ساکن قطغن

۱٦ـ « قطعه چك پترول که بغرض تحقیق بمرجع آن ارسال شده است.

زـ اموریکه مراحل خودرا طی نکرده وتحت دوران میباشد.

۱ موضوع دعوی زمین بشاغلی محمدحیدر اعتمادی وفرقه مشر احمدعلی

۲ـ « « زمین وحفر نهراهالی الیاس خیل وفرقه مشر سعدالله

۳ـ « تحقیق اوراق شرکت برق سروبی که تفتیش آن ازطرف وزارت مالیه صورت گرفته است.

٤ـ موضوع اراضی بیك ونونیاز بین حکومت ویك عده اهالی

۵ـ موضوع دوسیه موضوع منازعه اراضی موسی کاظم و ورثه میرغلام

٦ـ موضوع دوسیه نسبتی بشاغلی میاحسین رئیس توزیع شرکت برق وغندمشر عبدالمجید.

۷ـ موضوع دوسیه حاصلات املاك ملك قیس وملك محمدجان.

ریاست المپیك

درسال ۳۵ ترتیب پروگرام های نمایشهای سپورتی روز مخصوص جشن اطفال وجشن استقلال وجشن پشتونستان وهفته مخصوص سره میاشت وغیره روزهای مهم دراستدیوم همچنین درسال ۳۵ ریاست المپیك با ۸٤ کمیته المپیك دنیا درتماس بوده وقانون نامه‌های جدید وتبال وهاکی اتلتیك را ازآنها خواسته وترجمه نموده‌است.

ترتیب وتنظیم مسابقات بزرگ بزکشی ۲۲ میزان روزتولدی اعلیحضرت همایونی بین‌ولایات مزار، قطغن ومیمنه گرفته‌شد ودراثر حسن انتظام بی‌سابقه ازحضور مبارك اعلیحضرت همایونی یك نشان صداقت به‌بناغلی محمد فاروق سراج رئیس المپیك اعطا شد.

یك منظره از بزکشی

ترتیب فلم گیری هیئت فرانسوی از بزکشی افغانستان، بکمک ریاست المپیک تکمیل شد. اساسنامه جدید برای مسابقات بزکشی یگانه ورزش های باستانی مملکت ترتیب گردید. قرار دعوت ریاست المپیک افغانی یک تیم هاکی و یک تیم فتبال از هندوستان و یک تیم فتبال از شوروی بافغانستان وارد و در جشن استقلال مسابقات دوستانه با تیم های معارف، کلب آریانا و پوهنتون کابل نمودند.

قرار دعوت کمیته تربیه بدنی دولت اتحاد جماهیر شوروی در مراسم جشن (سپورتاکیاد) مسکو از طرف افغانستان بناغلو محمد فاروق سراج رئیس المپیک

بزکش کهنسال

شجاعت و تهور از سیمایش مشهود است

یک منظره از پهلوانی بروز جشن استقلال. اهالی شهر بولع زیاد این مسابقه را تماشا میکنند

ومحمدمحسن صافی مدیر عمومی سپورت معارف درمسکو شرکت نمودند .

در شانزدهمین المپیای بین المللی ملبورن قرار فیصله حکومت متبوعه یك تیم هاکی افغانی عبارت ازشانزده نفر ورزش کار و دونفر آمرین تحت سرپرستی شاغلی محمدفاروق سراج به آسترالیا مسافرت نمودند. درنتیجه درگروپ خودتیم افغانی نمره سوم راحایز شده اعنی : اول ، هند ، دوم سنگاپور ، سوم افغانستان . ودراثر اینکه دردوران المپیا دوضع تیم افغانی ورویه بازیکنان آن همه مطابق قوانین ومقررات سپورتی بین المللی بود ازطرف کمیته المپیك بین المللی دیپلوم افتخاری المپیك به شاغلی سراج رئیس هیأت افغانی تصویب شده است .

امثال نماینده افغانستان بازهم به جمله اعضای فیدریشن سپورت ممالك شرقی انتخاب شده است که درزمرهٔ اعضای مدیرکسل ممالك شرقی داخل باشد.

موضوع عضویت المپیك افغانستان وداشتن یك نفر نماینده دائمی ویك کرسی وحق رأی در مجلس بین المللی C.j.O که تاحالا افغانستان نمایندهٔ دائمی ندارد ـ درمجلس بین المللی پیشنهاد شده که نتیجه آن درماه سپتمبر به مجلس بین المللی که درصوفیه مرکز بلغاری دایرمی شود معلوم خواهد شد .

مدیریت تدقیق وتدوین قوانین:

مدیریت تدقیق وتدوین قوانین درسال ۱۳۳۵ ازامورآتی وارسی کرده است:

۱ـ تدوین
۲ـ تحقیق وتدقیق
۳ـ پاسخ پرسشهای حقوقی واتخاذ تجاویز قانونی
۴ـ توسعه کتابخانه .
۵ـ امور دفترداری

۱ـ امور تدوین:

الف ـ پروژه مجازات عمومی ـ که اولین مسوده آن درسال جاری ترتیب وتدوین گردیده البته بعد از غور مکرر در اطراف مواد آن به مجلس عالی وزراء تقدیم خواهد گردید .

ب :ــ پروژه عفو و تخفیف ، مــکافات ومجازات محبوسین .

این پروژه نیز در اواخر سال ۳۵ ترتیب یافته که بعد از تدقیقات لازمه مجلس عالی وزراء تقدیم میگردد .

ج :ــ پروژه استرداد مجرمین ، این پروژه نظر باحساس اشد ضرورت ولزوم وجود چنان دستور در ردیف سائر ساتیر و اصولنامه های مملکت در اواخر سال ۳۵ تحت تدقیق قرار یافته است وتا هنوز تتبع و کار سازی این مدیریت در زمینه ادامه دارد .

۳ــ امور تدقیق وتحقیق :

درظرف سال (۱۹۵٦) هفت نسخه کنوانسیون های آتی که مصوبات کانفرانس های سازمان ملل متحده بوده (و سکرتر جنرال یو ــ ان ، آنرا بممالك عضو ملل متحد فرستاده تاشمول ویاعدم شمول خود را به آن اعلام دارند) و در دو متن بزبان های انگلیسی و فرانسوی (که هردو متن آن یك اعتبار دارد) تحریر گردیده و توسط مدیریت عمومی سیاسی وزارت امور خارجه به این مدیریت مواصلت ورزیده است .

تمام کانوانسیونهای متذکره توسط این مدیریت ترجمه و تحت تدقیق وتحقیق قرار گرفت که بعد از غور مزید ومکرر در اطراف مواد هر یك از کانوانسیونهای متذکره وابراز نظریات با نضمام مکاتیب جداگانه بمنظور معلوم گردیدن تصمیم حکومت در زمینه به مجلس عالی وزراء تقدیم گردیده است .

محتویات و موارد کانوانسیونها قرار ذیل است :

(۱) کنوانسیون ترافیك سرك وترانسپورت موترکه بتاریخ ۲۳ اگست ـ ۱۹ ستمبر بنا بر دعوت منشی ملل متحد در جینوا منعقد گردیده در آن نمایندگان ۲۸ مملکت و مشاهدین شش مملکت دیگر (باستثنای افغانستان اشتراك داشتند .

کنوانسیون متذکره مشتمل بر ـ الف یک مقدمه و ۳۵ مواد و ۱۰ ضمیمه

ب :ـ پروتوکول مربوط بقلمرو هائیکه فعلا تحت اشتغال اند، میبا شد.

که پروتوکول آن دارای (٤٦) مواد بوده دریك کاپی بمتن انگلیسی و فرانسوی در ژنیو بتاریخ ۱۹ ستمبر ۱۹٤۹ تحریر و تصویب گردیده که در امضاء و تصویب این پروتوکول نمایندهٔ افغانستان نیز وجود داشت.

۲ ـ کنوانسیون مربوط به مقاولات بین المللی مقررات گمرکی سیاحین وتورید عراده‌ها ـ از ۱۹ می تا ٤ جون ۹۵٤ در نیویارك انعقاد گردید.

مشتمل بر یك مقدمه و ۲۵ مواد و یك پروتوکول که دارای ٤٤ مواد است میبا شد

۳ ـ کنوانسیون تکس عراده‌ها برای استعمال شخصی در ترافیك بین المللی

که بتاریخ ۱۸ می ۱۹٤٦ درجینوا انعقاد یافت (ومحض درخصوص تکس عراده جا تیست که در ترافیك بین المللی استعمال میگردد). ومتشکل از ۱٦ مواد و یك پروتوکول امضاء میبا شد.

٤ـ کنوانسیون گمرا کات راجع به ورود موقت عراده جات تجارتی معهٔ پرتوکول امضاء ـ که بتاریخ ۱۸ می ۱۹۵٦ درجینوا ازطرف ملل متحد بعمل آمده (محض درزمینه اجراآت گمرکی در مورد شناسنامه ها و یزه دخول وخروج آن عراده جاتی که بصورت موقت ازیك مملکت طرف قرارداد به مملکت دیگر قرارداد خارج وداخل میگردد بحث میراند).

مشتمل بر چهل وپنج مواد ویك پرتوکول امضا میباشد.

۵ـ کنوانسیون گمرکات درخصوص کانتینر عراده ها ـ معه پرتوکول امضاء آن:ـ بتاریخ ۱۸ می درجنوا از طرف موسسهٔ ملل متحد بعمل آمده وسکرتر جنرال یوـ ان آنرا بما لك عضو فرستاده تا شمول و عدم شمول خودرا باآن اعلام دارند و مشتمل بریك مقدمه و بیست سه ماده و پر توکول امضا ودوضمیمه میبا شد.

٦ـ کنوانسیون قرار داد بین المللی حمل ونقل مالتجاره توسط سرك که درجینوا بتاریخ ۱۹ می ۱۹۵٦ دو کاپی بلسان انگلیسی وفرانسوی که هردوی آن یکسان اعتبار دارد بعمل آمده ومحتوی است بر مقدمه، تعریف وپنجاه مواد.

۷ـ کنوانسیون گمرکات راجع به ورود موقت طیاره های شخصی وکشتی های

تفرجی:- که درجینوا بروز ۱۸ می ۱۹۵۶ (دریك کاپی واحد بلسان انگلیسی وفرانسوی) عقد گردیده وشامل یك مقدمه - تعریفات و٤٥ مواد است .

۳- پاسخ پرسشهای حقوقی واتخاذ تجاویز قانونی .

علاوه برامور تدقیق وتدوین این مدیریت بسوالات وپرسشها ی حقوقی وقانونی اکثر دوائر دولتی وملی که ازرهگذر عدم وضوح قانون و یاغیره مشکلات قانونی وحقوقی بوده وبا اینکه در بعضی مواد اصولنامه ها ی مرعیه ومجریه ساکت بوده این مدیریت به جوابات مقتضی قانونی وحقوقی پرداخته است.

آنچه که در اصولنامه ها مسکوك عنه قرار یافته بعد اتخا ذ تجا ویز قانونی وابراز نظریات بمنظور استهداء طی مراحل قانونی بمجلس و زراء رویت داده شده است .

ازهمین جاست که بتاریخ ۸۱ر۱۳ر۳٤ کتباً به سایر وزارت خانه ها وریاستها ومؤسسات دیگر ازقبیل بانکها وغیره بصورت متحد المال اخبار گردیده تا اگردرساحات اموراداری اوشان بکدام مشکلات قانونی وحقوقی مواجه میگردند ویا در اصولنا های مرعیه و مجریه مملکت اشکالی درك مینمایند مشکلات خودرا توام با نظریات خویش به این مدیریت گسیل فرمایند.

باساس آن احصائیه چنان پرسشها در سال ۳۵ در حدود پنجاه قطعه استعلام ومکاتیب وبطور اوسط بالغ به دوصد مسأله گردیده است .

۴- توسعه کتابخانه :

درظرف سال ۱۳۳۵ این مدیریت به ملحوظ توسعه کتابخانه مجدداً باسفارت خانه های افغانی مقیم قاهره- بغداد- دهلی جدید- لندن- روم وسوریه درتماس آمده ولست های مفصل کتب قانونی وحقوقی را مکرراً درخواست وبالاثر آن یك تعداد کتب حقوقی وقانونی حسب ذیل ازممالك آتی الذکر باینمدیریت مواصلت ورزیده است .

۱- لندن:- ۸۲ نسخه قوانین مرعیه ومجریه دولت انگلستان .

۲- روم :- مجموعه قوانین مرعیه ومجریه دولت ایتالیا .

۳- مصر :- ۷۳ جلد کتاب علمی حقوقی وقانونی .

برعلاوه اینمدیریت ازنزد اشخاص انفرادی یك تعداد کتب مهم علمی وحقوقی وقانونی که بلسان انگلیسی تحریر گردیده دریافت وخریداری نموده است.

د پوهنې وزارت

تشکیل:

د وزیران کابینه	ع،ج داکتر علی احمد پوپل
تدریسی معین	ع،ص داکتر محمد انس
اداری معین	ع،ص عبدالاحمد عطائی

دفتی بورد غړی :

ع،ص داکتر میر نجم الدین انصاری

دفتی بورد غړی :

ع،ص عبدالغفور برشنا

تعلیمی مشاور :

ع،ص عزیزالرحمن فتحی

دفتی بورد افتخاری غړی :

ع،ص داکتر عبدالحکیم ضیائی

ع،ج داکتر علی احمد پوپل

دفتی بورد افتخاری غړی : ع،ص صدق الله رشتین

د ثانوی تدریساتو ریاست:

رئیس	ع،ص داکتر محمد کرم
مشاور	ع،ص محمد اسمعیل ساعی
معاون	ع، محمد صدیق
غړی	ص، محمد حیدر

د مسلکی تدریساتو ریاست :

رئیس	ع،ص داکتر محمد حیدر
معاون	ع، محمد هاشم محمدی

دابتدائی تدریساتو ریاست:

رئیس	ع،ص محمد آصف مایل
معاون	ع، داکتر غلام فاروق اعتمادی
غړی	ص، یار محمد

ددارالتالیف ریاست:

رئیس	ع،ص حمیدالله عنایت سراج
معاون	ع، محمد یعقوب معنون

دتالیف او ترجمی مدیریت:

مدیر	ص، عتیق الله معروف
غړی	ع،ص غلام سرور گویا اعتمادی
غړی	ص، عبداللطیف اریان
غړی	ص، عبدالغنی

دعرفان دمجلی مدیریت:

مدیر	ص، محمد حیدر ژوبل
غړی	ص، محمد اکبر روشن ضمیر

دکتابخانی مدیریت:

مدیر	ص، عبدالباقی طلوع

دپلټنی ریاست:

رئیس	ع، ص عزیز محمد
معاون	ع، عبدالاحد
غړی	ع، محمد اکرم
»	ع، محمدطاهر
»	ع، غلام نبی
»	ع، غلام محمد

غړی	ص، قاری غلام محمد
»	ص، عبدالاحمد
»	ص، محمدایوب
»	ص، محمد موسی
»	ص، محمد اکبر

د پښتو ټولنی ریاست :

رئیس	ع،ص گل پاچا الفت
غړی	ص، محمد ابراهیم ثابت
»	ص، محمد ابراهیم خواخوږی
د پښتو د تدریساتو لوی مدیر	ع، قیام الدین خادم
» » معاون	ص، محمد سمیع
د ترجمی لوی مدیر	ع، عزیزالرحمن
د ترجمی مدیر	ص، نعمت الله
د لغاتو د خانګی مدیر	ص، عبدالغنی
د کابل د مجلی مدیر	ص، محمد دین ژواك
غړی	ص، عبدالصمد
»	ص، حفیظ الله
»	ص، محمدحسن
»	ص، سید میرمحمدحیدر
د لغاتو د قوانینو مدیر	ص، نوراحمد شاکر
غړی	ص، محمدعالم

د انجمن تاریخ ریاست:

رئیس	ع،ص احمدعلی کهزاد
معاون	ع، داکتر عبدالرحیم ضیائی
غړی	ع، محمد ابراهیم خلیل

غړی	ص، محمد یونس مراد
«	ص، محمدانور
«	ص، محمدنبی کهزاد
دآریانا دمجلې مدیر	ص، غلام سرور همایون

دتجارتي صنایعو دمؤسسې ریاست:

رئیس	ع،ص عبدالرسول
د اجرائیې مدیر	ص، غیاثالدین
د محاسبې مدیر	ص، عبداللطیف
« معاون	ص، عزیزالله
فني مدیر	ص، سعدالدین

دپوهنې دمطبعې لوی مدیریت:

دلوی مدیر کفیل	ع، صوفي فخرالدین
معاون	ص، عبدالغفور
مصحح	ص، عبدالسلام
«	ص، عبدالمحمد
د پښتو مصحح	ص، شاه محمود خرگند

داوراقو لوی مدیریت:

دلوی مدیر کفیل	ص، محمد امین
د اجرائیې معاون	ص، عبدالرشید
دحفظیې معاون	ص، غلام صدیق

د سپورت لوی مدیریت:

لوی مدیر	ع، محمد محسن

دتعمیراتو لوی مدیریت:

لوی مدیر	ع، محمداسحق

د پوهنی د شفاخانی سر طبابت:

سرطبیب	ع، داکتر محمد عزیز سراج
دغابنو داکتر	ع، عبدالله طرزی
داکتر	ص، محمد اسمعیل

دآریانا دائرة المعارف ټولنه:

آمر	ع،ص سید احمد شاه هاشمی
غړی	ص، غلام علی
«	ص، عبدالنبی

دقلم مخصوص لوی مدیریت:

د لوی مدیر وکیل	ع، محمدعلم
معاون	ص، عبدالله

دمامورینو اومعلمینو لوی مدیریت:

دلوی مدیر کفیل	ع، محمدعلم
دمامورینو مدیر	ص، عبدالفتاح
د معلمینو مدیر	••••••

د موزه اوحفریاتو لوی مدیریت:

دلوی مدیر وکیل	ع،ص احمدعلی کهزاد
غړی	ص، محمدنادرسروری
«	ص، محمدابراهیم

دلوازمو لوی مدیریت:

دلوی مدیر کفیل	ع، عبدالعزیز
معاون	••••••
دجنسی محاسبی مدیر	ص، محمدعلی
دنقدی محاسبی مدیر	ص، محمدانور
دانبارو مدیر	ص، غلام حسین

دانبارو معاون	ص، غلام حیدر
دجنسی لوازمو د تصفیې مدیر	ص، عبدالحکیم
د نقدی « « «	ص، شهاب الدین
دخریداری دمدیریت کفیل	ص، محمدامان
دمعاینې دهیأت غړی	ص، محمدنادر

دخارجه ارتباط دچارومدیریت:

دمدیر وکیل	ص، توریالی اعتمادی

داحصائیې مدیریت:

دمدیر وکیل	ص، عبدالعلی

دکلوپ مدیریت:

مدیر	ص، محمدایوب

دحبیبیې دلیسې مدیریت:

دمدیر وکیل	ص، محمدصدیق
معاون	..

داستقلال دلیسې مدیریت:

آمر	ع ص داکتر محمداکرم
معاون	ص، عبدالمجید

د نجات دلیسې مدیریت:

آمر	ع،ص حمیدالله عنایت سراج
معاون	ص، فقیرمحمد

دغازی دلیسې مدیریت:

مدیر	ص ، عبدالحبیب حمیدی

دملالی دلیسې مدیریت:

مدیره	ص ، کبرا بیگم
معاونه	ص ، صالحه خانم

دزرغونې دلیسې مدیریت:

مدیر	ص ، محمد عمر
معاونه	ص ، زرین خانم

دنوی کابل دلیسې مدیریت:

مدیر	ص ، محمد اکبر

دښارد ښوونځیو مدیریت :

مدیر	ص ، عبد الغفورزویاند
معاون	ص ، مزمل نالان

دمیرمنو د ابتدائی ښوونځیو مدیریت:

مدیره	ص : عالیه بیگم

دبلخې رابعې دمنځنې ښوونځې مدیریت

مدیره	ص ، حمیرا بیگم

درحمن بابا دښوونځې مدیریت :

مدیر	ص ، در مرجان

دخوشحال خان دښوونځې مدیریت:

مدیر	ش ، حیات الله

دشرعی علومو دمدرسې مدیریت:

آمر	ع ، ص مولینا عبدالحق

دارالمعلمینونه:

دمنځنی ددارالمعلمین مدیر	ص ، نعمت الله معروف
دابن سینا دلیسې مدیر	ص ، حفیظ الله

دتجارت دلیسی مدیریت :

مدیر	ص ، حمایت الله

دثانوی تخنیك مدیریت

مدیر	ص ، عبدالمجید

دکرهنی دلیسی مدیریت:

مدیر	ص ، دین محمد

دکابل دمیخانیکی دښوونځی مدیریت:

مدیر	ص ، غلام سخی
معاون	ص ، محمد یعقوب

دصنایعو دښوونځی مدیریت:

مدیر	ص ، عبدالنبی

امور وزارت معارف

تحولاتیکه درامور عرفانی مملکت درسال ۱۳۳۵ دراثر مساعی وزارت معارف رخ داده است خیلی زیاد است ماذیلا بطور خلاصه اجمال آنرا می نویسیم:

مرام تعلیم و تربیت مطابق بمقتضیات زمان ودوش بدوش با تحول اجتماعی پیش میرود. روی همین اساس وزارت معارف بمنظور تطبیق تعلیم و تربیت با تحولیکه در حیات اجتماعی و اقتصادی مملکت وارد مینماید در صف پروگرامهای کلاسیك ونظری سابق وقتاً فوقتاً تحولی واردمینماید متودهای تعلیم و تربیت جدید راکه بیشتر جنبه عملی وحیاتی دارد تطبیق میکند. چنانچه پیش ازاین برای آموختن خط وسواد ومبادی حساب ومعلومات ضروری دینی پروگرام مکاتب ابتدائی شامل یکدسته معلومات نظری بوده جنبهٔ حیاتی وعملی کمتر درآن مراعات شده بود ولی درین اواخر ازیکطرف دراثر جریان عمومی تغییر اصول کلاسیك نظری گذشته بمتود های فعال وعلمی جدید دردنیا وازجانب دیگر بنا بر احساس احتیاج باشخاص فنی وعملی برای بکار انداختن دستگاه حیات جدید درشعب صنعتی زراعتی واقتصادی مملکت وزارت معارف باین فکر افتاده است تاپروگرامهای مکاتب را بیشتر جنبهٔ حیاتی وعملی بدهد. برای این مقصد مشوره بامنابع عرفانی خارجی لازم دیده شد و چندی قبل یك هیأت عرفانی را از پوهنتون کولمبیا دعوت نمود تا بافغانستان آمده پروگرامهای مکاتب را تحت غور و دقت بگیرند همچنان نماینده های یونسکوراکه برای خدمت درافغانستان می آیند متوجه این هدف ساخت تاراه‌های صحیح وکوتاهی برای رسیدن باین مرام جستجو نمایند.

چون برای بکار انداختن اصول جدیدتعلیم، معلم عنصر اول ومهم است لهذا هیأت‌های عرفانی ومتخصصین اولتر دارالمعلمین را مرکز فعالیت قرار داده برای تهیهٔ معلم دردارالمعلمین وبرای تنویروانکشاف معلمین ومامورین موجودهٔ معارف دروَرك شاپها وبرای تطبیق پروژه‌ها در مکاتب تجربوی

وسایر مکاتب کار میکنند.تاحال برای رسیدن بمنظورحیاتی وفعال ساختن تعلیمات ابتدائی تشبثات آتی بعمل آمده است :

۱ ـ ازآنجا که پیشهٔ بیشتر اهالی افغانستان زراعت‌است‌وباید اکثریت مردم بزراعت آشناباشند وزارت معارف درپروگرام مکاتب‌ابتدائی‌زراعت عملی را شامل نموده است‌وزمین‌های الحاقیه مکتب رابدسترس‌استفاده‌معلمین وشاگردان مکاتب گذاشته است تاخودشان عملیات باغبانی‌وزراعت را درآن انجام داده ذوق و استعداد پیشهٔ‌زراعت درطلاب‌مدارس‌بیدارشود وضمناً باطرز کشت و کاروا صول مجادله با امراض و آفات زراعتی آشنا شوند . درداراالمعلمین ابتدائی نیز بدرس زراعت‌عملی توجه بیشتر شده‌است.

۲ـدرپروگرام های کاردستی در مدارس ابتدائی توجه بیشتری شده واضافه برکارهائیکه شاگردان‌روی کاغذومقوا میکنند،بمشورهٔ مشاورین یونسکو مخصوصاً مسترمورو کارگاه سادهٔ بافندگی بالای‌طلاب ساخته شده‌است تاطلاب باصول بافت آشناشوندواستعمال کارگاه های سادهٔ دستی‌را بیاموزند .

۳ـبمقصداینکه طلبه درمدارس ابتدائی یك‌استعداد وذوق‌بصنایع‌وحرف محلی پیداکنند درنظر است‌صنائع محلی درمکاتب ابتدائی همان محل داخل پروگرام گردد تاازیکطرف طلاب بصنائع آشناشده وبعد از فراغ دورهٔ ابتدائی اگربه‌تعلیمات بلندتردوام ندهند صاحب‌پیشه و کسبی باشند و ازطرف دیگر صنائع محلی درمحیط مکتب اصلاح‌شده‌برود . درین امر تاحدی پیشرفت حاصل‌شده‌است.

٤ـدرمکاتب تحت پروژهٔ انکشاف دهات‌ومکاتب تجربوی کابل تحت نظر متخصصین اصول‌فعال تدریس،تماس زیاداولیاء طلاب و ساکنین دهکده بامکتب ، ایراد کنفرانسها برای معلومات مردم دهکده ، اصلاح زراعت ، کورس‌های اکابر وارتباط شاگردان بامحیط بیرون مکتب

وآشنا شدن آن‌ها با حیات ، بصورت جدی تطبیق شده وراه های بهتر برای بیداری طلاب واهالی جستجو میشود .

۵- دردرس معلومات حیاتی واجتماعی شاگردان ازمحیط طبیعی ومحیط اجتماعی باخبرساخته میشوند ،قریه ومحل خودرا خوب می شناسند، از اینکه کدام پیشه وصنائع ، کدام نوع زراعت وتجارت درقریه رواج دارد مطلع میشوند و درساعات تطبیقات بیرون مکتب رفته ودستگاها وکارگاها را می بینند، کشت، وزراعت ، مال التجاره، اصول تجارت ومعاملات دهکده را با معلمین معاینه میکنند واز آن معلومات میگیرند ، اشخاص تاریخی دهکده وکلان های موجودهٔ قریه‌را می‌شناسند، آب وهوای دهکده ، مناسبت وارتباط قریه را باشهر ومملکت ودرصنوف بلندتر روابط مملکت رابا دنیا می آموزند که این معلومات در بیداری وحیات آیندهٔ شاگردان تاثیر خوبی‌دارد .

روبهمرفته وزارت معارف درتحول واصلاح پروگرام های خودمتوجه است استعداد های فطری شاگردان را انکشاف بدهد تا بههمهٔ شان مجال رشد واستفاده ازاستعداد فطری وذوق طبیعی‌راداده وشاگردان را در رشته های حیاتی رهنمایی کند . روی همین‌اساس مطابق پلان پنجساله در نظر است درپروگرام صنوف‌دوره دوم مکاتب ابتدائی حرفه‌های محلی‌ازقبیل نجاری بافت (ازهرنوعی که باشد) کاشی‌سازی پوستین دوزی وغیره در هرسال دردومکتب اضافه شود،چنانچه درسال ۱۳۳۵ این‌تحول در نقاط ذیل عملی شده‌است- ولایت کابل،ولایت مزارشریف،ولایت‌قطغن،حکومت‌اعلی‌غزنی، حکومت اعلی پروان .

تدریسات ثانوی:

به‌اساس انکشافی که‌درپلان پنجسالهٔ معارف درنظر بود ، امسال قدم اول‌آن دراین‌قسمت برداشته‌شد وبرای آنکه بیکتعداد متعلمین لایق مراکز ولایات واطراف دوردست موقع‌داده‌شود تااز تحصیلات متوسطه و ثانوی بی بهره نمانند،ریاست تدریسات ثانوی درپلان انکشافی خودمنظوری افتتاح

شعبات لیلیه را در پهلوی تعلیمات نهادی متوسطه برای (۵) ولایت حاصل نموده است، چنانچه لیلیه های مربوط متوسطهٔ گردیز و متوسطهٔ خان آباد در اوائل سال جدید افتتاح خواهند شد.

وزارت معارف از یکطرف برای بلند بردن سویهٔ تعلیمات آنانیکه دورهٔ ابتدائی را تکمیل و خواهش ادامهٔ تحصیلات بیشتر را داشته باشند همیشه کوشان است و از جانب دیگر در تربیه و تهیهٔ نفر ورزیده، مجرب و صاحب معلومات برای پیشبرد امور اداری و اقتصادی مملکت جدیت تام بعمل می آرد.

از آنست که در مناطقیکه وسائل آماده و مهیا میگردد، یعنی همینکه از نقطه نظر عمارت، معلم و تعداد کافی متعلم وغیره زمینه را مساعد می یابد در ارتقای مکاتب ابتدائی به متوسطه و متوسط به لیسه اقدام می ورزد. بهمین ترتیب است که در پنج ماه اخیر سه باب مکتب ابتدائی (بعنوان مزار شریف، ابتدائی شکر دره و کرشک و سلطانپور سفلی) را متوسطه و در دو متوسطه (یکی در مرکز مزار و دیگری در مرکز جلال آباد) صنف دهم را تشکیل نموده است.

تدریسات مسلکی:

تعلیمات مسلکی، تعلیمات حیاتی است و بنا بر احتیاجات روز انه بیشتر تحول می پذیرد.

ازین رهگذر از یکطرف پروگرامهای این مکاتب نظر به ایجابات روز وقتاً فوقتاً تحولاتی را ایجاب میکند و از طرف دیگر ساحهٔ این مکاتب از نقطهٔ نظر شعبات جدید توسعه می پذیرد.

درطی سال گذشته عامل مهمیکه درا ینگونه تحولات رول بارزی را بازی نموده پلان پنجساله کشور، تحولات سیستم مالی مملکت و سیستم های جدید تعلیمی میباشد.

پلان پنجساله:

پلان پنجساله احتیاجات جدیدی را بمیان آورد که بموجب آن وزارت معارف در توسعهٔ مکاتب مسلکی خود پرداخت. این توسعهٔ بد و قسمت

منقسم میگردد . یکی انکشاف مکاتب موجوده و دیگری تاسیس مکاتب جدید :

۱- انکشاف مکاتب موجوده: وزارت معارف در پلان پنجساله انکشاف جدی مکاتب تخنیکی و زراعت کابل را در نظر گرفته و میکوشد به تعداد متعلمین آن افزایش بعمل آید .

۲- تاسیس مکاتب جدید:

الف - دارالمعلمین ها: علاوه بر دارالمعلمین کابل دو باب دارالمعلمین دیگر (یکی در قندهار و دیگری در جلال آباد) تاسیس گردید .

ب - مکاتب میخانیکی : در نظر است یك مکتب میخانیکی در قندهار و بزودی تاسیس شود . عمارت آن تحت تعمیر و نزدیك است تکمیل شود . قسمت بزرگ سامان از طرف یونسکو تهیه گردیده و در آینده نزدیك وارد میگردد .

یك مکتب دیگر باین نام در خوست (سمت جنوبی) تاسیس می یابد و زارت معارف تمام ترتیبات مقدماتی آنرا گرفته و برای تهیهٔ سامان آن هیأتی بهند اعزام داشته تا بزودی ممکنه ماشینها و لوازم فنی آنرا خریداری نماید .

سیستم مالی: سیستم جدید مالی وزارت معارف را و ادار ساخت تا در پروگرام مکتب تجارت تجدید نظر نماید و در پروگرام جدید جنبه های اقتصادی و مالی را نیز احتوا کند . باین منظور مجالس متعددی بین نمایندگان وزارت معارف - مالیه - دیوان محاسبات و متخصصین حسابی واقتصادی بعمل آمد . پروگرام جدید طرح گردید و هنوز هم در بارهٔ بعضی مواد آن تجدید نظر لازمی است و باجع بان مذاکرات لازمه جریان دارد .

سیستم های تعلیمی: تعلیمات ابتدائیه در تحول است و باید از جنبه های نظری واصول کلاسیك به جنبه‌های عملی واصول فعال سوق داده شود . از این جهة در پروگرام دارالمعلمین ها تجدید نظر لازم دیده شد . از یکطرف

عداد مضامین مسلکی انکشاف پذیرفت و از طرف دیگر یکسال متمم بدار المعلمین ابتدائیه افزود گردید . مضامین جدید عبارتند از : رشد طفل — روحیات جوانان ، اساسات اجتماعی — اجتماعیات تربیوی .

سال متمم که سال دوازدهم دار المعلمین ابتدائیه را تشکیل میدهد به سه دوره منقسم میگردد :

در دورهٔ اول شاگردان بفراگرفتن تعلیمات مسلکی مصروف میشوند و در دورهٔ دوم بصورت عمومی در مکاتب تجربوی تدریس مینمایند و در دورهٔ سوم بفراگرفتن امور زراعت می پردازند . برای اینکه اینگونه فعالیتهای در تمام سال تعلیمی جریان داشته باشد ، متعلمین به سه گروپ تقسیم میشوند و هر گروپ بنوبهٔ خود بیکی از فعالیتهای سه گانهٔ فوق مصروف میباشند. در پروگرام عملی دار المعلمین به آرت وزراعت مقام مهمی داده شده است تا معلمین آینده بتوانند این ذهنیت ها را در شاگردان خود انکشاف دهند.

انجمن تاریخ :

به سلسلهٔ فعالیت های نشراتی و تحقیقاتی ، امسال در انجمن تاریخ کار های ذیل انجام شده :

۱ـ نگارش دوره های باقیماندهٔ تاریخ افغانستان شامل دورهٔ غوری ها خوارزمشاهیان ، سلاجقه بداخل ۲۵۷ صفحه .

۲ـ نگارش تاریخ دورهٔ مغلها و ایلخانی ها شامل ۱۹۸ صفحه .

۳ـ بالا حصار کابل و پیش آمد های تاریخی آن رساله ایست بقلم بناغلی احمدعلی کهزاد که درمجلهٔ آریانا نشر شده ودر نظر است بصورت کتابی هم چاپ شود .

٤ـ تاریخچهٔ افغانستان به لسان انگلیسی تدوین وجهة استفادهٔ خارجی ها نشر شده است .

٥ـ بر کتاب افغانستان درقرن نزده تجدید نظرشده وچون نسخه های آن نایاب گردیده بود دوباره زیر چاپ گرفته شد .

چاپ ونشر کتاب تاریخی «گلشن امارت» که شامل شرح وا قعات شهزادگی وزمان سلطنت اعلیحضرت امیر شیرعلی خان است .

۷ـ انتشار کتابی بنام «هوتکی ها» تألیف بناغلی بینوا (بدوره هوتکی ها خوب روشنی انداخته)

۸ـ رجال وپیش آمد های تاریخی درطی قرن ۱۸و۱۹که شرح واقعات تاریخی افغانستان را درقرن های فوق حاویست و درنظر است با نگلیسی ترجمه وبصورت کتاب علیحده نشر شود .

۹ـ « یك مرد بزرگ » نام کتابیست درشرح احوال شیخ سعدالدین انصاری (بقلم بناغلی محمدابراهیم خلیل)

۱۰ـ جلد دوم پاد شاهان متأخر افغانستان (درمجلهٔ آریانا نشر شده بود اخیراً بصورت کتابی طبع ونشرشده است .)

۱۱ـ «جنگ نامهٔ میرمسجدی خان» که در مجلهٔ آریانا نشر شده بود بصورت کتابی طبع ونشر شد .

۱۲ـ ترجمه وچاپ جلد دوم تاریخ قدیم افغانستان به لسان پښتو .

طبع ونشرمجلهٔ ماهوارآریانا ومجلهٔ سه‌ماهه افغانستان‌که‌ازارگانهای نشراتی مؤسسهٔ تاریخ بشمار میرود دوام داشته که مجلهٔ آریانا بزبان ملی ومجلهٔ افغانستان بزبان فرانسوی وانگلیسی مرتب نشر میشود .

انجمن آریانا دائرة المعارف

انجمن آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۵ یك قسمت از پروگرام وسیع خویش را در بارهٔ تهیهٔ موضوعات داخلی ، خارجی و علمی (پښتو دائرة المعارف) باموفقیت اجراء کرده است وهکذا به تهیهٔ مضامین علمی وفنی ومعلومات داخلی (افغانستان) چه بذریعهٔ اعضاء انجمن وچه درخارج انجمن ذریعهٔ ارباب دانش وطن ومتخصصین، داخل اقدامات وفعالیت بوده است. برعلاوه یك مقدار زیاد موادی‌راکه درسالهای گذشته تهیه‌شده بود تصحیح وتصفیه کرده وبرای طبع آماده ساخته است ونیزدرین سال‌رویهمرفته

تقریباً دوهزار اسمای تاریخی ومحلی افغانستان را با معلومات مختصر ومفصل جغرافیائی فراهم ساخته واکثر این آرتیکل ها ومعلومات تصفیه وبرای طبع نیز آماده شده است وبلکه تدریجاً زیر طبع می باشد. انجمن آریانا دائرة المعارف نسبت بسالهای قبل دراین سال مؤفقیت بیشتری را از نقطهٔ نظر نشریات نصیب شده که اینک نشرات آن طور اجمال حسب ذیل ذکر می یابد .

الف ـ نشرات فارسی :

۱ـ طبع و نشر « قاموس جغرافیائی افغانستان» بصورت کتاب مستقل در ۳۹۸ صفحه که ازالف ممدوده الی حرف ج ، حاوی ۲۹۱۵ عنوان میباشد.

۲ـ اجزاء ۱٤ـ۱۵ آریانا دائرة المعارف درمجلات (۲۰۰) صفحه ئی .

۳ـ جلد سوم آریانا دائرة المعارف در(۱۰۰۰) صفحه ازکلمه اسب آبی الی اوکرائن که حاوی ٤۹۷ عنوان مستقل و ۲۲٤ تصویر میباشد .

٤ـ طبع (۳۰۰) صفحه ازجلددوم «قاموس جغرافیائی افغانستان» ازصفحه یک الی ۳۰۰

تعمیر و ترمیم:

۵ـ ترديف حرف (ب) وترتیب عناوین آن به جدول مردف الفابیتیک .

ب ـ شعبهٔ پښتو آریانا دائرة المعارف:

۱ـ شعبهٔ پښتوی آریانا دائرة المعارف دریں سال درحدود (۱۷۷۰)صفحه مضامین دائرة المعارف را به پښتو ترجمه و آنرا با اصل تطبیق وبرای طبع آماده کرده است .

۲ـ طبع و نشر جزء ۱۱و۱۲ پښتو آریانا دائرة المعارف در ٤۰۰ صفحه ازعنوان اردون الی افغانستان .

۳ـ طبع ۱۰۰ صفحه ازجزء ۱۳ دائرة المعارف از ٤۰۱ الی ۵۰۰ـ

متذکر باید شد که امسال کتب مطبوع انجمن آریانا دایرة المعارف بیشتر استقبال شده و یک تعداد کافی آن بفروش رسیده است .

تعمیر و ترمیم :

امسال علاوه براکمال تعمیر غرفهٔ نندارتون مربوط معارف وکمپ معارف درچمن حضوری وحفر ۳ دورنار هت درزمین‌های فارم زراعتی درقسمت مقبرهٔ

سید جمال الدین افغان وحفر یک چاه آب درمکتب سیدجمال الدین وکندن ارهت درلیسهٔ زراعت ولیسهٔ استقلال وعلاؤ الدین (۶) تعمیر برای مکاتب اکمال گردیده و(۱۷) عمارت ترمیم واصلاح ورنگمالی شده وکار (۷) عمارت شروع گردیده درآیندهٔ قریب تکمیل خواهد گردید.

لوایح وتعلیماتنامه‌های جدید که درسال ۱۳۳۵ وضع وتدوین شده

الف- درتدریسات ابتدائی:

درسال ۱۳۳۵ ازطرف وزارت معارف لوایح وتعلیماتنامه های وضع وتدوین شده است. لوایح وتعلیماتنامه ها زود زود تغییر نمیکند واز دورهٔ سال ۱۳۳۵ تنها بعضی تغیرات درپروگرام درسی مکاتب بغرض حیاتی شدن تعلیم درمکاتب وارد شده وتعلیماتنامه های ذیل درتدریسات ابتدائی برروی اساسات گذشته تجدید نظر وطبع شده است:

۱- پروگرام درسی مکاتب ابتدائی.
۲- تعلیماتنامه تدریسات ابتدائی.
۳- تعلیماتنامه مکاتب دهاتی.
۴- تعلیماتنامه زراعت عملی در مکاتب.
۵- ترجمهٔ پروگرام مکاتب ابتدائی وتعلیماتنامه ها به لسان انگلیسی.

ب- در تدریسات ثانوی:

همچنین درتقسیم ساعات روزانه مکاتب ذکور ونسوان لیسه‌ها ومتوسط تجدید نظر بعمل آمده است ولایحهٔ جدیدی تثبیت وعملی گردیده است.

چون وزارت معارف درین چند سال اخیر برای تشویق وترغیب طلاب معارف (ذکور واناث) واحیای ذوق بدیع آنها نمایش آثار رسامی وکارهای دستی طلاب را دایر مینماید وسرازسال جاری طلاب ولایات نیز درآن سهیم گردیده است چون تعلیماتنامه که درآن هدایات لازمه داده شده معلم ومتعلمیکه میخواهد درنمایش سهیم گردیده ونظر به لیاقت خود حایز درجه وجایزه گردد وآنهارا درتهیهٔ آثار رهنمائی کنند ضروری بود لذا اینچنین تعلیماتنامه تثبیت وبتمام ولایات ومکاتب مرکز خبر داده شد.

اگرچه قبلاً در دورهٔ ابتدائیه مکاتب بعضی صنوف، هفتهٔ یکساعت ودر بعضی دیگر هفتهٔ دوساعت قرآن کریم تدریس میگردید ولی بازهم بملاحظه میرسید که یکتعداد زیاد از فارغین صنف ششم وبالاتر ازآن قادر به قرائت صحیح قرآن کریم نیستند، پس در اثر پیشنهاد ریاست تدریسات ثانوی و تصویب مجلس معارف هم در دورهٔ دوم ابتدائیه وهم درصنوف ۷ـ۸و۹ که قبلاً دوساعت برای تدریس قرآن کریم ودینیات تخصیص داده شده بود یك یك ساعت دیگر نیز برای تدریس قرآن کریم در تقسیم ساعات عمومی افزود گردید.

این تجویز جدید درمناطق سرد سیروگرم سیر از پانزدهم حوت ۱۳۳٤ وپانزدهم سنبله ۱۳۳۵ عملی گردیده است.

ج- درتدریسات مسلکی:

تدوین تعلیمات نامهٔ مکاتب ثانوی و مسلکی به اشتراك مساعی ریاست های ثانوی و مسلکی ومعاونت سایر دوایر وزارت معارف تعمیل گردیده بانجام رسید ولی تا ایندم ازشورای عالی معارف نگذشته است.

تفتیش ووارسی ازامور تدریسی واداری مکاتب

ریاست تفتیش که برحسب مقررات لایحهٔ تفتیش عند اللزوم ازمکاتب ومدیریت‌های معارف مربوطه ذریعه مفتشین مرکز بازدید و وارسی مینماید درسال جاری به‌تفتیش‌های عرفانی ذیل پرداخته است:

۱ ـ تفتیش امور عرفانی ولایت مشرقی مشتمل بر امور تدریسی واداری و (۱۷) باب مکتب باامور مربوطهٔ مدیریت معارف.

۲ ـ بازدید امور مربوطهٔ مکاتب شهر و(۱۲) باب مکاتب منسوبهٔ آن.

۳ ـ تفتیش ومعاینهٔ مدیریت معارف بدخشان و(٦) باب مکاتب منسوبهٔ آن

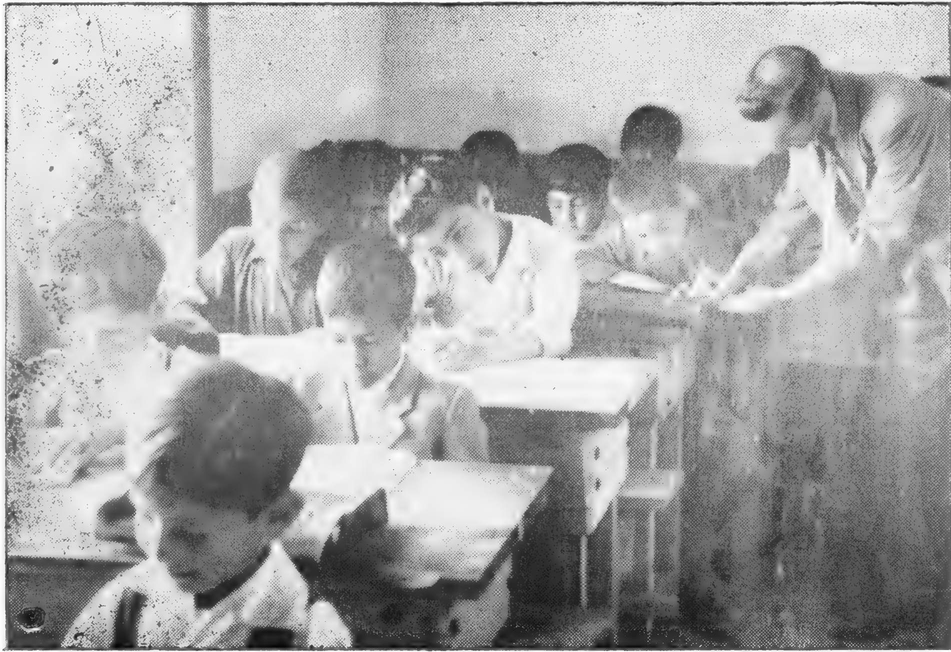
٤ ـ تفتیش ومعاینه مدیریت معارف قطغن و(۱٦) باب مکاتب منسوبهٔ آن همچنین یکنفر مفتش جهت معاینه وتفتیش مکاتب ولیسه‌های نسوان نیز گماشته شد تاتمام مکاتب نسوان مرکز را معاینه کند.

۵ ـ درین اواخر یك هیأت سه نفری برای تفتیش مدیریت عمومی معارف

ذواتیکه در سال ۲۵ ترفیع نموده اند

بناغلی عبد الحق آمر مدرسهٔ علوم شرعیهٔ پغمان برتبه اول
بناغلی محمد اسحق مدیر تعمیرات معارف برتبه ۳

شهزاده محمد ود «پشنوناز» بین سائر متعلمان ارحان درس «مراون چوکی سوم»

قندهار وحکومت اعلی گرشك ومکاتب مربوطهٔ آنها اعزام شده است.

مفتشین مرکز طبق مقررات لایحهٔ تفتیش طور قیدی ثلث مکاتب ولایات راتحت بررسی قرار داده که اوراق تفتیش آنهادرکمیسیون تدقیق وزارت تحت غورومداقه قرار گرفته. مفتشین مرکز باسرمعلمین، معلمین وسایر کار کنان معارف درخود ولایات نیز رهبری وراهنمائی نموده یك‌سلسله هدایات کتبی هم صادر شده تابرروی آن نواقص تدریسی واداری رامرتفع سازند.

وارسی ازجریان امور تدریسی لیسه‌هاومتوسطه‌هاچه‌درمرکزوچه‌درولایات توسط اعضای تفتیش وریاست تدریسات وقتاً فوقتاً صورت گرفته که این وارسی بیشتر جنبهٔ راهنمائی وکمك رابرای معلمین وادارهٔ مکاتب دارا میباشد درمرکزکه لیسه‌های بزرگ مادرآن متمرکزاست ریاست تدریسات وقتاً فوقتاً ازاشخاص ذیصلاحیت وزارت خانه‌ها وموسسات دیگرنیز علی‌الخصوص درحین امتحانات خواهش نمود تاازجریان امتحانات وسویهٔ طلاب وارسی نمایند ودربارهٔ بهبود امورعرفانی نظریات خود را ارائه کنند.

شخص وزیر معارف نیز درجریان سال تعلیمی وقتاً فوقتاً ازامور درسی وجریان امتحانات ششماهه وسالانهٔ لیسه‌های مرکز وارسی نموده راجع به پیشرفت درس وجریان بهتر امور اداری اوامر وهدایات لازمه اعطاء کرده است وهم دربعضی مکاتب معلمین ومتعلمین لایق را بغرض تشویق از نقد وجنس بخششی داده است. هکذا درجریان همین سال ازلیسه‌ها ومتوسطه‌های مربوطهٔ ثانوی واقع غزنی جلال‌آباد وگردیز دیدن نموده است.

تاسیس مکاتب جدید و طلاب جدیدالشمول

درسال ۱۳۳۵ بتعداد ۹۱ باب مکتب دهاتی ذکور (۲) باب دهاتی اناث و(۱۸) باب مکتب ابتدائی ذکور و۳ باب مکتب ابتدائی نسوان ـ۱۸ باب کورس اکابر (۲) باب متوسطهٔ ذکور، (۱) باب متوسطهٔ نسوان و(۲) باب لیسه تاسیس یافته است. طلاب جدیدالشمول که تاحال شامل مکاتب ابتدائی پسران ودختران شده به (۱۳۰۰۰) نفر بالغ میشود تعداد فارغ التحصیلان دورهٔ ابتدائی (۳۶۷۴) نفر

وازمکاتب مسلکی (۵۷۱) وازمکاتب ثانوی ازچانس اول (۸٤) نفر میباشد .

درسال ۱۳۳۵ باساس فعالیتهای سال اول پلان پنجسالهٔ اقتصادی مملکت وزارت معارف درساحه‌های مختلف بافتتاح مکاتب واجراآت آتی توفیق یافته است:

۱ ـ تاسیس مکاتب جدید ۲ ـ تعداد طلاب جدید الشمول وفارغ التحصیلان

۱ ـ تاسیس مکاتب جدید :

الف ـ تأسیس مکاتب ابتدائی اساسی :

مرکز کابل ـ (٤) باب مکتب . دو باب برای پسران ودو باب برای دختران

ولایت کابل: دو باب مکتب برای پسران .

ولایت قندهار دو باب

ولایت مشرقی، دو باب برای ذکور ویك باب برای نسوان .

ولایت جنوبی یك باب

ولایت مزار شریف یك باب

حکومت اعلی گرشك ٥ باب

ب ـ تاسیس مکاتب دهاتی:

این نوع مکاتب که بمقصد تعلیم معارف وتنویر اهالی دهات دور دست ومجادله بابی سوادی تاسیس میشود در پنج سال پلان در نظر است پنجصد باب ازین نوع مکتب باز شود ودرظرف چند ماه اخیر این سال (۹۱) باب مکتب دهاتی ذکور و(۲) باب دهاتی نسوان در دهات دور دست مملکت باز شده است .

برعلاوهٔ تاسیس وافتتاح مکاتب جدیدعده‌ای ازمکاتب ابتدائی به‌متوسطه ومکاتب متوسطه به‌لیسه‌ها یامکاتب عالی ومسلکی ارتقا یافته قبلاً توضیح گردید .

ج ـ تاسیس کورسهای اکابر:

باساس تاسیس کورسهای اکابر که برای باسوادساختن اشخاص کلان سال

و بغرض مجادله با بی سوادی در نظر است که درهرسال (۵۰) باب ازین کورسها افتتاح شود ودرظرف چند ماه سال۱۳۳۵ تنها را پور افتتاح (۲۸) کورس ازولایات رسیده است.

۴ ـ تعداد طلاب جدید الشمول مکاتب به‌تفریق صنوف :

طلابیکه به‌صنوف اول مکاتب پسران جدید شامل‌شده اند (۱۰۰۰۰) نفر

طلابیکه به‌صنوف اول مکاتب دختران جدیداً شامل‌شده اند (۳۰۰۰) نفر

شاگردانیکه ازصنوف ششم یعنی دورهٔ نهائی فارغ‌شده اند (۳۶۷٤) نفر

ازمکاتب مسلکی به‌تعداد ذیل فارغ التحصیل برآمده وشامل شده است:

	جدیدالشمول	فارغ التحصیل		
دارالمعلمین	۱۲۷ نفر	۹۸ نفردر چانس اول		
ابن سینا	۳۵۱ »	۱۰٦ نفر	»	»
زراعت	۵۳ »	۱۵ »	»	»
تخنیك ثانوی	۸۱ »	۲٦ »	»	»
مکتب میخانیکی	٦٤ »	۷۰ »	»	»
مدرسه علوم شرعیه	٤۰ »	۲۵ »	»	»
دارالعلوم عربیهٔ کابل	٤۳ »	۲۲ »	»	»
دارالحفاظ	۱۹ »	٤ »	»	»
تجارت	۱۰۰ »	۱۷ »	»	»
صنائع کابل	٤۹ »	۳۵ »	»	»
دشبی دارالمعلمین	۳۷ »	۳ »	»	»
ابتدائیهٔ سپین کلی	۹۲ »	۲۸ »	»	»
ابتدائیهٔ علاوالدین	۷۰ »	۱۷ »	»	»
سیدجمال الدین	۲۳۷ »	۸۵ »	»	»

استفاده از کمکهای یونسکو

در سال ۱۳۳۵ در حدود (۱۵۰) سکالر شیب و فیلوشیب با فغانستان داده شده است که درحدود ۱۱۰ آنرا ادارهٔ همکاری بین‌المللی امریکا و متباقی را ملل متحدو مؤسسات اختصاصی آن داده اند .

اشخاصیکه برای ۱۱۰ فیلوشیب وسکالرشیب اداره همکاری بین المللی امریکا نامزد شده اند قسمت اعظم آن تا حال به ممالکیکه برای شان تعیین شده‌است حرکت نکرده اند .

فیلوشیب وسکالرشیب گیرندگان ملل متحدو مؤسسات اختصاصی اکثر عازم خارج گردیده اند .

الف ـ سامان ولوازم :

معادل ۱۲۵۰۰۰ دالر سامان برای لابراتوارهای پوهنځی سیانس خریداری شده که یك قسمت این‌سامان بکابل وارد و متباقی آن بسرحد افغانستان مواصلت نموده است .

معادل ۲۳۰۰۰ دالر سامان برای مکتب جدید میخانیکی خریداری شده (هنوز مواصلت نکرده است) .

معادل ۲۰۰۰ دالرسامان برای مطبعه معارف خریداری شده این سامان قرار است تا اخیر سال ۱۳۳۵ بکابل برسد) .

ب ـ یونسکو :

ازختم‌سال گذشته باینطرف علاوه برمتخصصین سابق یونسکو متخصصین آتی علاوه شده اند :

۱ ـ متخصص مطبعه ـ دو نفر متخصص تدبیر منزل ویك نفر متخصص کتابخانه .

۲ ـ تهیه و تدارك برای نهمین کنفرانس یونسکو که در ماه نوامبر در دهلی منعقد خواهد شد .

افغانستان از لحاظ اهمیتی که بکار و فعالیت یونسکو قایل است درین کنفرانس علاوه برسهم بارزیکه درنظر دارد بگیرد، خود را برای اشغال کرسی در هیأت اجرائیهٔ یونسکو نیز داوطلب ساخته است .

۳ ـ در اثر مذاکرات و مکاتبهٔ که از یك سال باینطرف صورت گرفته یونسکو قبول نمود که معادل (۱۲۵۰۰۰) دالر سامان لابراتوار را از سهمیهٔ دولت شوروی به‌آن مؤسسه برای فاکولتهٔ سیانس تا ختم سال جاری عیسوی بکابل بفرستند .

ج ـ فرستادن هیأت های کلتوری :

هیأت کلتوری افغانستان برحسب دعوت حکومات جمهوریت تودهٔ چین و پولند، ازدو مملکت مذکور دیدن نمودند. همچنین یك هیات معلمین افغانی ازروسیهٔ شوروی دیدن نمود . هیأت های افغانستان درکنفرانس‌های منطقوی توکیو و هژدهمین کنفرانس تعلیم و تربیت منعقدهٔ جینوا شرکت نمودند . هیأت کلتوری چکوسلواکیه و یك هیأت اطبای روسی از افغانستان دیدن نمودند .

د ـ شرکت در مسابقات :

درظرف ٦ ماه‌سال گذشته و٦ ماه سال جاری مسابقات رسامی بین‌المللی اطفال در ناروی ـ جاپان و هند و در مسابقهٔ که از طرف خود یونسکو درین زمینه ترتیب شده‌است. شرکت نموده است . همچنین به هیأت های‌علمی جاپان وفرانسه ـ آلمان و یکنفر عالم سویدنی رهنمائی و کمك گردید .

ه ـ برای معرفی معارف افغانستان در داخل و خارج کشور کتاب‌مصور بزبانهای انگلیسی، فارسی وپشتو تهیه گردید .

و ـ روزملل متحد بامراسم مخصوص وتوزیع نشریه ها جشن گرفته شد .

ز ـ کمك از بعضی منابع دیگر.

ح ـ از ختم سال گذشته تا ایندم (۱۰۲) سکالرشیب و فیلوشیب بشمول فیلوشیب های داخلی و مشترك از منابع مختلف بین‌المللی ودولت امریکا

گرفته شده . محصلینیکه از طرف پوهنتون وهم بپول شخصی خویش عازم خارج شده اند درین عدد شامل نیستند .

اقدامات برای تقویهٔ زبان پښتو

اقداماتیکه در قسمت تقویهٔ زبان پښتو بعمل آمده است عبارتست از طبع ونشر کتب قاموس ورسائل بغرض فراهم آوری منابع وذخائرمطالعه توسط پښتوټولنه و وارسی از جریان کورسهای اکابر پښتو که بمنظور آموختن این لسان ملی بمامورین دولت درسرتاسرکشور افتتاح یافته است .

الف: درپښتوټولنه :

۱ ــ ترتیب وتدوین قاموس بزرگ پښتو که قریبا حاوی (٤٠) هزار لغت است و در حدود هزار صفحه تخمین شده .جلد اول آن در مجالس مسلکی دیده شده وزیر چاپ است که عنقریب از طبع برخواهد آمد .

۲ ــ طبع و نشر کتاب (خوږی نغمی) در ۱۸٦ صفحه

۳ ــ » » » (پښتنی سندری) » ۳۰٦ »

٤ ــ » » » (پښتو نثر ونه) ۱۱٤ »

۵ ــ » » » (پښتانه شعراء دریم توك)

٦ ــ » » » » (دپښتو دغم او شادی دودونه)

٦ ــ ترجمه و طبع جلد سوم سیرت النبی در ٤۰۰ صفحه

۸ ــ » » « العالم فی العام ۲۰۰۰ » ۳۵۰ »

۹ ــ » » جوامع الکلم .

۱۰ ــ » « کیف تکامل الشخصیه .

۱۱ ــ طبع و نشر و ترجمه بعضی لوایح اصولنامه ها وفرمانهای شاهی و غیره .

۱۲ــ طبع و نشرمجلهٔ کابل در ۵۰صفحه مصوردرهرپانزده روزیکبار .

۱۳ــ طبع و نشر کتاب «لوړ خیالونه» او«زوړ فکرونه» در ۹۷ صفحه.

۱٤ ــ » » » « داورلمبی در ٦۰ صفحه .

۱۵ ـ طبع و نشر «کتاب پښتانه د اقبال په نظر کښې» در ۶۶ صفحه .
۱۶ ـ « « « دمنطق کتاب در ۵۹ صفحه .

ب در کورسهای اکابر پښتو:

کورسهای مرکزی ۲۵۷ کورس
« ولایات ۲۸۶ «

جمله ۵۴۳ کورس

امتحان های گرفته شده از کورس مرکزی:

سمستر اول	۲۴ کورس		
« دوم	۲۶	»	
« سوم	۳۵	»	
سمستر چهارم	۳	»	
« پنجم	۶	»	جمله ۲۸ کورس
« ششم	۲	»	

امتحان های انفرادی ۱۰۰ نفر
شهادتنامه های توزیع شده ۲۵ قطعه

ج ـ مدیریت عمومی کورسهای پښتو:

وزارت معارف مدیریت عمومی کورس های پښتو را یك ادارهٔ علیحده مربوط بشخص وزیر دانسته در ظرف سال ۳۵ کنفرانس مهمی مرکب از اشخاص ذی صلاحیت وزراء ورؤساء در وزارت معارف تشکیل داده که راجع به پیشرفت امور پښتو، اصلاح کتب درسی، ترمیم تعلیمات نامه ودوام کورسهای پښتو و تقویهٔ آن از حیث لوازم و اشخاص در ظرف ۲۵ ماده به وزارت معارف و مدیریت عمومی کورسهای پښتو توصیه نمودند. همان بود که حسب امر وزیر معارف کتب پښتو ـ کلی، از طرف بناغلی قیام الدین خادم مدیر عمومی کورسهای پښتو، ۱۲ کتاب. ۶ سمستر پښتو کلی، با تعمق زیاد اصلاح و ترمیم گردیده ۱۲ کتاب اختصار و تسهیل شد که کتب مذکور جهت طبع بمطبعهٔ دولتی فرستاده شده که بنوبت خود طبع

خواهدشد. درظرف سال۳۵ هیأت های امتحانهای سمستر ۵و۶ تحت ریاست شاغلی خادم منطقهٔ غزنی، ولایت قطغن ومزار ومیمنه را امتحان گرفته نتائج را بمرکز آوردند وبه بعضی جاها شهادتنامه ها نیز فرستاده شده است امتحانهای سمستر های اول و۲و۳ الی ٤ در ظرف سال ۳۵ گرفته شده ونتائج آن بکتب ثبت شده است .

وزارت معارف برای سال۳۶ در نظر گرفته است که به بودجه و تشکیل مدیریت عمومی کورسهای پشتو تجدید نظر نمایند وآنراتاحد ممکن تقویه نمایند. وهم وزارت معارف در نظردارد بعضی ازمعلمین لایق مکاتب را باداره کورسهای پشتو بدهد تا امور آن تقویه شود .

تالیف،ترجمه،تدوین،نشر،اصلاح کتب درسی رسایل ومجلات

امسال بتعداد	۲۲۸۲۱۳	جلد کتب درسی
و	۲۲۶۰۰۱	جلد مجله ورساله
و	۱۸۳٤۳۲	قطعه پروگرام ـ نظامنامه ـ پارچه امتحان

ازطبع فارغ وباستفاده گذاشته شده.همچنان بغرض فراهم آوردن تسهیلات بیشتر برای چاپ کتب درمطبعهٔ معارف ۸ پایه ماشین طباعتی جدیدو۸صندوق سامان کار آمد ماشین و لوازم طباعتی واردشده است.

متکفل امور تالیف، ترجمه، تدوین و نشر کتب تعلیمی، درسی، معاون درس ومطالعه، ریاست دارالتالیف است. برای کلیه مکاتب افغانستان و این کتب بزبان پښتو وفارسی جهة استفادهٔ تعلیمی شاگردان عموم مکاتب مرکز وولایات تهیه وطبع می شود. روی همین اساس این ریاست به توسط مدیریت تألیف و ترجمه وسایر شعبات مربوط درزمینه نسبت به سالیان پیش مصدر خدمات بیشتری شده است که مفاد آن مختصراً ذکر میشود :

(۱) کتب درسی: ـ درقسمت کتب درس ـ تألیف وتصحیح کتب و بعداز آن ترجمهٔ این گونه کتب را بزبان پښتو میتوان ذکر کرد.

الف ـ تألیف کتب درسی جدید: ـ بسلسلهٔ تألیف کتب پښتو برای مناطق فارسی زبان که روش جداگانه‌ای را از نظر آموزش وپرورش ایجاب میکند. همچنانیکه کتاب اول آن بروش مایکل وست درسال گذشته تکمیل و بطبع سپرده شده بود ـ امسال دوجلد دیگر آن که عبارت ازکتاب دوم و سوم این سلسله باشد برای صنوف پنجم وششم مکاتب فارسی زبان تألیف شد که اخیراً پس از طی مراتب اصولی تالیف وترجمه که نزد ریاست دارالتالیف موجود میباشد بطبع سپرده شد. سال گذشته در پروگرامهای کیمیاء وبیو لوژی تجدید نظر بعمل آمده بود وپرو گرام جدید برای تدریس این د و مضمون از طرف متخصصین فن: علماء وشورای عالی وزارت معارف بتصویب رسیده بود، امسال باساس آن تصویب ریاست دارالتالیف موفق آمد که کتب بیولوژی صنف هفتم، بیولوژی صنف هشتم وبیولوژی صنف نهم را طبق پروگرام جدید تألیف کنند وبطبع بسپارد.

علاوه برآن باید متذکر شد که یکی دوتا ازین کتب بیو لوژی باعین تصاویر واشکال به پښتو نیز ترجمه شده و آمادهٔ طبع میباشد.

کتب حساب صنف هفتم وهشتم که درسال گذشته طبق مفردات پروگرام جدید تألیف شده بود، امسال پس ازاخذ نظریات متخصصین مراتب اصولی تألیف وترجمه را پیمود. برای مکاتب پښتو زبان به پښتو ترجمه شدو نسخ فارسی وپښتوی آن بطبع سپرده شد.

همچنین کتب هندسهٔ صنوف هفتم وهشتم پس از تألیف به پښتو ترجمه وجهة چاپ به مطبعه ارسال شد. پروگرام عربی نیز سال گذشته تعدیل یافته بود. بنابرآن دارالتالیف به تألیف وتدوین کتب جدیدیکه بااین پروگرام مطابقت داشته باشد پرداخت ودرنتیجه توسط یك کمیسیون منتخب در ظرف همین سال توانست سه جلد کتاب عربی را بنحوی مطابق این

پروگرام جدید تألیف کند که درعین حال ممد آموزش لسان فارسی شاگردان نیز بتواند واقع شود .

همچنانیکه برای مناطق فارسی زبان کتب قرائتی جهة آموزش لسان پښتو بروش جداگانه ومخصوص تألیف شده است برای مناطق پښتو زبان جهة آموزش لسان فارسی نیز یك سلسله کتب جداگانه تحت تألیف گرفته شده چنانچه از آن جمله کتاب قرائت فارسی اول آن برای صنف چهارم شاگردان پښتو زبان درسال گذشته تألیف گردیده وبه چاپ سپرده شده بود و امسال روی همین اساس کتاب قرائت دوم فارسی برای صنف پنجم شاگردان پښتوزبان بروش خاص تألیف شد .

درقطار اینگونه کتب که تازه تألیف شده ومنتظر نوبت چاپ میباشد کتاب جغرافیهٔ صنف هفتم وجغرافیهٔ صنف دهم و تاریخ صنف نهم را نیز میتوان ذکر کرد .

در سال گذشته از تغییر پروگرامهای کیمیا نیز ذکری نموده بودیم امسال درکیمیای دورهٔ متوسط (صنوف هفتم، هشتم ونهم) مطابق به مفردات پروگرام جدید تعدیلات لازم بعمل آمد و فعلاً کتب مذکور آمادهٔ طبع میباشد. تجدید نظر وتعدیلی که در این سه کتاب بعمل آمده است با نها جنبهٔ حیاتی بیشتر بخشیده است .

بعلاوه یك تعداد کتب دیگر به متخصصین مربوط تفویض شده تاطبق پروگرامهای مرتبهٔ وزارت معارف که قبلاً بدسترس شان گذاشته شده کتب مذکوررا تألیف وباسرع اوقات آماده کنندکه پس ازطی مراتب اصولی برای طبع ارسال شود. این قبیل کتب عبارت است ازکتاب کیمیاء برای صنف دهم، کتاب کیمیاء برای صنف یازدهم، کتاب کیمیاء برای صنف دوازدهم ، کتاب جغرافیه برای صنف یازدهم ، کتاب قرائت پښتو برای صنف دهم شاگردان پښتو زبان، بیولوژی برای صنف یازدهم وبیولوژی برای صنف دوازدهم .

ب- اصلاح کتب درسی - ازآنجاکه همه ساله به تعداد بیشتر کتب بنابر ازدیاد مکاتب ابتدائی، متوسط وثانوی ومسلکی ضرورت محسوس میشود وکتبیکه یك بار طبع شده طبع مجددرا ایجاب میکند، لهذا ریاست دارالتألیف قبل ازآنکه کتب مورد بحث‌را برای‌طبع مجدد (دوم - سوم) بمطابع بفرستند یك بار دیگر در آن تجدید نظر و مرور می نماید تا اگر اغلاط طباعتی درآنها وجود داشته باشد تصحیح گردد. به سلسلهٔ این اقدام امسال درحدود (۱۲۰) جلدکتاب مطالعه وتصحیح‌شد وبرای‌همه این‌کتب ترتیبات مقدماتی‌اتخاذگردید تابرای ضرورت سالهای آینده به‌چاپ برسند.

ج- ترجمهٔ کتب درسی - چون نصاب تعلیمی در کلیه مکاتب افغانستان عزیز یك چیز است بنا بران کتبیکه بحیث کتب درس تألیف میشود طبعاً باید ازفارسی به پښتو ترجمه شود تابدسترس‌شاگردان مکاتب پښتوزبان نیز برسد. روی این اساس کتبی که امسال از فارسی به پښتو ترجمه شده عبارت اند از کتاب حساب برای صنف هفتم - کتاب حساب برای صنف هشتم - کتاب هندسه برای صنف هفتم - کتاب هندسه برای صنف هشتم- تاریخ برای صنف نهم- بیولوژی برای صنف نهم.

(۲) کتب معاون درس - درقطار ترجمهٔ کتبیکه معاون درس‌واقع میشود امسال بهترین‌کتابی‌را بنام منطق وفلسفهٔ تألیف فرانسواگریگوار میتوان ذکرکرد. این اززبان فرانسوی بفارسی‌ترجمه شده و علاوه برآنکه معلومات مفید به معلمین‌وصاحبان ذوق مطالعه ارائه میدارد ضمناً بحیث‌ممد و معاون درس منطق در صنف (۱۲) بشاگردان نیز کمك خوبی مینماید.
اگر قارئین گرامی بخاطر داشته باشند دو سال قبل از تدوین یك قاموس لغات فارسی ذکری بمیان آورده بودیم. برای آنکه این قاموس باسرع اوقات تکمیل وطبع شود امسال از جریان کار تدوین آن مراقبت جدی بعمل آمده است تاهرچه زودتر پس ازطبع بدسترس استفادهٔ خواهشمندان آن گذاشته شود.

همچنان رساله دیگری بنام «سوزاك» طبع و نشرشد. این رساله که حاوی معلومات صحی بسیار مفید میباشد طور مجانی ورایگان توزیع گردید وبدسترس طلاب کلیه مکاتب، مؤسسات صحی، شفاخانه‌ها، حربی شوونځی مؤسسهٔ خیریهٔ نسوان وسایر اشخاص گذاشته شده.

(۳) کتابخانه :

درجریان سال ۱۳۳۵ کتابخانهٔ معارف نظر به عدم اکمال تعمیر نتوانست به داد و ستد کتب برای عام بپردازد وساحهٔ فعالیت آن منحصر بر رفع ضرورت های متخصصین واستقبال بعضی مراجعین درخود کتابخانه بود. اما چیزیکه پس ازین قدر انتظار طولانی امید افزائی میکند اقدام تنظیم وعرضهٔ کتب است به سیستم جدید (دیوی) که جدیدترین سیستم تمام دنیا می باشد.

باساس مفاهمه وموافقهٔ قبلی وزارت معارف در برج سنبله ۱۳۳۵ یکنفر متخصص کتابداری ازطرف مؤسسهٔ یونسکو وارد افغانستان شد.

هدف یونسکو از این مساعده تأسیس کتب خانه های عامه در مملکت می باشد تا به ذرایع ممکنه وسهل طبقات مختلفهٔ جامعه را از ناحیهٔ توزیع کتب وسائر وسائل تنویر ذهنی و فکری مستفید بسازد اما نظر به نبودن موضع مناسب وازاینکه متخصص مذکور برای تأمین این مرام وقت کافی نداشت، عجالةً وزارت معارف چنین سنجید تا درقرائت‌خانهٔ جدیدی که درفوق عمارت سابقهٔ کتابخانهٔ معارف اعمار گردیده وروبه اکمال میرود الی تکمیل تعمیر مستقل برای کتابخانهٔ عامه وشعبهٔ دیگری بنام دکابل عمومی کتابخانه به تشکیل سابقهٔ کتابخانهٔ معارف افزوده وفعلاً به مساعدهٔ بودجه اشخاص وکتب کتابخانهٔ معارف تدویر می یابد.

متخصص مذکور بایکنفر کونترپارت خودکه درسال گذشته برای تطبیقات عملی از طرف وزارت معارف هند فرستاده شده وفعلاً مهتمم این شعبهٔ کتابخانهٔ معارف می باشد، به اشتراك اعضای علمی کتابخانه معارف بکار آغاز نمودند.

مراحل تصنیف کتب (کلاسیفکیشن) بصورت عصری وسیستم دیوی .
تهیهٔ کارت های لازمه ونمبر گذاری شقوق کتابخانهٔ اطفال ـ کتابخانهٔ کلانسالان وقرائت خانه ـ نصب جداول وپاکت های مخصوص کارتها واعلانات درهرکتاب تحت اجراء وترتیب بوده وبه سرعت تامه پیش میرود در عین زمان برای اینکه ترتیب کتب واکمال تعمیر ولوازم موجبهٔ آن دروقت واحد انجام پزیرد ، وزارت معارف به تهیهٔ موبل ولوازم ضروریهٔ آن پرداخته وحصهٔ بیشتر آن تهیه وتکمیل گردیده است و ازجانب دیگر تعمیرات ولایت کابل نیزبه انجام کارپرداخته وفعلاً قرائتخانه ویک اطاق دیپوی کتب را تکمیل وآمادهٔ استفاده ساخته اند. امیدواریم بقایای کار تعمیر ملحقات دیگر کتابخانه نیز بزودی انجام یابد .

درین شعبهٔ کتابخانهٔ معارف علاوه براینکه وسائل مطالعه درداخل قرائت خانه فراهم میشود برای اشخاص کتب نیز توزیع میشود .

(٤) مجلهٔ عرفان : مجلهٔ عرفان نشریهٔ وزارت معارف است. درسال ۱۳۳۵ بیستمین سال نشراتی خودرا پیمود ودرهرماه در ۵۰ تا ٦٤ صفحهٔ مصور نشرشده و۱۲ شمارهٔ آن مرتب ومنظم ازهر کدام بتعداد (۲۰۰۰) نسخه طبع وتوزیع شده است. تحول بارز صوری ومعنوی آن امسال نیز دامنهٔ سال گذشته بود که ببخشهای معین تقسیم شد مانند علوم وزندگانی بشر ترتیب وفلسفه های تربیتی گزارشهای معارف، ثقافت وفرهنگ افغانستان، ادبیات وهنر درافغانستان وجهان اجتماعیات وحقوق، شخصیتهای برجسته، نگاهی بکتابها وجراید، آراء وعقاید درمعارف که بیشتر موضوعات آن بمسایل بالا تماس کرده تتبعی وتحقیقی بوده وازنگاه تربیت وتعلیم وفرهنگ افغانستان خوانندگان خودرا تنویر کرده است بخصوص معلمان ومتعلمات را بکار آمده است .

بعلاوهٔ نشرمجله رساله‌های مستقل دیگری نیز وقتاً فوقتاً درموضوعات تربیتی وفرهنگی وادبی نشر وبدسترس علاقه‌مندان گذارده شده چنانچه

درین سلسله رسالهٔ «یادبیدل» در ۲۰ صفحه «مهرگان نامه» در ۲۲ صفحه و «روز ملل متحد» در ۱٦ صفحه ازیك تادو هزار نسخه نشروتوزیع شده .

٥ـ اخبار عرفانی: اخبارعرفانی بصورت بولتن ماهانه یك دوبار امسال بقطع کوچك مانندپارسال درچهار صفحه هرشماره بتعداد هزار نسخهٔ چاپ ونشر وتوزیع شده است .

٦ـ مجلهٔ بخوان وبدان: مجلهٔ بخوان‌وبدان نشریهٔ دیگر یست. این مجله که بمقصد مجادله با بی‌سوادی‌وبرای تقویهٔ سواد فارغ‌التحصیلان‌مکاتب دهاتی وکورسهای اکابر وسایرکم سوادان جامعه درهرماه هزار نسخه نشر ومجاناً توزیع میشود، امسال مرتباً نشر وبدسترس استفادهٔ مستحقین آن حتی دردورترین دهات ونقاط مملکت رسانیده شده است .

ایراد کنفرانسهاواستفاده ازسایر وسایل بمنظورتقویهٔ معلومات شاگردان

برای تقویه وازدیاد معلومات‌شاگردان‌ازوسایل‌دیگر ازقبیل‌کنفرانسها وغیره نیز استفاده شده است .

اصول تعلیم‌جدید شاگردان‌را بکتاب‌وچهاردیوار عمارت‌مکتب مقید ومحدود نمی‌گذارد وبایدازوسایل دیگر تعلیم نیزاستفاده نمایند. بناءطلاب درمکاتب‌علاوه برکتب‌ازکنفرانسها، دیدن فلمهای‌تعلیمی‌وتربیوی، تصاویر ونقشه ها، تطبیقات دربیرون‌مکتب، دیدن جاهای تاریخی، ملاحظه و معاینهٔ ابنیه وجاهای مهم وغیره استفاده مینمایند، مخصوصاً درشق تعلیمات بصری ازفلم های تعلیمی وتربیتی وتصاویر درامورتدریس کار گرفته شده است ودودستگاه «سینما» سیار همیشه درولایات ده بده و مکتب بمکتب گردش نموده فلمهای تعلیمی وتربیوی را به طلاب مکاتب واهالی نمایش داده است .

مطابق پلان پنجساله هرساله دودستگاه سینما سیار خریداری وبکار انداخته میشود. درینجا باید متذکر شدکه درسال **۱۳۳۵** دو دستگاه مکمل

ازین نوع سینما با موترهای حامل آن از طرف ایشیا فوندیشن بوزارت معارف طور هدیه داده شده است که در تعلیمات بصری مکاتب از آن استفاده میشود .

تحقیقات باستان شناسی و حفریات در سال ۱۳۳۰

درظرف سال جاری فعالیت های باستان شناسی وحفریات باساس ذیل صورت گرفته است :

(۱) حفریات درسرخ کوتل: در بهار این سال مرحلهٔ ششم حفریات از ۲۷ ثور الی ۳۰ سرطان از طرف موسیوشلوم برژه مدیر هیأت حفریات فرانسوی به همکاری بناغلی محمدابراهیم عضو ونمایندهٔ موزه کابل عملی گردید که خلص نتائج آن قرار آتی است: پلان آتشکده بمراتب تکمیل شد هفده پته زینه بزرگ سنگی آتشکده پایان ازسطح جلگه وسرك مزارشریف کشف گردید و گفته میتوانیم که زینهٔ بزرگ آتشکده درحدود (۳۵۰) پته میباشد .

(۲) تحقیق درپای دیوارحصار بلخ : موسیولوبر مهندس هیأت حفریات فرانسوی برای چندروز متصل برج عیاران درپای حصار کهن بلخ کاوشهایی بعمل آورد ودرنتیجه معلوم شد که قسمت فوقانی حصار بلخ مربوط با دوار اسلامی وحصص پایان آن مربوط به عصر کوشانیهای بزرگ است .

(۳) حفریات مندیگک : موسیوکزال عضوهیأت حفریات فرانسوی به همکاری بناغلی محمدابراهیم عضو ونمایندهٔ موزهٔ کابل دورهٔ هفتم حفریات تپه (مندیگك) را ازاول میزان تا ۲۶ قوس سال جاری بپایان رسانیدند . (مندیگك) در ۵۰ کیلومتری شمال غرب قندهار واقع است. حفریات از ۱۳۲۹ دراینجا ادامه دارد. دراثر حفریات سال جاری در تپه‌های سمت جنوب غربی تپهٔ مرکزی واضح شد که دامنهٔ شهر بزرگی در ۳۰۰ سال ق‌م دراینجا وجود داشت ، خبرمهم دیگر کشف دیوارحصاری است به محیط تقریباً یك کیلومتر

ونشان میدهد که در (۳) هزار سال ق م قلعه مندیگك حصاری مستحکم داشته. یك تعداد هیکل های گلی حیوانات وربه النوع حاصل خیزی کشف شده مهمتر از همه سرسنگی ربه النوع مذکور است.

(۴) تعیین جای حفریات درغزنی: - درسال جاری با آمدن پروفیسر توچی وبومیاچی دانشمندان ایطالوی محل حفریات آینده درغزنی تعیین شد ومطالعاتی در کتیبه های کوفی بعمل آمده است واز مناره ها ومقابر دیدن کرده اند

(۵) گردش هیأت باستانشناسی هندی: - در سال جاری در (بهار) هیأت باستان شناسی هندی بکابل آمده وبا یك نفر عضو ونمایندهٔ موزه کابل یك مسافرت مکمل در دورادور افغانستان بعمل آوردند. این هیأت از نقاط مختلف تاریخی وباستانی افغانستان دیدن نموده وعکس هایی بر داشتند. راپور مقدماتی آنها بانگلیسی در دهلی چاپ ونشر شده است.

(٦) دیدن از موزهٔ کابل: - موزهٔ کابل به حیث یك کانون فرهنگی وهنری وباستان شناسی وتاریخی مملکت در تمام ظرف سال از تماشا کنندگان داخلی وخارجی وطلاب معارف استقبال نموده چنانچه شاگردان و محصلین مدارس ومکاتب پسرانه ودخترانه بصورت دسته جمعی از موزه دیدن کرده وبا رهنمایان موزه تماس گرفته اند. سیاحان وخارجی ها ومهمانان بزرگ دولتی از موزهٔ کابل همیشه دیدن نموده اند وآثار موزه طرف توجه شان واقع شده است. رجال معروفی که امسال بموزهٔ کابل تشریف برده اند عبارتند از:

ښاغلی عدنان مندرس صدراعظم ترکیه، ښاغلی سکندرمیزا رئیس جمهور پاکستان. ښاغلی چوئن لای صدراعظم چین وهمراهان شان، رجال برجسته ای که درظرف سال مهمان دولت بودند همه بموزه آمده وازآثار تاریخی کشور تقدیر کرده اند هیات های علمی وباستان شناسی ایطالوی وهندی مطالعات مفصل درشقوق مختلف موزه مخصوصاً مسکوکات وکتیبه های کوفی غزنوی بعمل آوردند که درمعرفی سوابق تاریخی وطن کمك شایان خواهد کرد.

سهم وزارت معارف در پروژهٔ دهکده

دراثر تجویز حکومت بهیخواه وهمکاری وزارتخانه‌ها و بکمك متخصصین ملل متحده وارادهٔ همکاری بین‌المللی امریکا از مدتیست تحت نظارت وزارت تجارت پروژه‌ای بنام دهکده طور امتحانی شروع بفعالیت کرده‌است.
این پروژهٔ انکشاف دهات درپروگرام اصلاحی مملکت درنظر وزارت معارف دارای اهمیت بسزائی است.

چنانچه ازهمین باعث‌است که وزارت معارف دراین پروژه سهم بارزی گرفته دردهات ومناطق تحت پروژه مکاتب دهاتی وکورسهای اکابر را باز نموده است. مجلهٔ بخوان وبدان وسینما سیار را بیشتر دردسترس استفادهٔ شان گذارده وبرای تنویر وانکشاف کلان‌سالان آن نواحی مراکز اجتماعی افتتاح کرده سعی می‌ورزد عمارات مکاتب را که درحوزهٔ مناطق تحت پروژه واقع است دردسترس استفادهٔ پروژه بگذارد وبرای بلند بردن سویهٔ تعلیمی شاگردان دهکده مکاتب اساسی متوسط را دردهات و مناطق تحت پروژه بازنماید وانکشاف دهد.

روی همین اساس وزارت معارف ازیکطرف متخصصین ویکتعداد معلمین را دراختیار پروژه گذاشته ومرتباً نشرات، کتب تعلیمی و لوازم تحصیل بدانجاها ارسال میدارد وازطرف دیگر نمایندهٔ این‌وزارت درجلسات کمیسیون دهکده که چیرمن (رئیس) آن نمایندهٔ وزارت اقتصاد ملی‌است سهیم میگردد علاوتاً صنف اخیر دارالمعلمین که غایهٔ ایشان معلمی‌است دردهکده رفته و درآنجا عملاً کار وبامردم تماس مستقیم حاصل می نمایند، برای تمرکز همهٔ این فعالیتها درداخل وزارت معارف تصمیم اتخاذ گردید وباساس آن پس ازمنظوری مقامات صلاحیت‌دار مدیریتی بنام مدیریت تعلیمات اساسی و امور مربوط بدهکده دراواخر سال ۳۴ وابتدای ۳۵ تأسیس گردید.
وظائف این مدیریت قرار آتیست:

۱ـ امورعرفانی مربوط بدهکده ۲ـ ترتیب وتدوین پروگرامهای طلاب دارالمعلمین که جهة تطبیقات برای مدتی دردهکده کار خواهند کرد ۰

۳ـ ترتیب وجمع آوری راپورهای مربوط به امور دهکده که باید مرتباً بوزارت معارف برسد ۰

٤ـ تماس وهدایت دادن باشخاصیکه ازطرف وزارت معارف در ین پروژه معرفی شده اند ،

٥ـ شرکت درکمیسیون دهکده ۰

٦ـ مذاکره بامتخصصین خارجی وملل متحد دربارهٔ امور عرفانی دهکده ۰

۷ـ تولید همکاری و هم آهنگ ساختن کارهای متخصصین خارجی درقسمت امور عرفانی دهکده ۰

۸ـ تعلیمات اکابر وتعلیمات سمعی وبصری ۰

درسال ۱۳۳۵ تحت اثر این مدیریت یك مرکز تعلیمات سمعی و بصری به همکاری I.C.A درمرکز وزارت معارف تاسیس شده ۰ علاوة جهة فرا گرفتن تعلیمات سمعی و بصری معلمین مکاتب ابتدائی کورسی دایرشد که یك نفرمعلم ازهرمکتب بحیث نمایندهٔ مکتب خود در آن کورس شامل گردیده است ۰

علاوه برمتخصصین یونسکو دردروس ذیل درتعلیم وتربیهٔ متعلمین بذل مساعی نموده اند خصوصا مستر سلیم ودوکتور مورو ودرسابق مستر بادستاک، درتعلیم وتربیهٔ کورسهای مذکور سهم بزرگ گرفته اند :

اول ـ درتدویس ومراقبت کورس کارگران دهکده یکدسته فارغ التحصیلان صنوف ششم که کار کرده تربیه میشود ۰

دوم ـ درتدریس وتربیهٔ کورس زعامت (طلاب صنوف اخیر دارالمعلمین ابتدائی ۰)

سپورت و حفظ الصحه

سپورت:

از شروع سال جاری مدیریت عمومی سپورت اقدام بترتیب پروگرمهای سپورتی نموده ودر برج حمل اولین تورنمنت بهاری را اعلان کرد و در نظر بود تاحلول جشن استقلال یکدوره تورنمنت ختم ودرخزان دورهٔ دوم شروع گردد. گرچه این پروگرام تطبیق شد مگر بعلت بارانهای متوا تر در برج حمل مسابقات صورت نپذیرفت. تورنمنت ها ئیکه در جریان سال ۳۵ صورت گرفته نسبت بسالیان پیش مورد دلچسپی بیشتر واقع شده وفعالیت سپورتی طلاب مکاتب را بهتر نشان داده است . پاره ای ازاجرآت مدیریت سپورت معارف را چنین میتوان خلاصه کرد:

۱ـ درسال جاری دروزارت معارف بوردسپورت ترتیب وتشکیل شدکه اعضای آن از طرف مجلس به ترتیب ذیل انتخاب گردیدند:

ښاغلی محمدفاروق سراج رئیس المپیك .ښاغلی دکتور محمدعثمان رئیس فاکولته طب ښاغلی دوکتور محمد عمر وردك رئیس تنظیفات ښاروالی ـ ښاغلی دوکتور محمدحیدر رئیس تدریسات مسلکی ـ ښاغلی داکتر محمد اکرم رئیس تدریسات ثانوی ـ ښاغلی حمیدالله کفیل ریاست دارالتالیف . ښاغلی محمد محسن صافی مدیرعمومی سپورت ښاغلی مولوی محمدعلی استاد پوهنځی ادبیات ښاغلی محمدحسن معلم سپورت ښوونځی حبیبیه.

برای بورد سپورت یك اساس نامه هم ازطرف مدیریت عمومی سپورت ترتیب یافته که هنوز مراحل خودراطی نکرده.

۲ـ میدانهای باستکبال ښوونځی نجات وښوونځی حبیبیه بصورت عصری درآورده شده.

۳ـ نقشه های اتاق های متعدد برای تبدیلی لباس وتعمیر تشناب ها برای میدانهای سپورت .

٤ـ سه هزار دست لباس توسط شعبهٔ دوخت مؤسسهٔ نسوان تکمیل وبمکاتب

مرکز توزیع گردیده همچنین برای ولایات درحدود (سه‌هزار) دست لباس تهیه وارسال شد ، یك تکه برای ساخت بلیزر سپورت ازشرکت نساجی خریداری شده .

۵ـ یکمقدار سامان واجناسیکه قبلاً فرمایش داده شده بود از ریاست تهیه بدست آمده بمکاتب مرکز وولایات توزیع شده .

۶ـ درحدود چهارهزار پطلون دراز برای رسم گذشت آینده به هند فرمایش داده‌شد که‌از خریداری آن نمایندگی‌ما درهند اطمینان‌داده‌است .

۷ ـ یك نفر متخصص سپورت از امریکا وارد و بعداز مطالعه اوضاع سپورتی لیسه‌های مرکز راپور مفصل ترتیب کرده که‌ازآن‌استفاده می‌شود.

۸ ـ درجملهٔ کورس های زمستانی یك‌کورس سپورت‌نیز گرفته شدتمامی معلمین سپورت مرکز ومعلمین‌سپورت ولایات‌سردسیر درآن‌شامل‌شده اند. این‌کورس مخصوص برای‌بلند بردن سویه تعلیمی شاملین آن میباشد .

۹ ـ توزیع انعامات ۳٤ سپورت ها در برج قوس صورت گرفت .

ښوونځی حبیبیه اول کپ و بیرق‌معارف‌را اخذنمود .

۱۰ـ دویدنهای زیاده ازسه‌هزار متربه اساس نظریه متخصص سپورت مستر تایمن فقید بعلت‌خوردی‌سن طلاب درمعارف منع‌قرارداده‌شد چه نامبرده درنظریهٔ‌خود نگاشته است که‌این‌قبیل دویدن ها برای کسانیکه از (۲۵) سال‌کمتر داشته‌باشند مضرتمام میشود بنا بران‌چون متعلمیکه‌دارای‌سن‌مذکور باشد درمکاتب مربوطه وزارت معارف وجود نداشت دویدن‌های مذکور هم ازجمله سپورت های معموله خارج ساخته‌شد.

حفظ‌الصحه:

تشبثات آتی توسط سرطبابت معارف صورت گرفته :

۱ـ افتتاح کورس کمك‌های اولیه(First Aids) درښوونځی ملالی که تعداد مشمولین‌آن به(٤۰) نفر معلمات میرسد .

۲ـ افتتاح دومعاینه خانه‌برای‌متعلمات درښوونځی‌زرغونه وښوونځی‌ملالی‌ـ

۳ ـ نصب دستگاه جدید دندان درشفاخانهٔ وزارت معارف .

٤ـ نل دوانی بصورت عصری درشفاخانهٔ وزارت معارف .

٥ـ طبع تکت نسخه‌های دوپارچه برای متعلمین ومتعلمات (۳۰)هزار ورق.

٦ـ کارت صحت طلاب بیست هزار ورق که توسط آن تمام متعلمین ومتعلمات معاینه مکمل شده وراپور صحت شان درآن اوراق قید میشود .

۷ـ اقدامات برای توزیع شیر پودری به متعلمین ومتعلمات .

۸ ـ اقدامات برای ایراد کنفرانس های صحی درمکاتب از طرف سرطبابت .

۹ ـ اقدامات برای نشان دادن فلم‌های صحی درمکاتب ازطرف سرطبابت.

۱۰ ـ اقدامات برای خریداری بکس‌های کمک های اولیه برای مکاتب ومیدانهای سپورت وزارت معارف .

۱۱ - پیشنهادات برای اصلاح آب نوشیدنی و بیت الخلا های مکاتب شهر کابل .

۱۲ ـ اقدام برای استخدام یك متخصص فنی تغذیه ازطرف (F.A.O.) که توسط او نوعیت فقدان غذائی درطلاب تعیین وتثبیت میشود .

۱۳ـ مریضان که ازطرف شعبه داخله وازشفاخانه وزارت معارف ادویه اخذ نموده اند (۲۲۵۰) نفرمیباشد .

۱٤ ـمریضان که ذریعه سرویس دندان تداوی ودندان شان پر کاری وکشیده شده قرار ذیل است :

اول ـ دندان اشخاصیکه پرکاری گردیده ۱۰۰۰ نفر

ج ـ » » کشیده شده ۵۰۰ »

د ـ » » تداوی شده ۹۲۵ »

۱۵ـ متعلمین مکتب رحمن بابا که آبله کوبی چیچك شده ۱۰۰ نفر

۱٦ ـ متعلمین ومتعلمات که ازطرف سر طبابت واکسینا سیون محرقه گردیده اند . (۲۵۰۰۰) نفر

دعدلیی وزارت

وزیر : ع،ج سیدعبدالله

معین :

ع،ص عبدالکریم حقانی

دمخصوص قلم مدیریت :

مدیر : ....

دقوانینو دتدوینولوی مدیریت

دمدیر کفیل :

ع،محمد موسی شفیق

دتمیز ریاست :

رئیس :

عبدالجلیل انصاف

ع،ج سیدعبدالله

غړی مولوی عبدالبصیر

« سیف الرحمن

« عبدالحنان

« عبدالباقی

« عبدالرشید

« عبدالجلیل

دلیکنومدیر : ....

دجمعیت العلما ریاست:

رئیس : ......

غړی مولوی حفیظالله

غړی « فضل ربی

« « عبدالجلیل

« « سیدمحمدعمر

« « میافضل الرحمن

غړی	مولوی مطیع اله
«	« عبدالله
«	« میا عبداله
«	« عبدالواحد
«	« عبد الغنی
«	« محمدامین آزاد
«	« محمد اعظم
«	« گل علم
«	« عبدالعزیز

دتفتیش لوی مدیریت:

مدیر: ع ، فضل الرحمن

دمامورینو مدیریت:

مدیر: ص ، غلام محمد

دالفلاح مدیریت:

مدیر: ص ، محمدیعقوب کومك

معاون: ص ، عبدالاحد عشرتی

دلوازمو مدیریت:

مدیر: ص ، محمدابراهیم

دپانو مدیریت:

مدیر: ص ، عبدالستار

امور وزارت عدلیه

وزارت عدلیه در سال ۳۵ قدم‌های مفیدی در راه بهتری ساختن وضع عدلی و تامین عدل و انصاف در مملکت برداشته و برای این منظور بامور ذیل تشبث شده است:

(الف) اصولنامه اداری محاکم عدلیه

برای اینکه اجرای امور اداری محاکم صورت بهتری بگیرد، یك اصولنامه حاوی قواعدیکه قضاة و مامورین محاکم را در اجرای امور اداری رهبری کند وضع شد. درین اصولنامه تمام مسائل فقیهه واصول وقواعدی که تا کنون درین باب موجود بود جمع وهم از تجارب ممالك اسلامیه که درین راه پیش قدم گفته میشدند نیز استفاده نموده وبنام (اصولنامه اداری محاکم عدلیه) ۲۸٤ ماده را ترتیب وبه غرض طی مراتب معموله به‌مقامات صلاحیت دار تقدیم نموده است که‌اخیراً به تصویب مجلس شورای ملی نیز رسیده است.

مهمترین نتائجی که تطبیق این اصولنامه را بار خواهد آورد ازین‌قبیل خواهد بود:

تجدید وظایف وصلاحیت محاکم سه‌گانه (ابتدائیه مرافعه، تمیز) وحسن وارسی هرمحکمه بامور مربوطه‌اش.

تنظیم رؤیت دعاوی بطوریکه از تراکم‌قضایا وهجوم وازدحام مراجعین جلوگیری شود وحق‌شان درترتیب ونوبت پامال نگردد. لزوم بیان اسباب موجوده حکم توضیح شرائط ارجاع قضایا ازمحاکم‌مرافعه‌وتمیز وشرائطیکه توفر آن درصورت مرافعه ویا تمیز طلبی ضروریست بیان حدودیکه درداخل آن فیصله‌های ابتدائیه ومرافعه نهائی بوده مرحله ویامراحل بالاتر را طی نمیکنند وضع یك اساس واضح برای قبول اعتراضات مدعی ومدعی علیه‌بیان صلاحیت‌تمیز بعدازنقض‌واجراآتیکه تمیزدرصورت‌ارجاع وفیصله‌ثانی درمحاکم پایانتر خواهد نمود تعیین‌فیصله‌هائیکه استثنا وبدون درنظر گرفتن قناعت وعدم قناعت طرفین مراحل ثلاثه قضائی راطی خواهد کرد.

بطور عام فراهم نمودند عوامل ووسائل سرعت جریان کار و پیشرفت امورمحاکم رابار می‌آورد.

(ب) تعلیماتنامه تفتیش مسلکی:

بغرض جلو گیری از تخلفات ادرای وشرعی درمحاکم وتنظیم شعبات عدلی وبرای اینکه ازصحت اجراآت ودوران آنها حسب مقررات شرعی اطمینا نی بوزارت حاصل باشد باید باز رسی منظم وتفتیش درست ازامورمحوله محاکم وشعبات عدلیه وقت بوقت بعمل آید.

تاآغازسال ۱۳۳۵ مقرراتی درین زمینه موجود نبود که شعبهٔ تفتیش واعضای آن درهمه امور مربوط شان رهبری نموده و بصورت یك مجموعه منظمی بدسترس شان باشد. برای تکمیل این نقیصه وزارت عدلیه اصول ومقررات تفتیش را در (۷۱) ماده وضع وبه شکل یك «تعلیما تنامه تفتیش مسلکی» ترتیب دادکه بعدازطی مراتب اصولی درسال ۱۳۳۵ بمعرض اجراء گذاشته شده است.

تطبیق این تعلیما تنامه بازرسی امورشرعی واداری محاکم را درتحت یك نظم واحد ومعینی درآورده حوزه صلاحیت مفتش را نیز معین ساخت که این همه در رسیدن به یك نتیجه مفید و تأمین اهداف تفتیش تاثیر مهمی دارد.

(ج) تعلیما تنامه تزکیه شهود:

چون شهود یکی ازعوامل مهم وبارز دررسیدن بیك فیصله حق وصحیح میباشد تزکیه آنها امریست دارای اهمیت زیاد درمحاکم وبه نزد قضا تیکه زمام فیصله بدست شان است تاکنون مقررات منظم وموحدی درین خصوص موجود نبوده یك عده مشکلات وحق تلفی های زیادی ازین رهگذر بوجود می آید وزارت عدلیه درسال ۱۳۳۵ درصددعلاج این مشکل نیزافتاد ومقررات شرعیه راکه درین زمینه بطورپاشان موجود بودند در (۳۹) ماده گرد آورده وبنام «تعلیمات نامه تزکیه شهود» بعدازطی مراحل لازمه بدسترس محاکم گذاشت. امیداست یك عده مشکلات واسباب حق تلفی ها باین وسیله رفع گردد.

(د) نشر دوباره مجله الفلاح:

مجله الفلاح که وسیله تبلیغاتی این وزارت بوده ازمدت درازی باینطرف

متوقف مانده بوده وزارت عدلیه بمنظور اینکه با یداز نشریات این مجله درراه تنویر افکار عامه وفراهم نمودن معلومات شرعیه وعدلیه برای همگان استفاده بعمل آید دوباره به نشر آن اقدام نمود : مجله مذکور ازآغاز سال۱۳۳۵ به نشریات خود دوباره شروع وطبق مرامنامه ایکه درشماره اول این دورهٔ مجله انتشار یافته مشغول خدمات تبلیغی خویش میباشد.

(ه) تعلیماتنامه وصایة :

موضوع وصایة حقوق صغاررا همیشه در بر میگیرد که کوچك ترین اهمال درآن حیات یك مشت اطفال را بخاك برابر می سازد - برای اینکه این امر مهم تحت انتظام در آمده وتصرفات اوصیاء تااندازه ممکنه زیر مراقبت ونگرانی بوده حقوق صغار تلف نشود وزارت عدلیه مقررات وصایه را در(۷۱) ماده ترتیب وبنام «تعلیماتنامه وصایة» بمقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است .

(و) تعلیماتنامه وکالة دعوی :

تاکنون درمملکت ما وکالة دعوی کدام صورت منظمی بخود نگرفته وطوریکه لازم است درراه خدمت عامه استفاده ازان بعمل آمده نمیتوانند .

برای جبیرهٔ این نتیجه مهم وزارت عدلیه دراطراف موضوع مطالعاتی بعمل آورده وموادی را بهم پیوسته و به مقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است- تعلیماتنامه وکالة حسن دفاع ازحقوق مردم را تامین خواهد کرد.

(ز) تعلیماتنامه تحریر وثایق :

تحریر وثایق عدلی که بحیث اسناد شرعی دارای اهمیت زیاد در معاملات مردم میباشد ازاموری است که مستلزم دقت وغور تمام میباشد. درسال ۱۳۳۵ وزارت عدلیه برای تنظیم این موضوع وحسن ترتیب آن یك تعلیماتنامه در(٤۰) مواد تدوین و به مقامات صالحه تقدیم نموده است .

(ح) بکار انداختن مدیریت عمومی تدوین قوانین :

ضرورت تالیف کتب درموضوعات عدلی وقضائی وتدوین لوایح ورسایلیکه محاکم عدلیه را بصورت منظم درامورشرعی واداری شان رهبری کند دروقت حاضر فوق العاده احساس میشود ازموضوعات معینه که وزارت عدلیه درین

دوره اصلاحی خودضرورت واهمیت آنرا احساس نموده، تالیف کتب وتدوین رسایل وقوانینی میباشد که مورد احتیاج شدیدهموطنان علی العموم و محاکم عدلیه علی الخصوص است و بهبودی اوضاع عامه مملکت وکامیابی تجاویز ونقشه هایکه برای پیشبرد وطن طرح گردیده تا اندازهٔ زیاد بیك اساس معین وواضح حقوقی وقانونی ضرورت دارد برای اینکه همه هموطنان از حقوق وواجبات خود درمقابل یکدیگر ودولت بخوبی پی ببرند لازم است شریعتیکه حاکم اعمال شان است بصورتی عرض وجود کند که همه ازان استفاده کرده بتوانند .

بمنظور رسیدن باینهدف وزارت عدلیه دراواخرسال ۱۳۳۵ شعبه ایرا که بنام مدیریت عمومی «تدوین قوانین» درتشکیلات خودداشت بکار انداخت . وزارت میخواهد باینوسیله از فقه اسلام برای مملکت قوانین منظم و مرتبی بسازد ودرساحه‌هایکه هنوزقوانین وجودندارد مطالعاتی بعمل آورده وبرای ساختن قوانین آن اقدام ورزد این مدیریت کتب ووسایل و قوانین کشورهای دیگررا که وزارت عدلیه بان ضرورت پیدا میکند نیز ترجمه مینماید همچنان قوانین عدلی ممالك دیگر رامطالعه و برای اصلاح دستگاه عدلی مملکت پیشنهاد های لازمه میکند . تکمیل و تنظیم کتابخانه وزارت عدلیه نیزازاهدافی است که وزارت توسط این مدیریت به تامین آن اقدام میکند .

هکذا علاوه براصلاحات مهمهٔ فوق در برخی ازمور متفرقه که محاکم قدمهای اصلاحی دیگر نیز برداشته شده که در بهبودی اوضاع عدلی مملکت کمك میکند ازینجمله مقرراتیرا نام برده میتوانیستم که راجع به قضایای ارجاعی ریاست تمیز وضع و به علاج بعضی از پیچیدگیها ومشکلاتیکه درین ساحه موجود بود پرداخته اند. همچنان به تنظیم مکاتیب اوراق منجمله و قایع جزائیه وکتب سنوات ماضیه که وضع پراگنده وپاشان داشت توجه مبذول وهمه آن تحت ترتیب و تنظیم درآمده اند هکذا برای حفظ حقوق صغارمقرراتی وضع

شده تادعاوی حقوقی صغار خود بخودمحاکم ثلاثه‌راطی کنند .

بطور عام اصلاحاتیکه حقوقا از آن تحت (الف) (ب) (ج) (د) (ه) (و) (ز) و (ح) نام بردیم باعث تنظیم امور محوله بقضات محاکم بوده یك عده مشکلات و پیچیدگیهای متعددی را که اسباب تلف وقت شان میشد رفع می‌سازد. ازینرو اصلاحات و فعالیت های مذکور بذات خود وسائل موفقیت محاکم و قضاة را فراهم می نماید .

اقدامات ذیل وزارت عدلیه نیزدربلند بردن شان ومحاکم وجلب مردم نسبت به محاکم وقضاة ودر حسن جریان امور مربوطه محکمه ها وازینرو در موفقیت شان علی العموم تاثیر مستقیم ویا غیر مستقیم دارد :

(الف) برای حفظ تثبیت‌موقع بلند قضا، رتبه های قضاة مملکت باین ترتیب تثبیت گردیده:

درریاست‌تمیز :

به تشکیلات ریاست تمیز توجه خاصی مبذول گردیده باینصورت که : حیثیت ورتبه رئیس تمیز معادل نائب الحکومه ها .

اعضای تمیز : ۲ چوکی برتبه اول ـ دوچوکی برتبه (۲) و سه چوکی برتبه (۳)

درسائرمحاکم:

قضاة مرافعه ولایات برتبه اول

« « حکومات‌اعلی«دوم

« ابتدائیه ولایات وحکومات اعلی برتبه سوم

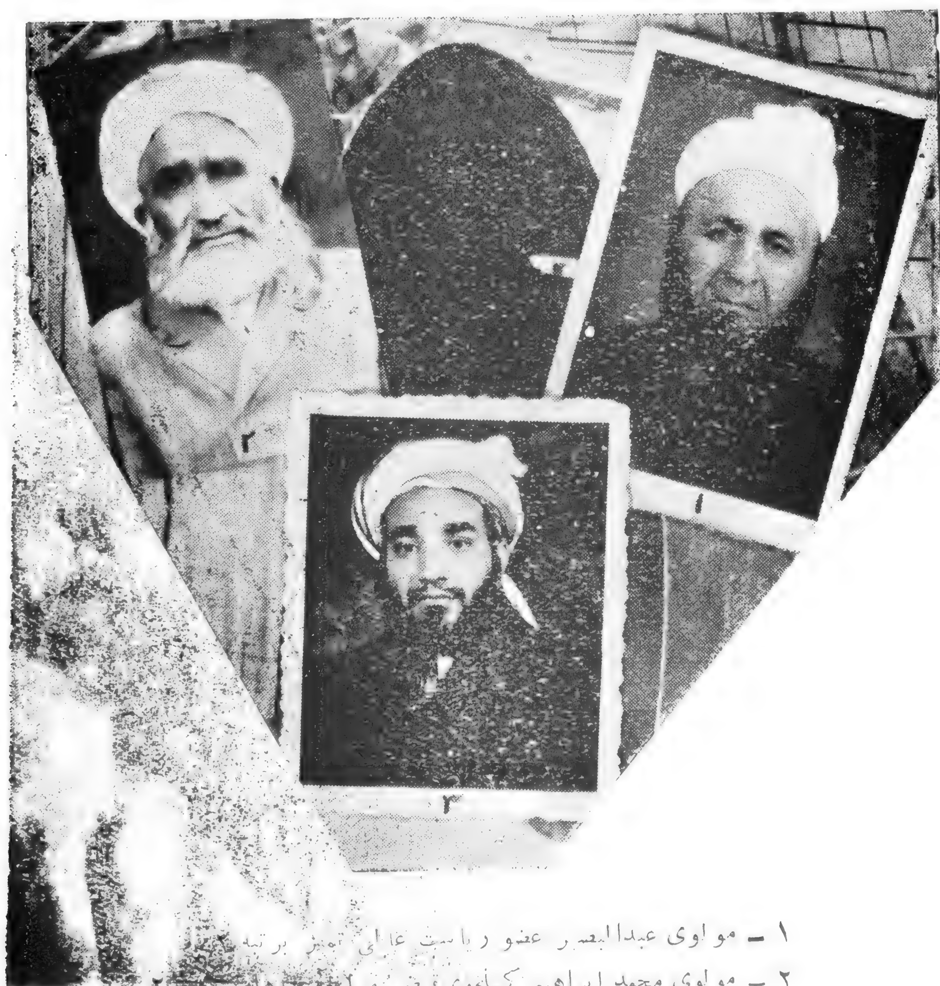
« حکومات کلان برتبه چهارم

« « درجه‌اول « پنجم

« « «دوم «ششم

« « «سوم وچهارم برتبه هفتم

ذواتیکه درسال ۳۵ به یک رتبه ترفیع نایل گردیده اند :

۱ ـ مولوی عبدالبصیر عضو ریاست عالی تمیز برتبه ۲

۲ ـ مولوی محمد ابراهیم کاموی قاضی مرافعه کندهار برتبه ۲

۳ ـ مولوی سید سیف الرحمن برتبه ۳

گلبهار و پل آن که روی دریای « شتل » خودنمائی دارد

همچنان دررتبه‌مفتی‌های محاکم مملکت تعدیلات و ترقیاتی بعمل آورده شده.

(ب) در انتخاب قضاة نیز حتی الوسع از غور و دقت زیاد کار گرفته شده و میشود تااین وظیفه سنگین تنها به دوش آن های بیافتد که درین شق لایق و تعلیمیافته بوده و کفایت علمی و اداری داشته باشند. درسال ۱۳۳۵ (۱۰) نفر از فارغ التحصیلان دارالعلوم عربیه و(۲۷) نفر از فارغ التحصیلان پوهنځی شرعیات در وزارت عدلیه مقرر شده اند و هم اکنون یک عده از فارغ التحصیلان دار العلوم عربیه‌ومدرسه قضاة و (۲۷) نفراز فارغ‌التحصیلان پوهنځی شرعیات بوظیفه قضاء مصروف هستند. دیده میشود که تعلیم عالی مسلکی یکی از اسباب مهم موفقیت درین ساحه میباشد.

(ج) موضوع دیگریکه برای استقرار و از اینرو موفقیت محاکم اهمیت بسزادارد، داشتن یك مقرد رست ومستقل برای محکمه‌هاست. وزارت عدلیه به‌ساختمان تعمیرات محاکم مملکت توجه‌ونگرانی دارد.

تاکنون کار عمارات محاکم مرافعه برخی ازولایات شروع و برای این منظور یك اندازه پول جهت اعمار وتکمیل عمارات محاکم‌مرافعه به‌ولایات مشرقی - قندهار- مزارشریف - قطغن وولایت کابل تخصیص شده‌است.

درقسمت باز رسی محاکم در سال ۱۳۳۵ به‌تعداد (بیست) نفرازطرف مدیریت عمومی تفتیش این وزارت تحت محاکمه گرفته شده وهم‌امورعدلی ولایت هرات وحکومت اعلی پروان تفتیش گردیده اند.

همچنان وزارت عدلیه ترتیب گرفته تامجموعه های ثبت وثائق و فیصله های محاکم مختلفه هر ولایت رادر مرکز آن گرد آورده وبه بازرسی آن جمعاً ذریعه مفتشین خود بپردازد برین اساس کتب ثبت‌وثائق محاکم مربوط ولایت کابل رادرسال ۱۳۳۵ درمرکز گرد آورده ومفتشین‌وزارت به تفتیش آن پرداخته‌اند.

(۳) احصائیه مجموعی دعاوی:

احصائیه مجموعی دعاوی که سال گذشته در محاکم عدلیه مملکت دایر ووقایعیکه درآن اجراء شده قرار ذیل است :

۱ـ دعاوی حقوقی ـ ٥٥٥٧

۲ـ دعاوی جزائی ـ ٦٤١٦

۳ ـ وثائق ـ ١٤٤٨٤٣

ازاینجمله فقرات حقوقی وجزائی که درریاست تمیز تائید شده جمعاً به (٦٢٠) وآنچه ارجاع شده به (١٩٠) فقره بالغ میگردد و فیصله های تخفیفی وتزئیدی (٢٠٢) میباشد اشخاصیکه محکوم بهقصاص شده اند (٥) نفر و آنهائیکه محکوم بهحبس دوام شده اند (٣) نفر میباشند .

درسال ١٣٣٥ عرایضیکه ازطرف مدیریت قلم مخصوص امر گرفته شده بالغ به (١٤٥٠) قطعه گردیده وشماره مکاتیب این وزارت به (١٠٢٧٢) می رسد .

دخارجه‌چاروو زارت

دخارجه‌چاروو زیر ع،ج،ل،ع سردار محمد نعیم

درتبی دچوکاتنه‌دباندی، دلوی سفیرپه‌حیث مشاوران: دوه‌تنه

په‌لمړی رتبه‌دمختاروزیرپه‌حیث: دوه‌تنه ع،ص عبدالحی عزیزوزیرمختارمشاو

سیاسی معین ع،ج محمدهاشم میوندوال

اداری معین ع،ج محمد عثمان امیر

دشفراوقلم‌مخصوص‌مدیریت:

مدیرپه (۳) رتبه ع، نثار احمد

دقلم‌مخصوص منشی په(٤)رتبه ص،غلام‌محمد نیک زاد

غړی په (۸) رتبه یوتن

» » (٦) » »

» » (۹) » درې تنه

دسیاسی لوی‌مدیریت:

لوی مدیرپه(۲) رتبه ع،ص عبدالرحمن پژواك

۱- دسیاسی لمړی خانګه:

مدیر په (۳) رتبه. ع،سیدمسعودپوهنیار

غړی په (۷) رتبه یوتن

» » (۹) » »

۲-دوهمه‌سیاسی‌خانګه:

مدیر په (۳) رتبه ص،عطاءالله ناصرضیاء

غړی په (۷) رتبه یوتن

» » (۹) » »

۳-دریمه‌سیاسی‌خانګه:

مدیر په (۳) رتبه .....

غړی په (۷) رتبه یوتن

غړی » (۹) » »

۴ـ اقتصادی څانګه:

مدیر په(۳) رتبه ع، نوراحمد اعتمادی

غړی « (٦) تن

« « (۸) دوه تنه

۵ـ دملګرو ملتو دچارو څانګه:

مدیر په(۳)رتبه ص، دکتور عبدالغفور روان دکفیل په حیث

غړی « (۵) « یوتن

« « (٦) « خلور تنه

« « (۷) « یو تن

٦ـ دمطالعاتو څانګه:

دڅانګی آمران په (۱)رتبه خلور تنه

متتبع « (۲) « اته تنه

سکرتر « (۵) « خلور تنه

۷ـ دکتابخانی څانګه:

دکتابخانی آمر په(۷) رتبه یو تن

« معاون « (۸) « «

دمطبوعاتی معاون په(۸)رتبه یو تن

دتشریفاتو ریاست:

رئیس په(۲)رتبه ع، ص، جلال الدین طرزی

غړی « (۵) « ص، محمد ایوب عزیز دتشریفاتو معاون

« « (۵) « ص، عبدالواحد تشریفاتو اداری معاون

« « (۹) « یوتن

« « (۱۰) « «

داداری اوی مدیریت:

اوی مدیر په (۲) رتبه — ع،ص محمدشعیب

۱ـ دقونسلگری او تابعیت مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه — . . . . .

غړی « (۸) « یوتن

» » (۱۰) « »

۲ـ دویزی مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه — ع،محمدقسیم نعیم

غړی « (۸) « یوتن

» » (۹) » »

۳ـ دمامورینو مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه — . . . .

معاون « (٦) « یوتن

غړی « (۸) « »

» » (۹) دوه تنه

۴ـ محاسبه او لوازمو مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه — ص،عبدالستار

معاون « (٥) « یوتن

دنقدی او تحقق څانگه:

مامور په (٦) رتبه یوتن

غړی « (۷) « »

» » (۸) « دوه تنه

» » (۹) « »

» » (۱۰) « »

دلوازمو خانګه:

مامور په (٦) رتبه يوتن
غړی « (۷) « «
« « (۸) « دوه تنه
« « (۹) « «
« « (۱۰) « «

د رشيف لوی مديريت:

لوی مدير په (۲) رتبه ع، ص عبدالرؤف

۱ـ د اجرائيي څانګه:

معاون په (٥) رتبه ص، محمد ولی
غړی « (۷) رتبه يوتن
« « (۸) « «
« « (۹) « دوه تنه
« « (۱۰) « شپږ تنه

۲ ـ د تبييض څانګه:

معاون په (٥) رتبه يوتن
غړی « (۷) « «
« « (۸) « «
« « (۹) « دوه تن
« « (۱۰) « پنځه تنه

۳ ـ د حفيظې څانګه:

معاون په (٥) رتبه ص، غلام صديق
غړی « (۷) « يوتن
« « (۸) « دوه تنه

« « (٩) « دری تنه

« « (١٠) « څلور تنه

افغانی نمایندگی په خارج کښې

په واشنگټن کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر — ع، ج محمد کبیر لودین

لمړی سکرتر په (٣) رتبه — ع، فیض احمد شیرزاد

دوهم سکرتر « (٦) « یو تن

اتشه « (٩) « دوه تنه

په ماسکو کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر — ع، ج عبدالحکیم شاه عالمی

لمړی سکرتر په (٣) رتبه — ع، عبدالقیوم

دوهم « په (٦) « یو تن

آتشه په (٩) « «

په لندن کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر — ع، ج دکتور نجیب الله

لمړی سکرتر په (٣) رتبه — ع، عبدالقیوم عطائی

دوهم « « (٦) « یو تن

په پاریس کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر — ع، ج غلام محمد شیراز

لمړی سکرتر په (٤) رتبه یو تن — ص، عبدالقادر

دوم « « (٧) « یو تن

اتشه « « (٩) « «

په انقره کی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج سردار اسدالله
لمړی سکرتو په (٤) رتبه	ص، محمدابراهیم
دوهم « « (۷) «	یوتن
ترجمان	یوتن

په تهران کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	....
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ع، محمد یونس شارژدافر
دوهم « « (۷) «	یوتن

په قاهره کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج صلاح الدین سلجوقی
لمړی سکر تر به (٤) رتبه	ص، سدوخان
دوهم « « (۷) «	یوتن

په جاپان کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج دکتور عبدالمجید
لمړی سکرتر په (۵) رتبه	ص، سیدمحمدقاسم

په حجاز کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج فیض محمد ذکریا
لمړی سکرتر په (۵) رتبه	ص، سید محمد امین
دوهم « « (۷) «	یوتن
دریم « « (۸) «	«

په دهلی کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج محمد عمر

لمړی سکرتر په (٤) رتبه		ص، گلاب شاه
دوهم « « (٦) «		دوه تنه
دریم « (٨) «		دری تنه

په کراچی کښی افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر	......
لمړی سکرتر په (٣) رتبه	ع، محمد نعیم یونسی «شارژدافر»
دوهم « « (٦) «	دوه تنه
دریم « « (٨) «	« «

په چین کښی افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر	ع، ص عبدالصمد
لمړی سکرتر په (٣) رتبه	ص، عبدالباقی لطیفی

په پراگ کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (١) رتبه	ع، ج محمد عارف
لمړی سکرتر « (٥)	ص، عبدالباقی

په بغداد کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (١) رتبه	ع، ج محمدقاسم
لمړی سکرتر په (٥) «	ص، عبدالمنان
دوهم « « (٧) «	یو تن

په اندونیزیا کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (١) رتبه	ع، ج عبدالهادی داوی
لمړی سکرتر « (٥) «	ص، حبیب الله

په روم کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (١) رتبه	......
لمړی سکرتر « (٥) «	ص، عبدالغنی «شارژدافر»

په بن کښې افغاني وزارتمختاري:

مختار وزیر په (۱) رتبه	ع، ج دکتورغلام فاروق
لموی سکرتر « (۵) رتبه	ص، محمد شریف اژیر
دوهم « « (۷) «	ص، محمد عتیق

په یو نو کښې افغاني نمایندګي:

نماینده په (۱) رتبه	ع، ج عبدالحمید عزیز
د نمایندګۍ مرستیال په (۲) رتبه	یو تن
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ص، دکتورعبدالحکیم طبیبي
آتشه	یو تن

په مشهد کښې افغاني جنرال قونسلګري:

جنرال قونسل په (۳) رتبه	ع، غلام احمد نوید
لمړی سکرتر « (٦) «	یو تن
دوهم « « (۸) «	«

په بمبئي کښې افغاني جنرال قونسلګري:

جنرال قونسل په (۳) رتبه	ع، ص عبدالروف ضیائي
لمړی سکرتر په (٦) «	یو تن
دوهم « « (۵) «	«

په پشاور کښې افغاني قونسلګري:

قونسل په (٤) رتبه	ع، غلام حسن صافي
لمړی سکرتر « (۷) «	یو تن
دوهم سکرتر « (۸) «	دوه تنه

په کوټه کښې افغاني قونسلګري:

قونسل په (٤) رتبه	••••••
لمړی سکرتر « (۷) «	یو تن
دوهم « « (۸) «	«
ترجمان « « (۸) «	«

اعلیحضرت معظم همایونی با جلالتمآب سهراوردی صدراعظم پاکستان درحال صحبت درقصر دلگشا

جیمز ریچارد رئیس کمیته شرق میانه موقع مذاکره باښاغلی صدراعظم

ښاغلی جیمز ریچارد موقع ملاقات باښاغلی وزیر امور خارجه

امور وزارت خارجه

امور وزارت خارجه درطی سال ۱۳۳۵ ازهرحیث مطابق سیاست ملی و مصالح مملکت جریان داشته ودر راه توسعهٔ مزید مناسبات بین المللی افغانستان قدمهای جدید برداشته شده است . اینك اجراآت مهم برخی از شعبات وزارت اجمالاً از نظر گذرانیده میشود .

ریاست تشریفات

زعمای ملل دوست ومتحابه که درین سال دراثر دعوت حکومت متبوعه بافغانستان تشریف آورده اند:

۱- جلالتماب عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه وجلالتماب ادهم مندرس کفیل وزارت امور خارجهٔ آن مملکت با یك تعداد ذوات معیتی شان بتاریخ ۲ اسد وارد کابل شده وبعد اقامت شش روزاز کابل حرکت کردند .

۲- بتاریخ ۱۵ اسد جلالتماب اسکندر میرزا رئیس جمهور اسلامی پاکستان به اثر دعوت اعلیحضرت همایونی با اعضای معیتی شان برای مدت ۶ روز مهمان ما بوده وبتاریخ ۲۱ اسد کابل را بعزم کراچی ترك گفتند .

۳- همچنین جلالتماب چو ئن لای صدر اعظم جمهوریت مردم چین با جلالتماب مارشال هولانگ معاون صدراعظم حکومت چین وذوات معیتی شان در اثر دعوت شاغلی محمد داؤد صدراعظم بتاریخ ۲۹ جدی وارد کابل گردیده وبتاریخ (۵ر۱۱ر۳۵) ازمیدان هوائی قندهار وطن عزیز ماراترك گفتند.

قبول اگریمان وتقرر نمایندگان دول متحابه در افغانستان .

۱- اگریمان جلالتماب دکتور آرنولد هلب بحیث وزیر مختار هالند در کابل بتاریخ ۲۱ ر۱ر۳۵ منظور وجلالتماب موصوف اعتماد نامه خود را بتاریخ ۲ر۸ر۳۵ بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۲- جلالتماب شلدن بیتزملز سفیر کبیر امریکا در کابل اعتماد نامه خود را بتاریخ ۱۷ر۲ر۳۵ بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۳- جلالتماب بوکدن سرونور بینیا وزیر مختار یوگوسلاوی اعتماد نامه خود را به روز ۱۲ر۳ر۳۵ بحضور اعلیحضرت معظم همایونی تقدیم نمودند.

٤- اگریمان جلالتماب ایرواوزی بحیث وزیر مختار دولت فنلند در کابل

اعلیحضرت معظم همایونی بمعیت جلالتماب سکندر میرزا رئیس جمهور پاکستان
موقعیکه میدان هوائی خواجه رواش را بقصد قصر گلخانه ترک میفرمایند .

بتاریخ ۲۱ر۳ر۳۵ منظور وجلالتماب موصوف بروز ۲عقرب ۳۵ اعتماد نامه خودرا بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۵ـ همچنین اگریمان جلالتماب گوید وریای وزیر مختار ایتالیا در کابل بتاریخ ۱۷ر۴ر۲۵ منظورو جلالتماب موصوف اعتمادنامه خودرا روز ۳ میزان ۳۵ بحضور ذات اشرف ملوکانه تقدیم نمودند .

۶ـ بتاریخ ۲۰ر۸ر۳۵ جلالتماب پول ایکونو موکورانی بحیث وزیر مختار دولت یونان در کابل منظور گردیده است .

۷ـ همچنین بتاریخ ۲۰ر۸ر۳۵ اگریمان جلالتمآب کاز یمیر سیدور بحیث وزیر مختار دولت لهستان در کابل صادر شده است .

۸ـ اگریمان جلالتماب ژوزه ریکارد گومزاسه بو وزیر مختار دولت هسپانیه در کابل به تاریخ ۲۳ر۹ر۳۵ صادر گردید .

۹ـ اگریمان جلالتماب میکل کورنا جیلیت بحیث سفیر کبیر بر تانیا در کابل بتاریخ ۷ر۱۱ر۵۳ منظور گردید.

۱۰ـ اگریمان جلالتماب آوان اونگ سفیر کبیر برما در کابل بتاریخ (۲۴ر۱۱ر۳۵) صادر گردید .

تعیین و تقرر نمایندگان افغانی در خارج:

۱ـ عالیقدر جلالتماب سردار اسدالله سفیر کبیر افغانی درانقره در عین زمان بحیث وزیر مختار و نماینده اعلیحضرت همایونی در بلگراد بتاریخ ۲ر۱ر۳۵ اعتماد نامه خود را به رئیس جمهور یوگوسلاوی تقدیم نمودند .

۲ ـ اگریمان عالیقدر جلالتماب دکتور عبدالمجید بحیث سفیر کبیر افغانی در توکیو به تاریخ ۱۹ر۱ر۳۵ واصل وجلالتماب موصوف اعتمادنامه خود را بتاریخ ۳۱ می تقدیم کردند .

۳ـ اگریمان عالیقدر جلالتماب جنرال محمد قاسم بحیث وزیر مختار افغانی در بغداد بتاریخ ۲ر۲ر۳۵ واصل واعتماد نامه خود را بحضور شاه عراق بتاریخ ۱۱ سرطان ۳۵ تقدیم نمودند ـ

٤ـ همچنین جلالتمآب جنرال محمد قاسم اعتماد نامه خودرا بحیث وزیر مختار ونماینده افغانی درعمان اعتماد نامه خودرا بحضور اعلیحضرت پاد شاه اردنیه هاشمی تقدیم نمودند .

۵ـ اگریمان عالیقدر جلالتماب غلام یحیی طرزی سفیر کبیر افغانی در مسکو که در عین زمان بحیث وزیر مختار اعلیحضرت درهلسنکی ازسویدن مواصلت و جلالتماب شان به تاریخ ۲۲ سنبله ۳۵ اعتماد نامه خود را تقدیم نمودند .

٦ـ بتاریخ ۳۰ سرطان ۳۵ عالیقدر جلالتماب جنرال محمد عارف وزیر مختار افغانی درپراگ مواصلت وجلالتماب شان اعتماد نامه خودرا بتاریخ ۱۱ سنبله ۳۵ تقدیم کردند .

۷ـ همچنین بتاریخ ٤ دلو ۳۵ اگریمان جنرال محمد عارف بحیث نمایندهٔ اعلیحضرت در وارسا مواصلت نمود .

۸ـ اگریمان جلالتماب صلاح الدین سلجوقی سفیر کبیر اعلیحضرت متعین قاهره بحیث وزیر مختار افغانی در لبنان بتاریخ ۲۱ عقرب ۳۵ مواصلت و اعتماد نامه خود را بحضور رئیس جمهور لبنان بتاریخ ۱٦ میزان تقدیم نمودند .

۹ـ جلالتماب محمد کبیر لودین سفیر کبیر افغانی در واشنگتن که در عین زمان امور نمایندگی افغانی در برازیل رانیز بعهده دارند اعتماد نامه خود در برازیل بتاریخ ۱۹ میزان ۳۵ تقدیم نمودند .

۱۰ـ اگریمان جلالتماب محمد هاشم میوندوال معین سیاسی وزارت امورخارجه بتاریخ ۱۱ قوس ۳۵ از لندن مواصلت نمود .

۱۱ـ اگریمان جلا لتماب دکتور نجیب الله بحیث سفیر کبیر افغانی درواشنگتن بتاریخ ۱۸ر۸ر۳۵ مواصلت وجلالتماب موصوف اعتماد نامه خودرا بتاریخ (۱۱ر۱۲ر۳۵) تقدیم نمودند .

۱۲ـ اگریمان عالیقدرجلالتماب عبدالحکیم وزیرداخله بحیث سفیر کبیر افغانی درمسکو به تاریخ ۲ر۱۰ر۳۵ مواصلت نمود .

۱۳- همچنین اگریمان جلالتماب موصوف بحیث وزیر مختار افغانی درهلسنگی بتاریخ ۹ ر۱۱ر ۳۵ به کابل رسید .

۱٤- اگریمان جلالتماب عبدالحکیم سفیر کبیر افغانی در مسکو که درعین زمان حیثیت وزیرمختار ونماینده افغانی درسویدن را نیز دارند بتاریخ (۲۰ر ۱۰ر۳۵)مواصلت نمود .

۱۵- اگریمان جلالتماب جنرال محمدعمر سفیرکبیرافغانی دردهلی که در عین زمان سمت سفیر کبیرو نماینده اعلیحضرت همایونی رادر برما نیز دارند بتاریخ (۱۸ر۸ر۳۵) مواصلت نمود .

مدیریت مامورین

مامورین آتی الـذکر درمرکز وزارت خارجه ونماینده گی های افغانی درخارج تعیین ومقرر گردیده اند:

الف - مقرری های خارج:

۱- ع،ج محمد عمرسابق سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی درتهران بحیث سفیرکبیر اعلیحضرت همایونی دردهلی .

۲- ع،ج دکتورعبدالمجید سابق وزیرمعارف بحیث سفیرکبیر اعلیحضرت همایونی درجاپان .

۳- ع، ج عبدالحکیم سابق وزیر داخلـه بحیث سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی درمسکو .

٤- ع،ج محمدعارف سابق وزیر دفاع ملی بحیث وزیر مختار افغانی درپراگ .

۵- ع،ج محمد قاسم سابق رئیس ارکان حربیه عمومیه وزارت دفاع ملی بحیث وزیر مختار افغانی دربغداد .

٦- ع، سید تاج الدین سابق مدیرعمومی آرشیف وزارت امور خارجه بحیث جنرال قونسل افغانی درمشهد.

۷ـ ع٬ فضل احمد شیرزاد سابق مدیر شعبهٔ اول سیاسی وزارت امور خارجه بحیث سکرتر اول ومستشار سفارت کبرای اعلیحضرت همایونی درواشنگتن .

۸ـ ص٬ محمد ابراهیم سابق معاون مدیریت عمومی قلم مخصوص وزارت خارجه بحیث سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در انقره .

۹ـ ص٬ سدو منگل سابق معاون شعبهٔ اجرائیه مدیریت عمومی آرشیف وزارت خارجه بحیث سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در قاهره .

۱۰ـ ص٬ سید محمد قاسم سابق معاون اداری ریاست تشریفات وزارت خارجه بحیث کفیل سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در جاپان .

۱۱ـ ص٬ دکتور عبد الحکیم طبیبی سابق کفیل مدیریت سوم سیاسی وزارت امور خارجه بحیث کفیل سکرتر اول نمایندگی دائمی افغانی در یونو .

ب ـ مقرری‌های داخل وزارت :

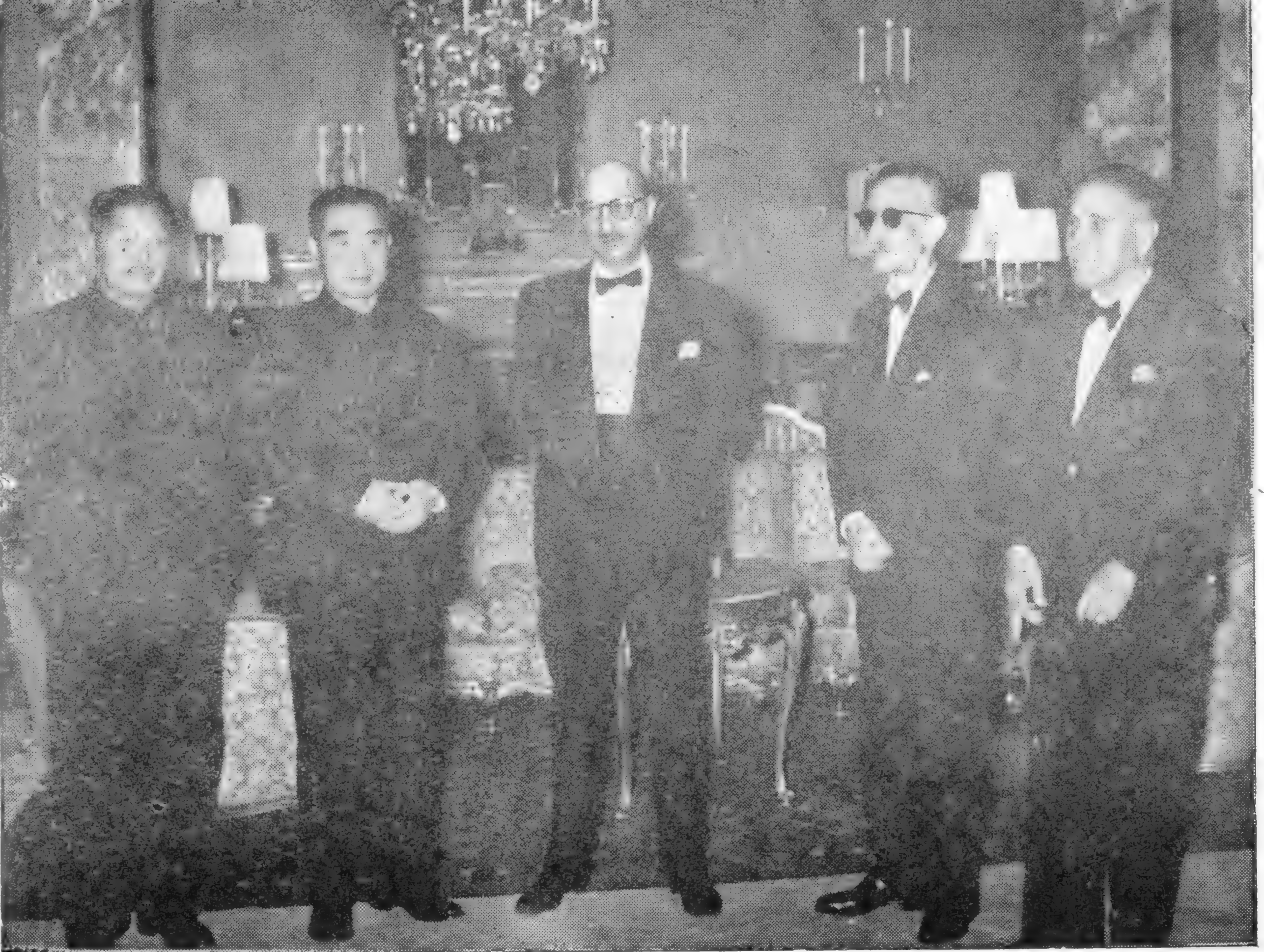
۱ـ ع٬ ص عبدالروف سابق مدیر مامورین بحیث مدیر عمومی آرشیف .

۲ـ ع٬ سید مسعود سابق مدیر شعبهٔ قونسلگری بحیث مدیر شعبهٔ اول سیاسی .

۳ـ ع٬ نثار احمد سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در انقره بحیث مدیر عمومی شفر وقلم مخصوص .

٤ـ ص٬ غلام محمد نیک‌زاد سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی درواشنگتن بحیث معاون مدیریت قلم مخصوص .

۵ـ ص٬ محمد ایوب عزیز سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در قاهره بحیث معاون شعبهٔ تبیض مدیریت عمومی آرشیف .

باریابی جلالتماب چوئن‌لای بحضور ذات شاهانه

از مناظر پذیرائی بنا غلی صدر اعظم و بنا غلی وزیر امور خارجهٔ افغانستان در انقره

جلالتمآب چوئن لای صدر اعظم جمهوریت مردم چین موقع ورود شان بکابل و تعاطی بیانیه ها

د داخلي وزارت

تشکیل :

د وزارت کفیل ع،ج سید عبدالله

معین په (۱) رتبه ع،ص عبدالرحیم

د ناقیلینو لوی مدیر په (۳) رتبه ع، خداداد

د پلټنې لوی مدیر په (۳) رتبه ع، محمد کبیر

د(جنوبی ، غرب) د پلټنې د گروپ آمر په (۳) رتبه ع، عبدالسمیع

د محاکماتو لوی مدیر په (۳) رتبه ع، محمد طاهر

مدعی العموم په (٤) رتبه ص، شاه جان

د احصائیې لوی مدیر په (۳) رتبه ص، فقیر محمد

د سجل د ثبتولو مدیر په (٤) رتبه ص، نظر محمد

د مامورینو مدیر په (٤) رتبه ص، عبدالرحیم

د محاسبې مدیر په (٤) رتبه ص، عبدالرشید

د(مزار ،قطغن ، میمنه او بدخشان) په پلټنې د گروپ آمر په(٤) رتبه
ص، سید بهاوالدین

د(کابل، مشرقی غزنی، او پروان) د پلټنې د گروپ آمر په(٤) رتبه
ص، میرعثمان

د قلم مخصوص مدیر په (٥) رتبه ص، محمد ابراهیم

د احصائیې د لوی مدیریت مرستیال په(٥) رتبه ص، گل محمد

د محاسبې د مدیریت د تحقق مامور په(٥) رتبه ص، سید کمال

د(جنوب غرب) د پلټنې د گروپ غړی په (٤) رتبه ص، فقیر محمد

امور وزارت داخله

امنیت کشور:

طوریکه احصائیه وقایع سال گذشته(۱۳۳٤) باسال ۳۵ مقایسه میشود تقریبا شش فی صد درواقعات جزائی تقلیل بعمل آمده که البته با این تطبیقات و کم شدن وقایع وجرایم - میتوان بهبود وضع اجتماعی وآرامی مردم وامنیت کشور راقیاس واندازه نمود .

برعلاوه روی کار آمدن پروژه های اقتصادی وعمرانی و مشغول شدن مردم بکار وتحصیل معاش واجرت در برابر کار وفعالیت و تقلیل تعداد بیکاران) دراین امر تاثیر بارزی داشته وباتوسعه وانکشاف پروژه های مذکور دربهبود اوضاع واحوال اجتماعی امید واری های بیشتری هم موجود میباشد.

اقدامات وزارت داخله در امور احصائیه نفوس :

احصائیه نفوس وثبت سجل احوال عبارت است از تعیین تعداد نفوس مملکت احصائیه تولیدات وفیات، وازدواج وثبت سجل احوال افراد است که قسمت دوم ثبت اسامی نصب عکس ها وتشریح حال عمومی شان در کتب بنام اساس وهمچنین توزیع تذکره های تابعیت دارای فوتو بهمه افراد ذکور مملکت ازطفل یك روزه ببالا است

این سیستم ازجدید ترین سیستم های دنیاست جهت اجرای مرام فوق سه اصولنامه و دو تعلیمات نامه تدوین نمود که مراحل قانونی را طی کرد اصولنامه های مذکور مراحل قانونی خود دراطی نموده ومرعی الاجرا شده است

درسال ۳۵ نوبت کار احصائیه وثبت سجل احوال ولایت قطغن رسیده درین سال نفوس ولایت قطغن بدفاتر ثبت سجل قید وبه افراد ذکور آنجا تذکرۀ جدید توزیع شد برای این کار وزارت داخله سی نفر سر گروپ بشمول مدیران ومامورین احصائیه و نمایندگان رسمی وزارت خانه ها و نود نفر کاتب وسی نفر عکاس مؤظف ساخته است .

نتائج حاصله :

درنفوس مزارشریف متذکر میشویم که در اثر مساعی مدیریت احصائیه ازسال ۱۳۳۰ الی ۱۳۳۵ تزاید سه ونیم چند محسوس گردیده نتائج دیگر

جاها در تـزاید نفوس اطمینان بخش است و بصورت عمومی میتوان دوچند شدن نفوس را ادعا نمود .

راجع به اینکه وزارت داخله تاکجا به ترتیب احصائیه نفوس بصورت صحیح وکامل موفق شده باید گفت که نفوس شماری در ممالك دیگر به این ترتیب میشودکه تمام خانه ها اپارتمان ها - دوکان‌ها کاروانسرای‌ها وهوتل‌ها نومره بندی شده هیئت ها تعین میشوندوورق های سوالیه مطبوع راکه ازطرف متخصصین احصائیه ترتیب شده مـی گیرند واوراق قـرار اظهار خود مردم خانـه پری میگردد در این اوراق فوتو نصب نمیبا شد ودرجائی ثبت نمی شود تذکره هم بکسی داده نمیشود این‌اوراق به مراکز جمع وبعد ازتصنیف وترتیب این ها نفوس مملکت ازنگاه کمیت وکیفیت شمار می شود .

دراین صورت اسناد فقط به اظهار هرنفر است . مگر دراین جا برای مردم تذکره داده میشود اسناد به تصدیق مدیران ناحیه قریه دار ها حکام وعلاقه داران میشود فوتوها در دفاتر سه نقله اساس نصب میگردد هیئت‌ها قریه داران مدیران ناحیه وحکام وعلاقه داران مسئولیت دارند . تذکره که داده میشود بصورت کتابچه دارای اوراق متعدد وفوتو میبا شد .

دراین سیستم که روی دست ماست علاوه براینکه وضع نفوس مملکت به یك قطعیت ریاضیه معلوم میشود ازلحاظ وضع اجتماعی، معارف، صحت‌عامه خدمت عسکری وامنیت ملی، مملکت خدمات قابل وصفی انجام میشود .

امور ناقلین :

مدیریت عمومـی ناقلین وزارت داخله در سال ۳۵ علاوه بر تشکیل دوماموریت های ناقلین غرض تسریع امورمربوطه به ناقلین ورفع مشکلات مردم ناقـل در ولایات مزارشریف و قطغن و اسکان یك تعداد خانواری درولایات‌موصوف، اسکان یك‌هزارخانواراقوام‌مختلف رادر بغراء کوشیده‌است.

مراقبت اوضاع مامورین:

مدیریت محاسبات وزارت داخله در طول سال از امور ذیل وارسی کرده است:

الف ـ اوراقیکه برای فیصله به محکمه ابتدائیه فرستاده شده ۲۱ ـ فقره

ب ـ اوراقیکه در اثر مرافعه خواهی و تمیز طلبی مامورین محکوم، بریاست محاکمات فرستاده شد:

۱ ـ به محکمهٔ مرافعه	۸ فقره
۲ ـ « « تمیز	۹ »

ج ـ اوراقیکه در اثر مرافعه خواهی و تمیز طلبی وزارت، بریاست محاکمات فرستاده شده:

۱ ـ بمحکمه مرافعه	۱۰ فقره
۲ ـ « تمیز	۳ »

د ـ اوراقیکه بعداز فیصله از ریاست محاکمات بوزارت واصل گردیده و پس از تحقیقات اصولی امر تطبیق فیصله های مذکور به مراجعش داده شده:

۱ ـ از محکمه مرافعه	۶ فقره
۲ ـ « « تمیز	۵ »

هـ ـ اوراقیکه بعد از غور مدیریت عمومی محاکمات نسبت نواقص بغرض اصلاح به مراجعش اعاده گردیده ۱۵ ـ فقره

و ـ فیصله های که از ولایات و حکومات اعلی بوزارت واصل و بعداز غور مدیریت عمومی محاکمات امر تطبیق فیصله به مراجعش داده شده ۴۱ فقره

تربیه مامورین مسلکی:

تعلیمات نامه جدیدی بمکتب ژاندارم و پولیس بحیث پروژه بمعرض تطبیق قرار گرفته به اساس تشکیل جدید و تعلیمات نامه آن یك تعداد فارغ التحصیلان صنف ۹ به صنف احضاریه با شمول بکلوریا پاس به صفت آمران پولیس وهمچنان یك تعداد ضابطان مسلکی ژاندارم و پولیس به کورس اکمال غرض آموختن تحصیلات پولیس وژاندارم شامل مکتب گردیده اند بغرض استخدام معلمین مسلکی نیز اقدامات لازمه بعمل آمده یك تعداد نفر بغرض تحصیل و یك تعداد هم بطور سکالرشیپ و فیلوشیپ بخارج اعزام شده است.

دمخابراتو وزارت

تشکیل:

وزیر	ع،ج، محمد مرید
معین	ع،ص، غلام صفدر «سکندری»

دقلم مخصوص مدیر

ع ، میرفیض احمد «مؤدودی»

د پست ریاست :

رئیس	ع،ص، غلام فاروق
د پست لوی مدیر	ع، محمدامان
د واردی مدیر	ص،محمد یوسف
دتفتیش مدیر	ص،محمد سرور
د پستی پارسلاتومدیر	ص ، محمدنبی
دصادوی مدیر	ص ، محمد یاسین
د موزیم مدیر	ص، گل علم
دتحصیلی دخانگی مدیر	ص، شهسوار

د تیلفون او تیلگراف ریاست :

د تیلفون رئیس

ع،ص، محمد حسین «شکور»

ع،ج،محمدمرید

د تست او معاینې لوی مدیر	ص، محمدحسن کفیل
د تعلیم او تربیه »	ع، حاجی غلام سرور
دمخابراتودلوی مدیرکفیل	ع ، محمد عظیم
د ورکشاب مدیر	ص، نصرالله «ملکیار»
دیکه‌تودتیلگرافخانی مدیر	ع، عبدالحبیب
دیکه‌توت د تیلگرافخانی معاون	ع، عبدالله
د مرکزی تیلگرافخانی مدیر	ص، امیرالدین
دمهتاب قلعه دتیلگرافخانی‌مدیر	ص، عبدالحق
دمهتاب‌قلعه تیلگرافخانی معاون	ص، عبدالمجید
دلین دتمدید مدیر	ص، غلام رسول
دتیلگراف د مکتب مدیر	ص، سراج الدین

دراډیو د تخنیکي ریاست:

رئیس	ع،ص، عطاالله
معاون	ص، عبدالرحیم
د اداري مدیر	ص، جلال الدین
د ستدیو مدیر	ص، محمدمهدی
د برودکاست مدیر	ص، محمد حسن
د فني مدیر	ص، دوست محمد

د اداري ریاست:

اداري رئیس	ع،ص، عبدالاحد «فدائی»
دمحاسبې لوی مدیر	ع، حاجی سلطان علی
د ترانسپورت مدیر	......
د اوراق لوی مدیر	ع، غلام دستگیر
د خزانې مدیر	ص، عبدالسلام خزانه دار
د ډیپو مدیر	ص، عبدالغفور
د جنسي مدیر	ص، محمد حسین
د نقدي مدیر	ص، سید عظیم الدین
د خریداري مدیر	......
د تصفیه مدیر	ص، سلطان محمد
دجرم داثبات مدیر	ص، سلطان محمد
دمامورینو مدیر	ص، ولی احمد
داوراقو د دارالانشاء معاون	ص، غلام جان

دبین المللي خارجي چك آفس لوی مدیریت:

دارتباط لوی مدیر	ع، عبدالقیوم
د ارتباط مدیر	ص، حیدرعلی

امور وزارت مخابرات

امور تیلفون :- امور بسته کاری ومونتاژ دستگاه جدید تیلفون شهر کابل که فعلاً پنج‌هزار لینش بکار انداخته میشود دردوران سال ۳۵ جریان داشته ودران دونفر متخصص المانی و۲۵ نفر اینجنیر ومیخانیك های افغانی در تمام سال مشغول بوده اند علاوه بر دستگاه تیلفون کار بسته کاری ماشینهای تصفیه هوا ومرکز گرمی توسط اینجنیرهای خارجی وعملهٔ داخلی ازماه عقرب باینطرف جریان داشته که قسمت مهم کار آن بسر رسیده است.

کیبل دوانی درشهر : کیبل دوانی شبکه شهری باساس یك پروژه وسروی شهر ازسال گذشته باینطرف یعنی قبل ازآغاز بسته‌کاری دستگاه شروع شده است در سال گذشته تمدید (۳۵) کیلو متر کیبل دوانی شهر صورت گرفته بود درظرف سال‌جاری (۳۷) کیلومترکیبل دوانی با قیمانده هم انجام ورو یهمرفته (۷۲) کیلو متر کیبل دوانی داخل شهر طبق نقشهٔ مرتبه خاتمه یافته است دستگاه تیلفون اتومات ذریعهٔ کیبل‌ها در (۳۴) نقطه مختلف شهر بمراکز ارتباطی مخصوص که بنم کابینت تیلفون یادمیشود ارتباط داده شده است وازین کابینت به تعداد (۹۰) وال بکس و۱۷ پول بکس درجاده های مختلف تقسیمات شده که بالوسیله تیلفونهای مشترکین توسط لین سروبی ویالینهای هوائی بانها ارتباط داده میشود . بایدتذکر داد که کیبل دوانی داخل شهر یك امر بسیطی نیست زیرا شبکه شهری ازنقاط مختلف ازقبیل‌جوی، نهر، دریا، معابر وغیره عبور میکندکه در بسی ازقسمت ها این شبکه باترتیبات حفاظتی مخصوص ودرداخل نلهای چودنی وآهنی تمدید شده است وزارت مخابرات برای انجام کیبل در حصص کابینت ها ووال بکس ها درحدود (۴۰۰) پایه نصب کرده کارساختمان ساکت ها وچین کاریهای تمدیدکیبل ونصب پایه‌ها درتمام مدت سال‌دوام داشته ودر ظرف این مدت بیش ازیك صد نفر عمله روز مره دران مشغول بوده است. برعلاوه کیبل دوانی لینهای هوائی‌جدید بشعبات رسمی وملی‌طور متفرقه مجموعاً بفاصله ۸۰ کیلومتر جدید تمدید شده است .

انکشاف مخابرات تیلفونی ولایات : برای بهبود وضع مخابره تیلفون و تیلگراف سمت شمال مملکت وزارت مخابرات در اخیر سال ۳٤ موفق شدکه قراردادی راجع بخریداری یك دستگاه چینل سستم برای کابل مزار شریف باکمپنی زیمنس امضاء کنند ازروی قرار داد زیمنس مکلف استکه درظرف ۱۲ماه دستگاهای مذکوررا ساخته وآمادهٔ حمل بافغانستان بسازد چنانچه باساس آن دستگا های مطلوبه حالا ازجرمنی نقل داده شده است پس از ورود در افغانستان در ظرف ۳۵ هفته بسته کاری و مونتاژ آنرا کمپنی تمام خواهد کرد این دستگاه قابلیت شش مخابرهٔ تیلگرافی وچهار مخابرهٔ تیلفونی‌را داردکه درآن واحد بکار انداخته میشود مراکز آن دربلوله، پلخمری، مزار شریف تاسیس میشود .

وزارت مخابرات نه تنها تاسیس یك دستگاه سه چینله بین کابل ومزار شریف را درنظر گرفته بلکه تاسیس‌دودستگاه چینل سستم سه‌چینله را برای کابل، قندهار، وسپین بولدك نیزطبق فیصلهٔ کنفرانس بین‌المللی ژنو مدنظرگرفته وقرار داد آنرا با کمپنی زیمنس‌امضاء کرده است بموجب این قرار داد زیمنس مکلف گردیده که لین بین کابل ،قندهار واسپین بولدك‌راکه چهارصدمیل طول دارد به ترتیبیکه برای‌چینل سستم مساعد شود اصلاح نماید‌مراکز این‌دستگاه درکابل،غزنی، مقر،هرات، قندهار و سپین بولدك خواهدبود بااین‌دستگاه ۱۲مخابره تیلگرافی وهشت مخابرهٔ‌تیلفونی درآن‌واحد امکان پذیراست .

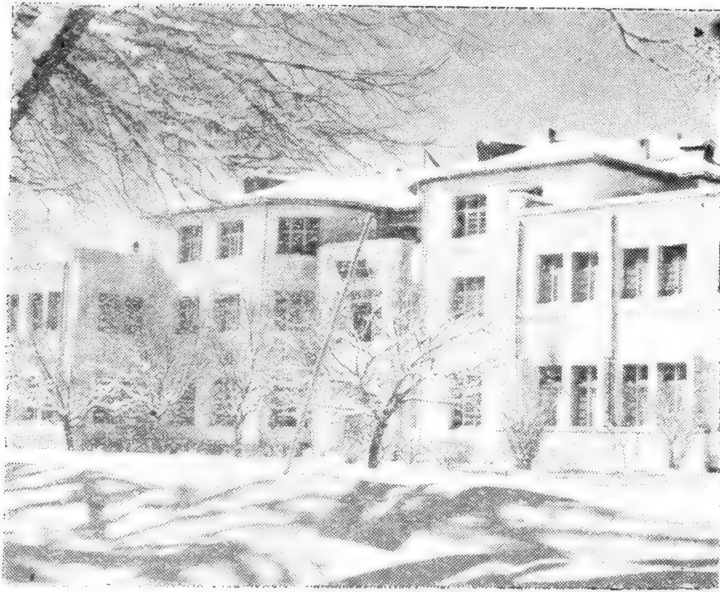
لینهای موجوده ازکابل تاقندهار وازسمنگان تامزارشریف بسیم آهنی رویه‌جستی ازسابق تمدیدشده که‌برای‌مخابره چینل سیستم‌از نقطهٔ نظر تخنیك مساعد نیست وزارت مجبوراست که‌لینهای آهنی‌آنرا بیك جوره لین مسی تبدیل‌و یك‌تعدادزیادپایه‌های آنراجدید کنندوچون درسمت قندهاردودستگاه بکارانداخته میشود لازم‌است که‌دوجوره لین‌مسی بانصوب‌تمدید شود قرار تورید پنج هزار پایه فلزی و۱۸ هزار براکت و۱۷۰تن سیم مسی که که‌برای اصلاح لینهای مذکور ضرورت است درین اواخر باکمپنی وستوك

انتورك دولت اتحاد شوروی بامضاء رسیده است که سامان مذکور در دوران سال ۱۹۵۷ بافغانستان وارد و متعاقباً باصلاح لین اقدام خواهد کرد که این اصلاح لین طبق قرار داد دستگاه های چینل سستم توسط متخصصین کمپنی صورت خواهد گرفت.

اینکه چرا بسمت قندهار دو دستگاه بکار انداخته می‌شود و در لین مزار صرف یکی ـ علت آن اینست که در سمت قندهار یك دستگاه برای مخابره داخلی مانند سمت مزار شریف بکار انداخته خواهد شد، دستگاه دومی برای تامین مخابرات بین المللی در نظر گرفته شده است. فعلاً این لین مرکز کابل را با حوزه جنوب آسیا وشرق میانه وصل میکند و بعد از آنکه حصهٔ دوم آن تمدید شود قندهار را به فراه وهرات وصل واز طریق ـ اسلام قلعه مخابرات ترانزیتی را با یران عبور داده ارتباط مخابراتی جنوب آسیا وشرق میانه را با حوزه مدیترانه واروپا برقرار خواهد کرد. ازطرف دیگر درقدم دوم کابل بتورخم و پشاور نیز وصل خواهد شد که در مخابرات بین المللی وجریان مخابرات داخلی بین کابل ومشرقی کمك بارزی خواهد نمود با بکار افتادن این دستگاه‌ها که یك تکنیك عصری وجدید است و برای مرحلهٔ اول در مملکت وارد شده آغاز به فعالیت خواهد کرد برای چندین سال دیگر احتیاج مخابراتی بین مرکز وولایات وحتی بخارج بشکل قناعت بخش تامین خواهد شد.

نصب سو چبوردهای تیلفون:

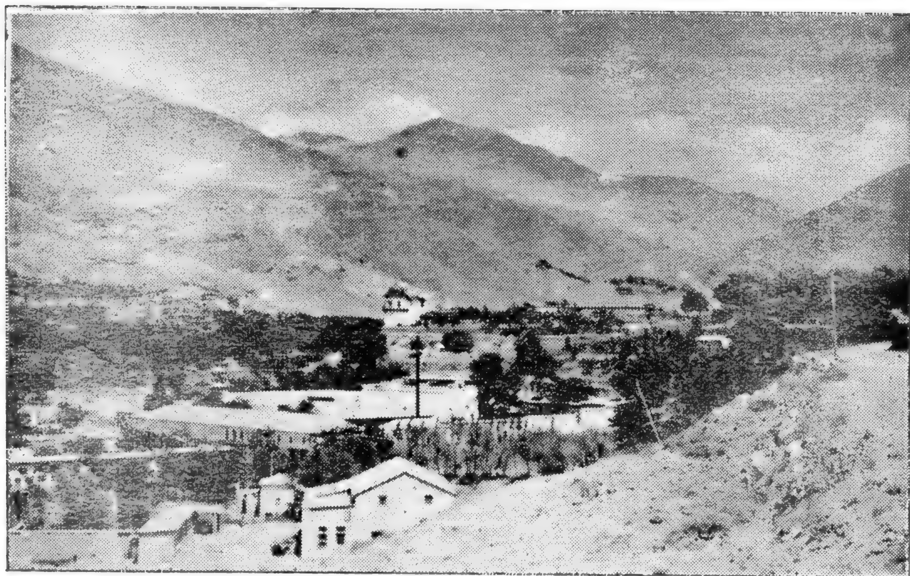
وزارت مخابرات درسال جاری موفق شده است که یك تعداد سوچبوردهای (۳۰) لینه ۱۵ لینه (۱۰) لینه و ۵ لینه تیلفون را بمراکز پروان، نجراب، بگرام جبل سراج، فاریکه، گلبهار، پنجشیر وچهار آسیا، قزل قلعه، کلفت، آقچه جدیداً بکار اندازد. لین های تیلفون برای ضرورت فعلی در مرکز وولایات مجموعاً بطول ۷۰۵ کیلو متر بصورت یك لینه و دو لینه درسال جاری نیز جدیداً تمدید شده است.

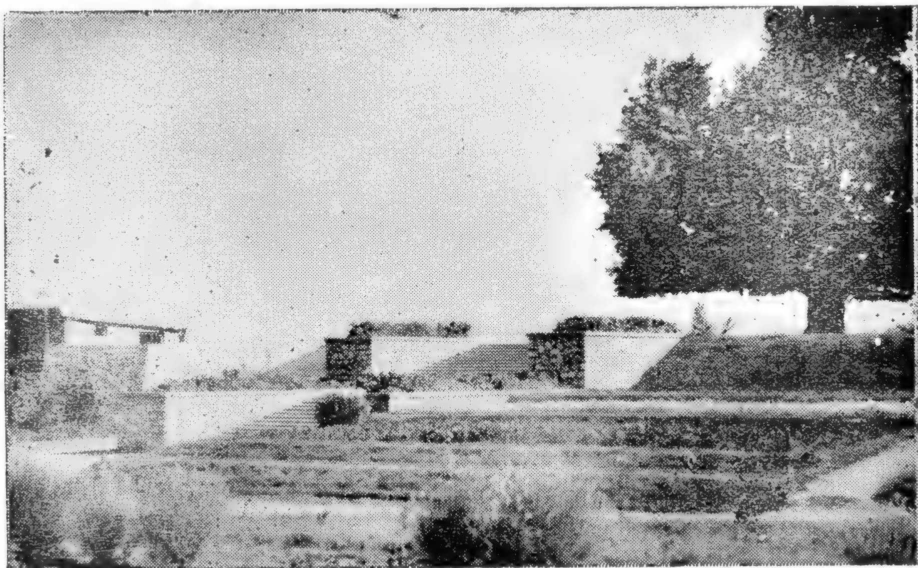
گو شه ای از وزارت معادن وصنایع

یکی ازموظفین دستگاه تیلفون اتومات درحال کار

دورنمای حصه‌ای از جبل‌السراج

یکی از مناظر دلکش کاریز میر

دستگاه تیلگراف:

وزارت مخابرات در نصب ومونتاژ یك دستگاه تیلگراف بی سیم بیست کیلوواته که کار آن در سال گذشته آغاز شده بود موفق شد بسته کاری آنرا تکمیل وآمادهٔ کار بسازد که فعلاً حصه دوکیلو واتهٔ این دستگاه به تیلگراف بی سیم به استیشن های خارجی لندن، طنجه و مسکو کار میکند بادستگاه مذکور چندین مرتبه مخابرهٔ امتحانی تیلفونی وفریکانسی شفت بین کابل وپاریس وکابل ـ لندن بعمل آمده کهاز آن نتیجهٔ خوبی گرفته شده است. توقع میرود که مخابرهٔ تجارتی تیلفون وتیلگراف در بین کابل وممالك اروپائی وشرق وسطی توسط دستگاه مذکور عنقریب صورت بگیرد ناگفته نماند که دستگاه (۲۰) کیلو واته خاصیت برود کاستنگ را هم دارد که بقوهٔ پنج کیلوواته ازان کار گرفته شده میتواند حصه۲۰ کیلوواته این دستگاه به نسبت مشکلی که در قسمت پاور رسانی آن دست داده تاکنون تجربه شده نتوانسته است و امید است که حین ورود ترانسفارمر لازمه حصه بیست کیلو واته دستگاه که ازبسته کاری فارغ شده بعدمراحل امتحانی بکار انداخته شود برعلاوه یك دستگاه یك کیلو واته هم در ابتدای سال۳۵ از بسته کاری فارغ وبعد مراحل امتحانی بکار آغاز کرده است.

از دستگاه های ولایات که در نظر بود در پلخمری، قندوز، فیض آباد، گردیز، فراه، جلال آباد و قندهار نصب شود دستگاه فراه به نسبت ضرورت و احتیاج مخابره تیلفونی بین کابل وهرات در سال جاری به هرات نقل داده شده وکار بسته کاری آن درین اواخر تکمیل شده است که بعد مراحل امتحانی بکار آغاز خواهد کرد. دستگاه قندهار نیز ازبسته کاری فارغ وفعلاً بصورت تیلگرافی از دستگاه مذکور استفاده میشود کار بسته کاری دستگاه های پلخمری، قندوز وجلال آباد روی دست گرفته شده وبسته ـ

کاری دستگاه های باقیمانده نیز متعاقباً آغاز خواهد یافت . سه دستگاه انتقالی تیلفون که برای دفتر تیلفونخانه بی سیم مرکز خریداری شده بود وارد و بسته کاری شده و مراحل امتحانی این دستگاه های انتقالی قسماً طی شده وقسماً باقیمانده که آنهم بزودی تمام خواهد شد .

برای ارتباط تیلگرافخانه مرکز به تیلگرافخانه آخذه مهتاب قلعه و تیلگرافخانه مرسله یکه توت باندازه تقریباً (۱٤) کیلو متر کیبل تحت الارضی فرمائش داده شده بود کیبل مذکور در سالجاری وارد و کارلین دوانی آن بین سه تیلگرافخانه مرکزی تااندازه بسر رسیده ویك قسمت باقیمانده آن نیز عنقریب بپایه تکمیل خواهد رسید .

پرسونل فنی :

وزارت مخابرات شش نفر میخانیك را که در سال گذشته برای ستاژ در تخنیك تیلفون به المان و چهار نفر را برای ستاژ در شق تیلگراف بی‌سیم فرستاده بود همه آنها بعدازدورهٔ ستاژ یکساله موفقانه عودت کرده اند برعلاوه وزارت مخابرات در سال ۳۵ سه نفر طلبه را برای تحصیلات عالی بسویس ودو نفر ستاژیر را به آلمان غربی اعزام کرده است .

بر علاوه نفری که بخارج اعزام شده (۲۰) نفر میخانیك در شق بسته کاری دستگاه اتومات وتقریباً ده نفر در شق جین کاری وکیبل دوانی عملاً زیر تربیهٔ گرفته شده است. دو نفراز طلابی که درسابق برای تحصیل در خارج فرستاده شده بود نیزامسال عودت کرده وبکار مشغول اند مکتب تیلگراف هم دربرج قوس امسال ۲۵ نفرفارغ التحصیل دادکه درتیلگرافخانه های مرکز وولایت و ورکشاب تقسیمات شده اند .

تنظیم امور پست :

اجراآت امور پستی علی العموم در سال ۳۵ نیزمانند سال ۳٤ طور منظم وحسب مطلوب در جریان بوده وازلحاظ تسریع وتوسعه وتنظیم مزید برسال گذشته در امور پستی قرار آتی اجراآت فوق العاده بعمل آمده است .

۱ـ ارسال ومرسول پارسل پست فضائی از کابل به هند وازطریق هند به ممالك ماورای آن بادفتر پست هند موافقه وجریان یافته است .

۲ـ برعلاوه ارسال ومرسول پارسل پست فضائی ازافغانستان به ممالك خارجه توسط طیاره ك.ل.م. تحت اقدام است .

۳ـ ارسال‌ومرسول پسته‌های فضائی ترانزیتی‌ازشوروی برای‌پاکستان تایلند، اندونزیا ازطریق کابل بادفتر پست شوروی باساس موافقه سال گذشته جریان پذیر گردید .

٤ـ ارسال ومرسول پسته های زمینی‌ترانزیتی ازشوروی برای‌پاکستان تایلند، واندونزیا ازطریق‌هرات وقندهار وشوروی‌موافقه وجریان داده‌شده.

نوت:ـ درگذشته ارسال ومرسول مذکور تنها برای هند در جریان بود.

۵ـ پسته های فضائی‌سربسته از نیویارك بکابل‌موافقه وجریان‌یافته‌است.

٦ـ ارسال ومرسول‌پسته های فضائی‌به مسکو وازطریق ماسکو به‌ممالك ماورا ذریعۀ کمپنی هوا پیمائی باساس موافقه از تاریخ ۱٤ دلو ۳۵ هفته سه روز صورت جریان را بخود گرفته .

۷ـ ارسال ومرسول پسته های فضائی از کابل به هند و توسط هند به ممالك ماورا وعکس‌آن ذریعۀ طیاره دآریانا شرکت تحت اقدام است.

۸ـ ارسال ومرسول پسته های داخله فضائی ازکابل به قندز هفته‌چهار مراتبه ذریعۀ طیاره دآریانا شرکت موافقه و جریان داده شده و همچنان در ارسال و مرسول پسته های فضائی بین کابل ومزار شریف که درسال گذشته هفته سه مرتبه جریان داشت به چهار مرتبه توسعه داده شده .

۹ـ دربندر قزل قلعه، کلفت وخوست وکلنگار یك‌یك پسته خانه‌جدید تاسیس گردیده .

۱۰ـ ارتباط حمل ونقل پستی توسط نفر بین قزل قلعه وامام صاحب که (۳٤) میل مسافه دارد وهمچنان بین کلفت وقرقین که (۱۲) میل مسافه‌دارد جدیداً قایم گردیده .

۱۱- حکومت محلی کتواز بحکومت کلان تبدیل و پسته خانه حکومت محلی آن نیز بحکومت کلان توسعه یافته .

۱۲- درتعداد انواع مراسلات وپارسلها فی صد (یازده) نسبت بسال گذشته افزود بعمل آمده .

تعمیرات جدید

تعمیراتیکه درسال ۳٤و۳۵ بنا شده ویك قسمت آن تکمیل ویك قسمت زیر کار است ازاین قرار است :

الف- مرکز :

۱- اکمال تعمیر اتومات جدید .

۲- اکمال تعمیر پسته خانه جدید مرکزی .

۳- تعمیر برودکاست رادیو درسال ۳۵ به یکه توت شروع شده .

٤- « استدیوی موج کوتا درسال ۳۵ درکارته ولی مقابل کلوپ عسکری شروع شده .

ب- ولایت قندهار :

۱- اکمال دوعمارت آخذه ومرسله تیلگراف بی‌سیم .

۲- تعمیر مدیریت مخابرات شروع شده .

۳- اکمال تعمیر پسته خانه حکومت کلان قلات .

٤- تعمیر پسته خانه حکومت کلان ارزگان (نیمکاره)

۵- تعمیر پسته خانه حکومت کشکنخود .

٦- تعمیر جای رهایش برای مدیر مخابرات .

ج- ولایت مزارشریف :

۱- تعمیر پسته خانه حکومت کلان شبرغان .

۲- تعمیر پسته خانه حکومت کلان بلخ .

۳- تعمیر پسته خانه بندر کلفت (نیمکاره)

٤- تعمیر رهایش گاه برای مدیر مخابرات .

د ـ ولایت قطغن :

۱ـ اکمال تعمیر آخذه ومرسله تیلگراف خانه بی‌سیم پلخمری دوعمارت.

۲ـ » » » » » » قندز دوعمارت .

۳ـ تعمیر پسته خانه وتیلفونخانه پلخمری درسال ۳۵ شروع شده .

٤ـ سه‌عمارت برای‌رهایش‌ماموریـن مخابرات‌در بغلان مرکزی درسال۳۵ شروع‌شد .

ح ـ ولایت جنوبی :

۱ـ اکمال دوعمارت آخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم گردیز .

۲ـ تعمیر آخذه رادیوی خوست درسال ۳۵ شروع شده .

۳ـ تعمیر پسته خانه وتیلفون وتیلگرافخانه خوست شروع شده .

و ـ ولایت مشرقی :

۱ـ اکمال تعمیرآخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم جلال‌آباد دوعمارت.

۲ـ تعمیر تلگرافخانه تورخم .

ز ـ حکومت اعلی میمنه :

۱ـ تعمیر تیلگرافخانه بی‌سیم.

۲ـ زمین تعمیر مدیریت مخابرات خریداری شده .

هـ ـ حکومت اعلی بدخشان :

۱ـ اکمال عمارت آخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم دوعمارت .

ط ـ حکومت اعلی غزنی :

۱ـ تعمیر مدیریت مخابرات وتیلفونخانه در سال ۳۵ شروع شده .

دفوایدعامی وزارت

دوزارت کفیل
اداری معین

ع،ج محمدکبیر
ع،ص سیداحمدشاه
مشاورین دوه تنه ....

دقلم مخصوص مدیریت :

لوی مدیر ع ، سید محمد مومن
ستومان

د نشراتو د مدیریت کفیل
ښاغلی محمداکبرشایگان شهریاری

د ماموریتو لوی مدیریت :

مدیر په (۳) رتبه ښاغلی محمدآصف

دفنی او مسلکی پښتنی لوی مدیریت

لوی مدیر په (۲) رتبه ښاغلی
میرعنایت الله حباب

ع،ج محمد کبیر

اداری مدیر په (٤) رتبه ښاغلی محمد اسلم
غربی دمرکز د پاره په (٥) رتبه کفیل ښاغلی محمداسحق
» » » » (٥) » » محمد یعقوب
» » » » (٥) » » غلام غوث
» » » » (٥) » » میرعبدالله
» » » » (٥) » » بسم الله
» » » » (٥) » » سیدمحمد
» » » » (٥) » ښاغلی ایاز الدین

دکنترول او سنجش د مدیریت کفیل په (٤) رتبه ښاغلی عبدالغفار

دتعمیراتو لوی مدیریت :

لوی مدیر کفیل ښاغلی سید برهان الدین
داجرائیی مدیر په (٥) رتبه ښاغلی آدم خان

درنگکولو مدیر په (۳) رتبه ښاغلی محمدعلی
دکابل هوتل او داتوماتو دتیلفونو دتعمیرومدیر په (۵) رتبه
ښاغلی محمدانور
دخارجه چارودوزارت دتعمیرمدیر په (۵) رتبه کفیل
ښاغلی محمد حبیب
دراديو دبرود کاست دستدیو مدیر په (۵) رتبه
.....
دارګ شاهی دتعمیرمدیرپه (۵) رتبه ....
د داشو مدیر په (۵) رتبه ښاغلی محمدنبی

دمحاسبی لوی مدیریت:

مدیر په (۳) رتبه ښاغلی محمدطاهر
دتحقیق مدیر په (۵) رتبه « عبدالرشید
دجنسی مدیر « (۵) « « خواجه فقیراحمد
د دیپو مدیر « (۵) « « عنایت الله عزیزی
دلوازمو مدیر « (۵) « « سید جلال

دبنداو نهر لوی مدیریت:

لوی مدیر په (۳) رتبه ښاغلی محمد عظیم
دغزنی دبندونو لوی آمر په (۲) رتبه « عبدالباقی

دمعابرو لوی مدیریت :

لوی مدیر په (۳) رتبه ښاغلی امیرمحمد
دمراقبت او حفاظت مدیرپه (٤) رتبه « محمد سرور
دلاروا و پلونو مدیر په (٤) رتبه ......

دپانو مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه ښاغلی محمد اسلم

د فني لوی مديريت :

دداخلی فنی معاون په (۳) رتبه ښاغلی عبدالحمید
« « معاون په (۵) رتبه « شیرآقا
اداری مدیر په (۵) رتبه ......
د ساختمان مدیر په (٤) رتبه ښاغلی محمد رضاء
سیویل انجنیر په (٤) رتبه « یار محمد
دتجربوی عمرانی مواد دڅانګی مدیر په (۵) رتبه ....
دسروی دڅانګی مدیر په(۵)رتبه ښاغلی محمد امین
» » » (۵) « « محمد ایوب
» » مدیر په (۵) رتبه ښاغلی عبدالاحد
دبراورد او سنجش دڅانګی مدیر په (۵) رتبه
ښاغلی محمد علی
دفنی تعمیراتودڅانګی مدیر په (٤) رتبه
ښاغلی محمد افضل
د پلان او پروژی د څانګی مدیر په (٤) ر تبه
ښاغلی غلام محمد

امور وزارت فواید عامه

درسال ۳۵ در زمینه‌های مختلف عمرانـی کشور ، صرف فعالیت شد عمارات بـزرگ بسر رسید سرکهای جدید آباد شد. سرکها یکه منحیث سیلابهای موسمی ازبین رفته بودند دوباره ترمیم واصلاح گردید متباقی کـارهای بند سراج غـزنی وبند زنه خان در ین سال انجام شد قسمتهـای بـزرگ بقایا به‌تحصیل رسید. لایحهٔ کـار وزارت فوایدعامه (که‌برروی آن کـارهای عمرانـی محاسبه‌میشوند) تنظیم‌شد نرخهای عادلانهٔ مواد ومصالح واجرتهای مزدور وکسبه بوجود آمد. ملیونها افغانی حسابهائیکه به‌تعویق افتاده بود تصفیه گردید. وملیونها حسابهائیکه در خود سال موجود بود بر اساس لایحهٔ مذکور برآورد ومحاسبه شد. دربرج میزان این سال‌که پلان عمومی پنجسالهٔ اقتصادی مملکت طرح وتصویب گـردید وهدفهـای پنجسالهٔ کـارهای موبوط بامور عمرانی آن پذیدار شد. تشکیلات وزارت فواید عامه وقوماندانی عمومی قواء کـار درزمینه‌های آن کلیهٔ نیرو هـای خود را متمرکـز گردانید. کـلیهٔ کـارهای سهمیهٔ شش ماهه‌اخیر سال۳۵ پلان مربوط فواید عامه به تـکمیل رسید .

قوای کـار

درسال ۱۳۳۵ فعالیت واجراآت قواء کـار قسمت عمدهٔ‌کـارروایی هـای وزارت فواید عامه را احتوا میکند. این تشکیل که دراواخر سال ۱۳۳٤ بوجود آمد بلا فاصله اجراآت عملی آن درمرکز وولایات به‌پیمانهٔ وسیعی شروع ودرقسمت امور سرکسازی مصدر تولید انکشافات بـزرگی گردید.

الف ـ تشکیل:

مفکورهٔ تشکیل قواء کـار بتاریخ اول دلو ۱۳۳٤ بعد از طی مراتب اصولی منظور وجامهٔ عمل پوشید بعدازین تاریخ‌است‌که وزارت فوائدعامه ازحیث قوه مستغنی وحایز سرعت وصحت عمل گردید .

قواء کـار بصفت یك دستگاه منظم کـار بوجودآمده‌وتشکیل آن‌شامل قرارگاه قوماندانی‌ودوائرمربوطهٔ آن،مدیریت عمومی میخانیکی،چاریونت کـار، غند تعلیمی وغندکـار میباشد.

قرار گاه قوماندانی باوزارت فوائد عامه تماس نزدیك داشته و بحیث قوهٔ اجرائیهٔ آن باخذ واجراء پروژه‌های کاراظهارآمادگی میکندقرارگاه درعین حال مرکز ادارهٔ تمام قطعات مربوطه نیز میباشد.

مدیریت عمومی میخانیکی جمیع امور تخنیکی وترمیمات رابدوش داشته توریه وبکار انداختن وسایط تخنیکی، حسن استعمال ومحافظهٔ آنهاجزوظیفه آن است. چون وسایط تخنیکی وماشین باب دارای سرعت وقدرت بزرگ کار میباشد، لذا اینمدیریت درتطبیق پروژه‌های کارسهم بزرگی دارد.

یو نتهای چار گانه واحد های کار اند که مشتمل بر یك تعداد عمله ووسایط تخنیکی میباشند. درتشکیل آنها تناسب نفر و وسایط تخنیکی طوری است که هر یونت طور مستقل از عهدهٔ یك وظیفهٔ را هسازی بدر شده میتواند.

غند تعلیمی تعلیم وتربیهٔ عموم افراد رابالخصوص ازنقطهٔ نظر استحکام ار دو بدوش داشته و تعلیم و تربیهٔ آن متضمن دو منظور مهم میباشد یکی درتطبیق پروگرامهای مسلکی و دوم مساعد شدن زمینه جهت انجام وظیفه راه سازی. به عبارهٔ دیگر برای اینکه افراد مربوطه از عهدهٔ وظائف محوله بدر شده ومسالهٔ استخدام وادارهٔ آنها نیز بحسن صورة جریان یابد، لازم است بدواً تحت یکسلسله تعلیم و تربیه درآورده شوند.

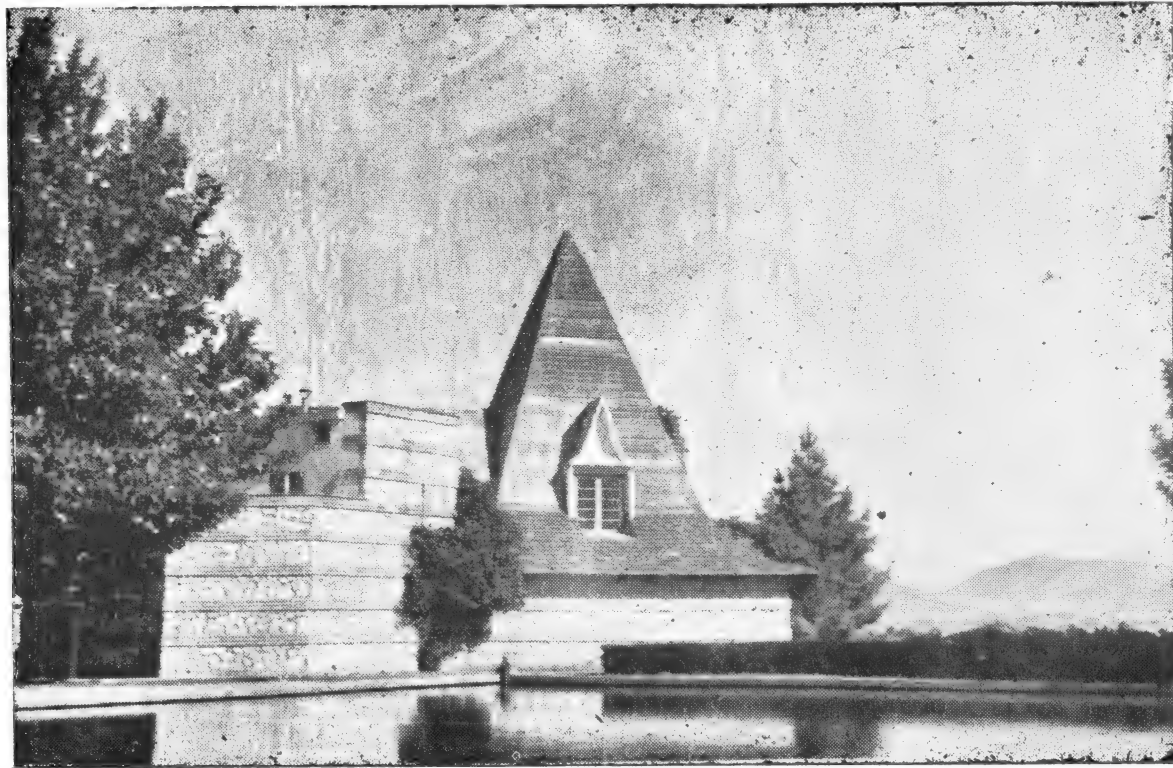
غندکار متشکل از یك تعداد افراد وفاقد وسایط تخنیکی میباشد. این غند بوظائف مطابق خصوصیات آن گماشته میشوند. باید متذکر شد که کار راهسازی علاوه از وسایط تخنیکی خواهان پرسونل کار نیز میباشد و استفاده ازین قوت بالخصوص در کشور عزیزما که وسایط تخنیکی فراوان بدست نیست بیشتر جنبهٔ عملی دارد. معهذا این غند نیزوقتی وسایط تخنیکی کافی بدست آید بحال یك یونت تعدیل خواهد شد.

ب ـ اجراآت : در ظرف سالیکه اکنون پایان یافت مساعی قواء کار وقف دومنظورمهم بوده است: یکی تکمیل پرسونل و وسایط مورد

ذوائیکه ۳ به سالهٔ ترفیعات تقرری به رتبهٔ ۳ ترفیع کرده اند

۱- بناغلی محمد آصف مدیر مامورین وزارت فواید عامه ۲ بناغلی عبدالباقی مدیر فنی بند و نهر ۳ بناغلی محمدرضا مدیر فنی معابر ٤ بناغلی محمدعظیم مدیر بند و نهر ۵ بناغلی امیرمحمد مدیر معابر ٦ بناغلی عبدالحمید مدیر فنی معابر ۷ بناغلی مسجدی مدیر فنی معابر ۸ بناغلی حفیظ‌الله مدیر فواید عامه مشرقی

قسمتی از عمارت زیبای کاریز میر

احتیاج و دوم پیشبرد وظیفهٔ اصلی، اعنی سرکسازی. باوجود آنکه تکمیل عناصر تشکیل کاری است وقت‌طلب و مشکل وانجام وظیفهٔ اصلی نیز به‌آن وابسته است ولی قوای کار وقتی اثبات وجودنمود بلامعطلی به‌فعالیت عملی دست زد ودر هردو مورد فوق به‌فعالیت خویش ادامه داد که اینک به توضیح آن پرداخته می شود.

۱- درمورد تکمیل پرسونل، وسایل ووسایط کمبود، تدارک واستخدام پرسونل بفراخور اهمیتیکه در راه تقویهٔ بنیهٔ این دستگاه داشته وددارد ار بدو مرحله‌مورد توجه‌قرار داده‌شد. برای بدست‌آوردن اشخاص‌مسلکی و صاحب تخصص جدو جهد لازمه بعمل آمد با وجود آنکه بنا بر وسعت تشکیل تعدادزیاد اشخاص فنی ومسلکی موزد احتیاج بوده و میباشد باز هم یکتعداد معتنا به آن تکمیل گردید وتمام کسانیکه دروظایف غیر مسلکی استخدام شده بودند بساحهٔ مسلك برگردانیده شدند. الحال آنچه احتیاجاتیکه باقی مانده برای تکمیل آن نیز اقدامات موثر از قبیل تاسیس کورسهای تخنیکی وغیره جاری است همچنان برای تشویق و ترغیب اشخاص جهة داخل شدن به‌کار نیزچاره های تجویز و برفع آن همه مشکلاتیکه در مورد وظیفهٔ اجیران باطراف حایل بود کوشیده‌شد.

در خلال فعالیتهای دیگریکه در قسمت تدارك وتهیهٔ وسایل و رفع احتیاجات یونتهای مربوطه بعمل‌آمد، مسئلهٔ اعاشه، البسه وادویه در راس آنها قرار دارد. اعاشه‌شدن‌قطعات در بدو مرحله جامهٔ عمل پوشید. چون درجهٔ اعاشه وکلوری تابع اندازه وخصوصیت کار نمی باشد بنابران این‌موضوع در بارهٔ کارکنان قوای کار باکمیت وکیفیت خوبی عملی گردید چنانچه برای هرنفر روزانه تامین (۶۷۰۰) کلوری تجویز و بمنصهٔ عمل گزارده شد.

موضوع البسه وسایل رهایش نیز به‌وضعیت اطمینان بخشی درآورده‌شد عملهٔ کار درهرجا بالوازم‌کافی مجهز خیمه بستره و البسهٔ کافی بدسترس

شان گزاشته شد تااز آسیب سرما وگرما که حسب ایجاب وظیفه واقامت درمیدانها وخیمه‌ها بیشتر به آن معروض می باشند آسوده بمانند .

درخصوص معالجه وادویه نیز پیشرفتهای قابل ملاحظهٔ بعمل آمد . ادویهٔ مکفی تهیه و دکتوران لایق جهةوقایهٔ صحت عملهٔ کار گماشته شدند . چنانچه بهبودیکه‌امروز درامور صحیهٔ قواءکار حکمفرماست نتیجهٔ مستقیم آنست . طبعاً بهرپیدانهٔ که‌توجه درین قسمت افزایش یابد بهمان اندازه منسوبین کار بانیروی‌صحت وانرژی بیشتر آمادهٔ کار می شوند . بناسیء این‌مفکوره درآوان‌تشکیل بهریونت یک‌یک‌شفاخانهٔ (۱۰) بستره‌ای و در مرکز یک‌شفاخانهٔ (۵۰) بستره‌ای بالوازم کافی‌تاسیس و علاوةً همکاری وزارت جلیلهٔ صحیه و وزارت جلیلهٔ دفاع ملی درزمینه جلب گردید .

۳- راپور کار :

۱- متوافق باروی کار شدن تشکیل که مصادف بموسم سرما بود سه واحد کار در سرک تورخم - جلال‌آباد و یونت چارم در ولایت قطغن به ساختمان سرک قندوز - امام صاحب گماشته شدند بعدها قوت کار در مشرقی تقلیل داده‌شد.علت این‌بود که دراموقع از یکطرف کار سرک مذکور روبه تکمیل گذاشته واستخدام قوت زیادرا ایجاب نمی کرد واز طرف دگر گرمی موسمی‌تعطیل‌کاررا دران‌منطقه استلزام می‌نمود معهذاچون پخته کاری آن مهم‌بود یونت اول جهةپیشبرد کارپخته کاری درانجا باقی ماند. این‌یونت الی‌اوایل ثور۱۳۳۵ باجدیت تمام‌به‌پخته کاری ۳۵کیلومتر سرک از جلال آباد الی بتی‌کوت موفق گردید . که‌حجم کار کردگی آن به ۵۲۰۰۰ متر مکعب بالغ می گردید . باید متذکر شد که باستثنای همین حصه کارپخته کاری متباقی حصص سرک‌مذکور یعنی از تورخم الی بتی‌کوت قبلاتکمیل گردیده بود. چون این‌حصه هم تکمیل شد عبور ومرور ترافیک تماما بالای سرک جدید جریان یافت. بالاخره دراواخر سال۱۳۳۵

قطعهٔ مذکور نسبت شدت گرمی بمرکز احضار و بکار سرک کابل- چهاریکار گماشته شد . باینصورت قطعه ایکه درآنجا نسبت گرمی به تنزیل کار وشیوع امراض مواجه بود دراینجا مصدر کارروایی‌های خوبی گردید . این یونت در مرکز سرک باغ بالا را بطول ۱۸۰۰ متر طوراساسی ترمیم نموده سپس ساختمان سرک کابل چهاریکار ادامه‌داد . دراواخرخزان غند تعلیمی نیز بعداز فراغ از کارهای مرکز به‌آن کار اشتراك داده شد . زیرا نسبت فرارسیدن زمستان وقت تنگ و نیمکاره ماندن کارآن سرک باعث تولید سکته درعبور ومرور ترافیکی می‌گردید . باینصورت تااوایل جدی که‌کار درآن ساحه جریان داشته سرك متذکره ازکابل الی سرای‌خواجه بطول ۳۵ کیلومتر اولا خامه کاری وبعد پخته کاری گردید سپس قوت های مذکور باثر حلول زمستان بتاریخ ۱ر۱۰ر۱۳۳۵ بمشرقی انتقال داده شد از انجمله ساختمان اساسی میدان‌طیارهٔ جلال‌آباد وترمیم سیل‌بردگیهای سرك تورخم - جلال‌آباد وآماده ساختن آن برای قیرریزی به یونت اول محول گردید .

غندتعلیمی به‌سرکند وبابا متمکن وساختمان سرك تنگی ابریشمین از سرکندوبابا بطرف آب‌دبری سپرده شد. یونت‌اول‌اولا میدان طیارهٔ جلال‌آباد را بوسعت ۲۰۰۰در۱۰۰متر تسطیح ورولکاری وسپس‌حصهٔ وسط آنرا بفراخی ۱۶۰۰در۴۵ جغل‌اندازی وپخته‌کاری نمود. حجم‌مجموعی کارکردگی آن درحصهٔ‌خامه‌کاری ۳۸٤۰۰ مترمکعب ودرقسمت‌پخته‌کاری وجغله اندازی به ۱٤۰۰ متر مکعب بالغ میگردد.

بعدازآن این‌یونت به‌ترمیم سرك‌تورخم-جلال‌آباد شروع وتااواخرسرماه به‌آن کارادامه‌خواهندداد.

۲- یونت ٤-درآوان رویکارشدن تشکیل با مام صاحب اعزام گردید تادرآنجا به‌ترمیم سرك قندوز - امام صاحب وقزل قلعه که‌آن‌وقت شدیداً محتاج‌ترمیم وجغله ریزی بود بپردازند. این یونت‌تااوائل بهار علاوه برترمیمات عمومی بطول (۵) کیلومتر سرك مذکور را طور اساسی جغله

اندازی وراه کوتل مجرا که صعب المرور بود اصلاح نمود :

علاوه بران مسئله حفظ ومراقبت خط مواصلاتی بین قندوز و قزل قلعه بطول (۷۱) کیلومتر نیز بهمین یونت محول بود که ضمن این وظیفه پل اتقلان را نیز ترمیم وتقویه نمود :

این وقت آن یونت بالاخره بتاریخ ۱ر۲ر۳۵ بهمکاری یونت ۲ و ۳ درخامه کاری سرك جدید قزل قلعه ـ قندوز اشتراك درآبدان اخذ موقع وتا حلول سرما به این کر ادامه دادچون بعدازاین تاریخ ادامهٔ کار دران جا نسبت برف باری وسردی متعذر بود بنا بران یونت مذکور بجای یونت ۲، درالچین موظف وتجدید گردید که بعداز انجا م این وظیفه بشمول ساختمان جسر آلچین به علی آباد انتقال نماید .

۳ـ یونت ۲ ـ و۳ دراوائل حمل ۳۵ به قطغن اعزام گردیدند وکار سرك جدید قندوز قزل قلعه بایشان سپرده شد. یونت ـ ٤ نیزازوظایف سابقه فارغ ودرین کار باایشان پیوست. سرك قزل قلعه ـ وقندوز یك حصه مهم خط مواصلاتی است که ازکابل شروع وبه آنطرف هندوکش ازولایت قطغن عبور و به قزل قلعه منتهی میشود، قبل ازاین بین قندوز وقزل قلعه سرك اساسی ـ وجود نداشت و علت آن خامه گی زمین قلت سنگ وجغله وآب بوده است .

قراریکه قبلاً اشاره شد تمرکز سه یونت در ان ناحیه دلچسپی خاص وزارت فوائد عامه رابا حداث سرك مذکور نشان میدهد . این سرك قزل قلعه وقندوزرا ازراه دشت شیر ماهی وآبدان امام صاحب به مسافهٔ ٦۲ کیلو متر وصل میکند . تاکنون ۱۸ کیلومتران تکمیل و۲۰ کیلو متر آن تنها خامه کاری گردیده است. پخته کاری ازقزل قلعه شروع ومنطقهٔ کوتل ریگی ودشت شیرماهی را که سد بزرگ علیه عبور ومرور ترافیکی بودعبوروبه آبدان نزدیك شده است . ازین راه اولین بار بتاریخ ۸ر۷ر۱۳۳۵ عبور و مرور ترافیك جاری وراه سابقه که بسیار طولانی وصعب المرور بود متروك گردید . بالاخره کارپخته کاری نسبت شدت سرما بتاریخ ۵ر۱۰ر۱۳۳۵ متوقف و یونت ٤ به پلخمری ـ دوشی موظف گردید.

مصادف باهمین وقتیکه کار سرك قزل‌قلعه جریان داشت پونت ۳ ـ از صف پونت ۲ و ۴ خارج و بتاریخ ۱۸ سنبله ۳۵ به کلفت اعزام گردید. این پونت بالخصوص در منطقهٔ ریگ یك‌تعداد زیاد بند شهای عبور ومرور را بـر طرف و به خامه کاری وپخته کاری اساسی سرك توفیق یافت. طول کار شدگی بشمول ترمیمات پخته‌کاری سابقهٔ آنطرف ریگ تا کلفت ۴۹ کیلو متر بالغ وفعالیت پونت درآن ادامه‌دارد .

۴ ـ غندتعلیمی که بدواً درسرك مشرقی با دیگر قطعات اجرای فعالیت مینمود به‌اوایل بهار جهةاجرای‌کارهای مرکز بکابل خواسته شد . درینجا ساختمان سرك کابل چهلستون ترمیم واصلاح سرك چهلستون ـ دارالامان . اصلاح وترمیم سرك کابل یکه‌توت . سرك مقبـره اعلیحضرت شهید (رح) همکاری ساختمان سرك میدان هوائی وتعمیر قصر چهلستون، تسویهٔ منطقهٔ تندارتون بین‌المللی .اصلاح وترمیم سرك بینی‌حصار وپخته‌کاری‌سرك کوتل یك‌لنگه ازفعالیتهای آنست که‌طول مجموعی آنها به ۲۲ کیلو متر میرسد . بعداز فراغت ازکارهای فوق غندمذکور بتاریخ ۲۷ر۷ر۱۳۳۵ بسرك کابل چهاریکار بکمك پونت اول گماشته شد . کـه‌تفصیلات آن در مـادهٔ اول توضیح گردیده است .

۵ـ غندکار بعدازفراغت ازمشرقی در اوایل بهار بـا نجام کـارهای باقی مانـده تنـگی‌غارو موظف گـردید . این‌قطعه درتنـگی غارو علاوه بروظیفه اصلی بکارمهم وعاجل‌دیگر نیز برخورد . ازقبیل برطرف نمودن سنگ کوچهاوسنگ‌ریزی های‌زمستان گذشته‌وبهار امسال وبازنگهداشتن راه‌ازکابل الی‌سروبی . این‌غند درحصهٔوظیفهٔ‌اصلی نیزرسیدگی خوبی نشانداد چنانچه اکثر نقاط اصلاح طلب‌تنگی غارورا سرنگپرانی وفراخ نموده است .

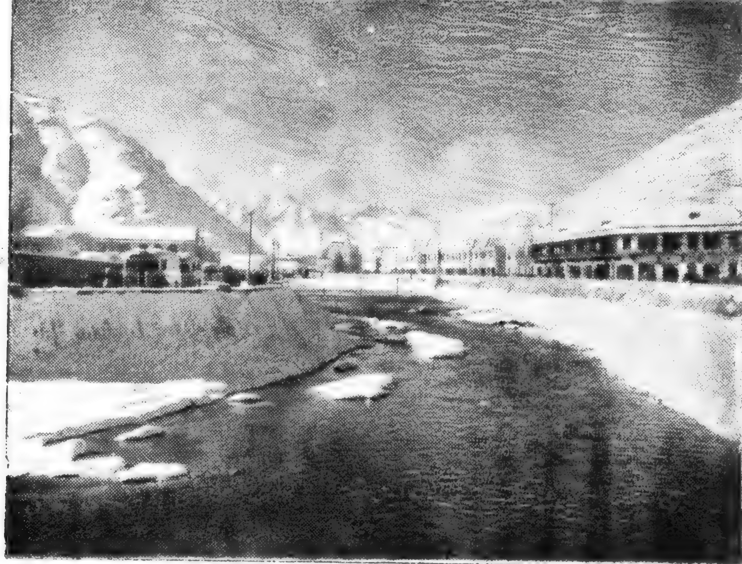
درآوان بهار ۳۵ یك‌تولی این‌غند بدرهٔ شکاری نقاطاصلاح طلب سرك‌را اصلاح نمود. بتاریخ ۸جوزا ۱۳۳۵ زلزلهٔ سیغان و کهمرد واقع و باثر آن در درهٔ شکاری نیز انهدامات وسنگ کوچها واقع وراه مسدود گردید .

برای برطرف نمودن موانع مذکور یك تولی دیگر نیز از غندکار به معاونت تولی اولیهٔ بکمك دوکمپرویسور ویك عراده بولدوزررا درظرف سه روز باز نمودند . همچنان فعالیت تولی اخیر الذکر درباز نمودن سرك درهٔ کهمرد نیز قابل ذکراست . خوانندگان عزیز بیادخواهند داشت که درواقعهٔ زلزله راه کهمرد ازدوآب الی درهٔ آجر بکلی مسدود وارتباط موا صلاتی قطع گردیده بود . این بندش هاذریعهٔ تولی مذکور بزودی ممکنه رفع و ترافیك الی مرکز حکومت کهمرد (روی سنگ) دوباره جاری وامداد به آسیب رسیدگان ممکن شد. این هردو تولی بعداز فراغت ازکارهای فوق باصلاح وتوسعه کاری سرك درهٔ شکاری ادامه داده تااواخر قوس ۱۳۳۵ در آنجا باقی ماندند . وبعداً نسبت حلول سرماه بهقطعهٔ اصلی درتنگی غارو الحاق نمودند . غندکار بالاخره به ۱۰ر۱۰ر ۱۳۳۵ بسروبی وآبدبری انتقال وبساختمان سرك ازپوزهٔ نغلوالی آبدرگی موظف گردیدند .

چون قسمت کلی غندکارامسال درتنگی غارو متمرکز بود، ساحهٔ فعالیت آن درآنجا ازدهن تنگی الی گزك ۱۰ کیلومتر واز آنجا تا پل شیول بابا وگوگامنده ۲۰ کیلومتر پخش ودرقسمت دیوارکاریها نیز ازکار قرارداد پهاوارسی مینمود .

۶ـ مدیریت عمومی میخانیکی . اینمدیریت که متصدی تکمیل وتکافوی احتیاجات قطعات ازحیث وسایط تخنیکی وپرسونل فنی آن میباشد ، چه درحصهٔ رفع احتیاجات فوق وچه درمورد ترمیمات آنها رسیدگی خوبی ازخود نشا نداده همواره قطعات را باوسایط تخنیکی فعال مجهز داشته است . اینکه قواه کار تاکنون باجرای حجم بزرگ خامه کاری بشمول سرنگرانی وبالخصوص بانجام ۱۲۳ کیلومتر پخته کاری موفق گردیده است طبعاً فعالیت وسایط تخنیکی نیزدرآن سهم بزرگی دارد .

اخیراً که توریـد وسـایـط تخنیـکی فرمایش داده شـده، شـروع گردیـده است وظایف این مدیریت نیز ازپیش کسب اهمیت مینماید. زیرا وسایط تخنیکی مستلزم حسن استعمال ـ نگهداشت ـ مراقبت

دور نمای مسجد شاه دشمشیره (ع) وجادهٔ اندرابی وقسمتی ازدریای کابل

از عمرانات جدید مرکز کابل

کارگران سیلو مشغول فعالیت دیده میشوند

قسمتی از داخل سیلوی مرکزی

ترمیم وغیره می باشد . وحسن جریان امور فوق هریك مستوجب طرح لا یحه مصارف، ترتیب تعلیماتنامه‌ها وفراهم‌آوری شرایط مساعد جهة استخدام اشخاص فنی بمقصد بکار انداختن آنها، ترتیب و تدوین لوایح حفظ و نگهداشت دفاتر سجل ووضع اصول ومقررات محاسبوی وامثال آن میباشند.

در بارهٔ پلانهای روی‌دست و پیش بینی‌های آینده باید متذکر شد که وزارت فوائدعامه بکمك توا،کار باساس پلان پنجساله اقدامات و سیعی در ساحهٔ مواصلاتی پیش رو دارد . منجمله ساختمان اساس ۱۵۰۵ کیلو متر سرك که ۱۰۷۰ کیلومتر آن قیرریزی نیزمی‌شود بشرح‌ذیل شامل پلان است :

(کابل- چهاریکار، چهاریکار- دوشی، قندوز- قزل‌قلعه، مزارشریف- کلفت، مزار- درهٔصوف) درسمت شمال .

(کابل- جلال‌آباد ازراه تنگی‌غارو، جلال‌آباد- تورخم)درسمت‌مشرقی

(کابل-غزنی، غزنی-مقر، مقر-قلات، قلات- قندهار، قندهار-سپین بولدك) درسمت مغربی، عرض‌این‌سرکها رویهمرفته‌ده‌متر خواهدبود .

ازجمله این‌سرکهاقیرریزی خواهدشد:(درسمت‌شمال کابل - چهاریکار، درسمت مشرقی کابل، تنگی‌غارو، سرگندو با باتورخم، درسمت‌مغربی، کابل- قندهار، قندهار- سپین بولدك) .

نوت:- این‌سرکها بعرض شش‌متر اسفالت‌خواهدگردید .

وزارت فوائدعامه جهة انجام این وظایف عمده وسایل ووسایطیکه در اختیار دارد ازحیث قوت قوی کار وازحیث وسایط وسامان موجوده و بالخصوص آنهائی است‌که تازه خریداری شده است .

سامان مذکور درشرف‌ورود‌اند ودربین‌آنها سامان‌ولوازم قیرریزی نیز شامل‌است ولی‌باید دانست‌که قیرریزی اصلاح‌راه های موجوده و احداث راه‌های جدید را ایجاب‌میکند واجرای آن بروی سرکهای موجوده که از حیث اوصاف وشرائط فنی نواقص کلی‌دارند موافق نیست .

درقسمت‌ساختمان اساسی‌سرکها نتایجیکه تاکنون بدست‌آمده موفقیت آمیز است ، زیرا احداث وتمدید خطوط مواصلات در مملکت عزیزما افغانستان

که قسمت بیشتر اراضی آن کوهستانی می باشد کار آسانی نیست . کذا این کار بسیار وسیع وشامل تمام اطراف و اکناف مملکت ووارسی با آن بیک بارگی ممکن نمی باشد باوجود آن امیداست درسایهٔ تطبیق پلان پنجساله این مامول هرچه زودتر برآورده شود .

تعمیرات

۱- تعمیراتیکه امسال درآنها کارشده عبارت انداز:-

هوتل کابل ، قصرهای چهلستون، مقبرهٔ اعلیحضرت شهید (رح)، ورکشاپ میخانیکی، قواء کار درآقاعلی شمس، قصرجدید وزارت خارجه، تعمیر ستدید و ستیشن برودکاست برای موج کوتاه رادیو درمیدان طیاره سابقه ویکه- توت، خزانهٔ پس انداز دافغانستان بانك درارگ شاهی، زیارت ومسجد دامنه تپهٔ مرنجان، تعمیر تیلفون اتومات درچهار راهی پښتو نستان . علاوتاً تعمیرات ذیل ترمیم شده اند :

عمارت فوائد عامهٔ سابقه درچمن حضوری، مهمان خانهٔ دولتی دارالامان قصر بزرگ پارلمان در دارلامان . ترمیمات سوختگی قسمت غربی مکتب حبیبیه .

۲- مهمترین موفقیت تعمیری سال ۱۳۳۵ همانا بسررسیدن قصر های چهلستون بوده است. امسال مدیریت عمومی تعمیرات توانست قصر سابق چهلستون را به تزیینات حجاری ونجاری والحاقیه های جدید آن تکمیل نماید . وعلاوتاً درگوشهٔ ازباغ چهلستون مهمانخانهٔ نوی را درمدت خیلی کوتاهی ازتهداب تاسقف وسامان تزیني ولوازم آن مجهز نماید. درباغ و نقشهٔ آن نیز تغییراتی وارد گردیده است . باغ جدید چهلستون باکردها خیابانها، دیوارها وتسطیحکاری های جدید بادو قصر نوخود یکی از نقاط زیبای پایتخت گردیده است .

۳- درهوتل کابل نیزکار بعمل آمده است . کارهای تعمیری کلی در این قدرمدت بسر رسیده است . علاوتا برای تکمیل گولایی زیر هوتل تنظیم

خیابانها وتسطیح میدان آن نیز دراین مدت سعی بعمل آمده است . و هم چونکه علاوه برآباد نمودن هوتل تهیه و بدست آوردن سامان ولوازم مدرن را برای هوتل کابل نیز بعهده مدیریت عمومی تعمیرات است از آنرو درزمینه با کمپنی های خارجی داخل مفاهمه بوده وقسمتی ازاین سامان که فرمایش داده شده بود وبکابل رسیده است بلافاصله به موضع مذکور نصب گردیده است .

۴ ـ قصرجدیدیکه برای وزارت امورخارجه در باغ ارگ ساخته میشود آنرا مدیریت عمومی تعمیرات بسرپرستی مستقیم خود نساخته بلکه اعمار آنرا با نمایندگی کمپنی اونیماك اطریش درکابل سپرده و مدیریت عمومی تعمیرات وظیفه‌دار مراقبت کار بوده وباید کار مطابق نقشه و شرایط معینه پیشرفته ومواد وپیداوار داخلی مطابق لوایح نرخ وزارت فوائدعامه بدسترس گذارده شود و بالمقابل وظیفهٔ نمایندگی کمپنی اونیماك آنست که کارها وامور مربوطه را مطابق بشرایطیکه بامدیریت موصوف بسته‌اند انجام داده وهم خودشان موادولوازم خارجی را برای تعمیریکه می‌سازند بامسئولیت خود تهیه نمایند .

این قصرامیداست باساس شرط قراردادیکه درزمینه بین مدیریت عمومی تعمیرات ونمایندگی کمپنی اونیماك درکابل عقد گردیده است درظرف ۱۸ ماه کار بسر برسد .

قسمت کلی کارهای تعمیراتی اکثراز تعمیرات فوق الذکر بانجام رسیده است و آنهائیکه زیادتر طرف احتیاج واقع بوده بطوراساسی وکار تمام تکمیل گردیده است وعماراتیکه بکلی تکمیل گردیده عبارت است از قصرچهلستون ، عمارت سابقهٔ فوائدعامه درچمن حضوری ، مهمانخانهٔ دولتی دارالامان وقصر بزرگ پارلمان دردارالامان .

مراجعات وفرمایشهائیکه بوزارت فوائدعامه درقسمت تعمیر بعمل آمده عبارت انداز :

تعمیرهای برودکاست و ستیدیوی موج کوتاه رادیو کابل بنابر خواهش وزارت مخابرات . عمارت بزرگ مکتب حبیبیه ولیلیهٔ یکهزار نفری دارالمعلمین بدرخواست وزارت معارف ، خزانه

دافغانستان بانک بخواهش دافغانستان بانک. تعمیرات چارمنزله جدید هوتل کابل بامتداد جادهٔ شاهی و کوچهٔ شیر بچه‌ها. تعمیر جدید وزارت معادن بخواهش وزارت مذکور و الحاقیهٔ مکتب تخنیک عالی.

برای اعمار این تعمیرات که شامل پروگرام پلان پنجساله اقتصادی کشور است با کمپنی های خارجی و نماینده گی های آن در کابل مفاهمه بعمل آمده است.

٦ـ افتتاح کورس نجاری و گلکاری برای تربیهٔ نجاران و گلکاران کوشش شده است که در ظرف کمتر از شش ماه به تعداد کم از کم ۲۰۰ نفر نجار و گلکار تربیه شده بدسترس وزارت خواهد گذاشت.

مدیریت عمومی فنی معابر

چون رویهمرفته تمام پلان‌ها، پروژه‌ها، برآوردها وغیره مسایل راهسازی و پلسازی توسط این مدیریت عمومی طرح گردیده و تحت نظر مدیریت موصوف توسط مهندسین خارجی و داخلی و معاونین مهندس در ساحهٔ عمل گذارده میشود. پس نظر باین امر تمام آنهمه پلان‌هائیکه در قسمت سرکها بعمل آمده و تحت اجراء قرار گرفته است همانا توسط این مدیریت عمومی ترتیب و سکیچها و پروژه‌های آن در ساحهٔ عمل گذارده شده است. علاوتاً برآوردهای کارهای انجام شده نیز از وظایف این مدیریت عمومی بوده و تمام کارهای انجام شده توسط این مدیریت عمومی برآورد نیز گردیده است. اما باید ذکر نمود که تنها در قسمت سرکسازی و پلسازی، نه در تمام امور ...

۲ـ طوریکه در مبحث قوای کار تذکر داده شده سرکهای در پلان پنجساله کشور شامل ۱۵۰۵ کیلومتر بوده که از جمله تخمین ۸۰۰ کیلومتر آن قیرریزی نیز خواهد شد.

۳ـ برای سروی و پروژهٔ سرک سالنگ با کمپنی تخنوپروم اکسپورت اتحاد جماهیر اشتراکیهٔ شوروی قرارداد عقد شده است و مهندسین کمپنی مذکور مشغول مطالعات و تهیه پروژه میباشد. چندسال قبل هم وزارت فوائدعامه برای مطالعه کشیدن سرک سالنگ که نسبت براه موجوده خیلی کوتاه است اقدامات

نمود وحتی درسال ۱۳۳۳ یك هیأت آلمانی را برای سروی آن فرستاده بود ولی بنا برعوامل پروژهٔ آلمانی ناقص ماند. ودرسال ۱۳۳۵ موضوع سروی مجدد آن با نمایندگی تخنوبروم اکسپورت اتحادشوروی بمیان آمد سرك سالنگ نسبت بسرك سابقه تخمیناً ۲۰۰ کیلومتر کوتاه تراست.

٤ـ در پلان پنجساله اقتصادی کشور میدان‌های هوائی کابل و بگرام شامل اند و بزرگترین همه میدان هوائی بین المللی قندهار است که بصورت یکی ازمیدانهای عصری جهان ساخته خواهدشد.

٥ـ درسال ۱۳۳٤ کمپنی کوکس سروی وتهیهٔ پروژهٔ میدان‌هوائی کابل رابعهده گرفته بود ولی بنا بربعضی عوامل پروژهٔ مذکور نامکمل ماند. ودرین اواخر از کمپنی تخنوبروم اکسپورت شوروی دعوت بعمل آمده است تا میدان مذکوررا سروی کنند وپروژه برای آن ترتیب نمایدچنانچه مهندسین آمده وشروع بکارهم نموده اند.

٦ـ میدان‌هوائی بگرام. این میدان در دشت‌هموار بگرام تاریخی ساخته‌خواهدشد ویك میدان‌عالی خواهدبود برای سروی وتهیهٔ پروژهٔ آن مهندسین تخنوبروم اکسپورت‌شوروی خواسته‌شده‌است.

۷ـ ولی آن‌حصه کارهائیکه توسط قراردادیها وتیکه‌داران‌صورت میگیرد قسمت‌مهم آن‌تحت اثرمدیریت عمومی معابرصورت گرفته ومراقب تمام کارهای شان میباشد.

مدیریت حفظ ومراقبت‌مدیریت‌عمومی معابر، برای سه‌هزارونهصدنفرمعابرکه مشغول‌حفظ ومراقبت سرکهای مربوط ولایات‌میباشد، درتمام افغانستان‌در بست مدیریت‌های فوائدعامهٔ ولایات وحکومات‌اعلی طبق‌معمول‌همه‌ساله‌لباس‌وآلات کارولوازم ضروریه تهیه‌نموده وبدسترس‌شان گذاشته‌است.

احداث‌بندهاوانهاردرافغانستان

۱ـ درین‌نزدیکی‌ها پروژهٔ‌مقدماتی باریکاب باسول‌وهمچنان پروژهٔ معلوماتی نهرکریم‌الله لغمان‌وبندمچلغوولایت جنوبی که قبلا باکمپنی کوکس

قرارداد وپروتوکول بعمل آمده بود، با ترتیب راپورها ونقشه‌های آن بدسترس وزارت فوائدعامه گذاشته شده‌است درنظراست باجراء پروژه های ساختمانی آن اقداماتی بعمل آید. همچنان باساس پروژه‌های ساختمانی برخی از کارهای تزئیناتی وکانکریتی وسرنگپرانی واحداث پرچاوه‌ها بندسراج وبند زنه‌خان انجام شده است.

برای اعمار نهرمرغهٔ قندهار اقداماتی بعمل آمده مبلغ دوصدهزار افغانی برای مصارف آن تعین وتخصیص آن صادر وکارهای نهر مذکور جریان دارد.

۲ـ در پلان اقتصادی کشوردرامور آبیاری که به‌سرسبزی وشادابی مملکت سهم بارزی دارد توجهٔ خاصی بعمل آمده وزارت فوائدعامه توانست با ادارهٔ متحدهٔ اتحادشوروی (تخنواکسپورت) درقسمت خریداری وتوریدآلات وسامان مکفی برای بندوانهار وهمچنان باعزام متخصصین تخنوبروم اکسپورت برای اجرای کارهای اکتشافی درساختمان کانال آبیاری جلال‌آباد وسه بندر مخزن آب درناحیه‌های پالتو، سرده، خروار قراردادهای را منعقدساخته باساس آن عنقریب آلات وسامان مذکوروارد ویک تعداد متخصصین که‌درین اواخر درمناطق مذکور رسیده اند بکارهای مقدماتی پروژه‌های مذکورآغاز نموده‌اند.

۳ـ در پلان پنجسالهٔ کانال جلال‌آباد مخزن آب خروار لوگر، مخزن آب سرده، مخزن آب پالتوی غزنی ودرصورت امکان پروژه های قندز وکوکچه ومچلغو نیز شامل خواهندشد.

برای ساختمان اینها بانمایندگی تخنوبروم اکسپورت اتحادشوروی قراردادی عقدگردیدکه حسب آن یکتعداد متخصصین از روسیه‌آمده راجع به کانالها ومخازن متذکره بمطالعه و سروی بپردازند. هکذا با ادارهٔ متحده تخنو اکسپورت وتخنوبروم اکسپورت اتحاد شوروی درخصوص خریداری سامان واسباب ماشینی قرار دادی امضاء گردیده است که گروپ اولی متخصصین مذکور در برج قوس ودستهٔ دیگرآن بعدتر وارد کابل شده الان مصروف مطالعات مقدماتی کانال جلال‌آباد و بندهای سرده خروار میباشند.

بطور تخمین میتوانیم حدس بزنیم که کانال مشرقی درحدود ۱۵۰هزار جریب زمین را آبیاری ودر صورت امکان نیروی برق هم ازآن حاصل خواهد شد .

نشر مجله «بنیگنه»

چون وزارت فوائدعامه ضرورت نشریك مجلهٔ مسلکی و علمی را همیشه احساس می نمود نظر باینکه اینگونه مجلات مخصوصاً برای یك وزارتخانه ایکه خادم خدمات عامه وعمرانی کشورمیباشد نه تنها آینهٔ انعکاس اجراآت میگردد بلکه شبیه تاریخی است که کارآنرا حفظ مینماید واز طرف دیگر وقتاً فوقتاً وسیلهٔ نشرکارهای آن میشود وافکار مفیدنویسندگان وفضلا کشور را از خود منعکس می‌سازد . اینك درسال ۱۳۳۵ بهمکاری ریاست مستقل مطبوعات مراحل‌قانونی حصول امتیازاین مجله بنام «بنیگنه-فوائدعامه» طی گردید وشروع به نشر نموده است .

همچنین یك اقدام دیگری بمقصد تقویهٔ کار های عمرانی از طرف وزارت فوائد عامه بعمل آمد و باساس پیشنهاد وزارت فوائد عامه مقام صدارت‌عظمی اساسنامهٔ شرکتی‌رابنام شرکت‌تعمیراتی‌منظور واساسنامهٔ آن مراحل قانونی خودراطی نموده و بسرمایهٔ پنج ملیون افغانی مصروف فعالیت میباشد.امیداست تشکیلات‌شرکت‌مذکور برای پیشبرد امورعمرانی‌مفیدواقع شود.

دمعادن او صنایعو وزارت

تشکیل :

وزیر ع،ج دکتور محمدیوسف

معین ع،ص سیدعبدالاحد

دکانو رئیس ع، ص دکتور سلطان احمد «پوپل»

دصنایعو رئیس ع،ص سیداحمدعلی شاه «معصومی»

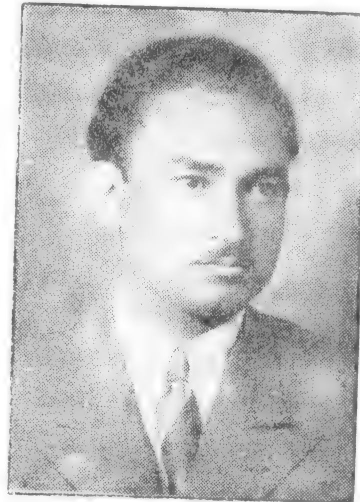
دقلم مخصوص د مدیریت کفیل: ع،ص سید امان الله عبادی او گړی مدعی العموم اودمامورینو دشانکی آمر ص، محمدطاهر

دمحاسبی مدیر ص، رمضان علی

دجنسی محاسبی دمدیریت کفیل: ص، محمد اسمعیل

دفنی بورد غړی ع، ابوبکر

« « « ص، عبدالرسول

ع،ج دوکتور محمدیوسف

دکشفیاتو د مدیریت کفیل ص، احمد علی عاکفی

داستخراجو د مدیریت کفیل ص، مظفرالدین یعقوبی

دپلان اوپروژی دمدیریت کفیل ص، غلام دستگیر عزیزی

د تدویر لوی مدیر ع، محمد شریف

د منجمنت دمدیریت کفیل ص، دوست محمد «فضل»

دمراقبت او کنترول دمدیریت کفیل ص، غلام دستگیر عظیمی

دکان او کارگرو آمر ص، محمدباقی یوسف زی
« « دمدیریت غړی ص، فخرالدین
« « ص، فقیرمحمد بایـزی
دگمرکو درنگ شانگی متخصص په (٤) رتبه ص، عبدالرحمن
دبریکټ سازی دفابریکی مدیر ص، محمد انور
دترانسپورت دمدیریت کفیل ص، محمدموسی
دیلمنئی لوی مدیر ع، خواجه گـلبدین

دکـانو مدیریتونه :

۱ـ دتالقان دکانو لوی مدیر ع، محمدکـاظم
۲ـ اندخوی دکانو دمدیریت کفیل ص، خلیل الرحمن
۳ـ دمزارشریف « « « ص، محمد امین ریاض
٤ـ دکلفگان دکانو مدیر ص، غلام صدیق

دمعـادن او صنا یـع دتشکیلاتو لیست :

د رتبی دچوکـات نه دباندی	یو تن
په (۱) رتبه	»
» (۲) »	۳ تنه
» (۳) »	۸ »
» (٤) »	۱۵ »
» (۵) »	۲۱ »
» (٦) »	۳۸ »
» (۷) »	۱٦ »
» (۸) »	۵۱ »
» (۹) »	۳ »
» (۱۰) »	۷۳ »
» (۱۱) »	۹ »

۲۳۹ ـ تنه

امور وزارت معادن وصنایع

معادن در افغانستان :

درسال ۳۵ معادن ذیل مورد استفا ده واستخراج بوده است:

(۱)معادن زغال سنگ:

درمعادن ایشپشته وکرکر عملیات استخراج زغال به پیما نه وسیع صورت گرفته ازمعادن دره صوف ومعدن میرزا والنگ سرپل که تازه کشف گردیده هم به پیما نه محدود برای رفع احتیاجات محلی استفاده شده است .

درمعدن کرکر که ذخیره نسبة ً بزرگ دارد علاوه بر عملیات استخراج آنی یك سلسله عملیات اساسی هم بمنظور انکشاف آینده معدن صورت گرفته که آن عبارت است ازکشیدن صوف ها ودهلیز های طولانی در عمق معدن. عملیات مذکور که یك قسمت بزرگ قوای ریاست اتحادیه زغال در سال جاری بآن مصروف بوده است زغال را ازمعدن بشکل علمی درآورده درآینده موقع خواهد داد که پیما نه استخراج را تا بحدی که پلان پنجسا له تقاضا دارد، بلند برود .

(۲) معادن نمك :

عملیات استخراجی درمعادن نمك تالقان ـ کلفگان و نمکسارهای اندخوی ومزار شریف ادامه داشته واحتمال دارد که درخاتمه سال، میزان استخراج نمك بقدر ۱۷ الی ۸ فیصد نظر باستخراج سال ماقبل بلند تر باشد.

علاوه بران معادن بیرل چپه دره ودره نور مشرقی و معدن گوگرد مزارشریف نیز مورد استفاده بوده است .سنگ بیرل برای صدور بخارج استخراج میشود اما سنگ گوگرد برای استفاده داخلی استحصال می گردد. گویا فعلاً یك تعداد محدود از ذخایر زیرزمینی مملکت تحت استخراج میباشد واکثریت معادن ماهنوز مورد استفاده قرار نگرفته علت این امر در بعضی موارد فقدان راه ووسائل حمل ونقل کافی وارزان دربین معا دن ونقاط استهلاك یاسرحدات صدور مال ازمملکت میباشد ودرباره موارد دیگر جریان

امور سروی و پیمایش ذخیره، زیراکه استخراج هر معدن بکار افتادن یك سرمایه معتنابه را ایجاب میکند و تشبث بآن قبل از معلوم نمودن ذخیره و ثابت نمودن اینکه استخراج معدن یك امر اقتصادی و باصرفه میباشد جایز نیست ازاینجا که احتیاج مملکت به زغال سنگ هم درساحه محروقات اهالی وهم درشق صنعتی روز بروز افزایش می یابد لهذا وزارت معادن و صنایع بسیار باین قسمت متوجه میباشد وعلاوه بعملیات اساسی که در معدن کرکر جهة افزایش پیمانه استخراج بعمل آمده (که در بالا شرح دادیم) سعی خواهد شد که هرچه زودتر یك سرك نزدیك از انجام دره شکاری بدره صوف مزارشریف کشیده شود زیراکه هم ذخیره معدن مذکور وسیع تر وهم جنسیت آن عالیتر است عملیات سروی این سرك توسط وزارت فواید عامه تکمیل گردیده در سال آینده کار تعمیر آن ازطرف وزارت موصوف شروع میشود توام با آن وزارت معادن وصنایع نیز پلان استخراج معدن مذکور را طرح وشروع به کار خواهد کرد.

معدن دیگری که استخراج آن درسال آینده مد نظر است، معدن سلیت کهنه خمار میدان است که قبلا یك اندازه سنگ سلیت جهة پوشش عمارات ازآن استخراج شده اماجنسیت این سلیت آنقدرها خوب نبوده است واکنون در نظر است که برای تجسس نوع بهتر سنگ مذکور یك صوف افقی درمعدن زده شود.

همچنان درنظر است که درسال ۳۶ کاراستخراج معدن لاجورد بدخشان ومعدن کروم لوگرد نیز بصورت فنی شروع و باستخراج وصدور سنگ رخام قندهار که دراروپا برای آن خریدار موجود میباشد اقدام گردد.

مهترین اقدام در راه انکشاف معادن:

برای انکشاف امورمعادن، وزارت معادن وصنایع دراوایل سال ۳۴ بتاسیس موسسه سروی جیولوجی کشور اقدام نمود. این اقدام مهتمرین قدمی بود که در راه انکشاف آینده معادن مملکت برداشته شد وتهداب تمام عملیات آینده

در ساحه اکتشاف واستخراج معادن خواهد بود . چونکه تا ساحه مملکت سروی جیالوجی نشود راجع به ذخایر آن اقدامی نمیتواند شد. سروی جیالوجی ساختمان عمومی طبقات الارضی مملکت را واضح ساخته و در عین حال معادنی را که در حین سروی جیالوجی تصادف مینمایند تدقیقات نموده و نمونه های آنرا حاضر و مورد تجزیه های کیمیاوی وتدقیقات پترو گرافی قرار میدهد. تکمیل سروی کشفیات مزید معادن وذخایر طبیعی را خیلی سهولت می بخشد وجیالوجست ها و متخصصین معادن براساس نقشه جیالوجی ازساختمان طبقات خصوصیات پترو گرافی (یعنی حجر شناسی) وشرایط پیدایش معادن که ارتباط خاصی باساختمان طبقات الارضی ساحه دارد آگاه میشوند تا کنون (۲۳۳) هزار کیلو متر مربع ازساحه افغانستان به اسکیل از نظر ساختمان جیالوجی نقشه شده است.

درسنه ۱۳۳۵ مؤسسهٔ سروی جیالوجی خود را بیشتر توسعه داده دو نفر جیالوجست دیگر را استخدام نمود . سامان یك لبراتوار پترو گرافی را از خارج خریداری ولبراتوار های مذکور را تاسیس کرد که فعلاً یك نفر انجنیر جیالوجست ویك نفر پترو گراف ویك عده محصلین جیالوجی در آنجا مصروف تدقیقات احجار میباشند. برای تشخیص فوسیل های حیوانی ونباتی چون وسایل تشخیص آن یعنی لابراتوار پالئونتولوجی و کتابخانه مکمل نشریات پالئونتولوجی عالم درمملکت ما موجود نبود با سروی جیولوجی جاپان مفاهمه و موافقه شده که تاسیس آن موسسه جاپانی این وظیفه را برای ما انجام دهد . موزیم مواد معدنی بصورت عصری زیر ترتیب گرفته شد یك عده نمونه های احجار و معدنیات هم از طرف وزارت جیالوجی چین بما اهداء شد که در تکمیل موزیم ما خیلی کمك نمود . وزارت جیالوجی روسیهٔ شوروی باهدای سه سیت مکمل نقشه های جیالوجی روسیهٔ شوروی خصوصاً قسمت های همجوار افغانستان بما کمك بزرگی نموده یك عده کتب مهم جیالوجی را نیز بما اهدا کرد موسسه ایکافه یونو یك عده کتب مخصوص تدقیقات معادن رادیو اکتیف را از سال نود که خیلی مورد استفاده متخصصین قرار گرفت .

درضمن این اقدامات راجع به تکمیل سروی جیولوجی مملکت اقدامات ما درباب سروی توپوگرافیك هوائی افغانستان نیز با کمپانی‌ها دوام‌دارد وپیشنهاداتی که درآن زمینه گرفته شد تحت غور میباشد .

درشق هیدرو لوجی، درشق‌تدقیق آبهای تحت الارضی مهمترین اقدام وزارت‌معادن‌دایر برتهیه آب آشامدنی‌شهرهای کابل‌وقندهار میباشد که‌درهردو کار مؤسسهٔ سروی جیولوجی بحیث مشاور جیالوجی کمك نموده پیشرفت اموررا ازنقطهٔ نظر جیالوجی وارسی. ونظارت ونقاط برمه کاری را تعین کرده است وبفضل خداوند متعال هردوبه نتیجه خوبی‌رسیده اند. در کابل تاکنون سه چاه ذریعهٔ انجنیر (مایای) جاپانی مستخدم ریاست ښار والی کابل برمه کاری شده که هر چاه آن ۴۰۰۰ متر مکعب آب فی ساعت میدهد؛ کارآن ادامه دارد .

درقندهار تاکنون درچهار نقطه برمه‌کاری شده وسه چاه‌آن بصورت آرتیزین میباشد یعنی آب‌آن بفشار داخلی بیرون می‌جهد جمعاً (۱۰ چاه) درقندهار حفر میشود دستگاهی که در قندهار برمه کاری مینماید مربوط این‌وزارت میباشد ومیخانیك‌های‌جوان وفعال افغان مربوط شق هیدرولوجی در نظر یك برمه کار جرمنی‌بعملیات برمه‌کاری مصروفند. درعین حال یك هیئت جیالوجی موضوع آب تحت‌الارضی ساحه خوست ولایت جنوبی را نیز تدقیقات ونقاط برمه کاری را تعین کرد . بعد از فراغت دستگاه برمه کاری از قندهار به برمهٔ کاری در خوست نیز اقدام خواهد گردید درعین حال یك دستگاه جدید برمه کاری ازاتحادشوروی نیز خریداری شده‌که تاعمق (۱۵۰) متربرمه مینماید یك عده سامان ضروری مربوط دستگاه مذکور هنوز ازشوروی نرسیده که‌این دستگاه نیز درمحال خوست بکار خواهد افتاد .

یکنفر برمه کار لایق‌که درحقیقت انجنیر برمه کاری میباشد برای هیدرولوجی استخدام شده‌که اکنون درکابل‌است ویك عده میخانیك‌های

جوان را برای کار های عملیات آینده برمه کاری هیدرولوژی تعلیمات نظری میدهد .

درشق هیدرومتری نیز اقدامات وزارت معادن کامیابانه بوده اگرچه تا کنون به استخدام یکنفر انجنیر کامیاب نه شده اند مگر امید است بزودی یکنفر دستیاب گردد شعبهٔ مذکور فعلاً در مرکز تاسیس و شروع بجمع آوری جمله معلومات هیدرومتریك نموده است. شعبهٔ مذکور بامؤسسهٔ هیدرو متریك آی- سی- ای که دروادی هیرمند میباشد نیز در تماس قریب است در نظر داریم یکنفر از انجنیران جوان افغان برای مدت کوتاه به آنجا اعزام گردد تا تعلیمات ابتدائی وتمرینات مقدماتی را در آنجا فرا گیرد حینکه انجنیر هیدرو متری ازخارج آمد این نفر بحیث همکارافغان در زیر نظروی اجرای وظائف خواهد نمود .

درشق تدقیقات مواد رادیو اکتیفی :

تدقیقات مواد رادیو اکتیفی نیزروی دست گرفته شده یك هیأت سروی جیولوجی افغان که در بین آن یکنفر متخصص خارجی تدقیقات رادیواکتیفی نیز میباشد چندی قبل در درهٔ غور بند - بامیان - دره شکاری ودر طول دریای پلخمری وازآنجا الی درهٔ صوف و سرپل و غیره تد قیقات ابتدائی رادیو اکتیفی نموده ودراثر تدقیقات مذکوردردرهٔ بامیان بکشف يك ساحه مساعد کامیاب شده برای اینکه تدقیقات مذکور بپایه تکمیل برسد به آلات وادوات دقیق تر ضرورت است که اخیراً آردر خریداری آن بامریکا صادر گردیده حینیکه سامان مذکور برسد تد قیقات راد یو اکتیفی به پیمانه وسیعتر عملی خواهد شد .

درعین حال در اوایل دلو همان هیأت با يك پایه آله گایگر کونتر ازراه تنگ غارو بسمت مشرقی خصوصاً درهٔ نور، لغمان، شنواروغیره ساحه‌های مشرقی که از نقطهٔ نظر جیالوجی برای پیدایش مواد رادیو اکتیفی مساعد دیده می شود اعزام گردیده که هنوز هم مصروف کارند ودرعین زمان

ساحه های باقیمانده ولایت مشرقی را نقشه گیری جیالوجی مینمایند .

تدقیقات مواد خام چینی :

تدقیقات موادخام چینی سازی که عبارت از کاولین- فیلدسپارت- کوارنس میباشد نیز مطمح نظر گردیده است چونکه اخیراً فابریکه «دشاکر چینی سازی لمتد» درجنگلک کابل تحت اعمار است که انشاالله دراوایل سال ۳۶ تعمیر آن بسر میرسد وماشین های آن که ازجاپان خریداری و بکابل رسیده است نیز نصب وشروع بکار خواهدنمود اکنون باید موادخام مذکور درنواحی کابل تجسس شود دراثر کوشش بناغای کاتو انجنیر چینی سازی ومتخصصین معادن یك قسمت مواد خام آن که عبارت ازکاولین باشد در کلنگار وسنگ نوشته در لوگر ویکمقدار دیگرآن (که فیلد سپات) باشد دردره نور مشرقی در جوار معدن بیریل بدست آمده است که فعلاً هیئت مذکور در دره نور مشرقی مصروف همین تدقیقات میباشد حین مساعدت هوا نقاط دیگر پیدا یش این مواد معدنی بشمول سر چشمه نیز تحت تد قیقات مز ید قرار داده میشود .

شمولیت در کنفرانسهای علمی :

داکتر پوپل جیالوجست رئیس معادن بحیث نمایندهٔ وزارت معادن وصنایع درجلسهٔ بیستم کانگریس بین المللی جیالوجی درمکسیکو که از تاریخ ۱۳ الی ۱۱ ستامبر ۱۹۵۶ دوام نمود شرکت ورزید ویك نقشه جدید جیالوجی افغانستان را به موسسه نقشه گیری جیالوجی عالم درآنجا تقدیم نمود که خیلی مورد توجه واقع گردیده ازموسسه جیالوجی ما تقاضا شد که پس ازطبع نقشه مکمل جیالوجی افغانستان به اسکیل ۱ بر پنج ملیون، چند نسخه آن را به موسسه مذکور ارسال دارد نماینده افغانی درتمام جلسات کانگرس مذکور شمولیت ورزیده و توجه کانگریس را به کمك های مزید تخنیکی جیالوجی باموسسه جیالوجی افغان جلب نموده وهم درکنفرانسهای علمی که درآن کانگریس همه روزه جریان داشت شمولیت ورزیده واستفاده شایانی برای موسسه جیالوجی خود نمود .

این بود اقداماتی که درسال ۱۳۳۵ برای انکشاف امورمعادن بعمل آمده . اقدام دیگری که درین سال به آن آغاز گردیده وشاید پس ازانجام بزرگترین قدم محسوب گردد تسوید قانون معادن افغانستان است که پس ازمشوره با بعضی متخصصین خارجی اکنون توسط یك هیئت درخود وزارت روی دست گرفته شده وامید است درسال ۱۳۳٦ تسوید ابتدائی آن با نجام برسد .

وزارت معدن درسال ۱۳۳۵ به کشف یك عده ذخایر معدنی کامیاب شد که تنها یك قسمت محدود آن دارای اهمیت اقتصادی میباشد :

۱ـ معدن زغال مرزاولنگ :

این معدن بمسافه اندك ازشهرسرپل بطرف جنوب درکنار سرك پیاده رو سرپل الی بلچراغ واقع بوده وبنام معدن زغال مرزاولنگ موسوم گردیده است جنسیت زغال آن رقم پارچه بوده ومشابهت تام بازغال دره صوف دارد ذخیره فعلی مکشوفه زغال مذکور در حدود یك صد هزار تن میباشد تا کنون یك اندازه زغال ازآنجا استخراج گردیده که به رفع حوایج محروقاتی ریاست تفحصات پطرول صرف شده در اثر کوشش ریاست مذکور سرك موتر رو به طول تخمین (۷۰) کیلومتر الی معدن ساخته شده است چون معدن مذکور میتواند محروقات زغال حکومت کلان شبرغان وآقچه وغیره را تکافو نماید و لایت مزارشریف نیز متوجه اهمیت موضوع گردیده ودرنظر گرفته شده که سرك مذکور را الی زیر معدن احداث نمایند .

۲ـ ذخایر جدید بیریل دردره نورمشرقی :

دراثر تدقیقات وکشفیات مامورین بیریل دردره نور مشرقی چندین ذخایر جدید بیریل جدیداً مکشوف گردیده است که درآن مقدار فیصدی بیریل الی ۲ فیصد میرسد درحالیکه سابقاً ازیك فیصد تجاوز نمینمود. درسال آینده استخراج بیریل دراین نقاط نیزروی دست گرفته میشود .

۳ـ معدن فیلدسپارت درسرچشمه :

قریب موضع سرچشمه یك ذخیره بزرگ سپارت که یك مادۀ مهم برای ساخت چینی میباشد نیزذریعه جیالوجست های سروی جیولوجی مکشوف شده

که ذخیرهٔ وافر وجنسیت عالی دارد این سنگ عنقریب برای ضرورت فابریکه چینی سازی جنگلک استخراج خواهد گردید .

٤- معدن خاك كاولین :

درحصهٔ کلنگار لهوگرد بدست آمده است این ماده مهم ترین رکن چینی سازی است قراریکه متخصصین چینی سازی «دشاکر کمپنی» درجنگلک آنرا امتحان نموده اند برای چینی سازی خیلی کارآمد میباشد برعلاوهٔ آن در حصه بریکوت مشرقی اسبتس (سنگ ریشه) درولایت غزنی (سنگ تالك) ودردشت حاجی توپ خاکریز قندهار معدن مس مکشوف شده که تدقیقات راجع به آنها هنوز بانجام نرسیده است .

احصائیه استخراج معادن :

احصائیهٔ ۹ ماههٔ استخراج اول سال ۳۵ معادن فعال وزارت معادن وصنایع قرار ذیل است :

اسم معدن	مقدار سیر		قیمت به افغانی	
۱- معدن نمك تالقان	۱ر۲۷۶ر۹۷۶- فروش شده		۴ر۴۶۹ر۴۲۷-	افغانی
۲- نمکسار اندخوی	۱ر۰۸۴ر۵۹۰-	» »	۵ر۰۶۵ر۰۰۵	»
۳- معدن نمك کلفگان	۲۰۵ر۱۷۵-	» »	۸۹۴ر۲۴۴	»
۴- نمکسار مزارشریف	۱۲۹ر۰۱۹-	» »	۷۴۱ر۸۵۹	»
۵- معدن زغال کرکر	۴ر۹۹۱ تن-	» »		
۶- معدن ایشپشته	۹۴۰۰ تن-	» »		

۷- معدن بیریل مشرقی استخراج شده ۲۵ر۵۰ تن کوتاه

۸- لاجورد فروش شده ازتمام درجه‌ها ۴۲۴- کیلو ۲۷ر۲۴۴ دالرامریکائی

۹- سلیت استخراج شده ۸ر۰۰ مترمربع فروش ۱ر۰۰۰ مترمربع

سروی معادن نفت درصفحات شمال مملکت :

خلاصه عملیاتی که درسال ۱۳۳۵ دراین راه ازطرف ریاست تفحصات پترول بعمل آمده قرارذیل است :

اولین جویه سامانی که جهت برمه‌کاری پترول ازسویدن خریداری شده بود در برج حمل سال ۳۵ باافغانستان وارد گردید ۰
درماه ثور نقطه‌اول برمه کاری درکوه انگوت سرپل توسط جیالوجست ها تعین گردید و پیش ازآغاز به برمه‌کاری بدو آب مورد ضرورت عملیات توسط بمبه‌ها وامتداد نل با نجارسانده شده بعدازآن درماه جوزاء کار نصب اولین برج برمه شروع گردید این برج درمدت هفده روز نصب گردید و درعین زمان تعمیر اتاقهای لازمی برای رهایش وتاسیس ورکشاب ولابراتوار بپایه تکمیل رسید ویك جنریتر برقی درآنجا نصب گردید. بتاریخ ۲۱ جوزا عملیات برمه کاری توسط ماشین کریلیوس پ۳ باپل‌های الماس بقطر ۱٤٦ میلیمتر شروع گردید ۰
عملیات برمه‌کاری درکوه انگوت مدت پنج ونیم ماه یعنی از ۲۱ جوزا الی ٤ قوس درهرهفته شش روزودرشبانه‌روز ۲٤ ساعت دوام داشت ۰ پل الماس برمه درین مدت باطبقات مختلف جیالوجی که آثار تیل وغاز آب شور در آن مشاهده میشد تصادف نموده وبالاخره درعمق ۸۱۷ر۷۱ مترمتوقف ساخته شد. هسته‌طبقات واعماق مختلف زمین باراپورها ونتایج لابراتواری آنها حفظ ومرتب گردیده وبراساس آن گراف‌های لازمی بـه اسکیل‌های ۱ر۱۰۰۰ و۱ر۵۰۰ و ۱ر۱۰۰ ترتیب شده است یك مقدارازهسته‌های مستحصله هم بغرض معلومات میکروپالی- انتالوجی وغیره تحقیقات لازمه بخارج فرستاده شده است. درنظراول بصورت‌اجمالی میتوان گفت که نتایج این برمه ازنقطهٔ نظر تفحص رویهمرفته مساعدوامیدبخش میباشد اماچون هنوز تحقیق نتایج ونمونه های مستحصله بپایان نرسیده بیش ازین چیزی نمیتوان گفت باید هموطنان عزیز ملتفت باشند که کارتفحص پترول علاوه برلوازم علمی وتخنیکی بحوصله وسیعی محتاج است بعداز خاتمه‌عملیات برمه‌اول نقطه برمه‌دوم در ۱۳۰۰ متری غرب نقطهٔ‌اول ازطرف کارکنان فنی انتخاب گردید وکار آب رسانی وامتداد سرك آن تکمیل گردید وبرمه‌کاری آغازشده است ۰

علاوه بر آن درسال ۱۳۳۵ ریاست تفحصات پترول موفق گردید که یك ورکشاپ نسبة مکمل بایك شفاخانه درمحل برمه‌کاری تاسیس و گاراج ها وتحویلخانه‌ها واطاقهای رهایش موردضرورترا تعمیر نماید .

اینك مختصر اقداماتیرا که درراه تقویه وانکشاف صنایع بصورت عموم درسال ۱۳۳۵ بعمل آمده باطلاع میرسانیم ؛ درضمن آن اقدامات وزارت راجع به صنایعی که مخصوصا تذکر داده شد نیزروشن خواهدشد این اقدامات سه جنبه داشته‌است :

اول ـ تکمیل و انجام پروژه های صنعتی روی دست . دوم مطالعه امکانات وسروی پروژه های جدید .

سوم ـ تاسیسات صنایع کوچك .

اول پروژه های بزرگ صنعتی روی دست که در سال ۱۳۳۵ وزارت به تکمیل وانجام آنها بیشتر مصروف بوده تاهر چه زودتر بمرحله تولید وارد گردیده وفشار اسعاری مملکت را تخفیف بدهد وامور مهمی که درهر پروژه انجام یافته ازین قرار میباشد :

الف ـ دستگاه تولید برق سروبی: این پروژه که به تفاوت موسم وقوه آب دریای کابل از ۱۳۹۰۰ ـ الی ۲۲۰۰۰ کیلووات برق برای شهر کابل وفابریکه های نساجی گلبهار وسمنت سازی جبل السراج و سایر فابریکه ها فراهم میکند ، درسال ۱۳۳۵ بسیار پیشرفت نموده و مهمترین کار های آن بپایان رسید وامور مذکور عبارت بود از :

تکمیل قسمت بند بیتونی .

تکمیل تونل فشار بطول ۳۵۰۷ متر ـ ارتفاع ۶ متروعرض قاعده (۵) متر

تعمیر قصرآب بقطر ۳۹ متر وارتفاع ۴۷ متر

بسته‌کاری نل فشار بطول ۹۰ متروقطر ٤ متر

بسته‌کاری دوعدد توربین عمودی هریك بقوه ۱۵۰۰۰ ـ اسپ

بسته کاری دو عدد جنریتر هریك بظرفیت ۱۱۰۰۰ کلیو ات امپیر

بسته کاری وترانسفارمر های سروبی وبرشناکوت .

نصب پایه های آهنی بین سروبی و برشناکوت بفاصله تخمین ۷۲ کیلومتر ولین دوانی بالای پایه های مذکور، تمدید لین های کیبلی و تعمیر برج ها درداخل شهر .

بالاخره نصب پایه های برق بین سروبی و گلبهار بفاصله تخمین ۸۰ کیلومتر

باین صورت گویا مهمترین کارهای فابریکه برق سروبی درسال ۱۳۳۵ انجام یافته وامیدواریم که در ماههای اول سال ۱۳۳۶ فابریکه مذکور به تولید آغاز نماید .

ب- دستگاه تولید برق خان آباد - پروژه برقی دیگری که درین سال زیرکار بوده دستگاه تولید برق خان آباد است که برق دیزلی فعلی آنجارا توسط برق آبی تکمیل میکند و ظرفیت آنراتا ۱۴۰۰ کیلو وات بالا میبرد واین موسسه علاوه به تنویر شهر خان آباد برای کارخانه های تصفیه پنبه وتیل کشی وصابون سازی قندوز نیز نیروی محرکه فراهم میکند. امیدواریم در جریان سال ۱۳۳۶ کار بسته کاری ماشین های آن شروع شود .

ج-فابریکهٔ نساجی گلبهار: درین پروژه بزرگ درسال ۱۳۳۵ بیشتر عملیات تعمیر جریان داشت وازآنجمله تعمیر بنای سوچ بورد: ورکشاپ. تحویلخانه ها وفابریکه بافت به تکمیل رسید - کار بسته کاری ماشین های نختابی وماشین های بافت ردی شروع گردید . ماشین های فابریکه به پیمانهٔ زیاد مسلسل میرسد ودرصورتیکه کدام حادثهٔ غیر مترقب رخ ندهد نظر به جریان فعلی امور بسته کاری میتوان امیدوار شد که شق نختابی فابریکه دراوایل سال ۱۳۳۷ شروع بکار نماید .

د-توسعه فابریکه نساجی پلخمری: بسته کاری ٤۸ پایه ماشین بافت اتوماتیک درپلخمری درسال ۳۵ انجام یافت واین ماشینها علاوه برافزایش

قوه تولید پلخمری یك تعداد عمله را نیز برای استفاده از ماشین های بافت خود کار که برای باراول در مملکت ماوارد میشود تربیه میکنند اکنون کار تربیه عمله مذکور در پلخمری جریان دارد .

علاوه بر ماشینهای مذکور بنای فابریکه الحاقی جدید جهة نصب (۳۰٤) دستگاه ماشین بافت خودکار دیگر در پلخمری تکمیل شده است .

هـ - صنایع پنبه قندوز: بنای فابریکه های تیل کشی و تصفیه تیل و ماجرین سازی درقند ز تکمیل گردید و بسته کاری ماشین های مذکور شروع شده است .

تعمیر دستگاه صابون سازی مربوط بفابریکه مذکور در سال ۱۳۳۵ شروع گردید نصب ماشین های جین درخواجه غار آغاز شد .

ز - فابریکه سمنت سازی جبل السراج: این فابریکه تولید روزانه تخمین صد تن سمنت تعمیر میشود . کار تعمیر بنای اصلی فابریکه با بنای ورکشاپ خاتمه یافته و عملیات بسته کاری ماشین ها در جریان است . امید میرود درظرف سال ۳٦ فابریکه شروع بکار کند .

ح - فابریکه چینی سازی شاکر: تعمیر یك فابریکه چینی سازی بظرفیت روزانه ۵۰۰۰ تکه چینی درسال ۳۵ به رهنمائی و تشویق وزارت و تصدی و اقدام یك نفر از تجار مملکت شروع گردید و کار آن بسرعت پیش رفت نموده امیدوار است درسال ۱۳۳٦ به تولید شروع نماید .

ط - فابریکه بریکت سازی: برای بریکت نمودن ز غال یك فابریکه بظرفیت سه تن فی ساعت خریداری شده وامید است در جریان سال ۱۳۳٦ بسته کاری آن درجوار کابل خاتمه یافته شروع بکار کند .

ظرفیت این فابریکه برای احتیاج بریکت شهر کابل کافی نیست ومحض بصورت امتحانی بکار انداخته میشود .

درصورتیکه محصولات آن طرف قناعت واقع شود به خریداری چند دستگاه دیگر اقدام خواهد شد .

ی- نصب وخریداری ماشین های جدید دیزل :

درسال ۱۳۳۵ برای تخفیف قلت برق درشهرکابل دوپایه ماشین دیزل هریك بقوه (۵۰۰) کیلوات دربرشنا کوت نصب گردید و همچنان برای پلخمری دوپایه ماشین بظرفیت ٦٤٠ کیلوات خریداری شد .

سروی شبکه شهری برق اندخوی نیزتکمیل گردید.

دوم- مطالعه وسروی پروژه های جدید :

الف- فابریکه سمنت پلخمری :

این فابریکه برای تولید ۲۰۰تن سمنت در روز که درآینده به ٤٠٠ تن توسعه یافته میتواند پیش بینی شده درسال ۱۳۳۵سروی ابتدائی آن تکمیل گردیده موضع آن درپلخمری تعین گردیده موادخام مورد ضرورتدرقرب وجوار موضع مذکور پیدا شده وعمل تجزیه وتحلیل آن انجام یافته است .

ب - فابریکه های حفظ میوه :

چون ساختمان دوفابریکه کانسرومیوه درکابل وقندهار در نظر است درسال ۱۳۳۵ قبل از همه احصائیه تخمینی میوه در قندهار و کابل و پروان ترتیب گردیده سپس امور سروی ابتدائی توسط متخصصین چکوسلواکی انجام یافت وپس ازوصول پروژه انتهائی بکارآغاز خواهد شد .

ج - فابریکه های چرمگری :

برای احداث فابریکه های چرمگری نیز بدواً احصائیه تخمینی پوست های گاوی - گوسفندی و بزی در هرات - قندهار وکابل ترتیب گردیده در سال ۱۳۳۵ سروی ابتدائی آن انجام یافت و پس از تکمیل پروژه بکار شروع خواهد شد .

د - فابریکه ساخت کاشی - کپریل وخشت وسایر لوازم تعمیر :

امور سروی ابتدائی وتجزیه وتحلیل موادخام ضرورت آن درسال۱۳۳۵ انجام یافته وموضع آن درده کیك کابل تعین گردید. اکنون منتظر پروژه نهایی می باشیم .

هـ - دستگاه دوم تولید برق پلخمری :

امور سروی ابتدائی یك دستگاه تولید برق بظرفیت ۸۰۰۰ کیلوات در پلخمری گردیده تا برای فابریکه سمنت سازی وورکشاپ ترمیم موتر وغیره تاسیسات صنعتی شهر مذکور نیروی محرکه فراهم کند .

و- بند و دستگاه تولید برق نغلو:

یك تعداد از متخصصین مشغول مطالعه وسروی ساختمان یك بند بزرگ بروی دریای کابل در نقطه نغلو جهة ذخیرهٔ آب وبنای یك مرکز تولید برق بظرفیت ۳۰ الی ۴۰ هزار کلیوات میباشد بندمذکور علاوه برتولید درخود نقطه درنتیجه افزایش وتنظیم جریان آب قوهٔ تولید برق را درسروبی نیز با نصب توربین‌ها وجنریترهای اضافی دوچندان خواهد ساخت . اما این کار بسیار بزرگ وپرمصرفی است که البته پس از تکمیل سروی وپروژهٔ فنی بدان غور خواهد شد .

ز- دستگاه ترمیم موتر وفلزکاری کابل :

قبلا تعمیر یك دستگاه ترمیم ماشین ونجاری درجنگلك کابل ازطرف شرکت نساجی شروع گردیده بود که بعضی ازقسمت های آن تکمیل شده وبعضی زیر کار است . درنظر است که این تاسیسات توسعه وتکمیل گردیده به یك دستگاهی که مستعد ترمیم یك هزار عراده موتر درسال باشد باریخته گری وفلزسازی وغیره لوازم آن تبدیل گردد . سروی ابتدائی این پروژه تکمیل شده است ومتخصصین مشغول ساختن پروژهٔ آن میباشند .

ح- دستگاهای ترمیم موتر هرات وپلخمری :

تعمیر چنین دودستگاه دیگر ترمیم موتر بقوهٔ هریك سالانه پنجصد موتر در هرات و پلخمری درنظر است . سروی مقدماتی آنها نیز انجام یافته و پروژهٔ آنها روی دست است .

ط - لابراتوار عمومی:

امور سروی ابتدائی یك لابراتوار عمومی صناعتی ومعدنی درکابل انجام یافته پروژهٔ آن نیز ترتیب گردیده است .

ی ـ فابریکهٔ تهیهٔ کود آزوتی :

متخصصین کار سروی این پروژه را ختم نموده اند درنتیجه مطالعات به این تصمیم واصل شدیم که فعلا نظر به مشکلات وموانع از نظر قوه برق ومواد خام پروژهٔ مذکور به آینده محول شود .

ك ـ فابریکهٔ الکل سازی بغلان :

برای استفاده ازمیلاس لبلبو ساختن یك فابریکه الکل زیر نظر گرفته شده بود که سروی آن تکمیل گردید .

درنتیجه چون عجالةً مصرف الکل صنعتی وطبی کشور خیلی کمتر از ظرفیت خورد ترین فابریکه الکلسازی است که طور اقتصادی کار کند لهذا عملی ساختن این پروژه به آینده محول گردید .

ل ـ دستگاه آب رسانی شهر مزار شریف :

پس از سروی مکمل شهرمزارشریف ودهدادی ودریافت منبع مناسب جهة گرفتن آب، راپور متخصصین راجع به آب رسانی شهرمزار شزیف ترتیب گردیده وزیرغور و بحث است .

م ـ پروژهٔ توسعه فابریکه قند سازی بغلان :

این پروژه مقصد توسعه قوهٔ تولید فابریکه بقدر ۱۵ فیصد از تولیدات فعلی وتوسعهٔ دیگ بخار آن تا به ۳٦ تن فی ساعت وهمچنان تاسیس یك دستگاه لبنیات به ظرفیت روزانه ۱۰۰۰ لیتر شیر ـ ۲۵ کیلو گرام مسکه و ۹۰ کیلوگرام پنیر روی دست میبا شد .

سوم ـ موسسات صنایع کوچك :

موسسات کوچکی که درین سال به تثبیت اشخاص مختلف از وزارت جوازنامه گرفته و بااستفاده ازمواد اصولنامه تشویق صنایع بکار افتاده قرار ذیل است :

الف ـ موسسهٔ مصنوعات کیمیاوی درکابل که درآن عطریات ـ کریمهای روی و غیره ساخته میشود .

ب ـ موسسهٔ صنعتی توفیق در کابل که در آن منسوجات نخی وغیره تولید میگردد.
ج ـ موسسهٔ تخنیکی نیاز در کابل که در آن ماشینهای کوچك تخنیکی ترمیم میگردد.
د ـ موسسهٔ ورکشاپ صالح در کابل که در آن آلات برقی ترمیم میگردد.
هـ ـ موسسهٔ تیل کشی وصابون سازی صالح بای در اندخوی.

تقویه و انکشاف صنایع دستی:

مسئلهٔ تقویه وانکشاف صنایع دستی یکی از مسایل مهم ودرعین حال دشوار وغامض اقتصادی افغانستان است زیراکه حرفه‌ها و صنایع دستی در مملکت بسیار و متنوع، متشتت وغیرمتمرکز است وهرشق آن درهر نقطه یك نوع کمك وتقویت جداگانه را ایجاب میکند. ازطرف دیگرچنانچه معلوم است صنایع دستی درزیر فشاررقابت صنایع ماشین خارج درحال اختناق رسیده و گذشته ازاجناس وارداتی ساخت خارج حالا برقابت صنایع ماشین داخلی نیز مصادف گردیده ودرآینده روز بروز بیشتر مصادف خواهدشد. لهذا مسئلهٔ تقویت صنایع ذکورد درعین حال که مهم وضروریست طرح یك پلان مفصل ودقیقی را ایجاب میکند که شقوق مهم واساسی صنایع مذکوررا انتخاب نموده طرز ومقدار کمك ومعاونت را با آنها از نظر تخنیکی ومالی وهم از ناحیهٔ تشکیلات بارعایت اوضاع عمومی اقتصادی مملکت تعیین نماید ویك موازنهٔ درست دربین صنایع ماشینی ودستی بر قرار سازد.

تطبیق چنین یك پلان نظر به تشتت ذاتی صنایع مذکور ایجاد تشکیلات مناسبی را ایجاب میکند که درتمام نقاط مملکت رسیده بتوانند و در هرجا همان نوع کمکی را که مورد ضرورت است فراهم کند.

وزارت صنایع ومعادن ازابتداء ملتفت این نکات بوده ولهذا قبل از همه توسط یك تعداد متخصصین که شعبات مختلف ملل متحد دراختیارش گذاشته بودند موضوعرا بطور اساسی زیر مطالعه گرفت.

پس ازتکمیل مطالعات مذکور بکمك بانك زراعتی و صنایع دستی قبلا درین ساحه وارد گردیده وبیك سلسله عملیات شروع نموده بود بطرح یك

پلان جامع شروع نموده که‌درمدت چهار سال آینده درمعرض اجراء گذارده خواهد شد. خطوط اساسی پلان مذکـور پس‌از طی‌مراتب توسط جرا یـد باطلاع عامه رسانده خواهدشد .

کمکهای بین‌المللی در امور صنایع ومعدن :

موسسات بین‌المللی در بعضی شقوق‌تا یک‌اندازه باما کمک نموده اند مثلا شعبهٔ امداد تخنیکی ملل‌متحد درقسمت صنایع دستی با وزارت صنایع ومعادن معاونت نموده بعضی متخصصین را بافغانستان ارسال‌نموده وبارهٔ آلات‌وسامان تعلیمی وتجربی نیز فرستاده است . همچنان در قسمت وضع قوانین توسط متخصصین خود راجع بقانون معادن بما‌مشوره داده یک تعداد سکالرشپها درشقوق مختلف صنایع ومعادن توسط موسسهٔ‌ملل‌متحد وادارهٔ‌بین‌المللی کار حاصل‌کرده‌ایم که‌جوانان‌افغانی آن به‌توسعه معلومات وآموختن تکنیک‌های جدید درخارج مصروف میباشند. ماازین معاونت‌های موسسهٔ مذکور ممنون میباشیم‌وامید واریم که‌دامنهٔ همکاری هاروز بروز وسیعتر گردد .

دروغتیا وزارت

د وزارت کفیل — ع،ج، دکتور عبد الظاهر

معین — ع،ص، دکتور عبد الرحیم

ع،ج دکتور عبدالظاهر

د قلم مخصوص د مدیریت کفیل:

ص، محمد یعقوب

د پلټنی مدیر ص، عبد القادر

دفنی مشاوریت مدیر ••••••

د صحی چارو د ریاست کفیل:

ع ص، دکتور عبدالرحمن حکیمی

د نشراتو د مدیریت کفیل:

ص، محمد آصف عباسی

دصحی انجنیر مدیر:

ص، حاجی محمد

دبین المللی مدیر ص، محمدموسی

د ساری امراضو دکنترول او احصائیی مدیر ص، احمدعلی معاون دکتور

د احصائیی خانگی آمر	ص، عبدالقیوم
د تشکیلاتو لوی مدیر	ع، دکتور غلام ذکریا
د شفاخانو مدیر	ع، میرمحمدامین
د اکسریزاولابراتواردمدیریت کفیل	ع، عبدالاحمد
د صحی قوانینو مدیر	••••••
د مرکزی صحی لوی مدیر	ع، دکتورمحمدآصف فقیری
د اداری د ریاست کفیل	ع،ص حبیب الله
د ماموریتو مدیر	ص، سید ایشان
د محاسبی او لوازمو لوی مدیر	ع، عبدالغفار

د جنسي محاسبې مدير — ص، عبدالقدوس
د نقدي محاسبې د مديريت کفيل — ص، حاجي محمد انور
د جنسي محاسبې د مديريت کفيل — ص، صمد علي
د ترانسپورت دڅانګې آمر — ص، احمد علي
د خريدارۍ د مديريت کفيل — ص، عبدالاحمد
د تدقيقاتو او معاينې مدير — ص، عبدالحبيب
د پانو مدير — ص، عبدالخالق
دغاښو جوړولو د مؤسسې آمر — ع، دکتور عبدالغني
د ښځو د سناتوريم سرطبيب — ص دکتور محمد موسى
د توبرکلوز د مجادلې آمر — ص، دکتور مير غلام حيدر ماهر
دکابل د محبس د شفاخانې سرطبيب — ص، دکتور محمد سرور
د واکسين د تهيې آمر — ص، عبدالستار معاون دکتور
دکابل د اکسريز د موسسې آمر — ص، دکتور مير فخرالدين
داسپرت کشۍ دڅانګې آمر — ص، عبدالرحمن دواساز
دوړو او مورو د حمايې دڅانګې آمر — ص، محمد حبيب معاون دکتور
د ويدې کلنيک آمر — ص، دکتور محمد انور
د لابراتوار آمر — ص، مير عبدالمحمد
د اکسريز آمر — ص، محمد جان

امور وزارت صحیه

اقدامات درقسمت طب وقایوی

مفهوم طب وقایوی درمملکت ماجدید است . طب معالجوی از هزارسال یاشاید از بدوخلقت انسانی به وجود آمده وتوجه بیشتر بشر را بخود جلب کرده است.

نظر بگذشته درمورد طب وقایوی نشان میدهد ر قصبهای حکیم جادوگر برای این بود که محیط مریض را ازعلل آلام پاك بسازد وبعد ازاینکه طب یونانی قبل ازتولد مسیح (ع) بدنیا آمده این مساله ازمحیط مریض دور گردیده وبه خود مریض متوجه شد. به عبارهٔ دیگر آن عصرعلت مرض را درخود مریض جستجو میکردند باین اساس مردم ازمحیط صرف نظرکردند وتااینکه درقرون اخیره علت مرض رادرمحیط مریض یافتند واین امر سبب بوجود آمدن حفظ الصحه محیطی ویاطب وقایوی شدوبالاخره فهمیده شد که اهمیت طب وقایوی بیشتر بوده وفوائد اقتصادی تری را دارا میباشد وازطرفی پرسونل کمتری بکار دارد. وزارت صحیه نیز دراین اواخر باین مساله مهم ملتفت شد چنانچه دوکتورانیکه تماماً درشق طب معالجوی تربیه میشوند مسائل طب وقایوی رانیز درپروغرامهای فاکولته داخل نمودوهمچنین به تاسیس کورسهای عالی موفق گردید ...

وزارت صحیه درقسمت طب وقایوی که نزد مااهمیت بسزا وروز افزون داشته وبهر اندازهٔ که توان مالی وپرسونل فنی اجازه داده است به امراض مهمهٔ که درمملکت موجود بوده یکی بعددیگر بصورت توسعه وی مجادله کرده است.

مجادله باامراض

درسالهای گذشته امراض مهمهٔ ملاریا ـ حمای لکه دار ـ توبرکلوز چیچك ـ محرقه وغیره بیشتر توجه وزارت صحیه رابخود جلب کرده ومجادله های ضدملاریا وحمای لکه دار مخصوصاً بانتائج درخشانی انجامیده ولی بااینکه ازتعداد مصابین این دومرض خیلی کاسته شده وبا آنهم اساس مهم مجادله به امراض مذکور ازبین بردن ناقل مرض یعنی قلع وقمع ناقل مرض ملاریا

(پشهٔ ملاریا) ومحوساختن ناقل مرض حمای لکه‌دار(شبش) که در دوصورت باید ادویه ضد حشرات تطبیق گردد وزارت صحیه دو اساس مهم مجادله‌را مورد توجه قرار داده است :

۱ ـ باوجودیکه ازتعداد مصابین مرض بصورت فوق العاده تنقیص بعمل آمده است باآنهم برای اینکه مجادله بهمان شدت سالهای پار دوام داشته باشد روی این منظور مجادله حمای لکه‌دار که بفضل خدای متعال در این یکی دوسال اخیرازتعداد مصابین آن کاسته شده ولی طوریکه ملاحظه میگردد مجادله نه‌تنها بشدت سال اول ادامه‌دارد بلکه درپلان پنج ساله وزارت صحیه درنظر گرفته شده تا این مجادله به‌نقاط بیشتر مملکت توسعه یابدثانیا ازآنجا که اساس دوم وبزرگ مجادله مراقبت ازتولید مقاومت در ناقل مرض علیه مجادله میباشد ومتاسفانه دراین اواخر تولید این نوع مقاومت درناقلهای مرضی ضد وسائل مجادلوی در بعضی ممالک بمشاهده رسیده ازاین رومجبور درمجادله‌ملاریا درسال جاری تغیرات مهمی‌رو داده است که باوجود ادامه نوع سابق که عبارت ازکنترول ملاریا توسط استعمال ادویه ضد پشه فعالیت جدید مجادلوی راکه عبارت ازجلوگیری مریض شدن پشه ویا به عبارهٔ دیگر تداوی منبع مرضی علاوه گردید به‌اصطلاح تخنیکی نوع مجادله ازکنترول به‌ایرادیکاسیون یعنی امحای مرض تبدیل گردید .

مرض خبیث وخانمانسوز دیگریکه وزارت صحیه آنرا دشمن اول افراد این مملکت میداند، مرض‌سل یاتوبرکلوزاست وزارت‌صحیه کوشش کرداین مرض‌را ابتداء درمرکز سروی کرده وبرای تشخیص وتداوی ومجادلهٔ اصلی آن درمرکز مجادله توبرکلوز کابل پرسونل فنی را تربیه نماید تابعد از تربیه بایک تعداد کافی پرسونل بتواند مجادله‌را بعین شرائط بهٔنقاط‌دیگر مملکت توسعه بدهد، چون درمملکت ما مانند سائر ممالک جهان‌ممکن نیست بسترهای کافی درشفاخانه‌ها جهت تداوی این مرض احداث گردد لهذا دراواخرسال گذشته برای بار اول ذریعهٔ مرکز مجادله توبرکلوز تداوی

خانگی مریض ، طرزیکه ازطرف کمیتهٔ متخصصین توبرکلوز سازمان صحی جهان توصیه گردیده بود درشهر کابل شروع گردید تربیه این نوع پرسونل وقت کافی (یك یادوسال) بکار دارد اما دراثنای پیشرفت مجادله در شهر کابل پروگرام تربیوی این نوع پرسونل نیز توسعه می یابد بالاخره مجادله دیگریکه توجه این وزارت رادر ظرف سال گذشته جلب نموده بود عبارت ازمجادله بهامراض محرقهٔ ـ شبه محرقه ـ چیچك وسگ دیوانه که متاسفانه درسالهای گذشته مجادله بهاین امراض نتائج کاملا تسلی بخش بارنیاورد وبرای رفع علل مهمیکه درگذشته باعث ناکامی این مجادله‌ها شده بود وزارت صحیه را به اقدامات لازمهٔ آتی وادار ساخت :

الف) ساخت واکسینها ـ وزارت صحیه درسال جاری کامیاب شد تادرساختن واکسینهای ضدمحرقه ـ شبه‌محرقه ـ چیچك وواکسین سگ دیوانه تغیرات مهمه‌وارد نماید وواکسینهارا بهاصول جدید توأم باقوای متناسب آن تهیه وقبل ازتطبیق کردن توسطلابراتوارهای بزرگ عالم امتحان وپس ازاخذ نتائج مثبتهٔ حاصله درمحل تطبیق وعمل قرار دهد. جای بسی مسرت است که فعلا درموسسهٔ تهیهٔ‌واکسین وزارت صحیه واکسینهای متذکره مساوی بهاستاندرد بین‌المللی آماده وتهیه میگردد ازاین رهگذر درآینده مجادله‌ها علیهاین امراض موفق وکامیاب عملی خواهدشد: ازطرف دیگرچون وسائل حمل ونقل واکسین دراکثر حصص مملکت حسب دلخواه موجود نبوده ورساندن واکسین تازه تحت‌شرایط مخصوصه ازقبیل درجهٔ برودت درایام تابستان وغیره تااندازهٔ ناممکن بودازاین لحاظ اکثرمجادله ها مخصوصاً مجادله با مرض چیچك بی نتیجه میگردید وزارت صحیه پس ازاینکه واکسین خشك را توسط مؤسسه تهیه‌واکسین باتطبیقات تجربوی بدست آورد وثابت شد که واکسین خشك درخود پایتخت مملکت ما تولید وقناعت بخش بوده مستلزم نگهداشت مخصوصه که برای واکسین عادی ضروراست نمی باشد ازاین رو امید است نتائج مجادله بعدازین بصورت خیلی بهتر دست بدهد . ناگفته نباید گذاشت

که مؤسسهٔ تهیه واکسین موفق شد در سال جاری برعلاوهٔ دیگر واکسین ها واکسین سگ دیوانه را به میتود جدید که قوهٔ آن بزودی از بین نرفته و برای ماها دوام کند تولید نماید به این اساس شش مرکز تداوی سگ دیوانه بصورت مجانی در هرات ـ مزارشریف ـ قندهار ـ پلخمری ـ جلال آباد و گردیز افتتاح گردیده است . در اینصورت امید است مجادله به این مرض مهلك برای آینده سهلتر شود .

مجادله به امراض امعائی از قبیل محرقه ـ اسهال ـ پیچش ـ طفیلات معائی وغیره که مخصوصا در موسم گرما در اکثر نقاط مملکت تعداد زیاد مصابین را تشکیل میدهد . این قسم امراض اضافه تر در نتیجهٔ ملوث شدن آبهای مشروب سبزیجات وازاثر غیر فنی کثافات وغیره بوجود می آید . وزارت صحیه در نظر دارد مخصوصا در شق صحی پروژهٔ دهکده حفر چاهای فنی و تعمیر مبرز های اصولی را عملا به اهالی آموخته از فوائد آن مردم را آگاه سازد . تهیه آب مشروب و تعمیر مبرز های صحی از مسائل مهمهٔ انجنیری صحی بشمار میرود که امید است پس از آنکه کورس سانیتیرین وزارت صحیه فارغ التحصیلان خود را درسال آینده بدسترس وزارت صحیه بگذارد این پروگرامهای مهمهٔ صحی حسب دلخواه بمعرض اجراء گذاشته شود و در مقابل امراض متذکره مجادلهٔ مؤثرانهٔ صورت بگیرد

امور انجنیری صحی :

قبلا وزارت صحیه یك انجنیر صحی برای امور صحت عامه شهر کابل از سازمان صحی جهان طلب کرد چنانچه انجنیر مذکور بکابل وارد و فعلا در ریاست بنا روالی اجرای وظیفه میکند همچنین شعبهٔ انجنیری صحی جهة عملی ساختن پلان دهکده از نواحی شیوه کی ـ بگرامی ـ سیاه سنگ ـ چهار آسیاب و یك حصهٔ درهٔ لوگر برای آب رسانی و کنترول صحت در اهالی و مجادله از نشو و نمای مگس ساختمان بیت الخلاهای صحی و پودر پاشی نقشه برداری کرده وضمنا از قراء شیوه کی، سیاه سنگ ـ مموزی ـ سهاك قلعهٔ حسن خان بالاو پائین ـ ولایتی ـ بگرامی ـ چهار آسیاب ازاینکه بچه وسیله آب نوشیدنی خود را تهیه مینمایند احصائیه صحیح لازمه بدست آورده است ادارهٔ انجنیری صحی وزارت صحیه باهمکاری

سا نیتیرین سازمان صحی جهان موفق شده است تا یك تعداد چاهای صحی و فنی برمهٔ نی برای استفادهٔ اهالی آنجا حفر وضمنا یك تعداد بیت الخلاهای صحی که از نشو و نموی مگس محفوظ میباشد تعمیر نماید. علاوتا این شعبه جهة تمدید نل آشامیدنی ریاست مرستون نقشه‌های لازمه تهیه و بدسترس ریاست موصوف گذاشته است. ناگفته نماندکه علاوه براین خدمات منظور اصل تهیه وتربیه پرسونل فنی است که عدم پرسونل فنی کافی طوریکه بارها تذکر داده شده ساحهٔ فعالیت وزارت صحیه رامحدود میسازد و به‌مجردیکه تعداد این نفر فنی بیشتر گردد وزارت صحیه فعالیت خودرا توسعه خواهدبخشید. پلان و نقشهٔ تعمیرات ووسائل آبرسانی همه از شعبهٔ انجنیری صحی وزارت صحیه صورت میگیرد.

تماس با مؤسسات صحی در خارج

وزارت صحیه برای پیشبرد مرام خودهمیشه داخل فعالیت بوده با مؤسسات خارجی تماس گرفته است واین تماسها اولتر از همه با مؤسسهٔ صحی جهان و یونیسف و (آی. سی. ای) بوده. چنانچه تا حال راجع بموضوعات آتی بامؤسسات متذکره داخل مفاهمه شده است:

۱ـ تأسیس مؤسسهٔ صحت عامه وزارت صحیه.

۲ـ پلان‌های دست داشتهٔ وزارت صحیه.

۳ـ مجادله مرض سل.

٤ ـ کمك‌های نرسنگ مربوط پلان پنجساله.

٥ ـ معاونتهای پلان احصائیه وی قسمت پلان پنجساله وزارت صحیه.

٦ـ هلت ایدجوکیشن.

درمجالس متذکره شخص وزیر صحیه نیز حضور داشته و مباحثات لازمه نموده و نظریات خودرا رسماً بدفتر منطقوی جنوب شرق آسیا ارسال نموده است. که‌در پلان پنجساله تحت‌اجراء قرار داده خواهدشد. علاوتا در سال جاری پلان آپریشن کنترول پروژهٔ توبرکلوز (تداوی مریضان خانگی توسط ایزونیازید) بین سازمان صحی جهان ووزارت صحیه ترتیب وامضاء شد. همچنین

براساس پلان پنجساله درمورد احتیاجات نرسنگ وتربیه پرو گرام تربیوی نرسهای مردانه وزنانه قابله‌ها ومعاونین آنها باسازمان صحی جهان داخل مذاکره گردیدکه نظریات شان اخذ گردید.هکذادراثر مذاکرات بامشاورین احصائیه‌وی سازمان‌صحی جهان که‌دراین‌اواخر بکابل وارد شده بودند به منظورعملی‌ساختن پلان‌پنجساله درباره پیشرفت ـ انکشاف احصائیه و فیات وتولدات وعلل‌فوت‌تاکنون درافغانستان وجودندارد باایشان داخل مفاهمه شدیم چنانچه پلان آپریشن‌آن ترتیب‌وتحت غور میباشد ممکن است عنقریب به امضاء برسد...

متعاقباً نظر به پلان‌پنجساله‌افغانستان‌دراثر مذاکراتی که‌باسازمان‌صحی‌جهان بعمل‌آمد پیشنهادات مارا به‌پیشرفت تعلیمات صحی عامه ترتیب و عنقریب دران‌باره اجراآت مهمه بعمل‌خواهد آمد..

استفاده‌از مساعدت موسسهٔ‌صحی جهان ویونیسف

مساعدت هائیکه از موسسهٔ صحی جهان ویونیسف بدست آمده است ذیلا توضیح میشود :

در قسمت ملاریا :

علاوه بر کمکهائیکه برطبق پروگرام مرتبه‌ازچند سال باینطرف‌ادامه دارد در سال (۱۹۵٦) برای تحصیلات عالی یکنفر بصورت فیلوشب بین‌المللی برای مدت یکسال منظور گردیده بود که باساس آن دکتور موظف ریاست مجادله ملاریاء در شق مذکور اعزام شده است، وعلاوتا معادل مبلغ (٤۷۰۰۰) دالر سامان ولوازم مجادله از طریق یونیسف ارسال گردیده است .

در قسمت توبر کلوز :

برای مرکز مجادلهٔ توبرکلوز در سال (۱۹۵٦) تیم فنی سازمان صحی جهان مشتمل بر یکنفر متخصص توبرکلوز دو نفرنرسهای صحت

عامه ویکنفر تخنیشن اکسریز و یکنفر تخنیشن لابراتوار بوده علاوةً معادل مبلغ چهارهزار دالر سامان ولوازم نیز ارسال گردیده است.

موسسه تهیه واکسین :

وزارت صحیه بایونیسف موافقه کرد تا عمارت مؤسسه تهیهٔ و اکسین را باالحاقیه های لازمه برحسب ایجابات فنی اعمار نماید ویونیسف تعهد نمود که‌در سال (۱۹۵٦) تخمینا بیست هزار دولار سامان و لوازم آنرا معاونت نماید چنانچه سامان ولوازم متذکره وارد و در موسسه تهیه واکسین بکار انداخته شده است علاوتاً در سال مذکور یك متخصص لابراتوار و برای پنج نفر فیلوشب نیز داده شده است .

معاونت در لابراتوار صحت عامه :

بر علاوهٔ ادارهٔ پروژهٔ سابقه در سال (۱۹۵۵) یك نفر تخنیشن لابراتوار (بین‌المللی) جهت تربیه و تعلیم کورس لابراتوار نیز اعزام نموده است .

اداره صحت (مشاور صحی) :

این پروژه از سال(۱۹۵۱) شروع و الی (۱۹۵۸) ادامه‌دارد، مصارف تخمینی آن (٥۲٥٦) دولار سامان‌ولوازم راکه‌درهرسال معادل سه صددولار میشود متقبل شده اند .

معاونت اداری :

این پروژه ازسال (۱۹۵۵) آغاز گردیده که مراد آن عبارت ازتربیه نفر در شق اداری صحت عامه میباشد وتاسال (۱۹۵۸) ادامه خواهدداشت معاونت سازمان صحی جهان در این شق در حدود معادل (٤۲۱٦) دولار می باشد .

توسعه و لایتی صحت عامه:

این پروژه که راجع به تربیه وتعلیم نرسها کورس قابله‌گی وحمایه. طفل و مادر در ولایت قندهار میباشد از سال (۱۹۵۵) شروع و تا سال

(۱۹۵۸) دوام میکند ، معاونت آن در حدود معادل (۲۲۲۳٦) دولار تخمین شده است .

احصائیه های حیاتی وصحی:

در سال (۱۹۵٦) سازمان صحی جهان یکنفر متخصص احصائیه را به این وزارت اعزام کرد تا اخیر سال (۱۹۵۷) به کشور ما کار کند . معاونتیکه در این باره بعمل آمده در حدود معادل (۲۰۰۰)دولار سازمان ولوازم میباشد .

معاونت درموسسهٔ صحت عامه :

در سال (۱۳۳۵) یکنفر متخصص بمصرف سازمان صحی جهان بکشور ما اعزام گردید تادر پلان مؤسسه صحت عامه نظریات خود را ارائه نماید شخص موصوف وارد ونظریات خویش را در بارهٔ تاسیس نمودن مؤسسه صحت عامه تقدیم کرده است .

مکتب پرستاری مردانه :

در سال (۱۹۵٦) یکنفر معلم پرستاری سازمان صحی جهانوارد مملکت ما گردیده است ،

معاونت تخنیکی

تعلیمات صحی :

وزارت صحیه در نظر دارد قلت پرسونل فنی خود را بادایر نمودن کورسهاازقبیل ریفرشر کورس، کورس قابله گی وسانیترین جبران نماید همچنان آرزو دارد تا کورسهای معلمین را در مؤسسات کارکنان قریه و پروژهٔ انکشاف دهاتی تأمین نماید و در تمام این شقوق تعلیمات صحی یکی از ضروریات وزارت صحیه محسوب میشود این پروژه ازسال (۱۹۵۷) آغاز خواهد شد .

حمایه‌مادروطفل:

معاونتیکه برای‌این مؤسسه منظوری داده شده معادل مبلغ (۱۵٦۰۰)

دولار بوده که از سال (۱۹۵۰) آغاز و تا سال (۱۹۵۷) ادامه دارد .
مرام این کمک محض حمایه مادر وطفل است .

حفظ الصحهٔ محیطی :

این پروژه از سال (۱۹۵٦) شروع و تاسال (۱۹۵۷) دوام خواهد داشت . مرام این پروژه انجنیری صحی بوده ومصارفیکه برای آن قایل شده اند درحدود (۱۵۳۳۲) دولار میباشد در سال (۱۹۵٦) درحدود یازده هزار دولار سامان ولوازم ارسال گردیده است .

معاونت به ښاروالی کابل :

درماه نومبر ۱۹۵۵ دراثر تقاضای وزارت صحیه یکنفر انجنیر صحی جهة اداره سانیتشن وسائل آبرسانی، وبدررفتها و جمع نمودن موادو دور انداختن (کاریاج) ارسال گردید این پروگرام درسال (۱۹۵٦) شروع ومصارف آن بصورت تخمین (۱۵۸۹۷)دولار سنجیده شده است .

معاونت به مکتب مامورین صحت عامه :

این پروژه که برای خدمات صحی جامعه اشخاصی را تربیه مینماید که محیط مریض را تداوی کند یعنی محیط را ازآلایشات ـ ملوثات پاك سازد تا مردم معروض خطر مکروب واقع نگردند پروژهٔ مذکور درسال (۱۹۵٦) آغاز و برای این منظور یکنفر معلم از طرف سازمان صحی جهان برای تربیه طلاب ارسال شده است که تاسال (۱۹۵۸) بوظیفه ادامه بدهد. مصارفیکه برای پروژهٔ موصوف قائل شده اند درحدود (۷۰۰۲)دولار میباشد وعلاوتاً معادل مبلغ یکهزار دولار سامان ولوازم رابدوش گرفته اند .

معاونت در کورس عالی :

وزارت صحیه آرزو دارد که پروگرامهای صحی را درسائر نقاط کشور پخش نماید بنابرآن به تربیه دوکتوران لائق مخصوصاً درشق صحت عامه که احتیاج شدید محسوس میگردد تااصولهای مودرن کانترول صحت عامه را فرا بگیرند بهاین اساس درسال ۱۳۳۵ یك عده دوکتوران را دراین کورس

شامل و دو نفر پروفیسر نیز از سازمان صحی جهان برای همکاری و معاونت به این کورس وارد گردیده در نظر است در سال (۱۹۵۷) نیز این پروژه ادامه داده شود مصارف آن در حدود (۵۲۰۰) دولار تخمین شده است .

حمای لکه دار :

مجادله حمای لکه دار همه ساله در سرتاسر کشور مخصوصاً در موسم زمستان توسط پودر پاشی دی دی تی بعمل می آید .

معاونت یونیسف در سال ۳۵ عبارت از (مقدار ۶۰۰۰) پوند پودر دی دی تی تخنیکال وچهار صد عدد گن دستی میباشد .

تربیه دوکتوران و متخصصین

این موضوع نزد وزارت صحیه نسبت به تمام پروبلم های دیگر اهمیت بیشتر و بزرگتر را دارد ، زیرا در صورتیکه حکومت در توسعه بودجه وی وزارت صحیه هیچ نوع خود داری نکرده و در حقیقت تنها عاملیکه فعلا فعالیتهای وزارت صحیه را تا اندازهٔ محدود میسازد پرسونل فنی رسیده در شقوق مختلفهٔ طب است از قبیل متخصصین -داکترها -معاونین داکتر-قابله ها-تخنیشن های لابراتوار تخنیشن های اکسریز -متخصصین صحت عامه و غیره گرچه تربیهٔ متخصصین وداکترها بوزارت جلیلهٔ معارف متعلق و توسعه تربیوی در آن شقوق را وزارت معارف طبق خواهش وزارت صحیه در پروغرامهای پلان پنج سالهٔ خود در نظر گرفته است ولی یک تعداد پرسونل فنی دیگر هستند از قبیل مامورین صحت عامه ، تخنیشنهای لابراتوار واکسریز ومتخصصین مجادله به امراض ملاریا - حمای لکه دار-توبرکلوز وغیره چون وزارت صحیه مؤسساتی برای مجادله با این نوع امراض بدسترس خود دارد درضمن مجادله توسط متخصصین داخلی وخارجی برای اینکه بتوانند مجادله ها را در آینده قریب به نقطه دوردست مملکت توسعه بتواند کورسهای دائر نموده که از آن نتائج خوبی بدست آمده است .

وزارت صحیه در نظر گرفته است برای موفقیت در تطبیق پلان پنجسالهٔ صحی حتی الامکان تعداد مشمولین این کورسها را بیشتر ساخته وعندالضرورت

کورسهای جدیدی افتتاح نماید وزارت صحیه در پلان پنجساله تعمیر و تکمیل مؤسسه صحت عامه را نیز درنظر دارد.

البته تشکیل و تکمیل این نوع کورسها برای وزارت صحیه اهمیت حیاتی دارد زیرا این نوع پرسونل فنی برعلاوهٔ آنکه احتیاج شدید امروزهٔ ما را در توسعه مجادله‌های بزرگ ضد امراض رفع مینماید پرسونل بس مهم فردای مؤسسهٔ صحت عامه را نیز تشکیل خواهند نمود.

طوریکه اطلاع خواهند داشت تاکنون تربیه طبی در مملکت عزیز ما بیشتر در شقوق طب معالجوی بوده و متخصصینیکه مرض و عوامل مرضی را در محیط تجسس و تشخیص و بالاخره قلع و قمع نماید موجود نبود در حالیکه تربیهٔ مامورین صحت عامه برای جلوگیری از شیوع امراض خیلی ها لازم بوده وزارت صحیه آرزو داشت این قبیل پرسونل فنی را که درحقیقت عبارت از داکتران هستند که محیط مریض را معالجه نموده و یك محیط سالم برای ادارهٔ زندگی بشر بوجود می آورد هرچه زودتر تربیه نماید ولی از باعث نبودن معلمین لایق موضوع به تعویق افتاده بود بالاخره در اوائل سال جاری این کورس به اشتراك شانزده نفر متعلمین افتتاح و دائر گردید امیدواریم یك تعداد بیشتر متعلمین صنف (۹و۱۰) را در این کورس شامل سازیم زیرا پروژه های بزرگ صحی ما مخصوصاً پروژه های دهکده ها که در پلان پنجساله مقام برجستهٔ دارد بدون موجودیت این نوع افراد عملی نخواهد توانست ...

علاوتاً وزارت صحیه یك کورس عالی صحی در سال جاری دائر ساخت تا دکتوران و متخصصین رسیده وزارت صحیه از یکطرف از پیشرفت های مهمه طب عصری معلومات حاصل نموده اصولهای طب وقایوی را بیاموزند تا در تطبیق پروگرامهای صحی در ولایات حسب مرام وزارت صحیه فعالیت نموده باشند در سال گذشته از آن استفاده شایانی بعمل آمده در سالهای آتی نیز این کورس ادامه دارد. همچنین وزارت صحیه آرزو دارد تعداد بیشتر متعلمین را در کورس های تکنالوژی معاونین لابراتوار، مفتشین قابلگی ملاریا، و تخنیك اکسریز و غیره

همه‌ساله بپذیرد وامیداست وزارت محترمه معارف کما فی السابق در حصهٔ دادن متعلمین درکورس های فوق بما معاونت نماید. ضمناً برای پیشبرد سویهٔ خویش باموٌسسهٔ صحی جهان وموٌسسهٔ (آی.سی.ای) وموٌسسهٔ صحی جهان داخل مفاهمه‌شده یک‌عده دکتوران وغیره‌پرسونل بمصرف موٌسسات مذکور برای توسعه‌معلومات درشقوق مختلف طورفیلوشپ اعزام شده اند.

اول- برای سه‌ماه درشق امراض زهروی درواشنگتن.

دوم- درشق ملاریا برای‌مدت ۵ماه‌درهند-سیلون -عراق- یونان- ایتالیا و انگلستان.

سوم- برای‌مدت شش‌ماه درکورنور هند.

چهارم- فیلوشپ درشق سنیتیشن برای‌مدت نه‌ماه در بیروت.

پنجم- برای یکتعداد پرستاران درشق سنیتیشن به تهران.

ششم- برای‌مدت دونیم‌ماه درشق توسعه پروژه انکشاف دهاتی طور فیلوشپ درسیلون -برما -هند-فلپائن منظورشده است.

هفتم- چهار نفر دکتوران برای‌مدت سه ماه در شقوق اناتومی او جی ریدکشن وملاریا، درسیلون وهند موافقت حاصل شده است.

هشتم- برای چار ماه طور فیلوشپ درشق اداری به استرلیا موافقت حاصل شده است.

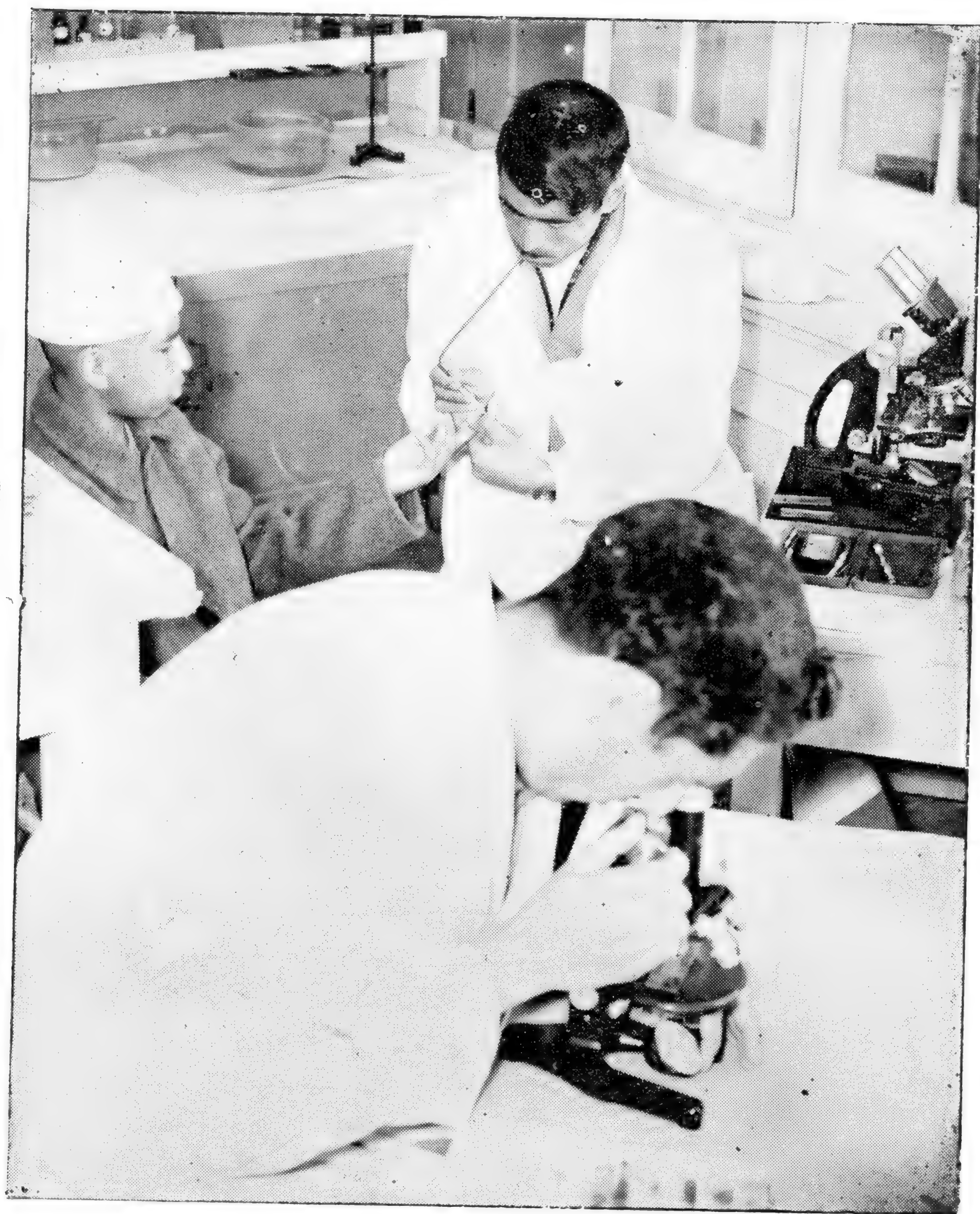
نهم - یکنفر طور فیلوشپ در شق اداری حفظ الصحه عازم لندن گردیده است.

شفاخانه‌ها

در بارهٔ فعالیتهای شفاخانه ها که مربوط طب معالجوی است وزارت صحیه دراین قسمت به اساس پروگرامهای سالهای ما قبل اجراآت مقتضیهٔ در زمینه تهیه و تدارک ادویه مایلزم‌طبی شفاخانه‌ها، طرز تداوی و معالجه افراد مریض، مراقبت و کنترول شعبات صحی مربوطه، از دیاد بستره در

شعبهٔ جراحی شفاخانهٔ علی آباد، جراحان مشغول دقیق ترین عملیات دیده میشوند

لابراتوار تجزیهٔ خون وادرار (باکتر لوژی)

شفاخانه های غزنی ـ پروان ـ شفاخانهٔ زایشگاه کابل، افتتاح شفاخانه مستورات در گردیز و همچنین افتتاح شعبه دندانسازی مزارشریف واکمال بعضی تعمیرات مؤسسات صحی در ولایات موفق گردید. علاوهٔ اقدامات لازمه افتتاح یك شفاخانهٔ ده بستره ای درکتواز نیز تکمیل گردیده‌است چنانچه سامان ـ لوازم و پرسونل فنی آن تهیه شده‌است. مخصوصا در شق تشخیص بیشتر کوشش بعمل‌آمده ولابراتوار غزنی افتتاح دکتوران مؤظف مزار شریف ومشرقی نیزاعزام و عنقریب افتتاح خواهد گردید. و زارت صحیه دراین راه خدمات شایان تقدیری نموده وباهمکاری کامل اقدامات خود را بخوبی انجام داده درتامین و تجهیز سرویسهای مهم وا صای صحی برای همه در نقاط مختلفه مملکت اقدامات مهم بعمل آورده وسرویسهای مجهز ومؤثری برای سلامتی ملت و صحت همکاری ایجاد و بکار انداخته است. علاوتا دربعضی جاهائیکه شفاخانه وجود نداشته و ساکنین آن در معرض مریضی‌های خطرناك قرار میگیرند شفاخانه های سیار را بکار انداخته‌است تابااین ذریعه بتوانداحتیاجات بهداشتی ساکنین مناطق مزبور را تامین نماید.

احصائیهٔ امراض:

وزارت صحیه در شق احصائیه اهمیت خاصی قائل گردیده واین شق‌را که اساس تمام مطالعات عملی شمرده میشود قبلا دائرنموده بود خوشبختانه درسال جاری این دائره بیش ازپیش توسعه و انکشاف نموده و متخصصین احصائیه صحی که از طرف سازمان صحی جهان بعهده گرفته شده بود بدسترس وزارت صحیه گذاشته شده است. امیدقوی میرود که بزودی مطالعات اساسی تولدات‌ـو فیات‌ـامراض وعلل مریضی وغیره پروگرامهای صحی باید به‌آن استوار باشد تکمیل گردیده وفعالیتهای وزارت صحیه را به اساسات‌متین عملی استوار بسازد.

فعالیتهای نشراتی و تبلیغاتی

مدیریت نشریات کوشیده است همیشه بغرض جلب توجه مردم بامراض و علل آن فعالیتها ی شعبات صحی مملکت مضا مین عملی صحی د ر مجله روغتیا نشر و بمعرض استفاده عامه گذاشته است. علا وة برای اینکه اطفال مادران نیز بو ظا یف صحی و تربیوی خود مستشعر شده با یشان از ر اه تبلیغ صحی و تربیتی معاونت شده باشد مجلهٔ بنام روغتیا زیری بزبان ساده وعام فهم بصورت رایگان نشر مینمایند . و ضمنا به نشر پو سترها مقامات در جراید و رادیو کنفرانسها و نمایش بعضی فلم های صحی و تر بیوی مفید نیز اقدام نموده است ـ علاوتا برای زیادت معلومات ارباب ذوق خاصه اهل طب کتابخانهای به جدید ترین سیستم دائر نموده است . هنوز هم وزارت صحیه باساحهٔ فعا لیت خود دراین زمینه قناعت نداشته باین منظور باسازمان صحی جهان درتماس آمده و مبلغ صحی راخواهش نموده است که عنقر یب وارد و شروع بکار خوا هد کر د .

قوانین صحی وفعالیتهای وزارت صحیه درقسمت اکسریز ولابراتوار

برای اینکه امورصحی این وزارت اکسریز لا براتوار باساس قوانین صحی استوار گردد مجبور بودیم دومرحلهٔ مهمی را بپیمائیم اول اینکه باید قوانین صحی بعضی ممالك دیگری که باوطن عزیز ما منحیث اموراجتماعی وکلتوری شباهت بیشتری دارد مطالعه و ترجمه گردیده و ازآن جمله موادیکه دروطن ما قابل تطبیق باشد مورد مطالعه قرار بگیرد و ثانیا مسائل خصوصی متعلق به جمله امور صحی مملکت باید مورد بر ر سی قرار گرفته و مواد قانو نی برای آن وضع گردد . یکنفر مشاور سازمان صحی جهان برای اساسات ابتدائی این مرام بزرگ بکابل وارد گردیده و مو ضوعات مهمهٔ این موضو ع ر ا باماموربن وزارت صحیه مورد مطالعه قرار داد وامیداریم در سال (۱۳۳۶) این مرام مهم وزارت صحیه جامه عمل بپوشد .

درقسمت اکسریزولابراتوار که برای تشخیص امراض درطب معالجه وی و طب و قایوی رول مهمی را می بازد مثلا معاینهٔ آبهای آشامیدنی ومعاینه مواد غذائی و غیره بموجودیت لابراتوار ها ضرورت بزرگی احساس میگردد همچنین برای مجادله توبرکلوز که یکی ازمسائل مهمهٔ آینده وزارت صحیه میباشد موجودیت اکسریزولابراتوار ها در همهٔ نقاط مملکت حتمی شمرده میشود. وزارت صحیه سعی نموده بمجردیکه از کورسهای تکنالوژی و لابراتوار ها وتخنیك اکسریز نفرفنی بدست بیاید لابراتوارها واکسریزها و غیره و سائل تشخیص را در نقاط مختلف مملکت دائر نماید. —

در سال جاری وزارت صحیه توانست یك یك لابراتوار مکمل در پلخمری ـ مزار شریف، گردیز ـ غزنی ومشرقی افتتاح نماید و همچنین یك دستگاه مکمل اکسریز دیگر برای کابل از خارج خریداری و عنقریب به نصب و تدویر آن موفق خواهد شد.

روزنتون

ریاست روزنتون از بدو تأسیس تا حال سه هدف مهم حیاتی را که عبارت از مسائل صحی ـ تربیوی واجتماعی میباشد تعقیب نموده است.

۱ـ فعالیتهای صحی :

الف) شفاخانه زایشگاه :

مؤسسه زایشگاه که همیشه برای بهبود اوضاع صحی مادران و اطفال مملکت خدمت میکند فعالیت امسالهٔ آن به پیمانهٔ خیلی وسیع صورت گرفته است. چنانچه کسانیکه ازنزدیك مشاهده نموده اند اعتراف خواهند کرد که مؤسسه زایشگاه یکی از مراکز مهم صحی مملکت بشمار میرود تمام شعبات آن باآلات و لوازم طبی عصری مجهز بوده انتظام و رسیدگی در امور مراجعین از ممیزات این مؤسسه است.

البته دراینجا مراجعین به بهترین اصول پذیرفته شده ازطرف داکتران لایق معاینه وتداوی میشوند . علاوةً این شفاخانه و اقعات نور مل زایمان را ذریعهٔ دامسلری مدوایفیری (ویزت‌های قابلگی خانگی)وارسی کرده وواقعات غیر نارمل را ذریعه خودشفاخانهٔ زایشگاه تداوی ووارسی میدارند گویا باین اساس از بستر شفاخانه زایشگاه استفاده ا عظمی بعمل می‌آید . خدماتیرا که مؤسسه زایشگاه در طول سال ۳۵ بـه طبقهٔ نسوان افغانی مخصوصاً شهر کابل تقدیم کرده استاحصائیه‌آن حسب ذیل میباشد :

شق ولادی .

ولادتهای نور مال	۳۹٤ نفر
سزارین ها	۵۱ »
فورسپس ها	۲۲ »
مریضانیکه به‌اثر دردکاذب داخل بستر ه شده و بعداً صحت‌ازشفاخانه خارج شده	٦۹ »
هسترک تومی	٦ »
جملـــه	۵٤۲ نفر

مریضان ژینوکولوجی شفاخانه زایشگاه :

کورتاژ	٦۸ نفر
خون‌آمدنها	۷٦ »
وقائـع متفرقه	۵٦ »
سقط	۲٤ »
عملیات لاپراتومی	۷ »
جمله	۲۳۱ نفر

پولیکلنیك های ولادی شفاخانه زایشگاه :

طفلیکه جدیداً چشم بدنیا گشوده در آغوش پرستار «زیبزنتون»

اطفال کودکستان در حال صرف شیر

اطفال کودکستان یکی از رقصهای محلی‌را تمثیل مینمایند

	کلنیك شفاخانه زایشگاه	کلنیك جاده میوند	کلنیك معاینه‌خانه مرکزی
مریضان راجستری سابقه	۳۴۰۸ نفر	۲۱۶۹ نفر	۱۱۷۸ نفر
» » جدید	۱۰۳۳ »	۶۸۳ »	۳۲۷ »
» ژینوکلوژی سابقه	۱۷۶۱ »	•	•
» » جدید	۱۹۴۲ »	•	•
جمله	۸۱۴۴ نفر	۲۸۵۲ نفر	۱۵۰۵ نفر

نا گفته نگذاریم که در احصائیه فوق از ویزت های تکرار صرف نظر شده وصرف تعداد اصلی مریضان مدنظر گرفته شده‌است .

کورس قابلگی شفاخانه زایشگاه :

کورس قابله‌گی این مؤسسه در هذا سنه یك عدهٔ قابله را تحت تربیه قرارداده وهم‌یك عده قابله‌که دورهٔ تعلیمی‌کورس رابه پایان رسانده بودند شامل دوره ستاژ نمود .در سال ۳۵ فارغ التحصیلان‌کورس در خود شفاخانه داخل وظیفه شدند . قرار است‌که در اواسط برج دلو همین سال یك عدهٔ متعلمات جدید به‌کورس مذکور شامل وپروگرامهای مخصوص‌کورس را بالای شان آغاز نمایند .

شفاخانه زایشگاه‌کابل فعلا دارای شصت بستر منظم بوده‌که هر یك آن به آلات وادوات عصری طبی مجهز میباشند . امیداست که درسالهای آینده دامنهٔ فعالیت این مؤسسه بیش‌از پیش وسیعتر گشته ومصدر خدمات زیادتر به جامعه گردد :

ب) پولی‌کلنیك اطفال ومراکز خیریهٔ روزنتون :

ریاست روزنتون در تأسیس پولی‌کلنیك هأی‌اطفال کوشیده است تا این مؤسسات مانند سائر شعب توسعه وانکشاف نماید .

درپولی‌کلنیك ها اطفال مریض مراجعه‌کرده .توسط دوکتوران مؤظف معاینه وتداوی میگردند. برعلاوهٔ معاینات صحی اقسام مختلف ادویه ـ شیرـ صابونـ و ویتامین ها به قسم مجانی به اطفال داده میشود.همچنان به‌مادران اطفال توصیه های صحی اعطاء میگردد تا درمورد اطفال خود تطبیق نمایند.

ریاست روزنتون فعلاً دارای دو پولی کلنیك اطفال بوده کـه یکی آن درعمارت معاینه خانه مرکـزی ودیگرآن درمعاینه خانه چمن حضوری دائر ومشغول فعالیت میباشند . در نظر است که درآیندهٔ قریب امور پولی کلنیك در مراکـز خیریهٔ شیرشاه مینه ـ شهرنو وجادهٔ میوند نیزافتتاح و احتیاجات طبقات آن نواحی را مرفوع سازد .

احصائیه معاینات مراجعینیکه در پولیکلنیك های مربوطه از حمل الی اخیر جدی سال ۱۳۳۵ صورت گـرفته مجموعا (۱٤۸۰۵) نفـر میباشد .

ج) مراکزخیریهٔ روزنتون :

این مراکـز نیز در تأمین صحت وقایه اطفال بمقابل امراض تا اندازهٔ خدمت نموده است . دراین مؤسسات غالباً اطفال سالم تحت مراقبت وکنترول صحی قرار داده میشود بـدین ترتیب اطفالیکه بـه فواصل معین در اینجاء مراجعه میکنند زیر مراقبت گرفته ودرتحت نظارت داکـتر بـزرگ میشوند برعلاوه دساتیر مهم وتوصیه های مفید صحی از طرف مؤظفین این مراکـز به مادران داده میشود تادرطرز تغذی پرورش وبعضی واقعات تشوشات هضمی وغیره اطفال معلومات کـافی داشته باشند . دراین مراکـز پودر ـ صابون و ویتامین ها نیز طور رایگان داده میشود تا درآنجاء تداوی گردند .

فعلاً ریاست روزنتون دارای چهار مراکزخیریه بود ودرنقاط مختلف و مـزدحم شهر واقـع شده اند تا مـراجعین بسهولت و آسانـی بـآنجاء رسیدگی بتوانند . فعالیتهای مـرکـز خیریهٔ جاده میوند شهر نو و مرکـز خیریهٔ شیرشاه مینه و مرکـز خیریـه شهرآراء در طول سـال (۱۳۳۵) قرار ذیل است .

۱ـ تعداد عمومی مراجعین مراکزخیریه ازحمل الی برج جدی سال ۱۳۳۵

	۲۳۱٦٦	نفر
۲ـ تعداد استفاده کـنندگـان شیرسیکم	۱۷۸۸٦	»
۳ـ » » » » » خالص	۱۷٦۰	»
٤ـ » » » » » صابون	۱٦٤۳۸	»
۵ـ » » » » ویتامین ای ـ دی	۸۳۰۹	»

۶ـ مصرف شیر سیکم عبارت از ۴۴۱۲۴ پوند
۷ـ « « خالص ۱۹۳۸ «
۸ـ « صابون ۱۶۴۳۸ کلچه
۹ـ « ویتامین ای.دی ۲۷۹۲۷۰ کپسول

د) لابراتوار مرکزی صحت عامه :

شعبات مختلفهٔ این موسسه که با بهترین وعصری ترین آلات ولوازم عصری مجهز است یك قسمت بزرگ احتیاجات طبی مراجعین خود را مرفوع میسازد.

در هر یکی از شعبات لابراتوار وظیفه داران لائق و آزموده با کمال احترام و شفقت از مراجعین خود پذیرائی کرده واز خواهش شان رسیدگی مینماید.

شعبات مختلفهٔ این مؤسسه :

شعبه سیرولوژی ـ شعبه هماتولوژی ـ شعبهٔ باکترلوژی ـ و شعبه کیمیاوی حیاتی .

معاینات مختلفیکه در ظرف سال ۱۳۳۵ بعمل آمده است :

شعبه سیرولوژی	۶۶۳۷ نفر
« هماتولوژی	۲۷۰۰ «
« باکترلوژی	۱۸۶۶ «
« کمیاء حیاتی	۱۶۰۹ «
جمله	۱۲۸۲۲ «

قسمت تربیوی واجتماعی

وړکتون های روزنتزن :

البته واقف خواهند بود که وړوکتون (کودکستان) درممالك متمدنه یکی از بزرگترین ومهمترین موسسات تربیوی بشمار میرود چه دراینجاست که اطفال یا نسل آینده اساس زندگی اجتماعی را که در حیات شان رول بس بزرگی را بازی میکند قرار میگیرند.

ریاست روزنتون در تشکیل وتوسعه کودکستان های مربوطه روی همین منظور در نظر گرفته شده و به اساس همین فلسفهٔ اجتماعی داخل فعالیت گردیده است

پروگرامهای متنوعه که در وړوکتون های روزنتون مورد تطبیق قرار میگیرد اساس تربیه آینده اطفال را تشکیل میدهد. اطفالیکه دراین موسسهٔ شامل میشوند عموما سنین شان برای شمول به مکاتب ابتدائی مستعد نمی باشد ازهمین سبب است که تدریس به نوعیکه در مکاتب معمول ومتداول است در کودکستان ها وجود ندارد چون آنها برای خواندن و نوشتن وغیره آماده نمی باشند لهذا به عوض خواندن و نوشتن فعالیتهای تربوی دیگری ازقبیل موسیقی، ترانه خوانی، جمناستیك ـ کاردستی ـ افسانه ها وغیره تطبیق میگردد

اطفال کودکستان تحت انتظام صحیح مشغول آتن ورقص دیده میشوند

این همه بذات‌خود یکنوع تربیهٔ مخصوصی را به‌اطفال وانمود میسازد. برعلاوه پروگرامهای مختلف ورنگارنگیکه دراثنای جشن‌های اطفال ازطرف اطفال وړوکتون‌ها به‌منتهی انتظام ودسپلین تطبیق گردیده خاطرات خیلی خوشی را باقی گذاشته است.

فعلا ریاست روزنتون دارای دوکو دکستان که یکی آن بنام حمید وړوکتون در جادهٔ ولایت ودیگری بنام ناز ووړوکتون در شیر شاه مینه واقع است، میباشد.

درسال جاری به‌تعداد دوصد نفر طفل درحمیدوړوکتون و به تعداد یکصد نفر دیگر درناز ووړکتون تحت تربیه گرفته شده اند که ازآنجمله به‌تعداد (۶۲) نفر اطفال ازکودکستان حمید وبتعداد ۴۰ نفر ازکودکستان نازو که دورهٔ معینه کودکستان راسپری نموده وآمادهٔ شمول مکتب‌شدند، بوزارت جلیله معارف معرفی گردیدند تا به مکاتبیکه قریب منازل شان باشد داخل نمایند ودرعوض آنها یك تعداد اطفال دیگر شهر خاصه اطفال غریب شهر تحت تربیه قرار داده شوند.

توسعه وانکشاف این موسسات تربیوی درنظر گرفته شده‌وامید قوی میرود که درآینده‌قریب کودکستان عصری با تمام لوازم مخصوصه درنقاط مختلف مملکت بوجود آید.

ریاست روزنتون وموسسه‌صحی جهان

ویونیسف

ریاست روزنتون درقسمت فعالیت‌های‌صحی اضافه‌ترممنون‌معاونت ومساعدت هائیست که ازطرف موسسه بین‌المللی یونیسف وموسسه‌صحی جهان صورت گرفته چه امداد موسسات متذکره که‌وقتاً فوقتاً بعمل آمده دامنهٔ‌فعالیتهای روزنتون راوسیعتر گردانیده است.

کمکهای این موسسات عبارت ازپرسونل طب ـ آلات و لوازم طبی اقسام ادویه جات ویتامین‌ها ـ شیرپودر ـ صابون وغیره میباشد این مساعدتهای شعبات زایشگاه لابراتوار پولی کلنیک‌های اطفال ومراکز خیریه روزنتون راتقویه داده ودرظرف چند سال نتائج بس مفیدی رابار آورده است ·
ریاست روزنتون نیز برای رفاهیت پرسونل سازمان صحی جهان ویونیسف اقدمات موثری نموده ودرقسمت احتیاجات ضروریهٔ آنهاکه عبارت از تهیه منازل ـ مصرف ترانسپورت ـ محروقات وغیره میباشد صرف مساعی نموده ووسائل استراحت آنها رافراهم آورده است·

موفقیتهای ریاست مجادلهٔ ملاریا

کمك‌ها ومساعدتهای راکه ادارهٔ یونیسف ازقبیل دی·دی·تی ـ ادویه ـ سامان دواء پاشی وموترهامعهٔ سامان به‌این‌موسسه داده به‌سه‌نوع آتی میباشد:
۱ ـ یك اندازه سامان واموال رادراواخر سال ۳٤ به‌این ریاست داده بودکه درسال ۳۵ به‌حساب امدادیهٔ مذکور معامله شده است ···

۲ ـ یك مقدار دی دی تی وسامانیرا که درسال جاری‌کمك شده بود درسال ۱۳۳۵ بحساب امدادیهٔ ادارهٔ موصوفه معامله شده است ·

۳ ـ یك اندازه مال راموسسه مذکور بریاست مجادله داده این اموال درپشاور واصل ویاجدیداً بکابل‌وارد شده‌باشد که این اموال نیز به اعانه موسسه متذکره قید شده وپس ازوصول مال بل و بیجك بحساب شان معامله خواهدشدسه نوع امدادیهٔ فوق موسسه موصوفه‌را بصورت‌قیمتدارذبلاً توضیح میکنیم:

الف) امدادیهٔ سال ۱۳۳٤ که‌به‌سال ۱۳۳۵ بحساب یونیسف معامله‌شده (۱۸۷۸۹۹۸ر۲۷) افغانی ·

ب) امدادیه سال ۱۳۳۵ که بحساب یونیسف معامله شده است· ازدرك سامان موتر (۵٤۹۰۱ر۳٦) افغانی

سامان ذیل که اغلب آن مواصلت و بعضی در پشاور رسیده است وعنقریب بکابل مواصلت خواهد کرد بحساب سال (۱۳۳۵) معامله خواهد شد.

۱ ـ دی دی تی	۸۲۱۲۷۰ر۵۸ ـ	افغانی
۲ ـ ادویه	۸۵۹۱ر۰۵ ـ	»
۳ ـ سامان دواپاشی	۱۳٤۳۱ر٦٦	»
٤ ـ موتر	۷۷۰۲۳۵ر۷٦ ـ	»
۵ ـ سامان موتر	۱۱۹٦ر۰۸ ـ	»
جمله شد	۱٦۱٤۷۱۵ر۱۳	»
جمع کل	(۳۵٤۸٦۱٦ر۷٦)	افغانی

طوریکه قبلا درجملهٔ کمکهای سازمان صحی جهان ویونیسف نیز گفته است همچنین ازجمله دکتوران لایق آن موسسه طور فیلوشب به صوب دهلی یونان ایطالیاء و لندن عازم شده اند .

علاوةً دکتور ویشواناتای هندی که از طرف سازمان صحی جهان بکابل آمده بود که از نزدیك صورت کنترول و مناطن ملاریائی افغانستان را مشاهده وملاحظه نماید، نظریه دادند که در دو منقطهٔ مشرقي وقطغن باید امحای ملاریاء شروع شود بعد ازدکتور موصوف به برج میزان سال جاری یك هیأت تحت ریاست مستر اوری ژان انگلیسی (ملاریا لوجست) که اعضاء آن مستر بیوتی که سویسی (انتوما لوجیست) ومستر ستیفف امریکائی (انجنیر صحی) ومستر پیتر بلزانگلیسی (مستحضر ملاریا) ومس لووی انگلیسی (معاینهٔ لابراتوار) بودند پس ازسروی منطقهٔ لغمان درمشرقی ومناطق خان آباد وقندوز درولایت قطغن نظریات خویش را راجع بهامحای ملاریائی دو منطقهٔ فوق بریاست مجادله ملاریا تقدیم نموده اند بهتعقیب هیات ثانوی پروفیسور جیولی لی ایتالوی بکابل تشریف آورده و نظریهٔ دکتور ویشواناتای و نظریات هیأت دومی را تائید نموده و نظریه دادند که باید متخصصین

افغانی فعلـی مجادلـهٔ ملاریا ء جهة تحصیل درشق امحای ملاریا در مناطق مختلفهٔ هندوسیلون اعزام گردند تادر آینده ازمعلومات جدیدهٔ خود برای امحای ملاریا استفاده کرده بتوانند ٠

برحسب نظریهٔ پروفیسور موصوف عنقریب دو نفر متخصص ملاریا یعنی دکتور غلام حیدر ودکتور غلام سخی طور فیلوشپ ازطرف سازمان صحی جهان به هند وسیلون وهمچنان عبدالکریم انتوماکولوک ودکتور عبدالرحیم ار جمند به دهلی جدید سفر مینمایند ٠

الف) اجرآت مجادله ملاریا در مملکت درسال ۱۳۳۵ بطور اختصار قرار ذیل است :

	تعداد نفوس		تعداد سطح سپری شده
۱ـ ولایت مشرقی ـ	۲۵۱۶۳۱	(بەشمول مناطق جدید)	۷۷۹۶۷۴۶
۲ ـ « قطغن ـ	۳۷۷۳۰۰	»	۱۷۷۸۰۴۳۵
۳ ـ « کابل وپروان	٤۲۸٤۱۰		۵۳۷۶۰۷۸
٤ـ حکومت اعلی گرشك	۱۳۰۵۲۸		٤۶۵۳۳۰۵
۵ ـ ولایت قندهار	۱۰۹۳۱۱	بەشمول مناطق جدید	۳۸٤۶۲۱۶
۶ ـ « جنوبی	۸۷۰۰۰	»	٤۳۸۷۵۰۰
۷ـ « مزارشریف	٤۸۰٤۰		۱۶۳۹۶٤۰
۸ ـ « هرات	۱۵۳۹۶۷	بەشمول مناطق جدید	۸۲۶۸٤۵۰
	۱۵۸۶۱۸۷	نفر نفوس	۵۳۸٤۶۸۲۰
			متر مربع سطح

پس مجموعه سطح سپری شده مملکت ۵۳۸۶۸۲۰ متر مربع ومجموع نفوس تحت کنترول ۱۵۸۶۱۸۷ نفر میباشد که این ازدیاد مناطق و نفوس جدید را درا کنترولایت قرار یکه فوقا اشاره گردیده در بردارد ٠

از آتن های ملی سمت شمال مملکت توسط یکی از اطفال کودکستان

یکی از اطفال پنجشیر درحالیکه «دف» بدست داشته و بسوی کمرهٔ عکاسی خیره شده

یکعده از اطفال کودکستانهای مرکز کابل

ب) نتایج مجادله ملاریا درمملکت قرار سروی‌های عملیات ادویه پاشی (معاینات علمی طحال وخون)درخزان سال جاری به‌مشاهده پیوست سقوط بارز مکرطحال ومکرپرازیت وضخامه متوسط طحال ملاریارا در تمام نقاط تحت کنترول مملکت نشان‌میدهد که‌این‌تفاوت بامقایسه سال جاری با گذشته مشهوداست .

نوت :

صورت مجادله ملاریا درشهر کابل باطرز مجادلهٔ ملاریاء درولایات مملکت فرق دارد یعنی درولایات علیه‌پشه کاهل‌مجادله میشود از آنرو تمام منازل ذریعه‌دی.دی.تی‌دواپاشی میگرددچون اجرای‌این‌طریقه دز شهر کابل مشکل‌ومصرف‌زیاد دارد لذادرشهرکابل علیه لاروای پشه (چوچه‌پشه) مجادله به‌عمل‌می‌آید که بنام آنتی لاروایاد میشود وغرض ازان‌کنترول یعنی تیل‌باشی آبهای ایستاده که منبع ومنشاءپرورش‌لاروای پشه‌است‌میباشد.

درسال ۱۳۳۵ مانندسالهای گذشته درشهرکابل و اطراف قریب آن‌علیه ملاریاوپشه مجادله به‌عمل آمده‌است که‌دراثرآن تمام‌آبهای ایستاده خندق ها بشمول جویها ودریای‌کابل وچمن‌های‌اطراف‌شهر کابل مانند چمن حشمت‌خان - چمن‌وزیرآباد-چمن‌بینی‌نیزار وغیره هفته یك‌بار دواپاشی گردیده وسطح مجموعی‌آب‌کنترل‌شده تقریبا ۱۰۶۹۹ ایکر میباشد وسه لك نفر ازملاریا وقایه‌گردیده‌است. شهرپلخمری نیز مانند شهرکابل بصورت انتی لاروکنترول میشود.

می‌آییم به‌مجادلهٔ توبرکلوز : این‌مؤسسه که اساس‌تاسیس‌آن بذات خود موفقیت بس‌بزرگی بوده ومرام آن‌طوریکه در بالا نیز گفته‌شد مجادله بمقابل مرض خانمانسوز سل‌است . تشخیص‌مرض سل بصورت‌صحیح تنها ذریعهٔ گوشکی های یك دکتور ممکن نیست بل‌وسائای بکار دارد که ذریعهٔ آن بتوان

مریض‌سل‌را نسبت به‌دیگر امراض تشخیص نمرد ازینجاست وزارت صحیه لزوم تاسیس همچه یك مؤسسه را که با وسائل تخنیکی عصری مجهز بوده و به‌تماما معنی بتواند بمقابل این‌مرض دشمن بشر مجادله نماید لازم دانسته واینك مؤسسه‌متذکره به‌اساس این‌منظور داخل‌اقدامات وفعالیت بوده‌واجرا آتیرا که درظرف سال‌جاری بعمل‌آورده‌است ذیلا جهت‌مزید معلومات توضیح می گردد.

تعدادمراجعین که بالای شان تعامل توبرکولین اجرا شده است (۱۱۲۷٦) نفر.
کسانیکه ازششهای شان فلم کلان اخذ شده (۱۱۸۳) نفر.

مراجعینیکه فلور سکوبی شده اند: (۱٦۳۸) نفر.
زرع بلغم (۳٦۷) نفر
زرع مکروب از لعاب حنجره (۲۰٦۹) نفر.

تعداد مریضانیکه بلغم‌شان مثبت ثابت‌شده (۱۸۲) نفر
کسانیکه واکسین بی.سی.جی تطبیق شده اند (۲۲۰۲) نفر

علاوه براجراآت فوق موسسه مرکز مجادلهٔ توبرکلوز برحسب پلان توسعه وی دراین‌اواخر به‌تداوی خانگی نیز پرداخته‌وبه این‌اساس در یکی ازگوشه‌های شهر که‌مشتمل بر نواحی دروازهٔلاهوری ـ شاه‌شهید (ع) ویك‌قسمت جادهٔ میوند‌میباشد‌سروی‌خودرا نموده‌است قرار معلوم‌دراین نواحی (۷۱) نفر که بمرض مذکور مبتلا بوده واین‌اشخاص منبع‌انتشار انتان برای سائر خانواده‌ها ومحیط میگردند ازیك‌طرف درخانه‌های شان تحت‌تداوی مجانی قرار داده شده ـ روزانه‌یك مقدارادویه‌ویتامین‌وشیر ذریعه موظفین‌موسسهٔ درخانه ها یشان توزیع میگردد.وازطرف دیگراین نوع مریضانجهة معاینات مزید تردرمرکز مجادله خواسته‌میشوند.ناگفته‌نماند که‌درجمله وزیت کنندگان خانگی پرستار ودوکتورپبلك هلت‌سازمان‌صحی‌جهان نیز اشتراك داشته وادویهٔ که‌توزیع میگرددازطرف موسسه‌یونیسف پرداخته میشود.

دکرهڼی وزارت

تشکیل:

وزیر — ع،ج میر محمد یوسف

معین — ع،ص غلام صدیق

دقلم مخصوص مدیر:

ص،سید محسن

د نشریاتو او د کرهڼی د مجلی مسؤل مدیر:

ص،حسن (پرویز)

د خارجی دارتباطاتو لوی مدیر:

ع غلام نقشبند

دمجادلی لوی مدیریت:

آمر:

ع،ص محمد کریم (ضیائی)

فنی لوی مدیر ع مسجدی

اداری مدیر ص محمد یوسف،

ع،ج میر محمد یوسف

دحیواناتو دروزنی او بیطاری لوی مدیریت:

آمر — ع،ص داد محمد

د بیطاری مدیر — ص،میرک شاه (شریفی)

دا گرونومی لوی مدیریت:

داوی مدیر کفیل — ص،محمد یاسین (مائل)

اداری مدیر — ص،محمد هاشم

د زنبور عسل او پیله وری مدیر — ص،خواجه عبدالرؤف

داداری لوی مدیریت :

لوی مدیر	ع، عبدالقدیر
د محاسبی او لوازمو مدیر	ص، عبدالاحد
د جنسی مدیر	ص، غلام عباس
دذاتیـی مدیر	ص، محمداکبر
د پانہو مدیر	ص، غلام حسین
د ترانسپورت مدیر	ص، مسجدی

هیأتهای اتحاد شوروی وافغانستان قرار داد (مجادله علیه آفات زراعتی) راامضاء میکنند

جلالتمآب چوئن‌لای درموزیم کابل

امور وزارت زراعت

اصلاح وانکشاف امور زراعتی

بمنظور اصلاح جنس نباتات و مطالعات علمی و فنی و انکشاف امور زراعتی مملکت بصورت اساسی وزارت زراعت اولا تجربه گاه مرکزی کابل را جهت اصلاح نباتات که از حیث احتیاج زراعتی و اهمیت منطقه لازم میداند توسعه داده و برای تاسیس تجربه گاه ولایت قطغن مطالعات مقدماتی را تکمیل و عنقریب شروع بکار خواهد نمود تا هر کدام در شقوق مختلف زراعت وحیوانداری عملا بکار اقدام نماید. درین تجربه گاه که متدرجا امور علمی آن از قبیل تجارب و مطالعات وسعت اختیار خواهد نمود پس از اخذ نتایج مثبت تخم و بذرهای نباتات اصلاح شده وهم حیوانات نسلی بدسترس زارعین و مالداران مملکت گذاشته خواهد شد .

چنانچه در بارهٔ اصلاح و انکشاف زراعت و تربیه آن درسال ۱۳۳۵ اقدامات ذیل صورت گرفته :

الف :درتجربه گاه مرکزی علی آباد که توسط متخصصین امدادتخنیکی یونو و ادارهٔ همکاری بین المللی امریکا بکار انداخته شده تجارب ذیل بعمل آمد :

۱ــ بذر انواع غله از قبیل گندم ـ جواری ـ سبزی ها علوفه جهت خوراکهٔ حیوانات و بعضی نباتات مفیدهٔ دیگر بعمل آمده که در سال ۱۳۳۵ بتعداد (۲٦) نوع گندم داخلی و خارجی بمنظور مقاومت بمرض سرخی و موازنه حاصلات و به تعداد (٤۹) نوع جواری زودرس و دیررس جهت تطبیق تجارب از حیث ازدیاد محصول و به تعداد (٤٠) نوع سبزی و (۲۵) نوع گیاه و (۱٦) نوع شبدر و رشقه جهت خوراکهٔ حیوانات در تجربه گاه بذر گردیده که مطالعات در اطراف مقدار حاصل و مطابقت آب و هوای محیط و غیرهٔ آنها جریان دارد .

۲ ـ یك تعداد زیاد تخم و خستهٔ اشجار مثمر وغیر مثمر داخلی وخارجی و بته‌های زینتی بمنظور استفادهٔ مردم بذر گردیده ۰
۳ ـ به تعداد (۱۰۰۰) نهال سیب از بهترین انواع سیب گرد و نواحی پیوند گردیده ۰
٤ـ به تعداد (٤٥٩٣۲) نهال اصلاح شده بمردم توزیع شده ۰
٥ـ مسایل آبیاری ـ طرز آبیاری ـ مقدار آب ـ تعداد آبیاری برای انواع مختلف غله‌جات ـ سبزیجات علوفه وغیره در تجربه گاه تحت مطالعه گرفته شده ۰

ب : در تجربه گاه قطغن که ط.ق پلان پنجساله در امور اصلاح پنبهٔ قندزی و لبلبوی بغلان بیشتر اهمیت داده شده وزارت زراعت در بارهٔ پنبه و لبلبو تجارب ذیل را بعمل آورده :

۱ـ تجارب جنس های پنبه در قندز :

چون از یکطرف تقاضای بازار دنیا برای جنس‌های پنبهٔ اپلیندامریکائی بیشتر بوده و از طرف دیگر که آب و هوای شمال افغانستان برای زرع همچو جنس‌ها خیلی مساعد میباشد وزارت زراعت برای یافتن جنس بهتر و پر حاصل، یك‌سلسله تجارب را در قطغن ادامه داده چنانچه درسال ۱۳۳٥ شش جنس ذیل در تجربه گاه قندوز در محل تجربه قرار گرفته‌است :

۱ ـ اکالا نمبر ۱٥۱۷
۲ ـ کوکو نمبر ۱۰۰
۳ ـ دلتا پاین ایند نمبر ۱٥
٤ ـ امریکائی مروجه ۰
٥ ـ روسی نمبر ۱٦۰۲
٦ ـ اکالای نمبر ٤٤
۷ ـ اکالای نمبر ٤۲

پنبهٔ اکالای نمبر ٤٤ در سال ۱۳۳٥ که سال اول تجربه آن بوْد نسبت

به جنس امریکائی مروجه که بیست سال میشود در قطغن عمومیت دارد ۳۳ فیصد حاصلات بیشتر داده و این امر واضح است که یك سال تجربه کافی نبوده و برای نتیجهٔ مثبت آن اقلا سه سال تجربه باید شود علاوه بر کمیت جنسیت اکالای نمبر ٤٤ در اثرخواص تکنالوجی نسبت بهامریکائی‌مروجه بهتر است برای اینکه تجارب این جنس پخته را تحت شرایط و وسایل در دست زارع نیز امتحان‌کرده بتوانیم مقدار دوتن ازین تخم برای سال ۱۳۳۶ به امریکا امر خریداری داده شده در حالیکه تجارب آینده نتیجه مثبت بدهد زرع نوع مذکور عمومیت داده میشود .

چون‌وقت بذر مناسب درحاصلات پنبه‌اثر بارزی‌داشته‌وجنس‌های پنبهٔ‌آپلیند امریکائی عموماًاز ۱۸۰تا ۲۲۰روز برای‌پخته شدن خودضرورت دارد، لهذا لازم‌است‌وقت‌مساعدی برای بذرانتخاب گردد‌که خوف بارانهای متواتر بگذرد وهم‌این نکته فراموش نشود‌که‌اگروقت بذر به‌تعویق انداخته شود مدت کم برای نموی‌آن باقیمانده ودراثر برودت‌هوادر تیرماه اکثراً کوکله‌هادر بته‌ها خراب‌شده‌و به‌پخته شدن نمیرسد ودرحاصلات کسروارد‌میکند پس‌برای یافتن وقت مساعد به‌یك سلسله تجربه ضرورت است‌واین تجارب درقطغن چندیست دوام داشت درسال ۱۳۳۵ دراوقات مختلفهٔ ذیل بذرپنبه تحت تجربه گرفته شده بود :

۱ـ۱۵ حمل .
۲ـ۳۰ حمل .
۳ـ۱۵ ثور .
٤ـ۳۰ ثور .
۵ـ۱۵ جوزا .

درقطغن بذرپنبه ازاواسط حمل شروع وتا ۱۵ جوزا دوام میکند لاکن بذرپنبه دراواخرثور بکثرت به نظر میخوردوحتی‌در جوزا نیزبذر مینمایند.

قراریکه درسال ۳٤تجربه بعمل‌آمده‌اگر ۳۰ثوررامعیار مقایسهٔ خودقرار بدهیم زرع پنبه‌از ۱۵ثور۳٤ فیصد، ۳۰ حمل ۵۲ فیصدو ۱۵ حمل ۸٦ فیصد نسبت به بذر ۳۰ثور حاصلات بیشتر داده

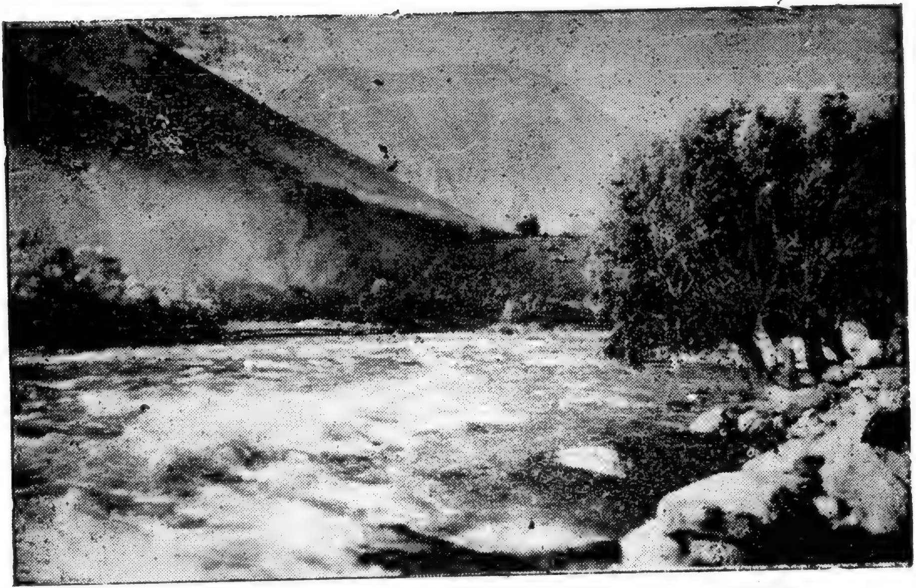
ازروی نتیجه فوق اهمیت زرع پنبه رادروقت مناسب حدس زده میتوانیم.

تجارب کودها :

چون قوای زمین دراثر بذرمتواتر ضعیف شده و برای تقویه آن از استعمال انبار و کود کیمیاوی کار گرفته میشود برای اینکه استعمال «کود» درمزارع ترویج شود احتیاج به یکسلسله تجارب دارد که آیا کدام اقسام کود و چه مقدار و بکدام وقت استعمال گردد تا از یکطرف حاصلات را بلند ببرد وازطرف دیگر درجاهائیکه کودرا ازخارج وارد مینمایند استعمال آن اقتصادی باشد روی این امر یك سلسله تجارب در فارم قندوز روی دست گرفته شده و نسبت باینکه زارعین مفاد کود کیمیا وی را بچشم سر ببینند و طریق استعمال آنرا بیاموزند وزارت زراعت در مزارع پنبه و بنقاط مختلف ازقبیل قندوز امام صاحب ـ تالقان ـ قلعه ذال ـ خواجه غار کود کیمیاوی را بطور رایگان بزارعین توزیع نموده که تحت مراقبت مامورین موظف توسط خود زارعین در زمین های شان تطبیق گردیده است .

بعد از گرفتن حاصلات و مقایسه با قطعات بدون کود باین نتیجه رسیدیم که در قندوز ٤٤ فیصد در خان آباد ۲۲ فیصد و در حضرت امام صاحب ۳٤ فیصد در تالقان ۱۷ فیصد در قلعهٔ ذال ٦۹ فیصد ودر خواجه غار ۱۷ فیصد حاصلات بلند رفته و در شش محال قطغن که مجموعاً به ٤۷۲ جریب کود استعمال شده بود ومقایستاً با ٤۷۲ جریب زمین قطعات همجوار زارعین که بدون کود بوده وحاصل آن نیز گرفته شده اگر از قرار ۲ افغانی فی کیلو کود از اصل مفاد زارع وضع گردیده و بطور اوسط تمام منطقه سنجیده شود علاوه بر مقدار فیصدی که حاصلات را استعمال کود بلند برده زارع بعد وضع قیمت کود فی جریب یکصد وهفتاد وچهار افغانی بیشتر بدست آورده .

تجارب فاصله: فاصله بین بوته‌ها وترتیب جویه وپشته از نگاه حاصلات اهمیت زیادی دارد زیرا جنس های پنبه در طریق نموی خود فرق دارند . بعضی انواع بلندنمو کرده شاخه وپنجهٔ پاشان کمتر زده وبرای نموی خود

یکی مناظر پنجشیر ودریای خروشان آن

....

دهقان آزادمنش افغان قبل از «درو» داسش رامعاینه مینماید.عکاسی «دشنه»

دهقان ورزیدهٔ پنجشیر قلبه مینماید

حصهٔ کمتر را ضرورت دارد و برخی که شاخ و پنجهٔ غلوزده وجای بیشتر را احاطه میکند برای پخته شدن کوکله‌ها آفتاب کافی وساحهٔ بیشتر میخواهد . لهذا فاصلهٔ بین هرقطار تادیگرقطار وازیك بته تا دیگر بته درجنس های مختلف پنبه فرق میکند .

درقطغن زرع پنبه ازدیریست مروج میباشدزارعینیکه بصورت خطی ویا جویه ویشتهٔ اصولی بذر مینمایند عموماً فاصله بین بته تا بته ۲۰ سانتی واز قطار تا قطار ۹۰ سانتی میگذارند .

درسال ۳۵ یك سلسله تجربهٔ فاصله از قرار ذیل صورت گرفت :

ازیك قطار تا دیگر قطار و از یك بته تا دیگر بته .

۱ ـ ۹۰ سانتی ـ ۲۰ سانتی .

۲ ـ ۸۰ سانتی ـ ۲۵ سانتی .

۳ ـ ۴۰ سانتی ـ ۴۰ سانتی .

۴ ـ ۶۰ سانتی ـ ۲۰ سانتی .

قراریکه تجارب نشان میدهد اگر ۹۰ در ۲۰ را معیار مقایسه قرار بدهیم فاصلهٔ ۸۰ در ۲۵ حاصلات را ۵ر۳۲ فیصد وفاصلهٔ ۶۰ در ۲۰ حاصل را ۲ر۳۷ فیصد وفاصلهٔ ۴۰ در ۴۰ سانتی حاصل فی جریب را ۸ر۴۱ فیصد بلند برده .

۲ ـ تجارب لبلبو در بغلان وایبك :ـ تحت نظر متخصصین مربوطه تجارب انواع لبلبوی قندی تخم گیری لبلبو تحت اجراء گرفته شده ازجملهٔ (۹) قسم تخم‌های لبلبوی قندی امریکائی، هالیندی ، جرمنی ووطنی ایبك وغیره که تحت تجربه قرار گرفته درنتیجه جنس وطنی ایبك حاصلات بیشتر داده ومقدار فیصدی موادقندی آن ۸ر۱۶ بودهٔ نوع خارجی که تجربه شده فیصد موادقندی آن ۶ر۱۷ بوده اما حاصلات آن کمتر می باشد .

تجارب مذکور درسال آینده نیز برای تثبیت جنس بهتر وترویج در زمین زارعین تکرار میشود .

در ایبك طریق زراعت برای بدست آوردن لبلبوی تخمی طور تجربه نسبت به سابق تعدیل گردیده ودرنتیجه طریقهٔ جدید که تطبیق گردیده بود نسبت به طرز معمول ومروجی خودزارعین منطقه سه تا چار چند حاصل بیشتر گرفته شده .

بنا برآن وزارت زراعت درنظردارد که همین طریقه را در بین زارعین معمول گرداند .

۳ ــ کودکیمیاوی که در مزارع دهاقین به زراعت لبلبو استعمال وتطبیق شده نتایج اطمینان بخش داده که طرف اطمینان خودزارعین واقع گردیده است.

بعلاوه درتجربه گاه بغلان از نظر تربیهٔ نهال وغیره اجراآت ذیل بعمل آمده .

از بذرخسته های زردآلو، شفتالو، بادام که تعداد (۶۰۰۰۰) نهال بدست آمده تماما برای سال ۳۶ آماده پیوند گردیده اند .

۲ــ درسال ۳۵ از تخمیانه جات نم جاپانی ــ موربان ــ ناجو ــ اکاسی ــ شنگگ ــ توت وغیره نهال هائی که بدست آمده به (۳۴۹۰۰) نهال میرسد.

۳ ــ نهال های توت بغرض پیوند توت جاپانی تعیین شده (۱۲۴۸۰۰) .

۴ ــ نهال وقلمه هائی که در سال ۳۵ غرس ونموء کرده اند به تعداد (۲۹۱۰۰) میرسد .

تجربه گاه قندهار :ــ

در ولایت قندهار که از حیث میوه اهمیت زیاد دارد وزارت زراعت در دونقطهٔ قندهار به تاسیس تجربه گاهائی اقدام نموده که درین دوحصه بطور عموم از نقطهٔ نظر اصلاح اشجار نوع بهترین میوه تحت تربیه گرفته میشوند.

۱ ــ باغ موسوم به کوهکران که برای تجربه گاه انتخاب گردیده یك جوی جدید جهت آبیاری اراضی آن به طول چند کیلومتر حفر ودرحدود شش تاهفتصد جریب زمین برای تجربه گاه آماده ساخته شده که احاطهٔ آن تماماً دیوار گردیده وتعمیرات آن که برای لبراتوارها وتربیهٔ گوسفند مرینوس و غیره مدنظر است عنقریب تکمیل میشود .

۲ـ باغ دند :

منطقهٔ دند تاحدیکه امتحان گردیده زرع نباتات و تربیهٔ نهال های مختلفه در آن نتیجهٔ رضائیت بخشی داده وامید است در آینده محل استفاده اهالی قرار بگیرد .

دراین باغ که ازسابق اراضی آن بصورت خاره ولامزروع وکبل دار بود زمین آن اصلاح ودرآن انواع مختلف نهال‌های داخلی و خارجی تحت زرع وپیوند قرار گرفته که ازهمین جا به‌تمام محله‌های قندهار وگرشك ـ وادی هیرمند ـ ارغنداب، ولایت‌جنوبی، فراه، غزنی وغیره نهال های مثمر وغیرمثمر داده‌شده است . که مجموع عمومی نهال های توزیع شده از تجربه‌گاه دند (۵۲٤۳٤۰) اصله میشود .

تجربه‌گاه خوست سمت جنوبی :ـ

۱ ـ درولایت جنوبی مخصوصاً درمناطق خوست وجاجی‌میدان که جنگل های زیتون خوشبختانه به‌پیمانهٔ کافی موجود بوده یکی‌از منابع قابل ذکر وتوجه بحساب میرود که‌نظر به‌ارزش غذائی و ضمناً وضع تجارتی و طبی روغن‌زیتون که‌ازقرن‌ها به‌این‌طرف درممالك آسیا واروپا موقعیت اقتصادی خاصی‌را دارا است طوریکه دراطراف جنگلات زیتون سمت‌جنوبی ازطرف وزارت زراعت مطالعاتی بعمل آمده اشجار زیتون به اندازهٔ زیاد در سمت جنوبی وجود دارد .

این اشجار زیتون به‌اشجار زیتون دیگرممالك در نوعیت خود فرق دارد وفعلاً طوریکه دیده میشود دانهٔ آنها خورد و خوشهٔ آنها غیر منظم میباشد .

در سال ۳۵ وزارت زراعت درین مورد داخل فعالیت گردیده و موافق گردید یك تعداد شاخچه های پیوند زیتون از ترکیه وارد کند همان بود که در سال ۳۵ یك تعداد از درختان زیتون ذریعه یکنفر متخصص پیوند زیتون که از ترکیه برای مدتی استخدام گردیده بود پیوند شده وقراریکه در ظرف سال ۳۵ ثابت گردید نتیجه پیوند مذکور اطمینان بخش است .

لهذا طبق پلان پنج‌ساله در بارهٔ استخدام متخصص مذکور برای مدت سه سال دیگر اقدام گردیده که در عین پیوند کاری مطالعات خویش را دوام بدهد در صورتیکه نتیجهٔ حاصل زیتون پیوندی مثبت ثابت گردد در سالهای آینده به پیمانه وسیع تراشجار زیتون راپیوند نماید که در مرور چند سال اگر خدا بخواهد تمام اشجار وحشی زیتون پیوندگردیده واز میوه آن در استحصال روغن زیتون که یکی از منابع مهم تولیدات زراعتی مملکت محسوب میشود موفقیت بار آید.

۲ـ منطقه‌خوست سمت جنوبی برای تربیهٔ اشجار مرکبات وتربیهٔ حیوانات مساعد است تجربه‌گاه خوست بمنظور توسعهٔ اشجار مرکبات و تربیه نهال زیتون شروع بکار نموده و ساحه زراعتی آن طبق پلان پنج ساله نسبت به سابق وسعت داده شده ودر عین زمان بمنظور تربیهٔ اساسی وبلند بردن سویهٔ زندگی اهالی تربیهٔ زنبور عسل که در آنجا معمول است‌وهم به تربیه پیله ذریعه متخصصین فنی اقدامات بعمل آمده که در شروع سال جدید مراکز تربیه زنبور عسل وتربیه کرم پیله نیز در آنجا افتتاح میشود.

علاوهً وزارت زراعت جهت اصلاح نباتات هر منطقه وترویج جنس های اصلاح شده درهرولایت بمطالعات خویش دوام داده است که ترتیبات مقدماتی تجربه کارهاتکمیل وطبق پروگرام معینه بکار عملی نیز بالترتیب اقدامات بعمل می آید.

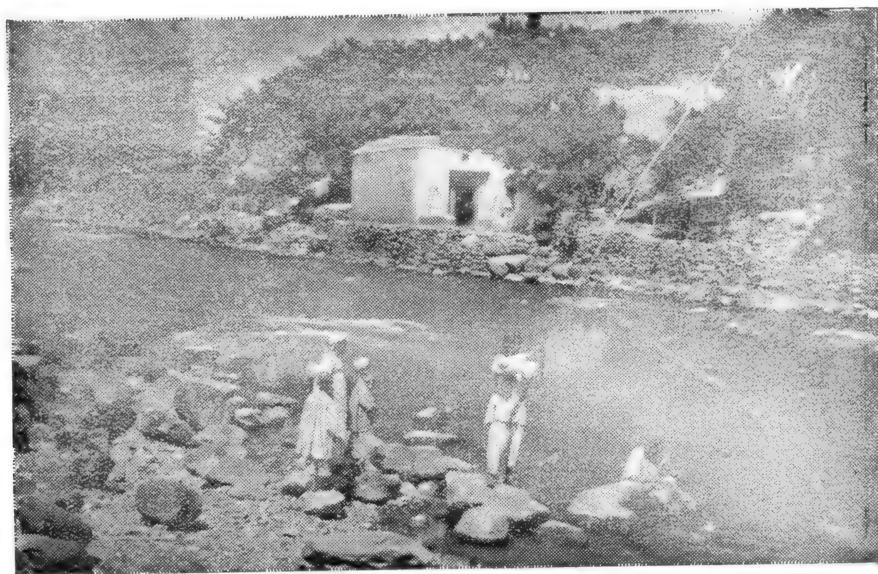
تربیهٔ نسل حیوانات وتوسعهٔ مالداری.

انسانها درهمه ادوار بحیوان ومحصول‌آن محتاج بوده‌وهم‌حیوان‌خوب آنست که‌کارخوب بکندومحصول بیشتر بدهد. متاسفانه حیوانات مملکت مابنابرعدم مراعات قوانین علمی درست تربیه‌وپرورش نشده اند و زارت زراعت بمقصد اصلاح‌جنس حیوانات بیك سلسله اقدامات دست زده و برای همین منظور یك‌تعداد بیشتر گوسفند مرینوس ویك تعداد گو سفند مو سوم به‌کوه‌بلولمبیا که ازحیث‌محصول گوشت‌وپشم نسبت به‌گوسفندان و طنی برتر

رمهٔ بز که تربیهٔ دست شبان دیده اند

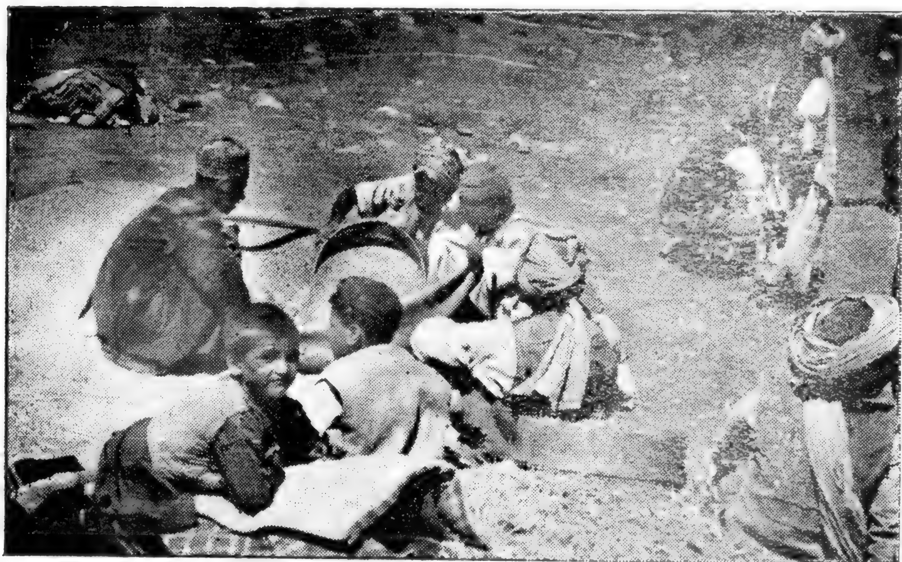
ماهیگری در پنجشیر از مشغولیتهای جالبست

پیرمرد « دروگر » بزیر آفتاب سوزان مصروف کار است

دهقان سالخورده محصولات مزرع خود را تقسیم مینماید

میباشد وهمچنین یك تعداد گاوهای خارجی ازقبیل گاو های «براون سویس» «الا ته وسکایا» نیز تورید گردیده که باین حیوانات، دو قسم اقدامات بعمل خواهد آمد: یکی تکثیر خودجنس ودیگری تخلیط باجنس‌های وطنی. البته متدرجاً حیوانات تخمی از نسل‌های مذکور بدسترس مالداران گذاشته میشود.

علاوه برآن درسال ۱۳۳۵ انواع مرغ هائی که تربیهٔ آنها از نقطهٔ نظر تخم و گوشت دوام داده شده به پنج نوع میرسد باآنکه درسال ۳۵ یك تعداد ازانواع مرغ های مذکور بدسترس علاقمندان گذاشته شده لیکن مقصد اصلی وزارت زراعت درسال ۱۳۳۵ تکثیر درخود تربیه‌خانه وآمادگی برای تقسیم چوچه ـ مرغها به پیمانه وسیع برای سال آینده ودر نظر است که درسال ۳۶ یك تعداد کافی چوچه مرغها به‌مردم توزیع شود تا انواع خوب در وطن ترویج یابد برای اینکه تربیه انواع مرغها بیشتر انکشاف پیداء نماید چند عدد ماشین چوچه کشی برقی اتومات که هرکدام آن گنجایش دوهزار تخم رادارد ازخارج تورید ودرابتدای سال ۳۶ بکار انداخته میشود.

شق پیله وری:

چون تربیهٔ پیله درتولیدات زراعتی سهم بارزی داشته واز محصول آن پارچه‌های نفیسی بدست میاید وزارت زراعت جهت ترویج وتوسعهٔ آن نیز درضمن پروگرام‌های اصلاحی امور زراعت وحیوانداری داخل فعالیت گردیده است اگرچه درمملکت ماکم و بیش این حرفه ازسابق مروج بوده درهرات مخصوصاً درولایت قطغن ومزارشریف ومشرقی نیز تااندازهٔ اهالی به‌تربیهٔ این کرم مفیده پرداخته وهمه ساله ازممالك خارجه تخم پیله‌را وارد ویادرداخل مملکت بطریقه‌های ابتدائی خودشان تخمها بدست می آورند بنابران وزارت زراعت بمقصود انکشاف پیله‌وری ازموسسه مواد خوراکه وزراعت جهان دونفر متخصص خواسته وازچهارسال باین طرف در موسسه انکشاف پیله‌وری شرکت قند سازی بغلان وموسسهٔ پیله‌وری وزارت زراعت

درکابل تحت نظر وراه نمائی متخصصین پیله‌وری تربیهٔ پیله با صول فنی وشرائط علمی شروع گردیده وتا امسال انکشاف اطمینان بخش د رآن ساحه بعمل آمده چنانچه چندین جنس تخمهای پیله چینائی وجاپانی که درجهان شهرت زیاد دارند وارد وتحت تربیه گرفته‌شده. ازجمله سه چهار جنس که بشرائط محیطی مملکت ما نتیجهٔ مثبت داده بودند تخلیط جنس گردیده وجنس‌های جدید بدست آمده ودرسال جاری متخصصین مربوط وزارت زراعت تهیهٔ هشت هزارجعبه ۱۲ گرامه تخم پیله درموسسه پیله وری بغلان وبتعداد(۳۰۰۰) جعبه درموسسه پیله وری مرکز موفق گردیده چنانچه درسائر نقاط مملکت مردم ازنتیجه تربیه محصول کرم پیله که درداخل مملکت بدست آمده راضی میباشند. درسال جاری بتعداد(٦۰۰۰) جعبه تخم ازموسسه پیله‌وری بغلان ودوهزار جعبه ازدستگاه مرکزی وزارت زراعت بهرات وهمچنین بمشرقی(٦۰۰) جعبه ویکصدجعبه تخم مادری ازدستگاه مرکزی وزارت زراعت بموسسه پیله‌وری بغلان ویکتعداد دیگر بهوادی هیرمند وبانك زراعتی ارسال گردیده وبرای احتیاجات مردم شمالی ونواحی کابل و سمت جنوبی نیزیکمقدار کافی تخم بمردم توزیع گردیده روی همرفته فعلا در حد و د هشتادفیصد احتیاجات پیله وران درداخل مملکت تامین گردیده امید است موسسات وزارت زراعت درسالهای آینده موفق گردد تمام احتیاجات مملکت را تهیه وتکافو نموده مملکت را ازتوزید تخمهای خارجی بی نیاز سازد.

برای اینکه درآینده عوض متخصصین خارجی نفرداخلی ، ازخود مملکت تهیه گردد درموسسهٔ پیله‌وری بغلان وموسسه مرکزی یکتعداد فارغ التحصیلان ابتدائی ذریعهٔ کورسهای عملی ونظری تحت تربیه گرفته شده وبرای شان وسائل تعلیمات لازمه جهت تشویق فراهم گردیده تا بعد از ختم تحصیلات بمقصود انکشاف پیله‌وری وراهنمائی پیله‌وران درنقاط مختلف مملکت فرستاده شوند.

طوریکه همه میدانند خوراك کرم پیله برگ توت بوده وهرقدر برگ توت

نازك و نفیس ومغذی باشد کرمها بهتروقوی ترپرورش یافته محصول بهتروسالم ترمیدهند . گرچه درمملکت عزیزما این شجرمفیددرهرگوشه وکنار بوفرت وجود دارد وبرگ آن تا اندازه برای خوراکه کرم پیله مساعدمیباشد اما آن صفاتی راکه توت جاپانی دارا است ندارند ، لذاچندسال قبل یك تعداد نهال توت جاپانی ازجاپان وارد گردیده دراراضی موسسه پیله‌وری بغلان و استیشن پیله‌وری وزارت زراعت درد ارالامان غرس گردیده وبه تکثیر آن مخصوصا در بغلان نسبت مساعدت آب وهواذریعه پیوند بالای نهالهای توت محلی اقدام وحاضراً در بغلان به‌هزاران نهال‌های پیوندی ذریعه موسسهٔ پیله‌وری وزارعین بغلان تربیه شده درنظراست که درمواقع لزوم از نهالهای مذکور در هرات مزارشریف ـ میمنه ـ قندهار ـ مشرقی وجنوبی یك یك تعداد کافی فرستاده ودرزمین های مربوطه وزارت زراعت غرس وهم به اهالی توزیع شود .

تربیهٔ زنبور عسل:

زنبور عسل که ازیکطرف درعمل بار آوری نباتات خدمت زیادی کرده وازجانب دیگر که محصول آن موم وعسل است زیاده ترمورد استفاده قرار میگیردچنانچه انسانها ازاعصار قدیم این مادهٔ مفیده‌را ازلانه‌هائیکه بصورت طبیعی حشرات مذکوردرسوراخ تنهٔ درختان بین دیوارهاوجاهای مساعد میساختند بدست آورده واطباء بصورت یك مادهٔ شفاء بخش ودوای مجرب خواه بصورت خالص ویادرترکیب ادویه دیگر برای تداوی بعضی امراض استعمال ومورد استفاده قرارمیدادند، مگر درعصر حاضر ممالك مترقی عسل‌را بحیث یك غذای مقوی ومغذی ودارای ویتامین‌های مفیده شناخته به پیمانهٔ وسیع به‌تربیهٔ آن تحت شرایط علمی پرداخته ومی پردازند درمملکت ما نیز بمناطق ولایت مشرقی وولایت جنوبی مخصوصا کنرها، جاجی وغیره اهالی به‌طریقه‌های بدوی این حشرهٔ مفیده راتربیه ومحصول عسل آنرا به بازارها طور ناقص عرضه میدارند که با آنهم تربیهٔ گروه‌های زنبور عسل وحاصل آن خیلی محدوداست برای اینکه تربیهٔ زنبور عسل بصورت اساسی درمملکت ترویج یابد ازطرف وزارت

زراعت درین زمینه اقدامات اساسی تحت شرایط فنی بعمل آمده و یکتعداد زیاد گروه‌های زنبورعسل درسال ۱۳۳۵ بدست‌آورده شده که درلانه های اساسی وفنی تحت تربیه گرفته شده‌اند برای اینکه در سالهای آینده طبق پلان به‌شوق مندان آن توزیع‌و به‌تامین آن مساعی خودرا بخرج بدهد، درعین حال یکتعداد لوازم ووسایل زنبور داری رانیزتهیه وهم‌یک‌تعداد طلاب‌ذریعهٔ متخصص مربوطه تحت تربیه گرفته‌شده‌اندوامیدمیرود که‌در آیندهٔ نزدیکی زنبور داری به راهنمائی وزارت زراعت صورت عام را در مملکت اختیار نموده اهالی ازمحصول آن که عسل‌وموم است طور اصولی عایداتی بدست آورند چنانچه درپروگرام پلان پنجساله که‌طرح گردیده درنظراست مراکز تربیهٔ اساسی زنبور داری درولایت مشرقی بمقصد بلند بردن سویهٔ اقتصادی اهالی بی بضاعت آنجا تاسیس گردیده متخصص‌ومعاونین بایك اندازه لوازم زنبور داری باخانه‌های اساسی آن به‌آن ولایت فرستاده شود.

تربیهٔ مرغابی :

جهت‌ازدیاد نسل‌مرغابی یکی‌ازانواع آن‌که‌بنام‌مرغابی‌پیکنگ موسوم‌واصلاً ازچین است وجسامت هرکدام آن به اندازه قاز میرسد، یکتعداد تخم‌آن توسط طیاره ازامریکا خواسته شده واز تخمهای مذکور یکتعداد چوچه بدست آمده چون مرغابی مذکور ازحیث‌مقاومت به‌امراض وجسامت اطمینان بخش میباشد لذا جهت ازدیاد نسل آن یکتعدادبیشترتخم‌ازامریکا خواسته شده تا بعد از ازدیاد نسل‌بدسترس مردم گذاشته شود .

تربیهٔ ماهی :

ماهی که یك غذای مفید بوده ودرمملکت‌ماانواع‌ماهی نسبتاً قلیل‌است وزارت زراعت یکمقدار تخم ماهی نوع (رن باوترایت) را که گوشت آن لذیذ ترین گوشت ماهی میباشد ازامریکا وارد ودر درهٔ پغمان که آب‌آن به‌تربیه این نوع ماهی سازش دارد وقبل‌ازتورید جهت‌تربیه آنهاحوض‌های مخصوصی تهیه‌وآماده شده بود، جاداده شده‌که درحوض‌های‌مذکوریکتعداد

ماهی‌های کوچك از تخم برآمده که بعد از تزیید درآبشارها وچشمه‌سارهای وطن جهت ازدیاد جنس‌ماهی مذکور رها میشوند تا درآب‌ها بصورت طبیعی تکثیر نمایند.

القاح مصنوعی: همچنانکه‌علم‌درساحه‌های مختلف‌روز بروزدرانکشاف میباشد، علما ودانشمندان جهان میکوشند تااسباب ووسایل سهل وآسانی برای رفاهیت بشر فراهم نمایند.چنانچه درساحۀتربیه‌حیوان واصلاح‌وتکثیر آن‌ذریعه القاح مصنوعی نیز قدم‌های خوبی برداشته و ازین عملیات نتایج بس مفیدی بدست‌آورده‌اند. القاح مصنوعی درممالکی که جدیداً در اصلاح وتکثیر حیوانات خوب می‌کوشند زیادتر اهمیت داده میشود، زیرا هیچ یك مملکت نمی‌توانند برای اصلاح حیوانات خود آنقدر حیوانات‌جنس خوب‌که برای اصلاح حیوانات کفایت کند تورید‌نمایند. برای‌رسیدن باین هدف‌راه آسانترین آن اقدام باصول القاح مصنوعی واستفاده ازآن است درصورتیکه عمل القاح مصنوعی بصورت فنی تحت اجراءقرارگیردمثلا ازیك اسپ طرمی سالانه درحدود ۳ ـ ٤ صد چوچه بدست می‌آید اگر بصورجفت گیری این عمل اجراء گردد منتهی دریك سال اسپ طرمی زیاده «از۵۰» چوچه بدست نخواهد آمد.

امروز دراکثرممالك‌جهان درازدیاد نسل حیوانات‌خوب ازالقاح مصنوعی کار گرفته میشود واین عملیات نتایج خوبی هم داده است.

روی همین نظریات وزارت زراعت برای‌تکثیر نسل حیوانات اصلاح شده و صرفه جوئی از تورید حیوانات تخمی اصیل چند دستگاه مکمل القاح مصنوعی حیوانات را (برای اسپ ـ گاو ـ گوسفند) از خارج تهیه وبطور امتحانی‌درسال ۳۵ به‌یك تعداد گوسفندان‌تطبیق نموده‌ودرنظراست درآینده به‌پیمانه وسیعتر این عمل تحت مطالعات قرار داده شود. درحالیکه از القاح مصنوعی نتیجه مطلوبه بدست آید از طرف وزارت زراعت این عمل در تمام مملکت عملی خواهد گردید.

موضوع پشم گیری:

پشم گیری در تربیهٔ گوسفند وحاصلات آن اهمیت زیادی دارد. اگر پشم گیری بصورت صحیح بعمل نیاید از یکطرف جلد گوسفند دروقت پشم گیری ذریعه قیچی‌ها زخمی گردیده سبب سرایت بسا امراض میشود واز جانب دیگر طوریکه لازم است پشم گوسفند بدست نیامده وقت زیاد را در بر خواهد گرفت. بنا بران وزارت زراعت ضمن اصلاح وتربیه حیوانات طبق پلان پنجساله درسال ۱۳۳۵ یك تعداد ماشین های پترولی ودستی پشم گیری را ازخارج وارد نمود وطوریکه درپشم گیری گوسفندان از آلات مذکور کار گرفته شده نتیجه اطمینان بخش بدست آمده است، درنظر است یك تعداد زیاد ازاین آلات تورید وبه استفاده مالداران گذاشته شود.

تاسیس لابراتوار تکنالوژی پشم:

تربیهٔ گوسفند وصنایع پشم که از حیث بازار تجارت اهمیت زیادی دارد در بازارهای خارج تا وقتیکه رنگ، طول الیاف وضخامت تار معلوم نباشد بقیمت اصلی آن قائل نمیشوند. نسبت به اهمیت این موضوع که جز ومهم پلان پنجساله زراعتی محسوب میشود وزارت زراعت در سال ۱۳۳۵ برای بکار انداختن لابراتوار تکنالوژی پشم یکنفر متخصص ازموسسه خوراکه وزراعت درخواست نمود که طبق نظریات متخصص مذکور تمام سامان وآلات لابراتوار این موسسه ازخارج وارد وتعمیر آن تکمیل گردیده وامید است دراوائل سال ۳٦ بکار انداخته شود. برای اینکه درآینده طوریکه شاید وباید درموضوع صنایع پشم کامیابی حاصل گردد حاضراً چهار نفر ازفارغ التحصیلان زراعت بحیث معاونین متخصص مذکور موظف گردیده اند تا وقتیکه متخصص موصوف در افغانستان وظیفه دار میباشد تمام تخنیك این لابراتوار عملاً با آنها فهمانیده شود. در ظرف سال ۳۵ یکی ازین لابراتوار ها طبق پلان تهیه گردیده ودرسال آینده شروع بکار خواهدکرد و در ظرف سالهای آینده لابراتوار دیگر برای تکنالوژی پنبه نیز تکمیل وشروع بمطالعات خواهد نمود.

تاسیس لابراتوار مرکزی بکترولوژی حیوانی :

باساس این ماده کاریکه درسال ۱۳۳۵ انجام یافته قرار ذیل است : برای افتتاح بکترولوژی حیوانی طبق پروگرام پنجساله زراعتی در سال ۱۳۳۵ (٦) تعمیر جدید عصری درخود علی آباد زیرکار گرفته شده که کار تعمیرات کاملا تکمیل وسامان فنی لابراتوار اکثراً ازخارج وارد وآماده شده که در سال ۱۳۳٦ این مؤسسه آبرومند با تمام تجهیزات بکار انداخته میشود .

این مؤسسه دارای شعبات ذیل است :

۱ــ لابراتوار عمومی تشخیص امراض
۲ــ واکسین سازی مکروبی
۳ــ « « ویروسی .
٤ــ سیروم سازی .
٥ــ پارازیتولوژی .
٦ــ فزیولوژی وپاتا لوژی

مجادلهٔ ضد آفات و امراض حیوانی ونباتی :

مالداری که از جمله مشغولیت های مهم اهالی مملکت ما بوده ومحصولات آن در تزئید عایدات ملی رول مهم داردچنانچه ملیون هاحیوانی که موجود است بملیون ها افغانی از محصول آنها بدست می آید در حالیکه حیوانات سالم باشد محصولات آنها بیشتر بوده و رو به تزاید میگذارند و اگر دربین آنها کدام مرض ساری بروز نماید از یکطرف خساره زیادی در تولیدات حیوانی عاید گردیده ـ ازطرف دیگردرتعداد آنها تقلیل بعمل می آیدکه اینها همه به سرمایه ملی صدمه وارد میکند چنانچه چندسال قبل گاومرگی که در هرات پیدا گردیده بود تلفات آن به مردم خساره زیادی رسانید اگر بمقابل آن مجادله نمی گردید ممکن بود یك گاو هم در هرات زنده نمی ماند، مگر به مجردیکه وزارت زراعت از قضیه واقف گردید به مجادله آن پرداخت وجلو سرایت آنرا گرفت ودرظرف سه سال نه تنها گاومرگی ازهرات دفع گردید بلکه جسته جسته در بعضی نقاط دیگر هم که این مرض شیوع یافته بود از بین برده شد، چنانچه درظرف سال ۳۵

از فضل خداوند در هیچ نقطهٔ افغانستان مرض گاومرگی- (طاعون ویا وبای بقری) وجود نداشت ۰ چون هرگونه امراضیکه در مملکت پیدا شود خساره آن زیاد است وزارت زراعت تا اندازهٔ که توان داشته ووسایل بدسترس دارد از یکطرف در موضوع تشخیص امراض حیوانی داخل فعالیت است واز جانب دیگر در تهیه واکسین های ضد امراض مصروف بوده در عین زمان بمجادله امراض حیوانی می پردازد و کوشش دارد تا اندازه لازم دامنه مجادله را وسیع گرداند تا تعداد امراض وخساره آن مرفوع گردد بنا بران درسال ۳۵ اقداماتیکه در امور مجادله امراض حیوانی بعمل آمده ذیلاً توضیح میشود :

الف شق واکسین سازی :

۱ــ واکسین بلك ليك (سیاران) برای (٥١٤٥٥) حیوان تهیه گردیده
۲ــ واکسین مرغ مرگی « (٥٥٢٥٠) « «
۳ــ واکسین سیاه رودهٔ گوسفند « ۱۰۰۰ راس « «
٤ــ واکسین انترکس « ۱۲۰۰۰ « «
٥ــ واکسین چیچك « ۲٦۲٥۰۰ « «
٦ــ واکسین گاومرگی (طور احتیاطی) برای ۸۷٥۰ فرد گاو «

ب- امور مجادله برضد امراض حیوانی :

۱ــ مرغ مرگی ۳۱۸۹۳ مرغ
۲ــ کرم جگر گوسفند ۳٤۱۹٦۲ گوسفند
۳ــ سیاران ٦۱۰۲۷ حیوان
٤ــ انترکس ۹۰۰۰ «
٥ــ کرم روده وغیره ۱٦۷۱ «
٦ــ حیواناتیکه در معاینه خانه علی آباد معاینه و تداوی گردیده اند (۱۱٦۸) حیوان
۷ــ یك قسم مرض مخصوصا در گاوها که بنام طبق یاد میشود زیاد

پیدا میگردد که پیدا شدن این مرض اگرچه تلفات زیاد ندارد مگر از حیث اقتصاد زراعتی بخساره مالداران منجر میگردد یعنی در مواقعیکه این مرض پیدا میشود شیر گاو کم شده و گاوهای کار از کار بازمانده و در امور کشت وزراعت سکته عاید میسازد. بنا برانا زیکطرف درموسسه واکسین سازی برای ساختن واکسین آن مطالعات جاری است و هم با موسسات خارجی در بارهٔ مطالعات وتهیه واکسین درتماس بوده واز جانب دیگر در ظرف سال ۳۵ یکمقدار ادویهٔ (سلیفامزتین) از خارج تهیه گردیده وطوریکه در بعضی مناطق ونواحی کابل بر ضد این مرض ادویه مذکور تطبیق گردید، نتیجه نیك داده است لهذا وزارت زراعت در مطالعات خویش برای ساختن واکسین و تطبیق ادویه مذکور دوام میدهد تا نتیجه حقیقی مطالعات خود را بدسترس مالداران گذاشته بتواند .

شق مجادلهٔ امراض و آفات نباتی :

هما نطوریکه مجادله برضد امراض حیوانی از اتلاف حیوانات جلوگیری میکند اگر بمقابل امراض و آفات نباتی نیز مجادله بعمل نیاید در تولیدات زراعتی خساره زیادی وارد میکند. برای اینکه نباتات مملکت ازامراض وآفات مصئون بماند وزارت زراعت درسال ۱۳۳۵ درقسمت مجادله امراض وآفات زراعتی اجراآت ذیل را بعمل آورده است :

۱ـ نسبت بروز آفت جولاگك در غزنی و غوربند بتعداد (۲۲۹۷۱۳) درخت ادویه پاشی گردیده .

۲ـ بمقابل مور مضره وحشرات مضره که در پروان واطراف کابل، مزارشریف قطغن، و جنوبی پیدا گردیده بود (۴۵۱۷۳) درخت و (۱۹۴۳) جریب زمین ادویه پاشی گردیده .

۳ـ مجادله علیه آتشك تاك که در پروان و بعضی حصص کابل صورت گرفته (۳۰۸۴۴۴) تاك سلفر پاشی گردیده .

۴ـ اشجار باغهائی که از نقطه نظر موجودیت حشره جولاگك و مور پت دار

ومرض شکرک در مزار شریف و پروان و قلات سروی گردیده بتعداد (۹۸٤۲٤۰) درخت میرسد ٠

۵ـ مجادله بمقابل ملخ مراکشی وایتالوی ٠

تهیهٔ لوازم وضروریات کار وتعمیم ماشین آلات زراعتی

۱ـ در سال ۱۳۳۵ طبق پلان پنجسالهٔ زراعتی برای شروع مطالعات میکانیزشن زراعت چند عراده تراکتور باآلات زراعتی لازمه از قبیل قلبه‌ها ، آلات‌خیشاوه ، تخم‌افشان ، راکول ، آلات گندم دروی ، خرمن‌کوبی وغیره از طرف ادارهٔ همکاری بین‌المللی امریکا وارد و در زمین های تجربه‌گاه مرکزی آلات مذکور بکار انداخته شده دراین باره وزارت زراعت‌که اولاً مطالعات خویش‌را درقسمت ماشین‌های زراعتی‌به‌تجربه‌گاه مرکزی شروع نموده ازاین نقطهٔ نظراست تاانواع ماشین‌آلات زراعتی‌را جهت ترویج در امور زراعت مملکت در اینجا مورد مطالعه قرار بدهد ، درصورتیکه ماشین وآلات ازحیث اقتصاد زراعتی وبهتر کار دادن به‌مفاد زارعین تمام شود در تورید مزید انواع ماشین آلات اقدام وحسب لزوم به مناطق مختلفه رواج داده خواهد شد ٠ درعین حال آلات دستی عصری زراعتی برعلاوهٔ استعمال‌درتجربه‌گاه مرکزی‌وولایات ونقاط مختلفه‌مملکت ذریعه متخصصین نیز بکار انداخته شده چنانچه در ضمن استعمال آلات مذکور‌که در بعضی مناطق ازقبیل قطغن ، مزارشریف ، میمنه ، اطراف کابل میدان ، لوگرد ، سمت مشرقی‌عملاً به مردم دهاقین‌نشان داده شده ازداسهای گندم دروی‌که سرعت کارآن خیلی زیاد بوده نسبت به دیگر آلات بیشتر حسن استقبال کرده اند چنانچه درج های تطبیق شده یك تعداد زیاد بمردم توزیع گردیده ودر بارهٔ دیگر آلات نیز در مواقع لزوم درمناطق مختلفه تجارب دوام داده میشود ٠

امید است وزارت زراعت درظرف پنجسال پلان دوتطبیق آلات مختلفه ومطالعات وتجارب میکانیزشن زراعت وترویج آن بین‌زارعین موفق گردد ٠

پرسونل فنی:

امور زراعتی وحیوان داری بیشتر به اشخاص فنی احتیاج دارددر حالیکه نفرفنی به تعداد کافی موجود نباشد پروگرام اصلاحات وامورفنی زراعتی به سکته های مزیدی د چار میشود وزارت زراعت که تمام امور زراعتی وحیوان داری مملکت را طور عصری میخواهد اصلاح نموده و دامنهٔ فعالیت آنرا توسعه بدهد بیشتر از همه لازم است که نفر فنی بدسترس داشته باشد روی این مفکوره تا حال درتمام شقوق فنی زراعتی وحیوان داری با نفر موجوده که تماماً ازفارغ التحصیلان زراعتی ومتخصصین است کار گرفته شده برای اینکه در این زمینه بیشتر کامیابی حاصل گردد وزارت زراعت باوزارت معارف درتماس گردیده تاجهت تقویهٔ اشخاص فنی پوهنځی زراعت وپوهنځی بیطاری وښوونځی بیطاری تاسیس نمایند، چنانچه فعلاً پوهنځی زراعت تاسیس گردیده و پروگرام پوهنځی بیطاری و ښوونځی بیطاری روی دست است که آن هم در موقعش افتتاح میشود .

علاوتاً در سال ۱۳۳۵ یك تعداد متعلمین جهت فراه گرفتن تحصیلات عالی بمصرف وزارت زراعت وهم یك تعداد نفر به مصرف امداد تخنیکی امریکا طورفیلوشیپ وسکالرشیپ درشقوق مختلفه زراعت بممالك خارج اعزام گردیده اند قرار ذیل :

۱ـ درشق کیمیای زراعتی، بیطاری ، میوه جات ، جنگلات ، بمصرف وزارت زراعت درامریکا (٦) نفر .

۲ـ درشق زراعت بمصرف امداد تخنیکی یونو دربیروت (۹) نفر .

۳ـ درشق احصائیه زراعتی ، زراعت عمومی و آبیاری بمصرف امداد تخنیکی یونو درامریکا (٦) نفر .

٤ـ درشق علفچر بمصرف امداد تخنیکی یونو به ایران (۳) نفر .

٥ـ درشق مکانیزشن زراعتی بمصرف (موسسه خوراکه وزراعت) درهالیند (۲) نفر .

ازجملهٔ اشخاصیکه در سالهای گذشته درشقوق مختلفه زراعتی بخارج اعزام شده بودند یك تعداد آنها پس از تکمیل تحصیلات به مرکز وارد ودرشق فن ایشان بکار انداخته شده اند .

علاوتاً جهت تقویه و تربیه اشخاص فنی وزارت زراعت به اقدامات دیگری نیز دست زده است که آنهم درذیل خلاصه میگردد :

۱ـ کورس زمستانی مجادلوی حشرات .ـ بهمنظوراینکه مامورین درقسمت حشرات مضره وامراض نباتات وطریق استعمال ادویه وبکار انداختن آلات و سامان مجادلوی معلومات بیشتری حاصل کرده بتوانند وزارت زراعت کورس مجادلوی را درایام زمستان درمرکز افتتاح نمود وماموزین مجادله ولایات درکورس مذکور شامل شده اند وتمام وسایل تعلیمی کورس ازطرف وزارت زراعت تهیه گردیده ومامورین به تعلیمات دوام داده که دراین اواخر موفقانه کورس مذکور خاتمه یافته امید است که دراثر این تجویز ماموزین مجادله خوبتر کار نموده مشکلات مجادلوی آینده تاحدی مرفوع گردد .

۲ـ کورس پیله وری وزنبور عسل :

برای اینکه یك تعداد نفر در شق پیله وری وزنبور عسل تربیه گردند وزارت زراعت یك تعداد ازفارغ التحصیلان ابتدائی را درکورس پیله وری ویك تعداد نفررا درکورس زنبورعسل شامل گردانیده که ازیکطرف بدروس نظری مصروف بوده وازجانب دیگرعملاً به تربیهٔ پیله وزنبورعسل جداگانه مشغول میباشند درموقعیکه متعلمین کورس از تعلیمات نظری فارغ شوند درجاهائیکه وزارت زراعت لازم داند جهت کمك مردم فرستاده میشوند .

۳ـ افتتاح کورس انگلیسی : متعلمینیکه ازلیسهٔ زراعت فارغ التحصیل وبوزارت زراعت شامل خدمت میشوند علی العموم بمعاونت متخصصین مربوطه وزارت زراعت مؤظف گردیده اند . طوریکه درجریان کار معلوم گردیده سویهٔ انگلیسی آنها به اندازه نیست که بتوانند طور خاطر خواه از افکار ونظریات متخصصین استفاده بدارند وهم با صطلاحات علمی زراعتی بوره

معلومات ندارند. برای اینکه این مامورین درآینده بتوانند جای متخصصین خارجی را بگیرند و بکارهای زراعتی ادامه بدهند وزارت زراعت به موافقهٔ بناغلی رئیس تیم وایومنگ موفق گردید در مرکز وزارت زراعت یك کورس انگلیسی دایر نماید تا برای تقویهٔ زبان علمی زراعتی بمعاونین کمك کرده بتوانند. این کورس دراوایل جدی سال ۳۵ شروع گردیده که درهفته پنج روز جریان دارد. هدف وزارت زراعت از تاسیس این کورس محض تقویهٔ زبان مامورین فنی با صطلاحات علمی وفنی زراعتی است ودر نظر است که این کورس دوام داده شده وبه تعداد آن افزوده شود .

پنبهٔ صادراتی افغانستان

چون ساحهٔ پنبه کاری درمملکت عزیزما درصفحات شمالی مملکت زیاد صورت میگیرد درقسمت انتخاب تخم وطریق جلوگیری ازامراض وآفات پنبه وطرق اصلاح وترتیبات تزئید درتولیدات آن ازنقطهٔ نظر فن مربوط بوزارت زراعت است که همیشه مراقبت های علمی وفنی درآن باره بعمل می آید ؛ چنانچه تاکنون ازفضل خداوند کدام نوع پنبهٔ مرضی که درصدور آن به ممالك خارجه مشکلاتی پیش کند بوقوع نه پیوسته ودایماً پنبهٔ ولایات شمالی ازراه اتحاد شوروی به خارج صادر میگردد که درخط ترانزیت تاحال کدام سکتهٔ ازاین رهگذر واقع نگردیده زیرا ازنقطهٔ نظر علمی وفنی تماماً پنبهٔ که ازولایات شمالی بخارج صادر میشود به کدام نوع مرض و آفت دچار نیست که موانع درصدور آن پیش نماید چنانچه محصولات مذکور همیشه دارای سرتیفیکت شعبهٔ مجادلهٔ اینوزارت میباشد. درقسمت بعضی محصولات حیوانی ازقبیل پوست وپشم که بخارج صادرمیگردد ازطرف شعبات فنی وعلمی وزارت زراعت دایماً به تجار صادر کننده حین صدور تصدیق (سرتیفکیت) داده میشود که درصدور این نوع مواد نیزکدام مشکلاتی تا حال تولید نگردیده است.

دتجارت وزارت

تشکیل :

وزیر ع،ج عبدالله (ملکیار)

معین ع،ص عبدالوهاب

دمرافعه‌دمحکمې رئیس په (۲) رتبه:
ع، ص محمدحسن

د دهکدی رئیس په (۳) رتبه:
ع،ص نورالحق

دابتدائیه دمحکمې رئیس په(۲) رتبه:
ع،ص عبداللطیف

دابتدائیه دمحکمې غړی په(۳) رتبه:
ع، فقیرمحمد

د مرافعه دمحکمې غړی په (۳)رتبه:
ع ، محمدصدیق

دمرافعه د محکمې غړی په (۳)رتبه:
ع، عبدالخالق

ع،ج عبدالله ملکیار

دیلتنی لوی مدیر په (۳) رتبه — ع، عبدالکریم
دنرخو دکمیسیون رئیس په(۳) رتبه — ع، حبیب‌الله
دداخلی‌دتجارت لوی مدیر په (۳) رتبه — ع، غلام‌محمد
دتجارت داتاق لوی مدیر په (۳) رتبه — ع، عبدالرشید
دبازارو لوی مدیر په (۳) رتبه — ع، صوفی عبدالحکیم
دخارجی تجارت لوی‌مدیر په(۳) رتبه — ع، محمدرسول
داداری لوی مدیر په (۳) رتبه — ع، محمدفضل (عبادی)
دقلم مخصوص مدیر په (٤) رتبه — ص، عبدالرحیم‌غفوری

دداخلی نمایندگیو مدیر په (٤) رتبه	ص، عبدالصمد
دیلتنی دلوی مدیریت غړی په (٤) رتبه	ص، میرمحمدافضل
دیلتنی دلوی مدیریت غړی په (٤) رتبه	ص، میر حلیم الدین
دیلتنی دلوی مدیریت غړی په (۳) رتبه	ص، محمدسرور
دابتدائیه دمحکمی غړی په (٤) رتبه	ص، محمد اکبر
دموسساتو مدیر په (٤) رتبه	ص، امان‌الله کفیل
دقراردادو مدیر په (٤) رتبه	ص، حمیدالله طرزی کفیل
دیلتنی دلوی مدیریت غړی په (٥) رتبه	ص، حفیظ‌الله
دجواز نامی مدیر په (٥) رتبه	ص، محمدسرور
دمحاکم او حکمیت مدیر په(٥)رتبه	ص، محمد انور
دداخلی بازارو مدیر په (٥) رتبه	ص، عبدالقدوس
دداخلی بازارو مدیر په (٥) رتبه	ص، عبدالستار
دستندردیزاسیون مدیر په (٥) رتبه	ص، گلباز
دواردواتو او صادراتو مدیر په (٥) رتبه	ص، محمداکبر
دمحاسبه او لوازمو مدیرپه (٥) رتبه	ص، محمد ناصر
دداخلی نمایندگیو مدیر په (٥) رتبه	ص، عبدالصمد
دخارجی نمایندگیو مدیر په (٥) رتبه	ص، حیات‌الله کفیل
داتاق تجارت مدیر په (٥) رتبه	ص، عبدالسمیع کفیل

امور وزارت تجارت

وزارت تجارت که تاماه عقرب ۱۳۳۵ بحیث وزارت اقتصاد ملی در امور اقتصادی کشور مصروف کار وایفای وظیفه بود بعداز ماه عقرب ۱۳۳۵ بنام وزارت تجارت در تشکیلات اداری مملکت عرض وجود نمود. مهمترین وحساس ترین فعالیت این وزارت در سال مذکور به پنج حصه مهم منقسم میشود وآن عبارت است از :-

اول : تاسیس شرکتها و بکار انداختن سرمایه های مجموعی در ساحات فعال اقتصادی تجارتی حمل و نقل و غیره و تنظیم و ترتیب امور تجارتی واستقرار قیم .

دوم : انعقاد پیمانها و قرار داد های جدید تجارتی وتمدید موافقت نامه های منعقده بادول متحابه مخصوصا ممالک نزدیک و همجوار که از لحاظ روابط همسایگی داشتن راه های ترانزیتی و غیره حساسیت و اهمیت قابل ملاحظه در امور تجارتی و اقتصادی مملکت دارند .

سوم : شمولیت در کنفرانهای مهمه اقتصادی وتجارتی جهان و سهیم شدن در نمایشگاهای بین المللی بمنظور پیدا کردن بازار های جدید عرضه مال التجارهٔ صادراتی کشور و مطالعات در بارهٔ مال التجاره واردات جهان بطریق مساعد در افغانستان .

چهارم : وضع قوانین و تعلیمات نامه ها بر حسب ایجاب تعهدات بین المللی .

پنجم : ابراز فعالیت در بهبود و اصلاح بیلانس تجارتی مملکت و متوازی گردانیدن وضع صادراتی وواردات کشور. اینها رؤس اقدامات و فعالیت های سال ۱۳۳۵ وزارت تجارت است که بصورت عناوین ذکر شد. اکنون تفصیل این اقدامات را بمعرض مطالعهٔ خوانندگان میگذاریم :

سهم وزارت در ترتیب پلان پنجسالهٔ دولت

سهم وزارت تجارت در پلان اقتصادی مملکت فصل های جدا گانه دارد که عبارت از فصل معین تجارت و همکاری در

امور انکشاف دهکده می باشد .

اول- تجارت فصل :

از آن جائیکه مملکت ما مراحل مقدماتی انکشاف اقتصادی را می پیماید لهذا به توسعه و انکشاف تجارت بیشتر نیازمند میباشد زیرا وسیلهٔ تجارت است که میتوانیم به آن ذریعه ، قوهٔ خرید را در ممالك خارج پیدا کرده مواد طرف ضرورت مملکت را تولید و بیلانس تادیه‌جات را مساعد سازیم و باین وسیله از یکطرف حوایج داخلی را مرفوع گردانیم واز جانب دیگر اسباب و عوامل انکشاف وپیشرفت را در شقوق مختلفه اقتصادی فراهم سازیم‌که برای عملی ساختن این منظور در ظرف پنجسال پلان در بارهٔ مواد آتی به اقدامات و تشبثاتی متوسل خواهد شد ودر ساحات مذکور بذل مساعی بعمل خواهد آمد :

۱ـ تزئید وتنوع تولیدات اقلام صادراتی .

۲ـ اصلاح سورت وستاندارد امتعهٔ صادراتی .

۳ـ انکشاف بیمه

٤ـ کنترول واردات وتنظیم صادرات .

۵ـ مساعد ساختن بیلانس تجارتی .

٦ـ تسهیلات ترانزیتی .

۷ـ انکشاف تجارت داخلی .

۸ـ تاسیس بورسهای اسهام مواد تجارتی .

۹ـ توسعهٔ تعلیمات تجارتی .

۱۰ـ اصلاح و تدوین قوانین تجارتی .

علاوه بر این اهداف معینیکه در فصل تجارت برای ایجاد فعالیتهای تجارتی ونقش همکاری وزارت تجارت در پلان اقتصادی تعیین و تشخیص گردیده و وزارت تجارت وظیفه دارد در ظرف پنج سال آینده اهداف معینه متذکره را انجام دهد سهم این وزارت بمشورهٔ متخصصین داخل و

خارج در ترتیب پلان پنجساله انکشاف پروژه دهکده نیز نهایت حساس ومهم بود وامروز هم مراقبت ورسیدگی درامور اداری تشکیلاتی بود جوی وغیره اداره انکشاف پروژه دهکده با ین وزارت مربوط میباشد که بهمکاری سایر وزارت خانه های مربوطه مطابق پروگرامهای معینه دهات در ساحات بلند بردن منابع عایداتی مردم دهات تشویق آنها برای پیدا کردن کار برای شان بذرایع وطریقیکه معین باشد، اصلاح وضع صحی مردم، ترقی وتوسعه معارف وتعلیم دردهات بذل مساعی می نمایند، وزارت تجارت دران سهم همکاری زیاد وحساس دارد .

اصلاح امور تجارتی و واردات و صادرات مملکت

تمام اقدامات و تشبثات وزارت تجارت در سال **۱۳۳۵** ودرخلال سالهای گذشته بمنظور اصلاح وبهبود وضع تجارت وارداتی وصادراتی مملکت بوده واین نقطه وهدفی است که تقریبا اساس کار وفعالیت وزارت تجارت را تشکیل میدهد. برای اینکه باین هدف اساسی ومهم خود نزدیکتر گردد بتمام اقدامات وتشبثاتیکه ارتباط مستقیم به اصلاح وبهبودوضع تجارتی مملکت دارد متشبث شده که آنرا به سه صورت خلاصه میکنیم :

۱- قسمت اصلاح تجارت وارداتی:

عقد قرارداد های تجارتی وضع وتعمیل تعلیماتنامه ها، تأسیس وتشکیل شعبت کنترولی، اشتراك در کنفرانسهای بین المللی وامثال آن عوامل اصلاح وبهبود وضع تجارت وارداتی شناخته میشود که هریك ازاقدامات وزارت تجارت درجای آن توضیح میگردد واین اقدامات باعث تنظیم وتنسیق امور مذکور گردیده است:

۲- قسمت اصلاح تجارت صادراتی:

همچنان تمام اقداماتیکه مبنی برتشبثات فوق ازطرف وزارت تجارت چه در داخل وچه درخارج مملکت بعمل آمده است برای اصلاح وبهبود وضع تجارت

صادراتی مملکت، پیدا کردن بازارهای تجارتی، عقد قرارداد های مواد صادراتی وانکشاف آن بوده است. مثلاوزارت تجارت برای اینکه تجارت مواد وارداتی راتنظیم بخشد علاوه برعقدقرارداد ها باممالك مبداء ترتیباتی درمورد توازن واردات وصادرات گرفته وهمیشه سعی کرده است تابیلانس تجارتی مملکت ازلحاظ واردات وصادرات حتی الامکان متوازن باشد. مواد وارداتی طرف احتیاج بهقدرکافی ونرخ های مناسب به دسترس استفاده و استهلاك مردم قرارداده شودعرضه اموال در بازار های تجارت وارداتی مطابق تقاضای مردم صورت بگیرد بالمقابل قیمت وقدرت خریدتقویه گرددوهکذا برای اینکه مواد صادراتی توسعه وانکشاف پیداکند بازهم بعقد قرارداد های تبادلهوی وتجارتی پرداخته است. موضوع سورت وستندردمواد صادراتی رامطابق تقاضای خرید وعرضهٔ بازار های ممالك راقیهٔ جهان مورد توجه قرارداده ومکلفیت های درین باره برای تجار صادرکننده وضع نموده، شعبات تاسیس نموده تاموضوع سورت وستندر درا براساس همان تقاضای بازار های خارج مورد مطالعه وتطبیق قراردهد. شرکتهای صادراتی را بادادن کریدت های تجارتی ذریعهٔ بانك تجارتی وغیره تقویت کرده است که اینها وامثال آن نزد وزارت تجارت عوامل انکشاف واصلاح وضع تجارت وارداتی وصادراتی مملکت شناخته شده و همیشه برای فراهم آوری آن ساعی و منهمك میباشد.

قسمت اصلاح تجارت داخل:

هکذا برای اصلاح وتنظیم تجارت داخل کشور اقدامات وتشبثاتی بعمل آمده که درجای آن ذکر میشود.

مساعدت وزارت تجارت درتأسیس شرکتها

البته واضح ومسلم است تأسیس شرکتها علاوه براینکه درتنظیم تجارت ایجادفعالیت های تجارتی، اقتصادی وغیره نقش حساس دارد درانکشاف مواد صادراتی ورسانیدن آن به نقاطاصلي استهلاك نیزموثرمیباشد. لذا وزارت

تجارت برای تاسیس شرکتهای جدید ومخصوصا بکارانداختن سرمایه‌های خارجی در شقوق مختلفه کشوری، اقدامات موثر نمودومطابق قانون سرمایه گذاری مملکت یك مقدار زیاد سرمایه های خارجی رابه شکل شرکتها جلب کردوهم برای اینکه مواد صادراتی مملکت از نقاط پیداواراصلی در مراکز تجارتی بسهولت انتقال یابد ویامواد مابه لاحتیاج عامه دراوقات ضرورت در بازار های استهلاك داخلی عرضه شده بتواند درسال ۱۳۳۵ علاوه برتأسیس چهار شرکت تجارتی وزارت تجارت تأسیس یك تعداد زیاد شرکتهای ترانسپورتی را الزم دانسته وبه تأسیس آنها نیز پرداخت بادادن اساسنامه ها فراهم ساختن سهمیه‌های صادراتی وغیره بانها کمك ومساعدت کرد. سرمایهٔ خارجی رابکارانداخت که درشفوق داخلی روی همرفته درسال ۱۳۳۵ چه درشق تجارتی وترانسپورتی بطورمجموعی تخمین ۶۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی سرمایه‌های را که در سرتاسر مملکت بکارافتید شرکت چهارگانه درداخل مملکت برای تجارت وتقویهٔ صنایع دستی روستائی وتعمیراتی تاسیس شدعبارت بوداز:

الف: ـ ۱ـ شرکت ماشین کاران پخته مزار شریف .

۲ـ شرکت تعمیراتی در مرکز کابل .

۳ـ شرکت سهامی پت در مرکز هرات .

٤ـ شرکت صنایع دستی در مشرقی .

ب : ـ شرکتهائیکه به منظور تنظیم امور ترانسپورتی تسهیل در حمل ونقل مال التجاره وارداتی و صادرتی تاسیس گردیده عبارت است از شرکتهای ذیل :

۱ـ دسمنگا نو متو کلین ترانسپورت شرکت .

۲ـ دامین ترانسپورت .

۳ـ شینوار وترانسورت .

٤ـ کابل ترانسپورت .

۵ـ خیبر شینوار .

۶ـ سید کرم
۷ـ منگلو
۸ـ پامیر
۹ـ افریدی خیبر .
۱۰ـ قادری .
۱۱ـ دبدخشان تضامنی .
۱۲ـ افزودی دمرستی
۱۳ـ وطن یار .
۱۴ـ افزودی درنا .
۱۵ـ افزودی امید
۱۶ـ دقندهار سرویس لمتد .
۱۷ـ دجنوبی
۱۸ـ علی خیل
۱۹ـ شرکت ماشینکاران پخته مزار .
۲۰ـ شرکت تعمیراتی
۲۱ـ شرکت سهامی پت
۲۲ـ شرکت سهامی صنایع دستی مشرقی .

ج :ـ سرمایه گذاری خارجی همه گان مستشعراندکه اکثر ممالك راقیهٔ جهان در امور مختلفهٔ اقتصادی ومدنی خود از جلب وبکار انداختن سرمایه های خارجی استفاده کرده وبرای اینکه ازقوه پولی تجارب تخنیکی تعالیم عصری وغیره عوامل ترقی و پیشرفت ممالك مذکور مستفید شود سعی کرده اندشرایط ومقررات مساعد ومفیدرا برای جلب سرمایه های مذکور درممالك خودفراهم سازندکه وزارت تجارت نیز بالنوبه ازبدوتدوین قانون سرمایه گذاری نساجی درافغانستان درین رشته بذل مساعی نموده ووقتا فوقتا به جلب این گونه سرمایه هاپرداخته است که روی هم رفته در سال ۱۳۳۵

بطور مجموعی تخمین ۱۸۰۰۰۰۰ لك دالر از ناحیهٔ سرمایه خارجی در شقوق ذیل بکار انداخته شده است :

۱- در سال ۱۳۳۵ فابریکهٔ چینی سازی جاپان بنام کمپنی ماروبینی باشتراك سرمایهٔ ۱۰۲۶۰۴۰ دالر بطور مشترك باشتراك دپښتني اتحادیه شرکت قندوز سرمایه گذاری نموده است واین موسسه فابریکهٔ چینی سازی رادر قندوز تأسیس وبکار خواهد انداخت .

۲- همچنان درسال ۱۳۳۵ شرکت لیمتد آریانا ایرلین به اشتراك ۵۱ فیصد بسرمایهٔ هشت لك دالر باکمپنی هوانوردی اندیمار طورمشترك سرمایه گذاری نموده ودر خطوط فضائی مصروف کارگردید که اخیراً موسسهٔ مذکور تقویه یافته وکمپنی معروف هوانوردی پان امریکن عوض کمپنی اندیمار سرمایه گذاری کرده است .

۳ ـ هکذا برای جلب سرمایهٔ ماریو تراوسی یك نفر فابریکه دار ایتالیا درشق تأسیس فابریکهٔ سکرت سازی اقداماتی بعمل آمده است .

٤- برای تنظیم وترتیب امور هوتل داری سیستم عصری وجلب سرمایهٔ خارجی درین رشته نیز اقداماتی صورت گرفته وقرارداد های سرمایه گذاری خارجی دران رشته منعقد گردیده است که عجالتاً یك نفر هندی بسرمایهٔ پنجاه هزار کلدار هندی درین ساحه کارمیکند .

استقرار قیم دربازارهای داخلی :

اگر موضوع قیمت‌های مواد ارتزاقی راکه به بلدیه هامربوط است مستثنی قرار دهیم باقی قیم از لحاظ مال التجاره دوجنبه دارد که آن عبارت ازقیم مواد وارداتی وقیم مال التجارهٔ وارداتی وصادراتی است . اگرچه قیم مواد صادراتی نیز باقیمت های مال التجارهٔ وارداتی ارتباط دارد و استقرار آن به استقرار قیم مواد وارداتی اثری وارد می نماید زیرا تجارت بذات خود عبارت از داد وستد میباشد معهذا چون استقرار قیم مواد مذکور همیشه به وضع بازارهای تجارت موادمذکور درممالك استهلاك خارجی ارتباط اساسی دارد که با در نظر

گرفتن تاثیرات قیمت اسعاری هرقدر یکه تقاضای آن در ممالك مذکور بیشتر وبازار استهلاك آن مساعدباشد قیمآن نیز در ممالك استحصال بلند میرود وبالعکس هرقدر تقاضا وفروش آن دربازارهای استهلاك تنزیل کند قیمت خرید وفروش آن درممالك مستحصل سیر نزولی را می پیماید لهذا اقدام در تقرر وتثبیت قیم صادراتی ازنقطهٔ نظر توسعه صادرات چندان معروف به استفاده نیست وباین لحاظ برای استقرار قیم صادراتی کمتر سعی و اقدام میشود اما راجع به استقرار قیم مواد وارداتی که احتیاج مستهلکین است تاجائیکه بیبازارهای موادوارداتی ارتباط دارد وزارت تجارت بهاقدامات ذیل پرداخته است :ـ

اول ـ درسال ۱۳۳۵ شعبهٔ کنترول ومراقبت نرخهای موادوارداتی را که عبارت از ریاست کمیسیون کنترول نرخها است تقویه نموده ازیکطرف اصلاحاتی درامور ارائه بلها وبیجکهای خرید اموال ازبازارهای اصلی خرید بوجود آورده و نمایندگیهای تجارتی افغانی را درممالك مبداء موظف ساخته در بارهٔ صحت وسقم بلها وبیجکها علم آوری نمایند وازطرف دیگر درمرکز نرخها دربازارها حفظ گردد درمواقع ضروری ازقیمت بعضی ازمواد وارداتی نشرات لازمه شده است .

وزارت تجارت سعی کرده دستهای متعدد تجارتی را ازمال التجارهٔ وارداتی مملکت متدرجاً بازدارد وتجاررا به وسایل مختلف تشویق کنند مال التجارهٔ طرف ضرورت خودرا ازممالك مبداء یا ممالك اصلی استحصال وکمپنی های تولیداتی راساً و بدون وساطت وشامل شدن دستهای متعدد تجارتی دیگر خریداری نمایند تامنافع دست های تجارتی حتی الامکان ازان کوتاه گردیده واموال بهقیمتهای مناسب تری بدست بیاید که برای انجام این منظور توجه شده است که تجارخود ببازارهای اصلی مراجعه کنند و علاوه براینکه ذریعهٔ شعبات موظف نرخهارا کنترول ومراقبت می نماید وزارت تجارت درنظر دارد ازراه تنظیم ووفرت عرضه که بهترین اساس تنزیل قیم است نیز اقداماتی برای استقرار قیمتها بنماید چنانچه درین باره مطالعاتی

بعمل آمده ومیخواهد شرکتهائی تأسیس نماید که اموال طرف ضرورت عامه را بصورت بهتردستیاب وبه نرخهای متناسب بصورت مستقیم به مستهلکین عرضه بنماید. همچنان در نظراست که دیپوی تعاونی و شرکت های وارداتی رخت وغیره مواد وارداتی به ترتیب منظم وارد و عرضه نماید تا ازراه تنظیم عرضه ووفرت مال نرخهارا تنزیل بدهد :

فعالیت وزارت تجارت در امور ترانزیتی

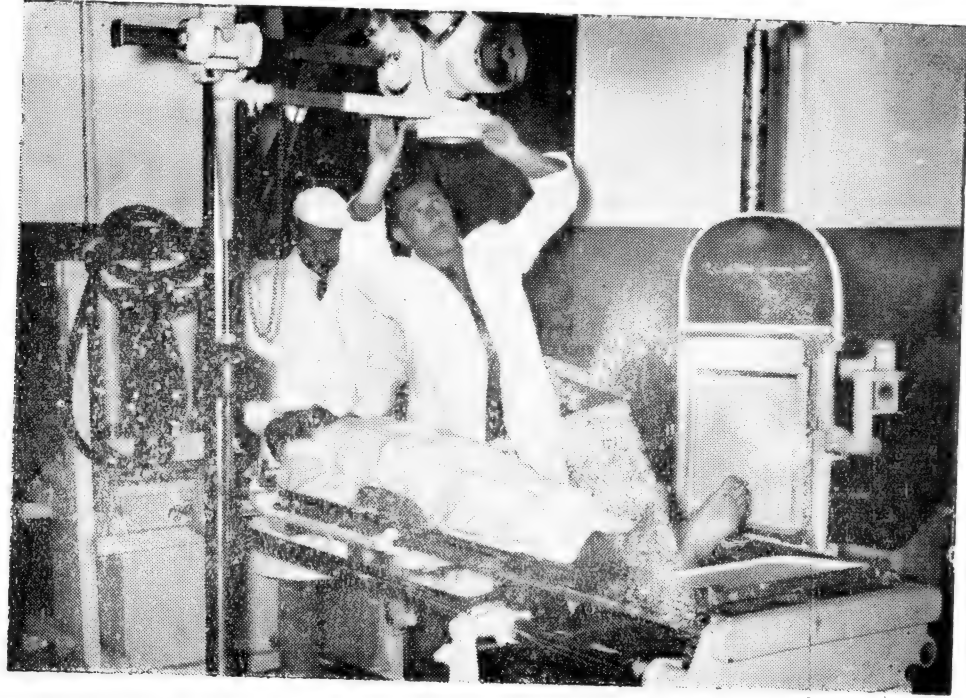
البته بامراجعه بهسالنامهٔ سال ۱۳۳٤ وسالهای ماضی فهمیده میشود که وزارت تجارت درموضوع فراهم ساختن تسهیلات ترانزیتی راههای تجارتی سابقهٔ کشور ورفع مشکلات ومعضلات طبقهٔ تاجرافغانی از حیث راه ترانزیتی خارجی مثل راه ترانزیت پاکستان وگشودن راه جدید ترانزیتی برای تجارت مملکت از طریق روسیه شوروی ومطالعه دربارهٔ راه ترانزیت ایران پیوسته به اقدامات و تشبثات ممتد و دامنه داری متوسل شده و در هروقت و زمان در بارهٔ راه های ترانزیت تجارتی که عامل عمدهٔ انکشاف تجارت شناخته میشود سعی ومنهمك بوده است تا بهروسیلهٔ که باشدمشکلات ومعضلات وارده ازراه های ترانزیتی مملکت را رفع وبرای فراهم ساختن راه های جدید ترانزیت اقداماتی بنماید چنانچه شمولیت درکنفرانس های بین المللی تسهیلات تجارتی وترانزیتی مطالعات ومطالبات ازقوانین ومقررات بین المللی ترانزیت مربوط به این حساسیت است که باید درمورد ترانزیت ازطرف وزارت تجارت کمك ومساعدت های لازمه فراهم گردد. که این اقدامات را به دو صورت تذکر میدهیم :

الف :ـ در سال ۱۳۳۵ وزارت تجارت به ملحوظ استفاده از قوانین ومشوره های بین المللی درکنفرانس های ذیل شامل گردیده که اثرات آن برای بهبود وضع ترانزیتی مملکت درهمان کنفرانس ها مطالعه شده است اینك در ذیل ازکنفرانس های که افغانستان در آن شامل شده با منظور ازشمولیت آنرا تذکر میدهیم :

ذواتیکه در ترفیعات سنوی بیک رتبه ترفیع نایل شده اند

ښاغلی محمد کریم « صمیمی » مامور ریاست دهکده برتبه ۲
ښاغلی محمد اسمعیل رئیس محکمهٔ ابتدائیه تجارتی هرات برتبه ۳
ښاغلی محمد رسول «یونسی» مدیر عمومی تجارت خارجی به رتبه ۳

شعبهٔ اکسریز معاینه خانهٔ مرکزی

۱- وزارت تجارت درسال ۱۳۳۵ درکنفرانس کمیته فرعی تجارت که درتوکیو منعقد گردید و در آن در باره مسائل تسهیلات ترانزیتی تصامیمی اتخاذ می‌شد هیئتی فرستاده ودرآنجا مسائل ترانزیت‌را مورد مطالعه‌قرارداد و باین نتیجه رسید تا نمایندگان افغانی مراتب ذیل را پیشنهاد واز طرف کمیته ها داخل ریکارد گردد .

الف :- بمنظور اینکه تسهیلات ترانزیتی برای ممالك عضو فراهم شده بتواند لازم است از طرف سکرتریت بر اساس ماده ۳۳ چارتر هوانا که با معاملات ترانزیتی ارتباط مشخصی دارد یك فرمول عمومی ترتیب شده ودر کمیتهٔ آینده صنعت وتجارت تقدیم شود .

ب :- هکذا درین کنفرانس فیصله شد سکرتریت ایکافی به مطالعات خود در موضوع ترانزیت ادامه داده وطرز عمل ترانزیتی ممالك منطقه را مورد غور قرار بدهد وراپور مطالعات خود را بطور مسلسل به کمیته صنعت وتجارت تقدیم نماید دوپیشنهاد بالاکه ازطرف هیئت افغانی به منظور فراهم شدن تسهیلات ترانزیتی درکنفرانس طرح گردید و موافقه شد تا در جلسه ۱۳ کمیته‌تجارت‌وصنعت ایکافی موردغورومداقه‌قرارگیرد.متعاقباً دربهارسال ۱۳۳۵ همین موضوع ترانزیت‌درکمیته صنعت‌وتجارت درجلسهٔ عمومی ایکافی مورد غور قرار گرفت و برای اینکه موضوع تعقیب شود درین کنفرانس نیز هیئت افغانی اعزام شد وهیأت افغانی توانستند چه درکنفرانس مربوط به کمیته تجارت وچه در جلسه ۱۳ ایکافی در بنکاك پیشنهادات ونظریات خود را که طرفدار زیاد داشت به تائید و تصدیق هیأت ممالك مشمول کنفرانس برسانند وتوجه‌ممالك راقیه‌را درباره منازعه ومشکلات ترانزیتی افغانستان درپاکستان جلب نموده وبالاخره موفق شدند مدعیات دولت افغانستان رادرخصوص تولید مشکلات پاکستان به مسئله ترانزیت‌این‌مملکت طوری‌درمجالس‌ومحافل بین‌المللی‌ارائه‌دهند که نمایندگان‌پاکستان‌رسماً وعده رفع مشکلات ومعضلات‌وارده خودرا درامورترانزیتی‌افغانستان به‌نمایندگان ممالك بدهند .

ج:ـ اقدامات دیگریکه بغرض فراهم شدن تسهیلات ترانزیتی بعمل آمده است البته موضوع تاسیس وکمك به شرکت ترانزیت می باشدکه درین شرکت که بمنظور تنظیم امور ترانزیتی ، رسانیدن مال التجاره ترانزیت به نقاط مطلوب وکمك به طبقات تاجر وغیره تاسیس شده است مساعدت ها وکمك های لازمه ذیل بعمل آمد :

۱ـ برای اینکه بیلانس عائدات و مصارف شرکت ترانزیت در برابر پرداخت های کرایه وغیره مصارف متوازن باشد و شرکت بتواند تعهدات پرداخت پولی خودرا باروسیهٔ شوروی وغیره ایفا نماید درسال ۱۳۳۵ سهمیهٔ صادراتی ازقبیل پشم پنبه وغیره به شرکت داده شده که ازتفاوت انتفاع آن جبیره مصارف شرکت بعمل آمده واین کمك بقدری مهم و مؤثر بوده است که شرکت توانسته تعهدات راکه به ملیون ها افغانی بالغ می شد بپردازد وسکته درامور ترانزیتی از لحاظ ایفا شدن تعهدات پرداخت کرایه وغیره وارد نگردد .

۲ـ هکذا کمك ها ومساعدتهای مالی و غیره از لحاظ پرنسیب های اداری نیز برای مؤسسهٔ ترانزیت بعمل آمده است .

سهم وزارت تجارت در اصلاح وتنظیم امور ترانسپورت

سهمیکه وزارت تجارت دراصلاح وتنظیم وبلکه اجناس امورترانسپورتی مملکت گرفته است نهایت مهم و بارز میباشد که قرار ذیل آنرا توضیح مینمائیم :

الف ـ تشکیل وتاسیس ریاست عمومی ترانسپورت :

وزارت تجارت امروزه ووزارت اقتصاد ملی دیروزه نظر به پیش بینی پلان پنجساله اقتصادی کشورکه تنظیم وترتیب امور ترانسپورتی مملکت را نظر به ضرورت محسوس ومبرم آن طرف توجه قرار داده اصلاحات فوری را درآن باره پیش بینی میکرد ووزارت تجارت مکلف گردید تا دربارهٔ تاسیس وتشکیل یك ادارهٔ بزرگ ومنظم مرکزی ترانسپورتی کشور اقدام نماید.

لهذا این وزارت با در نظر گرفتن وضع منشتت و نامنظم نقلیات و ترانسپورت مملکت و طرز و طریقه اصلاح و تنظیم آن مطالعاتی نموده نخست تشکیل ریاست عمومی ترانسپورت را با تهیه مدارک بودجهٔ آن وضع و وظایفی از لحاظ احتیاج و ضرورت آیندهٔ ترانسپورتی مملکت به آن مشخص نمود بالاخر تشکیلات بودجه و لائحه وظایف ریاست مذکور را به منظور مقامات صلاحیت دار مملکت رسانیده متعاقباً ریاست عمومی ترانسپورت تشکیل گردید که ادارهٔ مذکور توانست با در نظر گرفتن تمنیات اصلاحی دولت در امور ترانسپورتی مملکت مصدر کار و فعالیت خوبی شود .

۲- سهم دیگریکه وزارت تجارت در بارهٔ تنظیم و اصلاح ترانسپورتی مملکت دارد تاسیس و تشکیل شرکتهای ترانسپورتی میباشد که در بالا در مورد تاسیس شرکتهای جدید از آن تذکری بمیان آورده شد . البته نقش این شرکتها در تنظیم و ترتیب امور نقلیات، تسریع مال التجاره صادراتی و وارداتی مملکت نهایت مهم و حساس میباشد این اقدامات هرچند به دو جمله خلاصه شده است ولی طوریکه خوانندگان گرامی از آن استنباط مینمایند گویا شالوده و نظام ترانسپورتی مملکت بصورت مثبتی از طرف وزارت تجارت امروز و وزارت اقتصاد ملی دیروز ریخته شده و همان است که امروز بر اساس آن فعالیت ترانسپورتی جریان دارد .

قراردادهای اقتصادی و تجارتی با ممالک خارج

طوریکه در بالا ذکر شد وزارت تجارت در خلال سال ۱۳۳۵ هم قرارداد های جدید اقتصادی و تجارتی را با ممالک همجوار و ممالک راقیه جهان عقد نموده و هم تمدید و تجدیدی در قرارداد های سابقه با ممالک مذکور بعمل آورده است که اینک در ذیل از آن ذکر می نمایم :

الف ـ قراردادهای جدید :

۱- برای اینکه در زمرهٔ ممالک دیگر، با دولت جمهوری پولند نیز روابط تجارتی برقرار گردد و از صنایع آن کشور استفاده

بعمل آید در سال ۱۳۳۵ مطابق ماه اگست ۱۹۵۶ نخستین موافقه نامهٔ تجارتی تبادله اموال وموافقهٔ نامهٔ تادیه‌جات بین دولت شاهی افغانستان و جمهوریت تودهٔ پولیند عقدشد.

۲- بتاریخ ۱۲ جون ۱۹۵۶ پروتوکول دورهٔ دوم راجع به‌تبادلهٔ اموال وپروتوکول راجع به‌قیمت‌ها بین‌دولت شاهی افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا عقدو امضا گردید.

۳- هکذا بتاریخ ۷ جون ۱۹۵۶ پروتوکول دورهٔ ششم راجع به‌تبادلهٔ اموال وپروتوکول راجع به قیمت‌ها بین‌دولت شاهی افغانستان واتحادشوروی به‌امضاء رسید.

ب- تمدید موافقه‌نامه :

همچنان بتاریخ ۱٤جون ۱۹۵۷ موافقه نامهٔ‌تجارتی بین حکومت افغانستان ودولت‌جمهوری هندتمدید گردید تابراساس آن‌مملکتین بتوانند بیش ازپیش ازتسهیلات‌وموافقت‌های تجارتی یك‌دیگر مستفید گردند.

راجع به‌اینکه استفسار میشود نتائج این‌قرار دادها چه‌بوده است؟ باید متذکر شدکه منظوراز عقدقرار ها و مطالعه‌در اطراف شرایط تحکیم روابط تجارتی واقتصادی دول‌همانا پیداشدن واستحکام‌روابط تجارتی واقتصادی بین‌ممالك است که این مطلوب راهمیشه ممالك باطرح وترتیب قرارداد های تجارتی وامثال آن برای یك‌دیگرخودممکن ومیسرمیگردانند البته‌افغانستان نیز توانسته است با داشتن موافقه‌نامه‌هاوقرارداد های‌متذکره علاوه براینکه روابط باهمی اجتماعی واقتصادی رابا‌ممالك راقیهٔ‌جهان برقرار نمایددر راه توسعه وانکشاف امورتجارتی‌و اقتصادی مملکت نیز ازین قرارداد ها برخوردار گردد.

شرکت نمایندگان وزارت تجارت در کنفرانسهای اقتصادی

وزارت تجارت درسال ۱۳۳۵ دراکثر ازکنفرانسهای بین‌المللی که‌جنبهٔ اقتصادی‌وتجارتی داشته است اشتراك‌کرده وراپورهای مفصل دربارهٔ جریان

کنفرانسها ومطالب طرف علاقه ومطالعات امور بین المللی اقتصادی وتجارتی کنفرانسهای مذکور رابرای اطلاع و بکار بردن آنها درامور مربوط باخود آورده که میتوان گفت که اکثر ازکنفرانسهای مذکورواشتراك درآن استفاده های خوبی نصیب وزارت تجارت شده است اینك اسامی کنفرانسهای مهمهٔ مذکور را درذیل ذکر میکنیم :-

۱- درکنفرانس کمیتهٔ فرعی تجارت که ازطرف ایکافی ملل متحد درتوکیو منعقد گردید نمایندگان افغانی شرکت کردند ودراین کنفرانس کمیتهٔ فرعی راجع به مشکلات تجارتی افغانستان پیشنهاداتی به کنفرانس تقدیم نمودند که در جملهٔ فقرات قابل ملاحظه ودقت ملل متحد قرار گرفته توانست .

۲- درکنفرانس پلان وانکشاف اقتصادی در بنکاك (۳) در کنفرانس عمومی سالیانه ملل متحد مربوط ایکافی در بنکاك .

اشتراك افغانستان درنمایشگاهای بین المللی

وزارت تجارت که برای مستفیدشدن از نمایشگاهای بین المللی همیشه سعی می نماید بهر صورت وترتیب باشد درنمایشگاهای مذکور اشتراك نماید و مال التجارهٔ صادراتی وموادخام پیداوار مملکت را در آنجا عرضه کرده و توجهٔ ممالك جهان رادربارهٔ پیداوار کشورجلب وبازارهای جدید تجارتی واستهلاك مواد صادراتی برای مملکت درخارج کشور فراهم سازد در سال ۱۳۳۵ نیزدر حالیکه همین منظور مطمح نظر این وزارت بوددر دو نمایشگاه بین المللی اشتراك ورزید که آن عبارت بوده ازنمایشگاه مؤتمر اسلامی در مصر که درسال ۱۳۳۵- افتتاح شدوافغانستان دراین نمایشگاه اشتراك ورزید وهم موفق گردید طوری امتعه پیداوار مملکت وکولتور افغانی را درمعرض نمایش قراردهد که غرفهٔ افغانی نظر به غرفهٔ سائر ممالك همجوار به تصدیق وشایعهٔ اخبار وجرایدمصری بهتری وبرتری قابل ملاحظهٔ داشته باشد هکذا در سال ۱۳۳۵ برای شمولیت درنمایشگاهای فرانکفورت وهامبورگ نیز ترتیب وآمادگیهای ازطرف وزارت تجارت گرفته شد وامتعهٔ قابل عرضه را

به آنجا فرستاد که در این نمایشگاه نیز افغانستان موفقانه حصه گرفت البته مفاد یکه از اشتراک در نمایشگاه های مذکور بدست آمده همانا معرفی شدن مملکت افغانستان به حیث یك کشور دارای منابع ومواد سرشار اقتصادی وتجارتی برای ممالك جهان بود و اکثر ازممالك مشمول نمایشگاه ها به اکثریهٔ ازمواد پیداوار افغانی که مورد احتیاج آنها بود معرفت حاصل نمودند وباین موضوع ملتفت شدند که افغانستان میتواند بحیث یك مملکت عمده موادخام پیداوار خود را دراکثر ممالك جهان عرضه نماید همچنان افغانستان برای ملاحظهٔ نمایشگاه های بین المللی ومطالعه در بارهٔ مواد پیداوار خارجی بعضی ممالك نیز هیأت متتبع را درچین وبعضی ممالك اروپائی فرستاد که هیأت مذکور باثر دعوت ممالك مذکوره ومطالعه دربارهٔ اوضاع تجارتی و اقتصادی ممالك نمودند وراجع به امکان روابط تجارتی وپیداکردن بازارهای عرضه مال التجاره افغانی در بازارهای ممالك مذکوره تتبعاتی بعمل آوردند والبته این استفاده های است که معمولاً از فرستادن هیأت در نمایشگاها ویاشمولیت در نمایشگا های مذکور همیشه مطمح وملحوظ نظر میباشد البته نتیجهٔ عملی آن وقتی بدست میآید که مملکت مطابق به تقاضای بازارهای خارجی آماده گیها نموده ومال التجارهٔ طرف ضرورت ممالك رادرآنجا عرضه بتواند که البته این جنبهٔ آن هم مدنظر وزارت تجارت بوده ودراطراف آن مطالعات جریان دارد .

گوشه ای از قصر چهل ستون

امول واشیای که درمیدان هوائی خواجه رواش برای صدور آماده گردیده .

دابن سینا ښوونځی

وقایع مهم داخلی درسال ۳۵

اول حمل : اعلیحضرت معظم همایونی به معیت علیا حضرت ملکهٔ معظمه از تاسیسات بندکجکی دیدن فرمودند .

۲ حمل : بناغلی میکویان وزیر تجارت خارجی و معاون صدراعظم اتحاد جماهیرشوروی با بناغلی رشیدوف رئیس هیأت رئیسهٔ شورای جمهوری ازبکستان شوروی از موزه کابل دیدن کردند .

۴ حمل : بازدید اعلیحضرت معظم همایونی از لشکرگاه .

ـ امضای موافقت نامه سرویس منظم هوائی بین افغانستان واتحادجماهیر اشتراکیه شوروی ازطرف بناغلی عبدالحی عزیز نماینده افغانستان ولفتننت جنرال ـ اـ ن ـ زخاروف نماینده اتحاد شوروی درکابل .

۷ حمل : ورود اعلیحضرت معظم همایونی ازقندهار بکابل .

ـ تطبیق وقت واحد درسرتاسر افغانستان .

ـ عقدقرارداد کلتوری بین دولتین پادشاهی افغانستان و جمهوریت مصر ازطرف بناغلی صلاح الدین سلجوقی سفیرکبیرافغانستان درمصروبناغلی محمود فوزی وزیر امور خارجه مصر .

۱۲ حمل : بناغلی سردارمحمد داؤد صدراعظم افغانستان دعوت دوستانه حکومت چکسلواکی را راجع به بازدید شان ازچکوسلواکی قبول کردند .

۱۵ حمل : انجمن دایرة المعارف به نشر اولین قاموس جغرافیائی افغانستان موفق گردید .

۱۸ حمل : هیأت نظامی افغانستان بعد از ختم باز دید از مؤسسات نظامی هند ومصر به چکسلواکی واردگردیدند .

ـ والاحضرت شهزاده محمدنادر کپ قهرمانی پنگ پانگ سال **۱۳۳۵** را به بناغلی سمیعی تسلیم کردند .

٦ ثور : طی مراحل قانونی الحاق افغانستان به قرارداد بین المللی جلوگیری ژینوسید (۱۹۴۸)

۹ ثور: دعوت اعلیحضرت همایونی از اعلیحضرت پادشاه عربستان سعودی
۱۹ ثور : دعوت اعلیحضرت معظم همایونی از رئیس جمهوری پاکستان جهت بازدید از افغانستان.
۲۹ ثور : قبول دعوت ښاغلی جمال عبدالناصر صدراعظم مصر ازطرف ښاغلی سردار محمدداؤد صدراعظم افغانستان جهة بازدید ازمصر.
۳۰ ثور : افتتاح کورس رفریشر برای دوکتوران طبی افغانی دروزارت صحیه.
- دعوت ښاغلی صدراعظم از ښاغلی عدنان مندرس صدراعظم دولت جمهوری ترکیه جهت بازدید از افغانستان.
اول جوزا : امضای قرار داد توريد و نصب اولین فابریکهٔ سگرت سازی بین ښاغلی عبدالله یفتلی رئیس انحصارات دولتی وښاغلی ماریا تراورسی نماینده فابریکات سگرت سازی ایتالیا.
۷ جوزا : تصویب اساسنامهٔ جدید مطبعهٔ عمومی درمجلس عالی وزراء.
- افتتاح نمایشگاه اسلامی درقاهره توسط ښاغلی انورالسادات وزیر دولت مصر وتمجیدغرفه افغانستان ازطرف ښاغلی انورالسادات وزیر دولت وسرمنشی کانگرس اسلامی.
۱۵ جوزا : افتتاح کنفرانس محصلین ممالك اسیا وافریقا در لندن توسط ښاغلی دوکتور نجیب‌الله سفیر کبیر اعلیحضرت معظم همایونی.
- تاسیس کورس تدریس بوسایل سمعی و بصری برای معلمین مدارس ابتدائی ازطرف وزارت معارف.
۲۰ جوزا : الحاق حکومت افغانستان بچهار کنوانسیون مجروحین جنگ تاریخی ۱۲ اگست ۱۹٤۹ منعقده جینوا برحسب تصویب مجلس عالی وزرا ومجلس شورای ملی واعیان وصحه حضور ذات شهریاری.
۲٤ جوزا : آغاز برمه کاری پترول درسرپل ومزارشریف توسط وزارت معادن وصنایع.
- امضای پروتوکول تبادلهٔ مال‌التجاره بین حکومت افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا ازطرف ښاغلی محمدسرور رئیس تجارتی وزارت اقتصاد

ملی وښاغلی خیرمحمد کفیل بانک ملی وښاغلی جوزف اوریان رئیس هیئت تجارتی چکوسلواکی .

۲۴ جوزا : ابلاغیهٔ وزارت امورخارجه راجع بهرسمیت‌شناختن کامل سلطنت المغرب ومملکت تونس ازطرف حکومت افغانستان.

۴ سرطان: مواصلت هیأت امدادی هلال احمر ترکیه به میدان هوائی خواجه‌رواش .

۶ سرطان : امضای قرارداد پروژه‌حمل‌ونقل‌هوائی‌ملکی بین افغانستان وامریکا توسط ښاغلی عبدالحی عزیز مشاور وزارت خارجه وښاغلی (رابرت سنایدر) مدیر هیئت ادارهٔ تعاونی بین‌المللی اتازونی درکابل.

۱۳ سرطان : امضای موافقت نامهٔ معاونت اقتصادی جهت پروژهٔ حفظ ومراقبت انهار در وادی هیرمند بین ښاغلی عبدالله ملکیار رئیس عمومی وادی هیرمند وښاغلی (رابرت سنایدر) مدیرادارهٔ معاونت های بین‌المللی امریکا درافغانستان.

۱۶ سرطان : ښاغلی استاد صلاح‌الدین‌سلجوقی سفیرکبیر اعلیحضرت معظم همایونی متعین مصرباتفاق آراء وبه منظوری حکومت مصر به حیث عضو مجمع لغوی مصر که دانشمندان بزرگ مصر وجهان درآن عضویت دارد شناخته شد .

۱۷ سرطان : افتتاح پوهنځی حکام .

۱۹ سرطان : تاسیس شرکت‌جدید میوه قندهارازطرف‌وزارت‌اقتصاد ملی به‌سرمایه ۷۵۰۰۰۰۰ـ افغانی منظور شد.

۳ اسد : ورود ښاغلی‌عدنان‌مندرس‌صدراعظم ترکیه‌باښاغلی‌ادهم‌مندرس وزیر داخله وکفیل وزارت خارجه آن‌مملکت به‌کابل.

۷ اسد : عزیمت ښاغلی عدنان مندرس باهمراهانش به‌صوب ترکیه.

۱۵ اسد : ورود جلالتمآب میجر جندال اسکندر میرزا رئیس جمهور پاکستان به‌کابل.

۱۷ اسد : مذاکرات روی مسایل مورد علاقه مندی مملکتین افغانستان وپاکستان درقصر دلکشا بین اعلیحضرت معظم همایونی و جلالتمآب رئیس جمهور پاکستان .

۳۰ اسد : شرکت نندارتونهای بین المللی درجشن استقلال افغانستان

۱۰ سنبله : سالگرهٔ جشن پښتونستان درکابل .

۱۴ سنبله : مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی به سمت شمال مملکت.

۱۷ « : ورود یک هیأت بانک بین المللی توسعه وتعمیر مجدد بکابل

۲۴ « : تشریف فرمائی اعلیحضرت معظم همایونی ازورسج به بغلان

۳۱ « : موافقه نامه تجارتی وتادیات پر و تو کول قیمت واندازه مال التجاره را بین حکومت شاهی افغانستان ودولت جمهوی توده پولند بعد ازتصویب مجلس عالی وزرا به کمیسون خارجهٔ شورای ملی سپرده شده بود رئیس پلان وپروژه اقتصاد ملی اخذ نمود .

۹ میزان : تشکیل وزارت پلان در مجلس شورای ملی مور دغور قرار گرفت .

۱۴ میزان : امضای قرارداد خریداری ۷۲ خروار گندم ازامریکا بین ښاغلی محمد کبیرلودین سفیر کبیر اعلیحضرت معظم همایونی درواشنگتن وښاغلی (هالتر) مدیر اداره همکاری بین المللی امریکا .

۱۸ میزان : مواصلت ذات شاهانه بکابل به ساعت ٦ شام (ازسفرولایت جنوبی) .

۲۱ میزان : افتتاح سو مین سرویس بین المللی افغانستان وهند از راه قندهار .

۲۳ میزان : سالگرهٔ تولدی اعلیحضرت معظم همایونی واستقبال این روز ازطرف مردم.

۲ عقرب : ښاغلی سردار محمدنعیم وزیر امور خارجه ووکیل صدارت عظمی به مناسبت یازدهمین سالگرهٔ ملل متحداز کابل رادیو بیانیه‌ای ایراد کردند.

اینك چند قسمت مهم بیانیه :

«افغانستان به حیث یك عضو ملل متحده مقام حقیقی این سازمان جهانی را برای خدمت درراه ترقی وصلح جهان به درستی می شناسد.

افغانستان به حیث عضو این سازمان برای پیشبرد آمال آن خدمت کرده ودرراه تأمین صلح جهانی ازهیچ گونه کوشش دریغ نداشته است حکومت افغانستان خرسند است که با سایر اعضای موسسه برای پیشبرد منافع بشریت وصلح گیتی تشریك مساعی میکند»

۵عقرب : اظهار نگرانی عمیق افغانستان نسبت به اوضاع اخیر افریقای شمالی ازطرف ښاغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه وکفیل صدارت عظمی به نمایندهٔ آژانس باختر.

- شرکت هیأت افغانی در نهمین کنفرانس یونسکو دردهلی جدید.

۶عقرب : ورود مجدد ښاغلی صدر اعظم به مسکو.

۷عقرب : تعاطی بیانیه‌ها بین ښاغلی صدراعظم افغانستان وصدراعظم جمهوری اوکراین.

-آغاز مذاکرات بین هیأت های افغانی وروسی درکریملین.

-ابلاغ همدردی افغانستان به مردمان الجزایر توسط ښاغلی سلجوقی سفیر کبیر افغانستان در قاهره.

-تقدیم ۱۰۲۵۴٤ افغانی اعانه مامورین پشتنی تجارتی بانك به مصر توسط سره میاشت.

۲۹عقرب : تبصره روزنامهٔ طلوع افغان برمظالم انگلو فرانس یهود برمصر.

۲قوس : عزیمت ښاغلی صدراعظم به کراچی.

۳قوس : افتتاح کورهٔ بخارفابریکه قندسازی جلال آباد.

۴قوس : تلگرام ښاغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر بحضور اعلیحضرت معظم همایونی راجع به همدردی صمیمانه وپشتیبانی ملت وحکومت افغانستان درقضیه تعرضات اجنبی برخاك مصر.

-رای نمایندهٔ افغانستان در م.م.م. به شمول موضوع اریان غربی

در مذاکرات اسامبله عمومی .

۵قوس : اظهارات صدراعظم افغانستان وصدراعظم پاکستان درباره روابط باهمی وعلایق افغانستان وپاکستان درکراچی .

۹قوس : تجدید مذاکرات در کراچی بین ښاغلی سردار محمد داؤد واولیای امور پاکستان .

۱۱ قوس ؛ ورودښاغلی صدراعظم ازسفر کراچی به کابل .

۱۸قوس : خریداری یك دستگاه مکمل فابریکه برکت سازی برای مرکز کابل ازطرف وزارت معادن وصنایع .

۲۳قوس : افتتاح شفاخانه زایشگاه درمشرقی .

۲۵قوس : تصویب پیشنهاد افغانستان دربارهٔ حق کار دریازدهمین جلسهٔ مجمع عمومی سازمان ملل متحد .

۵ جدی : ترتیب پروگرام مخصوص کابل رادیو به مناسبت تخلیهٔ قوای متجاوز انگلیس وفرانسه ازخاك مصر .

۱۲ جدی : کمیتهٔ حقوقی موسسه ملل متحد پیشنهاد دکتورطبیبی نماینده افغانستان راکه باید سه نفر حقوق دان های دیگرآسیائی نیز درکمیسیون حقوق بین الدول موسسه ملل متحد شامل شوند، تصویب کرد .

۱۸ جدی : بازدید میدان هوائی ملکی جلال آباد توسط ښاغلی صدرعظم - امضای پروتوکول دورهٔ ٦ قرارداد تبادلهٔ اموال تجارتی ازطرف ښاغلی عبدالوهاب حیدر رئیس تجارتی وزارت تجارت و ښاغلی خیرمحمد کفیل بانك ملی به نمایندگی دولت شاهی افغانستان وښاغلی اینوتین مستشار تجارتی سفارت کبرای شوروی به نمایندگی دولت جماهیر اشتراکیه شوروی .

۲٦ جدی : نطاق وزارت خارجه افغانستان راجع به خرابی ها وخساراتیکه دراثرحملات متجاوزانه قوای انگلستان وفرانسه ویهود به پورت - سعید منطقه سینا وارد گردیده ، اظهار نموده است که مصرمستحق دریافت غرامت کامل این خسارات می باشد .

۲۹ جدی : ورود جلالتماب چوئن‌لای ـ صدراعظم جمهوریت مردم چین درکابل .

۴ دلو : اعلامیه مشترك بناغلی سردارمحمد داؤد صدراعظم افغانستان وبناغلی چو-ان-لای صدراعظم جمهوریت مردم چین .

۱۲ دلو : تصویب پیشنهاد بناغلی پـژواك نماینده افغانی هنگام بحث بر پیمان حقوق بشر درکمیته سوم مجمع عمومی ملل متحد .

۱۴ دلو : عزیمت اعلیحضرت معظم همایونی جانب ولایت مشرقی .

۱۵ دلو : بیانیهٔ بناغلی عبدالحمید عزیز نماینده دایمی افغانستان در م،م راجع به اخراج قوای یهود ازماوراء خطوط متارکه .

۱۷ دلو : امضاء اساسنامهٔ اداره بین المللی استعمال صلح آمیز نیروی ذروی توسط بناغلی عبدالحمیدعزیز نماینده‌دایمی افغانستان‌درموسسه‌ملل‌متحد .

۲۳ جدی : تصویب پیشنهاد نماینده افغانستـان در کمیته ۳ اسامبلهٔ عمومی م،م راجع به وسایل تامین وحمایهٔ حقوق بشر .

۲۵ جدی : اظهار نطاق وزارت خارجه افغانستان به نماینده آژانس نسبت به وقایع سرحدی اخیرهٔ یمن وعدن‌تجاوزات و بمباری‌های‌قوای‌هوایی و زمینی انگلیس بر مردم بی دفاع یمن وعدن‌که موجب تأثر گردیده است

اول حوت : بازدیدذات‌شهریاری ازفابریکهٔ‌قندو باغ‌جدیدفرقه‌درجلال‌آباد

۵ حوت : بازگشت‌موکب شاهانه ازمسافرت بیست‌روزهٔ صفحات‌مشرقی .

۶ حوت : قرارداد بین وزارت مخابرات وکـمپنی و ستورگ انتورگ اتحاد شوروی برای صدور یکمقدار سامان لین‌تیلفون مربوط دستگاه های چین سیستم برای‌کابل ومزار شریف وکابل وقندهار امضاءگردید .

۱۳ حوت : اعلیحضرت همایونی ازتمام قسمت های سیلو دیدن فرمودند

۱۷ حوت : بناغلی‌صدراعظم سرك سپین بولدك وتمام تاسیسات منزل باغ را ملاحظه فرمودند .

۱۹ حوت : بناغلی صدراعظم از قشلهٔ عسکری وامور عمرانی‌دوایر ملکی قندهار بـازدید فرمودند .

ـښاغلی صدراعظم ازدهله وکجکی دیدن فرمودند ·

۲۲حوت: ښاغلی صدراعظم سنگ تعمیر ریاست عمومی وادی هیرمند را در لشکرگاه گذاشتند ·

۲۳ حوت : ښاغلی صدراعظم از امور ریاست عمومی وادی هیرمند وارسی فرمودند ·

۲۴ حوت : ښاغلی صدراعظم از پل جدیددریای خاشرود دیدن فرمودند

۲٦ حوت : افتتاح سرویس پښتوی موسسهٔ ملل متحد ·

ـ ښاغلی صدراعظم موسسات صناعتی ونندارتون قندهار را معاینه فرمودند ·

ـ « « نهرجدیدقندهاررا افتتاح فرمودند ·

نوټ:

چون اجراآت وزارت مالیه بوقت معین نرسید لهذا از نشر آن صرف نظر شد ·

اصلاح
عرفان

مدیران روزنامه‌ها، جراید و مجلات

مرکز «کابل»

- ښاغلی محمد ابراهیم صفا مدیر مسؤل روزنامهٔ اصلاح (سال تاسیس روزنامه ۱۳۰۸)
۲- ښاغلی محمد قاسم واجد مدیر مسؤل روزنامهٔ انیس (سال تاسیس روزنامه ۱۳۰۴)
۳- ښاغلی محمد یونس حیران مدیر مسؤل جریدهٔ زیری (سال تاسیس جریده ۱۳۳۳)
٤- ښاغلی سید نذیر علوی مدیر مسؤل مجلهٔ ژوندون (سال تاسیس مجله ۱۳۲۷)
۵- ښاغلی محمد یوسف آیینه « « مجلهٔ برگ سبز (سال تاسیس مجله ۱۳۲۸)
٦- ښاغلی محمد شفیع رهگذر مدیر مسؤل مجلهٔ ننداره (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۷- ښاغلی سید سلطان احمدی مدیر مسؤل جریدهٔ اتحاد (سال تاسیس جریده ۱۳۱۹)
۸- ښاغلی محمد ایوب کوکب مدیر مسؤل مجلهٔ الفلاح (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۹- ښاغلی عبدالمنان دردمند مدیر مسؤل جریدهٔ پامیر (سال تاسیس جریده ۱۳۳۰)
۱۰- ښاغلی غلام حبیب نوابی مدیر مسؤل مجلهٔ پښتو ژغ (سال تاسیس مجله ۱۳۱٦)
۱۱- سراج الدین وهاج مدیر مسؤل سالنامهٔ افغانستان (سال تاسیس سالنامه ۱۳۱۱)
۱۲- ښاغلی محمد یونس خالص مدیر مسؤل مجلهٔ پیام حق (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱۳- ښاغلی فیض محمد عاطفی مدیر مسؤل مجله اردو (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱٤- ښاغلی محی الدین شیوا مدیر مسؤل مجلهٔ ښځوا و زیږدان (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)
۱۵- ښاغلی محمد سرور همایون مدیر مسؤل مجلهٔ آریانا (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱٦- ښاغلی محمد بشیر رفیق مدیر مسؤل مجلهٔ وږمه (سال تاسیس مجله ۱۳۳٤)
۱۷- ښاغلی غلام صدیق سیدالی مدیر مسؤل مجلهٔ سره میاشت (سال تاسیس مجله ۱۳۳۳)
۱۸- ښاغلی محمد حسین بهروز مدیر مسؤل مجلهٔ معادن (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۱۹- ښاغلی محمد آصف عباسی مدیر مسؤل مجلهٔ روغتیا (سال تاسیس مجله ۱۳۱۰)
۲۰- ښاغلی عبیدالله شیوا اپانا مدیر مسؤل مجلهٔ ادب (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)

مدیران مسؤلیکه موفق بدریافت فوتو های شان نشدیم

۱- ښاغلی ایوبی مدیر مسؤل روزنامهٔ هیواد (سال تاسیس روزنامه ۱۳۲۸)
۲- ښاغلی مولینا قیام الدین خادم مدیر مسؤل جریدهٔ زیری (سال تاسیس جریدهٔ ۱۳۳۱)
۳- ښاغلی محمد حیدر ژوبل مدیر مسؤل مجلهٔ عرفان (سال تاسیس مجله ۱۳۱٦)

ومدیران مسؤل مجلهٔ حقوق، بزگر، تعلیم و تربیه، افغانستان، برید، ښپېګنه، هرا
دافغانستان بانک، کرهنه، طب پوهنځی، شورا، کابل، میرمن.

جهان در ۱۳۳۵

ملی کردن شرکت کشتی رانی کانال سویز، تجاوز یهود بر ممالک عربی، حملهٔ انگلو فرانس بر مصر مجادله برای آزادی الجزایر، اغتشاش درمجارستان، موفقیت حزب سوسیالست ملی در اردنیه هاشمیه، انتخاب مجدد آیزنهاور، مجاهدات مردم جزیرهٔ قبرس، استعفی ایدن، شورش در اندونیزی و پلان‌های آیزنهاور برای شرق میانه، مهمترین وقایع سال است.

بقلم: رستگار

در ۱۳۳۵ مرکز وقایع مهم سیاسی جهان‌را شرق‌میانه تشکیل داده بود ممالک شرق‌میانه درین‌سال در برابر مجادله بزرگی قرار داشتند، مجادلهٔ که ملل آزادی‌خواه‌مشرق زمین برای جبران خسارات وخطا های گذشته پیش گرفته اند.

این‌سال‌را سال آزادی باید گفت. سالیکه باپیام‌های تبریك آزادی آغاز شدو بامجادلات پیهم آزادی وآزادی‌خواهی خاتمه یافت.

درروز های اول‌سال مردم‌مشرق زمین آزادی ملت تونس را تبریك گفتند و باین‌وسیله درشادمانی این‌ملت شرقی سهم گرفتند. با میدحفظ تکامل وبقای آزادی که بمفهوم عصر به‌تقویه بنیه‌مادی ومعنوی ملل و مردم‌میسر میشودسعی و مجاهدت نمودند.

در ین‌مجاهدات مصر بیشتر سهم گرفت ولهذا من‌هم از مصر شروع میکنم:

مصر:

دراوایل سرطان انتخابات عمومی جهت انتخاب رئیس جمهوری وفیصله دربارهٔ قانون اساسی مصرکه از طرف جمال عبدالناصر تدوین شده بود شروع‌ودر اثر این انتخابات جمال ناصر یگانه کاندید ریاست‌جمهوری مصر ازطرف‌ملت مصر بحیث اولین رئیس‌جمهوری مصر انتخاب گردید و باین ترتیب یك‌قدم دیگر برای استقرار جمهوری متکی به‌تائید و پشتیبانی مردم

برداشته شد وجمال عبدالناصر موقع یافت برای برآوردن آرزوهای عمومی وتطبیق پلان‌های ملی قدم های موثری بردارد .

مهمترین پروژهٔ که جمال عبدالناصر پیش روداشت پروژه تعمیر بند عالی اسوان بود که مصرف ( ) ملیون دالر راایجاب میکرد. برای انجام این پروژه مصر با کمك خارج نیازمند بود واین کمك را حکومت انگلستان وحکومت امریکا بمصر وعده داده بود.

ولی عللی موجود بود که این کمك بتعویق می افتاد طوریکه دراواخر سرطان حکومت انگلستان وامریکا ازدادن کمك جهت تعمیر پروژه اسوان معذرت خواست. جمال عبدالناصر وقتی ازاین امتناع اطلاع یافت برویهٔ این دومملکت انتقادکرد واظهار نمود که پروژه اسوان رابدون کمك خارجی اجراء وعملی خواهدکرد وچندی نگذشت که تصمیم خودرا اعلان نمود .

ملی کردن شرکت کشتی‌رانی کانال سویز :

۱۳ اسد رئیس جمهوری مصر ضمن بیانیه‌ای بمناسبت چارمین سال خلع ملك فاروق تصمیم مصر رادایر برملی کردن شرکت کشتی‌رانی کانال سویز(۱) که تاکنون از طرف انگلستان، فرانسه ومصر اداره میشد اعلان نمود وگفت که برای آزادی سیاسی، اقتصادی واجتماعی مصر باین کار دست زده است وعوائد سالانه کانال راکه یکصدملیون پوند است برای تعمیر سدعالی اسوان بمصرف خواهد رساند .

---

(۱) کانال سویز ۱۰۳ میل طول داردو بحیره مدیترانه را با بحیره احمر وصل میکنند وفاصله بین شرق وغرب رانسبت براه بحری جنوب افریقاخیلی کم نموده طوریکه فاصله بنادر عمده آسیائی افریقائی رابه بنادرغربی از۲ تا۱۳هزار کیلومتر کوتاه میسازد .

فکر حفراین کانال درادوار قبل از یهودو بعددر دوره اسلامی موجودبود ولی بشکل موجوده توسط یك مهندس فرانسوی حفرودر ۱۷ نومبر ۱۸٦۹ افتتاح شد.

نشر این خبر و لوله عجیبی در عالم تولید و مخصوصا در مقامات انگلیسی و فرانسوی انعکاس بس شدیدی نمود و خبرهای تهدید آمیزی مبنی بر جلوگیری از این اقدام حکومت مصر نشر شد.

رئیس جمهوری مصر ضمن بیانیه یکبار دیگر حق مصر را بحیث یك دولت حر و آزاد در ین اقدام اظهار و امر احضار عمومی را داد با ثر آن یك ملیون افراد مصری زیر پرچم مصر گرد آمدند.

انگلستان برای اینکه با ین اقدام عکس العملی نشان داده باشد اولتر از همه معاملات پوندی مصر را در آن مملکت معطل کرد و فرانسه نیز در مورد معاملات فرانك مصر در فرانسه رویه انگلستان را تعقیب نمود.

پینو صدر اعظم فرانسه بلندن رفت تا باسلون لاید وزیر خارجه انگلیس ورابرت مرفی معاون وزیر خارجه امریکا ملاقات کند.

دول انگلو فرانس طبق پروگرامی برای پیشبرد مقاصد وحفظ منافع خود دوراه اختیار کردند. از یکطرف به تقویهٔ قوای نظامی خود در مدیترانه و تمرکز قواء در جزیره قبرس شروع کردند واز طرف دیگر طرح تشکیل کنفرانس های بین المللی را برای اقناع مصر ریختند. ۲٤ اسد حکومت انگلستان باساس این طرح در اولین کنفرانس روی فکر بین المللی ساختن کانال سویز از ۲٤ دولت دعوت نمود واین دعوت از طرف ۲۲ مملکت پذیرفته شد. کنفرانس بتاریخ ۲۵ اسد در لندن به نطق ایدن صدر اعظم انگلستان افتتاح گردید وجز اینکه یك کمیته ۵ نفری را بریاست منزیز صدر اعظم استرالیا برای دریافت راه حل مسئله کانال تعیین کند کاری نتوانست وپس از ده روز خاتمه یافت و ناکام اعلان شد.

منزیز شروع بکار کرد ولی غیر از اینکه حق مصر را بر کانال سویز تایید کند کاری نتوانست.

با ناکامی این مساعی دول غربی طرح نوی ریختند و به فکر تشکیل اتحادیه استفاده کنندگان افتادند. کانال را که اعضای آن ۱۸ مملکت شامل پکت های اتلانتیك بغداد، سیاتو خواهد بود بوجود آوردند و کنفرانس دوم لندن تشکیل گردید

این کنفرانس دراطراف سه موضوع ذیل غور کرد :

۱ ــ مذاکره دراطراف راپور کمیته ۵ نفری تحت ریاست منزیز .

۲ــ غور درباره نظریه جمال عبدالناصر درباره تشکیل کنفرانس بین المللی شامل تمام ممالك جهان .

۳ــ غور درباره پلان دول غربی (اتحادیه استفاده کننده گان) .

پس ازختم این کنفرانس تصویب تشکیل اتحادیه استفاده کننده گان بغرض اداره امورکانال بعمل آمد. نماینده گان دول انگلیس و امریکا و ایتالیا شمول خود را به این اتحادیه اعلام و نماینده گان دیگر ممالك موضوع شمول خود را به اجازه حکومات خود محول کردند .

چون مصر بهیچ یك ازین فیصله های یك جانبه وقعی نگذاشت باوجودیکه انگلستان و فرانسه بمجلس رجوع کردند در آنجا نیز نتوانستند کاری را از پیش ببرند و منافع خود را از آن راه برملت و دولت مصر بقبولانند بلکه مراجعه انگلوفرانس بمجلس سبب شد تا اختلاف نظریکه بین دول انگلوفرانس و امریکا در موضوع کانال سویز و سایر موضوعات شرق میانه وجود داشت، تبارز کند.

تجاوز یهود وانگلو فرانس :

درطول مدتی که ممالك عربی مصروف مجادله ملی ساختن کانال سویز بود، یهود چندین بار با عساکر مسلح به مدرن ترین وسایل جنگی بر خاك اردنیه ها شمیه تجاوز نمود و با این تجاوزات افکار عامه را در سر تاسر جهان مخصوصاً ممالك اسلامی ، عربی تحریك نمود. ازهر طرف صدای همدردی با اردنیه هاشمیه بلند بود ، گویا یهود میخواست با این اقدامات متجاوزانه ممالك عربی را اغفال کنند تا بتوانند پلان های تجاوز کارانهٔ خود را بکمك همکاران خود طور دلخواه پیش ببرد .

چنانچه در موقع که تجاوزات یهود اضطراب و ناآرامی عمیقی در دنیا ایجاد نموده بود ، آیزن هاور رئیس جمهور امریکا بدولت یهود پیامی

فرستاد تا از تولید تشنجات در دنیا خودداری کند. حکومت یهود امر احضار عساکر احتیاطی را صادر و متعاقبا بصورت فجیعانه به خاك مصر حمله کرد و در اولین حمله در شمال خلیج عقبه تا نیمه مسافت بین سرحدات یهود و کانال سویز پیش رفت و این پیشرفت تا ۷۰ میلی وادی سینا ادامه یافت.

گرچه در اول این اقدام یکطرفه تصور میشد ولی طوریکه معلوم گردید اقدام یهود براساس پلان مرتبی که مقاصد و منافع انگلو فرانس را تضمین میکرد طرح و ترتیب شده بود.

مردم صلح دوست ازین تجاوز سخت متأثر شدند و نفرت شدید خود را ازین عمل متجاوزانه ابراز داشتند در سرتاسر ممالك آزاد مشرق‌زمین مردم با برافروختگی تمام ازین تجاوز صریح به‌مظاهرات شدید پرداختند و با ملت مصر اظهار همنوایی و همدردی کردند.

با نشر این خبر در امریکا آیزن‌هاور با وزیرخارجه آنکشور تماس گرفت. کابینه جلسه‌فوق‌العادهٔ تشکیل‌کرد پینو وزیر خارجه فرانسه بلندن رفت. هنوز بیش‌ازیك روز نگذشته بودكه حکومت انگلیس به‌دولت‌نام‌نهاد یهود و مصر اولتیماتوم دادکه باید در ظرف ۱۲ ساعت عساکر خود را آنطرف خط متارکه بکشند ورنه حکومت انگلیس و فرانسه‌که به اساس معاهده ۱۹۵۰ امنیت شرق میانه راضمانت‌کرده‌اند قوای‌خود رادرپورت‌سعید اسماعلیه و یك عده بنادر مهم دیگر مصر پیاده خواهندکرد. در همین وقت خبری نشر شدکه میرساند یك تعداد سفاین جنگی انگلوفرانس از قبرس بسوی نقطه نامعلومی حرکت‌کرد.

سوء قصد دول سه‌گانه وقتی‌پوره‌مسلم گردیدکه نماینده امریکادرمجلس امنیت پیش نهاد نمود تا مجلس به قوای یهود هدایت بدهدکه خاك مصررا ترك و آنطرف خط متارکه برود ولی این پیشنهاد از طرف انگلستان و فرانسه ویتو گردید.

در آخرین روز میزان قوای انگلوفرانس بحملات هوائی درخاك مصر آغازکرد قومانданی مشترك انگلوفرانس در قبرس که روی این منظور تشکیل گردیده بود خاتمهٔ این حملات را به قبول اولتیماتوم چند روز پیش دول انگلوفرانس وانمود میکرد .

اولتیماتوم حاوی اشغال کانال سویز ازطرف قوای انگلوفرانس وانصراف مصر مقاومت نظامی و قبول سیستم بین المللی در ادارهٔ کانال سویز بود . مصر که اصلا حفظ خاك و نوامیس ملی خود را وجیبهٔ خود میدانست در برابر این تهدیدات از جا نرفت .

ملت مصر که با امتحان بزرگی روبرو شده بود و زن و مرد پیر وجوان همه زیر برچم گرد آمده علیهٔ تجاوزات وحملات وتخریبات هوایی مقاومت نمودند .

اسامبله عمومی در اثر پیشنهاد نماینده یوگوسلاویا در مجلس امنیه تشکیل جلسه داده فیصله صادر و ترك فوری جنگ را در مصر تصویب نمود . همرشیولد سر منشی ملل متحد فیصله نامه ملل متحد را به دول انگلیس و فرانسه و یهود ابلاغ کرد .

ولی علی الرغم این فیصله دول مذکور بجنگ علیه مصر ادامه دادند واز امر موسسه ملل متحد سرباز زدند . انگلستان وفرانسه این فیصله موسسه ملل را بصراحت تام تردید کردند . دراینوقت است (۱۱ عقرب) که مرحله اول تجاوز یعنی حملات هوائی برقاهره ، اسکندریه ، پورت سعید و سویز خاتمه میابد و خسارات وتخریبات مدهشی بمصر وارد میشود و با پیاده نمودن قواء انگلوفرانس در بنادر مذکور بمقصد اشغال آنجا مرحله دوم تجاوز شروع میشود .

تمرد ممالك سه گانه از فیصله موسسه ملل متحد باعث انزجار عمیق درهمه نقاط جهان گردید . در انگلستان مخالفت جلسه های سیاسی غربی را بار آورد وصدای استعفای ایدن ازطرف گیتس کیل زعیم حزب مخالف بلند شد . ایدن صدراعظم انگلستان راجع به تمرد حکومت خود از این فیصله

در دارالعوام انگلستان توضیحات داد و شرایطی را برای قبول فیصله ملل متحد پیش نمود که این شرایط عبارت بود از موافقت مصر و دولت نام‌نهاد یهود به تشکیل پلیس بین‌المللی درآنجا وتضمین این قوهٔ پلیس از طرف موسسه ملل متحد تا وقت استقرار نظم ووجود این قواء درشرق‌میانه، تا وقت رفع اختلاف ممالك مذکور.

ممالك آسیایی و افریقایی در موسسه ملل متحد نظر به تمرد انگستان وفرانسه ویهوداز فیصله موسسه ملل خواهان مجازات برای ممالك مذکور شدند.

در اینجا یك یاد داشت اتحاد شوروی قابل تذکر است اینکه:

مارشال بولگانین صدراعظم اتحاد شوروی مکتوبی به ایدن‌ومولی ارسال ودرآن تصریح نموده بودکه اگر از عملیات حربی در مصر دست نکشند حکومت شوروی مجبور است برای تأمین امنیت شرق میانه وحمایه حقوق مصر به سوقیات عسکری شروع کنند، همچنان به یهود اخطارداد تا قوای خود راازخاك مصر پس بکشد.

همچنین شپیلوف پیشنهادی برای ترك جنگ قوای انگلوفرانس درخاك مصر در۱۲ساعت واینکه درصورت تعلل قوای بری وبحری وهوایی شوروی تعلیمات نظامی آغاز و به این وضع خاتمه خواهند داد، بمجلس امنیت پیش کردکه ازطرف مجلس رد شد.

موسسه ملل متحد باعزام یك قوه پلیس بین‌المللی بغرض استقرارامن در مصر موافقت نمود.

پس‌ازپیاده شدن قوای پاراشوتی وزمینی انگلوفرانس درمصر وجنگ سختی که بین قوای مصروقوای مهاجم صورت گرفت روز۱۵عقرب‌قوماندانی قوای انگلوفرانس اعلان نمود که چون منظور شان از حمله بر مصراشغال پورت‌سعید، پورت‌فواد، اسماعیلیه بود واین‌منظور تأمین شده‌است لذا به‌قوای خوددرمصر امرآتش بس‌دادند وضمناً انگلستان وفرانسه‌ازقوای یهودتقاضا کردند تاآنطرف خطمتارکه عقب نشینی کنند. باین‌ترتیب یك‌صحنهٔ خونین

تجاوز انگلو فرانس، بهمصرف ۲۵ ملیون پوند سترلنگ برای انگلستان وخسارهٔملیونها پوندوقربانی‌هزاران‌جوان‌مصری، خاتمه یافت.

ودراثر مساعی موسسهٔ ملل‌متحد پلیس بین‌المللی جهةاستقرار نظم‌درشرق میانهعازم مصر گردید واولین‌دسته پلیس‌مذکور بتاریخ۱۹عقرب‌از ناپل بطرف قاهره حرکت کرد.

پلیس بین‌المللی موفق‌شددرماه‌قوس‌جای قوای انگلو فرانس رابگیرد. قوای انگلوفرانس خاك مصررا ترك گفتندولی معضلهٔدیگری‌که تاآخرسال دوام‌کرد، تمرد، لجاجت ومقاومت یهود برای باقیماندن قوای یهود در خاك مصروعدم تخلیه‌شبیه‌جزیرهٔ سیناوعلاقهٔغزه بودکه‌باعث انزجار وبرافروختگی عقاید عامه درسر تاسر جهان گردید وبالاخره حکومت یهود در اثـر فشار مؤسسهٔ ملل متحد و دول عالم مجبور گردید در اواخر حوت ۱۳۳۵ خاك مصررا بکلی‌ترك‌بگوید وجای خود را بهپلیس بین المللی بگذارد.

مجادله برای آزادی الجزایر:

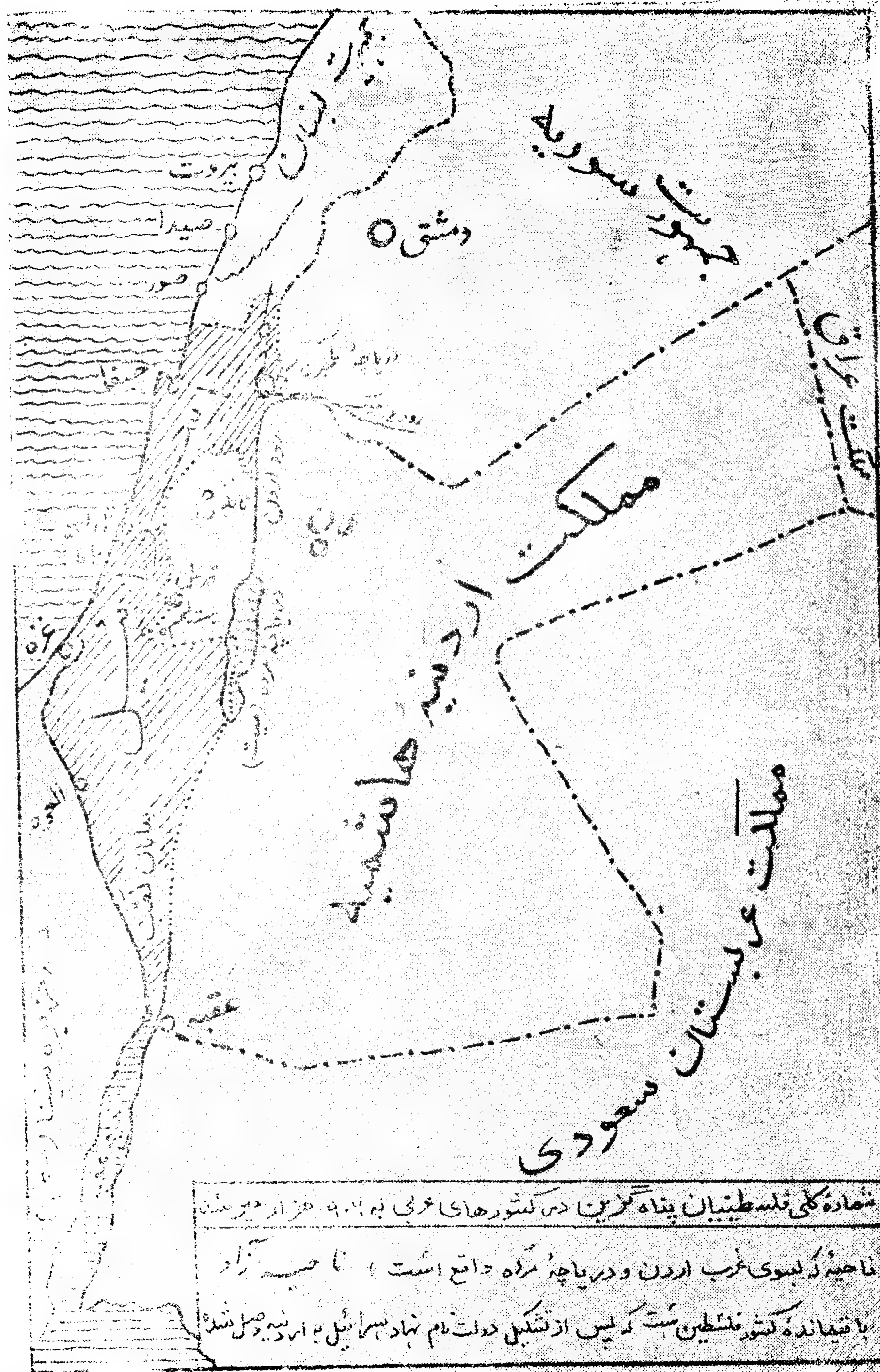
ملیون‌الجزایر درطول‌سال‌مجاهدات ملی‌خوراجهة حصول آزادی‌الجزایر وطرد اجانب موفقانه پیش بردند ولوکه درین‌راه قربانی های بیشتری‌دادند وخسارات هنگفتی‌را متحمل شدند.

درین‌سال بعضی‌علاقه‌مندان‌حق، آزادی‌وعدالت‌پیش گوئی میکردندکه‌شاید مولی صدراعظم سوسیالست فرانسه درروبهٔ آن حکومت به الجزایر تجدید نظرکند وبصدای حق خواهی الجزایریان جواب مثبت بدهد ولی بر عکس طوریکه دیده‌شدرویه فرانسه‌نسبت‌به‌الجزایردرین‌دوره‌شدیدتر گردید وفشار نظامی فرانسه درالجزایر افزونی گرفت و ملیون بی وسیله الجزایر رنج وشکنجهٔ بیشتر بردند. ازجمله چیز هائیکه درالجزایر انظار جهان را بخود جلب‌کرد وباعث تاثر وتالم تمام آزادیخواهان‌درهمه‌نقاط جهان گردیدمسألهٔ گرفتاری۵تن اززعمای الجزایراست که‌درروزهای اول‌نیمه‌دوم‌سال ۱۳۳۵ توسط قوای فرانسوی صورت گرفت.

بقیه‌درصفحهٔ(٤٤٠)

از مناظر مسافرت والا حضرت سردار محمد داؤد صدر اعظم درمصر بناغلی جمال عبدالناصر
رئیس جمهوری مصر با بناغلی صدراعظم دیده می شوند

جمهوریت سوریه
دمشق
بیروت
صیدا
صور
حیفا
مملکت اردن هاشمیه
مملکت عربستان سعودی
مملکت عراق
عقبه
شمارهٔ کلی فلسطینیان پناه گزین در کشورهای عربی به ۹۰۰ هزار میرسد
ناحیهٔ که بسوی غرب اردن و دریاچهٔ مرده واقع است ، ناحیه آزاد
باقیماندهٔ کشور فلسطین است که پس از تشکیل دولت نام نهاد اسرائیل به اردن ضمیمه شد

دمطبوعاتو مستقل ریاست

تشکیل :

مستقل رئیس	ج، سیدقاسم رښتیا
معاون	ښاغلی عبدالستار شالیزی

ښاغلی «رشتیا» دکار پهحال کښې

مشاور په دریمه رتبه	ښاغلی عبدالوهاب طرزی

د قلم مخصوص مدیریت :

مدیر	ښاغلی عبدالاحد لطیف زاده

د نشراتو لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل ښاغلی محمد خالد روښان

د داخلي نشراتو مدیریت :

مدیر ښاغلی محمد ابراهیم عباسی

غړی او د جوایزو د خانګی آمر او دافغانستان کالنۍ مسؤل مدیر: سراج الدین وهاج

غړی په پنځمه رتبه او د تهیی د خانګی آمر ښاغلی عبدالکریم روهینا

» » » او دمراودی د خانګی آمر « محمد شریف نسیم

» » » ......

د خارجي نشراتو مدیریت :

د مدیر کفیل ښاغلی عبدالحق واله

غړی په پنځمه رتبه « محمدحسن فهیمی

» » » « محمدشریف ایوبی

» » » .....

» » » ......

د مطبوعاتو لوی مدیریت :

لوی مدیر ښاغلی فضل احمد زرمتی

غړی په پنځمه رتبه « محمدانور مفتی

» » » « جانباز کاپیسائی

» » » « محمدحسن جدی

» » » « مفتون

د فرهنګی روابطو لوی مدیریت :

لوی مدیر ......

دافغانستان دمعرفی دمدیر کفیل ښاغلی محمدنجیم آریا

غړی په پنځمه رتبه	ښاغلی محمدنادر
» » »	••••••
» » »	•••••
د سیاحانو د مدیریت کفیل	ښاغلی غلام‌عثمان علومی
غړی په پنځمه رتبه	••••••
» » »	••••••

د افکارو د روزنی لوی مدیریت :

لوی مدیر	ښاغلی شاه محمد رشاد
د پیام حق دمجلی مسؤل‌مدیر	« محمدیونس خالص

د کتابخانی مدیریت :

مدیرپه دریمه رتبه	ښاغلی غلام جان
غړی په پنځمه «	« فدا محمد

د محاسبی او ذاتیی لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل	ښاغلی رامچند
معاون او داداری مدیر	« حفیظ‌الله

د کابل راډیو ریاست :

رئیس	ښاغلی عبدالرؤف بینوا
معاون	« رستم علی سلطانی

د تهیی مدیریت :

مدیر	••••••
غړی په پنځمه رتبه	ښاغلی محمدنذیر ترنک وال
د پښتون‌ږغ دمجلی مدیر	ښاغلی غلام حبیب نوابی

د موسیقی مدیریت :

د مدیر کفیل	ښاغلی حفیظ الله «خیال»
غړی	••••••

د اداری مدیریت :

مدیر	ښاغلی محمد عثمان

امور ریاست مستقل مطبوعات

ریاست مطبوعات در ۱۳۳۵ اولتر ازهمه برای تنظیم بهبود وانکشاف امور نشراتی بغرض بلند بردن سطح مطبوعات کشور در مرکز و ولایات سعی نموده وقتاً فوقتاً بصورت غیرمستقیم دوائر روزنامه‌ها رارهنمائی کرده است در مرکز دانشمندان و نویسندگان برازنده راوادا شته است با مطبوعات همکاری کنند درولایات زمینه‌را مساعد ساخته‌است تادوایر مطبوعاتی ولایات و موسسات نشراتی باهم همکاری قریبتر داشته‌و باشتراك مساعی انکشاف سویهٔ علمی‌و فرهنگی توده وحسن انجام خدمات مطبوعاتی دست بهم بدهند ضمنا برای اینکه‌درزمینهٔ رفع فقر علمی عامه درولایات بوسیلهٔ جراید خدمتی کرده باشد همکاری و کمك نویسندگان مرکز راجلب‌ویك سلسله معلومات از تراجم ومقالات تهیه‌نموده پس ازتدقیق بادرنظر گرفتن سویهٔ مردم و مراعات شرایط محیطی آن‌را بدسترس دوایرروزنامه ها گذاشته‌است .

همچنان برای اینکه نقاط دوردست مملکت ازتازه ترین اطلاعات جهان درساحه های‌علم، هنر، انکشافات واختراعات وغیره‌مطلع واز معلومات‌تازه بی بهره نمانند برای بدست آوردن این‌معلومات ازمنابع‌اولیه سعی وکوشش نموده است، جراید ومجلات، ونشریه‌های علمی‌ومعتبر جهان‌را مستقیما بدست آورد وباترجمه ونشر مطالب‌مفیدهٔ آن‌در مطبوعات‌مملکت‌خدمتی نماید .

چون مردم درتمام نقاط‌کشور به‌کسب معلومات دربارهٔ پلانهای دولت‌و کارهائی که‌بغرض انکشاف سویهٔ‌حیاتی وبلندبردن سطح زندگی مردم در نقاط مختلف مملکت‌روزمره بعمل‌می آید‌تمایل بیشتری‌دارندلذا بادوایروزارت خانه‌ها وموسسات مربوط تماس‌گرفته معلومات رافراهم وبه‌جراید مختلف مملکت توزیع نموده‌است درین‌سال ازناحیهٔ نشر خبرهای تازه‌و اطلاعات آژانسی کوشش بیشتر بعمل آمده ودر پیمانهٔ خبرهای داخلی‌و نشر اطلاعات بیشتر دراطراف‌خبرها درجراید مرکز وولایات ورادیو کوشش‌شده است.

درقسمت تهیهٔ‌سامان ولوازم طباعتی‌وسایرامور مطابع جرایدولایات‌نیز

اقدامات مؤثری بعمل آمده است همچنان کوشش شده است روزنامه های ولایات بقطع، صحافت وطباعت بهتر نشر شود چنانچه این کوشش هم رویهمرفته نتیجه مثبت داده است.

برای تعلیم علم ومعرفت واستفاده از آثار علمی وقلمی نویسندگان و همچنان بغرض تشویق نویسندگان نوکار مثل سالهای گذشته درترتیب جایزهٔ مطبوعاتی نیز سعی نموده وکتب وارده را به کمیسیونهای مربوطه بغرض تعیین ارزش ودرجهٔ علمی آن ارجاع نموده است که نظریات دانشمندان جمع و مراحل جوایز مطبوعاتی راطی کرده است.

برای ایراد کنفرانس ها وخطابه ها که بمنظور تبادل فکر ونظر کسب معلومات درموضوعات مختلف بهترین طریق میتواند شمرده شود همکاری علما وفضلای پایتخت ورجال دولتی جلب واز آنها درفاصلهٔ هرپانزده روز دعوت بعمل آمده است تا با یراد کنفرانسها برای دفع عطش علمی و معلوماتی مردم بکوشند چنانچه این امر مورد دلچسپی علاقه مندان گردیده است.

تعمیم مطبوعات:

ریاست مطبوعات بغرض توسعه وانکشاف مطبوعات همچنانیکه به شعبات مرکزی واختصاصی خود توجه مبذول نموده است به تشویق وتعمیم مطبوعات درسایر دوائر ومؤسسات مملکتی نیز کوشیده است چنانچه درین سال بمجلات ونیوز بولتن ها ی ذیل اجازهٔ نشرداده شده:

مجلهٔ بزگر برای بانك زراعتی (زراعتی وصنعتی ـ مجلهٔ سه ماهه)

مجلهٔ ننیگهه « وزارت فوائد عامه (علمی، اجتماعی، ادبی، اخلاقی ـ مجلهٔ سه ماهه)

دکانونواوصنایع مجله « وزارت معادن وصنایع (علمی اجتماعی صنعتی ـ مجلهٔ سه ماهه)

دافغانستان بانك» « دافغانستان بانك (بانکی اقتصادی ـ مجلهٔ سه ماهه)

اخبار پانزده روزهٔ معارف برای وزارت معارف

نیوز بولتن بزبان انگلیسی برای سفارت کبرای مصر مقیم کابل

« « « « « « « جمهوریت مردم چین

تشویق سیاحین :

درجریان سال۱۳۳۵ به‌دوصدنفر سیاح ونماینده های مؤسسات خارجی که‌وارد افغانستان گردیده‌و خواهش‌عکاسی نموده‌اند کارت‌اجازۀ عکاسی تهیه واعطا نموده ودیگرتسهیلات لازمه‌را فراهم کرده‌است.

تعمیم‌قانون‌مطبوعات:

مطابق قانون‌مطبوعات از۲۲۵رول‌فلم مختلف‌هندی، امریکائی، روسی چینی، مصری وانگلیسی که‌سینماهاوارد کرده اند بعداز سانسور ده رول آن‌مسترد و۲۱۵ رول‌آن اجازۀ‌نشر داده‌شده است.

همین قسم‌درامهائیکه درمرور سال۱۳۳۵ ــ ازطرف کابل ننداری و پوهنی‌ننداری بمعرض نمایش گذاشته شدسانسور واجازۀ نشرداده‌شده است.

امتیاز تدویر سینماها به صاحبان‌سینمای شهرغزنی، شیرشاه مینه کابل‌و پلخمری داده شده، همچنان برای‌کتابفروشی های جاو ید، میوند، خسته و پامیر اجازۀ افتتاح داده‌شد وضمناً ازموسسات مذکور وقتاً فوقتاً مطابق باصولنامۀ مطبوعات بررسی بعمل‌آمده است.

کمک‌عرفانی :

درسال ۱۳۳۵ ریاست‌مطبوعات برای‌تقویۀ مؤسسات نشریاتی‌و مطبوعاتی درحدود (۶۵۶۴۲۶۶) افغانی با موسسات مذکور معاونت عرفانی کرده است که‌مبلغ مجموعی این معاونت نسبت به‌سه‌سال گذشته (۱۲۹۸۵) افغانی بیشتر است.

استحکام‌وتوسعه‌روابط فرهنگی :

در سال ۱۳۳۵ روابط فرهنگی افغانستان‌بادنیای خارج نظر به‌سالهای گذشته انکشاف نموده باساس برقراری همین حسن روابط در سال۱۳۳۵ تقریبا در حدود سه‌صدوبیست نفر سیاح ژورنالست باستان شناس از نقاط مختلف جهان‌وارد وطن عزیزما گردیده وازطرف‌ریاست مطبوعات درقسمت تهیه محل وسایل و لوازم طرف ضرورت باآنها کمک‌بعمل‌آمده وضمنا بغرض

رهنمائی آنها اعضای ریاست مطبوعات وقتاً فوقتاً همکاری ومعاونت نموده اند که درین جمله چهار هیئت فلم گیری خارجی نیز شامل میباشند .

وقتی مدیریت معرفی افغانستان در اواخر سال ۱۳۳۵ تشکیل گردید بغرض معرفی مملکت بیك سلسله اقدامات مثبت دست زد که ازمهمترین آن تاسیس شعبه فوتوگرافی و فلمبرداری میباشد باین وسیله از رشته های مختلف مملکت مواد و معلومات لازمه را که در زمینهٔ معرفی افغانستان بدنیای خارج مؤثر ثابت شده بتواند جمع و به مراجعین جواب مثبت بدهد بهمین سلسله مدیریت معرفی افغانستان نشریه مصوری بنام افغانستان بزبان انگلیسی ترتیب و طبع نموده است که در آن علاوه بر ارائه معلومات راجع بافغانستان صفحات مختلف حیات هموطنان ذریعهٔ عکس ها و نقشه ها معرفی گردیده است . علاوةً یك تعداد پوست کارتها طور امتحان برای معرفی شئون مملکت طبع گردیده است و هم ترتیبی برای تهیهٔ فلم های دکومانتری (مستند) برای آینده اتخاذ گردیده است . برای تهیه مناظر و عکس ها ازکابل و نواحی آن وسایر بلاد افغانستان جهة ترتیب البم ها بغرض معرفی مملکت توسط شعبهٔ فوتوگرافی اقدامات بعمل آمده است همین قسم در جریان سال بمراجعات مؤسسات و اشخاص خارجی در زمینه های مختلف راجع به افغانستان جواب ومعلومات داده شد .

همچنین بغرض خدمت در راه معرفی افغانستان بخارج سه ادارهٔ اطلاعات در سه نقطه مهم دنیا یعنی قاهره لندن و دهلی تاسیس گردیده که فعلا هرسه مرکز مذکور برای نشر مجله ها و رساله ها داخل اقدامات شده اند .

از فلم های افغانستان که تازه تهیه گردیده بود بغرض نمایش بهند، ایران و سیلون بوسایل ممکن فرستاده شده و همچنان در داخل مملکت هموطنان عزیز ما از آن استفا کرده اند .

هکذا بغرض ترتیب و نشر نشریه هائی که بتواند از پیشرفت های اخیر مملکت در ساحهٔ طب صحت عامه و پرستاری نمایندگی کند ازمؤسسات صحی

علی آباد ، شفاخانه‌های مردانه و زنانه‌وزاشیگاه کابل عکس‌هائی جمع آوری گردیده است و یکتعداد زیادآن ذریعه مدیریت نشرات خارجی بنمایندگی های افغانستان در خارج فرستاده شده .

رادیو :

در پروگرام کابل‌رادیو بمقصد از یاد معلومات و بلند بردن سطح عرفانی محیط تجدید نظر بعمل آمده و مخصوصا به پروگرام های اختصاصی در شقوق‌معارف ، صحیه ، زراعت توجه بیشتر صورت گرفته است بر علاوه برای بکار افتادن دستگاه موج کوتاه رادیو ترتیبات‌مقدماتی اتخاذو به‌تربیهٔ عملهٔ آن توجه بعمل آمده است ودرزمینه‌ازمشوره‌های‌متخصصین خارجی هم استفاده شده است .

تربیهٔ‌افکار :

جامعهٔ ماکه ازحیث‌مادیات و مدنیت امروزه‌پس‌مانده‌ومیخواهدقدمهای مثبتی در رشته‌های مختلفهٔ حیاتی بردارد خواهی‌نخواهی با ذهنیتهای منفی وافکارمنحرف مواجه‌شده و محتاج تبلیغات‌صحیح‌میباشدروی همین احساس ریاست مطبوعات درین راه با مواظبت تامی کوشیده است همچنان برای استواری‌رابطهٔ‌ثقافتی‌و نشراتی بامنابع ثقافتی‌و تبلیغاتی مصری اریان و غیره تماس بعمل آمده و تبادلهٔ نشراتی توسعه یافته است .

نشر وتوزیع‌رساله‌های‌کوچکی که‌از مدت پنجسال به‌آنطرف هرپانزده روز بشکل خطبه‌های نماز جمعه دوام دارد در مرکز وولایات‌بشکل جدی‌تر و جدیدتر تحول یافته‌است برای اینکه‌خطبه‌های متذکره در ولایات‌ومرکز درمساجد جامع به ترتیب منظم وصورت صحیح قرائت شودباښاروالی های مربوط تماس بعمل آمده است .

در موعظه ها در اطراف رویدادهای مهم تشریحات مستند به آیات کریمه و احادیث شریفه از طرف انجمن تربیه افکارداده شده است .

انکشاف طباعت:

درین سال مطبعهٔ دولتی علاوه بر طبع جراید، مجلات کتب اصولنامه‌ها و لوایح واوراق طرف احتیاج دوایر وموسسات و اشخاص ۶۳ جلدکتاب

(جان سبا ستین) امریکائی بین یکدسته، از نوازندگان کابل رادیو

(جان سباستین) موسیقی نواز همراه یکتای بی بدیل از آرتیستها و نوازندگان کابل رادیو

را در موضوعات مختلف به تیراژ از ۳۰۰ تا ٤٥ هزار نسخه بزبان فارسی پښتو ، انگلیسی بقطع و صحافت مختلف طبع نموده ضمنادر انجام رساله‌ها و نشرات فوق‌العاده اهتمام بخرج داده است .

بعلاوه برای انکشاف طباعت در مملکت مساعی مبذول داشته است‌که از یکطرف قوهٔ تخنیکی مطبعه‌را تقویه و از طرف دیگر طباعت را شکل بهتری بدهد چنانچه از جملهٔ ماشین‌های وارده و خریداری شده یکپایهٔ آنرا بغرض تقویهٔ مطبعه ستوری به میمنه یکپایه ماشین روسی و یك پایه موتور برقی و یکپایه ماشین دیزل شصت‌کلیواته در مطبعه مرکز به‌کار افتاده است . همچنان برای مصور نمودن مجلات بصورت رنگه توسط متخصصین و اشخاص فنی مطبعه‌کوشش شده است .

سیستم‌های تخنیکی و فنی توسط متخصصین فنی بصورت آسانی جریان یافته‌و تطبیق اساسی و مراحل رسمی آن در آینده شروع میگردد .

پلان منظمی از طرف متخصصین خارجی برای انکشاف و توسعه یك مطبعهٔ‌عصری بصورت‌مکمل ترتیب گردیده‌وعنقریب مراحل‌خود راطی‌خواهد‌کرد .

دکابل ولایت

تشکیل :

دکابل والی	و،ج میر عبدالعزیز
اداری مدیر	بناغلی عبدالباقی
مدعی العموم	« عبدالوکیل
دپوهنی لوی مدیر	« محراب الدین
دپلتنی مدیر	« محمدحسن
داحصائیی دمدیریت کفیل	« غلام حیدر
دفواید عامی لوی مدیر	« فضل حق

دعدلیی محاکم :

دمرافعی قاضی	ف مولوی غلام نبی
دوسایقو دمحاکم قاضی	ف « محمد شیرین
دابتدائیی دمحکمی قاضی	ف « محمد یوسف

مستوفیت :

مستوفی	ع،ص نوراحمد
دواردداتو لوی مدیر	بناغلی محمد آصف
دوارداتومدیر	« نور احمد
دمحاسبی مدیر	« غلام فاروق
داملاکو دمدیریت کفیل	« محمد رسول
دتحصیلی مدیر	« محمدکریم
داسپکتور مدیر	« محمد اکبر

دامنیی قوماندانی :

دامنیه قوماندان	ح دین محمد

دپولیسو سرمامور	بناغلی عطاء الله	
دامنیی دمدیریت کفیل	«	عبدالحمید
دحقوقو دمدیریت کفیل	«	نوراحمد
دلوازمو دمدیریت کفیل	«	محمدنبی کریم زاده
دذاتیی مدیر	«	محمد انور

لوی حکومتونه :

دلهوگرد لوی حاکم	ع،ع	محمد اکبر
ددایزنگی « «	ع،ع	محمد عثمان
دکوهدامن لمړی درجه حاکم	ع،ا	عبدالله
دکتلنګار حاکم	ع،ا	عبدالکریم

امور ولایت کابل

الف ـ فوائدعامه:

۱ـ تکمیل تعمیر دومنزله درقسمت شمال سفارت فرانسه .

۲ـ تعمیروتکمیل‌عمارت تخنیك ثانوی واقع کارته‌٤ دو تعمیری که‌در عقب فابریکهٔ اول‌ودوم بصورت دومنزله وفابریکهٔ نمبر ۲ وپنج اتاق صنفی که‌در سابق تاحصهٔ تهداب کارشده‌بود درسال ۳۵ بقیهٔ کار آن شروع وتاحصهٔ آهن‌پوش رسیده‌است وحویلی فابریکه‌نمبراول رویکش‌سنگ خشتی کار شده وهم‌ساختن سرك وپرکاری آن وکندن ارهت ورنگمالی‌عمومی رویکار وبعضی اتاقهای مکتب تخنیك‌ثانوی درسال ۳۵صورت گرفته .

۳ـ قیرریزی سرکهای شفاخانه مستورات ونل‌دوانی بیست وچار تشناب شفاخانهٔ‌مذکور فرش‌آن ازخشت سمنتی ورنگمالی وهم منزل دوم تعمیرسمت جنوب شفاخانهٔ مذکور بامنزل اول‌ودوم سرطبابت رنگمالی و تکمیل کار تشناب‌های تعمیرسابقهٔ شفاخانهٔ مذکور .

٤ـ کانکریت صحن تهکوی‌ها ووایرنگ برق ورنگمالی عموم تعمیر فاکولتهٔ سیانس .

۵ـ تکمیل وتعمیر هشت اتاق تشناب لکس ودوازده اتاق تشناب عادی نل‌دوانی وتشناب‌های مذکور فرش خشت سمنتی سرویس جراحی شفاخانه .

٦ـ پیزارهٔ تعمیرمکتب‌خوشحال‌خان رویکش‌سنگ‌کشمیره ئی‌کار شده وسرك‌های مذکور باخیابانهای‌آن‌پخته کاری وسنگ فرشی نصب وتکمیل گردیده وهم‌یك‌دوره ارهت درمکتب مذکور بصورت پخته کاری حفر شده ورنگمالی تعمیرمذکور نیزدر همین سال بعمل آمده .

۷ـ احاطهٔ دیوار حکومتی ومکتب بگرامی شروع وتکمیل گردیده‌وهم حکومتی سروبی درسال ۱۳۳۵ ترمیم ورنگمالی شده است .

۸ـ کارهای باقیمانده کتابخانه معارف ازقبیل گچمالی ووایرنگ وفرش خشت سمنتی ورنگمالی منزل دوم تکمیل گردیده است .

۹- کار رنگمالی و بسته کاری و تشناب های هوتل استالف تکمیل و هوتل مذکور بشرکت هوتل ها تحویل داده شده است .

۱۰- آهن پوش دو منزلهٔ حکومت کلنگار و فرش خشت سمنتی و گچمالی آن .

۱۱- رنگمالی موسسات صحی علی آباد .

۱۲- تکمیل بعضی کار های لیسهٔ غازی از قبیل ساختمان بیت الخلاها و رنگمالی بعضی اتاقها و رویکار مکتب مذکور .

۱۳- تکمیل و تعمیر تحویلخانه برای مستوفیت کابل شروع و پوشش و الماری های کتاب و بقیهٔ کار های مذکور تکمیل گردیده .

ب- مربوط مدیریت اداری ولایت :

۱- درمجلس مشوره (۲۸۰) فقرهٔ اداری و (۷۸۷) فقرهٔ جزائی و (۸٤) فقرهٔ محاکماتی درظرف سال فیصله گردیده .

۲- عرائض وارده در (۱۷٤۱) قطعه میباشد که نسبت سال ۳٤ (۱۸۱۵) قطعه تقلیل یافته .

د ښاروالي ریاست

تشکیل :

ښاروال

و،ج دکتور محمدآصف «سهیل»

دتشکیلاتو آمر په (۲) رتبه

ع،ص امیرالدین عبادی

د پلتنې آمر په (۲) رتبه

ع،ص عبدالغفور عرفانی

د اداری آمر په (۲) رتبه

ع، ص محمد نبی کـفیل

دتخنیك او ساختمان آمر په(۲)رتبه

ع،ص عصمت الله عنایت سراج کفیل

د صحیی آمر په (۲) رتبه

ع،ص محمدعمر وردك «کفیل»

منشی په (۳) رتبه

ع، سید منور شاه

دعامو دخدماتو آمر په(٤) رتبه

ص، محمد عیسی یعقو بی

دتبلیغاتو مدیر په (٤)رتبه	ص، ښاغلی «نافذ» کفیل
دلوازمو مدیر « (٤) «	ص، صفر علی
دواردا تو « « (٤) «	ص، عبدالحمید
دمحاسبی « « (٤) «	ص، حاجی محمدانور
دمؤقت تصفیی مدیر په (٤)رتبه	ص، حاجی محمد
دفنی او ساختمان مدیر په (٤)رتبه	ص، رمضان مهندس
د کـارد گروپ آمر په (٤) «	ص، محمدبصیر سمیعی

د ترافیك مدیر	ش، امان‌الله کندك مشر
سر طبیب په (٤) رتبه	ص، دکتور محمدصدیق
دقلم‌مخصوص‌مدیر په (٥)رتبه	ص، سیدجلال‌الدین
د ذاتیی مدیر « (٥) «	ص، نوراحمد ملال کفیل
دپا میردجریدی‌مدیر په (٥) رتبه	ص، عبدالمنان «دردمند»
دتمثیل دصحتی مدیر « (٥) «	ص، عبدالقیوم «بیسد» کفیل
د احصائیی مدیر « (٥) «	ص، ضیاءالدین
د اوراقو « « (٥) «	ص، حبیب‌الله
د خریداری « « (٥) «	ص، غلام‌رسول
د معاینی « « (٥) «	ص، محمد صدیق
دسرویس‌دتصدیو « « (٥) «	ص، شیرمحمد«آسیابان»
د ساختمان « « (٥) «	ص، حیدرعلی کفیل
دفلزاتودکنترول « « (٥) «	ص، محمدیوسف
دحفظالصحی‌مدیر« « (٥) «	ص، عبدالرحمن
د آبرسانی « « (٥) «	ص، عبدالمجید «اندیشه»
د لمړی ناحیی « « (٥) «	ص، روح‌الله
د دوهم « « « (٥) «	ص، محمدحیدر
د دریمی « « « (٥) «	ص، عبدالغفار کفیل
د څلورمی « « « (٥) «	ص، عزیزاحمد «
د پنځمی « « « (٥) «	ص، محمد عمر «
د شپږمی « « « (٥) «	ص، عبدالجلیل «
د اومی « « « (٥) «	ص، رحمت الله «
د اتمی « « « (٥) «	ص، محمدکبیر نورستانی کفیل
د نهمی « « « (٥) «	ص، عبدالودود
د لسمی « « « (٥) «	ص، عبدالرزاق

امور ریاست ښاروالی

بارزترین قسمت های کار ښاروالی را پروژه اول آبرسانی جدید کابل اسفلت جاده‌ها، ساختمان و تکمیل عمارات مساجد قهوه خانه ها و سینما ها وتمام نمودن نواقص باغهای عمومی شهرنو و بریکوت و تنظیف شهر، توجه بنرخ بازار، تنویر شهر، آغاز بدر رفت یك قسمت کابل، نقشه عمارت ښاروالی، ترتیب دفاتر وتنزئید عایدات ښاروالی ازقیمت جدید منازل، تشکیل مینماید.

چون تندرستی برای مردم از نعمای بزرگ وموقوف علیه تمام فعالیتها شمرده میشود لهذا ښاروالی کابل بموضوع بهبود وضع صحی مردم شهر ملتفت بوده کوشیده ومیکوشد تا درین باره خدماتی انجام دهد.

خاك وگرد جاده ها که اکثر مریضی‌ها را سبب میگردید تقریباً دراثر اسفلت نمودن جاده‌های عمومی از بین برده شد بامور تنظیف توجه بیشتری بعمل آمد برای اینکه هوای شهر تصفیه وصاف گردد در هرگوشه و کنار به نهالشانی وسرسبزی صرف مساعی گردید. موضوع آب آشامیدنی که درصحت عمومی رول مهمی را ایفا مینماید مورد توجه قرار یافت و پروژه اول آن شروع گردید. ازطرفی هم کابل ښاروال دردهلی به «دبلیواچ او» تماس مستقیم نمود که در اثر آن یکنفر انجنیر صحی مستر موهیتار اسما عدتاً بښاروالی کابل فرستادند نامبرده در شعبه صحی ښاروالی ایفای خدمت مینماید ودر پرابلم‌های شهری بمنظور تامین صحت وقایوی از نظریات وی استفاده میشود برای اولین بار زیر تدریس مشارالیه کورس صحی در ښاروالی افتتاح شد و مدیران نواحی شهر درآن شامل گردیدند. وموفقانه خاتمه یافت. کتابی نیز درموضوع صحت ترتیب نمود که بآینده نزدیك نشر میگردد موضوع دیگری که در تندرستی عامل موثر تلقی میشود طرد کثافات است که دوره دوم ښاروالی سروی آنرا از جاده جدیدالاحداث محمدجان وات آغاز نمود و نقشه‌آن باکمپنی کوکس المان قرارداد شد درسال آینده امید قوی داریم کارآن شروع شود. چون شهر کابل اساساً پرابلم های عمرانی عصری

نداشته وباین موضوع التفاتی نشده است رفع این مشکل برای فعلاً درکابل کار بسیط وساده نیست باآنهم طرد کثافات ازتمام کابل نیز نظر عمومی گرفته، متخصصین مشغول کارمیباشند تانظر نهائی گرفته شود ممکن درآینده به آن موفقیت دست دهددر صفائی مارکیتهای فروش مواد خورا که نیز توجه بعمل آمده است وبرای آن ترتیبات صحی درنظر گرفته شده و جایگاهای تفریحی وباغ عمومی برای نشاط روحی ورفع خستگی عمران گردیده است .

درین سال ښاروالی درقسمت ساختمانها بیشتر به تکمیل عمارات نیمکاره پرداخته عمارت سینمای آریانا ـ اپارتمانهای بی بی مهرو علیها الرحمه ـ ساختمانهای مربوط به آبرسانی را تهداب گذاری کرده است .

عمارات بزرگ واساسی با فعالیت ممکنه، زمان میخواهد. کار تعمیر باشکوه وباعظمت مسجد شریف پلخشتی در ظرف این سال پیشرفت نموده و مناره پنجاه متره آن، تکمیل عمارت الحاقی آن نزدیک با تمام، خانه بزرگ وکم نظیر آن به پوشش آماده شده است .

مسجدشریف شهرنوقسمت، کثر کار آن تمام شده باشیوه دلفریب وقشنگی عمارت آن به پایه تکمیل رسیده است. آبده میوندکه تعمیر آن بیشتر محتاج سنگهای نفیس سیاه است تا اندازه که حجاری و نجاری همکاری نموده سنگکاری آن نزدیک تکمیل میباشد. قهوه خانه بریکوت تکمیل شده برای استفاده آماده می باشد .

قهوه خانه شهر نو نیز تکمیل گردید. سینمای شهرنو نزدیک تمام شدن است دراثرسیلاب نابهنگام تابستان که در پغمان خرابی زیادی نمود وپلهارا برد ومجدداً پل دره وپل جادهٔ سایه باغ و پل حلیمه خانم تهداب گذاری شده وکار آن جریان دارد .

قیرریزی :

شاروالی کابل درقیرریزی شهر کابل بامشکل عجیبی روبرو بود، زیرا درنظر بودکه حداعظم فعالیت فابریکهٔ قیر برای ازبین بردن گردو خاک کابل وآبرومندشدن شهرمصروف گردد .

برای قیرشدن باید سرکها قبلاً آماده می‌شد یعنی بسیار جاده ها باید پخته کاری واسفلت میگردید. این موضوع سبب گردیدکه بصورت پرا گنده در سرتاسر شهر بسرك سازی واسفلت ریزی آغاز گردد بدینصورت اگر از بسیار جزئیات صرف نظر کنیم قسمتی ازسرکهای شهرکابل درنویکابل، شهرنو، شهرقدیم اسفلت ریزی گردید.

همچنان طبقهٔ سوم اسفلت درمقابل وزارت دفاع ملی واز میدان هوائی تاکلوپ عسکری عملی شد.

جاده‌های که درطی این سال پخته کاری واسفلت شده ازین قراراست:

۱ ـ مساحت عمومی قیر ریزی	۱۹۹۰۱۷	مترمربع
۲ ـ مقدار اسفلت ترکیب شده	۲۵٤٥۲	تن
۳ ـ مصرف قیر خالص	۱۸۰۳	تن

کنترول نرخها:

موضوع ارزاق کابل یکی ازمهم ترین وظائف ښاروالی بوده توجه جدی راایجاب میکند. ازین‌رو حتی‌الامکان درکنترول ارزاق توجه میشود درین امر ازهیچ گونه جرایم نظر بایجاب وقت مضایقه نشده‌است.

تاکنون نظر به نیاز مندیهای مهمتر کابل وفقر مالی ښاروالی کدام فعالتی شده نتوانست درسال ۳۵ طورامتحانی یک‌مقدار ذغال چوب وگوسفند خریده شدکه درموقع نازك عرضه شود. راجع به‌روغن نیز دولت عنقریب روغن نباتی را تهیه می‌بیند درکنترول مندوی ازکمال جدیت کار گرفته شده.

وسایل تفریح مردم شهر:

نشاط روحی مایهٔ تندرستی است قومیکه ازین موهبت یزدانی محروم باشد زندگی شان گوارا نبوده و ناتوان هستند.

در ممالك پیشرفته مسئولین ښاروالی ها زحمت می‌برندتا وسائلی تهیه به بینند که مردم بوقت های فراغت بتوانند ساعاتی را بخوشی بگذرانند

به پیروی ازین اساسات برای آینده البته صحنه، سینماهای بیشتر، باغها، قهوه خانه‌ها ساخته خواهد شد.

ښاروالی بنوبهٔ خود بتنویر، تنظیف، تزئین، تهیهٔ مغازه های خارجی و داخلی پرداخته ـ ورقصای ملی سپورت ها تزئین کمپها وغیره وسایل راحت وسرگرمی هموطنان را آماده ساخته درجشن استقلال مردم ازهمه اکناف کشور وازممالك مختلف اشتراك ورزیده واظهار خوشی نمودند.

از طرفی امسال موفقیت حاصل شد که بغمان از سالهای گذشته نظیف تر و بهتر برای زندگانی شهرنشینان ساخته شود تنظیم و بکار انداختن قهوه خانه‌ها هوتلها ودرصفائی و نزهت باغها وخیابانها سعی شد.

اما متاسفانه سیلاب تموز امسال خسارهٔ عجیبی وارد نمود پلهارا برد جاده‌ها راتخریب کرد نلهای آب نوشیدنی رامتضرر ساخت ومثل این بخیابانها وگلزارها خسارهٔ وارد نمود ولی ښاروالی بجدیت کوشید آب رامجدداً بکابل جریان داد. جاده‌های عمومی راترمیم نمود. پلهارا نقشه وکار آن‌را آغاز کرد.

در داخل شهر باغهای قشنگ وزیبائی بنام ظاهر شاهی واحمد شاهی در شهرنو ونویکابل ساخته‌شد که زیر نگرانی ورسیدگی متخصص باغبانی جاپانی وباغبانان داخلی باغچه کشی آنها تکمیل گردیده برای نهالشانی وگل کاری آماده گردید.

باغچهٔ بامیر پر گردید وبرای آینده بغرض گل کاری آماده شد و بیشتر از هزار موتر خاك دران انداخته شد.

ازجانب دیگر ترمیم قهوه خانهٔ چمن تکمیل، سامان و لوازم آن تهیه گردید درجشن وبعد ازجشن برای مراجعین مهیا شده قهوه خانه بریکوت در احمدشاهی پارك درمقابل آب روان خود تعمیرآن بسر رسیده امید قوی میرود که سال آینده برای همشهریان عزیز نزهتگاهی شود، قهوه خانه‌شیرپور که مهندسین مکرر یاد میکنند که بااسلوب بسیار زیبا ساخته شده چیزی از کار آن نمانده است.

درین سال در وقت مساعد نهال شانی از میدان‌هوائی خو اجه ر واش دوطرفه سرک‌زیبای اسفلت شدهٔ‌آن منتظم نهالشانی گردید ازشادو شمشیره علیه‌الرحمه الی میرویس میدان دوطرفه جاده مذکور مرتب نهالشانی شد ازسینمای پامیر الی پل ارتن نیز سرسبز گردید ·

هکذا دردیگر مواضع مناسب نیزنهالانی غرس گردیدکه باتنو مندشدن این نهالان امید قوی میرود سرسبزی وطراوت شهر روز افزون و اطمینان بخش باشد ·

واردات ومصارف ښاروالی :

واردات : ـ

۱ ـ اجارهٔ سینمای پامیر	۱٤۸۱۳۷۰	افغانی
۲ ـ باقیات	۹۵ ر ۳۰۳٤۹۰۷	»
۳ ـ تکس منازل	۷۰٤۸٦۱۰	»
٤ ـ فروش املاك	۲۵۹۰٤۱۵	»
۵ ـ کرائیهٔ شاهی	۱۹ر ۱۲۹۲۳۸۱	»
٦ ـ جواز صنفی	۲۰ر ۱۳۰۱۵۰	»
۷ ـ عایدات سرطبابت	۹۳٦۰۰	»
۸ ـ ترافیك	۸۲ر۳۹۰۸۲٤٤	»
۹ ـ سایر تکسها	۱۰ر ۱۵۱۳٤۸۳	»
۱۰ ـ ازفروش تخریبات واموال‌جمله	۲۲ر ۱۸۷۸٦۵٤	»
۱۱ ـ معاونت دولت	۱۰۰۰۰۰۰۰	»
۱۲ ـ « « برای مسجدپل خشتی	۲۵۰۰۰۰۰	»
۱۳ ـ متفرقه	٤۱ر ٤۹۸۳۷۳۰	»
جمله	۸۹ر٤۰٤۲۵۵٤٦	»

مصارف :

۱ ـ قیمت‌سیخ گول وآهن چپات وغیره بحساب (۹۰۰٦) دیپوی‌تعاونی ۴۵ر ۳۵۸۷۵۱ ـ

قهوه خانهٔ چمن حضوری بزیر برف نمای جالبی دارد .

قهوه خانهٔ کارتهٔ نو که جدیدا اعمار گردیده .

از عمرانات جدید کارتهٔ ٤ .

دور نمای ریاست مستقل مطبوعات با قسمتی از بانک ملی .

۲ ـ قیمت سمنت بحساب دیپو پرداخته شده ۰ر۱۱۰۰۰۰۰ ـ

۳ ـ مصارف باغها ۵۰ر۳۶۹۲۷۴

۴ ـ « مسجد بزرگ پل خشتی ومسجد شریف شهر نو

۰ر ۱۸۵ ۲۵۴۱

۵ ـ « سینمای آریانا ۰ر ۶۰۸۵۱۷

۶ ـ « پروژه آبرسانی شهر ۴۴ر ۲۹۱۳۰۷۲ ـ

۷ ـ « درقهوه خانه شهر نو بریکوت ۵۲ ر ۱۴۳۴۹۰۵ ـ

۸ ـ « خریداری زمینهای پروان مینه جمال مینه وغیره قرضه‌های رعیتی

۹۳ر ۲۶۰۴۴۸۸ ـ

۹ ـ « خانه ها ودکاکین محمدجان خان وات

۷۷ر ۸۹۵۵۷۱۲

۱۰ ـ « متفرقه ۵۰ر ۵۱۴۴۷۷ ـ

۱۱ ـ « حمل ونقل سامان وقیراز سرحدات بحساب شرکت ترانزیت

۰۰ر ۱۳۰۰۰۰۰

۱۲ ـ « معاشات مامورین ومستخدمین ښاروالی

۲۰ر ۵۷۳۳۲۴۶ ـ

۱۳ ـ « خریداری موتر وسامان فالتو کارآمد فابریکه قیردروجه حساب وهتوك انترك

۰ر ۱۰۵۳۹۹۵ ـ

۱۴ ـ « پخته کاری سرکها ۱۲ر ۴۸۴۱۶۶۷

۱۵ ـ « اسفلت ریزی سرکها ۶۰ر ۲۵۸۷۱۷۳ ـ

۱۶ ـ « اداری ازقبیل قرطاسیه ـ مفروشات ـ اثاثیه ـ کرائیه نواحی وغیره

۶۲ر ۵۷۸۴۹۷ ـ

۷ ـ « عیدین وجشن ۲۹ر ۵۸۵۸۲۵ ـ

۱۸-مصارف خریداری سامان تنویر از کمپنی زیمنس
۶۰ر ۱۳۲۹۴۱۶ -
جمله ۵٤ر ۳۹٤۱۰۲۰۶ -

تنظیف واصلاح شهر :

شهر کابل طوریکه معلوم است باساس اصول صحیح عمرانی آباد نشده مخصوصاً شهرقدیم که نواقص وخرابی های آن بی‌شمار است البته پروژهای مفصل که شاید درآینده بافعالیت شباروزی آغازشود سروصورت این‌قسمت شهررا رنگ بهبودی داده اصلاح وتنظیف اساسی آن مهیا گردد .

باآن تااندازهٔ توان اینموضوع مورد توجه قرارگرفته عملهٔ تنظیف به‌صفائی کوچه‌ها مصروف بوده‌اند درلای کشی وپاك نمودن آبروهای شهر کهنه نیز اقدامات مؤثری صورت گرفته است .

امااین اقدامات برای عاجل خوب ولی اساساً تاموضوع کانالیزاسیون یعنی بدررفت عمومی‌درتمام نواحی‌شهرعملی نگردد نمیتوان ازموضوع‌تنظیف بصورت اساسی‌مطمئن‌گردید اینموضوع‌درجادهٔ جدیدالاحداث محمدجان خان وات عملی می‌شود ودونفر متخصصین نیز باین منظور از خارج استخدام گردیده است .

تشبثات بغرض تقویه بنیهٔ مالی:

واضح است که اصلاحات شهر کابل بغرض اینکه آبرومند وحیثیت یك شهرآباد وقشنگ را بگیرد بمصارف گزاف پولی‌محتاج است .

ښاروالی دوره دوم‌ازین ناحیه‌سخت بمضیقه اقتصادی وآرزوهای وسیع وپهناور عمرانی گرفتار بود لذا برای اینمنظور تصمیم گرفته‌شد که‌خانه‌های شهر سرازنو ذریعهٔ هیئت های منصف قیمت گذاری وتعیین حدود و ثغور ملکیت وتنظیم دفاترتکس منازل عملی گردد . تاازین مدرك از یکطرف پهلوی اقتصادی‌ښاروالی تقویه گردد ازطرف دگر مشکلات مردم از ناحیهٔ دفتر بصورت منتظم واساسی حل وفصل گردد .

درظرف امسال درشش ناحیه قیمت منازل تکمیل گردید وا وراق قیمت کردگی مجدد که‌روی سنجش وانصاف وقناعت صورت گرفته بدفاتر اساس جدید که قبلاً تهیه دیده شده بود، بعد ازمقابله بدفاتر سابق و میزان نقل داده شد .

نتائج خوبیکه ازین اقدام حاصل شده :

۱ ـ دفتر اساسی ومرتب برای هرناحیه بسیستم جدید و عصری .

۲ ـ معلوم شدن‌احصائیهٔ خانواری حوزه هرناحیه .

۳ ـ تثبیت سرجمع واردات تکس منازل نواحی .

٤ ـ رفع مشکلات اهالی نظربه مغالطهٔ اسم‌وولد واینکه بدفاتر سابقه ازیك نام بدیگرنام سهواً ویا بطور غلط ، معامله شده‌بود .

درقسمت کرائیهٔ شاهی نیزدقت بیشتری بعمل‌آمده است که‌موجب‌تزئید عایدات شده است .

هکذا بازنمودن‌شعبه خدمات‌عامه که‌ازیك‌طرف مشکلات ومنازعات‌وارده را مرفوع میدارد ازطرف دیگر منبع عایداتی برای آینده ښار و الی تامین گردید .

بمنظور آسایش همشهریان یك‌تعداد سرویسهای عصری با یك تعداد تاکسی خریداری شد که موجب رفاه‌همشهریان‌محترم شده ومنبع عایداتی برای ښاروالی نیزمیباشد.وهم‌عایدات قهوه خانه های ده مزنگ و شهرنو وسینمای شهرنو وسینمای آریانا برای ښاروالی چشمهٔ عایدات خواهد بود .

آب کابل :

مشکل ترین پرابلم شهرکابل مسئله آب نوشیدنی بود در ین قسمت ښاروالی مجبورگردید ازیکطرف نلهای ضایع شده را که با ثر سیلاب پغمان از بین رفته بود قرار داد ومخزن جدیدی نقشه وتعمیرآن را آغاز نماید وازجانب دیگر برای آوردن آب‌جدیدازچارچاه عمیق بیشتر مجاهدت شد چنانچه‌درپنج‌سنبله چاه اول‌آن‌تکمیل گردیداین‌پروژه را ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم افتتاح نمودحدس زده شده‌بود که‌ازهرچاه دو هزار

متر مکعب آب بیرون‌شود ، خلاف انتظار چهار هزار وپنجصد متر مکعب چاه اول وچاه دوم نیز همین مقدارآب داد بامعاینات صحی که بعمل آمد مرغوب بودن وصحی بودن آب تصدیق گردید . سا ما نهای کمبود باجاپان قرار داد شد دردامنه جنوبی کوه آسمائی مطابق به نقشه ونظریه انجنیران جاپانی وموافقت مقامات عالیه موضعی برای ساختمان یك مخزن آب صاف که‌درشبانه روز مصارف آب مشروب تخمین ۱٦۰۰۰۰ نفوس شهررا که به به‌حداوسط هر نفر تقریباً ۵۰ لیتر آب صرف کرده بتواند بطول ٦۰ر۵۰ متر وبعرض ٦۰ر۳۰ وبه‌ارتفاع ده‌الی ۱۵متر مربع زمین انتخاب‌شدکه ازتاریخ ۵ جدی سنه ۳٤ بکندن آن آغاز گردیده سرنگ پرانی - تسطیح واسفلت ریزی آن باکمال شدت درشب و روز ادامه داشته و یك قسمت کار آن قبل‌ازحلول زمستان ۱۳۳۵ اکمال یافته وهم دربعضی‌ازروز های زمستان که‌هوا مساعد بکار کردن بود بروی نقشه ونگرانی مهندسین مربوط به‌لیول کاری چهار سمت دیوار های‌مخزن اقدام وسپس بکارهای سیخ بندی وسیخ تاب دادن وتهیه و ترتیب قالبهای چوبی بغرض آمادگی کانکریت شروع نموده و کنون هم این‌کار ها ادامه دارد و همینکه هوا برای کانکریت ریزی مساعد شود بکانکریت دیوار ها اقدام خواهدشد وناگفته نگذریم که ساختمان مخزن - امتداد نلدوانی تا پمپ هاوس علاؤ الدین - حفر چارچاه عمیق وتعمیر پمپ هاوس - عمارت گدام وساختمان گرارها همه جزو پلان و پروژه اول بشمار میروند که اجرا آب از تاریخ پنجم جدی ۳٤ به‌ترتیب آتی آغاز یافته است:

الف-مخزن آب صاف:

۱- ساحه زمین مخزن صاف‌مجموعاً ۷۵۰۰۰مترمکعب
۲- ظرفیت آب صاف مخزن ۷۵۰۰ مکعب‌متر مساوی به ۹۸۰۰۰۰ گیلن
۳- ارتفاع مخزن ازسطح سرك دارالامان-۵۰متر
٤- گل‌سخت کنده شده اززمین کوهی مخزن- ۱۵۰۰متر مکعب

۵ـ سنگ نرم کنده شده ذریعه سر نگ پرانی ۲۵۰۰ مترمکعب
۶ـ « سخت « « « ۸۰۰۰ « «
۷ـ « برمه شده نیم متر ۲۴۶۹ « «
۸ـ « « یك متر و یکنیم متره ۳۱۰۰ « «
۹ـ « « دو متره ۱۲۰۰ « «
۱۰ـ توسط پتاقی باروت وغیره مواد منفجره سر نگ پرانده شده : ۶۷۶۹ سوراخ .
۱۱ـ ازپلیتهای برمه استفاده شده ـ ۷۰ عدد
۱۲ـ « میلهای « « « ـ ۵۲ متر
۱۳ ـ سنگ های پارچه واسطه سر نگ که بتعمیرات ښاروالی توسط تیکه داران برده شده تخمین ۵۵۴۹ متر .
۱۴ـ ازماشین برمه که درجریان عملیات سر نگ پرانی از آن استفاده شده است ٤ پایه
۱۵ـ ازگرارهای کلان سنگ شکنی که استفاده شده ۱۰ عدد
۱۶ـ از جبل ۹ عدد
۱۷ـ ازقلم اهنی باخانه استفاده شده ـ ۲۸ عدد
۱۸ـ « ماشین کمپر یسور استفاده شده ـ یك پایه
۱۹ـ « « بلدوزر « « ـ ۱ «
۲۰ـ « موتر ووسایط نقلیه « « ـ ۷ عراده
۲۱ـ « مزدورکاران ـ « تخمین ـ ۲۶۲۱۱ نفر
۲۲ـ « سیم گل بمقصد کانکریت دیوار مخزن استفاده شده ۷۰۰۰ کیلو گرام
۲۳ـ نلهای که تاکنون ازمخزن بامتداد سرك دارالامان تاپمپ هاوس علاؤالدین امتداد یافته ۱۸۰ عدد
۲۴ـ طول هردانه نل چودنی ٤ متر
۲۵ـ قطر « « « ۳۵۰ ملیمتر

۲۶- جویچه های که برای حفر نلها کنده شده ازمخزن الی پمپ هاوس علاؤ الدین ، - ۲۷۵۶ متر

۲۷- ارتفاع جویچه های کنده شده یکنیم متر

متذکر باید شد درپروژه اول دستگاه آبرسانی که توسط سر انجنیر گومیاماطرح شده چهارچاه عمیق مدنظربود که اولی دربین احاطه عمارت پمپ هاوس ودومی در جلگه میرواعظ که این هر دواز داخل وخارج کارآن انجام یافته وصرف ازچای دوم بواسطه ورود ز مستان تعمیرا تاق توربین خانه آن باقی مانده که آنهم در زمان مساعد تکمیل می شود وحفرچاه سوم نیز درقریب وجوار چاه دوم در همین جلگه میرواعظ قبل از ختم ماه حوت ۳۵ تکمیل گردید راجع به چاه چهارم که دریك قسمت از زمینهای مزروعی حوالی سرك علی آباد عقب عمارت ریاست مجادله انتخاب گردیده کارآن نیز بعد از اکمال چاه سوم وانتقال سامان ومایلزم حفردرماه حمل ۳۶ آغاز وانشاء الله کار حفر چاه هاقبل ازورود جشن استقلال ۳۶ نیزانجام خواهدشد .

صورت استخراج آب:

ازچاه نمبر ۱-۲-۳-۴ به استقامت پمپ هاوس علاوالدین یعنی بمبه خانه عمومی نلهای سمنتی تمدید میشود وبهر جا یکدانه توربین (یکنوع ماشین آب کشی است) که ٤۰ هاوس پاور قوه دارد نصب میباشد که این توربین ها توسط موتر برقی چالان گردیده آبرا بجانب پمپ هاوس جریان میدهد وقتیکه داخل احاطه پمپ هاوس میشود اولاً درمقیاس خانه وارد واندازه وپیمانه آب درایموضع معلوم گردیده وبعداً به(ریزروار) باتانك ذخیره که گنجایش ۳۵۰۰ مکعب مترآب را دارد وارد شده وسپس ازهرچاه بخانه عمومی میرود .

۲- پمپ هاوس یابمبه خانه عمومی که وظیفه آن فرستادن آب درمخزن عمومی است وتعمیرآن (۲۵۶) مربع مترزمین رادرداخل احاطه احتوا نموده

شاغلی صدراعظم سنگ تهداب مخزن آب جدید شهر کابل را در علاءالدین میگذارند

دور نمای سیلوی مرکزی کابل

قالینچه موری گل ساخت هرات

در بین آن یك پایه ماشین جنریتر برقی و یك پایه دیگر بنام های نفت پمپ نصب است که توسط این دو دستگاه آب مشروب درمخزن عمو می فرستاده میشود.

توضیح:

جنریتر یك پایه ماشین تولید کننده برق بطاقت (۱۰۰) کیلووات است که در اوقاتیکه برق عمومی پرچاو میباشد یا به عللی برق نمی آید از جنریتر مذکور استفاده وامداد میشود.

نفت پمپ یعنی بمبه فرستنده یا بلند کننده است که توسط موتر برقی چالان و پمپ مذکور (۷۵) هاوس پاور قوه دارد که میتواند به ارتفاع (۷۳) متر آب را درمنازل انتقال دهد.

چاها:

۱- در اخیر برج قوس الی اخیر ۳۵ مذکور محض بصورت امتحانی و تجربه آب وغیره ضروریات یك چاه حفر گردیده به عمق (۳۵) متر.

۲- از تاریخ ۲۷ برج ثور سال ۳۵ الی ۸ جوزا سنهٔ مذکور انتقال ماشین مین بورنگ از گدام شش درك به علاوالدین اجرا شد.

۳- از تاریخ ۱۳ جوزای ۳۵ به بسته نمودن برج آهنی مین بورنگ شروع و بتاریخ ۳۷ جوزا کار آن انجال و انجن پترولی آن ازقندهار دستیاب شد،

٤- بتاریخ ۵ سرطان ۳۵ سه نفر انجنیران جاپانی بکابل وارد و بحفر چاه لوازم وسامان را آماده نمودند.

۵- بتاریخ ۱۹ سرطان ۳۵ انجن واصله ازقندهار نصب و بحفر چاه نمبر اول آغاز شد.

٦- از تاریخ ۱۰ تا ۱۲ برج سنبله سامان و برج آهنی ما شین مین برنگ از پمپ هاوس علاوالدین در جلگه میرواعظ برای حفر چاه نمبر ۲ انتقال یافت.

۷- بتاریخ ۲۸ سنبله کندن چاه (۲) آغاز بتاریخ ۳ برج قوس با تثبیت نلهای داخل چاه خاتمه یافت که عمق این چاه ۵۰ متر میباشد.

۸ـ در جریان حفرچاها تعمیر پمپ هاوس علاوالدین تحویلخانه گرارها واحاطه پمپ هاوس ادامه داشته بعضی تکمیل و برخی ازباعث کانکریت وغیره معاذیرجوی تا موقع مساعدت هوا معطل شد ·

۹ـ بتاریخ ۲۰ برج قوس کارکندن چاه نمبر۳ شروع وقبل‌ازختم ماه حوت ۳۵ انجام یافت ·

توضیح :

۱ـ فوندیشن تهداب یا بنا

۲ـ ماشین مین بورنگ برمه‌کاری

۳ـ جنریتر تولیدکننده برق طوریکه در فوق ذکر شد این کار ها همه وهمه جزء پروژه اول دستگاه آبرسانی بوده و وقتیکه موفقت حاصل شده چاها تکمیل وآب‌درمخزن عمومی‌وارد گردد آنوقت موضوع شبکه‌شهری وتوزیع‌آب مشروب بمنازل‌کابل که جزوپروژه دوم است شروع خواهدشد برای انجام این امر یکنفر متخصص‌معروف جاپانی‌ازکمپنی کبوتا بمصارف خود کمپنی عنقریب برای دوماه بکابل وارد خواهد شد بعد از ابراز نظر متخصص‌مذکوردرقسمت پروژه دوم‌آبرسانی‌اقدامات مقتضیه بعمل‌خواهدآمد ·

دور نمای قصر پارلمان

از عمارات جدید در جنگلک

یکی از جاده های شهر ودورنمای بانک شاهی افغانستان .

یکحصه از جادهٔ معروف «میوند» وسینمای پامیر .

دسری میاشتی ریاست

تشکیل :

رئیس ع،ص اختر محمد

معاون اودتبلیغاتو لوی مدیر :

ښاغلی غلام حضرت کوشان

دسره میاشت دمجلی مسؤل مدیر :

ښاغلی محمد صدیق سیدالی

دمحاسبی مدیر :

ښاغلی میر اسلام

دحفظ الصحی مدیر :

ښاغلی دکتور محمد علی زمان

داجرائیی سکرتر :

ښاغلی عبدالمحمد ع،ص اختر محمد

امور سره میاشت

انکشاف جمعیت سره میاشت :

همه میدانند که جمعیت افغانی سره میاشت عضویست درخانوادهٔ بین المللی صلیب وهلال احمر وطبعاً کارهائی را باید بکند که اکثر جمعیت های هلال وصلیب احمر می کنند .

ازجملهٔ وظایف عمدهٔ سره میاشت ها تاسیس جمعیت خرد سالان تاسیس کورس های پرستاری ومعاون پرستار تاسیس بانک خون وامثال آن است که

یك جمعیت بدون داشتن این شقوق مانند طایری خواهد بود که بال نداشته باشد .همچنان انکشاف امور صحی ومعاونت به مقامات صحی مملکت چه دروقت صلح وچه دروقت جنگ ازوظایف عمدهٔ سره‌میاشت‌ها است وهرقدر اقدامات شان درین امور توسعه وتحکیم باید مبانی آن مستحکم میگردد .

جمعیت افغانی سره میاشت برمسئولیت‌های خود درین باره مستشعراست وطوریکه اطلاع دارید یك‌کمیسیون مرکب از ۳ نفر اعضای مجمع مرکزی برای تاسیس وانکشاف جمعیت خرد سالان کورس های پرستاری امداد اولیه - بانك خون وغیره موظف شده تابا وزارت معارف - دفاع ملی - ښاروالی وغیره مقامات مربوطه به تماس آمده وهرچه زودتر داخل اقدام شده قسمت مقدماتی مذاکرات انجام یافته واخیراً یك‌اندازه متون لازمه‌به صورت اساسنامه وکتب‌درسی‌ازترجمه وتالیف توسط مشق تبلیغات جمعیت نیزفارغ شده‌وامیدواریم بعدازاینکه‌کتب مذکورچاپ شودومراحل باقیمانده طی گردد به‌زودی‌سره‌میاشت به‌وظایف‌اساسی‌خود شروع نماید .

اعضای دائمی و افتخاری سره میاشت

تعداد اعضای جمعیت روزبه‌روز روبتزایداست واین‌البته‌ثمرهٔ جهدی‌است که مادرشناسائی مرام سره میاشت به‌مردم ازطرق مختلفه می‌کنیم . اعضای موسس آنهائی اند که درتاسیس وتحکیم جمعیت اثر بارز داشته باشند .

اعضای افتخاری - دایمی وعمومی ماکه علی الترتیب ده هزار افغانی برای یك‌بار ده‌افغانی درهرماه وبیست افغانی‌درهرسال می پردازند درسال های اخیر به‌هزارها نفر زیادشده ودرکابل وولایات شمارآن اضافه‌از۱۵ هزارنفر میرسد ، زیرا کسانی هم که ٤ جلد پوست گوسفند ودو پوست گاوقربانی خود را درایام جمع آوری پوست های قربانی به جمعیت بدهند عضو مؤسسه شناخته میشود .

مساعدت به سره میاشت

دوچیز سبب زیادشدن مساعدت‌های اشخاص به‌سره میاشت میگردد یکی تنوروسویه علمی مردم ـ دوم تبلیغات جمعیت وهردو الحمدلله درحال انکشاف است . ازین سبب مساعدت مردم نیز روز بروز با مؤسسه زیاد می‌شود نه‌تنها اشخاص بلکه مؤسسات ازقبیل بانکها شرکت‌ها ودوایر هم کمک‌می‌کنند . نه‌تنها کمک نقدی بلـکه جنسی هم‌میدهند .

برای جمعیت قابل تذکار است که وقتی برای اعانت مصیبت زدگـان زلزله سیغان و کهمرد صدا بلند شد و منظرهٔ چشم دید آن جا ذریعهٔ رادیو توسط شعبه تبلیغات به مردم تصویر شد صباح آن دخترکان مکاتب حتی الوسع پارچه های کوچك (نیم‌متر ویك متر) بموسسه فرستادند. اشخاص بزرگی هم‌وجود دارد که باغ وملك‌خودرا به‌سره‌میاشت وقف کرده وخواهش نموده‌اند که‌اسم‌شان هم نشرشود . این‌مثال‌ها بدان‌سبب آورده شد تادیده شود که‌حب‌خیر درنهاد این‌ملت کریم‌الطبع چطوراز طفولیت ریشه‌میدواند تاپایان عمردوام میکند مردم به این‌جمعیت‌پول میدهند ـ آرد میدهند ـ بوره میدهند ـ دوامیدهند ـ رخت‌میدهند ـ پوست قربانی میدهند ـ شال‌میدهند ـ خیمه‌میدهند وحتی در اعانهٔ مصر کسی هم (کتاب مقدس آسمانی) قرآن داد .

وقتی گـفته‌می‌شود مردم به‌جمعیت سره‌میاشت چیزی میدهد مقصد عموم طبقات است . زیرا درجمله محسنین عسکر ـ مامور ـ کارگر ـ تاجر ـ معلم ـ متعلم ـ دکاندار وحتی جمعیت سره میاشت های ممالك خارجه و اشخاص خـارجی نیز شامل‌است .

درسال ۳۵ نقد و جنسی که از داخل و خارج رسید در حدود نه ملیون افغانی است .

کمك سره‌میاشت درسال ۱۳۳۵ :

نه‌ملیون افغانی چه‌شد؟ سره‌میاشت‌درسال ۱۳۳۵ بیش‌از ۹ ملیون راصرف کرده که ازین کمك‌ها مصیبت رسیده‌های واقعه زلزله‌مدهش سیغان و کهمرد سیلاب دوم‌فراه، چخانسور، بینوایان کابل‌وولایت‌اشخاص انفرادی مستحق

و به‌مصیبت رسیدهای خارجی مثل مظلومین تجاوز قوای انگلستان، فرانسه ودولت نام‌نهاد اسرائیل برخاك مصر ـ سیلاب‌هند وغیره استفاده کرده اند این کمك ها در داخل به صورت رخت ـ گندم ـ نان پخته ـ دوا بوده وبه‌خارج بصورت کمك نقدی بوده‌است .

اقدامات موسسه برای جلب مساعدت مردم :

جلب مساعدت مردم اساساً مربوط به‌این‌است که ذهن آن ها تا کجا روشن شده و برای قبول ندای موسسه که اغلباً فداکاری مادی است آماده شده میباشد . پیشرفت سایرموسسات عرفانی ـ اجتماعی و حتی اقتصادی نیز به‌آن ربط تام دارد.

با انکشاف معارف ـ مطبوعات و بهبودحال مردم طبعاً مساعدت زیاد ترمردم جلب می‌شود . البته موسسهٔ‌هم‌تبلیغاتی دارد. ازجمله هفته مخصوص سره میاشت است که اگر ظاهراً بنام جمع آوری اعانه است امابه اثر خطابه های که ازذوات بزرگ دررادیو صورت‌می گیرد مردم را به اهمیت سره‌میاشت‌ووظایف آن‌ملتفت‌می سازد. مجله‌سره‌میاشت‌سه‌ما به‌سه‌ماه نشرمی‌شود. درآن‌فعالیت های جمعیت ومقالات اجتماعی وصحی‌نشر می‌شود ـ اخبار اعانه های وارده مرتبا دررادیو وجراید نشر می شود ـ واین یك کنترول هم هست برای آنهائیکه اعانه میدهند سره میاشت دررادیو نیز وقتاً فوقتاً مضامینی میدهدوعواطف‌مردم را می‌انگیزد .

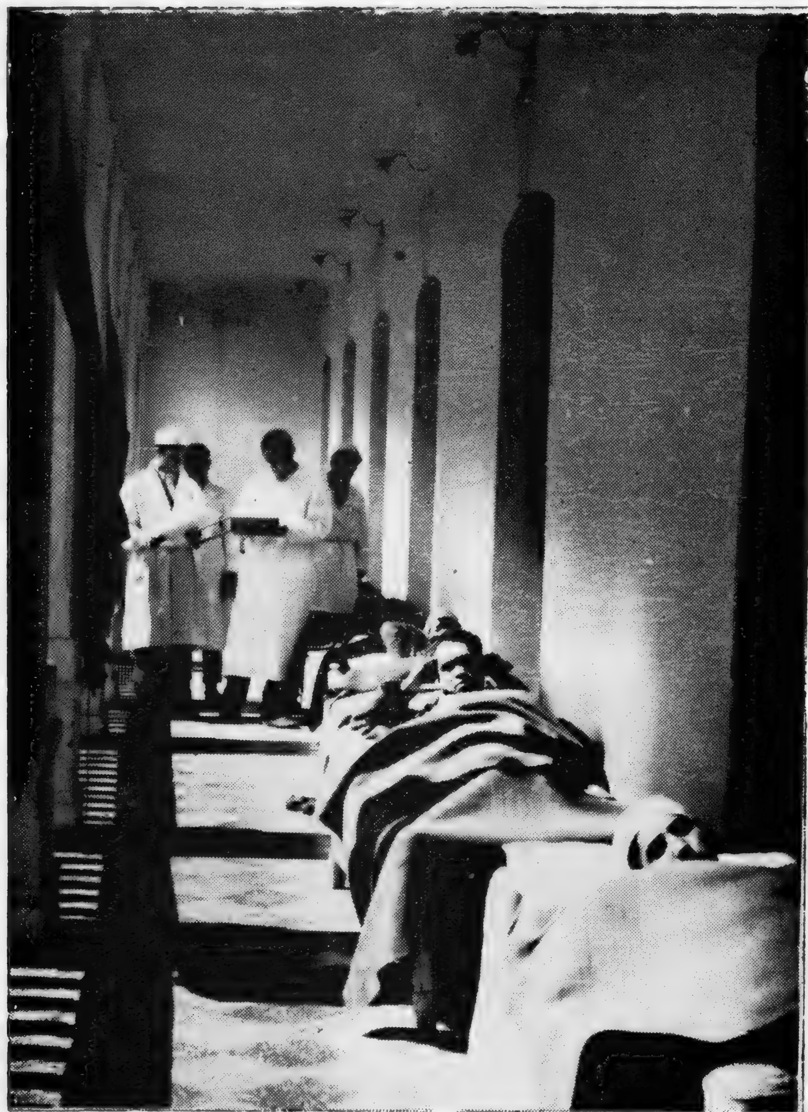
مجموع دارای سره میاشت :

دارائی سره میاشت البته روز افزون‌است اما نباید ازین‌جمله استنباط کرد که مثل سیل پول می آید . پول های که می آید کم کم میباشد ومعهذا این‌دارائی هنوز به‌موسسه سره‌میاشت‌همین‌قدر مجال نمیدهد که حتی به‌تعمیر و به‌کار انداختن یك‌شفاخانه هم اقدام کند .

حصه زیاد تر دارائی سره میاشت به صورت اسهام در بانك ها عمارات ووسایل است‌وچیزی هم پول‌نقد. مجموع این دارائی که عبارت ازمنقول وغیرمنقول جنس و نقداست‌که درحدود۲۵ ملیون‌افغانی‌میشود .

امداد ترکیه به مصیبت رسیدگان زلزلۀ سیغان و کهمرد

دکتوران درشفا خانهٔ علی آباد مشغول معاینات صحی

دقندهار ولایت

تشکیل :

نایب الحکومه	ع،ش،س،ع عبدالغنی
مستوفی	ع،ص عبدالغفور
اداری مدیر	ص عبدالرحمن
امنیه قوماندان	ح عبدالعزیز
دژاندارم قوماندان	ح محمد یعقوب
دگمرك رئیس	ع،ص خواجه‌عبدالقیوم
دمرافعی قاضی	ف مولوی محمد ابراهیم کاموی
دابتدائی قاضی	ف محمد نوروز
دمطبوعاتو مدیر	ص محمد ولی لحلمی
دمکلفیت «	ح مخمد آصف
دمخابراتو «	ع محمد ایوب
دمعارف «	ص محمد آصف
دقلم‌مخصوص «	ص محمد انور
دفواید عامی «	ع عبدالرب
دزراعت «	ص علی احمد
دمحاسبی «	ع صالح محمد
دوارداتو «	ص سید حسن
دانحصاراتو «	ع محمد اعظم
دشاهی بانك «	ع سید اسحق
داملاکو «	ص محمد صدیق
دروغتیا «	ص محمد اسلم

امور ولایت قندهار

فعالیتهای عمرانی :

وضعیت عمرانی قندهار نسبت به پنج سال سابق تحول بارزی نموده که ذیلاً ارقام میابد: در قسمت شرق قندهار از حصه تا نك به تعداد (۲۸۰) اپارتمان اعمار گردیده که همه قابل رهایش بوده وتحت استفادهٔ مامورین وسائر افراد قرار گرفته است. وهم درحصص جنوبی شهرجاده هاوسرك های متعددی از قبیل شاه اشرف واټ، ظاهرشاهی واټ، شاه محمود واټ، غنی واټ، میوند واټ، داؤد واټ، نادر واټ، کشیده شده که فعلاً مورد استفادهٔ عابرین و ترافیك قرار گرفته است . همچنان قهوه خانهٔ باشکوهی برای مسافرین وتوریستها نزدیك پل ارغنداب واقع سنځری اعمار گردیده است قهوه خانهٔ باباولی علیه رحمه جدیداً تحت ترمیم گرفته شده وباسنگ های خوش ساخت مزین گردیده است وبرای پذیرفتن مهمانان عالی رتبهٔ خارجی اختصاص یافته است جادهٔ مکملی هم بطرف جنوبی شهر امتداد یافته که این جاده بزیبائی قندهار افزوده است. درجناح کلیه جاده‌ها نهال های ناجو ومورفان غرس گردیده .

انکشاف امور اقتصادی

الف-۱- ولایت قندهار از نقطهٔ نظر صادرات میوهٔ تازه وخشك مقام برجستهٔ را حایز بوده وسالیانه مقدار زیادی میوهٔ تازه وخشك را به نقاط مختلف دنیا صادر می نماید بناءً جهة بهبودی وضع فروش میوه در بازار های خارج بصورت فنی واساسی لازم دیده شد تایك فابریکه مکمل تعقیم میوه تعمیر شود. روی این منظور هدایتی ازوزارت جلیله تجارت واصل وشروع ساختمان فابریکه را باین ریاست محول نمودند که کار تعمیر مذکور در برج سرطان ۱۳۳٤ درجوار «منزل باغ» طبق نقشهٔ مرتبه درمحل اجرا قرار گرفت وفعلاً ساختمان مذکور تقریباً به پایه تکمیل رسیده و عنقریب ماشین های لازم نصب وازخساره لك ها پول که نسبت عدم تعقیم میوهٔ افغانی وارد میاید ، جلوگیری خواهد نمود .

۲ـ یکی از اقدامات دیگر این ولایت تاسیس شرکتی بنام (دمیوی سهامی صادراتی شرکت) می باشد که به سرمایه ابتدائی هفتادو پنج لك افغانی تحت اساس نامه مرتبه ومنظوری مقامات صالحه بامریت ښاغلی حاجی حبیب الله بامیزائی شروع بکار وفعالیت نموده است که تاسیس این موسسه در امور صادراتی میوه خشك قندهار رول بزرگی را بعهده داشته و عنقریب باساس پلانهای مرتبه خویش و همکاری اولیای امور یکی از موسسه های عمده صادراتی کشور خواهدشد. مرام شرکت را در سطور ذیل خلاصه مینمائیم :

۱ـ صادرات میوهٔ تازه وخشك .

۲ـ انتظام بازار میوه ازنظر صادرات وایجاب بازار های صادراتی .

۳ـ تدارك مارکیت های فروش درخارج .

٤ـ تورید ماشین های پاك کردن میوهٔ خشك وتعقیم میوهٔ تازه وپیکنك وکانسروان .

۳ـ یکی ازموسسات جدیدالتاسیس که دررشتهٔ صنعت پلاستیکی درهذا سنه عرض وجود نموده است موسسه ایست باسم (دقندهار پلاستیکی موسسه) که به سرمایه ابتدائی یك لك افغانی و منظوری مقامات صالحه از تاریخ ٤ جدی ۱۳۳۵ به سر پرستی ښاغلی حاجی عبدالحی شروع بکار و فعالیت نمود . گرچه این موسسه فعلاً خیلی کوچك و منحصر به‌چهار عددماشین‌های دستی می باشدمگرطوریکه طرزکار وفعالیت آن ملاحظه می‌شود شاید به‌مدت کوتاهی ترقی شایانی نموده وازتورید بعضی اشیای پلاستیکی از خارج جلوگیری واکثراحتیاجات‌توده راباشیای ساختهٔ‌خویش مرفوع نماید وتاجائیکه معلومات دردست‌است مؤسسهٔ مذکور درجریان این چند روز فعالیت خود مقدار یکصد گرس واسلین واشیای مختلف النوع پلاستیکی تهیه وبه قیمت خیلی نازل ببازار عرضه نموده‌است .

٤ ـ ازتاسیس‌ریاست کمیسیون میوه‌تازهٔ قندهارهمه‌مطلع‌اندواجراآتیکه این‌مؤسسه درقسمت‌صدور میوهٔ‌تازه به‌خارج وفراهم نمودن بازارهای بهتری

جهة عرضه‌میوهٔ افغانی نموده حاجت به‌توضیح بیشتری ندارد و میوه جاتیکه تحت رهنمائی کمیسیون ذریعهٔ تجار درین سال به‌خارج صادر گردیده است حسب آتی است :

۱ ـ زردآلو	۱۹٦۲۸	بارمساوی		۳۹۲۵٦کواره
۲ ـ سیب	۱۳۲۹	»	»	۲٦۵۸ »
۳ ـ شفتالو	۱٤۸	»	»	۳٦۸ »
۵ ـ انگور	٦۲۳٤۵	»	»	۱۲٤٦۹۰ »
٦ ـ خربوزه	۲٤۱۰	»	»	٤۸۰۰ »
۷ ـ تربوز	۲۰۰	»	»	٤۰۰ »

ب ـ فقراتیکه درین سال نسبت رفع مشگلات تجارتی واقتصادی درمجلس ریاست اتاق تجارت فیصله شده حسب ذیل است :

۱ ـ تصویب مورخ ۸ جوزا ۳۵ از قسمت بیجك های اموال وارداتی وصادراتی وموضوع کنترول نرخها درقندهار

۲ ـ تصویب مورخ ۱۳جوزا ۳۵ نظر به‌عریضه تاجران راجع به حمالی گمرك تحت چهارمواد و نظرمجلس دران قسمت

۳ ـ تصویب مورخ ۲٦ ر۵ـ۱۳۳۵ در قسمت مکاتبه کمیسیون نرخهای وزارت تجارت راجع به نرخهای اموال معافی که بکابل و دیگر ولایات میرود ونظر یه مجلس راجع به‌تسهیلات آن ·

٤ ـ تصویب مورخ ۳ر ۷ر ۳۵ راجع به اعانهٔ مرستون و فیصله مجلس دران قسمت ·

۵ ـ تصویب مورخ ۳ر ۷ر ۳۵ درقسمت صدورمیوهٔ خشك توسط دپښتنی تجارتی بانك ورای مجلس دران باره

٦ـ تصویب مورخ ۱٤ر۷ر ۳۵ راجع به‌اعانهٔ مرستون‌و فیصله مجلس راجع به‌بهبود امورخیریه وپیشرفت امور مرستون ·

۷ ـ تصویب مورخ ۱۵ر ۸ر ۳۵ در قسمت تعیین هیئت مدیره ورانی مجلس وتعین امضای هیئت مدیره مرستون

۹ ـ تصویب (۱۷) فقره امور اداری ریاست اطاق تجارت ·

تیلگرافخانهٔ جدیدالتعمیر در جادهٔ منز اباغ قندهار .

....

یکی از تعمیرات شهر جدید قندهار .

ز تعمیرات جدید شهر جدید قندهار

آ نمونهٔ از اپارتمانهای اهالی تیرون ۰

ج ـ فعالیت ریاست انطباعات :

۱ ـ تهیه راپورهای اوضاع زراعتی وفلاحتی قندهار در هرپانزده روز
۲ ـ تهیه وترتیب راپور های اوضاع تجارتی درهر پانزده روز
۳ـ تهیه راپورهای موادارتزاقیه وتبصره درقسمت تنزیل وتزئید نرخها.
٤ ـ تهیه راپور فعالیت شرکتها درهرپانزده روز

فعالیتهای عرفانی

الف ـ معارف :

۱ـ دراین سال نظر به تطبیق پلان وپروژه مرتبه پنج ساله توسعه وانکشاف معارف درولایت قندهار وهم نظر به احساس ضرورتیکه به معلمین تعلیم یافته درپیش بود اخیراً لیسهٔ میرویس قندهار باسم (میرویس دارالمعلمین) مبدل وغرض تربیه معلمین لایق برای مناطق جنوب غرب افغانستان که حاوی دوقسمت لیلی ونهاری بوده بشمول طلاب فارغ التحصیل صنف شش مکاتب اطرافی قندهار وحکومت اعلی گرشك وفراه تاسیس گردید طلاب لیلی ازطرف دارالمعلمین مذکور اعاشه واباته شده و هکذا مضامین معینهٔ تدریسی آن مکتب مضامین اجتماعیات بشری وروحیات جوانان افغان نیز در پروگرام صنوف ۱۱و۱۲ دارالمعلمین افزوده است .

۲ ـ درقریه‌جات چارده مربوط حکومت محلی ډنډ یك باب مکتب اساسی بنام (بارك نیکه) بشمول ۱۰۳ نفرطلبه تاسیس وهمچنان در قریه سنځری مربوط حکومت محلی ارغنداب یکباب مکتب رسمی بشمول ۹۰ نفر طلبه نیز جدیداً تاسیس و افتتاح گردیده است .

ب ـ زراعت :

در لیسهٔ احمد شاه بابا فارم زراعتی بنا یافته که تحت نظارت ومراقبت یکنفر معلم امریکائی متخصص زراعت اداره شده وطلاب از دروس نظری وتطبیقات عملی آن مستفید میگردند . ازآلات عصری زراعتی درفارم مذکور استفاده شده اصول های جدید فن زراعت به آنها تفهیم می شود تادر آینده بادهاقین جامعه افغانی در تماس بوده ونقایص زراعتی مملکت عزیز مرتفع گردد .

ج - مطبوعات

مطبوعات برای پیشبرد سویه عرفانی وجه اشتراك روزنامهٔ طلوع افغان راپائین آورده وباین‌ترتیب درحدود (۱۲۰۰) نفردرجملهٔ مشترکین روزنامه افزوده است . و هم سه‌اثرمهم پښتنی "هڅی" رویداد های لویه جرگه" آمدن زعمای اتحاد شوروی به افغانستان نشرنموده که ازطرف علاقمندان بکمال خوشی استقبال گردیده است .

مطبوعات جهت رفع رسوم مضره به همکاری بلدیه در صحایف خود به تعداد بیش‌ازدوصد مقالهٔ اصلاحی نشر نموده که در محیط خیلی مؤثر ثابت گردیده است .

دمرات ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	و،ج محمد اسمعیل
مستوفی	ع،ص حافظ امیر محمد
دمرافعی قاضی	ف مولوی غلام ایشان
دامنیه قوماندان	ح عبدالعزیز
دژاندارم قوماندان	ح عبدالرحیم
دگمرك رئیس	ع،ص حاجی احمد قلی
دپوهنی لوی مدیر	ع، عبدالغفور (احمدی)
دمخابراتو لوی مدیر	ع عبدالمجید
دمطبوعاتو لوی مدیر	ع محمدعلم (غواص)
دتجارتی محکمی رئیس	ع محمداسمعیل
داداری مدیر	ص میر محمداعظم
دتفتیش آمر	ص غلام رسول نیکزاد
دزراعت مدیر	ص میر سیف الدین
دابتدائیی قاضی	ف محمد یوسف
دمکلفیت مدیر	ش عبدالکریم
دصحیه مدیر	ص دکتور محمد عظیم
دفوائد عامی مدیر	ص محمد حسین
دقلم مخصوص دمدیر کفیل	ص شیخ محمد اعظم
داحصائیی مدیر	.....
مدعی العموم	ص عبدالواحد (بهره)
دترانسپورت دولتی مدیر	ص احمدضیاء

امور ولایت هرات

اجراآت عرفانی :

درین سال مقدمات تاسیس دارالمعلمین هرات تکمیل گردیده ومکتب هاتفی برای تطبیق حرفت نساجی و مکتب سروستان برای حرفت نجاری آماده ومعلمین مسلکی همجهت پیشبرد ایندو حرفت مؤظف گردیدند ودر قسمت جنوب شهر یك مکتب ابتدائی نسوان تاسیس شد .

درین سال مکاتب دهاتی وکورس های اکابر در مواضع آتی افتتاح گردید :

الف- مکاتب دهاتی :

۱- درمار آباد مربوط حکومت (پشتون زرغون) یك باب
۲- در معلومه « » (کرخ) » »
۳- « سرآسیاب « » (انجیل) » »
٤- « خیفان « » (شین دند) » »
٥- « چیشت شریف « » (اوبه) » »
٦- « گنا باد « » (اوبه) » »
۷- « کوچه ماروای جوند مربوط حکومت کلان (بادغیسات) یك باب
۸- « گلمیر مربوط حکومت کلان (پشتون زرغون) یك باب

ب- کورس های اکابر :

۱- کورس اکابر درمرستون (یك باب)
۲- » » درمنطقه بلدیه برای استفاده اصناف واهالی (دو باب)
۳- » » برای استفاده خانمهای کلان سال درمکتب متوسط مهری (دو باب)
٤- » » » » » » » » درمکتب جدید نسوان (یك باب)

مجموعاً هشت باب مکتب دهاتی وشش باب کورس اکابر افتتاح شد.

طبق مقررات تعلیماتنامه مکاتب ابتدائی برای مکاتب مرکز ومکاتب مربوطه زیر نظرحکام و مفتشین مربوطه بتعداد (۱۳٦۹) نفر طلبه باشرایطی که در مقررات لایحه اخذ جدید الشمول تذکر یافته است انتخاب وشامل مکاتب شده اند در سال ۱۳۳۵ قسمتی از لوازم تحصیل توسط مدیریت معارف تهیه و مابقی از وزارت معارف بطلاب توزیع شد.

برای مدرسهٔ جامع هرات یک تعداد کتب مورد ضرورت خریداری وبدسترس شان گذاشته شد.

درترتیب وتنظیم لابراتوار لیسه سلطان واصلاح وتکمیل آن اقدام شد.
از امور تدریسی و اداری لیسه ها، مدارس، مکاتب نسوان، مکاتب دهاتی و کورس های اکابر توسط مفتشین و مدیر ومعاون معارف وارسی بعمل آمد و معلمین ومنسوبین معارف نظر بنتائج مفتش طرف مکافات یامجازات قرار گرفتند.

تدابیری برای پیشرفت سریع کارهاورفع نواقص اتخاذ گردید.

کورس های پښتو تمام حکومت های کلان، حکومت های محلی وعلاقه داری ها در تمام مکاتبیکه زمین های مزروعی موجود بود تعلیمات نامه زراعتی تطبیق وبرای پیشرفت زراعت طبق تعلیمانامه مقرره مساعی بعمل آمد.

در تمام مکاتب طبق تعلیماتنامه وزارت جلیله معارف بروز های معین کنفرانس های علمی، تربیوی، و اخلاقی جریان داشته از جمله کنفرنسهای پانزده روزه لیسه سلطان غیاث الدین غوری لیسه جامی، فخرالمدارس، مدرسه جامع و مکتب مهری بیشتر قابل تذکر است.

بازی ها وسپورت ها درتمام مکاتب طبق لایحه مقرره جریان داشته علاوه بر آن جهت اشتراک مکاتب مرکز لیسه سلطان و لیسه جامی تورنمنتی در سپورت ها و بازی های اتلتیک ترتیب یافت و هم

ورزشکاران معارف درنمایشهای جشن استر داد آزادی افغانستان ، روز پښتونستان و روز اطفال سهم بارزی داشتند و در مراسم رسم گذشت سپورت مین ها روز دوم جشن استقلال (۱۲۰۰) نفر ورزشکاران از لیسه ها و مکاتب مرکز اشتراك ورزیدند برای پیشرفت سپورت ها در مکاتب مدیریت عمومی معارف پلانی روی دست گرفته و جمعیتی تحت نظارت یکنفر مفتش کار میکنند .

در ین سال (۱۱۱) نفر از مامورین معلمین و سر معلمین و لایت هرات بیك رتبه ترفیع نایل گردیدند و امتحان سالانه مکاتب تحت نظر مفتشین و نگرانهائیکه از معلمین انتخاب شده بودند گرفته شد وهمدر جریان امتحان سالانه لیسه ها (از صنف هفتم تا یازدهم) علاوه بر مفتشین ومعلمین بعضی ازذوات عالم، فاضل، روسای دوایروا ولیای اطفال هم شرکت نمودند امتحان صنف ۱۲ لیسه سلطان غیاث الدین غوری طبق مقررات مخصوص امتحان بکلور یا تحت نظر شخص مدیر عمومی معارف و نماینده های وزارت معارف اخذ گردید .

درسال ۱۳۳۵ قبل از امتحان سالانه از صنوف ششم مکاتب ابتدائیه تحت نظرقوماندان حربی ښوونځی به اشتراك مدیرعمومی معارف پنجاه ودو نفر طلبه انتخاب وجهت تحصیل در حربی ښوونځی اعزام شدند .

در همین سال بعد از امتحان سالانه به ترتیب آتی شاگردان لیسه ها ، مکاتب ابتدائی جهت ادامه تحصیل بمکاتب کابل اعزام شده اند .

۱ـ جهت ادامه تحصیل در فاکولته ها ۹ نفر فارغ التحصیلهای صنف ۱۲ لیسه سلطان غیاث الدین غوری .

۲ ـ جهت ادامه تحصیل در مکتب تخنیك ثانوی ۱۱ نفر از متعلمین لیسه ها .

۳ـ جهت ادامهٔ تحصیل در مکتب زراعت یکنفر از متعلمین لیسه سلطان غیاث الدین غوری .

٤ــ ۳۵ نفر از فارغ التحصیلان مکاتب ابتدائی جهت ادامه تحصیل در لیسه ابن سینا بعد از طی امتحان کانکور وطی مراتب قانونی انتخاب واعزام شدند وعده از طلاب صنوف هفتم و هشتم و نهم برای انکشاف امور دبوتو سهامی شرکت بموسسه مذکور معرفی شد ند درین سال یکعده معلمین بشمول معلمین سپورت جهت استفاده ازروش های نو آموزش وپرورش و بلند بردن سطح معلومات مسلکی خود شان مطابق نظریه وزارت معارف عازم مرکز شدند، حین مراجعت معلمین مذکور برای استفاده سایرین متنا و باً کنفرانس های ایراد نمودند.

فعالیت های زراعتی

از جمله فعالیت های زراعتی سال ۳۵ این ولایت، موضوع قابل ذکر همانا تاسیس یك موسسه پیله وری میباشد و اجرا آت بعدی که در تربیهٔ کرم ابریشم به عمل آمده، نتیجهٔ درست ومثبت داده است.

همچنان مدیریت زراعت این ولایت جهت سرسبزی شهر مساعی بیشتری بعمل آورده و درین سال بتعداد ۳٦ هزار اصله نهال مثمر و غیر مثمر بقیمت های خیلی نازل باهالی توزیع کرده است.

اجراآت متفرقه

الف: شعبهٔ اجرائیه :

اجرا آتیکه در ظرف سال ۳۵ درین شعبه به عمل آمده قرار ذیل است :

۱ــ تصاویب اقتصادی (۱۵) فقره.

۲ــ قیمت اسعار خارجهٔ را از مرجعش بدست آورده هفته وار به مدیریت پلان وپروژهٔ وزارت جلیله تجارت و بریاست عمومی اتاقهای

تجارت و نمایندگی د افغانستان بانك ، ریاست گمرك ، مدیریت واردات مستوفیت ولایت قندهار ماهواره راپور داده است .

۳ــ اوامر واصله وزارت جلیلهٔ تجارت و مقام ریاست‌عمومی اتاقهای تجارت ودوایر مرکزی بمرجع‌که امر داده شده اطلاع و جواب لازمه اخذ و بمرکز مخابره شده است .

٤ــ قیمت اشیای صادراتی ازقبیل پوست قره‌قل ، پشم ، قالین وغیره از بازار خارج بدست‌آمده به تجار اطلاع گردیده وهم تجارمذکور بصادرات بعضی اقلام تاکید وتوصیه گردیده اند .

٥ــ قبل از شروع جشن صنعت کاران ولایت تشویق وتوصیه شده اند تا صنعت دستی شانرا درنندارتون جشن استقلال وطن عزیز برای نمایش وخریداری عرضه دارند .

٦ــ درهر پانزده روز راپورت های اقتصادی ولایت ترتیب و بریاست عمومی اتاقهای تجارت تقدیم گردیده .

۷ــ هئیتی برای‌کنترول اشیای بازار از دوایرمختلفه و اتاق تجارت تعین شده است .

۸ــ قیمت اشیای وارداتی وصادراتی لازمه دوایرمرکزی وداخل ولایت بوسائل لازمه بدست‌آمده بدسترس آنها گذاشته شده .

۹ــ اموال‌وارده معافی‌ ولایت‌که ازمرکز وسایرولایات‌میرسد درقسمت تعین‌قیمت‌آن‌رسیده گی وجهت استفاده مشتریان‌درروزنامه اعلان گردیده‌است.

ب ـ شعبه محاسبه :

۱ــ ترتیب وتنظیم‌حسابات معاش و مصارف بودجوی اتاق تجارت .

۲ــ عوایدجوازنامه های تجارتی‌که بسلسله گمرك ازتجار اخذ وبحساب اتاق تجارت شامل و راپورآن وقتاً فوقتاً بمرکز تقدیم میگردد .

۳ــ خریداری یکمقدار اموال و امتعه ساخت هرات وارسال آن بمرکز جهت نندارتون در جشن استقلال سال ۳٥

٤ــ در سال ۳٥ تاکنون بـه تعداد (٤۰٦) جلد دفاترازموسسات ملی بمهر و نشان اتاق تجارت رسیده و کـذا به تعداد (٤٥۳) جلد دفتر های تجارتی از (۱٥۰) نفر تاجر در اتاق تجارت مهر ونشان گردیده است.

دمزار شریف ولایت

تشکیل:

نائب الحکومه	و، ج، س، ع غلام رسول
مستوفی	ع، ص عبدالاحد
دامنیه قوماندان	ج، عبدالقادر
دژاندارم قوماندان	ح، سراج الدین
دمرافعی قاضی	ف، مولوی ابو القاسم
دابتدائی قاضی	ف، مولوی ضیاءالدین ضیائی
دمطبوعاتو مدیر	ع، عبداللطیف نشاط ملك خیل
دمکلفیت مدیر	ښاغلی غند مشر اول نیاز محمد
دمخابراتو مدیر	ښاغلی گل احمد
د پوهنی مدیر	ښاغلی محمدعمر نفیس زاده
دکرهنی مدیر	ښاغلی «عبدالغفور زارع»
د معدن «	« «محمدامین ریاض»
د گمرك «	« «سیدمحمدنبی بهار»
د تفتیش آمر	« «عبدالروف طالع»
د فوائد عامې مدیر	« عبدالاحد

امور ولایت مزار شریف

درسال **۱۳۳۵** جهة توسعه وترقی معارف ومجادله با بی سوادی مـر دم درولایت مزارشریف گـامهای سریع برداشته شده اونك خلاصه اجرآت مهم عرفانی ولایت موصوف ذیلاً نگـاشته میشود :

الف ـ تاسیسات وتوسعهٔ عرفانی :

۱) به لیسهٔ باختر درسال ۳۵ صنف دهم تشکیل ومتعلمین مصروف اخذ تعلیمات عالی شدند .

۲) مکتب ابتدائیهٔ سلطانه‌رضیه درسال ۳۵ به متوسط دارالمعلمات تعدیل و متعلمات به‌صنف هفتم به‌ادامهٔ تحصیلات بلندتر مشغول گردیدند .
۳) تاسیس وافتتاح یك باب مکتب ابتدائی اساسی درقره‌درزندان مربوط حکومت کلان سمنگان بنام مکتب ابتدائیه نمبرسوم سمنگان .
٤) تاسیس و افتتاح یك باب مکتب دهاتی در قریه ده حسن مربوط حکومت خلم .

۵) « « « « « در قریه دلخکی « « کلان سمنگان .
٦) « « « « « « « چکش « « آقچه .
۷) « « « « « « « توخته « « نهرشاهی .
۸) « « « « « « « حیاتان « « دولت آباد .
۹) « « « « « « « ابلقچی « « کلان بلخ .
۱۰) « « « « « « « حیدرآباد « « آقچه .
۱۱) « « « « « « « بیدو « « دولت آباد .
۱۲) افتتاح یك کورس اکابر در مرکز حکومت کلان سمنگان .
۱۳) « « « « « « « « شبرغان .
۱٤) « « « « « « « « بلخ
۱۵) « « « « « « « « محلی آقچه .
۱٦) افتتاح یك کورس پښتو به شرکت ماشین کاران مزارشریف .
۱۷) داخل نمودن حرفه نساجی در پروگرام مکتب نسا در شاهی مرکز شهر .
۱۸) « « « قالین بافی درپروگرام مکتب مرکز آقچه .

ب ـ اجراآت متفرقه عرفانی :

۱) درسال ۱۳۳۵ به‌تعداد (۳۳۷) نفرازصنوف شش مکاتب فارغ‌التحصیل ویس ازاخذ شهادتنامه یك‌عدهٔ آن جهةادامهٔ تحصیلات بلندترمکاتب مسلکی کابل اعزام وعدهٔ از آن برای شمول به‌کورس آفات زراعتی بمدیریت

زراعت ولایت معرفی وبعضی آنها به شعبات دوائر ولایت داخل ماموریت گردیدند .

۲) درسال مذکور در عموم مکاتب ابتدائیه توسط هیأت ها به تعداد (۱۵۲۲) نفرجهة فراگرفتن تعلیم ابتدائی شامل شدند .

۳) یك تعداد زیاد طلاب ازمکاتب دهاتی فارغ وبه‌اخذ تصدیق نامه موفق گردیده اند .

٤) مکاتب ولایت مزار شریف درطول‌سال ازطرف‌مفتیشین مدیریت عمومی معارف دومرتبه معاینهٔ اصلاحی ویك‌مرتبه تفتیش‌اصولی به‌عمل آمده وعلاوه برآن ازجانب مدیریت عمومی نیز یکمرتبه دیدن گردیده که معلمین لایق وزحمت کش طرف تمجید ونوازش ومعلمین سهل انگار مجازات شده اند .

٦) ازسمسترهای ششم کورسهای پښتوی‌مامورین مرکزواطراف ولایت بواسطه هیئت ممتحنه مدیریت تدریسات پښتوی وزارت معارف امتحان اخذ وبه‌یك تعداد مامورین شهادتنامه فراغت لسان پښتو اعطاء گردید .

۵) مکتب نمونه وتجربوی مولینا جلال الدین که‌درسال ۱۳۳٤ طور امتحانی جهة پیشبرد اصول تدریسی فعال و گروپی تجویز شده بود درسال مذکور مراحل مقدماتی خودراطی‌ودرسال ۱۳۳۵ مصدر فعالیت‌های بیشتری گردیده‌است که‌عموماً معلمین‌آن طرف نوازش مقامات صالحه‌واقع گردیده اند .

٦) بادرنظر گرفتن تاسیسات جدیدعرفانی سال۳۵ احصائیه مکاتب ولایت مزار شریف قرار آتیست :

لیسه‌یك باب ـ متوسط نسوان باابتدائیه‌آن یك‌باب ـ مکاتب ابتدائیه اساسی (۳۱) باب ـ دارالعلوم اسدیه یك باب ـ دارالحفاظ دوباب ـ مکاتب دهاتی (٤۷) باب .

ج ـ تعمیرات مربوط معارف :

۱) تعمیردو اتاق کار بمعهٔ تشناب وغیره‌درجنب مدیریت‌عمومی معارف.

۲) تکمیل تعمیرالحاقیه مکتب سرپل که‌درسال ۳٤شروع گردیده بود.
۳) تعمیر دیوار احاطه‌مکتب خلم .
٤) ترمیم دیوار احاطه‌مکتب سلطان غیاث الدین .
٥) تکمیل کارهای نیم کارهٔ اقامتگاه مدیر عمومی معارف .

فعالیتهای زراعتی

الف ـ امور مجادله نباتی وحیوانی :

۱ـ بسلسلهٔ مجادلهٔ امراض زراعتی اقدامات لازمه بعمل آمده و علاوه بران با مور ادویه‌پاشی امراض اشجارمثمراقدام وتوسط ماشین‌های مخصوص درختهای که‌مواجه به‌امراض بود ادویه‌پاشی بعمل‌آمد که‌جمعاً ۲۷٦۹٥ اصله اشجار مثمر دراطراف ونواحی مزارشریف ادویه‌پاشی شده چون نتیجهٔ‌کار مجادله اطمینان بخش بودحسب پیشنهاد مدیریت‌زراعت، یك‌تعدادماشینهای ادویه پاشی باادویه لازمه ازطرف زراعت ار سال گردید تاامور مجادلهٔ امراض اشجار مثمردرسال ۱۳۳٦ به‌پیمانهٔ‌وسیع‌تری انجام گردد وهم چنین یك تعداد مامورین فنی را که‌درمدیریت زراعت بامور مجادلهٔ مصروف اند برای تحصیل کورس واخذ تعلیمات مزید وآشنائی به‌امراض وطرز مجادلهٔ آن بمرکز اعزام گردید .

درامور امراض حیوانی از قبیل کرم جگر گوسفند ومرض تارك وغیره امراض‌حیوانی ذریعه‌هیئت مجادلهٔ‌امراض حیوانی‌اقدامات‌شده وبگوسفندهای مالداران ولایت مزارشریف کپسول کرم جگر وادویه مرض تارك وغیره تطبیق گردید تاحال در حصهٔ حکومت کلان بلخ دولت آباد هفتاد هزار گوسفند تحت تداوی ومعالجه کرفته شده است .

ب ـ امورجنگلهای‌طبیعی‌ومصنوعی :

۱ ـ درموضوع حفاظهٔ جنگلهای طبیعی وتوسعهٔ آن ترتیبات لازمه گرفته شده ویکمقدار پسته‌هم در جنگل سمنگان‌وجنگل‌سرپل‌زرع گردیده علاوهً

برای حفاظه جنگلهای ارچه توجه شده و یك موضع برای استحصال زغال ارچه معین شده تادیگر مواضع ازضررقطع اشجار مصئون بمانند در عین حال پروگرام پیشرفت امور مذکور وطرزاداره وغیره امورجنگلها بعداز تصویب ولایت به‌مقام وزارت تقدیم شد. اگر نظریات مذکور قبول و عملی میشود جنگلات طبعی از بربادی محفوظ مانده بلکه وسیع و سرسبز میگردد.

۲- درجنگلهای، مصنوعی‌هم‌توجه زیاد بعمل‌آمد وقوریه های نهالهای مثمر وغیر مثمر ترتیب گردیده تا درآینده بدسترس اهالی گذاشته شود همچنین ازچوب های قابل تعمیر جنگلات‌مصنوعی یك تعداد چوب برای تعمیرات ریاست تفحصات درحکومت‌سرپل ویك تعداد زیاد چوب برای پایهٔ تیلفون ازجنگل بلخ برای مدیریت عمومی‌مخابرات وهمچنین‌یك تعداد چوب تعمیر برای شفاخانه مستورات ولایت مزارشریف‌ازجنگلهای‌مذکور دربدل قیمت داده شده است.

ج-تهیهٔ آلات زراعتی :

ازآلات زراعتی که توسط کمپنی اتریشی بوزارت زراعت و از آنجا بمدیریت های زراعت فرستاده شده استفادهٔ شایانی بعمل‌آمده و طرز کار آلات زراعتی مخصوصا داسهای درو، را باهالی فهمانیده ومتوجه گردیده تا اهالی در راه استفاده از آلات مذکور بلدیت حاصل نمایند چنانچه یك تعداد از اهالی حکومتکلان بلخ وحکومت کلان‌شبرغان وآقچه به‌آلات‌مذکور بلدیت حاصل‌ویك تعدادآن را خریداری نموده‌اند که در موقع ضرورت از آلات مذکور استفاده نمایند.

پروگرام امور نهال‌شانی وجنگل شانی نیزاز طرف مدیریت زراعت ساخته شده وبه حکومات محلی خبر داده شده تا بروی پروگرام مذکور حکام وعلاقداران ومامورین بلدی ومامورین زراعت در امور نهال شانی حکومتی ورعیتی واهالی زمین دارتوجه نمایند.

اجراآت مخابراتی :

۱ـ از حصه محکمه الی کلفت که (۵۰) کیلومتر مسافه دارد لین تیلفون طور اساسی تمدید گردیده .

۲ـ یك پسته خانهٔ جدید در بندر کلفت دایر گردید .

۳ـ یکپایه سوچبورد پانزده لینه در کلفت نصب گردیده .

٤ـ یکپایه سوچبورد (۳۰) لینه در آقچه نصب و مخابرات تیلفون توسعه داده شده .

۵ـ یك لین تیلفون تخمین دو کیلومتر به علاقه داری دهدادی تمدید شده است .

دمشرقي ولايت

تشکیل:

نائب الحکومه	ع،ج،س،ا، غلام فاروق (عثمان)
مستوفی	ع،ص،محمد جان کریمزاده
دامنیي قوماندان	ح عبدالمجید
دژاندارم قوماندان	ح محمد ظریف
دمرافعي قـاضي	ف مولوي محمد صدیق (کبارى)
دابتدائیي قاضي	ف مولوي محمد عالم
داداري مدیر	ص کمال الدین (عبادى)
دقلم مخصوص مدیر	ص محمد امان (حیدرزی)
دقبائلو دلوی مدیر کفیل	ش شاپور (احمدزائی)
دگمرك مدیر	ص علیخان
داحصائیي دمدیریت کفیل	ص سیدمقیم
دمکلفیت مدیر	ح محمد ایاز
دفوایدعامي مدیر	ص حفیظ الله
د پوهنى دلوى مدیریت کفیل	ع عبدالسلام
دمطبوعاتو مدیر	ص عبدالباقي باغوانیوال
دتفتیش مدیر	ص عبدالهادی
دمخابراتو مدیر	ص امیر محمد
دصحیي مدیر	ص دکتور حاجي محمد اسمعیل
دانحصاراتو مدیر	ص محمد رسول
دکرهنى مدیر	ص حسن علي
داستخباراتو دمدیریت کفیل	ص محمد آصف

امور ولایت مشرقی

فعالیت عرفانی :

حکومت در حصهٔ پیشبرد سویهٔ علمی وعرفانی ولایت مشرقی توجه زیادی دارد واهالی ولایت مشرقی نسبت به هرامری درین ولایت به بسط معارف احتیاج دارند لذاعلاوه برتوجه خاص دایمی دولت درین اواخر طبق پلان پنجساله معارف سهم بزرگی به این ولایت رسیده درسال ۳۵ به معاونت وزارت معارف یك لیسه ویك مکتب متوسطه و(۳) مکتب اساسی و(۸) مکتب دهاتی بموافقت مردم در نقاط مختلف ولایت تاسیس شد ودر اکثر مکاتب پروگرام حرفوی بادرنظر گرفتن شرایط حیاتی مناطق شامل گردید که پروگرام مذکور در حیات عملی با طلاب ومردم کمك شایانی میکند برای تحصیلات متوسطه دربعضی مناطق مکاتب ابتدائی به متوسطه تبدیل ودرمرکز لیسهٔ دارالمعلمین لیلیه ساخته شد تاشاگردان اطرافی مشرقی هم بتوانند درمرکزولایت تعلیمات عالی را فرا گیرند هم چنین دوکورس اکابر درشهر جلال آباد در اواخر سال جاری افتتاح شده است که برای باسواد ساختن اکابر شهر خیلی مفید است ومدنظر است این چنین کورس ها باهمکاری وزارت معارف بتعداد زیادی توسعه داده شود .

فعالیت های عمرانی:

درولایت مشرقی عمارات و مخصوصاً تعمیر ابنیهٔ بزرگ دریکسال اختتام پذیرفته نمیتوانند زیراامور تعمیراتی درشدت گرما یکمدت زیاد متوقف میباشد . با این تذکر لازم است توضیحات بیشتری داده شود.

۱- تعمیر جدید محکمهٔ عدلیه مرافعه که کار آن در برج جدی سال ۳٤ شروع وسنگ کاری دیوار های آن به کرسی رسیده ومناصفهٔ تعمیر مذکو رخشت کاری شده الی سرطاق تکمیل وکار متباقی آن جاریست .

۲- تعمیر جدید فوائد عامه : کاردیوار احاطهٔ طرف جنوب وشرقی آن که (۱۸۰) مترطول دارد شروع وطرف جنوب دیوار آن بامناصفهٔ دیوار شرقی مذکور سنگ کاری وخشت کاری آن هم تکمیل شده است .

۳ـ کار تعمیر تلگراف خانه تکمیل ومحض آهن پوش آن مانده وتحت کار است .

٤ـ کار عمارت گدامها وملحقات وتعمیر گمرك جلال آباد جاری است وقسمت بزرگ آن تکمیل شده است .

۵ـ عمارت الحاقیه اپارتمان نمبر٦ نیز اکمال گردیده ومورد استفاده است .

٦ـ تعمیر مدیریت قبایل کاملا تکمیل وامور جزئی آن الی اخیر سال ۳۵ انجام میشود فعلا مورد استفادهٔ دوائر است .

۷ـ عمارت قوماندانی ژاندارم امسال تکمیل وکار تعمیر الحاقیه آن نیمکاره است

۸ـ تعمیر ستیشن جدید برق جلال آباد توسط ریاست بنار و الی عنقریب تکمیل شدنی است فعلا ماشینها دران نصب است .

۹ـ تعمیر سرحدداری تکمیل گردیده .

قلعهٔ ژاندارم تورخم نیم کاره بوده ممکن است بعد از اسد تکمیل شود.

۱۰ـ تعمیر سرحدداری بریکوت بهسرطاق رسیده است .

آنچه با تعمیر عمارات جدید اهمیت مساوی وبلکه اهمیت بیشتر دارد امور ترمیم عمارات وباغهای سابقهٔ جلال آباد است که در سال جاری باحاصل نمودن يك اندازه پول از دولت بهترمیم عمارت بزرگ باغ شاهی پرداخته شد که اکنون تمام امور آن تکمیل گردیده است همچنین ترمیم عمارات باغ کوکب جاری است .کار دیوار باغ دارالحکومگی که(۲۳۲) مترطول دارد در آخر سال ۳۵ شروع وعنقریب تکمیل میشود . وهم قسمت بیشتر کار دیوار احاطهٔ جنوبی سرك باغ سراج العمارت، ترمیم عمارت نایب الحکومگی، عمارت دارالمعلمین، عمارت پوستهٔ شهری تکمیل گردیده .همچنین سفیده کاری وترمیمات کمپ وملحقات دروازه نیز انجام یافته است وترمیم عمارات باغ تاریخی غله قریب بهاختتام است .علاوةً امور

تعمیری عمارت بزرگ مستوفیت بجز امور زینتی آن کاملاً ختم و مورد استفادهٔ دوائر قرار گرفته وکار عمارت گمرک دکه هم تکمیل شده است .

فعالیت دراصلاح وضع اجتماعی مردم :

درولایت مشرقی در حصهٔ اصلاحات وضع اجتماعی مردم دو چیز خیلی قابل اهمیت است: رفع رسوم وعادت منفی واز بین بردن گوندی ها ومخالفت های محلی اولسی . برای اصلاح رسوم وعادت منفی ازیکطرف توسط حکام ومحاکم عدلی عملاً اقدامات جاری است وکوشش میشود ازیکطرف تطبیق اصولنامه های دولت درحصهٔ عزاداری‌ها ختنه‌سوری‌ها ونکاح ازدواج‌های نامشروع ومصارف سنگین اقدام شود واز طرف دیگر توسط منورین قوم واولس مردم به‌مضرات وعواقب بداین‌چنین‌رسوم فهمانیده شوند وتعهدهای قومی بعمل آورند.

هم چنین برای رفع و مخالفت‌های محلی درمشرقی توسط مصاحبه ها به‌اهالی حکومتی‌های مختلف اقدامات بعمل‌آمد اهالی‌هرمنطقه برای اتحاد واتفاق اولسی‌درتمام امورحیاتی خویش تعهدات سنگینی نموده‌اند وتاکنون بروفق آن حیات بسرمی برند . دربعضی مناطق درحصهٔ رفاه واتحاد مردم مجاهدت هائی صورت گرفته ونتایج مفیدی بارآورده است .

ناگفته نباید گذشت طوریکه راپور های قومانداني امنیه ومدیریت اداری نشان میدهند تعدادمراجعین درسال جاری‌نسبت به‌سال گذشته کم است ومراجعه‌ها بیشتر جنبهٔ حقوقی دارد .

اقداما برای انکشاف‌وضع‌اقتصادی مردم:

مردم مشرقی بطورعموم ازحیث اقتصاد ضعیف میباشند ودولت ازراهای مختلف سعی دارد تا به‌حالت اقتصادی مردم انکشاف داده شود وبرای این کار درولایت مشرقی ازطرف کوپراتیف چوب (جنگلات) از طرف دیگر مؤسسهٔ صنایع دستی وهم شعبهٔ بانک زراعتی وصنایع‌دستی داخل اقدامات اند مؤسسهٔ‌صنایع دستی‌درمشرقی موفق‌شده‌است تاصنایع‌دستی‌ومورد احتیاج

اهالی را بصورت بهتردرآورده وآنرا ازهرحیث تکامل وانکشاف بدهد. مرکز این مؤسسه درثمرخیل تعین شده است. هرچند این مؤسسه درسال جاری تشکیل شده است ولی به همکاری بانك زراعتی وغیره مؤسسات موفق شده است درثمرخیل دستگاهای متعدد بافت رابکار بیاندازد ویك تعداد بافندگان رااز نواحی ولایت گردآورده وبارهنمائی های خویش رونقی به صنایع دستی این ولایت بدهد. ازیکطرف توسط ماشین های ساده ودستی محصولات بیشتر وخوبتری تولید و بقیمت ارزانتر بدسترس مردم بگذارد و از طرف دیگر يك تعداد زیاد بافندگان راتربیه وبطرق جدید بکارانداز د. همچنین درمناطق مختلفهٔ ولایت مثل رودات غازی آباد ، بالا باغ، چغه سرای، مزینه وغیره باصانعین وکارگرهای اموردستی کمك شایانی بنماید که دراثر آن وکمیت وکیفیت صنایع تغیررخ داده وهم به حیات اقتصادی صانعین مساعدت های لازمه نموده است ودرنظراست که دراین ولایت تأسیسات مختلف ومتنوع صنایع دستی بعمل آید که این کار البته درحیات اقتصادی مردم وصانعین انکشاف مهمی بوجود خواهد آورد. این موسسه اسهام می پذیرد ودر نقاط مختلف ولایت شرکاء دارد. اکنون يك مغازهٔ مصنوعات این مؤسسه در جلال آباد ويك مغازهٔ دیگر آن درتیگری لغمان افتتاح شده است.

جنگلهای مشرقی منابع طبیعی ثروتی این ولایت است. درسال گذشته شرکت یووالی به شرکت تعاونی چوب تحول نمود ولی بااین هم تااندازهٔ زیادی توانسته است که مردم گرد ونواح مناطق جنگل هارا بکارانداخته ومعاونت های مادی باوشان بکند. این مؤسسه هم اسهام می پذیرد و در صدد ازدیاد شرکای خوداست. درنظراست به مساعدت اهالی وشرکای این مؤسسه امور آن روبانکشاف رفته وتأثیر خوبی دربلند بردن سویهٔ زندگی مردم ببخشد وحالت اقتصادی ایشان رابهتر نماید.

همچنین نمایندگی بانك زراعتی وصنایع روستائی ملیونها افغانی قرضه به زمینداران ومالداران وصنعت کاران مشرقی پرداخته است که توسط آن

وضع اقتصادی خویش را موازنه بخشیده و در ترقی حقیقی خویش بپردازند این قرضه‌ها برای حفرکاریز ها آبادی املاک وامور آبرسانی و ترقی وانکشاف صنایع پرداخته شده و مردم مشرقی ازان استفاده های خوبی نموده اند که این همه‌درحیات اقتصادی‌مردم اینجا تأثیر خوبی بخشیده است وامیداست به‌جریان این‌مساعدت‌ها اوضاع‌اقتصادی اهالی‌مشرقی تغیر بسزائی نموده وسویهٔ حیات خوبتر شده برود .

همچنان درکار تمدیدسرك اساسی بین تورخم وسروبی هزارهانفر مسکونین ولایت مشرقی مشغول کار بوده وبه پیمانهٔ کافی ازتعداد بیکاران ولایت کاسته شده است .

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

تمثال فرخندهٔ اعلیحضرت همایونی ـ کار (نوک آهنی) ښاغلی جان محمد

گوشه‌ای از « تنگی‌سیدان » کار بناغلی عبدالحسین رشیدی

دقطغن ولایت

تشکیل:

نائب الحکومه	و، ج محمدجمعه «صدیقی»
مستوفی	ع، ص محمد ابراهیم
دمرافعی قاضی	ف، فضل کریم
دامنیی قوماندان	ح، محمد زمان
دژاندام قوماندان	ح، عبدالواحد
دمکلفیت مدیر	ح، عبدالمجید
دمطبوعاتو مدیر	ع، میر امین الدین «انصاری»
دمخابراتو مدیر	ع، عبدالواحد
دمعارف مدیر	ص، امیرمحمد
داداری مدیر	ص، محمدعثمان
داحصائیی مدیر	ص، میراحمد
دپلټنی مدیر	ص، سیدمحمد
دگمرك مدیر	ص، محمد رفیق
دروغتیا مدیر	ص، عبدالواحد
دفوایدعامی مدیر	ص، عبدالرزاق

امورولایت قطغن

فعالیت عرفانی:

برای پیشرفت سویهٔ علمی و عرفانی مردم ولایت قطغن یکباب مکتب رسمی وهشت باب مکتب دهاتی وچهار کورس اکابر افتتاح گردیده ویکی دوباب دیگرهم درشرف تاسیس است .

هیأت های تدریسی وتعلیمی مکاتب در نقاط مربوط علیه بی‌سوادی

وبی علمی مجادله و مجاهده مینمایند ، امور اداری و تدریسی مکاتب وقتاً فوقتاً باز دید و ذریعهٔ مفتشین تفتیش و هدایات لازمه در حصه ترقی تعلیم داده شده کذا یک باب مکتب لیلیه تاسیس و افتتاح شده است .

عمرانات :

یک تعداد عمارت در شهر جدید بغلان ، قندوز ، خان آباد ، قزل قلعه ، پلخمری ساخته شده و هنوز هم فعالیت‌های عمرانی در سرتا سر ولایت جاریست .

رفع عادات منفی مردم :

همیشه طور مستقیم یاغیر مستقیم ازطریق تبلیغ و نشر اعلانات ومضامین در روز نامه اتحاد ، طرق صلاح و مزایای مدنی به اهالی گوشزد و توصیه های لازمه شده که رسوم وعادات منفی را ترک بگویند .

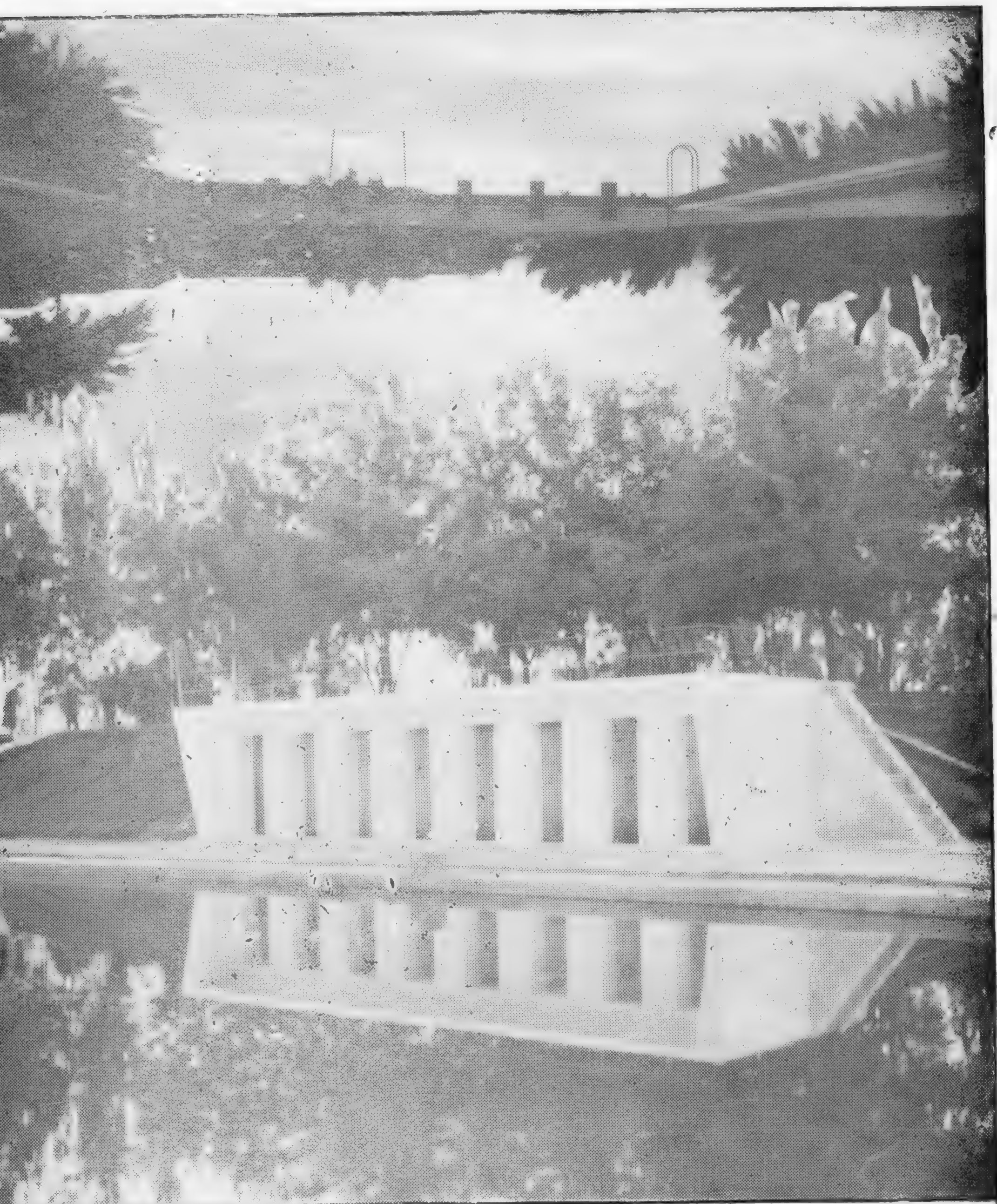
امور اقتصادی :

برای انکشاف وتقویهٔ امور اقتصادی مردم ازطرف شرکت قند تقاوی به لبلبو کارها و از شرکت پخته پول تقاوی بزارعین پخته و از بانک زراعتی پول برای آبادی زمین وباغهای خرابه داده شده .

صنایع :

جهت پیشرفت و تقویه صنایع عصری ، حرفه های محلی در مکتب سرای سنگ پروگرام نجاری ودر مکتب چاه آب پروگرام الچه بافی تطبیق درمحل اجرا گرفته است .

نسبت بسالهای گذشته یك اندازه زمین های مخروبه جنگل با طلاق بلند آبه بیك تعداد اشخاص بی زمین داده شده که قابل زراعت و استفاده ساخته تامین معیشت بدارند .

(بالا) یکی از مناظر زیبای قند وز
(پائین) حوض «آببازی» عصری قندوز

عدلهای پختهٔ فابریکهٔ قندوز، آمادهٔ صدور گردیده است

تمدید راه ها:

راه قزل قلعه جدیداً ساخته شده و کذا سرك عموعی بسط و توسعه داده شده بعضی پوزه های کوه که سرك را تنگ ساخته بود و موتر ها در حین تردد تصادف میکردند و بخوبی گذشته نمی توانستند تسطیح و اصلاح شده از کیله گی به کـو تل بیش گـزه به طرف نهرین سرك جدید برای رفت وآمد عراده جات تحت ساختمان گرفته شده .

میدان طیاره جهت فـرود آمدن و پرواز طیاره در قندوز ساخته شده است .

دجنوبی ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	و،ج،س،ع فیض محمد
دنایب الحکومگی مرستیال	ع، ص محمد شریف
مستوفی	ع، ص نصرالله
دامنیی قوماندان	ح، سردار محمد
دمرافعی قاضی	ف، مولوی محي الدین
داداری مدیر	ص ، محمد طاهر
دپوهنی دلوی مدیریت کفیل	ص، عبدالشکور
دمطبوعاتو مدیر	ص ، فدامحمد « صارم »
دمخابراتو مدیر	ص. محمد نعیم
دکرهنی مدیر	ص، محمدانور
دروغتیامدیر	ص ، عبدالرشید
دفوایدعامی مدیر	ص، محمد یوسف

امور ولایت جنوبی

افتتاح مکاتب :

باثر مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی درین ولایت وارشادات ذات‌شاهانه‌اهالی‌جداً خواهش تاسیس وتشکیل‌مکاتب را نموده ودر نتیجه مکاتب ذیل امسال از طرف دارالحکومگی جدید تاسیس و افتتاح شد :

۱ــ در منطقه دم وغندی منگل یکباب

۲ــ در منطقهٔ غنئی منگل یکباب .

۳ــ در منطقهٔ چرلگی منگل یکباب .

ازمسافرت اعلیحضرت معظم همایونی در ولایت جنوبی بنباغلی صدراعظم نیز در مسافرت با اعلیحضرت معظم همایونی همراه بودند

جلالتمآب عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه در دعوت بنباغلی صدراعظم افغانستان

از مناظر دعوت بناغلی عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه در پغمان .

۴ـ درمنطقهٔ چمکنی یك باب
۵ـ « حصارك تنی « «
۶ـ « صادق « «
۷ـ « قدم « «
۸ـ « گیان جدران « «
۹ـ « پشتی جدران « «

چون بنیه اقتصاد اهالی طوریکه لازم است پیش نرفته وعدم علاقمندی شان به معارف از همین ناحیه نشأت کرده بود لذا بمنظور تنویر و تقویه علمی واقتصادی مردم دو باب مکتب ایلی که مصارف تعلیمی، اغذیه والبسهٔ آنرا دولت میپردازد درخوست منظوری شده یك مکتب تخنیکی که در آن فارغ التحصیلان صنوف ششم که قبلاً از مکاتب فارغ شده اند، شامل میشوند دومی بصورت کورسی است که طلاب بین سنین ۱۳ الی (۱۶) ساله را بطرز زندگانی وسواد خوانی آشنا میگردانند .

همچنان درمکتب رحمان بابا که قبلبرین سهمیه طلاب اینولایت کمتر بود، سهمیه بیشتر گرفته شده .

تعمیرات :

درسال گذشته بعضی بناءها درگردیز، خوست ومربوطات آن درشقوق مختلف آغازشده بود که امسال کار تعمیرآن پیشرفته است .

۱ـ تعمیر دارالحکومه گی واقع گردیز کار های آهن پوش و نجاری وپلستر کاری آن انجام گردیده ودرجناح سالون بزرگ قسمت شرقی تعمیر نزدیك به تکمیل است .

۲ـ کلب عصری درگردیز اعمار وتا حد لازمه تعمیرآن پیشبرده شده .
۳ـ تعمیر تعمیر تلگرافخانه گردیز ختم شده .
۴ـ درخوست تعمیر بزرگ حکومت کلان وملحقات آن کار شده .
۴ـ کار سینمای خوست بسرعت جاری است .
۵ـ تعمیر مسجد شریف واقع خوست آهن پوش وپلستر کاری شده .
۶ـ تعمیر حکومت جاجی میدان بهسرعت بیشبرده شده .

۷- کلپ خوست به پایه‌ختم رسیده .
۸-تعمیر حکومت محلی سیدکرم بسرعت پیشبرده شده .
۹- کلپ‌خته‌کندو که کار آهن پوش و نجاری آن باقی بود، کار شده‌است.

فعالیت جهت رفع عادات و رسوم بی مورد:

رسوم شومی که درین منطقه رواج داشت کم کم از بین برداشته‌شده که مهمترین آن حسب ذیل است :

۱- طرز ازدواج درین‌محیط شکلی داشت که بسا دختران بدون ازدواج بخانه می‌ماندند پسران جوان نیز به نسبت ولورسنگین ازدواج نمیتوانستند، مردم بحقایق ملتفت گشته واکنون این نقیصه نسبتاً رفع شده است .

گندو گند بازی که بزرگترین آن تور گند وسپین گند نامیده میشد واختلافات زیادی‌را سبب میگشت از دیراست کم‌کم رفع شده .

۳- یك رسم دیگر نیز وجودداشت که بعض برای همکار ساختن دیگران در یکی ازمقاصدخود ازقبیل‌دعاوی وغیره بخانه اشخاص مراجعه‌کرده به ذبح گوسفند میپرداختند بمردم تلقین‌شد تا موافقه وعهد نمایند که ازین گونه‌اعمال خودداری کنند

فعالیتهای متفرقه:

این‌سرزمین‌را که‌جبال‌سرسبز دارای انواع‌اشجار فرا گرفته دراکثر مناطق تأمین‌معیشت‌مردم ازراه قطع اشجار وعرضهٔ آن به بازارها صورت میگرفت بعضی نقاط که دارای زمین زراعتی بود فاقد آب کافی بود .

برای جلوگیری از قطع اشجار بصورت‌نا منظم، اقدامات‌موثری گردیده به‌بذر انواع‌تخم اشجار کوهی مبادرت گردیده است .

درقسمت‌زمینهای بی‌آب به‌اعمار بندهای تحت الارضی وحفرکاریزها اقدام‌شده که‌همه بفضل خداوند نتائج مؤثر داده و تقریباً (۲۵) کاریز در مربوطات آن بعضاً به پول قوم و اکثر در برابر پول تقاوی که از طرف‌حکومت داده شده حفر گردیده که آب کافی‌داده وبسیار زمین ها تحت آب آمده است .

حکومت متبوع مصروف مطالعات طرق انکشاف حیاتی اهالی میباشد.

درجملهٔ مواد صنعتی اینولا بته‌مرزی میباشد که‌از آن بساختن بوریا و انواع رسمان وغیره میپردازند قبل‌ازین فعالیت‌شان داخل‌چوکات فنی نبوده بعدازدادن نمونه‌ها ورهنمونی به طرق‌اساسی، موفقت‌کاملی دستداده‌که حالا ازمقدارکم اشیای خوبتر وبهتر ساخته میشود .

پیله وری که بصورت نادر در بین مردم رایج بود درپیشرفت آن توجه کافی شده که (٦) نفر طلبه برای تحصیل عملی این رشته در بغلان صنعتی اعزام‌ومقدار زیاد تخم‌توت زمینی بدسترس مردم گذاشته شده وهم ازنوع بهترین‌تخم پیله‌باهالی توزیع گردیده است .

و در سائر صنایع از قبیل نجاری وغیره دربعضی مکاتب اقسام صنعت عملی، موقع‌داده شده .

شهرهای باستانی این‌ولا اگریگان یگان جلو نظر قرار داده شود هرکدام‌تفصیلی‌داردکه قدامت‌آبادی وعمرانی رابخاطرمی‌آورد. اما گذشت زمانه موجب‌نیستی آن‌ها گردیده لذا موافق به‌عصرکنونی در تعمیر شهرها پرداخته شده که‌حاضراًشهرخوست‌موردنظر بوده وتا حدامکان‌جاده های‌منظم وعمارات ومارکیت عصری وباغچه های تفریح اعمار گردیده و بدرجهٔ دوم شهرنو گردیز میباشد که اساسات آن طرح خیابانها و باغچه ها ترتیب وعمارات هالی اساس گرفته شده .

فعالیت زراعتی :

در فعالیت زراعتی یك تغیر قابل ذکری رخ داده که آن عبارت از کاشتن انواع سبزی‌جات ودستیابی‌محصولات خوب بوده ودر سال گذشته بذریعهٔ یك نفرمتخصص ترکی‌اشجاروحشی‌زیتون‌پیوندگردیده وپیوندنتیجه‌خوبی داده واکنون درنظر است که‌متخصص دائمی‌استخدام شودتا بخواست خداوند وفعالیت‌جوانان از اشجارکوهی حاصل قابل ملاحظهٔ بدست آورده شود .

مطالعات راجع به اعماربندهای تحت‌الارضی وحفر کاریزهای‌زیادشده وامید است هرکدام نتائجی بدهد .

سرکهاوراهها:

خطوط مواصلات که درحیات اجتماعی وانفرادی رول مهم دارد هما نادر اکثر نقاط سرکهای منظمی ممتد گردیده که کلانتروقابل ذکرآن سرکی است که گردیز را به زرمت وزرمت را به غزنی وارگون وصل میسازد این سرک بعرض (٨) متر بوده و همچنان سرکی که گردیز ومیرزکه رااز بین آبادیها بهم متصل ساخته عرض آنهم (٨)متراست وبرای اتصال جاجی وگردیز ازمیرزکه منگل اساس امتداد سرکی گذاشته شده که اکثر قرا منگل را عبور نموده ودر شرف تکمیل است. درراه جلوگیری ازشیوع مرض ملاریا جداً اقدام شده وهم حشرات مضره که در هر منطقه دیده شده بدفاع آن قیام گردیده .

دمیمنی اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص، غلام حیدر «عدالت»
مستوفی	ع، نوراحمد
امنیه قوماندان	ش، محمد رفیق
حدودی قوماندان	.....
دمرافعی قاضی	ف، مولوی فضل حق
دمطبوعاتو دمدیر کفیل	ص، حفیظ الله «شهید»
دپوهنی مدیر	ص، قربانعلی
دروغتیا مدیر	ص، عبدالشکور «نیازمند»
دمخابراتو مدیر	ص، عبدالقیوم «حمیدی»
دگمرکو مدیر	ص، غلام فاروق
دابتدائی قاضی	ف، عبدالکریم
دمکلفیتو مدیر	ش عبدالشکور
دکرهنی مدیر	ص، عبدالصمد
دفواید عامی مدیر	ص، عبدالستار «وردکی»

امور حکومت اعلی میمنه

فعالیتهای عرفانی:

بمنظور توسعهٔ معارف چنین فیصله شد که در تمام قریه‌ها ودهات ، مکاتب دهاتی افتتاح وعجالتاً که بودجهٔ وزارت معارف ازعهدهٔ همچو مصارف بر آمده نمیتوانند بهمکاری مردم ازملاامامها بحیث معلم کار گرفته شده ودرمکاتب مذکور ازهمان کتب درسی وزارت معارف که درمکاتب دهاتی رسمی تدریس

میشود استفاده بعمل آید، این مکاتب قلیلادر سال یک بار ازطرف مفتشین مدیریت معارف تفتیش میشوندو تا حال برای اجرای این منظور یک تعداد لستها ازملاامامهای قریه‌جات ودهات بحکومت اعلی مواصلت کرده باقیما نده هم‌تا اواخراین‌ماه‌خواهدرسید وانشاءالله‌سراز بهارسال آینده برای افتتاح مکاتب مذکورشروع بکارخواهد شد، درقسمت‌مردم کوچی نیز که درمواسم بهارو تابستان به کهستانات پراگنده میشوند چنین‌تجویز بعمل آمدتا درموسم زمستان که آنان در چند نقطهٔ معین جمع میشوند نظر بکمی وقت همان کتاب در ظرف (٥) سال بالای اطفال آنها تدریس شود برای تشویق اطفال واولیای آنها بمعارف درسال‌جاری جشن اطفال بصورت بیسابقه وخیلی با شکوه گرفته‌شد وجوائز گران بهائی بیک‌تعدادزیاد پسران ودختران توزیع گردیدهمچنین درمحفل‌توزیع‌شهادت‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان دورهٔ اول مکتب‌نسوان میمنه که ازطرف (خانم‌عدالت) ترتیب گرفته‌شده ودر آن عدهٔ زیادی ازخانمها و مادر های متعلمات حضور بهمرسانیده بودند سخنرانی های مفصلی‌در اطراف فوایدعلم ودانش ایرادو بفارغ‌التحصیلان انعامات لازمه نیزداده‌شد، هکذا ترتیب گرفته‌شده‌اگر وزارت‌معارف‌منظور نمایندانشاءالله درشروع سال‌آینده‌دوباب‌مکتب‌نسوان یکی در حکومت‌محلی اندخوی ودیگری در گذر عربخانهٔ شهر تشکیل میشود. نسبت به پروگرام تعلیمی‌مدرسهٔ ظاهرشاهی که‌ازمدت (۲۰) سال‌باین طرف‌هنوز نتوانسته حتی یکدوره فارغ‌التحصیلی هم‌بجامعه تقدیم‌ویالااقل مراحل تدریسی‌را بصورت صحیح پیشبرد، باتفاق علمای جید ترتیبات اساسی گرفته شده ونیز جهت مزیدمعلومات محصلین مضمون پداگوژی نیزدر زمرهٔ مضامین درسی شامل وبرای بلندبردن سویهٔ تعلیمی وتشکیل‌صنوف‌عالی هم‌تدابیرلازمه‌اتخاذ گردید.

درسال جاری برای‌تقویه سپورت در مکاتب مساعی لازمه بعمل آمده‌و کنفرانس های‌علمی نیزدر مکاتب ومدارس درمواقع مناسب‌جریان داشت، ازاول سال‌تا (١٥) عقرب(۸) باب مکاتب دهاتی درمربوطات میمنه افتتاح ودر آن (۲۳۰) نفرطلبه مشغول‌تحصیل‌اند.

یك کورس اکابر درسال جاری تاسیس گردیده ودومکتب حرفه‌وی نیز قبل ازاتمام سال جاری شروع بکار خواهد کرد که قالین بافی آن دردولت آباد ونجاری آن در قیصار ترتیب گرفته شده، یك مکتب ابتدائی درشهر میمنه و چندمکتب دهاتی در نقاط مختلف اینولا درشروع سال تعلیمی یعنی بعداز (۱۵) حوت افتتاح ومتعلمین بفرا گرفتن تعلیم شروع مینمایند، درجریان سالجاری که از تمام مکاتب ومدارس مربوط اینولا بازدید بعمل آمد یکتعداد ازمعلمین و متعلمین که در پیشبرد سویهٔ تعلیمی زحمت کشیده بود بدریافت انعامات لازمه موفق شدند، قرار معلوم امسال بیشتر از سال های گذشته مردم برضائیت خود اطفال خودرا بمکاتب شامل کرده اند.

تیراژ طبع جریدهٔ ستوری نیزدر سال ۳۵ از(۴۵۰) به(۱۱۲۵) نسخه بالارفت در قریه‌و دهات یکتعداد مشترکین برای اولین بار بخواندن ستوری آشنا شدند وهم برای استفادهٔ بیشتر مردم درسال آینده ازستوری وسویهٔ نشراتی آن ترتیبات مناسبی گرفته شده ویکپایه ماشین جدید طبع که جدیداً ازمطبعهٔ دولتی آورده شده بوددر تعمیرجدید مطبوعات نصب گردید امید است این پروگرام ها برای توسعهٔ معارف و با سواد ساختن تمام طبقات مردم وپیشبرد مرام مطبوعات ودیگر اموراجتماعی اینولا که درسال جاری سردست گرفته ونسبت بکمی وقت ومشکلات پولی وبرخی موانع دیگر متاسفانه باجرای همهٔ آنها توفیق حاصل شده نتوانست درسال آینده عملی گردد

فعالیتهای عمرانی :

از عمارات و آبادیهائیکه درظرف ۹ماه سال جاری روی دست گرفته شده یك قسمت آن تکمیل و قسمت دیگر آن بواسطهٔ زمستان بیسابقهٔ امسال و سردی طاقت فرسای شتاو مشکلات پولی ،کمیابی ، مواد تعمیراتی وغیره عجالةً کار آن به تعویق افتاد آنچه بپایهٔ اکمال رسیده میتوانیم به ترتیب آتی از آن تذکری بدهیم :

الف: عمارات:

تعمیر مدیریت جریدهٔ ستوری میمنه از سرمایهٔ موسسه که یکحصهٔ تهداب آن در سال ۱۳۲۸ گذاشته شده و تا حلول سال جاری بهمان ترتیب باقیمانده بود در اوائل تابستان کار آن شروع شدکه اکنون تقریبا بیش از (۲) ثلث کار آن بپایهٔ تکمیل و پوشش رسیده و بمحض مساعدت هوا کار باقیماندهٔ آن نیز به کمترین وقت تکمیل میشوداین عمارت دارای (۱۲) اتاق و کتابخانه میباشد .

۲ : تعمیر مدیریت مخابرات که دارای (۱۵) اتاق است کار آن تاکرسی رسیده .

۳ : ـ تعمیر مکتب نسوان که دارای (۱۸) اتاق میباشد یك قسمت آن تاکرسی کارشده و یك قسمت آن تهداب گذاری شده است .

٤ : ـ تعمیر ادویه خانهٔ مدیریت زراعت که عبارت از (۷) اتاق و دو طبقه ئی میباشدکاملا بپایهٔ تکمیل رسیده است .

۵ : ـ تعمیر گلخانهٔ فارم زراعتی و پیله خانهٔ آن بپایهٔ تکمیل رسیده .

۶ :ـ تعمیر نیمکارهٔ سابق مترولوژی باکمی تعدیل تکمیل و جهت کتابخانه تخصیص داده شده .

۷ :ـ تعمیر حکومتی تگاب شیرین که دارای (۲۲) اتاق میباشد (۱۲) اتاق آن بپایهٔ پوشش رسیده .

۸ :ـ تعمیر علاقه داری کوهستان بپایهٔ تکمیل رسیده .

۹ : ـ تعمیر مکتب علاقه داری درزاب به پوشش رسیده .

۱۰ : ـ تعمیر اساسی سینمای جوزجان به پوشش اول رسیده تا سرطان سال آینده تکمیل می شود .

۱۱ـ : تعمیر موقتی سینمای جوز جان تمام شده .

۱۲ : ـ عمارات گدامهای حکومات قیصار ، بلچراغ و تگاب شیرین به پوشش رسیده و حصهٔ کم کار داخلی آن باقیمانده .

۱۳: ـ تعمیر مهمانخانهٔ حکومت اعلی به پوشش رسیده .

۱٤ : ـ تشناب هوتل با تمام وسائل آن بصورت عصری تکمیل شده .

۱۵ : ـ کناره های دو طرفهٔ سرك مقابل حکومت اعلی از شرق بغرب بطول تقریبا (یك) کیلو متر بصورت خیلی زیبا و پخته کاری جدیداً احداث وتکمیل شده .

۱٦ : ـ تعمیر گدام پشم درحصهٔدولت آباد که گنجایش (۱۰) هزارعدل پشم را دارد تکمیل گردیده .

ب: پلها ومعابر

۱ : ـ پل رودخانهٔ قیصار که دارای سه رواق و به طول (۲٤) متراست تقریبا تکمیل شده عرض هررواق این پل (۹) متر ، ضخامت هر پایه (٦) متر و بلندی پایه ها (۲) متر و (٦۰) سانتی است که تنها کار بستن کمان آن باقیمانده .

۲ : ـ پل رودخانهٔ چیچکتو (مربوط قیصار) که (۳۲) مترطول دارد کار آن تمام شده تنها اتاق بندی آن بواسطهٔ برودت و قبل از وقت رسیدن زمستان شدید، بسال آینده موکول گردید .

۳ : ـ معبر دریای المار بطول (۸٤) متر و بعرض (۸) متر و عمق (۳) متر کاملا پخته کاری و کار آن تمام شده .

ناگفته نماندکه دریاهای قیصار ، چیچکتو و المار در موسم آب خیزی مشکلات زیادی به عبور و مرور عراده ها و مردم پیش میکرد بناءاً با تکمیل پلها و معبرمذکور آن تکالیف کاملا مرتفع و باعثرفاهیت زیاد خلق الله می گردد .

امور تسطیح وترمیم:

۱ : ـ میدان طیارهٔ جدید بطول(۱۶۰۰) متر و عرض ۱۰۰ متر تسطیح و (۸۰) فیصدکار آن تمام و جغلهٔ آن بالای کار آورده شده و تا اخیر حوت باقیمانده کارآن نیز تمام میشود درین کار در حدود (۵۰) هزار متر مکعب خاك برداشته شده .

۲ : ـ تخریب و تسطیح تپه سیف الملوك و دیگر تپه‌هاو خندق‌های اطراف بالاحصار بمنظور احداث باغ عمومی که در حدود (٤٦) هزار متر مکعب خاك آن بگرد نواح بالاحصار هموار شده .

۳ ـ تخریب و تسطیح حویلی‌ها ئیکه تحت نقشهٔ تعمیر مسجد عید گاه واقع شده وتهداب گذاری دیوار احاطهٔ تعمیر مذکور درحصهٔ غربی شهر میمنه

٤ ـ تخریب تمام دکاکین بازارکهنه و انتقال دکانداران به‌جاده های نادرشاهی و ظاهرشاهی .

۵ ـ تخریب و تسطیح یك تعداد خانهائیکه در اطراف بالا حصار تحت نقشهٔ باغ عمومی آمده .

٦ ـ تهداب گذاری دیوار احاطهٔ باغ عمومی شهر میمنه .

۷ ـ ترمیم قشلهٔ ژاندارم حدودی و مسجد آن .

۸ ـ ترمیم سقف حوض آقینه و نصب کلکین‌های آهنی به آن جهت مسدود شدن راه‌ادخال پرندگان که آب حوض را کثیف میساختند .

۹ ـ سقف‌های عمارات مکتب متوسط ابو عبید جوزجانی و مدرسهٔ ظاهرشاهی برداشته شده و مجدداً بصورت خوبی پوشیده شد .

۱۰ ـ یکتعداد دکاکین باقیماندهٔ جاده‌های ظاهرشاهی ونادر شاهی

۱۱ : ـ ترمیم تعمیر و رنگ‌آمیزی کلکین‌ها و دروازه ها ی هو تل و تجدید تیراس آن .

۱۲ : ـ ترمیم حرمسرای حکو مت اعلی و احداث یك تیراس بزرگ از سنگ تراشیده و خشت پخته‌وخشت‌کاری جویچه های آن .

۱۳ : ـ در داخل شهر میمنه‌از اطراف بالاحصاربه تعداد (۵۲) نمره زمین جهت‌اعمار منازل‌شخصی بحکم قرعه‌بمردم تقسیم شد تابصورت عصری آباد نمایند که‌ازآنجمله یکتعدادآن‌تکمیل‌وقسمتی‌تحت کار وکارباقیماندهٔ آن هم از ابتدای سال آینده شروع میشود .

۱٤ : ـ تکمیل‌تعمیر یك‌مسافر خانهٔ‌عصری در وسط جادهٔ سر دار محمد عزیز مرحوم .

۱۵ :ـ ترمیم عمومی تعمیر ودیوارهای احاطهٔ شفاخانه بصورت اساسی.
۱۶ :ـ ساختمان اتاق لابراتوار شفاخانه بصورت مکمل و اساسی
۱۷ :ـ حفر یك چاه بعمق (۲۰) متر برای آب مشروب شفاخانه بصورت پخته کاری .
۱۸ ـ سنگ کاری دیوار احاطهٔ هوتل که به کرسی رسیده .
۱۹ـ یك تعداد زیاد حویلی های مخروبه وغیر مسکون کنار سرك عمومی اندخوی تخریب وتسطیح ودو طرفهٔ سرك مذکور نهال شانی شده .
۲۰ـ تعمیر مستوفیت ترمیم شد .

اقدامات برای اصلاح وضع اجتماعی مردم :

در یکی از جرگه‌های قومی موضوع اصلاح وضع اجتماعی مردم ورهنمائی آنها بمزایای تمدن کنونی، مطرح بحث قرار گرفته و در نتیجه فیصله شد تا بعد ازین رسوم وعادات منفی از قبیل مراسم تعزیه داری، ختنه سوری، عروسی وغیره موافق احکام دین مبین اسلام ومقررات دولت صورت بگیرد ومتخلفین قانوناً مجازات میشوند . همچنین جهت تشویق مردم باعمار منازل عصری، ترتیب کتابخانه ها مطالعهٔ جرائد، تماشای صحنه وسینما و اشتراك در کنفرانس های عرفانی وهمچو امور مدنی امروزی ترتیبات و اقدامات لازمه به عمل آمد که اکنون مردم تا اندازهٔ باآنها علاقه مند و دست بکار شده‌اند امید می رود که در یکی دوسال آینده تمام رسوم وعادات منفی از بین برود .

امور اقتصادی مردم :

دراوائل امسال بمناسبت حفظ ماتقدم ونگهداشت مواشی که مهمترین منبع اقتصادی اینولایت را تشکیل می‌دهد امراکیدی به سلسلهٔ حکام وعلاقداران مربوط صادر شد تاهریك ازمالدارها به اندازهٔ کافی علوفهٔ زمستانی تهیه نماید وهم یك اندازهٔ زیاد ادویهٔ ضد مرض کرم جگر ویك اندازه جو، به مالداران توزیع شد. قرار معلوم این ترتیبات مقدماتی باوصف برفباریهای مسلسل و سردی بیسابقهٔ زمستان امسال نتیجهٔ اطمینان بخشی داده است . همچنین

نسبت بمراقبت جدی که درین سال درجمع آوری وجلوگیری ازقاچاق وصدور هنگ ، پوست قره‌قل ، پشم وغیره بعمل آمدتزئید قابل‌ملاحظهٔ رخ داه وهم برای اولین بار ازصدور پوست بصورت‌قاچاق جلوگیری وباندازهٔ زیادی جمع آوری شد .

هکذا بمنظور کمك بوضع اقتصادی مردم‌ومفاد دولت درحدود بیش‌ازیك ونیم ملیون متر اموال دیپوکه درسال‌های گذشته در تحویلخانه ها بصورت راکدباقیمانده بود ذریعهٔ تجار عمده وپرچون ومغازهٔ جداگانه دربازار کشیده‌شد که باین‌ترتیب ازیك‌طرف بازار سیاه‌روبه‌سقوط گذاشت وازجانب دیگر ملیون‌ها افغانی‌پول‌را که دولت بدوران چلند افتاده نسبت به‌بازشدن بندر تجارتی آقینه‌واقع اندخوی (سرحد افغانستان وشوروی) وهم برای بهبودی اوضاع بازار پست قره‌قل وحصول امتیاز یك اندازهٔ اسعار برای صادر کنندگان نیز توسط مکاتیب جداگانه بوزارت های‌مالیه وتجارت پیشنهادهایی‌ارسال‌شد که‌اگراین پیشنهاد ها منظور میشود یقیناً در وضع اقتصادی مردم اینولا تحول بزرگی واردوسطح زندگی مردم فوق العاده بلند میرود.

فعالیت درتقویهٔ صنایع:

جهت تقویهٔ بنیهٔ مالی صنعت کاران قالین به‌شرکت پشم امر داده شدتا پشم‌مورد ضرورت آنهارا بهراندازهٔ که‌باشد بقیمت تمام‌شد کارسازی نمایند توسط قالین بافان قریهٔشاخ قیصار که به‌سیستم‌قالین‌های‌موری‌قالین‌میبافند باتهیه اموال مورد احتیاج شان قالین‌های بسیار زیبا ونفیسی بافته‌شد که یك مقدار جزئی آن درغرفهٔ شرکت صناعتی دستی میمنه‌واندخوی‌درننداره‌تون سال جاری کابل درمعرض نمایش قرارگرفت . به حکام مربوط امراکید صادرشد تا از استعمال رنگ های خام در صنعت قالین جداً جلوگیری نمایند ونیز به‌صنعت‌کاران قالین‌امرداده‌شدکهٔ بعد ازین درقالین ها ، سال بافت‌ونام بافندهٔ آن‌نقش شودتادرآینده اگرقالین‌مذکوردربازار

های فروش داخل و یا خارج کشور ارزش خود را ازدست می دهد با فندهٔ آن شناخته شده بتواند .

برای تقویه شعبهٔ صناعتی محبس باندازهٔ کافی آلات وافزار حجاری ونجاری ازخارج وارد ویك تعداد چوب جاغور وچارمغز تهیه ومعدن سنگ رخام الما ربکار انداخته شد که اکنون یك تعداد از نجاران وسنگ تراشان مصروف کار بوده وعدهٔ از محبوسین بی بضاعت باینوسیله اعاشه می شوند وهم ضرورت حاجتمندان ازدرك لوازم سنگی ازقبیل سنگ های روی میز ، غوری ، کاسه وغیره و همچنین انواع سامان فرینچر بصورت خیلی زیبا وقشنگ ونفیس ذریعهٔ شعبهٔ مذکور تهیه میشود .

اموال بافت دستگاهای شرکت صناعتی دستی میمنه واندخوی که از سالیان متمادی فروخته نشده بود درقبال اموال دیپو به تجار توزیع و نیز جهت ضرورت دستگاهاو تقویهٔ آن شرکت یك اندازه سهمیه نخ پلخمری ازوزارت تجارت حاصل شد .

برای توسعهٔ صنعت پیله وری هم (۶۵) جعبه کرم پیله وارد و به اهالی توزیع گردید .

جاده های جدیدالاحداث :

۱ــ سرك «نادم» :

این سرك که ازمنتهای جادهٔ ظاهر شاهی درکنار دریای میمنه و کوچه باغها بطول ۱۴ کیلو متر وعرض هفت متر جانب سرحوض جدیداً امتداد یافته بصورت خوبی جغله وریگ اندازی نیز شده وبرای عبور ومرور عرادها کاملا مساعداست این سرك مخصوصاً درموسم بهار منظرهٔ دلفریب وتماشائی دارد .

۲ــ سرك درهٔ زنگ بلچراغ که بعرض ۷ متر وطول ۱۴ کیلو متر تا پای آبشار معروف و قشنگ درهٔ زنگ جدید امتداد داده شده .

۳ سرك جدید درهٔ شاخ بلچراغ که بطول ۵ کیلومتر وعرض (۷) متر تا پای آبشار اول نظرربای درهٔ شاخ امتدادیافته .

٤ـ سرك دشت لیلی که میمنه را ازراه دولت آباد به شبرغان مزار شریف وصل و نسبت به سرك ریگزار اندخوی خیلی کوتاه و بی تکلیف می باشد به طول ٤١ کیلو متر وعرض ٨ متر جدید تمدید شد که برای عبور ومرور ترافیك مساعد است .

٥ ـ توسیع عرض سرك های سمت جنوبی وشرقی حکومت اعلی از ١٦ متر به ٢٤ متر وبطول تخمینا (٢) کیلو متر .

٦ـ سرکی ازشهر میمنه تا فارمهٔ زراعتی بطول «٢» کیلو متر وعرض ٧ متر جدیداً تمدید شده .

فعالیتهای زراعتی :

١ـ در سمت جنوبی شهر میمنه بوسعت بیست جریب زمین خریداری وبرای اولین بار فارم زراعتی تاسیس گردید که در آن انواع اشجار میوه دار ، حبوبات ، سبزیجات ، گل ها واشجار زینتی که قسمانهالها وقلمه های آن از هرات وبغلان به اندازهٔ کافی وارد وغرس گردیده وقسماً تخم های آن بذر شده وباوصف گذشتن فصل آن نتیجهٔ اطمینان بخشی ازآن بدست آمده ، درحدود (٣٠٠) اصله توت جاپانی نیز از بغلان وارد وجهت پیوند تربیه شده و همچنین در حدود چند ملیون نهال توت وطنی که فعلا از ٢٥ تا ٥٠ سانتی ارتقا دارد جهت تربیه وتکثر کرم پیله درفارم مذکور که دراول سال بذر شده بود وجود دارد .

٢ـ در قریهٔ قره شیخی تگاب شیرین نیز بهمکاری بناغلی غلام نبی «باهر» یك فارم پیله وری تاسیس شد که فعلا درحدود ١٠ هزار اصله از توت بغلان وچند ملیون اصله از توت وطنی بمنظور تربیهٔ کرم پیله وتوسعهٔ این صنعت در محیط موجود است .

٣ـ قوریهٔ از نهالهای ناجو و سرو علاوه از فارم زراعتی در حصهٔ غربی شهر ساخته شده که از آن در کنار سرکهای شهر غرس واستفاده میشود .

۴ـ در باغ های قوریهٔ قیصار ، تـکاب شیرین و بلچراغ بیك تعداد کافی اشجار مثمر و غیر مثمر و انواع گلاباز ولایت هرات وارد و غرس گردیده است تا عندالمراجعه به مردم نیز توزیع شود .

۵ـ جهت تجربه یکمقدار پنبه در اراضی للمی بذر و از آن نتیجهٔ مثبتی گرفته شد .

۶ـ (۸۹۱۵) جریب زمین ملخ دار خاکپوشی (۵۰۰) جریب ادویه پاشی و (۸۴۹۹) جریب زهگذاری ملخ کشف و راپور آن بوزارت زراعت ارسال شد .

۷ـ در کنار دو طرفه سرك های داخل منطقهٔ بنار والی نهال ناجو و سرو و در سرك بیرون دروازهٔ هرات الی تور پاختو نهالهای توت‌وچنارٔ غرس وپیاده روهائی نیز بعرض دومتر در دوطرف سرك مذکور جدیداً تمدید شده .

۸ـ تا (۱۵) دلو برای آبادی (۳۴۵) جریب و ده بسوه زمین مبالغ (۶۲۳۳۰۰) افغانی از طرف نمایندگی بانك زراعتی بمردم قرضه داده‌شد .

۹ـ دهاقین برای اولین بار به ترتیب درو جو و گندم ذریعهٔ داس‌های اتریشی آشنا شدند و از این داس ها که نسبت به داس های معمولی بیشتر و راحت تر درو می‌شود ، یکتعداد زیاد بمردم توزیع شد .

۱۰ـ به زارعین پنبه، یك‌مقدار کافی پنبه دانهٔ اعلی عندالمراجعه شان توزیع و همچنین نسبت تشویق اهالی به زراعت پنبه و تریاك اوامر اکید بحکام مربوطه صادر و بسران قوم نیز درین موردهدایات لازمه داده شد .

فعالیتهای متفرقه :

۱ـ برای شهر میمنه یکپایه ماشین دیزلی بقوهٔ (۲۶۵) کیلووات وهمچنان چهار عدد پمپ آب‌کشی که از چاه های بسیار عمیق آب میکشد جهت آب مشروب شهر میمنه توسط وزارت معادن وصنایع بیکی ازفابریکه های چکو سلواکیا آر در داده شد .

۲ـ یکباب دواخانهٔ مکمل جدید برای رفاهیت اهالی افتتاح شد .

۳ـ صحنهٔ بنام « دجوز جان ننداری » باتکمیل تمام و سایل‌ضروریه آن تاسیس وستیج آن هم بصورت خوبی درست شده که در مواقع مناسب درامهای‌دلچسپی نمایش داده میشود .

۴ـ موبل و فرینچر هوتل به صورت آبرومندی باظروف طعام و چای و میوه برای (۲۴) نفر از خارج خریداری و تکمیل شد و نیز ده دست بسترهٔ مناسب و مکمل جدیداً برای رهایش‌مسافرین تهیه گردیده .

۵ـ یك پایه ماشین فریژیدور (یخچال) برای حفاظت واکسین ها مخصوصا واکسین چیچك ار خارج وارد وبه شفاخانه سپرده شده .

۶ ـ عجالةً یك لك افغانی برای تورید و خریداری یکپایه ماشین اکسریز تهیه گردیده .

۷ـ تجدید ده دست بستره مکمل برای مریضان بستری شفاخانهٔ ملکی .

۸ـ پودر پاشی عمومی برای دوبار .

۹ـ ترمیم و ریگ اندازی تمام سرك های داخل شهر واطراف از حد فاصل ولایت مزار شریف تا حد فاصل ولایت هرات .

۱۰ـ تورید اضافه از (۱۰) هزار اصله نهال ناجو و سرو از هرات و بغلان و غرس آن در دو طرف جویچه های سرک های شهر .

۱۱ـ مبارزهٔ مثبت علیه « گاو زنبور » در حصهٔ تگاب شرین که در سال های گذشته خسارهٔ زیادی از این ناحیه به باغ های انگور وارد می گردد .

۱۲ـ تهیهٔ یك تعداد مادیان های اصیل جهت نسل گیری به قوماندانی حدودی .

۱۳ـ تشویق اهالی بتهیهٔ اسپ ها و مادیانهای اصیل و نسل گیری از آنها که تا کنون نتیجهٔ خوبی از این اقدام بدست آمده .

۱٤ـ درسال جاری بهسپورت بزکشی که یکی ازسپورتهای باستانی این ولا بشمار می رود اهمیت بیشترقائل و به تربیه کنندگان اسپ های اصیل بزکش ونیز بچاپ اندازان لائق وماهر انعامات وجوائز لازمه داده شد. مسابقات بزکشی تا هنوز بین چاپ اندازان شهر واطراف دوام دارد .

۱۵ ـ انتخاب رئیس و وکلای دورهٔ دوم شاروالی که ازچندسال باینطرف متنازع فیه باقیمانده بود .

۱٦ـ لین‌های تیلفون ازحصهٔ قیصار الی غورماچ حد فاصل میمنه وهرات که سیم باریك بود عوض آن سیم لك نمبر ۱۰ تمدید شد .

۱۷ـ درحدود دوهزار عدد پایهٔ چوبی جدیداً به لین تیلفون حصهٔ تگاب شیرین و بین اندخوی وشبرغان نصب گردید .

۱۸ ـ پسته خانهٔ جدیدی جهت رفاهیت مردم در حصهٔ چیچکتوی قیصار گشوده شد .

۱۹ـ لین‌های تیلفون آقینه وجلاجین ترمیم و یکپایه لودسپیکر بقشلهٔ عسکری نصب ولین آن تمدید شد .

۲۰ـ سپورت بزکشی که تاکنون تحت کدام دستوراساسی درنیامده بود لایحهٔ بداخل (۲۷) مواد ترتیب و بریاست المپیك ارسال گردید .

۲۱ــ لین‌دوانی تنویر شهر اندخوی که ماشین دیزلی (۱۰۰) کلیواتهٔ آن خریداری شده وتا یك ماه دیگر وارد و بکار می‌افتد ذریعهٔ انجنیر مربوط سروی شد .

۲۲ــ پل شوردریا واقع سرك عمومی در بین تگاب شیرین واندخوی که اخیراً ترمیم طلب شده بود بصورت فنی ترمیم شد .

۲۳ــ برای رفع حوائج مردم اندخوی که چونهٔ کارآمد خود را از حصهٔ خم‌آب وارد میکردند یك داش چونه درقره تپه ساخته شد که اکنون با ندازهٔ کافی چونه مورد نیازمندی مردم ذریعهٔ آن تهیه میشود .

۲٤ــ نسبت به‌قلت وقیمت روزافزون نرخ تیل‌خاك‌در بازار سیاه که فی‌پاو تا (۲۵) افغانی‌رسیده بود به‌تعداد(پنجصد)چیلك۱۳ گیلنه تیل‌خاك‌ازولایات دیگر بمیمنه وارد وقیمت فی پاو (از٤تا٥)افغانی درشهرواطراف بدسترس استفادهٔ اهالی گذاشته شده .

۲۵ــ درحدود (شش‌هزار)قطعه کوپون طبع وخانه پری آن‌سردست‌است که‌از‌اول سال آینده بمردمان شهر توزیع میشود تامردم بصورت صحیح وعادلانه از مواد اولیهٔ حیاتی مواد ضرورت خود مرفه تر استفاده نمایند.

۲٦ــ راجع به‌جلو گیری ازشکستاندن اراضی علف‌چرها‌تکثراصلاح نسل گوسفند قره قل وشامل شدن مالدار ها به‌کوپراتیف مالداری و حفاظت جنگلات اوامرلازمه صادر وعندالموقع ازآنها مراقبت ووارسی‌شده‌است.

۲۷ــ ذریعهٔ‌شرکت‌ترانسپورت میمنه که دراواخر سال۳٤ تاسیس شده به‌تعداد (۱۱)عراده موتر لاری و(٤عراده) تیز رفتار جیپ روسی وارد وبکرایهٔ مناسب طرف استفادهٔ مسافرین سمت‌مزار وهرات قرار داده شد، درده‌ماه گذشتهٔ امسال ذریعهٔ موترهای مذکوردرحدود (۵۰۰۰)نفرمسافرین سفرکرده و ۳۲۰۰ عدل پشم و۱۱٤۰۰۰ سیر گندم نقل داده شده .

عجالةً درحدود دوصد وپنجاه نوع نمونهٔ نباتات‌طبی‌اقتصادی وصناعتی پیداوارمیمنه جمع‌آوری و بریاست دبوتوسهامی شرکت فرستاده شد، ونیز یك‌مقدار تریاك بشرکت مذکور خریداری شد .

دبدخشان اعلی حکومت

تشکیل:

اعلی حاکم	ع، ع، ص عبدالرحمن پوپل
مستوفی	ع، محمدعمر
دمرافعی قاضی	ف، عبیدالله صافی
دژاندارم قوماندان	ح، مسجدی
دامنیه قوماندان	ش، نورمحمد
دابتدائی قاضی	ف، محمدایوب
دمطبوعاتو مدیر	ص، محمداکبرارفاقی
دمکلفیت مدیر	ش، گل‌محمد
دمخابراتو مدیر	ص، شمس‌الحق
دپوهنی مدیر	ص، محمد فاضل
دکرهنی مدیر	ص، محمدنعیم
دفوایدعامی دمدیریت کفیل	ص، عبدالحمید
دروغتیا مدیر	نباغلی علی‌احمد دکتور

امورحکومت‌اعلی بدخشان

فعالیتهای‌عرفانی :

برای پیشرفت‌سویهٔ‌علمی وعرفانی مردم‌درسال ۳۵ حسب‌ذیل اقدامات‌شده :
پنج‌باب مکاتب‌دهاتی قرارذیل درمواضع آتی‌دایر گردیده است :

۱ـ مکتب‌دهاتی درکنده کول

۲ـ مکتب دهاتی در «شدوج» شغنان

۳ـ مکتب دهاتی درقریه چارمغز

٤ـ مکتب دهاتی درقریهٔ جامرج علیا

٥ـ مکتب دهاتی درقریه مظفری

ب:ـ دو کورس اکابر یکی درجرم و دیگر آن در بهارك تاسیس گردیده است .

ج ـ یك باب مکتب ابتدائیه بدرایم تاسیس گردید که تعداد داخل آن به ۱۲۰ نفر میرسد .

د:ـ درمکتب بهارك حرفه نجاری ودرمکتب شغنان حرفه بافت برعلاوه تدریس شامل پروگرام گردیده است .

هـ ـ مجلهٔ بخوان وبدان که ماهوار به تعداد چهار صد جلد وارد میشود با شخاصیکه خواسته باشند ازین مجله مستفید شوند، توزیع میشود قراریکه ملاحظه میشود تعداد مراجعه کنندگان مجله مذکور روز بروز درتزاید است .

انکشاف امور اقتصادی:

برای انکشاف امور اقتصادی مردم، یك شرکت کوچك ترانسپورت تاسیس وبکار افتاده است .

همچنان، برای تقویه وپیشرفت صنایع ، درسال ۳۵ درحکومت محلی کشم شرکتی بنام «شرکت پیله وری» تأسیس وبکار آغاز نمود .

فعالیت های زراعتی

الف ـ درقسمت باغهای ذخیره:

۱ـ باغ ذخیرهٔ «کوتی»: این باغ بوسعت ده جریب زمین بغرض تجربهٔ زراعتی مساعد گردیده، زمین مذکور هموار وخیابانهای آن تکمیل شده علاوه برتهیهٔ قوریه ها وکشت سبزیجات وغیره، بتعداد کثیری نهالهای مثمروغیرمثمر درآن غرس گردید .

۲ـ باغ ذخیرهٔ «کشم»: این باغ که ٥٠ جریب زمین رااحتواء کرده، هموار وبرای کشتکاری مساعد گردیده نهالهای زیادی درآن غرس گردید .

۳ـ باغ ذخیرهٔ مربوط مدیریت زراعت: دیوار های این باغ درین سال اعمار گردیده خیابانهای آن تکمیل و منظم گردید. قوریهٔ ناجو وغیره در باغ مذکور غرس گردید.

٤ـ باغ ذخیرهٔ «دشت فراخ»: نهالهای زیاد مثمر وغیر مثمر غرس گردید ازجملهٔ شصت جریب زمین باغ مذکور، قسمتی برای قوریه، نهال وسایر فعالیتهای زراعتی تخصیص داده شده ودریك قسمت دیگر آن یك عمارت اساسی بناء گردید.

ب ـ جنگلات:

درکوهستانهای بدخشان، جنگلهای طبیعی زیادی بوجود آمده که در آن ازهر نوع اشجار بکثرت دیده میشود. محافظین جنگلهای مذکور جداً بمحافظهٔ آن پرداخته وبالخاصه درختهای پسته وبادام کوهی که حاصلات آن بمفاد ملت است، بیش از پیش تقویه ومحافظه گردیده است.

ج ـ ییلاقها و علفچرهای کوهی، باساس هدایت مرکز و مصوبهٔ مجلس مشوره درین سال مربوط «زراعت» گردیده که البته درشروع سال ۳٦ از شق املاك مجزاء واحصائیه آن درمدیریت زراعت خواهد شد.

د ـ مأموریت کنترول زرع تریاك، که زمین زراعتی تریاك را درقید جریب درآورده اند، باندازهٔ تقریبا ۱۵۰۰ جریب زمین بذر تریاك را راپور داده اند.

هـ ـ فعالیت مجادلهٔ امراض حیوانی: نظر براپور مدیریت زراعت، یك هیأت مجادلهٔ امراض حیوانی ازوزارت زراعت مواصلت ورزیده ودرقریه جات مربوط مرکز بدخشان نسبت بمرض «گاومرگی» مجادلات خویش را آغاز وبمدافعه پرداخته اند.

فعالیتهای عمرانی

۱ـ تعمیر تلگرافخانهٔ علاقداری بهارك که دارای ده اتاق است، تکمیل تماما پخته کاری وآهن پوش گردیده است.

دفراه اعلی حکومت

تشکیل :

حاکم اعلی	ع،ع، ص محمدصدیق
مستوفی	ع، عبدالغفور «احمدزی»
امنیه قوماندان	ش، عبدالغنی
دژاندارم قوماندان	ح، محمدعزیز
دمرافعی قاضی	ف، مولوی خمارالدین
دابتدائیې قاضی	ف، عبدالحنان
دمطبوعاتومدیر	ص، عبدالقادر «بلیغ»
دمکلفیت مدیر	ح، محمد نبي
دمخابراتومدیر	ص، نورالدین
دپوهنی مدیر	ص، غلام نبي
د فوایدعامی مدیر	ص ، عبدالسلام
د روغتیا مدیر	ص، عبدالشکور
دمستوفیت دمحاسبی مدیر	ص، عبدالقیوم
دکرهنی مامور	ص، عزیزالله

امور حکومت اعلی فراه

فعالیت عرفانی :

علاوه بر مکاتبیکه سالهای گذشته درمرکز حکومت اعلی ، حکومات محلی وعلاقه داری ها مربوط تاسیس و جریان داشته در طول سال ۱۳۳۵ مکاتب ذیل جدیداً افتتاح گردیده است .

۱ـ یکباب مکتب دهاتی در علاقه داری میل کرکی واقع

قریه حاجی آقامحمد سیخسر .

۲ــ یك باب مکتب دهاتی در قریه فیض آباد جوین .

۳ــ یك باب مکتب دهاتی در قریهٔ کاهدانك .

٤ــ یکباب مکتب دهاتی درقریه سور وشوراب .

۵ــ یکباب مکتب دهاتی در قریه کرجی .

٦ــ افتتاح کورس اکابر در مرکز حکومتی چخانسور .

۷ــ افتتاح کورس اکابر درمرکز حکومت اعلی .

۸ــ افتتاح کورس اکابر در مدیریت مطبوعات .

۹ــ یکباب مکتب دهاتی درعلاقه‌داری نادعلی ونهرشاهی مربوط حکومت چخانسور درقریه کنگ دین‌محمد .

۱۰ ــ یك باب مکتب دهاتی در علاقه داری چهار برجك واقع گدری قلعهٔ فتح .

فعالیت های عمرانی :

در سال ۱۳۳۵ تعمیرات ذیل جدیداً بنا وکار آن به پایهٔ تکمیل رسیده است :

۱ــ تعمیر الحاقیه حکومت اعلی مطابق به نقشه.تهداب آن سنگ کاری و باقی کار آن خشت کاری خام و پخته ، بریگ وچونه‌و گل‌کاری تکمیل گردیده است .

۲ــ تعمیر باغ جدید زراعت که طبق نقشه پای دیوار از خشت پخته بریگ وچونه بلند گردیده قسمت زیادتعمیر بحد پوشش است وبعضی‌پوشش آن پخته وگچ کرده شده .

۳ــ از تعمیرات تلگراف خانه بی سیم تعمیر انتقالی اش که از خشت پخته بریگ وچونه کار شده بود تاسر طاق ها رسیده است واز تعمیر آخذه آن که عموماً تعمیر بوده اکثریه سرطاق هایش کانکریت و برخی خانه های آن پوشش شده .

اصلاح وضع اجتماعی :

از آنجا که جراید و روز نامه ها غرض تنویر افکار عامه انتشار می یابد مدیریت مطبوعات فراه نیز در طول سال ۱۳۳۵ توسط جریده سیستان مطابق مسلك نشراتی جریده به نشر مضامین اجتماعی ، سیاسی ، اخلاقی ، تاریخی ، ادبی ، دینی و تحکیم روابط بین ملت و حکومت و وحدت ملی و همچنان برای اصلاح وضع اجتماعی از قبیل رسوم و عادات منفی ورهنمائی مردم به مزایای امور مدنی و عرفانی بوقت و موقع آن اقدام و این پالیسی را تعقیب نموده ومی نماید، علاوتاً غرض تبادل افکار وپیشرفت سویهٔ علمی و حیاتی توده و بلند بردن سطح نشراتی جریده در مواقع لازمه بعضی کنفرانسها بشمول روسای دوائر ، نویسندگان اعزه و معارف انعقاد یافته است .

مزید بران در جریان سال به مواقع باز دید امور حکومات محلی و علاقه داری مربوطه راجع به رسوم ختنه سوری ، عروسی و تعزیه داری و غیره حسب ارشادات شرعی و ایجابات اصولی بمضرات و نتائج و خیم مصارف کمر شکن رسوم مذکور بمردم توصیه نموده وبرای علما و خطبا ومعززین تفهیم گردید که درین باره همیشه از طریق تبلیغ و موعظه و نصایح مجاهده نمایند قرار معلومات موثقی که در دست است نتائج آن مثبت بوده و اکنون در بین مردم عروسی وختنه سوری ساده وفاتحه‌داری بمساجد گرفته میشود .

انکشاف امور اقتصادی:

منطقه فراه از حیث تجارت نسبت بهمه ولایات عقب مانده است باآنهم باتاجران فراه درباره پیشبرد امورتجارت وقتاً فوقتاً مذاکره بعمل می‌آید علاوتاً درنظر است برای بلند بردن‌وضع اقتصادی‌مردم تصمیمات‌لازمه ایکه‌اتخاذ گردیده ، در آیندهٔ قریب جامهٔ عمل بپوشد .

تقویه و پیشرفت صنایع:

جریان حرفه‌های صناعتی محبس قوماندانی امنیه که از هفت سال باینطرف معطل بود درسال ۱۳۳۵ مجدداً شروع وفعلا برعلاوهٔ قالین بافی و گلیم بافی هر نوع تکه‌های خوب نیز بافته و بدسترس استفاده اهالی گذاشته میشود .

جاده‌های که جدیداً ساخته شده:

سرك سابق چخانسور که دراثر سیلابها اکثر حصص آن تحت آب آمده باخیر سنه ۱۳۳۵ سرك جدیدی که بجنوب سرك سابقه واقع و ازقریه تـویساك شروع به سرکنـدگی، نادعلی ومرکز چخانسور خاتمه‌می یابدازطرف مدیریت فوائدعامه خط اندازی وبسال ۳۶ ذریعه عمله‌مربوط بکارآن آغازمیشود .

علاوتاً راجع به‌عمران وآبادی پل فراه رودوخاشرود حسب نظـریات حکومت‌اعلی وصوابدید مقامات صالحه اقدامات گردیده است .

فعالیت های زراعتی:

فعالیت‌های زراعتی سال ۳۵ بدوحصه‌تقسیم میشود . قسمت اول مربوط ماموریت‌زراعت ودومی‌متعلق نمایندگی بانك‌زراعتی وصنایع‌روستائی بوده خلاصهٔ آن قرار ذیل‌است :

الف ـ ماموریت زراعت:

۱ـ دراوایل برج‌حمل ۱۳۳۵ بتعداد ۹۶۰۰ اصله‌نهال مثمروغیرمثمر زینتی ازقندهار وهرات وارد وبباغهای مربوطه غرس گردیده‌است .

۲ـ مقدار ٤٥٦ کیلو ادویه هسکوخلوران غرض محوساختن گاوزنبور وجلوگیری ازخسارهٔ آن به‌میوه‌جات باغها واشجار بباغداران‌توزیع گردیده ودرمقابل مقدار یك‌خرواروهفده‌سیروپنج پاوودوخورد مرده‌زنبور ازطرف‌اهالی وباغداران بماموریت زراعت سپرده شده است .

۳ـ بتعداد (۱٦۸۱۰) اصله‌نهال ناجو وبتعداد (۳۳۰۰) نهال سرو از قوریه‌جات باغهای ماموریت‌زراعت بدوائر مربوط حکومت اعلی و باغهـای حکومات محلی چخانسور و بکواه واهالی مرکز فراه و مربوطات طـور رایگان برای تشویق اهالی داده شده‌است .

ب- نمایندگی بانك زراعتی وصنایع روستائی:

نمایندگی بانك‌زراعتی وصنایع‌روستائی در طول سال ۱۳۳۵ مبلغ (۳۸۰۲٤۹) افغانی برای خریداری ارهت و حفرآن ، آبادی باغ ونهر ، آبادی‌زمین‌های مخروبه وگروی به‌اهالی پرداخته است .

علاوتاً غرض پیشرفت امور زراعتی اینولا و غرس نهالها و اشجار تشکیل قوریه‌ها وحفاظت جنگلها باهالی توصیه‌های لازمه بعمل‌آمده است.

د گرشك اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع،ص، سعادت
مستوفی	ع، ص، محمد رسول
امنیه قوماندان	ش، محمدمیر
دژاندارم قوماندان	. . . . . .
د مرافعی قاضی	ف، مولوی عبدالرحمن
د ابتدائی قاضی	ف، مولوی لعل محمد
دمطبوعاتو مدیر	ع، محمدیوسف ایازی
د مکلفیت «	ش، نورالهداء
دمخابراتو «	ص، محمدامین
د پوهنی «	ص، عبدالرشید
د کرهنی «	. . . .
دفوایدعامی دمدیریت کفیل	ص، محمد حسن

امور حکومت اعلی گرشك

اجراآت عرفانی :-

درسال ۳۵ قدمهای وسیعی درامورعرفانی حکومت اعلی گرشك برداشته شده چنانچه مکاتب ذیل درمربوطات حکومت اعلی تاسیس گردیده است:

۱- مکتب لشکرگاه

۲- « قریهٔ خلج ناوه

۳- « « کتوزائی سنگین

٤- « « ده آدم خان

۵ـ درقلعهٔ گز گرشك هم‌مکتب رسمی تاسیس شده‌است .

مکاتب دهاتی که‌تاسیس گردیده قرار ذیل‌است:

۱ـ مکتب دهاتی‌درقریهٔ لکی گرمسیر
۲ـ « « « « آخندزو ناوه
۳ـ « « هزار اسپ ناوه
٤ـ « « درقریه گوهر گین ناوهٔ
۵ـ « « « نیمك ناوه
٦ـ « « « مالمتد سنگین
۷ـ « « « « شوره کی
۸ـ یك مکتب اناثیه درلشکر گاه
۹ـ مکتب ابتدائیه«ابوالفتح بستی»درمرکز گرشك بمکتب متوسطه تبدیل شده است

فعالیتهای زراعتی:ـ

کاریز های حکومت موسی قلعه و حکومت نوزاد در علاقه داری زمین داور و یا غران وعلاقه داری واشیر که از عرصهٔ چند سال است‌خشك گردیده بوددرسال ۱۳۳۵ باثر بارانهای متواترومساعی‌مردم‌سیراب وقابل زراعت گردیده استوباین‌ترتیب زراعت مناطق گرشك نسبت به سال ۱۳۳٤ خیلی بلند رفته وامیدبخش گردیده‌استوهم باستثنای امورزراعتی وادی هیرمندکه‌کار زراعتی آن بشدت‌جریان دارد درمرکزومحالات مربوطهٔ حکومت اعلی گرشك به‌تعداد دوصد هزار نهال مثمروغیر مثمرغرس گردیده است همچنان بغرض‌تشویق زارعین این‌منطقه مبلغ ۱۸ر٤۲۸۳۷۵ـ افغانی‌از طرف بانك زراعتی باهالی قرضه داده شده است.

فعالیت عمرانی:ـ

تعمیرات نشیمن علاقه‌داری سنگین وعلاقه‌داری ناوهٔ درسال ۱۳۳۵ تکمیل و بدسترس علاقه‌داریهای مربوطه گذاشته شد وهم کار تعمیر نشیمن حکومت موسی قلعه وتهانه جات سرحدات حکومت گرمسیر بشدت جریان

داشته ودرسال ۱۳۳۶ بپایهٔ تکمیل خواهد رسید. تعمیر حکومت نوزاد وهم جدیداً نقشه گردیده وتحت کار است.وهم یك سرك بطـول بیست میـل از مرکز گرشك الی قلعهٔ گز احداث گردیده است. علاوةً جادهٔ جدیدی که ازهرحیث مرغوب است از «تانك تیل» گرشك الی موضع «زیارت سیدمیرداؤد» احداث گردیده است.

دغزنی اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حا کم	ع، ع، ص، سیدعباس
مستو فی	ع، عبد القد یر
دمرا فعی قاضی	ف، ملا محمد علی
دا بتدائیی قاضی	ف، ملا محمد گـل
دامنیی قوما ندان	ح، محمد اکـبر
دژاندارم قوما ندان	ح، عبدالله
دمطبو عاتو مدیر	ع، غلام جیلانی «جلالی»
دمکلفیتو مدیر	ش، میر غلام‌حضرت
دپوهنی مدیر	ص، عبدا لعزیز
دگمرکو «	ص، میر محمد کـاظم
دفوایدعامی مدیر	ص، عبدا لهادی
دمخا براتو مدیر	ص، ر جب علی
دمحا سبی‌مدیر	ص، عبدا لشکور
دروغتیا مدیر	ص، عطا محمد

امورحکومت اعلی غزنی

فعالیتهای عمر انی:

مکاتب وکورسهای ذیل تاسیس وبکار آغاز نموده است :

۱ ـ تاسیس مکتب اساسی ابتدایی « ملی زایی » ویکخیل د ر مرکز حکومت کلان کتواز یکباب.

۲ـ کورسهای اکابر درمرکز حکومت اعلی ـ درحکومت قره باغ ودرحکومت مقر۳ باب

۳ـ مکاتب دهاتی درهودقل جاغوری ـ دریرکات خواجه عمری ـ درمت شرن درقریه روضه‌درتاوه مقر ـ درده‌حاجی غزنی ـ درسه‌گانه کتواز ۷ باب

ب ـ اجراآت عمرانی:

۱ـ ترمیم ۱۶۲ کیلومتر سرك بین‌خاك‌خیر وکندپش .
۲ـ جریان‌کار بندهای نیم کاره پالتوـ زنه‌خان موزیم سلطان محمود
۳ـ تعمیرکافی خواجه بلغار علیه‌الرحمه ادامه دارد
٤ـ تعمیر دو باب‌مکتب ابتدائی درکتواز وقره‌باغ
٥ـ ترمیم مقرمخابرات ومستوفیت وتکمیل حصص نیمکاره آن
٦ـ تکمیل بخش نیمکاره شفاخانه‌ملکی غزنی
۷ـ پل‌های کلاخیل ـ پل‌عسکر کوت پل شنکی وآغوجان بقدر چهل‌متر سنگکاری .

۸ـ جغله اندازی سرك غزنی بقدر ـ٤٥ کیلومتر
۹ـ تعمیرمجدد پل۹ برجه غزنی که‌قبلاً شکست کرده بود.

فعالیتهای زراعتی:

پیمانهٔ قرضه ایکه‌ازطرف بانك‌زراعتی به‌اهالی توزیع گردیده :

۱ـ قرضه گروی الی برج قوس	۱۲۹۲۹۲۸٫۹٤	افغانی
۲ـ قرضه زراعتی « «	٤۲٦٦۳۰٥٫۳۳	«

سایراجراآت:

۱ـ مجادله بامورجولاگك ونجات‌اشجارآلوبخارا ازضررآن به‌تعداد ۱۰۲۷۷٤

۲ـ	»	»	»	سیب	۲۸۱۸٥
۳ـ	»	»	»	بادام	٤۷٥

همچنان صورت استعمال داشهاوطریق « درو» ذریعه متخصص اتریشی به‌اهالی وزارعین تفهیم گردید .

اجراآت متفرقه :

الف ـ صحیه

۱ـ معالجه مرض ساری پیچش درحکومت اندر وقره باغ

۲ـ استعمال وتزریق واکسین ضدمحرقه وپودر پاشی درتمام حکومت اعلی

۳ـ بکار انداختن دستگاه لابراتور ـ ومعالجه یومی درخود شفا خانه

ب ـ مخابرات:

۱ـ تمدید لین تیلفون بحکومت جدید التاسیس ـ تاهور وعلاقه داری خواجه عمری

۲ـ اخذمنظوری لین پسته بین غزنی وزرغون شهر ـ وتهیه خط بر

ج ـ گمرك :

درعایدات گمرك غزنی نسبت بهسال گذشته ۲۷۳۱۹۰ر۰۷ افغانی تزئید بعمل آمده است.

....

دپروان اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص سیدغلام رسول
« مستوفی	ع عبدالمجید
دامنیی قوماندان	ش محمدهاشم
دمرافعی قاضی	ف ملا عبدالرؤف
دابتدائی «	ف ملاجانان
دمطبوعاتو مدیر	ص محمدشاه
دمکلفیتو «	ش فیض الله
دمخابراتو «	ص خبیب الله
دمعارف «	ص میرمحمود
دفوائدعامې «	ص فضل احمد
دصحیې «	ص علی احمد
د زراعت مامور	ص محمدعظیم
دتفتیش آمر	ص محمداشرف
داداري مامور	ص عبدالشکور
داحصائیې «	ص محمد طاهر دمامور کفیل

امور حکومت اعلی پروان

توسعه وانکشاف امور عرفانی :

درقسمت توسعه امور عرفانی پروان اقدامات ذیل صورت گرفته است :

الف ـ ازسال ۳۲ باینطرف (۳۰) باب مکتب دهاتی درقراء متعدد پروان بنا یافته وعلاوه ازآن در سال ۱۳۳۵ مکاتب دهاتی ذیل تاسیس شده :

۱ـ بقریهٔ توبدره یکباب
۲ـ « قلعه نصرو «
۳ـ « قلعهٔ یوزباشی «
٤ـ « درنامه «
۵ـ « دشت کوهستان «
٦ـ « دکانی بامیان «
۷ـ « نرخ‌سرخ‌وپارسا «
۸ـ بدروتگاب «
۹ـ « فولادی بامیان «

ب ـ مکاتبیکه ازدهاتی بمکتب شش‌صنفی ابتدائی درسال ۳۵ ارتقاء یافته :

۱ـ مکتب قریهٔ ده قاضی چهاریکار یکباب .
۲ـ مکتب قریهٔ سرخ مربوط حکومت سرخ پارساء یکباب .

ج ـ درپروگرام‌های تدریسی وتعلیمی مکاتب تزئیدات بعمل‌آورده شده که‌در ذیل توضیح میشود .

۱ـ درپروگرام مکتب جبل‌السراج یك‌صنف بافت پارچه‌جات نخی جدیداً علاوه شده .

۲ـ در پروگرام مکتب تتمدره یك صنف نجاری جدیداً علاوه شده . که‌با تذکر وضع‌فوق باشتیاق اهالی افزوده اولاد شان پس از فراغت مکتب‌علاوه ازباسوادشدن بامور عملی‌نیز پرداخته میتوانند .

بمنظور تعمیم باسوادی بین‌کلان سالان یك‌کورس اکابر در سال۳۵ بشهر چهاریکار افتتاح گردیده است .

درموضوع بیکارا نداختن فارغ‌التحصیلان ابتدائی بعدمشوره با وزارت‌معارف ترتیب گرفته شدکه‌طبق خواهش‌شان‌درمکاتب مسلکی‌وژاندارم وغیره شامل گردند.

این‌امر درروحیهٔ اهالی‌تاثیر خوبی واردکرد وفارغ‌التحصیلان ابتدائی

عموماً خوش برضاء بسوی علم ومعارف مراجعه نموده کوشان دیده میشوند .

فعالیتهای عمرانی :

نقشهٔ شهر جدید چهاریکار هنوز تثبیت نشده ولی با زهم با درنظر داشتن سویهٔ اقتصادی مردم وتوان بودجهٔ مربوطه درحصص مختلف پروان درمورد تعمیرات اقدامات ذیل بعمل آمده است :

۱ـ درشهر موجودهٔ چاریکار از حصهٔ چهارراهی الی حصهٔ مکتب یعنی دوطرفهٔ جاده که طرف گلبهار امتداد دارد بتعداد (۳۲) دکان وایارتمانها تعمیر وکار آن تمام شده و یکتعداد دکانهای دیگر نیز آباد ویا تحت کار میباشد .

۲ـ تعمیر موقتی رهایش دوایر مامورین موظف بگرام که دارای ده اطاق بوده به پایهٔ تکمیل وپوشش رسیده تنها پلستر کاری وفرش صحن اطاقها باقیمانده عنقریب آنهم تکمیل خواهد شد .

۳ـ دوازده اطاق کار قومانداني امنیه و دوایر مربوطهٔ آن سر از نو تعمیر شده .

٤ـ درحصهٔ جنگل قریه چهارده غوربند برای رهایش محافظین آن مطابق به نقشهٔ مهندسی دو تعمیر که هرکدام دارای چهار اطاق ویك برنده ویك دهلیز میباشد جدیداً اعمار وپوشش شده .

۷ـ در جنگل دوآب طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل وپوشش شده .

۸ـ در جنگل شیخ علی طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل وپوشش شده .

۹ـ همچنان درجنگل غندك طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل وپوشش شده .

۱۰ـ شهر قره باغ نیز مانند چهاریکار تحت نقشه بوده اهالی زیاد مراجعه وخواهش دارند تا بزودی آباد گردد وقرار معلوم نقشهٔ آن تثبیت شده وبوزارت

فوائدعامه رویت‌داده‌شده امیداست درسال ۳۶ عملی شود .

۱۱ـ چون درنظراست که مواضع تاریخی مملکت دوباره اهمیت سابقهٔ خودرا حاصل‌کنند ازآن‌رو تجویز گرفته‌شده درمنطقهٔ بگرام که یك‌موضع تاریخی بشمار میرود درسال ۳۶ یك سرك عصری‌دروسط آن‌تمدید وعمارات مکفی‌درجاهای‌لازمه‌اعمار گرددچنانچه نقشهٔ آن‌ازحالا تحت‌کار بوده عنقریب شروع بـکار مینماید .

اصلاح‌وضع اجتماعی :

غرض اصلاح وضع مردم ومجادلهٔ برای ازبین بردن رسوم وعادات منفی شاید راه های محدودی باشد ولی آنچه درین جا مورد تطبیق قرار داده شده این است که چون شیوع این گونه امراض اخلاقی ازبیکاری وبیعلمی نشئت میکند صرف مساعی‌درانـکشاف‌علم‌ومعارف درتقلیل اینگونه معایب اجتماعی بکمك شایانی خواهد نمود وهمچنان درمقابل عامل‌دوم(بیکاری) مجادلات جاریست که ازیکطرف احداث سرکهای جدید وتوسیـع جاده‌ها ومعابر عمومی بـکار انداختن پروژه های عمرانی این‌ولامانـند تعـمیر فابریکه نساجی گـلبهارکه بادستگاه های مکمل تولید برق ترمیم کـاری ماشین ها وساختن پرزه های لازمه ونجاری ودستگاه های نختابی وبافت ورنـگ مالی‌وغیره درجریان است‌وهکذا تعمیرفابریـکه سمنت سازی کـه آنهم دارای دستگاه های مکمل میباشد بهزاران نفردرآن شامل‌کارشده ازتعداد اشخاص بیکار کـاسته میرود وبرای نشو ونمای مکروب رسـوم وعادات منفی موقع‌کمتر مانده وامید است‌آهسته‌آهسته بصورتیکه ازبین‌رفته ونامی ازآن باقی نماند حکومت‌اعلی پروان درخور قدرت وتوان خوددرراه رفع‌بیکاری صرف‌مساعی کرده است ضمناً درائر مراقبت جدی ازتطبـیق مقررات اصولنامه تعزیت داری واصـولنامه نـکـاح وختنه سوری هاوغیره درزمینه ازبین بردن رسوم وعادات منفی تاثیر مهمی بخشیده .

انکشاف امور اقتصادی:

راجع به‌تنظیم برداشت‌حاصلات‌میوه که‌ازپیداوارمهم‌این ناحیه‌شناخته‌میشود

وهکذا تهیه وسایل حمل و نقل و اصدار آن بخارج و انتظام فروش آن در بازارهای خارج پس از مفاهمات با اهالی با مراجع مربوط تماس گرفته شده و از طرف مراجع مربوطه تحت بررسی فنی قرار داده شده ممکن است در اوایل سال ۱۳۳۶ عملی شود تا ازین ناحیه درراه اصلاح وضع اقتصادی مردم و بدست آوردن منافع بیشتر اقدامی شده باشد علاوةً برای اصلاح وضع زراعتی این ناحیه که دراصلاح وضع اقتصادی اهالی رول مهمی بازی میکند مبلغ (۷۸۰۳۲۹۵،۰) افغانی بغرض حفر کاریزها و آبادی زمینهای مخروبه و توسعه باغهای انگوری توسط بانك زراعتی به اهالی توزیع شده است.

تقویه و پیشرفت صنایع :

مهمترین امری که برای تقویه صنایع درینجا پیش رواست مسئله تهیه اشخاص فنی و تربیه صنعتگران بصورت فنی است. نسبت به اشخاص فنی بوزارت معارف مفاهمه واولتر درپروگرام تدریسی مکتب تجدید نظر و یك مضمون مسلکی زیاد شد تا اولادوطن بتوانند برموز کار آشنا و بعداز فراغ مکتب آماده باشند.

ودر حصه صنایع (محلی ومحیطی) چون در مناطق پروان بافندگی و نساجی بیشتر رایج است با اهالی توسط حکام در فروش اموال آنها کمك ومطابق استعداد مالی به تشویق اوشان افزوده شده است.

جاده های جدیدالاحداث :

ازآنجاکه منطقه پروان اکثراً کوهستانی بوده وهمیشه دراثر سیلاب وغیره حوادث درسرك عمومی که یکراه ترانزیتی مملکت بوده وهم صفحات شمال را بمرکز وصل مینماید، صدمه می بیند وترمیم وریگ اندازی آن یك امر حتمی هم محسوب میشود لذا به ترمیم و جغله اندازی آن از حصه کلکان کوهدامن الی پل ایش پشته آخرین نقطه پروان دراوقات لازم اقدامات مقتضی شده سرك برای همیش برای رفت و آمد عراده جات مساعد بوده است.

۱ـ راه درهٔ شکاری که در اثروقوع زلزله در چند نقطه مسدود و تردد معطل شده بود بزودی اصلاح واکثر حصص هم فراخ ووسیع گردید.

٦ـ سرکیکه ازدوآب میخ زرین بطرف حکومتی کهمرد ودرهٔ آجر بحدود (٥٢) کیلومتر امتداد داشت دراثروقوع زلزله خراب شده بود مجدداترمیم وبرای ترافیك مساعد شده.

۳ـ سرك بامیان که اکثر حصص آن تنگ ودارای گولایی های زیادوهم ترمیمات وجغله اندازی بیشتری راایجاب مینمود در سال ۳٥ بیشتر قسمت تنگی های آن وسیع و گولایی های آن اصلاح وترمیم وجغله اندازی شد.

٤ـ همچنان باصلاح وترمیمات سرك سرخ وپارسأ از دوآب لولنج الی مرکز حکومت اقدامات مقتضی شده ،

٥ـ درحدود (۱۸) کیلو متر سرك جدید ازمرکز حکو متی سرخ پا رسأ الی درهٔ سرخ که یك درهٔ خیلی سرسبز وشاداب مملکت وقابل دیدمیبا شد تمدید شده .

٦ـ یك سرك جدید که درحدود (۱۰) کیلومتر مسافه دارد از دهنه مدر کهمرد الی قریه مدر که ازآنجا برف دوآب ودرهٔ صوف مزار شریف میرود نواحداث گردیده وهم در فرازیك شیله واقع زرین راه پل جدیدی ساخته شده که برای رفت وآمدهر نوع عراده ها ازدهنه مدر که درسرراه کهمرد واقع است تاقریه مدر مساعد ساخته است .

۷ـ کار تمدید سرکهای بزرگ موتررو درمواضعی مانند علاقه داریهای حصه اول وحصهٔ ۲ پنجشیر ذریعهٔ عملهٔ مربوطه خیلی پیشرفته است باین سرك مواضع مذکور الی پریان و انجمن که آخرین نقطهٔ حکومت اعلی پروان نزدیك کوتل خاواك است وصل مینمود.

۸ـ کار تمدید واصلاح سرکهای فرعی که درقریه های مربوطه برای رفت وآمد عراده ها جهت حمل ونقل میوه وغیره مساعد شده بتواند شروع وکار آن ادامه دارد .

۹ـ برای ترمیمات پلهای راه از قبیل پل جبل السراج آش آوه ـ پل قلعهٔ گودر وغیره وتعمیر یك پل جدید اساسی پخته کاری درسنگ سفید غوربند اقدامات جدی بعمل آمده .

فعالیت های متفرقه:

الف- چیزیکه در سال ۱۳۳۵ همه افراد مملکت وخصوصا اهالی پروان را متاثر ساخته همانا وقوع زازله در سیغان وکهمرد و بامیان، دره شکاری و سرازیر شدن سیلاب در کهمرد بوده که دراثر آن یك تعداد زیاد ازافراد مناطق مذکور تلف وخسارات بیشتر مادی ومعنوی عائد حال شان گردید. حکومت اعلی در سال ۳۵ درراه تامین آسایش ودل جوئی مردمان مصیبت دیده ورفع مشکلات وتهیه وسایل حیاتی مردم آن سامان مساعی زیادی نموده وتاجای ممکن درمواقع بسیار نازك وخطیر ازوشان دستگیری ووسایل حمایت وتأمین معیشت شان فراهم شده است .

ب- درانکشافات دیگر تمدید لینهای تلفون به مواضع زیر بوده است:

۱- علاقه داری روئی دوآب کهمرد.

۲- « « حصهٔ اول پنجشیر .

۳- « « « دوم

٤- « « ازمرکز حکومتی بگرام الی قریه «قلعه کاریز»

٥- لین مرکز چهاریکار الی گلبهار طور اساسی ودو لینه.

٦- لین ازگلبهار الی کاپیسا اصلاح و ترمیم شده است .

۷- درمرکز های گلبهار -پنجشیر -جبل السراج- بگرام- کاپیسا ، سوچ- بورد های جدید نصب شده .

ج- درامور صحت عامه هم توجه خاصی بکار برده شده وبامور شفاخانه وتنظیم وترمیم وصفائی اطاق های مریضان واحاطه شفاخانه ورنگمالی آن واعاشه مریضان نسبت بگذشته فعالیت خوبی شده که مورد رضائیت بیماران ومراجعین قرار گرفته .

د- راپوریکه ازشق گمرکی بدست آمده نشان میدهد که در سال ۳۵ نسبت سال ۳٤ مبلغ (۸٥۹۱۱٤ر٦٦) افغانی تزئید بعمل آمده وهم درشق محصول مالیات برعائدات نسبت به سال ۳٤ مبلغ (۳۳٥٤۷٥ر۲۰) افغانی تزئید شده است.

فعالیتهای زراعتی :

ازروی مقایسه احصائیه که بدست آمده معلوم میشود که درظرف سال ۳۵ در حدود شش صدهزار اسلحه تاك انگوری ازعدهٔ زیاد درخت مثمر وغیر مثمرت دربسا نقاط این حکومت اعلی غرس وسلسلهٔ این اقدامات اکنون هم درمواسم معینه ادامه دارد .

۲ـ نسبت تشکیل قوریه ها فارمهای زراعتی وادارهٔ جنگلات طبیعی محیط، توسعه و ترویج کرم پیله وزنبور عسل درمنطقه پروان که ازحیث آب وهوا ومحیط موقعیت خوبی داشته درسال ۳۵ بقسم تجربه اقدام شده است .

۳ـ درسنه ۳۵ به تشویق وترغیب مردم به تربیه حیوانات وغرس اشجار وبذر تخم حبوبات وگلها و نمایش آن درمواقع لازمه نسبت بسالهای ماضی فعالیت بیشتری بکار برده شده .

٤ـ در خلال سال ۳۵ قرار احصائیه مرتبه در قوریه های موضوعه غرس قلمه وبذرتخمینی ذیل بعمل آمد:

۱ـ درجنگل چهارده غوربند، قلمه بیدوچنار غرس شده (۶۰۰۰) قلمه
۲ـ « دوآب « « « (٤۰۰۰) «
۳ـ « شیخ علی « « « (۳۰۰۰) «
٤ـ « بامیان « « « (۲۵۰) «
۵ـ « غندك وجلدمیش « « « (۲۰۰۰) «

ب ـ بذرتخمینا نه درجنگل چهارده غور بند درخت مثمر:

۱ـ خسته شفتالو زرع شده در پنج بسوه.
۲ـ « بادام « « « ۵ «
۳ـ « زردآلو « « « ۲ «
٤ـ تخم ناجو زرع شده ۳ پاو

ج ـ علاوتا در بیست ودو موضع باغهای قوریه دکه های آب که از صدمه سیلاب وغیره باغها را محافظت میکرد ساخته شده وهم در هفت موضع برای آبیاری باغهای مذکور سه بند ساخته شده است .

د- غرض مجادله وجلوگیری ازامراض نباتی وحیوانی ذریعهٔ هیأت‌های فنی بصورت ذیل اقدامات شده :

۱- درمنطقه حکومت غوربند ادویه پاشی شده(۹۸۲۷۴)اصله درخت بادام.

۲-علیه (آتشك) در قریه جات مربوط حکومت اعلی ادویه پاشی شده (۳۵٤٦۵) اصله تاك.

۳- علیه ملخ درمناطق حکومتی بامیان (۱۱۳۰) جریب زمین .

٤- مجادله بامرض گاوها در منطقه کاپیسا (۱۰۰۰) فرد گاو پیچکاری شده .

۵- سروی نمودن باغهای رعیتی حکومتی سرخ وپارسا بعمل آمده است (۱۳۲۸) باغ .

٦- نهرخواجه کوهستان که یك قسمت زمین های مربوطه را آبیاری مینمود یك قسمت زیاد زمین‌های دیگر هم بایرمانده وباید ازین نهر آبیاری شود بناءً حکومت اعلی تصمیم گرفت تادهنه های نهر مذکور را پخته و بتوسعه وامتدادآن بیفزاید که این کارفعلا شروع ودرجریان است .

۷- برای آبیاری منطقه بگرام که یك موضع تاریخی مملکت است وقسمت بیشترآن دشت لامزروع وبایر میباشد سروی کشیدن نهر های توپ ونهر ارزاق که بموضع مذکور بدرستی آب رسانیده می‌توانند ، شروع وتحت مطالعه مهندسین میباشد .

ښاغلی احمدعلی کهزاد

گزارشهای باستان‌شناسی

در

افغانستان

در جریان سال ۱۳۳۵

ششمین دوره حفریات سرخ کوتل ـ هفتمین دورهٔ حفریات مندیگک هیئت ایطالوی ونقشه حفریات غزنی ـ هیئت هندی و بازدید باستان شناسی از نقاط مختلف افغانستان ـ کاوش مقدماتی پای دیوارهای حصار کهن بلخ .

اول ـ آتشگاه بغلان :

در شماره ۲۹۰ سال (۵) مجله هفته وار ژوندون که بتاریخ دوشنبه ۷ جدی ۱۳۳۲ نشر شده است تحت عنوان « کشف اولین آتشکده در باختر » خبر این اکتشاف مهم وبی سابقه را در افغانستان باطلاع علاقمندان رسانیدیم ، در همین مقاله و مقاله دیگری که تحت عنوان « آتشگاه عصر کوشانی » در شماره ۱۳ سال ٦ مجلهٔ مذکور بتاریخ ۹ سرطان ۱۳۳۳ منتشر شده است ، راجع بظهوروشیوع آئین (مزدیسنا) یا به اصطلاح عوام (آتش پرستی) مختصر تحقیقاتی بعمل آمده و بشهادت منابع تاریخی وادبی معلوم میشود که از زمان ظهور (زراتشترا) تازمان مقارن ظهور دین مقدس اسلام حتی بعد تر ازان آئین آتش پرستی موازی با سایر ادیان که بحسش اینجا مورد ندارد در افغانستان وجود داشت .

مقارن هزار ق ـ م (با ساس نظریه ارو پائیان در حوالی قرن ٦ یا ۷ ق ـ م) حکیم ومبلغ و رهبری بنام (زراتشترا) در دربار گشتاسپ

در بلخ بامی پدیدار شد ودر معتقدات عناصر پرستی قدیم دورهٔ (ویدی) اروپائی رفورمی وارد کرد مبنی بر یگانه پرستی که احترام و تقدیس آتش بحیث یك عنصر پاك در آن نقش بزرگ بازی میکرد ، آتش در دورهٔ ویدی در کانون خانوادهٔ اروپائی در افغانستان جنبهٔ تقدس پیدا کرد و بنام (اگنی) ربالنوعی داشت چون (زراتشترا) یگانه پرستی‌را اعلام کرد باساس سنن باستانی آتش و اجاق در کانون خانواده جنبهٔ تقدس خودرا محافظه کرد وچون اساس نظریات زردشت بر پاکی وصفائی ظاهری وباطنی استوار بود و آتش محو کنندهٔ ناپاکی ها تلقی می‌شد اجاق محل افروختن آتش جایگاه پاك شمرده میشد واین مفکوره طوری تقویت یافت که مراسم مذهبی را در اطراف کانون ومحل افروختن آتش بجا می‌آوردند و بدین ترتیب آتش کانون خانوادهٔ آتشکده و آتشگاه محل رجوع مذهبی گردید . در تاریخ ادوار اسلامی افغانستان و منابع ادبی شواهدی موجوداست که باوصف تاخیرخودبوجودآتشکدهٔ در افغانستان در ادوار پیشین شهادت میدهد : دقیقی شاعر نام آور بلخی میگوید که گشتاسپ آتشکدهٔ بنام (مهر برزین) یا (برزین مهر) در خراسان فراز کوهی آباد نموده بود، بشهادت بنداهش میدانیم که (آتش فروبه) که مخصوص موبدان و روحانیون بود از خوارزم به کابلستان آورده شده به اساس نوشته های (ویلیم جکسن) میدانیم که :- در (بلخ بامیك) در محلی موسوم به (نوازك) آتشکدهٔ بزرگی بنام (آتشکدهٔ وهران) بنا نهاد ، علاوه برین آتشکدهٔ بنام (نوش آذر) در بلخ بود و زرتشت ازطرف یکنفر پهلوان تورانی اروپائی درآنجا کشته شد. فردوسی اززبان زن گشتاسپ درین موارد گوید :

شهنشاه لهراسپ در شهر بلخ
بکشتندو شد روز ما تار وتلخ
وزآنجا به‌نوش آذراندرشدند
اد و هیر بد را همه سر زدند

این واقعه در موقعی واقع شده که گشتاسپ در سیستان مسافرت نموده و پدر پیرش لهراسپ در بلخ بود و در اثر حمله تورانیان کشته میشد و بسیاری از موبدو موبدان در آتشکده (نوش آذر) در بلخ کشته میشوند. آخرین خبری که درمنابع اسلامی راجع به آتشکدهٔ در افغانستان داریم ذکر صاحب تاریخ سیستان است و میگوید که آتش در (کرکویه) در حوالی یکی از دروازه های شهر (زرنج) پایتخت قدیم سیستان وجود داشت وحتی با انتشار دین فرخنده اسلام هم به موبدان وآتشکدهٔ مذکور خسارهٔ وارد نشد زیرا آتش پرستان جزیه را قبل کرده و باحفظ آئین و آتشکده خود باقی ماندند.

با این همهٔ شواهد میتوان تاریخی وادبی تاچندسال قبل اثری ازکدام آتشکده وآتشگاه در افغانستان سراغ نداشتیم تااینکه در سال(   )
در نقطهٔ موسوم بسرخ کوتل در(۱۵) کیلومتری شمال غرب پلخمری سرراه هیبك (سمنگان) ومزار شریف آتشکده ای کشف شد .

به اساس تحقیقات علمی و در اثر کشف مسکوکات کوشانی وهیکل های شهزادگان این دودمان بلاشبهه گفته میتوانیم که آتشکدهٔ سرخ کوتل مربوط به عصر کوشانی های بزرگ است و به اواخر قرن اول مسیحی تعلق میگیرد. در میان مسکوکات، سکه های (هوویشکا) بیشتر دیده شده ولی قراین حکم میکند که این آتشکدهٔ بزرگ وباشکوه درزمانه های مقدمتر وبا اکثر احتمال در عصر کوشانشاه بزرگ (کنیشکا) در قرن اول عهد مسیح بنا یافته باشد.

قراریکه در سالنامه پارسال شرح دادیم پنج دورهٔ حفریات سرخ کوتل درطی سالهای گذشته عملی شد، امسال (سال ۳۰   ) ششمین دورهٔ حفریات تحت سر پرستی «موسیو شلوم برژه» مدیر هیئت حفریات فرانسوی و همراهی و معاونت ښاغلی محمد ابراهیم عضو نماینده موزه کابل صورت گرفت حفریات از ۲۷ ثور الی ۳۰ سرطان در حدود دو ماه

دوام کرد و قسمت های ممیزهٔ اکتشافات این دورهٔ حفریات را مختصراً شرح می‌دهیم .

قبل از اینکه به ذکر توسعهٔ عملیات حفاری امسال بپردازیم بیک نکتهٔ دیگر توجه خوانندگان را جلب میکنیم وآن کشف نام آتشکده است که از بسا نقاط نظر تاریخی، ادبی، جغرافیائی اهمیت خاص دارد .

قبل برین در سالهای گذشته کتیبهٔ از این آتشکده بدست آمده بود روی پارچهٔ سنگ که سه‌سطر نوشته داشت به رسم الخط یونانی کوشانی شده این کتیبه قبل برین از طرف « موسیو شلوم برژه » و مخصوصا ازطرف موسیو کوریل یکی ازاعضای هیئت باستان شناسی فرانسوی مطالعه شده بود در طی سال جاری یکنفر از علمای فیلو لوژی که اصلا المانی است در انگلستان اقامت دارد و بنام (و ، ب هنیگ) مشهوراست کتیبهٔ مذکور را تحت مطالعه قرار داده وبه نتیجهٔ بسیاردلچسپی رسیده است که قراریکه شرح می‌دهیم موفق به خواندن نام قدیم و اصلی آتشکده شده است.

پروفیسر(هنیگ) به این‌عقیده است که‌در کتیبه‌صدسطره سرخ‌کوتل‌سطر آخرش به‌زبان‌یونانی‌است وماهیت زبان دوسطراول هنوزپوره معلوم نمیشود. درسطر دوم کتیبه یك کلمه‌جلب نظرمیکندوان کلمه(بگولانگو) یا (بغولانگو) است‌که شکل قدیم کلمهٔ (بغلان) را معرفی میکند .

بعقیدهٔ پروفیسر(هنیگ) به‌اساس قوانین فق اللغة اگر(واو) های که درین‌کلمه‌دردوجاآمده حذف‌شود‌کلمهٔ‌مذکور به‌شکل(بغلانگ)درمی‌آیدوچون حرف‌آخر کلمه یکنوع (گ) است که با یک نقطه ئی که‌بالای خود دارد (ن)هم‌تلفظ شده میتواند. خودبخود کلمهٔ (بغلان) بدست می‌آید .

به‌اساس تحقیقات همین مدقق (بغدانکه) یا(بغه‌دانکه) درفارسی قدیم به‌معنی(آتشگاه) و(آتش کده) و(کانون‌آتش) آمده واحتمال بسیار میرود که‌در زبان محلی علاقه بغلان (د) به(ل) ابدال شده وهمچنین (آنکه) به (آنگ)و(آن)تبدیل شده‌باشد وبدین صورت ضبط‌جدید کلمهٔ(بغلان) بدست

می آید . فراموش نباید کرد که شکل سغدی این کلمه (بغدانك) یا (بغدانغ) بود واگر(د) را به (ل) تبدیل کنیم (بغلانگ) میشود وچون که آخر یکنوع کافی است که محل صدقی آن در دماغ بصورت (ن) هم تلفظ میشود در اینجا (ن)و (ك) هردو شکل یك کلمه بخود گرفته (بغلان) میشود .

خلاصه آنچه از تحقیقات فیلولوژی امثال ظاهر وهویدا گردید همین نام آتشکده است که (بغولانگو) بوده ومنتهی به بغلان گردیده آتشکده (بغولانگو) آتشکدهٔ بسیار مهم یك ایالات وسیع بوده چنانچه ازدوره های قدیم تا امروز نام (بغلان) از بین نرفته وعلاقهٔ بزرگی رادر ولایت قطغن امروزی از نظر ساحهٔ جغرافیائی اشغال کرده است .

دراثر بسط حفریات امسال در آتشکدهٔ بغلان زینهٔ بزرگ آتشکده بصورت کامل ظاهر گردید . این زینه درحدود ۳۰ یا ۳۵ متر یا بیشتر بلندی داشت ودرزمان آبادی در حدود (۱۵۰) پته داشته حصص فوقانی آن دراثر کاوشهای قبلی هویدا شده بود ولی پته ها حد به حد خرابی هائی داشت امسال درقسمت های پایان ترازسطح سرك عمومی مزارشریف که ازپای تپه میگذرد حفریات بعمل آمد. سرك در آن حدود تخریب شدو تقریباهفده پته دیگر پایان تر از سطح سرك وسطح جلگه کشف گردید که خوشبختانه بخوبی محافظه شده است پته های این زینه بزرگ هفت متر عرض دارد واز سنگهای آهك سفید حجاری شده .

موضوع مهم دیگر که دراثر حفریات امسال بشهود پیوست کشف دیوار بزرگ و ضخیم سمت شرقی آتشکده است که متصل سرك موجوده مزارشریف آشکار گردید وواضح ساخت که آتشکدهٔ بغلان ازچهار سمت بادیوارهای بزرگ و ضخیم محاط بوده حد به حد برجهای متعدد داشت ودیوار برجها و کنگره ها ازخارج شکل حصار یا قلعهٔ مستحکم به آتشکدهٔ مذکور داده بود .

دوم ـ حفریات مندیگك :

در ۵۰ کیلومتری شمال غرب قندهار درعلاقهٔ (خاك ریز) درسمت شرقی

(شاه‌مقصود) درحوزه رودخانه (کشك نخود) که جریان سیلابی دارد عموما خشك میباشد تپه ئی افتاده بنام (مندیگك) که حفریات قبل التاریخ از طرف موسیو «کزال» عضوهیئت باستان‌شناسی فرانسوی در افغانستان درانجا شروع‌شده واینك امسال دورهٔ هفتم حفریات آن به‌پایان رسیده تپه (مندیگك) درحدود ۳۰ متراز سطح جلگه ماحول بلندی دارد واین بلندی تپه در نتیجهٔ یك سلسله آبادی ها وخرابی ها وآبادی های مجدد دردوره های طولانی قرون هزاران سال گذشته بمیان‌آمده زیرا(مندیگك) روی‌همرفته‌از۱۳طبقه آبادی‌های اعصارمختلف نمایندگی میکند که به احتمال قوی از ٥ هزار سال ق-م شروع وبه‌یکنیم هزارسال ق‌م خاتمه یافته و مراتب مختلف دورهٔ بروز یا (مفرغ) رانشان میدهد .

راجع به آغاز حفریات وکاوش مقدماتی بصورت یك‌شق‌عمودی وتسلسل آبادی‌های‌مختلف این‌تپه مطالبی درسالنامه سال گذشته نشرشده . روزنامه تایمز لندن درشمارهٔ ۳۰دسامبر ۱۹٥٥ خودبقلم نامه‌نگار مخصوص خویش مقاله ای تحت عنوان (نظری به اوضاع ماقبل تاریخ‌درافغانستان) نشرکرده ومقاله‌نویس در آغازمقاله خویش نوشته‌بود که (مندیگك) درمسیررودخانه (کشك نخود) که فعلا خشك وبی آب است‌واقع‌شده و چندین قلعه ودهکده‌ها هم‌دران نواهی است که آب مورد احتیاج خویش وچاره زمین‌های زراعتی خود را از نهر های زیرزمینی میگیرند که‌در افغانستان آنرا (کاریز) میگویند .

ازقرائن‌چنین معلوم می شودکه‌زمانی‌این‌وادی های‌لم‌یزرع‌آبادومعمور بوده باغ‌ها بسیار وزمین های‌زراعتی‌ساحه وسعی رااشغال کرده بود رودخانه کشك نخود در بستر وسیع تری جریان‌داشت وآب بیشتر بودوزمین‌های‌زیادی رادر اطراف مسیرخود سیرآب میکرد سپس زمانی‌رسید که آب کم‌شد و در نتیجه این‌علاقه حاصل خیز رو به خشکی گذاشت ومردم مجبور به‌نقل مکان شدند . احتمال بسیارمیرود که این کوایف جوی‌درحدود یکنیم هزار سال

ق‌م صورت گرفته باشد زیرا آخرین‌مرحلهٔ اشغال مندیگک مقارن همین زمان است .

هفتمین دورهٔ حفریات مندیگک امسال درخزان‌ازاول میزان شروع و به ۲۶قوس خاتمه یافت. درین‌دوره هم‌درخود تپه کلان ومرکزی مندیگک وهم در یك سلسلهٔ تپه های کوچك دیگر که‌اصلا ارتفاعی ازسطح جلگه نداشته ودراثر مرور زمان وآب بردگی‌ها به‌زمین هموارشده اندوعلی‌العموم در سمت جنوب غربی تپه مرکزی واقع‌شده اند حفریات وکاوش‌های امتحانی بعمل آمد. نتیجه ئی‌که ازین‌کاوش هابدست آمدعبارت ازین‌است که‌علاوه براصل‌تپه مندیگک دامنه رهایش وزندگانی مردمان در ادوارقبل التاریخ درحوالی ۳هزارسال ق‌م‌درنقاط دورونزدیك ماحول‌تپه انبساط داشت .

قراریکه درسالنامه سال‌گذشته شرح دادم ازتپهٔ مندیگک عمارت بسیار بزرگ باتعبیهٔ قطار نیمه ستون‌ها یاپایه‌ها که‌ازخشت ساخته شده کشف گردید. وجوداین عمارت‌که ازعمرآن هزارسال ازامروز میگذرد درادوار قبل‌التاریخ این مناطق بی‌سابقه است. بی‌سابقه ازین‌جهت که عمارت اصلا بزرگ وبایك نقشه وپلان معین ومرتبی ساخته‌شده. هنوز واضح گفته نمیتوانیم‌که مفکورهٔاداری،اجتماعی،مذهبی کدام‌یك این بنارا بمیان‌آورده ولی‌خودبنا بذات خودیك‌مرکزیت ویك‌قدرت ویك‌آمریت راثابت میسازد. دراثر حفریات امسال آثار دیواری بزرگ وضخیم به‌طول تقریباً یك‌کیلو متر دردورادور این‌بناء ظاهرشده است واثبات میکند که‌عمارت‌فوق‌الذکر یا حصار خودشکل یك(قلعهٔ مستحکم) داشته وعمارت مرکزی رادیواری‌با کنگره ها محافظه میکرد. این عمارت بااین حصار روی‌تپه ئی که‌از خرابی های آبادی های گذشته تشکل نموده است نشان‌میدهد که مردمان دورهای قبل‌التاریخ از روز ورود خود دراینجا (شاید در حوالی ده‌هزار سال ق‌م‌آمده باشند) به‌ساختن‌آبادی‌های پرداخته ودوره به‌دوره به عصری رسیده اند که زندگانی ایشان داشتن مرکز مستحکمی را ایجاب

میگرد. این مرکز مستحکم درحوالی ۳هزار سال‌قبل روی تپه بمیا ن آمد و مردم دراطراف آن‌مسکون شدندچنانچه شواهد و بقایای رها یشگاه ابنا در نقاط متعدد مخصوصا درساحهٔ جنوب غربی‌تپه مرکزی بکشف گرد ید. پس همان طور که نامه نگار لندن نیوز سال گذشته حدس زده بود در نتیجه کاوش‌های امسال واضح‌شدکه درمندیگک‌وما حول آن‌مردمان زیادزندگانی داشتند وکثرت اهالی دلالت به‌سرسبزی وشادابی این‌علاقه میکندوشادابی علاقه بسته به‌آب فراوان است ودرنتیجه حتما رودخانه‌کشک‌نخود که‌حالا تقریبا خشک‌است درحوالی ۳هزار سال ق‌م‌آب فراوان‌داشته‌وشاید این‌آب تاحوالی ۱۵۰۰سال ق‌م‌هم به‌اندازهٔ کافی بوده وبعدطوری کم‌وخشک‌شده که‌مردم مجبور به‌ترک مساکن خویش گردیده اند و مندیگک متروک گردیده است.

سوم:- هیأت ایتالوی ونقشهٔ حفریات آینده در غزنی:

قراریکه دراخباروجراید نوشته شده است ازچندسال باینطرف در اثر خواهش دولت جمهوری ایطالیا بالاخره حکومت افغانستان به دانشمندان ایتالوی اجازه اجرای بعضی کاوش‌های عملی در برخی نقاط افغانستان اعطا کرده است حقیقت امراین است‌که موزهٔ‌کابل به‌موافقت وزارت معارف ومجلس‌عالی وزراء وصحهٔ ذات اشرف ملوکانه باپرو فیسر توچی رئیس انجمن ایطالوی مخصوص مطالعات شرق‌میانه وشرق دور قراردادی به‌امضاء رسانیده که‌قرارآن دانشمندان این‌موسسه دردونقطه افغانستان‌غزنی ولغمان مخصوصاً درخرابه‌های شهرغزنی پایتخت غزنویان حفریات کرده میتوانند.

امسال (۱۳۳۵)درماه سنبله پروفیسر توچی‌رئیس انجمن شرق ایطالیا و قبل از پروفیسر (بومبیاچی) یکی‌ازهمکاران اوکه درآینده سمت مدیری هیئت باستان شناسی ایطالوی رادر افغانستان خواهد داشت بکابل آمده واینجانب باایشان گردش‌هائی به‌غزنی بعمل‌آوردم درین گردش ها

هدف دو چیز بود: یکی مطالعهٔ آبدات روی خاکی و بیشتر دقت در کتیبه های کوفی و دیگر تعین محل حفریات آینده .

شبههٔ نیست که در غزنی در بقایای آبدات عصر غزنویان چه در منارها و چه در سنگ نبشته های مقابر نوشته ها به رسم الخط عربی و کوفی باقی مانده همان طور که کتیبه های عربی متنوع و از نظر سبك به دور های مختلف تعلق میگیرد سنگ نبشته های کوفی هم متنوع است و خاطره هائی تقریباً از آغاز سلطنت دودمان ال ناصر را تا اخیر آن دوره بیاد میدهد. موسیو بومپاچی درچند روز محدود اقامت خود در غزنی در برخی از کتیبه‌ها دقت بعمل آورد و برخی کتیبه های دیگر را بار اول مطالعه نمود.

همه میدانیم که در غزنی هنوز دو منار موجود است که قسمت استوانه ئی شکل فوقانی آنها در عصر امیر حبیب الله خان شهید افتاده و حصص ستاره ئی شکل آن باقیمانده . این دو منار هر کدام در حصص فوقانی ۱۶ پهلوی هشت رخ خود کتیبه‌هائی به رسم الخط کوفی دارد .

مدققان افغانستان (مخصوص مرحوم شیخ محمد رضا) از حوالی تقریباً چهل سال قبل که به مطالعهٔ آبدات غزنی متوجه شده اند بدون اشتباه یکی از منارها (آنرا که به شهرك غزنی نزدیك است) به بهرامشاه غزنوی و دیگری راکه (به روضهٔ سلطان محمود قریب است) به سلطان مسعود یا مسعود سوم بن ابراهیم نسبت داده اند .

مدققان خارجی که از سالهای جنگ اول افغان و انگلیس (۱۸۳۹) باینطرف در اطراف غزنی و آبدات آن تحقیقات کرده اند در خواندن کتیبه ها دچار اشتباهات زیادی شده اند . «راونسن» انگلیس کتیبه‌های منارهای غزنی را در ۱۸۳۹ طوری خوانده که با حقیقت امر بسیار دور است . موسیو گودار که در ماه جولائی ۱۹۲۳ مدت کوتاهی در غزنی اقامت داشت محض بعلت اینکه لقب (یمین الدوله) را در کتیبهٔ اول الذکر دید آنرا به یمین الدوله ابوالقاسم محمود نسبت داد و اشتباه او موسیو فلوری راهم بیراهه برد حال آنکه مسئله بسیار واضح است که لقب (یمین الدوله) بین محمود و بهرامشاه مشترك بوده و بالاتر

ازهمه خودنام بهرامشاه در کتیبه واضح خوانده میشود . بهر حال موسیو (سوردل) یکنفر ازدانشمندان دیگرفرانسوی که ٥-٦ سال قبل برای مطالعهٔ مسکوکات اسلامی موزهٔ کابل به افغانستان آمده بودمختصر مطالعه‌ئی درباب منارهای غزنی ومنار دولت آباد بلخ هم بعمل آورد واشتباه موسیو گودارو فلوری‌راتصحیح کرد . قراریکه اینجانب باموسیو بومپاچی کتیبهٔ مناراولی را مطالعه کردیم مضموق نوشته کوفی آن بدون چون‌وچرا قرارآتی است :

«بسم الله الرحمن الرحیم . السلطان الاعظم ملـك الاسلام یمین الدوله وامین الملة ابوالمظفر بهرامشاه خلدالله ملکه . »

مناردوم که‌از شهرك‌غزنی‌دورتر و به‌روضهٔ سلطان محمود نزدیکتر است بصورت متفق‌القول به‌علامه الدوله مسعود ابن‌ابراهیم یعنی‌مسعود سوم نسبت داده‌شده است . اسم‌ولقب مسعود وپدرش ابراهیم واضح در کـتیبه خوانده میشود. معذالك از ١٨٣٩ باینطرف که «راول نسن» انگلیس باراول این کتیبه راخوانده تاامسال که با پروفیسرایطالوی‌موصوف به‌غزنی‌رفتم درتمام‌نشرات داخلی‌وخارجی کسی‌در ترتیب‌صحیح کلمات دقت‌بعمل نیاورده بود وبگمان اینجانب ودانشمندایطالوی موسیو بومپاچی هنوزهم سه‌کلمه‌در کتیبهٔ مذکور بست‌که درخواندن آن اطمینان نداریم .

این‌منار مانندمنار بهرامشاه هشت‌رخ‌دارد وهررخ‌دارای دوپهلو میباشد اینك با نهادن‌ارقام مضمون هررخ را در میان قوسین میگیریم به این ترتیب صورت قرائت وکـتیبه باترتیب کـلمات و کـلماتیکه مشکوك است واضح خواهد شد .

(١) (بسم‌الله) (٢)(الرحمن‌الرحیم) (٣) (السلطان)(٤) (الاعظم) (٥) (ملك‌الاسلام) (٦) (علاءالدوله) (٧) (ابوسعد)(٨) (مسعود) (٩) (بن‌ظهیر) (١٠) (الدوله) (١١) (بی مظفر) (١٢) (ابر اهیم) (١٣) (+ +) (١٤) (+ امیر) (١٥) (المومنین خلدا) (١٦) (لله ملکه) علاوه بر تجدید نظردر متن‌کتیبه‌های منارها نوشته های کوفی بعضی محراب‌ها والواح بعضی مقابر

هم‌طرف مطالعه قرار گرفت . در مسجد جمع اولیا محراب بسیار قشنگی از سنگ مرمر موجود است ، نوشتهٔ کوفی آن از نظر روش رسم الخط برای خواندن کتیبهٔ منار مسعود سوم کمک زیاد میکند . این محراب در عصر سلطنت سلطان ابراهیم پدر مسعود سوم ساخته شده در این منار کلمهٔ شریفه :

لااله‌الاالله محمدا لرسول الله و آیهٔ شانزدهم سورهٔ عمران : بسم الله الرحمن الرحیم شهدالله انه لااله الاهو والملئکة واولوا العلم قائماً بالقسط لااله الا هوالعزیز الحکیم تا «سریع الحساب» خوانده می‌شود هکذا بخط رقاع بسم الله الرحمن الرحیم انما یعمر مساجدالله من امن بالله والیوم الاخر و اقام الصلوة وآتی الذکوة هم نقر است .

بفاصلهٔ تقریباً ۵۰ متری جنوب شرق منار مسعود سوم در بقعه ئی موسوم به سلطان حلقوم که عملاً آنجا را آرامگاه سلطان ابراهیم می پندارند در قسمت فوقانی محرابی که در زمین گور است مضمونی به این عبارت : (وانصر السلطان الاعظم ابوسعد مسعود خلد ه) خوانده شده این مضمون قبل برین هم خوانده شده بود ولی آنچه مورد توجه واقع شد این است که عین این مضمون در منار مسعود سوم هم موجود است از زمان همین سلطان ابراهیم محراب دیگری در سمت غرب شهرك موجودهٔ غزنی در محلی موسوم به «بام بهشت» بمطالعه رسید که دران این عبارت مرقوم است : «معین الدین مغیث المسلمین ابی مظفر ابراهیم .»

پارچهٔ سنگ دیگر در انبار سنگ نبشته‌های قدیمه بنظر رسید که در آنهم نام سلطان ابراهیم موصوف به عبارت ذیل آمده است : « محمد السلطان قاهر الملوك سعید السلاطین ابوالمظفر ابراهیم» چون سلطان ابراهیم بن مسعود بن ابوالقاسم محمود درحدود (   ) سال سلطنت کرده و دورهٔ سلطنت او بسیار طولانی بوده آثار عمرانی بخصوص بصورت محراب ها بیشتر درغزنی بنظر میخورد و چند پارچهٔ فوق چند نوته ایست که این مطلب را تائید می نماید .

درطی همین مسافرتها ضمناً به تشکیل وافتتاح موزهٔ کوچکی هم درغزنی در باغچهٔ آرامگاه سلطان محمود توفیق دست داد این موزه مخصوص هنر ومظاهر هنری اسلامی عصر غزنویان است . درین موزهٔ کوچك دو پارچهٔ حجاری بسیار مهم به معرض نمایش گذاشته‌شد : یکی لوحه ایست که سه نفر سپاهیان یاغلامان خاص سلطانی رابا لباس وسلاح‌عصر نشان میدهد و اهمیت آن‌دراین است‌که پیکرها شباهت‌کلی به‌تصاویر رنگی دیواری دارند که چندسال قبل‌از «لشکرگاه» ازجوار شهر تاریخی بست‌از کنار های مسیر هیرمند کشف گردیده وغلامان خاصه یا اخص الخاص سلطانی را معرفی می نماید .

پارچهٔ دیگر لوحه‌مرمرینی است بطول ۱٫۶۰ (یك متر وشصت سانتی) وعرض (۸۰) سانتی . این‌لوحه سنگ بزرگ دردوروی خود نقوش برجسته داردکه‌به سبك بسیار قشنگ حیوانات تخیلی‌شیرهای بالداروحیوانات‌دیگر نشان میدهد . در شمارهٔ ۳۹ سال ۷ مجلهٔ ژوندون در مقاله ئی تحت عنوان «پیکرسازی در عصر غزنویان» راجع به‌این سنگ هم چند سطری نوشتم ، این‌لوحه و بسیار لوحه‌های دیگردرغزنی بمشاهده‌رسیدکه‌دردوروی آن‌مجالس شکاریا اشکال حیوانات وپرندگان حجاری شده و طبعاً در قصرهای سلطنتی درهر محلی‌که مورد استعمال داشته‌اند در جاهائی بکار میرفتند که ناظرین ازهردوطرف نقوش‌را دیده میتوانستند . مطالعهٔ این‌لوحه قشنگ والواح‌دیگر مطالعه کننده‌را متقاعد میسازد که‌در پیکرسازی عصر غزنوی نفوذ هندی وایرانی مشهور است وروش پیکر سازی دورهٔ ساسانی تاثیر زیاددارد وهر قدر نفوذ صنعتی هندی و ایرانی بیشتر وخوبتر بهم ترکیب‌شده باشد خوبتر روش ممیزهٔ سبك هنری غزنوی را درپیکر سازی وانمود میکند .

چیز دیگری که امسال درطی همین مسافرت هادر غزنی مکشوف شد دروازهٔ ضخیم وکلفت وکهنی است آهن کوب و میخ کوب و خوشبختانه باالین کتیبه‌ئی که روی یکی از نوار های آهنی موجود است (شهر

ربیع الاول من مشهور سنه خمس وار بعین وسماة) معلوم میشود که دروازهٔ مذکور درسال (٦٤٥) هجری قمری درحدود ٧٤١ سال قبل ساخته‌شده و این تاریخ ما را به سال‌های بین وفات چنگیز وسلطنت هلاکو قرار میدهد و چنین استنباط میشود که دروازهٔ مذکور که‌در مدخل باغچه آرامگاه سلطان محمود تازمان سلطنت امیرحبیب‌الله خان شهید قرار داشت در دورهٔ سلطنت اولادهٔ چنگیز ساخته‌شده است . این‌دروازه نفاست ندارد، ضخیم وکلفت وسنگین است وآهن کوبی وگل‌میخکوبی طبق مقتضیات عصر مفکورهٔ محکم بندی مدخل یك‌محوطه ویایك بنارا نشان میدهد .

هیأت باستان شناسی ایطالوی بعداز مطالعهٔ اوضاع خرابه‌های غزنی برای کاوش های مقدماتی سال آینده سه نقطهٔ ذیل‌را تعین کردند : (١) محوطهٔ اطراف بقعهٔ‌سلطان حلقوم (بقعهٔ‌سلطان ابراهیم) که‌متن کتیبهٔ کوفی محراب داخل بقعه‌را قبل برین دادیم احتمال‌میرود‌درا ینجا بقایای مسجدی از بنا های عصرسلطان مسعودسوم پسر سلطان‌ابراهیم ظاهر گردد . (٢) درجناح شرقی بقعهٔ‌سبکتگین درامتداد تپه‌ئی که‌درحاشیهٔ‌شمالی‌منارها حائل است برجستگی موجود است که دست نخورده بصورت امتحانی کاوشی در اینجا هم بعمل خواهدآمد . (٣) درسمت غرب‌شهرك موجودهٔ غزنی عقب‌عمارت حاضرهٔ هوتل درمجاورت بقعهٔ‌امام حداد غندی‌هائی‌است که مجموع آنرا‌امروز (بام بهشت) گویند . درمجاورت قریب‌بقعهٔ‌امام حداد یکی ازین غندی ها برای حفریات انتخاب شده روی این غندی از پارچه های سفالی شواهد زیاد دیده میشود وتاجائی که‌دقت بعمل آمد پارچه های سفالی مذکور به دورکوشانی های بزرگ (قرن اول ودوم وسوم) مسیحی تعلق دارد.

چهارم- هیأت باستان‌شناسی هندی و معاینه آثارتاریخی و باستان شناسی‌در امتداد ٤ هزار کیلو متردر افغانستان در ماه ثور سال ١٣٣٥ هیئت باستان شناسی هندی تحت ریاست (داکتررامانچندرا) بکابل آمده و بعدازتماس وکسب‌اجازه ازوزارت‌معارف

بغرض معاینه و مطالعه نقاط تاریخی و باستان‌شناسی افغانستان به‌مسافرت طولانی بشکل یك دورهٔ مفصل در تمام افغانستان اقدام کردند. بناغلی محمدسرور نادری عضو و نماینده موزهٔ کابل هیئت مذکور را در این گردش علمی همراهی کرد. هیئت هندی درحدود دو نیم ماه در افغانستان ماند و مسافرت ایشان درحدود چهار هزار کیلو متر را در بر گرفت شبهه‌ئی نیست که میان افغانستان و هند درین سال‌های اخیر هیئت‌های فرهنگی و باستان‌شناسی تبادله شده موزهٔ کابل پارچه هائی از آثار انتخابی موزه در کلکته ودهلی جدید بغرض نمایش گذاشت واز طرف هند یك دفعه (داکتر ویلر) مدیر عمومی سرویس باستان شناسی هندی در راس هیئتی در ١٩٤٦ بکابل آمده بعد از استقلال هند که باستان شناسی آن مملکت هم در دست دانشمندان خود هندوستان افتاد هیئتی تحت ریاست (داکتر راماچندرا) معاون مدیر عمومی باستان شناسی هند در ماه ثور ١٣٣٥ وارد کابل گردید مقصود این هیئت مطالعه آثار هنری و تاریخی افغانستان و نتیجه اکتشافات باستان‌شناسی در موزهٔ کابل بود زیرا موزهٔ کابل با آثار قیمتدار خود از نظر مکاتب هنری و آثار هیکل تراشی و مسکوکات وقطعات عاج وغیره اشیای منحصر بفردی دارد که مطالعه آن برای مدققان کشور های همسایه ضمناً هند بسیار مفید است.

خلاصه هیئت مذکور در گردش‌های خود از نقاط تاریخی ذیل دیدن کرد: در هده، هفت میلی جلال‌آباد خرابه‌های معابد بودائی واستوپه ها تپه کلان هده، برج کافرها (بقایای استوپه‌های بودائی) درغزنی مقبره حضرت حکیم سنائی، مناره‌ها، مقبره سبکتگین آرامگاه محمود مطالعه سنگ نبشته‌ها در تحویلخانه موقتی درجوار موی مبارك وعکس برای ابدات و سنگ نبشته‌ها وغیره

در بین راه غزنی وقندهار برج تیرانداز شهر صفا، تپه‌ئی به ارتفاع ٧٠ فت.

درقندهار چهل زینه خرابه‌های شهر قدیم قندهار، ده‌مراسی غندی درپنج وائی درفاصله ١٦ ملی جنوب قندهار، شمشیر غار تپه سپروان، سنگ های

منقش باشکال آهوها درحکومت دهله در ١٦ ملی شمال شرق قندهار مندیگک بفاصله ٢٠ میلی قندهار. این مندیگک همان تپه است که در آن شواهد قبل التاریخ مربوط به ٣ هزار سال ق م کشف شده است بین قندهار و گرشک تپه‌های کشك نخود لشکرگاه و بقایای آبادی‌های عصر غزنویان کمان معروف بست خرابه‌ها و بالاحصار ویرانه بست در خود گرشك بالا حصار آن که بنام (قلعه کهنه) یاد میشود.

بین گرشك وفراه تپه‌های قدیم دل ارام درفراه قلعه و بروج کك کهزاد در ١٢ ملی شمال شرق فراه - تپهٔ برنتوت - بقایای شهرمتروك وقدیمی فراه درشین ډند یاسبزاوار قلعه دختر که برفاصله چهار میلی شرق شین ډند بر فراز کوه واقع است ودیوارها وبروج آن قابل ملاحظه است.

درهرات- مسجد جامع هرات، گنبد سبز، منار های مصلای هرات. گازرگاه، مزار حضرت خواجه عبدالله انصاری مزار ملا حسین واعظ کاشفی وفخر رازی ومولینا عبدالرحمن جامی ودیگر آبدات ومتروکات آن شهر تاریخی دراطراف هرات تپه های اسلام قلعه ودر ٧٠ میلی غرب شهر درحکومت غوریان ازتپه‌های پل گرد.

درچشت آبدات دورهٔ غوری ودر ٥٠ میلی جنوب شرق او به از کتیبه معروف تنگی ازو(تنگی عذاب) دیدن کرد این کتیبه مورد توجه جمعی ازدانشمندان قرار گرفته ولی‌هنوز واضح نشده‌است که به رسم‌الخط ارامی یاکدام رسم‌الخط قدیمی دیگر میباشد.

درمیمنه- بقایای نیمه ویران بالاحصار بین آقچه ومزارشریف تپه‌های مختلفی درعرض راه موجود است منجمله ازتپه (نملك) که در آنجا مختصر کاوش ازطرف هیئت فرانسوی بعمل آمده مطالعاتی نمود.

دربلخ : بقایای معابد واستوپه‌های بودائی توپ رستم و تخت رستم بقایای آثار اسلامی اخیر تیموری مثل مسجد خواجه محمد پارسا درعرض راه بلخ ومزارشریف بقایای استوپه ئی معروف به (چرخ فلك)

درمزارشریف : ازروضه‌مبارك حضرت علی کرم‌الله‌وجه عکس برداری بعمل آمد وازموزه شهر دیدن نمودند هکذا ازتپه زاهدان (٥ میلی شهر) تپه‌های اطراف نایب آباد (٢٥ میلی شرق شهر) در خلم قدیم (تاشقرغان) ازتپه‌های شهربانو درسمنگان (هیبك) ازمغاره قره‌کمر (١٥ میلی شمال غربی مرکز سمنگان) ازاستوپه سنگی ومعابد بودائی (٥میلی جنوب غربی شهر) بین راه هیبك وپل خمری هیأت هندی وارد سرخ کوتل شده و آتشکدهٔ بغلان رامعاینه نمود بین‌پل خمری وقندوز ازتپه ناقلین (٢٨ میلی پل‌خمری) وبین قلعه (١٨میلی جنوب قندز) را دیدن نمود.

درگرد ونواح قندز ازنقاط دیگری هم مطالعه بعمل آورد مثل‌تپه های شاخ تپه بالاحصار قندز تپه های پوربینی وغیره.

در بامیان- اثار بودائی، وهیکل های بزرگ ۳۵ر۵۲ متری بقایای معابد خرابه های شهرغلغله وضحاك مورد توجه هیأت مذکور واقع گردید هیئت هندی بعد از بامیان ازبعضی مجسمه های که اخیراً درشیخان‌خیل گل بهار ۸۰ کیلومتری شمال کابل کشف شده، دیده نموده وبکابل‌عودت نموده درکابل محتویات موزه کابل ومطالعهٔ مسکوکات وآثارومجموعه‌های عاج چندین روز هیئت هندی رامصروف ساخت. راپورت مقدماتی گردش ها ومطالعات هیأت باستان شناسی هندی بصورت رسالهٔ به ماشین گستدنر تحت عنوان (مشاهدات باستان شناسی درافغانستان) به‌چاپ رسیده است.

پنجم- کاوش‌های‌مقدماتی درپای دیوار کهن بلخ :

چندسال‌قبل هیأت‌باستان‌شناسی امریکائی که‌ازطرف موزه پنسلوانیای شهر فیلادلفیا وارد افغانستان شده کاوش های درپای دیوارهای کهن‌بلخ بعمل آمده موسیو لو برمهندس هیئت حفریات فرانسوی امسال بهارکاوش مختصری دریکی ازنقاط‌دیوار مذکور که‌به (برج‌عیاران) متصل میباشد بعمل آورد : مقصد ازین کاوش ها تحقیق درباب شکل ساختمان دیوار حصار مخصوصاً تعین عصر وزمان ساخت آنست وامروز در ماحول نقطهٔ که بلخ

خوانده میشود بخصوص درضلع جنوبی آن بقا یای دیوار و برج کهنی موجود است که در یك نقطهٔ محل عبور و مرور را که برج های هم به دوطرف خود دارد دروازهٔ نوبهار گویند . در اثر تحقیقاتی که ازطرف موسیو لوبر مهندس هیأت باستان شناسی فرانسوی بعمل آمدچنین استنباط میگردد که این دیوار های ضخیم وکلفت موجوده در دروازه های اسلامی ساخته شده ولی یك نکته قابل دقت است که دیوار های عصر اسلامی روی تهداب وبقایای دیوار عصر کوشانی بنا یافته یعنی دیوار های حصار کهن بلخ موجوده به عصر کوشانی های بزرگ پی ریزی وساخته شده و در ادوار اسلامی روی بقایای همان دیوارها حصار جدیدی بلند کرده اند . البته این مطالعه فقط در یك نقطهٔ محدود در حوالی متصل برج عیاران بعمل آمده وتعین قدامت دیوار ها وچگونگی ساخت آن مطالعات مبسوطی میخواهد .

بنا غلی کهزاد

نی نواز تاریخ

پیام شاعر افغانی پروانه پروان بزندان خان بزرگ
پیشوائی آزادگان. سلام به عبدالغفارخان به مظهر
آزادی ویاران وی که دربند افتاده اند .

دریکی ازقلل خیبر که چون گرهی مرموز بررشتهٔ لیل ونهار پیچ خورده ومانند مشتی پولادین درقبال حوادث گره گردیده ، درآنجا برتارك خاره سنگی سیاه وعنود شاهبازی آشیان بسته است .

آنجاکه همیشه سنگهای آن با ستاره وسپهر درستیز می باشد .

آنجا که همیشه حوادث، آشفته وبیباك، دیوانه وسرکش هجوم آورده ولی درپای خاره سنگهای ثابت واستوارآن خرد ومتلاشی شده نالان وگریزان بازگشته است .

برتارك آن سنگ سیاه، درآن فضای خاموش وآرام، شهبازکهن سال، قرنها با شمال های سرد وگرم خوگرفته وبا ابرهای دریا بارستیزه کرده ودرتابش گرمای سوزان آفتاب بسر برده است .

پرهایش ازپیری فروریخته ولی هنوز درکاسهٔ فرورفتهٔ چشمانش دوتار نگاه مانند دومشعل فروزان می درخشد وبر حوادث چنان خیره نگاه میکند که مردی معمر ومنحنی بربازی کودکانهٔ اطفال خویش خیره شده باشد واو فرزند قرون وزادهٔ اعصار است . افسانهٔ روزگار را شنیده و فریب جهان را دیده است .

او تاریخ خیبر است وخیبر معبر تاریخ حوادث بزرگ مشرق است .
و مشرق سرچشمه تاریخ جهانست .

او بیاد داردکه سواران ناصردین الله سبکتگین، چون شمال های تندجبال هندوکش ازگردنه های خیبر سرازیر می شدند .

بیاد داردکه جهانگشای زابلی ویمین الدوله وامین الملة ، خداوندگار دوهزاروپنجصد پیل جنگی، وفرماندهٔ صدهزار نیزه دار بستی، وبلخی وطخاری وزابلی وخراسانی از دره های آن عبور می کرد .

نی نواز تاریخ

پیام شاعر افغانی پروانه پروان بزندان خان بزرگ
پیشوائی آزادگان. سلام به عبدالغفارخان به مظهر
آزادی ویاران وی که دربند افتاده اند .

دریکی ازقلل خیبر که چون گرهی مرموز بررشتهٔ لیل ونهار پیچ خورده ومانند مشتی پولادین درقبال حوادث گره گردیده ، درآنجا برتارك خاره سنگی سیاه وعنود شاهبازی آشیان بسته است .

آنجاکه همیشه سنگهای آن با ستاره وسپهر درستیز می باشد .

آنجاکه همیشه حوادث، آشفته وبیباك، دیوانه وسرکش هجوم آورده ولی درپای خاره سنگهای ثابت واستوارآن خرد ومتلاشی شده نالان وگریزان بازگشته است .

برتارك آن سنگ سیاه، درآن فضای خاموش وآرام، شهبازکهن سال، قرنها با شمال های سرد وگرم خوگرفته وبا ابرهای دریا بارستیزه کرده ودرتابش گرمای سوزان آفتاب بسر برده است .

پرهایش ازپیری فروریخته ولی هنوز درکاسهٔ فرورفتهٔ چشمانش دوتار نگاه مانند دومشعل فروزان می درخشد وبر حوادث چنان خیره نگاه میکند که مردی معمر ومنحنی بربازی کودکانهٔ اطفال خویش خیره شده باشدواو فرزند قرون وزادهٔ اعصار است . افسانهٔ روزگار را شنیده و فریب جهان را دیده است .

او تاریخ خیبر است وخیبر معبر تاریخ حوادث بزرگ مشرق است . و مشرق سرچشمه تاریخ جهانست .

او بیاد داردکه سواران ناصردین الله سبکتگین، چون شمال های تندجبال هندوکش ازگردنه های خیبر سرازیر می شدند .

بیاد داردکه جهانگشای زابلی ویمین الدوله وامین المله ، خداوندگار دوهزاروپنجصد پیل جنگی، وفرماندهٔ صدهزار نیزه دار بستی، وبلخی وطخاری وزابلی وخراسانی از دره های آن عبور می کرد .

بیاد دارد که روزی از این راه پیکر بخون آغشتهٔ سلطان بزرگ فرمانفرمای فیروزکوه وفیروز کاخ ، خدیو بحروبر شهاب‌الدین غازی را درمیان نیزه های خون‌آلودونگونسار سالاران وسپهبدان غضبناک وی بغزنه می بردند .

بیاد دارد که لشکریان‌خستهٔ خوار زمشاه درزیرعلم‌غبار آلودوی درپناه سنگهای این سرزمین در مقابل خان خونخوار مغل از مدنیت عظیم و مردم نیم‌جان و شهرهای سوخته ودولت های ویران مسلمانان مدافعه میکردند .

بیاد دارد که روزی محمد ظهیرالدین بابر درغرور فتح وجهانگیری بافر وجلال سلطنت‌ازاین‌جا عبور کردوازسرهای مردمان‌آزادکله‌منارها برافراخت و روزی دیگر تابوت وبرا باسرافکندگی وسکوت از آگره بشیر دروازه نقل دادند .

بیاد دارد که همایون، شاهنشاه مغل، درمقابل حمله های مردانهٔ شیرشاه بزرگ چگونه از پا درافتاد وراه ملتان گرفت وآنکه خود رافرمانده دریا و زمین میدانست فراری ومتواری شد .

هنوز صدای تازیانهٔ پردلان‌نیروی‌احمدشاه، شاهنشاد درانی که شبگیر از معبر خیبر میگذشتند درگوش وی باقیست .

تا اینجاآنچه گفتیم شمهٔ از ماجرای جهانکشایان بود .

اما بیاد دارد که روزی ازهمین راه شیخ هجویری چراغ توحید را از غزنه به لاهور می برد .

ابوریحان فلسفه وحکمت را، معین‌الدین چشتی‌خرقه وسجاده‌را، اقضی‌ـ ـ القضات میراسلم هراتی‌شرع وعدالت‌را، میرزاهد پسرش منطق وجدل را، امیر خسرو شعر وسماع را ، ملا عبدالحکیم کاکروقطب‌الدین کاکی طریقت‌وتصوف‌را از این طریق بشهرستانهای‌لاهوروامثال آن‌انتقال‌میدادند.

اکنون که دیگر شهباز خیبر از پرواز مانده ـ تاریخ زمانه درجامهٔ نی نوازی کهن‌سال اخبار وحوادث پښتونستانرا با نوای نی درگوش وی می رساند .

او با رازاین نوا آشناست چه بسا شبانگاه و بامداد که این نوا را از شبانان شمشاد شنیده و اسرار آنرا در یافته است .

امشب شنیدن این نوای حزن انگیزدر شهباز بلندپرواز آزاد منش گردون خرام گیتی نورد درازآشنای خیبر تأثیر دیگر دارد و از خشم منقار بزمین می‌کوبد و بال می افشاند زیرا از این نوابوی خون می‌آید ـ آهنگ ماتم دارد ـ پیغام حبس آزادگانست . خبر اسارتست، اسارت مردم سرزمینی که آزادی مطلع صبح واسارت مقطع شام زندگی آنهاست. مردمیکه تاریخ آنها بخون دشمنان آزادی رنگین بوده وهر سنگ آن لوح مزار آقائی مستعمران گردیده است .

این است نغمه‌های حزن‌انگیز نی نواز تاریخ که بگوش شهباز کهن‌سال خیبر میرساند وازز بان مردم پښتو نستان حرف میزند ـ بشنو از نی چون حکایت میکند:

بر شکنج وچین خیبر پهن کرد	شامگاهان ، پردهٔ ابر سیاه
پردهٔ تاریك‌تر از شام مرگ	ظلمتی آشفته تر از دود آه
درخلال آن غبار مرگ خیز	در دل آن ظلمت غم آفرین
نالهٔ از دور می آید به گوش	جانگدازوسینه سوز و آتشین
نی نوازی پیش پیش کاروان	سوز ها آمیخته با ساز ها
میکند با کلك لرزان آشکار	از دل اعصار رفته راز ها
همچو شمعی در هجوم تند باد	قامت رعنای او لر زنده بود
برف پیری ازسرورویش عیان	در نوایش آتش دل زنده بود
آتشست این بانگ نای و نیست باد	جان فدای کشتن ودل بردنش
«هر که این آتش ندارد نیست باد»	خوشتر است ازز ندگانی مردنش
از گداز آن نوای آتشین	در نهاد خیبر آتش در گرفت
سر زمین شیر و اقلیم عقاب	مشتعل شدگونهٔ دیگر گرفت
شاهبازی بر فراز قله ئی	هر پرش میداد ازعصری نشان
عمر ها با چرخ گردان هم نبرد	قرن ها با ماه وانجم همقران

بناغلی سید فقیر علوی

حوادث سیاسی بحدی فکر مردم عادی گیتی را بخود مشغول و منهمك ساخته که کمتر متوجه میشوند، درین جهان عجیب، اتفاقات وحوادث شگفت آور دیگری هم اتفاق می‌افتد که مردم بدان علاقمندی و دلچسپی بیشتر نسبت به موضوعات سیاسی نشان میدهند. مطالبی که در زیر این کلیشه میخوانید درعین حالیکه عجیب است، دلچسپ وسر گرم کننده نیزمی باشد و امیدواریم بهمه حال مورد توجه خوانندگان ارجمند قرار بگیرد :

صرفه‌جوئی

انا کریستین ساکن جزیرهٔ موئن دنمارك، جلوغرفه‌خزانه یکی از شهرهای وطنش شد وکتابچه ذخیره‌ای دردستش بود که حساب آن درسال ۱۸۵۶ گشوده‌شده وحاوی پنجاه ودوتالر (مسکوك دنمارکی) بوده، بایاد بخاطر آورد که‌این پنجا ودو تالر درطول این‌مدت دردوران بانکی قرارداشت اینك ازان تاریخ این‌پول با ربع واصل پولش به ۵۲۵۲ کرون دنمارکی

گردیده بود. بانك مذکور نه تنها دارائی صدساله‌اش را با احترام زیاد به‌دارندهٔ حساب تقدیم کرد بلکه جایزهٔ هنگفتی نیز ضمیمهٔ آن ساخت .

يك قدم دیگر برای دانش آموزان

شاگردان پوهنتون «مینی‌زوتا» واقع ایالات‌متحدهٔ امریکا حالا می‌توانند، درخلال ایرادکنفرانس پروفیسر پوهنتون، باخاطرآرام بخوابند بدون آنکه کوچکترین خللی درفراگرفتن‌درس‌شان اتفاق بیفتد، قصه‌ازین قراراست که شاگرد همینکه سرش را به‌پشت چوکی‌صنف‌تکیه‌داد، بصورت اتومات، دستگاهی بکار می افتد وهمه تقاریر پروفیسررا ثبت می نماید . همینکه شاگرد ازخواب برخاست، نواررا دومرتبه‌میگذاردومطالب‌ازدست رفته را در حافظه می‌سپارد .

سیاحت بدورجهان

بشر، مخلوق عجیبی است، همیشه میکوشدطرق جدید وتازه ای ایجاد

کند تا بدو نام مبتکر ومبدع بگزارند. ازان جمله، آنچه دلچسپی بشررا پیوسته تحریك‌کرده، سیاحت وجا نگردی است. درین جاست‌که ذوق ها وقریحه ها تغییر می کنند وهریك برای خاموش ساختن این‌هوس به طرق مختلفی توسل می‌جوید .

یک اجتماع از نمایندگان جهان در موسسه ملل متحد

از اختراعات سال

رادیوی جدیدالاختراعیکه توسطشعاع آفتاب چارج شده و مورد استفاده قرار میگیرد .

دور جهان پیمودن ذریعه کشتی ویا هواپیما، امروز بحدی موضوع پیش پاافتاد وعادی شده است که مردم ماجراجو، دگر حاضر نیستند بوسیله این چیزها تصمیم به سفری بگیرند. روی این حساب است که هر هفته نمی گذرد که جهانگردان درپی آن میشوند ازمظاهر زیبائی جهان بوجه شایسته وکاملی مستفید شوند ولهذا ذریعه بایسکل، موترسایکل و امثال آن بچنین سیاحت ها می پردازند. اما اینک دوتن ازجوانان کانادائی بنام روجر برتواند (عکس طرف چپ بعمر ۲۹ سالگی) وژان پاول برنو به عمر بیست وچارسالگی ذریعه اسپ بسیاحت دورجهان شروع کرده اند وشما حیرت خواهید گرداگر بفهمید که تاکنون چلهزار کیلو متر راطی نموده اند.

سفرشان ازمونتریال آغاز یافت وازاوتاوا که گذشتند تصمیم گرفتند دوقارهٔ امریکا را طولاً بپیمایند.

اسپهای ایشان ناپلیون وکوکیت نام دارد وروزانه بیش ازسی وسه کیلو مترراطی کرده نمی توانند، سفردورجهان خودرا درحدود پنج سال تخمین زده اند.

دلچسپ تر ازهمه این است که آن ها عزم قطعی کرده اند روزانه بیش ازپوند صرف نکنند.

مکاتبه باشرلوك هولمس

اتفاقات بسیاری رخ میدهد که حتی امروز نیزدرلندن نامه های میرسد که به عنوان شرلوك هولمس خفیه پولیس معروف لندن معنون شده است.

نویسندگان این مکتوب غالبا ازان اشخاصی بشمار میروند که نمی توانند باورکنند که آخر شرلوك هولمس قهرمان داستانهای پولیسی کانن دایل نویسنده رومان های جنائی است که در سال ۳۰ چشم ازجهان پوشیده.

چون پسته خانه ها تکلیف خودرا دربرابر چنین نامه ها درست نمیدانند لاجرم آنرا به شعبه دارالانشای یکی ازشرکت های چاپ کتب رویت میدهد وخواهش می نماید تاپاسخی بدین نامه ها رقم کنند.

جواب این نامه ها غالبا با این جمله آغاز می یابد .
«باوصف آنکه نمی‌دانم فعلاً آقای شرلوك هولمس در کجا زندگی می کنند....»

یك خانواده اصیل انگلیسی

خانواده «ویبرو» بهترین شانس دارند که نماینده واقعی و درست امپراطوری برتانیه شوند . یعنی هرکدام از اعضای این خانواده از یك کشور کامنوالت نمایندگی کنند. مادر و پدر این خانواده وپسر بزرگ شان که گاوین نام دارد و بر فراز پنج خواهر اوسترلیائی‌خود قرار دارد ، در برتانیه چشم بدنیا کشوده ، وآن‌دوطفل خوردسالی که در آغوش مادر و پدر شان دیده می‌شود، در ملایا تولد شده اند وحالاخانواده«ویبرو» به شهردماغه امیدپرواز

می کنند تا نوزاد جدید شان افریقائی باشد و بعد به استثنای کانادا و نیوزیلند چند نقطه مستعمره دیگر هنوز برای آن‌ها «غیرمکشوفه» باقی میماند.

حیواندوستی انگلیس‌ها

اخیراً در مورد حیواندوستی انگلیس‌ها مقاله‌ای در یکی از جراید انگلیسی بچاپ رسیده که توجه تمام محافل را بخود جلب کرده است به این وجه که جمعیت عمومی انگلستان به ۵۱ ملیون نفر بالغ میگردد، درحالیکه شش و نیم ملیون گربه شش ملیون سگ، چهار ملیون پرندهٔ کناری و یك ملیون ماهی اکواریوم جزء حیواناتی است که مردم انگلستان برای تربیت و نگهداری آن لایسنس گرفته اند. واین برعلاوه آن یکعده حیوانات ازقبیل شادی، عقاب خرس، شیر، پلنگ و تمساح است که بصورت خصوصی تربیت میکنند و شاید تعداد آن به صدها هزار برسد.

ریکارد درپیانو نوازی

« ولادیمیروسانتی‌وانینی » ایطالوی اخیراً موفق شده است ریکارد جهانی پیانورا بشکندوریکارد جدید وضع کند. تا اکنون یکتن امریکائی شیام بیرد، موفق شده بود چهل‌وهشت ساعت تمام پیانو بنوازد، بدون آنکه تعطیل و توقفی دران صورت بگیرد. اما اینك این‌ایطالوی توانست ۴۹ساعت ویك دقیقه و۲۷ ثانیه بطورلاینقطع پیانو بنوازد و محض با نوشیدن قهوه وعصاره لیمو وآب معدنی تغذیه نماید. اما هیئت قضاوت بیچاره تر از همه بودند چونکه درفاصله هر هفت ساعت عوض می‌شدند وجای شان را قضات جدید میگرفت.

یك دستور تازه

وزارت معارف جاپان دستورداده است که هیچ معلم نباید طول قامتش از یك متر و ۵۲ سانتی‌کوتاه ترباشد. وزارت معارف در اعلامیه که بدین مناسبت نشرکرده، توضیح داده که معلمان کوتاه قد، دونقص وارد می‌کنند یکی اینکه‌قدشان به‌تختهٔ سیاه صنف نمیرسد ودیگر ازمتعلمین فرق نمی‌شوند وگذشته ازآن، حیثیت وشئون معلمی باچنین قدوقواره جریحه‌دار میگردد.

س. هنرمند

درطی سال گذشته، مانند همه‌سالهای دیگر، دانشمندان برای رفاهیت وآرامش بشر، قدمهـای مؤثری برداشتند و به اختراعات بزرگی نایل گردیده‌اند که مهمترین آن انکشاف درساحهٔ استفاده ازنیروی آتومی در امور صلح است، چنانچه همین‌حالا پروژ های روی دست گرفته شده که بر وفق آن‌از انرژی آتومی برای تنویر شهرها وتدویرفابریکه ها استفاده بعمل آرند وشاید چندسالی نگذرد که درین‌راه پیشرفت های مزید نصیب آدمی شود.

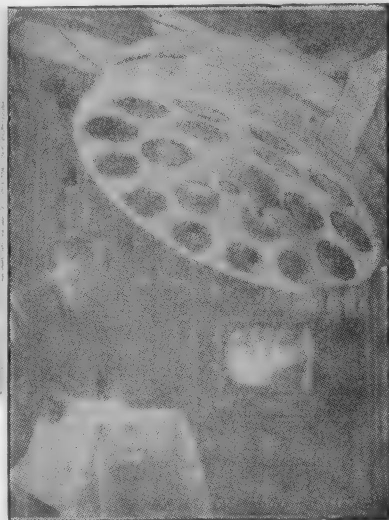
بهمه‌حال برای سرگرمی خوانندگان‌عزیزخود، بصورت مختصر به ذکر چند اختراع می‌پردازیم:

عملیات جراحی ذریعهٔ تلویزیون

چون محل ایراد باقی‌نمانده که نفوذ به‌حقایق، ساحهٔ عمل‌را ازیک جانب وساحهٔ‌قضاوت‌را ازجانب‌دیگرتوسعه میبخشد، از ان جمله موضوع طبابت درزندگی بشراست، و شک نیست که بشریت درساحهٔ طبابت به پیشرفتهایی نایل گردیده است. حالامیخواهندشاگردان فاکولتهٔ‌طب، وقتی‌عمل‌جراحی بالای مریضی‌تطبیق میگردد، بهتر ازجریان آگاه شوند و به این ترتیب خوبتر به‌این رازآگاه گردند. طوریکه درتصویر (صفحهٔ بعد) می بینید عمل جراحی در تلویزیون منعکس گردیده است.

اعصاب از اورلون

راجع به قلب‌مصنوعی مطالب بیشماری خوانده‌اید اینك درین‌ساحه‌قدم جدیدی برداشته شده. قصه ازینقرار است که‌یکتن از دانشمندان امریکائی بنام‌پروفیسرشین ازدارالفنون «ریلی» تجارب‌طولانی بعمل آورد تا اعصاب آدمی را از نسج مصنوعی اورلون بسازد. وی امیدوار است روزی فرا برسد که‌عصب بزرگ قلب، بیماران قلبی با چنین یك نسج، مجدداً شروع بفعالیت‌نماید. مخصوصاً این اختراع، وقتی بدرد میخورد که‌آدمی مواجه با عوارض پیری وکهولت شود و اینکه شخص مصاب به‌بیماری قلب گردد وقلب‌وی نتواند خدمت خودرا بوجه‌شایسته انجام بدهد. درعکس فوق پروفیسرشین مشغول ساختن نسج اورلون دیده میشود.

امور منزل در دست خانم‌های ماشینی

پیوسته این‌سوال‌طرح میگردد که‌اتومات شدن‌امور منزل تاچه مقدار پیش‌خواهد رفت. در صورتیکه همین اکنون نیزماشین‌های متعددی بجای خانمها، امورمنزل‌را انجام‌میدهند. چنین یك‌سؤالی‌را موریس‌هوون، انجنیر ماشینهای منزل امریکا نیز بعمل آورده است. اینکه گرم‌ساختن آب گرم واتاق بصورت اتوماتیکی پیش‌میرود. اینکه لباس‌اتوماتیکی پاك‌وتمیز میشود، اینکه‌هوا اتوماتیکی تجدید وتصفیه میگردد، حالابرای‌بانوان منزل ازمسایل عادی وپیش‌پا افتاده تلقی میگردد.

موریس هوون معتقد است که در آینده نزدیک هیچ منزلی سراغ نخواهد شد تا اینکه در آن دستگاه برقی برای تنظیم و تدویر فعالیت های مختلف، که همه در راه اتوماتیکی ساختن کار های منزل تخصیص یافته، نصب نباشد. خانم منزل، فقط عقربه یا عقربه‌ها را روی وقت مشخصی و معینی دور میدهد و دیگر کارش در آن فرصت معین انجام میپذیرد. مثلا از بیدار شدن اعضای خانواده در یک صدای مخصوص آغاز میگردد. یعنی هر یکی از منسوبین خانواده‌را برحسب تقاضایش از خواب بیدار میسازد،

به تناسب تشخیص وقت‌های متفاوت، آبتشناب گرم میگردد، در ماشین تماما اتومات، قهوه جوش میخورد، کلکین اتاق خواب باز میشود، ووقتی شب دومرتبه فرا برسد همه دروازه ها بصورت اتومات قفل میگردد. برای مردمنزل دروازه گاراج بازمیشود وهنوز درموترش درست جای نگرفته باشد که موتر بحرکت می افتد.

خانم منزل وقتا فوقتا باید ببیند که این «دختر همه کاره اتوماتش» درست کار میکند یا خیر؟

سوراخ های که در پائین دیوار اتاق ها تعبیه شده باقوت تمامی کثافات وگرد وخاك روی زمین را جذب می کند وبعد در مرکز تجمع کثافات سوق میدهد.

ماشین ظرف شوری ظروف ناپاک استفاده شده، ناشتای صبح را بسوی خود میکشد سوچ بورد مرکزی هوارا نیز تنظیم میکند و پنجره را به تناسب گرمی وسردی اوضاع جوی بازوبسته میکند و وقتی آفتاب تابستان شروع به درخشیدن کند پرده هارا پائین می اندازد. درزمستان ها حرارت را به اتاقها پخش مینماید .

موریس ها فن اطلاع میدهد که امروز همه مقدمات برای اتو مات شدن امور منزل بشکلی مهیا گردیده است . در بیست سال آینده بقرار تخمینی که کرده، زندگی مودرن امروزه بشکل تعجب آوری تغیر خواهد نمود .

یك سوال ، با مطالعهٔ این اختراعات، درذهن همه خطور میکند و آن اینکه آیا با نفوذ اینچنین یك دستگاه واتوماتیکی شدن امورمنزل، زن خانواده رئیسهٔ خانواده باقی خواهدماند ویا اینکه کنیز آن ماشین خواهد شد .

طبخ ذریعهٔ انرجی آفتاب

درپنجاه هزار خانهٔ مسکونی واقع فلوریدا، ایالات متحدهٔ امریکا، اگرچه هنوزهم غذا، باانرژی آفتاب پخته نمیشود، لاکن آب گرم خودرا ازبایلر های

که ازانرژی خورشید گرم‌میشود ، بدست می آورند . بخاری‌های آفتابی، جزصفحات سیاه رنگ فلزی نیست که روی آنرا باشیشه پوشانیده اند که درزیر آن آب‌رو به گرمی میگذارد . بعد ازگرم‌شدن آب درتانکهای مختلف میریزد.

درشهر آفتابی اریزونا اخیراً مجلس برای استفاده ازانرژی آفتاب تشکیل یافته که‌در آن هشت صد تن ازدانشمندان جهان شرکت ورزیده بودند درین مجلس‌در اطراف موقف‌امکان استفاده ازانرژی آفتاب ، درساحه وسیع‌تر بحث‌ومذاکره بعمل آید مساعد ترین وسیله‌استفاده از انرژی آفتاب تولید برق است چنانچه کمپنی‌درصدد انکشاف بتری آفتابی است .

برای معاینهٔ دندان‌ها

طبابت ماشینی، روز بروز توسعه یافته میرود واین امر، کاراطبای دندان‌را

بی نهایت آسان ساخته است. حالا آله جدید برقی اختراع کرده اند که معاینه دندان ذریعه آن صورت می پذیرد.

میگویند، این آله جدید برقی تکلیف درد را ازمریض دفع می سازد.

بایسکل قاتکی

بایسکل یکی از ارزان ترین ومعمول ترین وسیله نقلیه جهان امروزی است که حتی کشور ها لیندرا کشور بایسکل مینامند. درین مملکت بحدی بایسکل عمومیت دارد که ملکه هالیند، روی جادها اکثراً بسواری بایسکل دیده شده است.

حالا برای اینکه، امکان استفادهٔ این وسیلهٔ نقلیه عادی، بیشتر گردد، اخیراً بایسکل قاتکی اختراع کرده‌اند .

این بایسکل در حدود شصت دالر قیمت دارد و میتواند در طول بکس موتر گنجانده شود .

این اختراع، مژده برای موترداران است، زیرا همینکه موتر خراب شد واز کار افتاد، بایسکل فوراً بکار انداخته میشود .

ماشین بزرگ وقوی

اخیراً ماشینی اختراع کرده اند که نیروی آن عجیب و شگفت انگیز میباشد . چنانچه دو موتر تیز رفتار را در آن واحد بصورت یک صفحهٔ فلزی درآورد . میگویند این ماشین کار حمل و نقل دادن پارچه های ذوب آهن خیلی آسان ساخته است .

کوچکترین رادیو

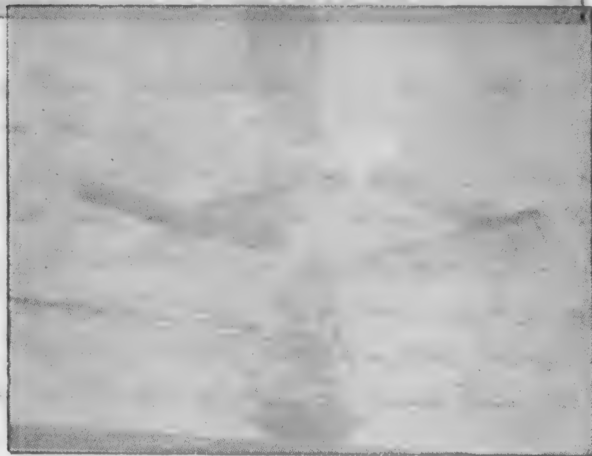
اخیراً یکتن از شاگردان یونیورستهٔ باستلر در سلسلهٔ مسابقهٔ که بعمل آمده بود، موفق به اختراع کوچکترین رادیو گردیده است. این رادیو از جعبهٔ تشکیل یافته که خیلی شفاف است واز خلال آن می توان آدم پرزه ها وقسمت های حساس رادیورا دید.

میگویند، این رادیو با همه سادگی خود، کار مطلوب میدهد.

درین فوتو رادیوی جیبی با مخترعش دیده میشود.

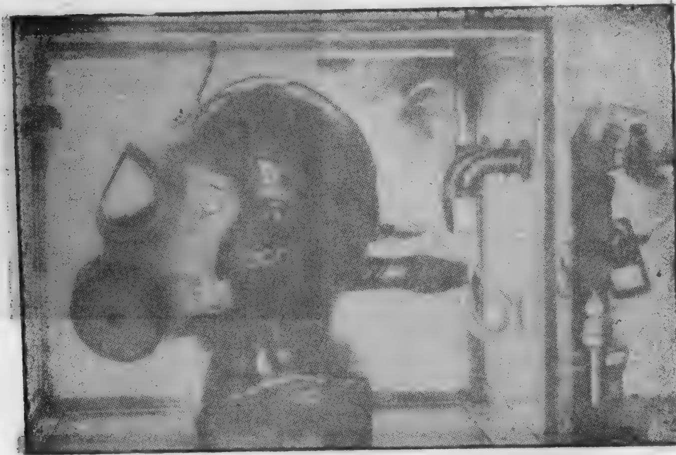

هیلوکوپتر جدید :

این هیلو کوپتر که از لوله‌های فولادی و پلاستیك ساخته شده، موتر آن ۱۰ ـ اسپ قوه دارد ومیتواند ۱۰۵ کیلو وزن را باخود بردارد. کسیکه این هیلوکوپتر را اختراع کرده رودولف روب نام‌دارد که‌امروز در دو یا نا بسرمیبرد واختراع را «هیلو کوپتر طیاره» نام گذاشته است.

امتحان شرط است

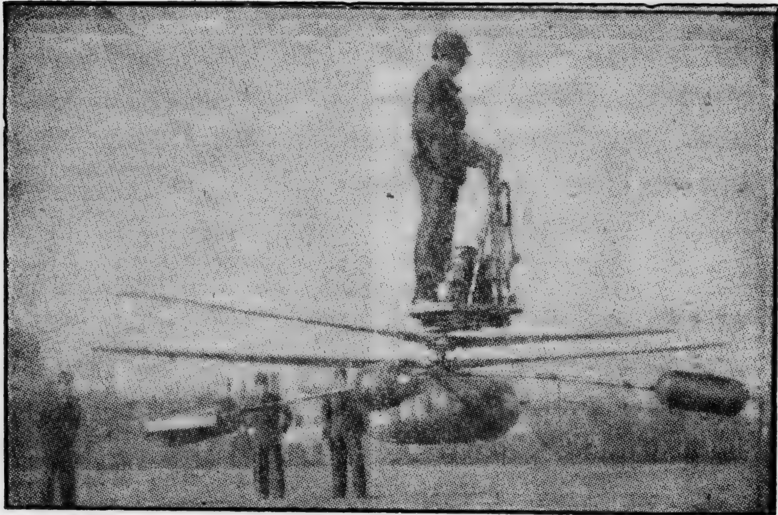

علیه‌رادیو اکتیف، یك‌سلسله مطالعاتی جریان دارد تا آدمی‌را از خطر سرایت آن محافظت نماید.

چنانچه ازان جمله فابریکه های پلوتونیوم شهرهانفورد ایالات متحدهٔ امریکا ماسك‌ها تحفظی اختراع کرده‌اند. اما فیصله شده است که تمام ماسك‌ها را پیش از استفاده ذریعهٔ این سر پلاستیکی تجربه میکنند تا باری متیقن گردند که میتواند کار مطلوب ازان گرفته‌شود. ذریعهٔ پمپ هوا را بمانند تنفس آدمی بدرون، استنشاق میکند و بعدیك فلتر که‌درجهاز تنفس وضع گردیده، تمام گرد خاك خطرناك را که ازماسك گذشته باشد مانع میگردد.

بایسکل طیار یکنفره

در آزمونگاه کامپ کیلمر واقع ایالت نیوجرسی امریکا، ازطرف افسر پیاده نظام بایسکل طیار یك نفره اختراع گردیده است .

این ماشین عجیب که ده کیلو وزن دارد ذریعهٔ یك پایه موتر که ٤٤- اسپ قوت آن است، بهوا بحرکت میافتد ومیتواند بسرعت هشتاد کیلومتر فی ساعت بپرواز درآید . شعاع دید رانندهٔ آن درحدود دوصد کیلومتراست که آنرا برای این ماشین خیلی کافی میشمارند .

یاد داشتهای مفید

پتکری سفید

هرگاه خواسته شودکه منسوجات فللینی وسایرپارچه‌های نازك نخی چنین خاصیتی را حایز گردندکه بسهولت آتش بآن تأثیر نکند، برای انجام این مرام پتکری سفید استعمال شود . برعلاوه ، پتکری سفید برای حفاظت لباسهای اطفال ودریشی‌های لوکس ازخطر سوختن نیزمفیداست بعدازاینکه لباس شسته شدآب آن فشرده وبعد دربین محلول آب وپتکری سفید فرو برده شود . برای محلول مذکور ۲ اونس پتکری در۱ بر٤ گیلن آب جوش حل گردد حینیکه محلول سرد شد ، بعد ازآن استعمال شود .

بنزین

بنزین برای زایل‌کردن لکه های گریس چربی ، وهم بغرض پاك کردن دستکش های پوستی نهایت مناسب است . چون این ماده نسبت به پترول معمولی موتروطیاره گران‌تراست ، لهذا پاك کردن دریشی ها واثاثیهٔ خانه بآن مناسب نبوده ولازم است که اینگونه چیز ها عوض بنزین درسپریت فرو برده شود .

طریق پاك کردن کمپل‌های جدید

برای لکه برداری کمپل های جدید، سرش استعمال میشود وسرش علاوه برپاك کردن آنرا نرم میسازد .

برای هریك کمپل یك اونس سرش خالص انگریزی بین ۱ بر۸ گیلن آب گرم حل گردد و بعد در بین ظرفی انداخته شودکه قبلاً سه گیلن آب شیرگرم در آن موجود باشد بعد کمپل توسط آن شسته شود.

ازالهٔ لکه های خون

قبلاً لکه های خشك خون که‌روی پارچه‌ها دیده‌میشودتوسط مالیدن‌دست زایل شود . هرگاه این لکه بین آب‌سردیکه اندکی نمك داشته باشد ، مرطوب گردد، ملایم گردیده وخوبتر زایل خواهد شد. بعداً درآب‌سرد صابون دار

شسته شود لکه های که خیلی سخت چسپیده است، بین اسپریت میتیلت شده مرطوب گـر دیـده بعد شسته شود و در اخیر آب جاری گردد . در مورد لکه‌های خون از استعمال آب گرم و پترول اجتناب شود زیرا کار رفع کردن لکه‌ها را مشکل می‌سازد .

تازه کردن رنگ قالین

هر گاه در بین پت قالین (بی کار بونات اف سودا) مالش گردد، و بعد توسط یك برس درشت برس شود ، رنگ قالین روش و تازه خواهد شد .

گاچ مخمل

گاچ مخمل باید خشك شویی، یعنی لکه برداری گـردد زیرا نسبت به نازکی تاب شستن را نـدارد اینگونـه رختها بهتر است به پاك کنند های فنی ارسال شود .

اتو کردن اشیـای گل دوزی

زیبائی هر نوع پارچه های گلدوزی منوط به این است که به احتیاط اتو شود. اتوکاری برخ معکوس پارچه بفشار صورت بگیرد بشرطیکه بزیر پارچهٔ که اوتو می‌شود کمپل دولا هموار گردد .

(بقیهٔ صفحه ۳۰۰)

این پنج زعیم آزادیخواه الجزایر که از رباط حرکت نموده میخواستند جهة مفاهمه ومذاکره به تونس بروند توسط قوای فرانسه از طیاره پائین وبفرانسه نقل داده شدند .

بانشراین خبر مقامات مسئول تونس سفیرخودرا از فرانسه خواست وبنای قطع روابط سیاسی را با فرانسه گذاشت حکومت اردنیه نیز سفیرخودرااز فرانسه خواست . صدراعظم ووزیرخارجه بپاریس رفتند تاراجع برهائی زعمای مذکور بامقامات فرانسوی مذاکره کنند . سرتاسرجهان عرب اوضاع غیر عادی بخود گرفت ودرهرکجا علیه این اقدام فرانسه اعتصابات ومظاهرات خیلی شدید رخ داد مردم به اعانه وبازنمودن صندوقهای اعانه برای کمک به الجزایریان همدردی خودرا باین ملت مظلوم نشان دادند. سران دول عربی اعلیحضرت ملك سعود پادشاه عربستان سعودی جمال عبدالناصر رئیس جمهوری مصر وشکری القوتلی درین باره باهم مذاکرات تلفونی نمودند .

درمظاهراتی که باین مناسبت درالمغرب رخداد یك عده سربازان فرانسوی بقتل رسیده ولی با نهم فرانسه دروضع خود مقابل الجزایریان تغیری واردنکرد وبلکه بیشتر از بیشتر به شدت خود ادامه داد .

موقعیت دیگری که درسال ۱۳۳۵ نصیب الجزایریان گردید شمول مسئلهٔ الجزایر درآجنده اسامبله عمومی موسسه ملل متحدو فیصله اسامبلهٔ عمومی است که حل مسئله الجزایر را مطابق منشور ملل متحد بفرانسه توصیه میکرد .

اغتشاش هنگری : در اوقاتیکه در مصر اوضاع تیره وتیره تر میشد ومتجاوزین برحملات خود میافزودند کارگران هنگری در مغشوش ساختن اوضاع میکوشیدند و علیه وجود قوای شوروی در هنگری احتجاج میکردند و هم خواهش مینمودند کابینهٔ مجارستان بشکل یك کابینه ملی در آورده شود ' اغتشاشیون چندین شهر راتصرف کرده در اعلامیهٔ خود بحکومت اخطار میدادند که فقط در صورت بر آوردن قوای شوروی از خاك هنگری از اغتشاش دست خواهند گرفت .

ناژ صدراعظم هنگری بقبول عدهٔ ازاشخاص غیرکمونست درکابینه وعده اصلاحات وهمکاری بااغتشاشیون داده می‌خواست اغتشاشیون رامتقاعد گرداند اغتشاش درهنگری توجه دول غربی را جلب نمود ودول انگلیس، امریکا وفرانسه از مجلس امنیت خواهش کردند موضوع اغتشاشات در هنگری را داخل بحث شورای امنیت گردانند. حکومت هنگری که با مقامات روسی برای اخراج قوای شان یعنی قوای که‌در اثر پیمان وارسا درشوروی متمرکز گردیده در تماس آمد و تخلیه خاك هنگری از طرف قوای روسی شروع شد. متعاقب این ناژ صدر اعظم هنگری پیشنهاد مبنی بر سمیت شناختن هنگری‌را بحیث یکدولت بیطرف بمجلس امنیت پیش‌نمود. شورای امنیت بتائید دول سه گانه بزرگ غربی علی الرغم مخالفت شدید شوروی این پیشنهاد را موردغور قرار داد.

ناژ باغتنام موقع شکایتی از اینکه میدانهای هوائی و ایستگاهای ریل هنگری توسط قوای شوروی اشغال شده است، بمجلس ارائه نمود. هنوز این اقدامات بجائی نرسیده بود خبرهائی نشرگردیدکه قوای‌شوروی بعداز یك التیماتوم برای ٤ ساعت بوداپست و دیگر نقاط حساس هنگری رامورد حمله قرارداد. ناژ صدر اعظم هنگری را با اعضای کابینه اش توقیف ومنشی حزب کمونست هنگری کادار بحیث صدر اعظم هنگری تعین گردید، بوصول این اطلاع بمجلس امنیت مجلس فیصله نموده بحکومت شوروی اطلاع داد تا قوای خود را از هنگری اخراج کند و همچنین فیصله نمود تا همرشیولد کمیته را جهت تحقیق موضوع تعین و به هنگری بفرستند.

موضوع اعزام کمیته و بازدید همرشیولد و موافقت دولت هنگری جهت بازدید همرشیولد از هنگری تا اخیر سال ادامه داشت.

اردنیه هاشمیه:

نهضت تأمین مصالح ملی در سرتاسر ممالك عربی بخصوص مصروجود

قوه متجاوز یهود در جوار اردنیه هاشمیه و تجاوزات پیهم آن احساسات ملی را در مردم اردنیه هاشمیه بیش از پیش تحریك نمود و حس مخالفت با نفوذ و سلطه اجنبی و پکت های خارجی در اردنیه هاشمیه روز افزون گردید این احساسات وقتی خوبتر تبارز کرد که در نیمهٔ دوم سال ۱۳۳۵ انتخابات در اردنیه صورت گرفت و در اثر انتخابات حزب سوسیالست ملی که مخالف معاهدات بادول غربی و اتحاد بیشتر با اعراب بود موفق شد . سلیمان نابلسی زعیم این حزب بـه تشکـیل کابینه اردنیه هاشمیه پرداخت .

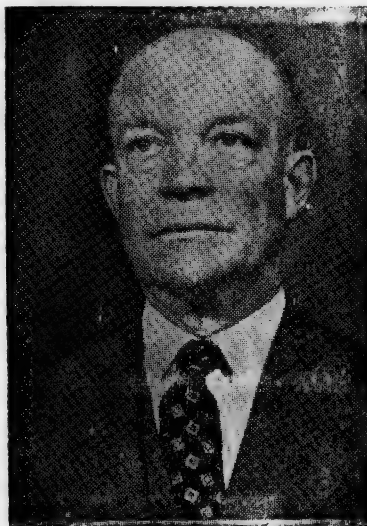
طوریکه مبصرین سیاسی در موقع موفقیت این حزب در انتخابات حدس میزدند در سیاست خارجی حکومت اردنیه هاشمی تغییر قابل ملاحظهٔ رخ داد و اردنیه هاشمیه باممالك عربی بیش ازپیش نزدیکتر گردید، وحکومت اردنیه توانست بـا تحکیم بیشتر روابط خود با ممالك عربی بیـك سلسله اقدامات ملی دست بزند چنانچه در اثر مذاکراتی که در ماه دلو بین اعلیحضرت حسین پادشاه اردنیه هاشمیه وسران سوریه وعربستان سعودی در قاهره رخ داد بامضای معاهدهٔ در مورد سیاست دول مذکور موفق‌شدند ودربارهٔ تشکیل اتحادیه بین٤ کشور مذاکره نمودند .

طوریکه متعاقبا اعلان شدممالك عربستان سعودی، مصروسوریه بحکومت اردنیه هاشمیه وعده دادند درصورتیکه اردنیه هاشمیه عساکر انـگلیس را از خاك خود خارج ومعاهده ۱۹٤۸ رابا انـگلستان لغو کـند دول مذکور حاضرند برای ۱۰ سال، سالانه ۱۲ ملیون پوند به اردنیه‌کمك مالی بدهند درین کـمك مصر ٥ ملیون، عربستان سعودی ٥ ملیون و سوریه دو نیم ملیون پوند سهم خواهد گرفت .

پارلمان اردنیه هاشمیه این پیشنهاد را منظور کرد و در روزهای اخیر سال پیش از یك سلسله اقدامات حکومت اردن سلیمان نابلس اعلان فسخ قرار داد ۱۹٤۸ اردنیه وانـگلستان را نمود وتصریح کرد که تا٦ماه عساکر انـگلیس خاك اردن را ترك بگوید .

انتخابات مجدد آیزنهاور در امریکا :

انتخابات ریاست جمهوری در امریکا از موضوعاتیست که از نظر خود امریکا وهم از نظر سیاست بین المللی از حیث اینکه امریکا از دول معظم جهان میباشد، قابل ملاحظه است. جنرال آیزنهاور زعیم حزب جمهوری خواه که در عقرب ۱۳۳۱ در اثر شکست حزب دیموکرات امریکا بحیث رئیس جمهوری امریکا برای ٤ سال انتخاب گردیده بود باز هم ازطرف حزب جمهوری خواه بریاست جمهوری امریکا کاندید گردید. درمقابل ادلی ستیون سن از طرف حزب دیموکرات بحیث کاندید ریاست جمهوری انتخاب شده بود.

آیزنهاور

گرچه در اوایل یکعده نفری به این عقیده بودند که حالا وقت آن رسیده است که نتیجه انتخابات به نفع حزب دیموکرات تمام شده وادلی ستیوانسن ازطرف مردم امریکا بمقام ریاست جمهوری نایل شود ولی در اثر نتیجه انتخابات که بتاریخ ۱۵ عقرب اعلان شد باردیگر جنرال آیزنهاور به اکثریت قابل ملاحظهٔ بحیث رئیس جمهوری امریکا انتخاب گردید.

عدهٔ ازمبصرین، درانتخاب مجدد جنرال آیزنهاور باین عهده، روش سیاسی جنرال آیزنهاور را درمسئله کانال سویز وحملهٔ انگلو فرانس را در مصر نیز دیدخل میدانند.

مجاهدات مردم قبرس :

مردم قبرس درطول سال مجاهدات خودرا برای خاتمه دادن تسلط انگلیس درالجزیره ادامه دادند حکومت انگلستان در اثر این مجاهدات در نیمه سال ۱۳۳۵ مجبورشد بمردم قبرس تاحدی موقع بدهد که از امورخودوا رسی کنند یعنی انگلستان در صدد افتاد قانونی برای قبرس تدوین کند که باساس آن غیر از اموردفاعی وخارجی جزیره قبرس سایروظایف اداری را بمردم خود جزیره تفویض کند .

باید گفت که درطول سال برای گرفتاری ملیون جزیره اضمحلال احزابی که در جزیره قبرس برای حصول حقوق خود مجاهده می نمودند و همین قسم تحریك الحاق قبرس به یونان ومساعی ترکیه جهت الحاق آن جزیره به ترکیه ادامه داشت.

استعفی ایدن و تعیین مك میلن:

ایدن زعیم حزب محافظه کار صدراعظم انگلستان ازمردان پخته انگلستان بشمار میرود که سالهادرامور سیاسی سهم بزرگی داشته ور ول سیاست انگلستان را درمواقعی مهم بحیث وزیر خارجه پیش برده است .

ایدن پس از چرچل صدر اعظم حزب محافظه کار بزرگترین شخصیت این حزب شناخته میشد که بحیث صدر اعظم زمام حکومت محافظه کار را دردست داشت ولهذا برکناری ایدن ازصدارت انگلستان مخصوصا درصورتیکه پس ازیك شکست فاحش درسیاست خارجی صورت میگیرد ازوقایعی است که درتاریخ انگلستان اهمیتی خاصی دارد.

گرچه مقامات انگلیسی علت استعفا ایدن را علالت مزاج وا نمود کردند ولی مبصرین سیاسی باتفاق هم اظهار نظر مینمودند که استعفی ایدن از ریاست وزرای انگلستان وهمین قسم استعفی ازعضویت پارلمان که از ۳۰ سال باینطرف دران عضویت داشت واسترداد لقب لارد که ازطرف ملکه انگلستان جهت عضویت دربارلمان باوداده شده بود بامسئله ملی ساختن شرکت کشتی

رانی کانال سویز وافشای طرحی که جهت حمله برمصر به اتفاق فرانسه ویهود ریخته بودند و ناکامی مطلق سیاست حکومت انگلستان در مورد مسألهٔ مصر و بعضا موفقیت حکومت امریکا برای اشغال مقام انگلستان در شرق میانه مستقیما مربوط میدانست . پس از استعفی ایدن که بتاریخ ۲۳ قوس اعلان گردید، مکمیلن وزیر مالیه حکومت ایدن که از زعمای حزب محافظه کار است ومرد ۶۳ ساله میباشد بحیث صدراعظم انگلستان تعیین شد.

شورش در اندونیزیا :

درسه ماه اخیر سال اوضاع سیاسی اندونیزی مغشوش بنظر میرسد باین شرح که احزاب سیاسی اندونیزی تقاضا میکردند که علی ساسترومی جویو صدراعظم اندونیزی استعفی بدهد وجای بمعاون سابق ریاست جمهوری دکتور محمدعطا داده شود این اغتشاشات دراکثر نقاط اندونیزی شروع گردیدو بلکه افواهاتی موجود بوده که صاحبمنصبان اردو نیزدرین اغتشاشات دست دارند و بلکه میخواهند حکومات مستقل درداخل اندونیزی تشکیل کنند گفتند دریك جزیره بنام سلیب دراثر بغاوت ها واغتشاشات درحدود ۳۰ هزار عمارات ومنازل طعمه حریق گردید . بالاخره ساسترومی جویو مستعفی شد و دراثر تدابیر رئیس جمهوری اندونیزی اغتشاشات پایان یافت .

پلان های آیزن هاور :

پس از اخراج قوای متعرض انگلو فرانس ازمصر خبرهای نشر گردید که میرساند آیزن هاور رئیس جمهور امریکا برای پر نمودن خلاء که (بتعبیر خود شان) درشرق میانه بوجود آمده پلان‌های طرح نمود. گفتند باساس این پلانها حکومت امریکا یك دسته قوای نظامی خود را در شرق میانه تمرکز خواهد داد و هم برای تقویه بنیه مالی ممالك شرق میانه وبلند بردن سطح حیات مردم این منطقه به کمك های مالی و اقتصادی بممالك مذکور خواهد پرداخت بعداً گفته شد که امریکا هیچگاه در شرق میانه به تمرکز قواء نخواهد پرداخت تاموافقت ممالك شرق میانه راحاصل نکند و همچنین

بمنظور کمك اقتصادی بـه شرق میانـه رئیس جمهور امریکا از کـانگرس منظوری(٤٠٠) ملیون دالر راخواهش نمود برای تثبیت حوایج ممالك شرق میانه ومقدار کمکی که بایشان داده شود وهمین قسم مفاهمه وموافقه بالای شرق میانه ازطرف آیـزن هاور سناتور جمز ریچارد بحیث سفیر فوق العاده وسیار تعین گردید. ریچارد برای اجرای این امر بممالك شرق میانه مسافرت کرد وبا اولیای امور این ممالك از نـزدیك تماس گرفت البته نتیجه این دید وبازدید ها مساعدت های است که بعداً باثر پلان مرتبه بممالك شرق میانه بعمل آمده است.

سایر وقـایع :

شمول ممالك المغرب تونس و سودان وگانا بعضویت ملل متحد ، انتخاب شهزاده وان وزیر امور خارجه تایلند بحیث رئیس یازدهمین اجلاس اسامبله عمومی ، استقرار روابط سیاسی بین اتحاد شوروی و جاپان ، آزادی کشور گولدگوست بنام گـانا نهضت برای احراز آزادی کامل سیاسی ملایا ، تجاوز قوای انگلیس درسرحدات یمن والغای قراردادهای ۱۹۴۲ و۱۹۵۱ باانگلستان فیصله اسامبله عمومی راجع به شمول موضوع ایریان غربی و موضوع قبرس باثـر پیشنهاد اندونیزی ویونان در پـروگـرام مباحث اسامبله لاینحل ماندن مسأله کشمیر وافزونی اختلافات بین هند و پاکستان روی این مسأله استعفی شیپلوف وتقرر گـرومیکو بحیث وزیر خارجه در اتحاد شوروی ، انتخاب ماون یکی از وزرای سابق برماعوض باباو بحیث رئیس جمهوری برما ، استعفی چودری محمدعلی صدراعظم پاکستان وانتخاب شهیدسهراوردی بعوض او ، گرفتاری وحبس خان عبدالغفارخان زعیم بـزرگ پښتونستان دراثر احساسات آزادی خواهی در پښتونستان ومحاکمه وبرائت مذکور ازوقایع قابل ملاحظهٔ سال است .

فهرست مندرجات

موضوعات :	صفحه

موضوعات — صفحه

بایکتعداد فوتو های مختلف

••••••••••••••••••

فوتوی صفحهٔ اول پشتی — زراعت ماشینی دروادی هیرمند

فوتوی صفحهٔ چهارم پشتی — یکی ازمناظر زیبای استالف

دو قطعه فوتوها یکه در متن به سه رنگ

چاپشده نمونه‌ای ازفعالیتها ورنگه

کاری‌های اخیر مطبعهٔ دولتی ذریعه

متخصیصن فنی آنست .

مطبعهٔ دولتی

3020 60

30 | 2

15

30 | 2
10

25

د افغانستان کالنی

د افغانستان کالنۍ

۱۳۳۵

د مطبوعاتو مستقل ریاست

د داخلي نشراتو مدیریت

مسؤل مدیر :

سراج الدین وهاج